

STEPHEN BAXTER

CORĂBIILE TIMPULUI

STEPHEN BAXTER

CORĂBIILE TIMPULUI

Traducerea: CĂTĂLIN TENIȚĂ

STEPHEN BAXTER
THE TIMESHIPS
1995

După volumele apărute la
Editura Nemira
1999-2001

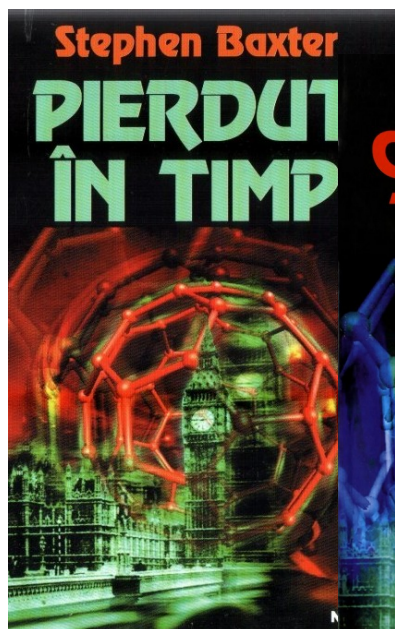
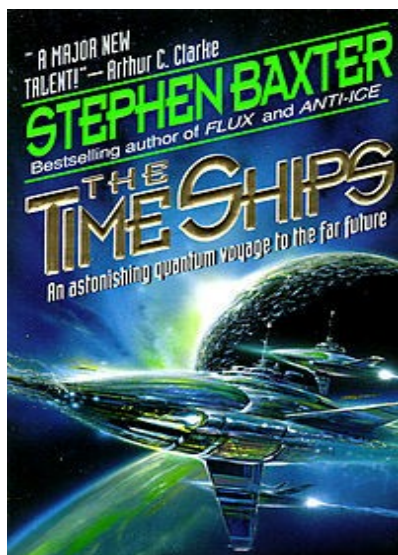
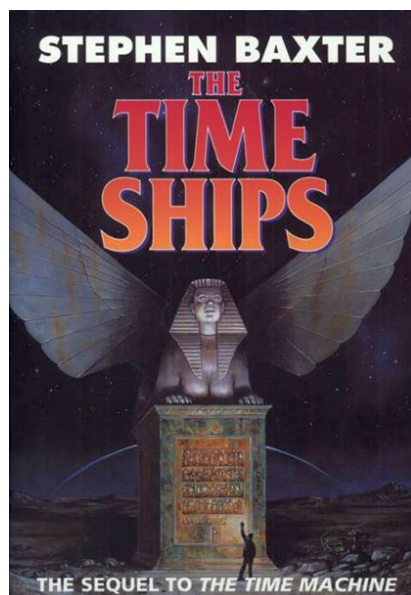

Stephen Baxter (n. 13 noiembrie 1957, Liverpool, Anglia) este un scriitor britanic de hard SF. Este licențiat în matematică și inginerie.

Puternic influențat în scrierile sale de către pionierul SF-ului, H.G. Wells, Baxter a fost ales vicepreședinte al *H.G. Wells Society* în 2006.

The Time Ships -1995 (ro. *Pierdut în timp și Corăbiile Timpului - 2 vol.*) este continuarea „oficială” a romanului wellsian „Mașina Timpului”, aprobată de societatea *H.G.Wells*, cu prilejul centenarului.

Cartea a câștigat premiile *John W. Campbell Memorial* și *Philip K. Dick* în 1996 și *British Science Fiction Association* în 1995. A fost nominalizată și pentru premiile *Hugo*, *Clarke*, și *Locus* în 1996.

*Soției mele Sandra
și în memoria lui H.G.*

PROLOG

Vineri dimineața, de-abia reîntors din viitor, m-am trezit mult după ivirea zorilor, din cel mai profund somn fără vise.

M-am sculat din pat și am tras draperiile. Soarele străbătea leneș drumul său obișnuit pe bolta cerească, iar eu mi-am amintit cum, din perspectiva accelerată a unui Explorator al Timpului, astrul sălta sprinten prin văzduh! Acum însă, se părea, eram din nou captiv în scurgerea măloasă a timpului, precum o insectă într-un chihlimbar vâscos.

Zgomotele dimineții, în Richmond, se învâlmășeau dincolo de fereastra mea: tropăitul cailor, troncănitul roților pe caldarâm și pocnetele ușilor. Un tramvai cu abur, scuipând fum și scântei, înainta greoi pe Petersham Road, iar prin aer pluteau strigătele ca de pescăruși ale negustorilor ambulanți. Mi-am dat seama că gândurile mele se îndepărtau de coloratele peripeții în timp, revenind într-un plan lumesc: mă gândeam la conținutul ultimului număr din *Pall Mall Gazette*¹ și la mișcările de la bursă, și îmi cultivam

¹ Influent cotidian britanic din epocă, înființat de Frederick Greenwood și

nădejdea că era posibil ca, în poșta din dimineața aceasta, să-mi parvină cel mai recent *American Journal of Science*¹, ce avea să cuprindă câteva dintre speculațiile mele asupra descoperirilor savanților A. Michelson și E. Morley² privind anumite manifestări ciudate ale luminii, relatate în urmă cu patru ani în această revistă, în 1887...

Și așa mai departe! Amănuntele de zi cu zi îmi năvăleau în minte iar, prin contrast, amintirea aventurii mele în viitor ajunse să pară fantastică – absurdă, chiar. Acum, reflectând din nou la ea, trăiam impresia că întreaga experiență avea o consistență halucinantă, aproape onirică: senzația căderii precipitate, încețoșarea tuturor aspectelor legate de călătoria în timp și, în sfârșit, prăbușirea în lumea de coșmar a anului de grație 802701. Forța pe care o exercită cotidianul asupra imaginațiilor noastre se dovedi impresionantă. Stând acolo, în pijama, o parte din îndoiala care, în cele din urmă, mă copleșise în noaptea precedentă reveni și am început să pun sub semnul întrebării însăși existența Mașinii Timpului. În ciuda faptului că țineam minte foarte limpede cei doi ani din viață pe care mi-i petrecusem, la realizarea ei, printre șuruburi și piulițe, ca să nu mai pun la socoteală cele două decenii dinainte, pe parcursul cărora desprinsesem teoria călătoriei în

George Smith în 1865 (n. trad.).

¹ Cunoscută publicație științifică americană, înființată în 1818 de Benjamin Silliman (n. trad.).

² Autorul se referă la celebrul experiment cu interferometrul al fizicienilor americani Albert Abraham Michelson (1852-1931) și Edward Williams Morley (1838-1923), prin care s-a demonstrat că viteza de propagare a luminii este constantă, oricare ar fi mișcarea observatorului, probându-se astfel inexistența „vântului de eter” postulat până atunci și punându-se bazele noii paradigme relativiste a fizicii (n. trad.).

timp din anomaliiile pe care le observasem pe măsura cercetărilor mele de fizică optică.

Am rememorat conversația cu tovarășii mei, de la cina din seara trecută – într-un fel, acele câteva ceasuri erau de departe mai animate, acum, decât toate zilele pe care le petrecusem în viitorime – și mi-am amintit de amestecul de reacții la istorisirea mea: destinderea generală provocată de o poveste bună, însoțită de urme de simpatie sau luare în derâdere aproape fățișă. În funcție de temperamentul fiecăruia, și, țineam eu minte, scepticismul cvasi universal. Numai un prieten apropiat, căruia, în paginile ce au să urmeze, îi voi spune Scriitorul, păruse să-și aplece urechea la vorbele mele incoerente cu oarece înțelegere și încredere.

Stând la fereastră, m-am întins, iar îndoielile asupra amintirilor mele mi s-au zdruncinat. Durerea de spate era suficient de reală, acută și insistentă, la fel și senzațiile arzătoare din mușchii brațelor și ai picioarelor: proteste ale musculaturii unui bărbat care nu se mai se găsea la prima tinerețe și care fusese silit, contrar obișnuințelor sale, să se istovească. „Ei bine, atunci”, m-am certat cu mine însumi, „dacă expediția ta în viitor a fost cu adevărat un vis – pe de-a întregul, inclusiv noaptea aceea sumbră, când te-ai luptat în pădure cu Morlocii¹ – de unde provin durerile și junghiurile acestea? Poate oi fi făcut tumbe prin grădină, într-un delir de somnambul?”

Iar apoi, aruncat în neorânduială într-un colț al camerei mele, am văzut un mic maldăr de haine: erau veșmintele pe care le purtasem până la uzarea

¹ Creaturi palide, asemănătoare maimuțelor, care trăiesc în adâncurile întunecate.

completă în timpul zborului meu în viitor și care acum nu mai aveau altă menire decât aceea de a fi distruse. Puteam să văd petele de iarbă și urmele de foc; buzunarele erau rupte, și mi-am adus aminte de modul în care Weena folosisese acele bucăți de material pe post de glastre ad-hoc, pentru a le umple cu florile etiolate¹ ale viitorului. Încălțările îmi lipseau – am simțit un bizar fior de regret gândindu-mă la acei papuci de casă vechi și comozi, pe care îi luasem fără să mă gândesc într-un viitor ostil, înainte de a-i abandona unei sorți de neimaginat, iar acolo, pe covor, se găseau rămășițele mizerabile și pătate cu sânge ale șosetelor mele.

Cumva, acele șosete – vechi, comice și zdrențuite – cu existența lor prozaică, m-au încredințat, mai presus de orice, că încă nu îmi pierdusem mințile, că zborul meu în viitor nu fusese în întregime un vis.

Am priceput că trebuia să mă întorc în acel timp; trebuia să strâng dovezi că viitorul era la fel de real precum Richmondul anului 1891, pentru a-mi convinge cercul de prieteni și confrății în truda științifică, și pentru a alunga ultimele rămășițe ale propriei mele îndoieli.

În vreme ce îmi conturam în minte această decizie, îmi apăru din senin chipul dulce și frivol al Weenei, la fel de însuflețit ca și cum ea ar fi stat în fața mea. Tristețea și un sentiment nestăvilit de vinovăție datorat propriei mele impetuoșități îmi sfâșiară inima. Weena, femeia-copil din rasa Eloilor, mă însoțise către

¹ Etiolare = fenomen care apare la plantele crescute în întuneric, manifestat prin lungirea tulpinilor, micșorarea și albirea frunzelor, etc., din cauza lipsei de clorofilă (n. trad).

Palatul de Porțelan Verde, prin adâncurile codrilor renăscuți din acea vale îndepărtată a Tamisei, și se pierduse în confuzia incendiului ce a urmat și a asalturilor sumbre ale Morlocilor. Întotdeauna am fost o persoană care mai întâi acționează și abia după aceea permite părții raționale a minții sale să se adapteze. În viața mea de burlac, această tendință nu împinsese pe nimeni, cu excepția propriei persoane, spre vreo primejdie serioasă, însă acum, în nesocotința și în graba mea nestăvilită, o lăsasem pradă pe biata și încrezătoarea Weena unei morți oribile în umbrele acelei Nopti Negre a Morlocilor.

Mâinile îmi erau pătate cu sânge, și nu doar cu puroiul acelor suboameni degenerați și respingători - Morlocii. Am stabilit că trebuia să mă revanșez - în orice mod posibil - pentru felul abominabil în care o tratasem pe sărmana și încrezătoarea Weena.

Eram plin de hotărâre lăuntrică. Aventurile mele, fizice și intelectuale, încă nu luaseră sfârșit!

Am pus-o pe doamna Watchets să-mi pregătească o baie și am intrat cu greu în ea. În ciuda sentimentului de urgență, mi-am acordat un răgaz pentru a-mi desfată bielele oase istovite; am remarcat cu interes bășicile și zgârieturile de pe picioare, precum și arsurile superficiale pe care le suferisem pe mâini.

M-am îmbrăcat repede. Doamna Watchets îmi pregătise micul-dejun. M-am năpustit la ouă, ciuperci și roșii cu avânt, însă am găsit că șunca și carnații mă apăsau pe limbă; când am mușcat din carnea cleioasă, sucurile ei, saturate de sare și untură, îmi

treziră o vagă repulsie.

Nu am putut să nu îmi amintesc de Morloci și de carnea pe care văzusem că o consumau la ospetele lor dezgustătoare! Peripețiile mele nu îmi diminuaseră apetitul pentru friptura de berbec la cina din seara precedentă, mi-am adus eu aminte, dar atunci foamea îmi fusese mult mai chinuitoare. Oare o anumită stare de șoc și de neliniște, decurgând din nefericitele mele aventuri, își croia chiar și acum drum printre straturile minții mele?

Însă îmi stă în obicei să iau un mic-dejun sănătos, căci sunt de părere că o doză bună de peptone¹ în artere, la începutul zilei, este esențială pentru funcționarea eficientă a vigurosului mecanism uman. Iar astăzi era posibil să fie cea mai solicitantă zi din viață pe care o avusesem de înfruntat. Așadar, am lăsat deoparte rezervele și am terminat ce aveam în farfurie, mestecând cu hotărâre șunca.

O dată isprăvit micul-dejun, am îmbrăcat un costum de vară subțire, însă trainic. După cum cred că le povestisem tovarășilor mei de la cina din seara precedentă, devenise evident pentru mine, pe măsură ce mă prăbușeam prin timp, că iarna fusese alungată din lumea anului de grație 802701 – n-aș putea spune dacă prin evoluție naturală, prin proiectare geogonică ori prin remodelarea Soarelui însuși – așa că, în vremurile ce aveau să vină, nu era nevoie de paltoane călduroase sau de fulare. Mi-am pus o pălărie, pentru a ține la distanță Soarele viitorului de tenul meu palid, tipic englezesc, și am scotocit după cea mai durabilă pereche de ghete pe care o aveam.

¹ Substanță organică produsă în timpul digestiei prin hidroliza proteinelor sub acțiunea pepsinei.

Am luat o mică raniță și am început să mă învârtesc prin casă, răscolind prin dulapuri și sertare după obiectele de echipament pe care le socoteam trebuincioase pentru cea de-a doua călătorie – spre neliniștea sărmanei și răbdătoarei doamne Watchets care, sunt sigur, acceptase de mult că sănătatea mea mentală se afla pe tărâmurile neguroase ale mitologiei! Așa cum îmi este felul, mă cuprinsese febra plecării, cu toate că eram decis să nu mai fiu chiar atât de repezit ca întâia oară, când străbătusem opt mii de secole protejat fiind numai de o pereche de papuci și o singură cutie de chibrituri.

Am îndesat în raniță toate chibriturile pe care le-am putut găsi prin casă – de fapt, l-am trimis pe Hillyer la tutungerie pentru a mai cumpăra niște cutii. Am băgat înăuntru camfor, lumânări și, dintr-un imbold de moment, o măsură de feștilă rezistentă, în caz că, silit de situație, trebuia să-mi fac singur lumânări noi. (N-aveam decât o idee vagă despre modul în care se exercita acest meșteșug, în paranteză fie spus, dar, în lumina strălucitoare a acelei dimineți optimiste, nu mă îndoiam de capacitatea mea de a improviza.)

Am luat spirt alb, alifii, niște tablete de chinină și un sul de bandaj. Nu aveam nici o armă de foc – mă îndoiesc că aș fi luat așa ceva, chiar dacă aș fi deținut una, căci la ce bun este o armă de foc când muniția s-a epuizat – însă mi-am băgat în buzunar cuțitul cu plasele. Am împachetat un set de unelte – o șurubelniță, câteva chei inelare de diferite mărimi, un mic bomfaier cu pânze de rezervă – precum și un număr de șuruburi și de bare de nichel, alamă și cuarț. Eram hotărât ca nici un accident trivial ce s-ar putea abate asupra Mașinii Timpului să nu mă

imobilizeze în vreun viitor dezarticulat, din pricina lipsei unei bucățele de alamă: în ciuda proiectului meu trecător de a construi o nouă Mașină a Timpului când cea originală îmi fusese furată de Morloci în 802701, în lumea decăzută a viitorimii nu dădusem peste nici o dovadă cum că aş putea să găsesc materiale pentru a repara măcar un şurub căruia i se stricase filetul. De bună seamă că Morlocii păstrasera unele aptitudini tehnice, însă nu-mi surâdea ideea de a fi obligat să mă tocmesc cu acei viermi albinoşi de dragul câtorva buloane.

Am descoperit aparatul meu Kodak şi am scotocit după bliţ. Camera fusese recent încărcată cu un film de o sută de negative, pe rolă de hârtie. Mi-am adus aminte cât de-al naibii de costisitor îmi păruse aparatul atunci când îl achiziţionasem – nu mai puţin de douăzeci şi cinci de dolari, cumpărat într-o excursie la New York – însă, dacă mă întorceam cu fotografii ale viitorului, fiecare dintre acele poze de doi inci¹ avea să fie mai preţioasă decât cele mai bune dintre picturi.

Acum, mă întrebam eu, oare eram gata? I-am cerut sfatul bieteii doamne Watchets, deşi nu aveam să-i spun, fireşte, încotro intenţionez să călătoresc. Această femeie destoinică – flegmatică, cinstită şi remarcabil de directă, şi totuşi cu un suflet devotat şi imperturbabil – aruncă o privire în raniţă, aşa burduşită cum era, şi ridică întrebător din sprânceană. Apoi porni spre camera mea şi se întoarse cu şosete de rezervă, cu rufărie de corp şi – aici mai că mi-a venit să o sărut – cu pipa mea, un set de curăţătoare şi cutia de tutun de pe policioara căminului.

¹ Un inci = 2,54 cm (n. red.).

Astfel, cu amestecul meu obișnuit de nerăbdare zorită și inteligență superficială – și cu o nețărmurită încredere în bunăvoința și bun-simțul celorlalți – eram gata să revin în timp.

Cărându-mi ranița sub un braț și Kodakul sub celălalt, m-am îndreptat către laborator, unde mă aștepta Mașina Timpului. Când am ajuns în fumoar, am fost uimit să descopăr că aveam un musafir: unul dintre oaspeții din seara precedentă și poate cel mai apropiat prieten al meu – era Scriitorul despre care am vorbit. Stătea în mijlocul încăperii, într-un costum care îi venea prost, cu nodul de cravată cât de grosolan se putea imagina, iar mâinile legănându-i-se stângaci pe lângă trup. Mi-am amintit din nou cum, din cercul de prieteni și cunoștințe pe care îi adunasem pentru a-mi servi ca primi martori la faptele mele de vitejie, acest tânăr serios ascultase cu cea mai mare atenție, tăcerea sa vibrând de simpatie și fascinație.

Mă simțeam neobișnuit de bucuros să-l văd și recunoscător pentru că venise – că nu mă ocolise, luându-mă drept un excentric, precum ar fi făcut unii, după spectacolul pe care îl dădusem în seara dinainte. Am râs și, împovărat cu sacul și aparatul de fotografiat, i-am întins un cot; el mă apucă de încheietură și o scutură solemn.

— Sunt grozav de ocupat, am spus eu, cu mașina aceea¹.

¹ Dialogul dintre Scriitor și Exploratorul Timpului din această parte a cărții este preluat *ad litteram* de autor din Capitolul al XV-lea al romanului lui H. G. Wells *The Time Machine* (1895). Pentru versiunea românească, atât în redarea acestui citat, cât și a unor termeni din lucrarea lui Wells, s-a folosit traducerea lui Mihaela Dragomir și C. Vonghizas, *Mașina Timpului*, apărută în

El mă cercetă; am avut impresia că în ochii săi, de un albastru spălăcit, se putea citi nevoia disperată de a crede.

— Dar nu e oare o glumă? Călătorești într-adevăr prin Timp?

— Călătoresc cu adevărat, am rostit eu, susținându-i privirea cât de mult am putut, căci voiam să fie convins.

Era un bărbat scund și îndesat, cu buza inferioară proeminentă, fruntea lată, pomeții delicți și urechile mai degrabă urâte. Era tânăr – de vreo douăzeci și cinci de ani, pesemne, având cu două decenii mai puțin decât mine însumi – însă părul său lins deja începea să se rărească. Mergea oarecum săltăreț și emana o anumită energie – nervos, precum o pasăre greoaie – dar întotdeauna părea bolnăvicios: suferea de hemoragii, din vreme în vreme, ca urmare a unei lovituri de picior în rinichi, la un joc de fotbal, pe timpul când lucra ca profesor într-o școală particulară uitată de Dumnezeu, din Țara Galilor. Iar astăzi, în ochii săi albaștri, deși obosiți, se citeau, ca de obicei, inteligența și preocuparea pentru mine.

Prietenul meu își câștiga existența ca profesor – în momentul acela, ținând niște cursuri prin corespondență – însă era un visător. La plăcutele noastre banchete de joi seara, din Richmond, își înșira cu nemiluita teoriile despre viitor și despre trecut, și ne împărtășea ultimele sale gânduri cu privire la semnificația analizei dezolante și atee a lui Darwin ori alte asemenea lucruri. Visa la perfectibilitatea rasei umane – era exact genul de persoană, știam sigur, care și-ar fi dorit din toată inima ca povestea mea

despre călătoria în timp să fie adevărată!

Îi spun „Scriitorul” dintr-o veche amabilitate, presupun, căci, din câte știam, nu publicase decât diverse speculații timide prin reviste de colegiu; însă eu nu aveam nici o îndoială că mintea lui vie urma să-i croiască o nișă de un anume fel în lumea literelor – și, lucru mai important, nici e/ nu avea vreo îndoială.

Deși eram nerăbdător să pornesc la drum, m-am oprit o clipă. Poate că Scriitorul îmi putea servi ca martor pentru acest nou voiaj – de fapt, m-am întrebat acum, poate că deja intenționa să transpună aventurile mele anterioare într-o formă colorată, adecvată pentru publicare.

Ei bine, urma să aibă binecuvântarea mea!

— Am nevoie doar de o jumătate de oră, am spus eu, considerând că mă puteam întoarce exact în acest loc și în acest timp cu o simplă apăsare a manetelor mașinii mele, indiferent ce perioadă aveam să petrec în viitor ori în trecut. Știu de ce-ai venit și este foarte amabil din partea dumitale. Iată câteva reviste. Dacă rămâi la prânz la mine, îți voi arăta de data aceasta amănunțit cum se călătorește în timp, cu exemple, cu tot ce trebuie. Mă ierți dacă acum te părăsesc?

El consimți. Eu am încuviințat din cap în direcția sa și, fără alte preparative, am pornit de-a lungul coridorului, spre laboratorul meu.

Așa mi-am luat rămas-bun de la lumea lui 1891. N-am fost niciodată un bărbat care să se atașeze profund, și nu sunt genul căruia îi plac despărțirile înflorite; dacă aș fi știut însă că nu aveam să-l mai văd niciodată pe scriitor – cel puțin, nu în carne și oase – îmi închipui că aș fi fost ceva mai ceremonios!

Am pătruns în laboratorul meu. Era aranjat oarecum ca un atelier de sculărie. De tavan era agățată o turbină de abur, care acționa diferitele mașinării de prelucrare a metalului prin intermediul unor curele de piele, iar amplasate pe bancurile de pe podea se găseau un utilaj de ștanțat tabla, prese, aparate de sudură cu acetilenă, menghine și alte asemenea unelte. Pe banc se aflau bucăți de metal și schițe, în vreme ce roadele abandonate ale muncii mele zăceau în praful de pe dușumea, căci eu nu sunt de la natură o persoană ordonată; la picioarele mele, bunăoară, am dat peste bara de nichel care îmi întârziase primul meu sejur în timp – acea bară care se dovedise a fi exact cu un inci mai scurtă, așa că trebuise să o refac.

Am reflectat la faptul că îmi petrecusem mai mult de două decenii din viață în această încăpere. Locul era o seră modificată, care dădea spre grădină. Fusesse construită pe un cadru subțire de fier forjat, vopsit în alb, iar pe vremuri oferise o priveliște decentă înspre râu, dar trecuse mult timp de când acoperisem geamurile, pentru a asigura o anumită consistență a luminii și a mă feri de privirile curioase ale vecinilor mei. În întunericul uleios se zăreau diversele mele unelte și dispozitive, ducându-mă acum cu gândul la enormele mașinării din cavernele Morlocilor, pe care le văzusem în treacăt. M-am întrebat dacă nu cumva eu însumi aveam în sânge o tendință morbidă de Morloc!

După ce urma să mă întorc, am stabilit, aveam să dau jos pereții de șipcă și să iluminez din nou încăperea, să o prefac într-un loc al strălucirii Eloilor,

și nu a clarobscurului Morlocilor.

M-am îndreptat către Mașina Timpului.

Acea structură voluminoasă și asimetrică stătea lipită de peretele dinspre Nord-Vest al atelierului – unde o trăseseră Morlocii – la depărtare de opt sute de milenii, în intenția lor de a mă prinde în interiorul pedestalului Sfinxului-cel-Alb. Am cărat mașina înapoi în colțul de Sud-Est al laboratorului, acolo unde o construisem. O dată terminată această operațiune, m-am aplecat în față și, în semiîntuner, am deslușit cele patru cadrane cronometrice care numărau trecerea mașinii prin matricea statică de zile a Istoriei; acum, bineînțeles, indicatoarele erau toate la zero, căci mașina revenise în propriul ei timp. Lângă șirul de cadrane, se găseau cele două manete care struneau dihania – una pentru viitor, iar alta pentru trecut.

Am întins mâna și, într-o pornire de moment, am mângâiat maneta pentru viitor. Masa butucănoasă și încâlcită de metal și fildeș zvâcni precum o făptură animată. Am zâmbit. Mașina îmi reamintea că nu mai aparținea acestui Pământ, acestui Spațiu și Timp! Dintre toate obiectele materiale ale universului, cu excepția acelor pe care le purtasem asupra mea, doar această mașină era *cu opt zile mai bătrână decât lumea ei*, căci petrecusem o săptămână în epoca Morlocilor, dar mă întorsesem în ziua plecării mele.

Mi-am lăsat bagajul și aparatul de fotografiat pe dușumeaua laboratorului și mi-am atârnat pălăria de spatele ușii. Amintindu-mi de modul în care își făcuseră de cap Morlocii cu mașina, m-am apucat să o verific. Nu mi-a fost greu să curăț diferitele pete

maronii și bucățelele de iarbă ori de mușchi care încă atârnavă de șinele aparatului; niciodată nu fusesem adeptul aspectului neîngrijit. Însă una dintre șine era strâmbată, iar eu am îndreptat-o. Apoi am testat șuruburile și am gresat barele de cuarț.

În timp ce munceam, mi-am adus aminte de panica rușinoasă care mă covârșise atunci când descoperisem că pierdusem mașina în favoarea Morlocilor și am simțit un fior de afecțiune pentru hardughia aceasta urâtă. Mașina era o cușcă deschisă de nichel, alamă și cuarț, abanos și fildeș, destul de cizelată – precum lucrătura unui orologiu de biserică – având o șa de bicicletă dispusă nepotrivit în mijlocul întregului ansamblu. Cuarțul și cristalele minerale, saturate cu Plattnerită, luceau pe cadru, conferind întregului ansamblu un aspect de irealitate și asimetrie.

Firește, nimic nu ar fi fost posibil fără proprietățile ciudatei substanțe pe care o denumisem „Plattnerită”. Mi-am adus aminte cum, din întâmplare, ajunseseam în posesia unui eșantion din acel material – în acea noapte, cu două decenii în urmă, când un necunoscut urcase până la ușa mea și îmi dăduse un pachet cu această substanță. „Plattner”, așa cum se prezentase, era un ins masiv, cu un cap ciudat, mare și grizonat, cu câțiva ani buni mai în vârstă decât mine, și îmbrăcat în niște culori bizare, de junglă. M-a îndemnat să studiez acea materie puternică pe care mi-o înmânase, într-un flacon de medicamente. Ei bine, substanța a rămas necercetată, pe un raft din laboratorul meu, mai mult de un an, în vreme ce eu făceam progrese cu o lucrare mai concretă. Dar, în cele din urmă, într-o după-amiază plictisitoare de

duminică, am dat jos flaconul de pe raftul său...

Iar ceea ce am descoperit, în final, a condus la - asta!

Plattnerita, care satura barele de cuarț, era substanța ce alimenta Mașina Timpului și făcea posibile isprăvile sale. Însă îmi place să mă măgulesc singur, zicându-mi că fusese nevoie de propria mea combinație de spirit analitic și imaginație pentru a descoperi și utiliza proprietățile acelei substanțe remarcabile, acolo unde cineva mai puțin capabil n-ar fi înțeles.

Ezitasem să-mi fac publică descoperirea, oricât de bizar ar fi fost domeniul, fără o verificare experimentală. Mi-am promis că, imediat după ce mă întorceam, cu specimene și fotografii, aveam să întocmesc studiul pentru *Philosophical Transactions*¹; urma să fie o adăugire celebră la cele șaptesprezece articole pe care deja le publicasem acolo, pe teme de fizică a luminii. Ar fi fost amuzant, mă gândeam eu, să-mi intitulez articolul într-un fel sec, cum ar fi, de pildă, „O serie de reflecții asupra anormalelor proprietăți cronologice ale mineralului «Plattnerită»” și să îngrop în interiorul său zguduitoarea revelație a existenței călătoriei în timp.

În cele din urmă, am terminat. Mi-am potrivit pălăria pe ochi încă o dată, după care mi-am ridicat bagajul și camera fotografică și le-am pus sub șa. Apoi, dintr-o pornire, m-am dus la șemineul laboratorului și am luat vătraiul care se afla acolo. Am cântărit cu mâna greutatea sa substanțială, socotind că s-ar putea să-mi fie de folos, și l-am legat de cadrul

¹ Prestigioasă publicație științifică a Societății Regale, care a fost înființată în 1665 și care apare și în prezent (n. trad.).

mașinii.

După aceea m-am așezat în șa și mi-am pus mâna pe manetele albe de pornire. Mașina tremură, precum un animal al timpului ce devenise.

Am aruncat o privire prin laborator, la realitatea lui pământescă, și m-a frapat cât de nepotrivii arătam amândoi în el acum - eu, în veșmântul meu de explorator amator, iar mașina, cu aspectul ei din altă lume și cu petele și zgârieturile din viitor - deși eram deopotrivă, într-un anume sens, odrasle ale acestui loc. Am simțit tentația să mai zăbovesc câțva timp. Ce rău se putea întâmpla dacă mai așteptam încă o zi, încă o săptămână, ori încă un an aici, cuprins în propriul meu secol confortabil? Aș fi putut să-mi adun energiile și să-mi vindec rănilor. Oare nu mă repezeam încă o dată în această nouă aventură?

Am auzit sunetul unor pași pe coridorul casei și rotirea unui mâner de ușă. Trebuie că era Scriitorul, intrând în laborator.

Într-o clipă, am decis. N-aș fi căpătat mai mult curaj o dată cu trecerea altei părți din acest secol al XIX-lea, plicticos și osificat; iar în plus îmi luasem rămas-bun de la toate persoanele de la care dorisem să-mi iau.

Am împins maneta până la capăt. Am avut acea senzație ciudată de *învârtire* care se ivește în prima clipă a călătoriei în timp, urmată de acel sentiment covârșitor și zăpăcitor de cădere. Cred că am rostit o exclamație în momentul revenirii acelui simțământ neplăcut. Îmi închipui că am auzit un pocnet de sticlă: o fereastră de luminator, aspirată de mișcarea aerului. Iar în restul minuscul al unei secunde, l-am văzut stând acolo, în cadrul ușii: Scriitorul, o siluetă

nedeslușită, de nălucă, cu o mână ridicată către mine – captiv în timp!

Apoi a dispărut, făcut invizibil de zbor. În jurul meu, pereții laboratorului deveniră cețoși și, din nou, enormele aripi ale nopții și ale zilei fâlfâiră în jurul capului meu.

CARTEA ÎNTÂI

NOAPTEA CEA NEAGRĂ

1. Călătoria în timp

Există Trei Dimensiuni ale Spațiului, prin care omul se poate deplasa după bunul său plac. Iar Timpul este pur și simplu *A Patra* Dimensiune: identică în fiecare caracteristică importantă cu celelalte, cu excepția faptului că propria noastră conștiință este silită să călătorească prin ea cu un ritm constant, precum penița condeii mele pe pagina asta.

Dacă - speculasem eu pe parcursul studiilor mele referitoare la proprietățile bizare ale luminii - am putea *să răsucim* cele Patru Dimensiuni ale Spațiului și Timpului - să schimbăm Lungimea cu Durata, bunăoară - s-ar putea hoinări pe culoarele Istoriei la fel de ușor ca atunci când ieși o cabrioletă până la West End!

Plattnerita înglobată în substanța Mașinii Timpului reprezenta cheia acestei operațiuni, permițând mașinii să se rotească, într-un mod neobișnuit, într-o nouă configurație din structura Spațiului și Timpului. Astfel, spectatorii care au urmărit plecarea Mașinii Timpului - ca și Scriitorul meu - au raportat că văzuseră dispozitivul răsucindu-se foarte repede, înainte să dispară din Istorie; și tot astfel, conductorul - eu însumi - suferea invariabil de amețală, stare indusă de forțele centrifuge și Coriolis, care îl făceau să se simtă ca și cum ar fi fost proiectat afară din mașină.

Dar, în pofida tuturor acestor efecte, rotirea indusă de Plattnerită era fundamental diferită de răsucirea unui titirez sau de revoluția lentă a Pământului. Senzația de vertij era contrazisă flagrant, în ceea ce îl privește pe conductor, de iluzia că stă nemișcat în șa, iar timpul licărește pe lângă mașină - căci *era rotație în afara Spațiului și Timpului*.

În vreme ce noaptea gonea după zi, conturul înnegurat al laboratorului dispăru din jurul meu, așa că ajunsesem să stau în aer liber. Străbăteam din nou acea perioadă din viitor, socoteam eu, în care laboratorul fusese demolat. Soarele zbura precum o ghiulea prin văzduh, cu multe zile comprimate într-un minut, iluminând în preajma mea sugestia vagă și costelivă a unor schele. În curând, schelele se prăbușiră, lăsându-mă pe panta dealului, sub cerul deschis.

Viteza mea prin timp spori. Licărul nopților și al zilelor se contopi într-un albastru-închis, de crepuscul, și am izbutit să văd luna rotindu-se prin fazele sale ca sfârleaza unui copil. Călătorind cu o viteză și mai mare, ghiuleaua Soarelui se transformă într-un arc de lumină, întinzându-se pe boltă, un arc care se legăna în sus și în jos pe cer. În jurul meu, vremea alterna în rafale succesive de zăpadă albă și verde primăvăratice. Indicând anotimpurile. În sfârșit, din pricina accelerației, m-am cufundat - din nou într-o liniște desăvârșită, în care numai ritmurile anuale ale Pământului însuși - trecerea centurii solare între extremele de la solstiții - pulsau precum bătăile inimii pe deasupra peisajului ce evolua.

Nu sunt sigur dacă am istorisit, în prima mea

relatare, despre *tăcerea* în care este suspendat cel ce întreprinde călătoria în timp. Trilurile păsărilor, troncănitul îndepărtat al vehiculelor pe caldarâm, ticăitul ceasurilor – până și respirația slabă a materialului unei case – toate acestea alcătuiesc un fundal complex și neobservat al vieților noastre. Acum însă, scos din timp, eram însoțit numai de sunetul propriei mele răsuflări și de trosnetul ușor, ca de bicicletă, al Mașinii Timpului sub greutatea mea. Nutream o covârșitoare senzație de izolare – ca și cum m-aș fi prăvălit într-un univers nou și pustiu, deși zidurile propriei noastre lumi erau vizibile parcă prin niște geamuri afumate – însă înăuntrul acestui nou univers eu eram singura făptură însuflețită. Un adânc sentiment de confuzie coborî asupra mea, acționând împreună cu senzația de prăbușire vertiginoasă care îmi însoțea căderea în viitor, provocându-mi stări de greață profundă și de depresie.

Acum însă liniștea a fost spartă de un murmur gros, fără sursă, ce părea să-mi umple urechile; era un susurat domol, precum cel al unui imens fluviu. Îl remarcasem din timpul primului zbor; nu puteam fi sigur de cauza sa, însă mi se părea că trebuie să reprezinte un efect al scandaloasei mele treceri prin curgerea lentă a timpului.

Cât de mult mă înșelam – ca de-atâtea ori în graba mea de a-mi da cu presupusul!

Am studiat cele patru cadrane cronometrice, ciocănind încet cu unghia sticla fiecăruia pentru a fi sigur că funcționau. Deja acul celui de-al doilea, care măsura miile de zile, începuse să se depărteze de la poziția sa de repaus.

Aceste cadrane – servitori muți și credincioși – fuseseră adaptate din niște manometre de presiune a aburului. Funcționau prin calcularea unor anumite tensiuni de deformare din bara de cuarț dopată cu Plattnerită, o tensiune cauzată de efectele de contorsionare ale călătoriei în timp. Cadranele numărau *zilele* – nu anii, lunile, anii bisecți sau sărbătorile mobile – iar asta se datora unei proiectări intenționate.

De îndată ce am demarat cercetările privitoare la aspectele practice ale călătoriei în timp, și îndeosebi la necesitatea de a determina amplasarea mașinii mele în el, mi-am petrecut o perioadă considerabilă străduindu-mă să confecționez un cronometru practic care să poată afișa timpul în unități obișnuite: secole, ani, luni și zile. Curând am descoperit probabilitatea de a-mi petrece o perioadă mai lungă cu acest proiect decât cu restul asamblării Mașinii Timpului.

Am fost cuprins de o iritare imensă din pricina ciudățeniilor străvechiului nostru calendar, care trecuse printr-o succesiune de ajustări inadecvate: Încercări de a statornici vremea semănatului și mijlocul iernii care merg până la începuturile societății organizate. Calendarul nostru constituie o aberație istorică, fără măcar să aibă salvatoarea calitate a preciziei – cel puțin la scara cosmologică la care intenționam să-l pun la încercare.

Am trimis scrisori furibunde la *The Times*, propunând reforme care aveau să ne permită să ne descurcăm cu acuratețe și fără ambiguități la scări cronologice de o veritabilă însemnătate pentru savantul modern. Pentru început, am spus eu, hai să scăpăm de toată această amețeală fără noimă a

anilor bisecți. Anul se apropie de trei sute șaizeci și cinci de zile și un sfert, iar acest sfert accidental este pricina întregii șarade ridicole despre ajustarea cu anul bisect. Am oferit două planuri alternative, ambele garantate să înlăture această absurditate. Am putea să luăm ca unitate fundamentală *ziua* și să construim luni și ani regulați, bazați pe multipli de zile: imaginați-vă un an de trei sute de zile alcătuit din zece luni. Fiecare de câte treizeci de zile. Firește că ciclul anotimpurilor și-ar pierde curând sincronizarea cu structura anului, însă – într-o civilizație atât de avansată ca a noastră – în mod sigur acest fapt n-ar provoca decât un deranj minimal. Observatorul Regal de la Greenwich, bunăoară, ar putea publica buletine anuale pentru a indica datele diferitelor poziții ale Soarelui – echinocțiile și așa mai departe – exact așa cum, în 1891, toate almanahurile cuprindeau sărbătorile mobile ale bisericilor creștine.

Pe de altă parte, dacă succesiunea *anotimpurilor* urma a fi privită ca unitate fundamentală, atunci ar trebui să proiectăm o zi nouă ca o fracțiune exactă – să spunem a suta parte – a anului. Desigur, asta ar însemna că ciclul diurn – perioadele noastre de lumină și de întuneric, de somn și de trezie – avea să cadă la diferite ore în fiecare Zi Nouă. Însă care ar fi problema? Deja, am argumentat eu, multe dintre orașele moderne funcționează după un program continuu. Iar cât privește aspectele umane, o simplă ținere a calendarului nu reprezintă o aptitudine dificil de dobândit; cu ajutorul unor înregistrări corespunzătoare. Cineva n-ar trebui să planifice perioadele de somn și de trezie cu mai mult de câteva zile în avans.

În sfârșit, am propus că ar trebui să anticipăm ziua în care conștiința omenească va trece dincolo de grijile mundane ale secolului al XIX-lea, și să ne gândim cum ar putea sta lucrurile în vremea când gândirea noastră se va întinde pe zeci de milenii. Am preconizat un nou Calendar Cosmologic, bazat pe precesiunea echinocțiilor – adică oscilația lentă a axei planetei noastre, sub influența gravitațională neuniformă a Soarelui și a Lunii – un ciclu care durează douăzeci de milenii. Cu un astfel de An Mare, ne-am putea măsura destinul în termeni preciși și lipsiți de ambiguitate, acum și pentru toată vremea ce avea să vină.

Asemenea rectificări, am argumentat eu, urmau să aibă o valoare simbolică ce depășea cu mult aspectele sale practice – urmau să constituie un mijloc potrivit de a marca zorii unui nou secol – căci aveau să servească drept veste pentru toți oamenii că noua Eră a Gândirii Științifice începuse.

Inutil să spun, dar contribuțiile mele n-au fost luate în seamă, cu excepția unor reacții licențioase, pe care am decis să le ignor, în anumite părți ale presei populare.

În orice caz, după toate acestea, am abandonat încercările de a confecționa un cronometru bazat pe calendar și m-am întors la simpla numărare a zilelor. Am avut dintotdeauna mintea deprinsă cu cifrele, așa că nu mi s-a părut dificil să transform, mental, evidența pe zile a cadranelor mele în ani. În prima călătorie ajunsesem până în ziua 292 495 934, care – după transformările pentru ani bisecți – se dovedise a fi o dată în anul 802701. Acum, știam eu, trebuia să călătoresc până ce cadranele aveau să

indice ziua 292 495 940 – ziua exactă în care o pierdusem pe Weena și o mare parte din respectul de sine, în văpăile aceluia codru!

Locuința mea se afla într-o zonă rezidențială înălțată, amplasată pe Petersham Road – acea parte care se întindea sub Hill Rise, un pic mai sus de râu. Acum, după ce casa îmi fusese de mult demolată, mă găseam pe panta dealului, sub cerul liber. Costișa Dealului Richmond se ridica în spatele meu, ca o masă învăluită în timpul geologic. Copacii înfrunzeau și se transformau în cioturi, viețile lor lungi de secole fiind cuprinse în numai câteva bătaii ale inimii mele. Tamisa era un brâu de lumină argintie, netezit de parcursul meu prin timp, și își croia o nouă albie: parcă se frământa prin peisaj ca un enorm vierme leneș. Noile clădiri apăreau ca palele de fum: unele dintre ele chiar explodară în jurul meu, pe locul fostei mele case. Aceste construcții mă uimeau prin dimensiunile și eleganța lor. Podul Richmond din zilele mele dispăruse de mult, însă am observat o nouă punte arcuită, având poate o milă¹ lungime, ce se avânta dantelată, fără piloni de susținere, prin văzduh, pe deasupra Tamisei; apoi mai erau turnurile ce străpungeau cerul pâlpâitor, susținând enorme greutatea pe gâturile lor zvelte. M-a bătut gândul să-mi iau Kodakul și să încerc să fotografiez aceste fantasme, însă știam că nălucile aveau să fie prea puțin expuse pentru a fi posibil ca vreo imagine să fie înregistrată – așa diluate cum erau din pricina călătoriei în timp. Tehnologiile arhitecturale ce se vedeau acolo îmi păreau la fel de mult dincolo de

¹ O milă = 1609,3 m (n. red.).

posibilitățile secolului al XIX-lea, precum fuseseră marile catedrale gotice pentru romani ori elini. De bună seamă, mi-am zis eu. În această epocă a viitorului, omul a dobândit ceva libertate din strânsoarea neobosită a gravitației; altminteri, cum ar fi putut aceste semețe edificii să fie înălțate pe cer?

Însă nu trecu mult timp până ce marele arc peste Tamisa să devină pătat cu maro și verde, culorile vieții distructive și obraznice, și – într-o clipită, mi se păru mine – să se surpe de la mijloc, rămânând numai două cioturi goale pe țărături. Asemenea tuturor creațiilor umane, am înțeles eu, până și aceste mărețe structuri erau himere sortite trecerii. În comparație cu răbdarea htoniană a pământului.

Mă cuprinse o extraordinară senzație de desprindere față de lume, o înstrăinare pricinuită de călătoria mea prin timp. Mi-am amintit de curiozitatea și entuziasmul pe care le nutrisem atunci când rătăcisem pentru întâia oară prin aceste visuri ale arhitecturii viitoare; mi-am amintit de scurtele mele speculații înflăcărâte cu privire la realizările semințiilor umane ce aveau să vie. Acum, gândeam diferit; acum știam că, în ciuda acestor glorioase izbânzi, umanitatea urma să se prăbușească inevitabil, sub inexorabila presiune a evoluției, în decadența și degradarea Eloilor și a Morlocilor.

Am fost frapat de măsura în care noi, oamenii, ignorăm, sau alegem să ignorăm, curgerea timpului însuși. Cât de scurte ne sunt viețile și cât de deșarte evenimentele care ne măgulesc egourile mărunte, dacă sunt suprapuse pe perspectiva marii acțiuni plastice a Istoriei! Suntem mai puțin decât efemeridele, nevolnici în fața forțelor de nestăvilit ale

geologiei și evoluției – forțe care acționează implacabil, și totuși atât de lent încât, zi după zi, nici măcar nu ne dăm seama de existența lor!

2. O nouă viziune

Am trecut repede de Era Construcțiilor Mărețe. Noi case și palate, mai puțin ambițioase, dar totuși imense, licăriră la existență în jurul meu, toate pe lângă valea Tamisei, și căpătară o anumită opacitate în ochii călătorului temporar, ce vine o dată cu longevitatea. Arcul soarelui, legănându-se pe bolta de un albastru-închis între cele două extreme de solstițiu, părea să fi devenit mai strălucitor, iar o undă verde se răspândi pe Dealul Richmond, punând stăpânire pe sol și trimitând în surghiun nuanțele cafenii și albe ale iernii. Încă o dată, am pătruns în acea epocă în care climatul Pământului fusese modificat în beneficiul Umanității.

Priveam spre un peisaj redus de viteza mea la un tablou static; numai fenomenele cu durata de viață cea mai mare se agățau de timp suficient pentru a fi înregistrate de privirea mea fugară. Nu vedeam nici un om, nici un animal, nici măcar trecerea unui nor. Eram suspendat într-o stranie nemișcare. De n-ar fi fost fâșia solară ce oscila și albastrul adânc și nefiresc al zilei-noapte din văzduh, aș fi putut foarte bine să consider că stau singur într-un parc de la sfârșitul verii.

Dacă dădeam crezare cadranelor mele, străbătusem mai puțin de o treime din marea mea călătorie – deși trecuse un sfert de milion de ani de la propriul meu secol familiar – și totuși, mi se părea mie, epoca în care omul zidea pe Pământ deja luase sfârșit. Planeta fusese transformată în acea grădină în care cei ce aveau să devină Eloi îi trăiau viețile lor

deșarte și meschine; și deja, știam eu, proto-Morlocii fuseseră pesemne întemnițați sub scoarța terestră și chiar în acele momente trebuie că își săpau enormele lor hrube, înțesate de mașini. Puține aveau să se schimbe pe parcursul intervalului de o jumătate de milion de ani pe care încă îl aveam de traversat, cu excepția degradării tot mai mari a Umanității și a identității victimelor a milioane de tragedii minuscule și groaznice care defineau de-acum condiția umană...

Însă - am observat eu, alungându-mi din minte aceste reflecții sumbre - exista totuși o schimbare, care încetul cu încetul deveni evidentă în peisaj. Mă cuprinse tulburarea, dincolo de cea pricinuită de legănarea obișnuită a Mașinii Timpului. Ceva era diferit - poate ceva în legătură cu lumina.

Stând în șa, m-am uitat atent la arborii-năluci, la pajiștile plate de lângă Petersham, la cotul răbdătoarei Tamise.

Apoi mi-am ridicat chipul către văzduhurile netezite de timp și, în cele din urmă, mi-am dat seama că *banda solară staționa pe boltă*. Pământul se învârtea încă pe axa sa suficient de rapid încât să împrăstie pe cer mișcarea astrului nostru și să facă invizibile stelele ce îl înconjurau, dar panglica de lumină a Soarelui nu mai oscila între solstiții: era constantă și nemișcată, de parcă ar fi fost o construcție din beton.

Greața și senzația de vertij îmi reveniră în grabă. Am fost nevoit să mă agăț de șinele mașinii și am înghițit un nod care mă sufoca, luptându-mă să redobândesc controlul asupra propriului meu trup.

Îmi este greu să comunic impactul acestei simple modificări a împrejurimilor asupra mea! Mai întâi, am fost izbit de temeritatea desăvârșită a ingineriei

presupuse de eliminarea ciclului sezonal. Anotimpurile Pământului se datorau înclinației axului de rotație al planetei față de planul orbitei sale în jurul soarelui. Pe Pământ, se părea, nu aveau să mai existe anotimpuri. Iar asta nu putea însemna decât că *înclinația axială a planetei fusese corectată*.

Am încercat să-mi dau seama cum s-ar fi putut realiza acest lucru. Oare ce mașini giganteste fuseseră pesemne instalate la poli? Oare ce măsuri fuseseră luate pentru a exista siguranța că scoarța terestră nu avea să se cutremure și să se sfărâme în decursul procesului? Poate fusese utilizat un grandios dispozitiv magnetic, care manipulase miezul topit și magnetic al planetei.

Însă nu doar amplexarea acestei modificări planetare mă tulbura; și mai terifiant era faptul că *nu observasem această regularizare a anotimpurilor în decursul primei mele călătorii în timp*. Cum de era posibil să fi trecut cu vederea o asemenea prefacere imensă și profundă? Am o pregătire științifică, la urma urmei; menirea mea este să observ.

Mi-am frecat fața și am privit fix înspre panglica solară ce atârna în văzduh, sfidându-mă și făcându-mă să cred în lipsa ei de mișcare. Strălucirea sa îmi înțepă ochii și am avut impresia că banda devenea și mai luminoasă. La început, m-am întrebat dacă asta era numai în închipuirea mea ori vreo tulburare a vederii. Mi-am plecat capul, amețit, ștergându-mi lacrimile cu mâneca hainei și clipind pentru a scăpa de șirurile de puncte arzătoare din ochi.

Nu sunt nici primitiv, nici laș – dar, cu toate acestea, stând acolo în șa, în fața dovezilor de netăgăduit ale mărețelor înfăptuiri ale oamenilor din

viitor, mă simțeam ca un sălbatic cu goliciunea vopsită și oase în păr, făcându-se mic înaintea zeilor din cerul țipător. Mă cuprinse o teamă profundă pentru propria mea sănătate mentală ce se zguduia din străfundurile conștiinței, dar m-am agățat de credința că - cine știe cum - pur și simplu nu observasem acest incredibil fenomen astronomic, în timpul primei mele treceri prin acești ani. Căci singura ipoteză alternativă mă îngrozea până în adâncurile sufletului: nu eu fusesem cel care se înșelase în vremea primei mele călătorii, deoarece pe-atunci regularizarea axei Pământului nu avusese loc - *cursul Istoriei înseși se schimbă*.

Forma cvasieternă a pantei dealului rămase nealterată - morfologia străvechiului ținut fiind neafectată de aceste lumini ce evoluau pe bolta cerească - însă puteam să observ că, acum, marea de verdeață ce acoperise pământul se retrăsese, sub constanta lumină orbitoare a soarelui mai arzător.

Am devenit conștient acum de licărul îndepărtat de deasupra capului meu și m-am uitat în sus, ținând mâna streășină la ochi. Pâlpâirea pro venea, de la banda solară de pe cer - sau de la ceea ce fusese banda solară - deoarece mi-am dat seama că, într-un fel necunoscut, eram iarăși capabil să disting mișcarea de ghiulea a Soarelui care zbura prin ceruri în periplul său diurn; mișcarea încetase să mai fie atât de rapidă încât să n-o pot urmări, iar succesiunea nopților și zilelor producea licărirea pe care o vedeam.

La început, am socotit că, pesemne, mașina mea încetineea, însă în clipa în care am aruncat o privire la cadrane, am observat că indicatoarele se roteau pe

discuri cu tot atâta râvnă ca și înainte.

Uniformitatea gri-sidefie a luminii se dizolvă, iar alternanța fâlfâitoare a zilei cu noaptea deveni evidentă. Soarele luneca pe boltă, încetinind tot mai mult cu fiecare traiectorie arcuită – fierbinte, strălucitor și galben – iar în curând am înțeles că arzătorul astru avea nevoie de mai multe secole pentru a realiza o revoluție pe bolta Pământului.

În cele din urmă, Soarele se opri complet; se odihnea deasupra orizontului vestic, fierbinte, necruțător și neschimbat. Rotația Pământului fusese încetinită: acum, planeta se învârtea cu aceeași față întoarsă perpetuu către Soare!

Savanții secolului al XIX-lea prezisese că, într-o bună zi, influențele de maree ale Soarelui și ale Lunii vor face ca Pământul să rămână cu o emisferă îndreptată către Soare, exact așa cum Luna era silită să rămână cu o față orientată spre Pământ. Asistasem personal la acest fenomen, în timpul primei mele explorări a viitorului, însă era o posibilitate ce nu avea să survină de-a lungul multor milioane de ani. Și totuși mă găseam acolo, cu puțin peste jumătate de milion de ani în viitor, descoperind un Pământ imobil!

Încă o data, mi-am dat eu seama, vedeam mâna umană la lucru – degetele coborâtorilor din maimuță, întinzându-se peste veacuri cu forța zeilor. Nemulțumit de modificarea înclinației lumii acesteia, omul încetinisese rotația Pământului, alungând, în cele din urmă, străvechiul ciclu al zilei și nopții.

M-am uitat în jur, către noul deșert al Angliei. Pământul fusese curățat de iarbă, rămânând la vedere un lut crăpat. Din loc în loc, puteam să observ licărirea vreunui arbust îndrăzneț – semănând puțin la

formă cu un măslin – ce se lupta să supraviețuiască sub Soarele nemilos. Puternica Tamisă, care migrase poate o milă prin câmpie, se subție între țărmurile sale, până ce nu i-am mai putut zări sclipirea undelor. N-am avut deloc impresia că aceste schimbări izbutiseră să amelioreze regiunea: măcar lumea Morlocilor și Eloilor păstrase trăsăturile esențiale ale ținuturilor rurale engleze, cu verdeață și apă din belșug; privind retrospectiv, efectul fusese mai degrabă ca și când Insulele Britanice ar fi fost remorcate până la Tropice.

Mi-am imaginat sărmana planetă, cu o față orientată perpetuu spre Soare, iar cealaltă ascunsă. În zona mediană a regiunii iluminate permanent, la Ecuator, trebuie că era suficient de dogoritor, încât să fiarbă carnea pe oasele unui om, iar aerul, pesemne, evada din partea supraîncălzită în viteză, dând naștere unor vânturi teribile, spre emisfera mai rece, pentru ca acolo să înghețe într-o zăpadă de oxigen și azot, deasupra oceanelor ferecate sub gheață. Dacă aș fi oprit mașina acum, probabil că aș fi fost dat peste cap într-o clipită de acele vijelii năprasnice, ultimele răsufări ale plămânilor planetei! Procesul se putea opri numai atunci când jumătatea luminată avea să fie pârlită, lipsită de aer și pustie de viață, iar partea întunecată avea să fie îngropată sub o carapace subțire de aer înghețat.

Cu oroare crescândă, mi-am dat seama că nu puteam să mai revin acasă! Deoarece, pentru a mă întoarce, mai întâi trebuia să opresc mașina, iar dacă aș fi făcut acest lucru, aș fi fost aruncat precipitat pe un tărâm al vidului și al căldurii mistuitoare, la fel de sterp ca suprafața Lunii. Însă oare să îndrăznesc că

continui către viitorul necunoscut și să sper că undeva în adâncurile timpului aveam să dau peste o lume unde puteam trăi?

Acum eram sigur că se petrecuse ceva foarte greșit cu percepțiile sau cu amintirile mele asupra călătoriei în timp. Căci, dacă de-abia era de conceput pentru mine ca în primul meu periplu temporal să fi pierdut alungarea anotimpurilor – deși îmi venea anevoie să cred – nu puteam accepta că eșuasem în a remarca încetinirea rotației Pământului.

Nu putea exista nici o îndoială: *călătoream prin niște evenimente care difereau masiv de acelea la care asistasem în primul meu voiaj.*

De la natură sunt o persoană cu înclinații către reflecție, iar în genere nu duc niciodată lipsă de o ipoteză inventivă sau chiar de două; însă, în acel moment, șocul meu era atât de mare încât nu mai eram în stare să raționez – ca și cum trupul încă mi se prăbușea prin timp, iar creierul fusese lăsat în urmă, undeva în trecutul cleios. Cred că mai devreme avusesem o pojghiță de curaj, o fațadă generată de judecata complezentă că, deși mă aruncam în pericol, cel puțin era un pericol cu care mă confruntasem înainte. Acum însă nu aveam nici cea mai vagă idee despre ceea ce mă pândeă pe aceste coridoare ale timpului!

În vreme ce mă chinuiau aceste gânduri sinistre, am conștientizat schimbările continue de pe firmament – de parcă dezmembrarea ordinii firești a lucrurilor n-ar fi mers suficient de departe! Soarele devenea din ce în ce mai arzător. Și – mi-a venit greu să fiu sigur, fiindcă strălucirea era atât de puternică – acum aveam impresia că însăși *forma*

astrului se modifica. Se lățea pe cer, transformându-se într-un crâmpei eliptic de lumină. M-am întrebat dacă nu cumva Soarele fusese făcut să se învâртеască mai repede, astfel că începuse să se aplatizeze din pricina rotației...

Iar apoi - a fost ceva extrem de brusc - Soarele explodă.

3. În întuneric

Fuioare de lumină erupseră din polii astrului, ca niște imense artificii. Pe parcursul câtorva dintre bățăile inimii mele. Soarele se înconjură într-o manta arzătoare. Căldura și lumina căzură cu forțe înnoite pe Pământul pustiit.

Am țipat și mi-am îngropat fața în palme, dar încă puteam să deslușesc strălucirea înteițită a Soarelui, pătrunzând chiar și prin carnea degetelor mele și reflectându-se pe nichelul și alama Mașinii Timpului.

Apoi, la fel de brusc cum începuse, furtuna de foc încetă - în jurul Soarelui se închise un fel de carapace, ca și cum o gigantică Gură ar fi înghițit astrul - iar eu am fost cufundat în beznă!

Mi-am dat palmele la o parte și m-am trezit într-o întunecime deplină, incapabil să disting ceva, deși petele pricinuite de lumina orbitoare încă îmi jucau prin fața ochilor. Puteam să simt șaua tare a Mașinii Timpului dedesubt, și, când m-am întins în față, am dat de sticlele micilor mele cadrane; iar mașina încă trepida pe măsură ce continua să străpungă timpul. Am început să mă întreb - să mă tem - dacă nu cumva îmi pierdusem vederea!

Disperarea se acumula în mine, mai neagră decât

întinericul exterior. Oare era hărăzit ca a doua mea mareață aventură în timp să ia sfârșit atât de curând, atât de înjositor? Am întins mâna, bâjbâind, după manetele de comandă, în timp ce creierul meu înfierbântat începu să ticluiască planuri cum să sparg geamurile cronometrelor și, pe pipăite, poate, să-mi croiesc drumul către casă.

... Iar apoi am descoperit că nu eram orb: zăream, totuși, ceva.

Din anumite puncte de vedere, acesta era cel mai bizar aspect al călătoriei de până acum - atât de bizar, încât la început am fost mult dincolo de frică.

Mai întâi, am remarcat o luminiță în beznă. Era o strălucire nedeslușită, difuză, aducând cu un răsărit de soare, însă atât de firavă, încât nu eram sigur dacă nu cumva ochii mei vătămați îmi jucau vreo festă. Aveam impresia că puteam să zăresc stelele, peste tot în jurul meu, dar erau atât de slabe, cu lumina diminuată, de parcă ar fi fost văzute printr-un vitraliu neguros.

Iar acum, în lucoarea stinsă, am izbutit să observ că *nu eram singur*.

Creatura stătea la câțiva iarzi¹ în fața Mașinii Timpului - ori, mai degrabă, plutea în aer, fără vreun punct de susținere. Era o minge de carne: ceva aducând cu un cap care levita, măsurând patru picioare² în diametru, cu două fascicule de tentacule care se bălăbăneau către pământ ca niște degete grotești. Gura îi era un plisc cărnos și, din câte puteam distinge eu, arătarea nu avea nări. Am observat acum că ochii făpturii - doi la număr, mari și

¹ Un yard = 0,91 m (n. red.).

² Un picior = 0,305 m (n. red.).

întunecați - erau omenești. Se părea că scotea un soi de zgomot - un murmur adânc, precum un râu - și mi-am dat seama, cu un fior de teamă, că acesta era exact sunetul pe care îl auzisem ceva mai devreme în cursul expediției, ba chiar și în prima mea aventură în viitor.

Oare această făptură - acest Observator, cum l-am denumit - mă însoțise, nevăzută, în ambele mele expediții prin timp?

Pe neașteptate, se năpusti spre mine. Se ridică amenințătoare, la nu mai mult de un iard de chipul meu!

Am fost descumpănit, în cele din urmă. Am izbucnit în țipete și, fără a ține seama de consecințe, am apăsât pe manetă.

Mașina Timpului se dădu peste cap - Observatorul dispăru - iar eu am zburat prin aer!

Am rămas fără simțire: pentru câtă vreme, nu știu. Mi-am revenit încetul cu încetul, pomenindu-mă cu fața lipită de o suprafață aspră și nisipoasă. Mi-am închipuit că simt o răsuflare fierbinte în ceafă - o șoaptă, o atingere de păr moale pe obraz - însă, când am gemut și am dat să mă ridic în picioare, aceste senzații dispărură.

Eram cufundat într-un întuneric de smoală. Nu-mi era nici cald, nici frig. Stăteam jos, pe o suprafață dură și nisipoasă. În aerul liniștit se simțea un iz de stătut. Capul mă durea din pricina căzăturii de care avusesem parte și îmi pierdusem pălăria.

Mi-am întins brațele și am început să pipăi în jurul meu. Spre marea mea ușurare, am fost răsplătit aproape instantaneu de o ciocnire ușoară cu un maldăr de fildeș și de alamă: era Mașina Timpului,

azvârlită ca și mine în pustiu întunecat. Am apucat-o cu ambele brațe și i-am cercetat șinele și știfturile. Era răsturnată, iar în beznă nu puteam să-mi dau seama dacă suferise stricăciuni.

Aveam nevoie de lumină. Am început să bâjbâi după niște chibrituri din buzunarul meu – doar ca să aflu că acolo nu era nici unul; ca un nătâng afurisit, băgasem întreaga rezervă în raniță! O clipă m-a copleșit panica, însă am izbutit să o reprim. Apoi m-am ridicat în picioare, tremurând din tot corpul, și m-am îndreptat către Mașina Timpului. Am umblat pe orbecaite, căutând între șinele îndoite până ce am descoperit ranița, încă pusă bine sub șa. Nerăbdător, am deschis bagajul și am scotocit prin el. Am dat peste două cutii de chibrituri și le-am îndesat în buzunarele hainei; apoi am scos un băț și l-am aprins de cutie.

... *Se vedea un chip*, exact în fața mea, la nici două picioare depărtare, lucind în aura de lumină a chibritului: am zărit o piele albicioasă, părul bălai, care curgea de pe o țeastă, și niște ochi mari, de un cenușiu-roșcat.

Creatura scoase un urlet bizar, bolborosit, după care dispăru în beznă de dincolo de strălucirea luminii mele.

Era un Morloc!

Chibritul arse până ce îmi fripse degetele, așa că l-am aruncat; am scotocit după altul, în spaima mea aproape scăpând pe jos prețioasa cutie.

4. Noaptea cea Neagră

Mirosul tăios de sulf al chibriturilor îmi umplu nările și m-am retras cu spatele pe suprafața nisipoasă până ce coloana mi se lipi de barele de alamă ale Mașinii Timpului. După câteva minute în care m-am lăsat pradă terorii, am avut prezența de spirit să recuperez o lumânare din raniță. Am ținut-o în apropierea chipului meu și am privit fix în flacăra gălbuie, neluând seama la ceara fierbinte care mi se scurgea pe degete.

Treptat, am început să deslușesc o anume alcătuire a lumii înconjurătoare. Puteam să văd alama răsucită și cuarțul Mașinii Timpului, ce fusese răsturnată, și o formă - precum o statuie mare, sau o clădire - care se distingea, vagă și enormă, nu departe de locul în care mă găseam. Peisajul nu era complet lipsit de surse de lumină. Poate că Soarele dispăruse, însă în anumite zone de deasupra mea stelele încă străluceau, deși timpul le scosese din constelațiile copilăriei mele. Nu se vedea nici urmă din prietenoasa noastră Lună.

Într-o parte-a văzduhului, totuși, nu licărea nici un astru: la est, înălțându-se deasupra orizontului negru, se afla o elipsă aplatizată, neîntreruptă de stele, care se întindea pe un sfert din cer. Acesta era Soarele, ferecat în uimitoarea sa cochilie!

Când mi-am revenit din spaimă, am hotărât că prima mea acțiune avea să fie aceea de a-mi asigura întoarcerea acasă: trebuia să îndrept Mașina Timpului - însă nu puteam face asta pe întuneric. Am îngenuncheat și am cercetat solul. Nisipul era aspru, cu grăunțe fine. Am săpat în el cu degetul mare și am

obținut o gaură nu prea adâncă; am introdus lumânarea în sfeșnicul improvizat, încrezător că, în câteva minute, se va topi suficientă ceară pentru a o ține mai ferm. Acum aveam o sursă constantă de lumină care să-mi călăuzească operațiile, iar mâinile îmi erau libere.

Am strâns din dinți, mi-am tras răsuflarea și am pornit la luptă cu greutatea mașinii. Mi-am băgat mâinile și genunchii sub cadru, încercând să ridic dispozitivul de la pământ – la construcția sa ținusem seama de rezistență, nu de ușurința în manipulare – până când a cedat sub strădaniile mele și s-a răsturnat pe dos. O bară de nichel îmi lovi umărul, destul de dureros.

Mi-am odihnit mâna pe șa și am simțit locul în care suprafața din piele fusese zgâriată de nisipul acestui nou viitor. M-am întins în întunericul propriei mele umbre și am pipăit cu degete ezitante cronometrele – un geam fusese spart, însă cadranul în sine părea în stare de funcționare – și cele două manete albe care mă puteau duce acasă. Când am atins cadranele, mașina prinse să zvâcnească precum o fantomă, aducându-mi aminte că ea – la fel ca și mine – nu aparținea acestui timp: că în orice clipă, după cum alegeam, trebuia doar să mă sui în dispozitivul meu pentru a mă întoarce la adăpostul anului 1891, fără alt risc decât acela de a-mi șifona un pic orgoliul.

Am ridicat lumânarea din suportul ei de nisip și am ținut-o deasupra cadranelor. Era, am descoperit eu, ziua 239 354 634: așadar – am estimat – mă găseam în anul de grație 657208. Pesemne că închipuirile mele nebunești despre mutabilitatea trecutului și a

viitorului erau corecte; căci întunecata coastă de deal pe care mă găseam era amplasată în timp la o sută cincizeci de milenii *înainte* de nașterea Weenei, și nu îmi puteam imagina vreo modalitate în care acea lume-grădină luminată de Soare s-ar putea dezvolta din această obscuritate desăvârșită!

În îndepărtata mea copilărie, îmi amintesc că tatăl meu mă amuza cu o jucărie magică primitivă ce se numea „Imaginea dizolvată”. Niște picturi colorate grosolan erau proiectate pe un ecran prin intermediul unui montaj binocular de lentile. Mai întâi, era proiectată o imagine de lentila dreaptă a drăcoveniei; apoi, lumina se schimba înspre partea stângă, așa că imaginea proiectată din dreapta se estompa, în vreme ce cealaltă creștea în strălucire. Copil fiind, eram tare mirat de modul în care o realitate limpede se transforma într-o nălucă, pentru a fi înlocuită de acea formă care, la început, se văzuse doar ca un contur. Existau acele momente surprinzătoare în care cele două imagini se aflau în echilibru deplin, și era greu să determini care detalii se intensificau și care se estompau din realitate, sau dacă vreo parte a ansamblului de imagini era cu adevărat „reală”.

Astfel, în vreme ce stăteam în acel ținut întunecat, am simțit că descrierea temeinică a lumii, pe care mi-o construisem pentru mine însumi, devenea încețoșată și vagă, pentru a ceda locul numai scheletului gol al unui succesor, cu mai multă confuzie decât claritate!

Divergența celor două istorii gemene la care fusesem martor – în primul caz, realizarea lumii paradisiace a Eloilor; în cel de-al doilea, dispariția Soarelui și formarea acestui deșert planetar – era de

neînțeles pentru mine. Oare era posibil ca mai întâi evenimentele să se petreacă, iar apoi să nu se petreacă”?

Mi-am amintit cuvintele lui Toma d'Aquino¹, potrivit căruia „Dumnezeu nu poate desface nimic din ceea ce a trecut și care n-ar fi trebuit să fie. Este mai imposibil decât trezirea morților...” Așa crezusem și eu! Nu-s chiar o persoană care să se omoare după speculațiile filozofice, însă considerasem că viitorul reprezintă o extensie a trecutului: stabil și imuabil, până și pentru Dumnezeu – și cu siguranță pentru mâna omului. Viitorul, în mintea mea, aducea cu o enormă încăpere, fixă și statică. Iar printre mobilele viitorului, Mașina Timpului mă putea purta. Pentru a explora.

Acum însă, se părea, descoperisem că exista posibilitatea ca viitorul să nu fie un lucru de neclintit, ci ceva schimbător! Dar, dacă așa era, am cugetat eu, atunci oare ce sens putea fi atribuit vieții oamenilor? Chiar și înainte îmi venea destul de greu să îndur gândul că toate realizările unei persoane urmau să devină insignifiante, mâncate de timp – iar eu, dintre toți oamenii, știam asta prea bine – însă măcar o persoană avea întotdeauna sentimentul că momentele sale, lucrurile pe care le iubise *existaseră cândva*. Dar, dacă Istoria era capabilă de această alterare și ștergere deplină, atunci oare ce valoare posibilă putea fi conferită oricăreia dintre activitățile umane?

Reflectând asupra acestor posibilități uluitoare, m-am simțit de parcă consistența gândurilor și

¹ Toma d'Aquino (1225-1274), călugăr dominican, teolog și filozof scolastic (n. trad.).

soliditatea concepției mele asupra lumii s-ar fi topit. Priveam fix spre flacăra lumânării, căutând să disting forma unei noi înțelegeri.

Încă nu eram înfrânt, am hotărât eu; teama mea se domoli, iar mintea îmi rămase energică și viguroasă. Aveam să explorez această lume bizară și să fac ce fotografii puteam cu Kodakul meu, după care urma să mă întorc în 1891. Acolo, filozofii mai buni decât mine puteau să-și frământa creierii cu enigma celor două viitoruri care se excludeau reciproc.

M-am aplecat peste barele Mașinii Timpului, am deșurubat micile manete care aveau să mă lanseze prin timp și le-am pus la adăpost în buzunar. Apoi am început să bâjbâi, până ce am dat peste forma solidă a vătraiului meu, aflat în același loc în care îl lăsasem în structura mașinii. L-am apucat de mânerul gros și l-am cântărit în mână. Încrederea mea crescuse atunci când m-am imaginat sfărâmând câteva țeste moi de Morloci cu acest produs al meșteșugurilor primitive. Am introdus vătraiul într-un inel de la curea. Atârna acolo un pic incomod. Însă extrem de liniștitor, amintind – cu greutatea și robustețea sa – de casă și de propriul meu șemineu.

Mi-am ridicat lumânarea în aer. Statuia, sau clădirea fantomatică, pe care o observasem în apropierea mașinii, intra într-o lumină tremurătoare. Într-adevăr, reprezenta un soi de monument – o colosală figură tăiată în piatră albă. Greu de distins în flacăra pâlpâitoare a lumânării.

Am pornit către monument. În timp ce făceam acest lucru, am avut senzația că zăresc o pereche de ochi cenușii-roșietici lărgindu-se și o spinare albă care

se îndepărtă tremurândă pe suprafața nisipoasă, cu un lipăit de picioare goale. Mi-am odihnit mâna pe vătraiul de alamă, care îmi atârna la curea, și mi-am continuat drumul.

Statuia stătea pe un pedestal ce părea a fi din bronz, decorat cu plăci filigranate, în relief. Pedestalul era murdărit, ca și cum ar fi fost atacat de o cocleală de mult uscată. Statuia însăși era din marmură albă, iar dintr-un trup leonin porneau niște aripi enorme, ce păreau a pluti deasupra mea. M-am întrebat dacă acele lespezi mari de piatră erau susținute, căci nu puteam să remarc nici o structură de sprijin. Poate că exista vreun schelet de metal, mi-am zis eu - sau poate că unele elemente ale acelei îmblânziri a gravitației, pe care o teoretizasem ca ipoteză în ultimul meu periplu prin Era Construcțiilor Mărețe, subzistau în această epocă dezolantă. Chipul namilei de marmură era uman și îndreptat către mine; am avut impresia că acei ochi goi de piatră mă urmăreau și că pe buzele deteriorate de vreme se citea un zâmbet, sardonice și crud...

Cu un fior, am recunoscut această construcție; dacă n-ar fi fost teama de Morloci, aș fi izbucnit în strigăte provocate de fericirea întâlnirii cu ceva familiar! Acesta era monumentul căruia ajunsesem să-i spun Sfinxul-cel-Alb - o construcție pe care o cunoscusem, în fiecare aspect, în timpul primului meu zbor în viitor. Era ca și cum salutam un vechi prieten!

Am dat un ocol pantei nisipoase, învârtindu-mă pe lângă mașină și aducându-mi aminte ce se întâmplase.

Această zonă constituise o pajiște, înconjurată de rododendroni liliachii și purpurii - acei arbuști care își

ninseseră inflorescențele peste mine într-o grindină care mă întâmpinase la prima mea sosire. Iar profilându-se deasupra tuturor lucrurilor, la început nedeslușită în acea călătorie, se găsisse impozanta formă a acestui Sfinx.

Ei bine, iată-mă din nou acolo, cu o sută cincizeci de mii de ani înaintea acelei date. Arbuștii și pajiștea dispăruseră – *și nu aveau să mai apară niciodată*, bănuiam eu. Grădina însorită cedase locul acestui deșert sinistru și întunecat, iar acum ființa numai în tainele minții mele. Însă Sfinxul era aici, rezistent precum însăși viața și aproape indestructibil, se părea.

Am pipăit plăcile de bronz de pe pedestalul statuii, nutrind un sentiment ce aducea cu afecțiunea. Cumva, existența Sfinxului, dăinuind din precedenta mea vizită, mă asigură că nu îmi închipuiam toate întâmplările, că nu fusesem lovit de nebunie în vreun cotlon întunecos al căminului meu din 1891! Toate acestea erau reale din punct de vedere obiectiv și – fără îndoială, ca și restul Creației – totul se supunea unui anumit tipar logic. Sfinxul-cel-Alb făcea parte din acest tipar, și numai ignoranța și mărginirea mea mă împiedicau să văd și restul său. Eram copleșit și mă simțeam plin de hotărârea de a-mi continua explorarea.

Dintr-un imbold de moment, am făcut un ocol până în partea laterală a pedestalului situată mai aproape de Mașina Timpului și, la lumina lumânării, am cercetat placa de bronz cu decorațiuni de-acolo. În locul acela, mi-am adus eu aminte. Morlocii – în cealaltă istorie – deschiseseră baza goală a Sfinxului și trăsaseră Mașina Timpului în interior, intenționând

să mă prindă în capcană. Venisem la Sfinx cu o piatră și lovisem în această placă – exact aici; mi-am trecut degetele peste decorațiuni și am apăsat pe unele dintre modelele tăbliei, deși fără rost. Ei bine, acum am găsit acele reliefuri tari și rotunde sub degetele mele, de parcă ar fi fost noi. Era straniu să te gândești că relieful aceluia ornament nu avea să întâlnească furia pietrei mele de-a lungul câtorva milenii... ori, poate, *niciodată*.

Am hotărât să mă îndepărtez de mașină și să-mi reiau explorarea, însă prezența Sfinxului îmi retrezise sentimentul de groază din vremea în care pierdusem Mașina Timpului în fața hoardelor de Morloci. Mi-am pipăit buzunarul; cel puțin, fără manetele mele, mașina nu putea fi pusă în funcțiune – însă aceasta nu reprezenta nici o piedică pentru ca acele fapte dezgustătoare să se bulucească peste mașină de îndată ce eu plecam de lângă ea, poate ca să o dezmembreze ori să o fure din nou.

Iar pe lângă asta, în acest peisaj întunecos, cum puteam evita să mă rătăcesc? Cum puteam să fiu sigur că aveam să găsesc iarăși mașina, o dată ce urma să mă depărtez la ceva mai mult de câțiva iarzi?

Mi-am frământat mintea cu această problemă vreo câteva minute, dorința de a cerceta mai mult luptându-se cu temerile mele. Apoi mă fulgeră o idee. Mi-am deschis ranița și am scos lumânările și batoanele de camfor. Într-un zor nebun, am introdus aceste obiecte în crevasele din structura complexă a Mașinii Timpului, am dat un înconjur mașinii și am scăpărat chibrituri, până ce fiecare lumânare sau baton era aprins.

M-am îndepărtat de lângă opera mea strălucitoare

cu oarece mândrie. Flăcările lumânărilor scânteiau pe alama și pe nichelul lustruit, așa că Mașina Timpului era luminată precum un ornament de Crăciun. În acest peisaj întunecat, cu mașina înălțată pe coasta stearpă, urma să pot vedea farul meu la o distanță apreciabilă. Cu puțin noroc, flăcările aveau să-i alunge pe Morloci – sau dacă nu, urma să observ de îndată slăbirea lor și să dau fuga înapoi, pentru a mă arunca în luptă.

Am apucat cu degetele mânerul greu al vâtraiului. Cred că o parte din mine nădăjduia să se întâmple așa ceva; mă furnică ră mâinile când mi-am adus aminte de senzația bizară și moale a pumnilor mei izbind în chipurile Morlocilor!

În orice caz, acum eram gata de expediție. Mi-am luat Kodakul, am aprins o mică lampă cu petrol și mi-am croit drum pe deal, oprindu-mă la fiecare câțiva pași pentru a mă asigura că Mașina Timpului stătea netulburată.

5. Puțul

Mi-am ridicat lampa, însă lumina ei răzbătea doar pe câteva picioare. Totul era tăcut – nu se auzeau nici suflul vântului, nici susurul apei, și m-am întrebat dacă Tamisa mai curgea.

Lipsit de o destinație precisă, am decis să mă îndrept către amplasamentul mărețului palat alimentar pe care mi-l aminteam în vremurile Weenei. Palatul se găsea la mică depărtare înspre Nord-Vest, de-a lungul coastei dealului, dincolo de Sfinxul-cel-Alb, iar acesta a fost drumul pe care l-am străbătut iarăși – ogindind în Spațiu, dacă nu în Timp, primii mei pași în lumea Weenei.

Când făcusem ultima oară această scurtă călătorie, mi-am adus eu aminte, sub picioarele mele fusese iarbă – neîngrijită și netunsă, însă crescând ordonată, scurtă și fără buruieni. Acum, nisipul moale și grăunțos îmi râcăia ghetele în vreme ce urcam greoi dealul.

Văzul mi se adaptase la această noapte luminată numai de crâmpeiele de stele, dar, deși se observau clădiri ce își profilau siluetele pe fundalul cerului, n-am zărit nici o urmă a sălii pe care o căutam. Îmi aminteam foarte limpede: fusese un edificiu cenușiu, dărăpănat și vast, din piatră roasă de vremuri, cu o intrare ornamentată și sculptată: iar când trecusem prin acea arcadă cioplită, micii Eloi, gingași și drăguți, să strânseseră în jurul meu cu membrele lor palide și robele catifelate.

Nu după mult timp am străbătut o distanță

suficientă pentru a-mi da seama că pesemne depăşisem locul de amplasare al sălii. Evident – spre deosebire de Sfinx şi de Morloci – palatul de alimentaţie nu supravieţuise în această Istorie: *ori poate că nu fusese niciodată construit*, m-am gândit înfiorat. Poate că umblasem – dormisem şi chiar mâncasem într-un edificiu fără existenţă!

Drumul mă duse până la un puţ, un detaliu de care îmi aminteam din cea dintâi plimbare a mea. Exact aşa cum îmi rămăsese în memorie, structura avea ghizduri din bronz şi era protejată de intemperii de o mică cupolă delicată, lucrată într-un mod bizar. Se vedea ceva vegetaţie – neagră precum tuşul la lumina stelelor – adunată în jurul cupolei. Am studiat toate astea cu oarece spaimă, căci enormele fântâni constituiseră mijlocul prin care Morlocii se ridicau din hrubele lor infernale în lumea însorită a Eloilor.

Dinspre gura puţului nu venea nici un sunet. Acest aspect mi se păru ciudat, căci îmi aduceam aminte că auzisem de la celelalte fântâni duduital imenselor motoare ale Morlocilor, din adâncurile cavernelor lor subterane.

M-am aşezat jos, lângă fântână. Vegetaţia pe care o observasem părea a fi un soi de licheni; era moale şi uscată la pipăit, dar n-am cercetat-o mai amănunţit şi nici n-am încercat să-i determin structura. Mi-am ridicat lampa, intenţionând să trec peste ghizd pentru a vedea dacă oglindea reflecţia apei; însă flacăra pâlpâi, de parcă s-ar fi găsit într-un curent puternic, iar eu îngrozit o clipă de perspectiva beznei, am tras-o înapoi.

Mi-am băgat capul sub cupolă şi m-am aplecat peste buza puţului, unde am fost întâmpinat de un

șuvoi de aer cald și umed pe chip – ca și cum aș fi deschis ușa unei băi turcești – fapt total neașteptat în noaptea aceea zăpușitoare, dar aridă a viitorului. Am avut impresia că era foarte adânc, iar la baza îndepărtată a puțului mi se păru că ochii mei obișnuiți cu întunericul disting o strălucire roșie. În ciuda aparențelor, acesta era total diferit de puțurile primilor Morloci. Nu se vedea nici o urmă a cârligelor de metal ce ieșeau din perete, menite a-i ajuta pe cei care se cățărau și încă nu detectam vreunul dintre zgomotele mecanice pe care le auzisem înainte. Aveam impresia ciudată, însă de neverificat, că acest puț era mult mai adânc decât cele ale Morlocilor scurmători de caverne.

Dintr-o toană, mi-am ridicat Kodakul și am scos blițul. Am umplut jgheabul lămpii cu *blitzlichtpulver*¹, am înălțat aparatul și am inundat puțul cu lumina de magneziu. Reflexiile mă orbiră, producând o strălucire atât de puternică, cum nu mai fusese pe Pământ de când Soarele fusese acoperit, cu cel puțin o sută de mii de ani mai înainte. Asta trebuia să-i alunge pe Morloci, dacă nu altceva! Și am început să născocesc planuri de apărare în care să conectez blițul la Mașina Timpului nesupravegheată, astfel încât pulberea să se aprindă în caz că vehiculul avea să fie atins.

M-am îndreptat de spate și mi-am petrecut mai multe minute încărcând lampa și declanșând-o la întâmplare înspre coasta dealului din preajma puțului. Curând, în jurul meu se adună un nor dens de fum alb și acru provocat de pulbere. Poate că urma să am noroc, am reflectat eu, și izbuteam să fotografiez pentru uimirea Umanității spinarea vreunui Morloc

¹ În germ. în original, „pulbere de magneziu” (n. trad.).

care o rupea la fugă îngrozit!

...Am auzit un hârșâit, încet și stăruitor, puțin dincolo de ghizdul fântânii, la nici trei picioare de locul în care mă găseam.

Scotând un țiپăt, am bâjbâit după vătraiul meu de la curea. Oare Morlocii se năpustiseră asupra mea, în timp ce visam cu ochii deschiși?

Cu vătraiul în mână, m-am dat înapoi cu precauție. Hârșâitul venea dinspre stratul de licheni, mi-am dat seama; era o creatură care se deplasa agale printre acele plante firave și întunecate. Nu exista nici un Morloc acolo, așa că mi-am lăsat jos vătraiul, și m-am aplecat asupra stratului de licheni. Am remarcat o făptură mică, ce aducea cu un crab, nu mai mare decât palma mea; zgomotul pe care îl auzisem era scrâșnetul singurului său clește supradimensionat pe licheni. Carapacea crabului îmi părea neagră ca smoala, iar creatura era lipsită de ochi, aidoma ființelor oarbe din abisurile oceanelor.

Așadar, am reflectat eu în vreme ce urmăream neînsemnata dramă, lupta pentru supraviețuire continua, chiar și în această beznă nocturnă. Mi-am dat seama că nu zărisem nici un semn de viață – cu excepția formelor Morlocilor – la depărtare de acest puț, în decursul întregii mele șederi. Nu sunt biolog, însă îmi părea limpede că prezența acestei arteziene de aer cald și jilav era sortita să atragă viața, aici într-o lume transformată în deșert, exact așa cum era atras acest crab culegător orb de recolta lui de licheni. Am speculat că, pesemne, căldura venea din străfundurile comprimate ale Pământului, a cărui dogoare vulcanică, manifestă și în vremea noastră, nu se diminuase semnificativ pe parcursul a celor șase

sute de mii de ani, iar poate că umezeala provenea de la pânzele freatice, care încă existau în subsol.

Poate că, am cugetat eu, scoarța planetei era împânzită cu astfel de puțuri și cupole. Însă rostul lor nu era acela de a permite accesul în lumea din adâncuri a Morlocilor – ca în cealaltă Istorie – ci de a elibera energiile interne ale Pământului, pentru a încălzi și umezi atmosfera acestei planete văduvite de Soarele său; astfel, formele de viață care supraviețuiseră acelei monstruoase prefaceri la care asistasem eu se adunau acum în jurul acestor arteziene de căldură și umezeală.

Încrederea îmi spori – faptul că puteam să pricep sensul lucrurilor reprezenta un tonifiant puternic pentru curajul meu – iar după acea alarmă falsă provocată de crab, scăpasem de sentimentul de amenințare – și m-am așezat din nou pe ghizdul fântânii. În buzunar, aveam pipa și niște tutun, așa că am umplut-o complet și am aprins-o. Am început să fac speculații despre modul în care această Istorie se diferențiasse de prima, al cărei martor fusesem. Evident că existaseră o serie de paralele – și aici existaseră Morloci și Eloi – însă dihotomia lor oribilă fusese soluționată, în vremurile trecute.

M-am întrebat de ce trebuise să se producă un astfel de conflict pe viață și pe moarte între rase – căci Morlocii, în felul lor respingător, erau la fel de dependenți de Eloi precum Eloii de Morloci, iar întreaga rânduială avea un soi de stabilitate.

Am întrezărit o cale prin care se putuse întâmpla așa ceva Morlocii erau plămădiți dintr-un aluat uman degenerat, la urma urmei, și nu stă în firea omului să fie logic cu astfel de lucruri. Morlocii știau, pesemne,

că erau dependenți de Eloii pentru a supraviețui; trebuie că nutreau milă și dispreț pentru rudele lor îndepărtate, reduse însă la statutul de cireada. Și totuși...

Și totuși, ce dimineață splendidă constituia scurta viață a Eloilor! Aceste făpturi firave râdeau, cântau și se drăgosteau pe suprafața planetei prefăcută într-o grădină, în vreme ce Morlocii erau siliți să trudească în străfundurile fetide ale Pământului pentru a le oferi Eloilor cele trebuincioase vieții lor somptuoase. În mod neîndoios, Morlocii erau condiționați pentru locul lor în lanțul Creației și fără îndoială că ar fi întors spatele cu dezgust luminii solare, apei limpezi și fructelor Eloilor, chiar dacă acestea le-ar fi fost oferite... sau poate că nu; în felul lor mohorât și viclean, oare nu pizmuiau *huzurul* Eloilor?

Poate că acea carne a Eloilor devenea amară în gurile putrede ale Morlocilor, chiar când aceștia mușcau din ea în cavernele lor mizerabile.

Mi i-am închipuit, atunci, pe Morloci – sau o parte dintre ei – ridicându-se într-o noapte din tunelurile lor de sub pământ și năpustindu-se asupra Eloilor cu armele și brațele lor musculoase. Se produsese un uriaș Măcel – dar, de data aceasta, nu o vânătoare disciplinată de carne, ci un asalt crâncen având un unic țel irațional: completa pieire a Eloilor.

Cum trebuie că fuseseră pajiștile și Palatele alimentare scăldate în sânge, acele pietre străvechi care răsunau de behăiturile copilăroase ale Eloilor!

Într-o asemenea confruntare, nu putea exista decât un singur învingător, de bună seamă. Fragila seminție a viitorului, cu frumusețea ei hetică, de tuberculos, n-ar fi izbutit niciodată să respingă atacurile

organizate ale ticăloșilor Morloci.

Am văzut totul - ori așa mi-am imaginat! Morlocii, triumfători în cele din urmă, moșteniseră Pământul. Nemaiavând vreo folosință pentru terenurile-grădini ale Eloilor, le lăsaseră să cadă în paragină; ieșiseră din subsoluri și - cine știe cum - aduseseră cu ei propria lor beznă stigiană pentru a acoperi Soarele! Mi-am adus aminte cum neamul Weenei se temea de nopțile cu lună plină - ea le numea „Nopțile Negre” - iar acum, aveam eu impresia, Morlocii aduseseră suprema Noapte Neagră pentru a fereca Pământul pe vecie. În cele din urmă. Morlocii îi omorâseră pe ultimii copii adevărați ai Pământului, iar apoi omorâseră Pământul însuși.

Aceasta era prima mea presupunere, pe atunci: fantezistă și colorată - și falsă, de la un capăt la altul!

... Și mi-am dat seama, aproape cu un șoc fizic, că, în mijlocul tuturor acestor speculații istorice, uitasem cu desăvârșire să mai arunc la răstimpuri câte o privire în direcția Mașinii Timpului abandonate.

M-am sculat în picioare și am privit peste panta dealului. Am observat de îndată strălucirea aparatului luminat de lumânări - însă flăcările pe care le aprinsesem licăreau și se unduiau, ca și cum în jurul mașinii s-ar fi mișcat niște forme opace.

Nu puteau fi decât Morloci!

6. *Întâlnirea mea cu Morlocii*

Cu un fior de spaimă - și. Trebuie să mărturisesc, cu o sete de sânge care îmi pulsa în țeastă -. Am scos un răcnet, am ridicat vătraiul și am pornit apăsător pe drumul de întoarcere. Fără să-mi pese, am aruncat Kodakul: În spate, am auzit pocnetul slab al sticlei spărgându-se. Din câte știam eu, aparatul acela încă zăcea acolo - dacă mi se permite să folosesc această frază - abandonat în beznă.

Apropiindu-mă de mașină, am observat că erau într-adevăr Morloci - poate o duzină - bulucindu-se în jurul vehiculului. Erau când atrași, când respinși de luminile mele, exact ca moliile în jurul felinarelor. Rămăseseră aceleași creaturi asemănătoare maimuțelor, de care îmi aduceam aminte - poate ceva mai mici - cu părul acela lung și bălai pe țește și spinări, cu pielea de un alb bolnăvicios, cu brațe lungi ca ale cimpanzeilor și acei obsedanți ochi cenușii-roșietici. Urlau și sporovăiau unii cu ceilalți în limbajul lor ciudat. Încă nu se atinseseră de Mașina Timpului, am observat eu cu oarece ușurare, dar știam că era o chestiune de secunde până ce acele degete nefirești - ca de maimuță, însă la fel de abile precum cele ale omului - să se întindă către alama și nichelul scilipitor.

Însă nu ar fi avut timp pentru așa ceva, căci m-am prăbușit asupra acelor Morloci aidoma unui înger răzbunător.

Am împărțit lovituri în stânga și în dreapta cu vătraiul și cu pumnul. Morlocii sporovăiră și schelălăiră, încercând să scape cu fuga. Am apucat

una dintre creaturile care alergau pe lângă mine și am simțit din nou răceala de vierme albinos a cărnii Morloce. Părul precum pânza de păianjen îmi atinse dosul palmei, iar animalul se repezi la degetele mele cu dinții săi mici. Însă eu nu am țipat. Am mânuit vătraiul și am simțit colapsul moale și umed al cărnii și osului.

Ochii aceia cenușii-roșietici se lărgiră, apoi se închiseră.

Am avut impresia că priveam toate acestea dintr-un cotlon detașat al creierului. Uitasem cu desăvârșire de intențiile mele de a reveni cu dovezi ale funcționării călătoriei în timp, sau măcar de a o găsi pe Weena: În acel moment, am bănuiră că din pricina asta mă întorsesem în fluxul timpului – pentru această clipă a răzbunării: pentru Weena și pentru uciderea Pământului și pentru propria mea josnicie de mai înainte. Am lăsat Morlocul să cadă – inconștient ori mort, nefiind mai mult decât un morman de păr și oase – și am întins mâna după tovarășii săi, agitând vătraiul.

Apoi am auzit un glas – în mod clar de Morloc, însă foarte diferit de glasurile celorlalți ca tonalitate și profunzime – care rosti o singură silabă, imperativ. M-am întors, cu brațele năclăite de sânge până la coatele hainei, și m-am pregătit pentru o altă confruntare.

Acum, în fața mea, se afla un Morloc care nu fugise de mine. Deși era gol, ca și ceilalți, acoperământul său de păr părea să fi fost periat și aranjat, așa că avea ceva din aspectul unui câine țesălat, pus să stea în două picioare, precum un om. Am făcut un pas mare înainte, cu vătraiul ținut strâns cu ambele mâini.

Calm, Morlocul își ridică mâna dreaptă - acolo scânteie ceva - după care se produse o străfulgerare verde. Am avut impresia că lumea îmi fuge de sub picioare, trântindu-mă la pământ lângă aparatul meu strălucitor; apoi n-am mai știut nimic!

7. Cușca de Lumină

Mi-am revenit încetul cu încetul, ca și cum m-aș fi trezit dintr-un somn adânc și netulburat. Zăceam întins pe spate, cu ochii închiși. Mă simțeam atât de comod, încât o clipă mi-am închipuit că mă găseam în propriul meu pat, în casa din Richmond, iar acea aură trandafirie care îmi străbătea pleoapele era, probabil, soarele dimineții strecurându-se pe lângă draperii...

Apoi însă mi-am dat seama că suprafața de sub mine – deși flexibilă și foarte caldă – nu avea moliciunea unei saltele. Nu simțeam așternuturile dedesubt și nici pătura deasupra mea.

După care, într-o clipită, mi-am adus aminte de toate – de cel de-al doilea zbor prin timp, de întunecarea Soarelui și de întâlnirea mea cu Morlocii.

Frica mă copleși, înțepenindu-mi mușchii și strângându-mi stomacul. Fusesem capturat de Morloci! Am deschis brusc ochii...

Și am fost pe dată orbit de strălucirea intensă. Provenea de la un disc îndepărtat de lumină intensă, de culoare albă, situat exact deasupra mea. Am țipat și mi-am trecut un braț peste ochii vătămați; m-am răsucit pe burtă, apăsându-mi fața de podea.

M-am împins într-o poziție de-a bușelea. Dușumeaua era caldă și elastică, precum pielea. La început, prin fața ochilor îmi jucară numai imaginile discului arzător, dar, în cele din urmă, am izbutit să-mi disting propria mea umbră sub mine. Apoi, stând încă în patru labe, am observat cel mai bizar lucru de până atunci: suprafața de sub mine era transparentă, de parcă ar fi fost făcută dintr-o sticlă maleabilă, iar în

zonele în care umerii mei blocau lumina de sus, *puteam să disting stelele*, vizibile foarte limpede prin podeaua de dedesubt. Fusesem lăsat pe o platformă transparentă, având dedesubt această dioramă înstelată: era ca și cum aș fi fost adus într-un planetariu răsturnat.

Am simțit niște grețuri de la stomac, însă am izbutit să mă ridic în picioare. A trebuit să-mi acopăr ochii cu palma, pentru a mă proteja de strălucirea persistentă de deasupra; îmi doream să nu fi pierdut pălăria pe care o adusesem din 1891! Încă purtam costumul meu ușor, cu toate că acum acesta era murdărit de nisip și sânge, mai ales pe mâneci – deși se făcuseră ceva eforturi de a mă curăța, am observat, spre surprinderea mea, iar palmele și brațele îmi erau spălate de sângele, mucusul și serul Morloc. Vătraiul dispăruse și nu puteam să văd nici urmă de raniță. Îmi fusese lăsat ceasul, care atârna la vestă de un lănțșor, însă buzunarele îmi fuseseră golite de chibrituri și lumânări. Pipa și tutunul nu mai erau nici ele, și am avut o izbucnire nepotrivită de regret din pricina asta – în mijlocul întregii suferințe și primejdii!

Un gând mă izbi, iar mâinile îmi zburară către buzunarul vestei; cele două manete ale Mașinii Timpului se aflau încă acolo. Am răsuflat ușurat.

M-am uitat împrejur. Mă găseam pe o Podea netedă, fără denivelări, alcătuită din acea substanță transparentă, ca pielea, pe care am descris-o. Mă aflam în centrul unei pete de lumină având poate un diametru de treizeci de iarzi, generată pe acea Podea enigmatică de sursa de deasupra mea. Aerul era plin de pulbere, așa că îmi venea ușor să remarc razele de lumină care se năpusteau înspre mine. Trebuie să vă

imaginați că stăteam acolo, ca și cum m-aș fi aflat în fundul unui puț de mină prăfos, clipind în sus, către Soarele amiezei. Și, într-adevăr, semăna cu lumina solară – însă nu puteam să înțeleg cum Soarele fusese descoperit și nici cum acesta rămânea imobil deasupra mea. Singura ipoteză era că fusesem transportat, în timp ce zăcusem, inconștient, într-o zonă de la Ecuator.

Luptându-mă cu panica crescândă, am dat un ocol cercului meu de lumină. Eram absolut singur, iar podeaua era goală – cu excepția tăvilor, în număr de două, pe care se găseau niște recipiente și cutii, așezate pe podea, poate la zece picioare distanță de locul în care stătusem culcat. M-am uitat în obscuritatea ce mă împresura, însă nu am izbutit să disting nimic, nici măcar cu ochii adumbriți. Nu puteam să văd nici un perete care să delimiteze acest spațiu. Am bătut din palme, făcând ca firele de praf să danseze în aerul luminos. Sunetul se estompă și nici un ecou nu se întoarse. Ori pereții erau imposibil de departe, ori erau captonați cu o substanță absorbantă; în orice caz, nu aveam nici o posibilitate să-mi dau seama de distanța la care se aflau.

Nu vedeam nici o urmă a Mașinii Timpului.

Cum stăteam acolo pe câmpia de sticlă moale, mă cuprinse o teamă profundă, stranie; mă simțeam dezbrăcat și expus, fără nimic pe care să-mi odihnesc spinarea, fără vreun colț care să-l transform într-o fortăreață.

M-am apropiat de tăvi. M-am uitat la cutii și le-am deschis capacele; înăuntru, am găsit o găleată mare, goală, și un vas cu ceea ce părea apă curată, iar pe cealaltă tavă se găseau niște calupuri de mărimea

pumnului care bănuiam că erau hrană – însă alimentele fuseseră prelucrate în bucăți plate, de culoare galbenă, verde sau roșie, așa că nu se putea stabili originea lor. Am apăsât în ele cu vârful degetului, șovăielnic: erau reci și netede, aducând întrucâtva cu brânza Nu mai mâncasem nimic de la micul-dejun al doamnei Watchets. În urmă cu multe ceasuri din viața mea încâlcită, și eram conștient de presiunea crescândă din vezica mea: o apăsare, pentru a cărei ușurare, bănuiam eu, era destinată găleata goală. Nu vedeam nici un motiv pentru care, dacă Morlocii mă cruțaseră atâta timp, ar fi ales să mă otrăvească, dar, cu toate acestea, aveam rețineri în a le accepta ospitalitatea – și chiar mai multe de a renunța la demnitatea mea, folosindu-mă de găleată!

Așa că am dat tiptil ocol tăvilor, apoi am făcut înconjurul cercului de lumină, adulmecând precum un animal ce se teme de o capcană. Ba chiar am ridicat cutiile și tăvile, ca să văd dacă nu cumva puteam să obțin vreun soi de armă din ele – poate izbuteam să meșteresc un fel de lamă – însă tăvile erau confecționate dintr-un metal argintiu, aducând un pic cu aluminiul, atât de subțire și de moale, încât îl puteam face ghemotoc în pumn. Aș fi putut la fel de bine să înjunghii un Morloc cu o coală de hârtie.

Îmi trecu prin minte că acești Morloci se purtaseră cu o politețe remarcabilă. Ar fi fost o chestiune de o clipă să-mi ia viața în vreme ce zăceam inconștient,. Însă ei își ținuseră la depărtare mâinile lor de brute – ba chiar, cu o îndemânare surprinzătoare, se străduiseră să-mi curețe hainele.

Numaidecât mă cuprinseră bănuielile, firește. Oare în ce scop îmi cruțaseră viața? Oare intenționau să

mă țină viu, pentru a scoate de la mine – prin cine știe ce mijloace mârșave – secretul Mașinii Timpului?

Dinadins m-am depărtat de mâncare și am ieșit în exteriorul inelului de lumină, în bezna de dincolo. Inima îmi bubuia; nu exista nimic tangibil care să mă oprească să părăsesc acest puț iluminat, dar temerile și setea mea de lumină mă întemnițau aproape la fel de eficace.

În cele din urmă, am ales o direcție la întâmplare și am început să străbat întunecimea, cu brațele relaxate pe lângă trup, cu pumnii încleștați și gata de luptă. Am numărat pașii – opt, nouă, zece... Acum că mă îndepărtasem de lumină, observându-se mai clar, puteam să disting stelele sub picioarele mele, o întreagă emisferă răsturnată; m-am simțit din nou ca și cum aș fi stat pe acoperișul unui planetariu. M-am întors și am privit înapoi; acolo se afla coloana prăfoasă de lumină, urcând către infinit, cu tăvile și mâncarea răspândite la bază, pe Podeaua goală.

Era de-a dreptul de neînțeleș pentru mine!

În scurt timp, pe măsură ce neschimbătoarea Podea se ducea sub picioarele mele, am renunțat să-mi mai număr pașii. Singurele surse de lumină erau strălucirea aceluși puț central luminos, aidoma unui ac, și lucoarea slabă a stelelor de sub mine, în care îmi puteam desluși forma propriilor picioare; singurele sunete erau hâșăitul propriei mele răsuflări și pocnetele stinse ale ghetelor pe suprafața sticloasă.

După vreo sută de iarzi, m-am întors și am pornit să ocolesc acul meu de lumină. Încă nu descoperisem altceva decât întunericul și stelele de sub picioarele mele. M-am întrebat dacă în toată această beznă urma să-i întâlnesc pe acei stranii Observatori care

pluteau și care mă însoțiseră în cea de-a doua mea călătorie prin timp.

Cum mergeam pe bâjbâite, disperarea prinse să-mi scurme adânc în suflet, iar în curând am început să-mi doresc să fiu transportat din acest loc în lumea-grădină a Weenei, sau chiar în acel peisaj nocturn unde fusesem capturat – orice tăram cu stânci, plante, animale și un cer recognoscibil, cu care să mă pot descurca! Ce fel de loc era și ăsta? Oare mă aflu într-o încăpere îngropată în străfundurile Pământului găunos? Oare ce cazne cumplite îmi pregăteau Morlocii? Oare îmi eram sortit să-mi petrec tot restul vieții în această pustietate nepământeană?

O vreme, am fost de-a dreptul descumpănit, din pricina izolării și a cumplitului sentiment că mă aflu la strâmtoare. Nu știam unde eram, nici unde se găsea Mașina Timpului, și nici nu mai speram să-mi revăd casa. Am strigat în beznă, când proferând amenințări, când adresând stăruitoare rugăminți de îndurare sau de eliberare; am lovit cu pumnii în Podeaua elastică și banală, dar fără vreun rezultat. Am plâns în hohote, am alergat și m-am blestemat pentru nerozia mea fără seamăn – când scăpasem o dată din gheara Morlocilor – de a mă întoarce imediat la aceeași capcană!

Într-un sfârșit, pesemne că am zbierat precum un copil frustrat, mi-am secătuit puterile și m-am prăbușit în beznă la pământ, pe deplin istovit.

Am impresia că am ațipit o vreme. Când mi-am revenit în fire, în situația mea nu se modificase nimic. M-am sculat în picioare. Furia și frenezia mi se epuizaseră și, cu toate că mă simțeam mai nenorocit

decât oricând în viață, am găsit tărie pentru simplele nevoi omenеști ale trupului meu. Dintre care foamea și setea erau prioritare.

M-am întors, epuizat, la puțul meu de lumină. Presiunea aceea din vezică continuase să sporească. Cu un sentiment de resemnare, am luat găleata care îmi fusese pusă la dispoziție, am dus-o puțin mai la întuneric – de dragul decenței, căci știam că Morlocii mă urmăreau – iar apoi. După ce am isprăvit, am lăsat-o acolo, unde nu o puteam vedea.

Am cercetat alimentele Morlocilor. Era o priveriște dezolantă: nu păreau mai apetisante decât înainte, dar eram lihnit de foame. Am ridicat vasul cu apă – avea mărimea unui castron de supă – și l-am dus la buze. Nu era o băutură plăcută – călduță și fără gust. ca și cum toate mineralele ar fi fost îndepărtate prin distilare – însă era curată și îmi răcorea gura Am ținut lichidul pe limbă preț de câteva secunde, evitând să trec peste acest ultim hop; apoi, cu un efort de voință, am înghițit.

După câteva minute, nu-mi apăruse nici un simptom de boală pe care să-l pot aprecia și am mai băut puțin. De asemenea, am înmuiat un colț al batistei mele în vas și mi-am șters cu apă mâinile și fruntea.

După aceea, m-am întors către hrană. Am luat un calup verzui și am rupt un colț; acesta s-a desprins cu ușurință – era verde și în interior, și se fărâmița un pic precum Cheddarul¹. Dinții mei pătrunseră ușor în această substanță. Cât privește gustul ei, dacă ați mâncat vreodată legume verzi, să spunem conopidă

¹ Sortiment de brânză compactă, care își ia denumirea de la satul omonim din Somersetshire, Anglia, unde a fost produsă pentru prima dată (n. red.).

sau varză de Bruxelles, fierte până aproape de dezintegrare, atunci vă dați seama, într-o oarecare măsură, de savoarea sa; membrii cluburilor londoneze mai puțin apreciate vor recunoaște simptomele! Eu însă am mușcat din bucata mea până ce am dat-o gata pe jumătate. Apoi am încercat și celelalte calupuri: deși culorile variau, consistența și gustul nu erau câtuși de puțin diferite.

N-am avut nevoie să mușc de prea multe ori din substanța aceea ca să mă satur, și am lăsat fragmentele pe tava lor, apoi le-am dat la o parte.

M-am așezat pe Podea, uitându-mă cu atenție în întuneric. Nutream un profund sentiment de recunoștință pentru că Morlocii măcar îmi puseseră la dispoziție această sursă de lumină, deoarece îmi închipuiam că, dacă aș fi fost lăsat pe această suprafață goală și fără relief, într-o beznă întreruptă numai de imaginile stelelor de dedesubtul meu, mi-aș fi pierdut complet mințile. În același timp, știam că Morlocii îmi oferiseră acest inel de lumină pentru propriile lor scopuri, ca mijloc eficient de a mă ține pe loc. Eram cu desăvârșire neajutorat, prizonier al unei banale raze de lumină!

Mă copleși o imensă îngrijorare. Nu aveam chef să-mi pierd din nou cunoștința – să rămân fără apărare – însă nu vedeam vreo posibilitate de a rămâne treaz pe vecie. Am ieșit din inelul de lumină și am făcut câțiva pași prin întuneric, astfel că mă simțeam, cel puțin, mai în siguranță la adăpostul nopții. Mi-am scos haina și am încropit din ea o pernă pe care să-mi sprijin capul. Aerul era de-a dreptul zăpușitor, iar Podeaua cea moale părea și ea încălzită, așadar, nu aveam să sufăr de frig.

Astfel, cu trupul masiv întins deasupra stelelor, am adormit.

8. Un vizitator

M-am trezit după o perioadă pe care nu am putut-o aprecia. Am ridicat capul și am aruncat o privire împrejur. Eram singur în întuneric și totul parca neschimbat. Mi-am pipăit buzunarul de la vestă. Manetele Mașinii Timpului se găseau încă acolo, la adăpost.

Când am încercat să mă mișc, amortăala îmi produse dureri de-a lungul picioarelor și spinării. M-am sculat stângaci în capul oaselor, apoi m-am ridicat în picioare, ajungând să-mi simt fiecare an al vârstei; eram nefiresc de recunoscător că nu trebuia să intru în acțiune pentru a pune pe fugă o hoardă de Morloci prădători! Am făcut câteva exerciții fizice învechite pentru a-mi destinde mușchii; apoi mi-am luat haina, i-am netezit cutele și am îmbrăcat-o.

Am pășit în inelul de lumină.

Tăvile, cu cutiile de alimente și găleata pe post de latrină, fuseseră înlocuite, am descoperit eu. Așadar mă observau, într-adevăr! Ei bine, nu era ceva care să mă mire. Am dat la o parte capacele cutiilor, doar pentru a descoperi aceleași deprimante calupuri de nutreț anonim. Mi-am încropit un mic-dejun din apă și o parte din materia verde. Teama îmi dispăruse și îi luase locul un amortitor sentiment de lehamite: este impresionant cât de rapid se putea obișnui mintea umană cu cele mai remarcabile schimbări de situație. Oare aceasta avea să-mi fie soarta de-acum înainte? Plictiseală, un culcuș tare, apă călâie și o dietă alcătuită din calupuri de varză fiartă? Era ca și cum m-aș fi aflat din nou la școală, am reflectat,

posomorât.

— *Pau.*

Această unică silabă, rostită încet, mi se păru, în liniștea deplină, la fel de zgomotoasă precum un foc de armă.

Am țipat, m-am ridicat, împleticindu-mă, și am întins în față calupurile de hrană - era absurd, dar nu dispuneam de altă armă. Sunetul venise din spatele meu, așa că m-am răsucit iute, cu ghetetele scârțâind pe Podea.

Exact dincolo de marginea cercului meu de lumină, în penumbră, se găsea un Morloc. Stătea drept - nu avea poziția gheboșată, ca de maimuță, a acelor creaturi pe care le întâlнисem mai înainte - și purta niște ochelari ce constituiau o pavăză de sticlă albastră care îi acoperea ochii, făcând să pară negri pentru mine.

— *Tik. Pau,* pronunță această arătare, vocea sa fiind un gâlgâit bizar.

M-am retras pe dibuite, călcând pe o tavă care scoase un zăngănit. Mi-am ridicat pumnii.

— Să nu te apropii de mine!

Morlocul făcu un singur pas în față, ajungând mai aproape de puțul de lumină; în ciuda ochelarilor săi, tresări un pic din pricina strălucirii puternice. Era unul din acea specie de Morloci cu aspect evoluat, unul dintre aceia care mă paralizase, mi-am dat eu seama; părea că nu purta nici o haină, însă părul spălăcit care îi acoperea capul și spinarea era tuns și aranjat - în mod deliberat - într-un stil relativ sever, tăiat drept la nivelul sternului și al umerilor, ce producea întrucâtva efectul unei uniforme. Avea o față mică, lipsită de bărbie, aducând cu cea a unui copil slut.

Îmi reînvie în gând amintirea eterică a senzației dulci provocate de un craniu Morloc ce trosnea sub bâta mea. M-am gândit să mă năpustesc asupra acestei făpturi și să o trântesc la podea. Însă ce aş fi avut de câştigat? Existau mulți alții, fără îndoială, acolo în întuneric. Nu aveam nici o armă, nici măcar vâtraiul, și mi-am adus aminte cum seamănul acestui individ ridicase pistolul acela bizar împotriva mea și mă pusese la pământ fără efort.

Am hotărât să aștept o ocazie favorabilă.

Iar în plus - asta poate părea straniu - am descoperit că furia mea se risipea într-un incontolabil sentiment de veselie! Morlocul acesta, în ciuda obișnuitei palori de vierme a pielii sale, nu avea nimic comic: Închipuți-vă un urangutan, cu părul tuns scurt și vopsit într-un alb-gălbui deschis, apoi încurajat să stea în două labe și să poarte o pereche de ochelari colorați, și vă veți putea face o idee despre efectul pe care îl producea.

— *Tik. Pau*, repetă făptura Am făcut un pas înspre ea.

— Ce vrei să-mi spui, brută?

Morlocul tresări - mi-am imaginat că reacționa la tonul meu, și nu la cuvinte - iar apoi arătă, una câte una, spre cele două bucăți de hrană din mâinile mele.

— *Tik*, rosti el. *Pau*. Am înțeles.

— Doamne sfinte, am zis, chiar încerci să vorbești cu mine. Nu-i așa?

Mi-am ridicat pe rând bucățile de hrană.

— *Tik. Pau. Unu. Doi. Vorbești engleza? Unu. Doi...* Morlocul își aplecă țeasta într-o parte - așa cum fac uneori câinii - iar apoi spuse, aproape la fel de clar ca și mine:

— Unu. Doi.

— Așa! Iar acolo de unde vin eu mai sunt și altele – *unu, doi, trei, patru*,..

Morlocul pătrunse în cercul meu de lumină, însă am observat că rămase în afara razei brațelor mele. Arătă către vasul cu apă.

— Agua.

— *Agua?*

Asta părea a fi în latină – deși limbile clasice nu fuseseră niciodată punctul meu forte. – Apă, am răspuns eu.

Morlocul ascultă iarăși fără să spună nimic, cu capul înclinat într-o parte.

Așa că am continuat. Morlocul indica spre lucruri obișnuite – articole de vestimentație sau părți ale corpului, precum capul sau piciorul – și venea cu niște cuvinte candidate. Unele dintre tentativele lui îmi păreau de-a dreptul irecognoscibile, altele păreau a fi în germană ori poate în engleza veche. Iar eu răspundeam cu termenul modern. O dată sau de două ori, m-am străduit să-l atrag într-o conversație mai lungă – căci nu vedeam cum acest simplu catalog de substantive avea să ne ducă prea departe – dar el rămase acolo nemișcat până ce am isprăvit, apoi își reluă perseverentul său joc de asociere. L-am încercat cu niște cuvinte care îmi aminteau de limba Weenei, acel grai simplificat și melodic, alcătuit din propoziții de două cuvinte, însă din nou Morlocul așteptă răbdător până când m-am lăsat păgubaș.

Activitatea aceasta continuă preț de câteva ore. La sfârșit, fără vreo formalitate, Morlocul plecă – se îndepărtă în întuneric – iar eu nu l-am urmat (*nu încă!* – Mi-am zis din nou). Am mâncat și am dormit,

iar când m-am trezit, Morlocul se întoarse și ne-am reluat lecțiile.

În timp ce se plimba prin cușca mea de lumină, arătând spre diferite lucruri și numindu-le, mișcările Morlocului erau destul de fluide și de grațioase, iar trupul său părea expresiv; însă am ajuns să-mi dau seama cât de mult se bazează oamenii, în viața de zi cu zi, pe interpretarea mișcărilor celorlalți. Eu nu puteam să-l citesc absolut deloc pe Morloc în felul acela. Era imposibil să știu ce gândea sau simțea – oare îi era teamă de mine? Oare era plictisit? – Și, prin urmare, m-am simțit foarte dezavantajat.

La sfârșitul celei de-a doua ședințe, Morlocul se dădu înapoi din fața mea.

— Asta ar trebui să fie suficient, zise el. Mă înțelegi?

L-am privit fix, uluit de această subită ușurință cu limba mea! Pronunția sa era neclară – acel glas lichid de Morloc nu era adecvat, se pare, pentru consoanele mai aspre și cele oclusive ale englezei – dar cuvintele erau absolut inteligibile. Cum nu i-am răspuns, el repetă:

— Mă înțelegi?

— Aă... da Adică da, te înțeleg! Dar cum ai făcut asta – cum de-ai învățat limba mea – din așa de puține cuvinte?

Căci eu socoteam că parcursesem de-abia cinci sute de cuvinte, cele mai multe dintre acestea fiind substantive concrete și verbe simple.

— Am acces la toate înregistrările limbilor străvechi ale Umanității – așa cum au fost refăcute – de la

nostratică¹. Trecând prin grupul indo-european și prototipurile lor. Este suficient un set restrâns de cuvinte-cheie pentru a recupera varianta corespunzătoare. Trebuie să-mi comunici dacă ceva din ceea ce spun nu este inteligibil.

Am făcut precaut un pas înainte.

— Străvechi? Și de unde *știi* că eu sunt străvechi? Enorme pleoape se lăsară peste acei ochi acoperiți de ochelari.

— Psihicul tău este arhaic. La fel și conținutul stomacului, când a fost analizat.

Sunt sigur că îl trecu un fior, în mod evident, la gândul rămășițelor micului-dejun al doamnei Watchets. Eram uimit: aveam de-a face cu un Morloc delicat!

— Ești anacronic, continuă el. Încă nu înțelegem cum ai sosit pe Pământ. Dar e neîndoielnic că vom afla.

— Și între timp, am rostit eu cu oarece dârzenie, mă țineți în... în această *Cușca de Lumină*. De parcă aș fi fiară, nu om! Îmi dați o podea pe care să dorm și o găleată pe post de toaletă...

Morlocul nu zise nimic; mă cercetă, impasibil.

Frustrarea și jena care mă asaltaseră de când sosisem în acest loc răbufniră acum când eram în stare să le exprim, și am decis că schimbasem suficiente amabilități.

Acum că putem să vorbim unul cu celălalt, poți să-mi spui în ce loc al Pământului mă aflu. Și de ce mi-ai ascuns mașina. Înțelegi asta, amice, sau trebuie să

¹ Presupusă familie de limbi cuprinzându-le pe cele din grupurile indo-europene, afro-asiatice, uralice, dravidiene, precum și pe cele altaice și caucaziene, a cărei existență a fost propusă pentru întâia dată de lingvistul danez Holger Pedersen, în 1924 (n. trad.).

traduc pentru tine?

Am întins brațul spre Morloc, intenționând să-l apuc de şuvițele de păr de pe piept.

Când mai aveam doi pași până la el, acesta ridică mâna. Asta a fost tot. Îmi amintesc o ciudată străfulgerare verzuie – n-am văzut deloc dispozitivul pe care, pesemne, îl ținuse în palmă, în răstimpul cât stătuse cu mine – iar apoi m-am prăbușit pe podea, fără cunoștință.

9. Revelații și mustări

Mi-am revenit în simțiri, rășchirat încă o dată pe Podea, și holbându-mă în lumina aceea blestemată.

M-am ridicat pe coate și mi-am frecat ochii obosiți. Prietenul meu Morloc se afla încă acolo, stând în picioare, exact la marginea cercului strălucitor. M-am sculat, jalnic. Acești Noi Morloci aveau să mă dea gata până la urmă, am priceput eu.

Morlocul păși în lumină, cu ochelarii săi albaștri licărind. Ca și cum nimic nu ne-ar fi întrerupt discuția, el rosti:

— Mă numesc - pronunția sa reveni la obișnuitele structuri difuze Morloce - Nebogipfel.

— *Nebogipfel*. Foarte bine.

La rândul meu, i-am spus care îmi era numele; după câteva minute, putea să-l repete limpede și precis.

Acesta, mi-am dat eu seama, era primul Morloc al cărui nume îl aflam - primul care ieșise din gloatele pe care le întâlnisem și cu care mă luptasem; primul care avea atributele unei Persoane distincte.

— Așadar, Nebogipfel, am zis eu. M-am așezat jos, cu picioarele încrucișate, lângă tăvile mele, și mi-am frecat vânătăiele care îmi apăruseră pe braț din pricina ultimei căderi. Ai fost desemnat să fi paznicul meu, în această grădină zoologică.

— *Zoologică*. La acest cuvânt se poticni. Nu. Nu am fost *desemnat*. M-am oferit voluntar să lucrez cu tine.

— Să lucrezi cu mine?

— Vreau... vrem să înțelegem cum ai ajuns aici.

— Nu zău? M-am sculat în picioare și am dat

Înconjur cuștii mele de lumină. Ce-ar fi dacă ți-aș spune că am ajuns aici cu o mașină care poate transporta un om prin timp. Mi-am ridicat brațele. Că eu am construit o asemenea mașină, cu mâinile astea? Ce-ai spune atunci, ei?

El păru să reflecteze îndelung.

— Epoca ta, așa cum am determinat-o după limbajul și psihicul tău, este foarte îndepărtată de epoca noastră. Ești capabil de înalte realizări tehnologice – dovadă fiind mașina ta, indiferent dacă te transportă sau nu prin timp, așa cum pretinzi. Iar veșmintele pe care le porți, starea mâinilor și tiparele de tocire ale dinților tăi – toate acestea indică un stadiu avansat de civilizație.

— Sunt flatat, am zis eu cu năduf. Dacă însă considerați că sunt în stare de asemenea lucruri – că sunt om, și nu maimuță -. Atunci de ce mă țineți închis în felul acesta?

— Deoarece, răspunse el pe un ton neutru, ai încercat deja să mă ataci, cu intenția clară de a-mi face rău. Iar pe Pământ ai pricinuit mari pagube la...

Am simțit cum furia mi se aprinde iarăși. Am făcut un pas către el.

— Voi, cimpanzeilor, vă făceați de cap cu mașina mea, am strigat. La ce vă așteptați? Mă apăram. Eu...

— *Erau copii*, rosti el.

Vorbele sale străpunseră dincolo de turbarea mea. Am încercat să mă agăț de rămășițele înverșunării mele justificatoare, însă acestea deja se risipeau.

— Ce-ai spus?

— *Copii*. Erau copii. De la finalizarea Sferei, Pământul a devenit o... creșă, un loc în care copiii pot hoinări în voie. Erau curioși în legătură cu mașina ta.

Atâta tot. Nu i-ar fi pricinuit – și nici ție – vreun rău intenționat. Și totuși, tu i-ai atacat, cu o sălbăcie uluitoare.

M-am retras din fața lui. Mi-am amintit – acum că îmi permiteam să mă gândesc la asta – că Morlocii se buluciseră zadarnic în jurul mașinii mele și că mă frapase faptul că erau mai mici decât aceia pe care îi întâlnisem înainte. Și nu schițaseră nici o tentativă de a mă răni... cu excepția acelei sărmane ființe pe care o capturasem și care apoi îmi mușcase mâna – înainte să-i zdrobesc fața!

— Cel pe care l-am lovit... Băiatul – copilul – a supraviețuit?

— Vătămrile fizice au fost reparabile. Însă...

— Da?

— Cicatricele lăuntrice, cicatricele minții sale – acestea poate nu se vor vindeca niciodată.

Am plecat capul. *Oare putea fi adevărat?* Oare fusesem atât de orbit în scârba mea de Morloci, încât nu reușisem să văd în făpturile din jurul mașinii ceea ce erau de fapt: nu creaturile corupte și asemănătoare cu șobolanii din lumea Weenei, ci niște țânci inofensivi?

— Nu-mi fac speranțe că știi despre ce anume vorbesc – însă mă simt ca și cum aș fi prins în interiorul unei alte „imagini dizolvate”...

— Îți exprimi rușinea, rosti Nebogipfel.

Rușinea... Nu-mi închipuisem vreodată că aveam să aud, și să accept, astfel de muștrări de la un Morloc! M-am uitat înspre el, insolent.

— Da Foarte-bine! Și asta mă face mai ticălos, în ochii voștri, ori mai puțin ticălos?

El nu zise nimic.

Chiar și în momentele în care mă confruntam cu această oroare personală, o parte rațională a minții mele analiza ceva din ceea ce spusese Nebogipfel. *De la finalizarea Sferei, Pământul a devenit o creșă...*

— Ce Sferă?

— Ai multe de învățat despre noi.

— Vorbește-mi despre Sferă!

— Este o Sferă în jurul Soarelui.

Aceste șase cuvinte simple - surprinzătoare! Și totuși... neînțelese! Evoluția solară pe care o urmărisem pe bolta accelerată temporal, alungarea luminii Soarelui de pe Pământ...

— Pricep, i-am zis lui Nebogipfel. Am asistat la construirea Sferei.

Ochii Morlocului părură să se lărgască, într-o manieră foarte umană, în vreme ce lua în considerare această noutate neașteptată.

Iar acum, pentru mine, alte aspecte ale situației de venire limpezi.

— Ai spus, m-am adresat lui Nebogipfel, că „pe Pământ ai pricinuit mari pagube...” Cam așa ceva.

Ar fi fost o formulare bizară, m-am gândit în acel moment - *dacă m-aș fi găsit încă pe Pământ*. Mi-am înălțat chipul și am lăsat ca șuvoiul de lumină să se prăvălească asupra mea.

— Nebogipfel... sub picioarele mele... ce se vede prin Podeaua aceasta transparentă?

— Stelele.

— Nu reprezentări, nu un fel de planetariu...

— Stelele.

Am încuviințat din cap.

— Iar lumina de deasupra...

— E lumina solară.

Într-un fel, cred că știusem. Stăteam în bătaia Soarelui, care se afla deasupra mea timp de douăzeci și patru de ore pe zi; stăteam pe o Podea deasupra stelelor...

Aveam impresia că lumea se învârtea cu mine; mă simțeam amețit, iar în urechi percepeam un târâit îndepărtat. Aventurile mele deja mă purtaseră peste pustiurile timpului, însă acum – din cauza faptului că fusesem capturat de acești extraordinari Morloci – *fusesem ridicat prin spațiu*. Nu mă mai găseam pe Pământ – fusesem transportat pe Sfera solară a Morlocilor!

10. Convorbire cu un Morloc

— Afirmi că ai ajuns aici cu o Mașină a Timpului. Umblam prin micul meu disc de lumină, întemnițat, fără odihnă.

— Termenul este exact. E un vehicul care poate călători în orice direcție a Timpului și cu orice viteză relativă, după cum stabilește conductorul.

Așadar, susții că ai călătorit până aici, din trecutul îndepărtat, cu această mașină - mașina pe care am găsit-o, o dată cu tine, pe Pământ.

— Exact, am făcut eu.

Morlocul părea mulțumit să stea în picioare, aproape imobil, ore în șir, în timp ce continua interogatoriul. Eu însă sunt o persoană croită după calapoadele moderne, iar stările noastre sufletești nu coincideau.

— Ce naiba, amice, am spus eu, ai observat cu ochii tăi că am o *constituție arhaică*. Altminteri, cum poți explica prezența mea aici, în anul de grație 657208, dacă nu prin călătoria în timp?

Pleoapele sale enorme, ca niște draperii, clipiră încet.

— Există o serie de posibilități: cele mai multe dintre ele, mai plauzibile decât călătoria în timp.

— Cum ar fi, de pildă? L-am provocat eu.

— Reconstrucția genetică

— Genetică?

Nebogipfel explică în continuare, iar eu am prins ideea generală.

— Te referi la mecanismul prin care operează ereditatea - prin care caracteristicile sunt transmise

de la o generație la alta

— Nu este imposibil să fie generate simulacre ale formelor arhaice prin mutații subsecvențiale regresive.

— Așadar, tu consideri că nu sunt decât un *simulacru* – refăcut precum un schelet fosilizat de *Megatherium*¹ dintr-un muzeu? Da?

— Există precedente, chiar dacă nu pe forme umane de soiul tău: Da. Este posibil.

M-am simțit insultat.

— Și în vederea cărui scop aș fi fost încropit în felul acesta? Mi-am reluat plimbarea în jurul Cuștii. Cel mai deconcertant aspect al acestui loc sumbru îl constituia lipsa pereților și neconținută mea senzație atavică de a avea spatele nepăzit. Aș fi preferat să fiu înghesuit într-o celulă de temniță din propria mea epoca – primitivă și sordidă, fără îndoială, însă *închisă*.

— Nu voi mușca dintr-o asemenea momeală. Este un nonsens vădit. Am proiectat și construit o Mașină a Timpului și am călătorit cu ea până aici – iar cu asta am spus totul!

— Vom utiliza explicația ta ca pe o ipoteză de lucru, rosti Nebogipfel. Acum, te rog să-mi descrii principiile funcționale ale mașinii.

Mi-am continuat plimbarea, prins într-o dilemă. De îndată ce îmi dădusem seama că Nebogipfel era lucid și inteligent, spre deosebire de acei Morloci cu care mă familiarizasem înainte, mă așteptasem la un astfel de interogatoriu; la urma urmei, dacă un Explorator al Timpului din Egiptul antic ar fi apărut în Londra

¹ Mamifer uriaș, asemănător leneșului, care a trăit pe continentul american din oligocen până în pleistocen (n. trad.).

secolului al XIX-lea, m-aș fi luptat din răspuțeri să fac parte din comisia care l-ar fi examinat. Însă oare era bine să împărtășesc secretul mașinii mele – singurul meu avantaj în lumea asta – acestor Noi Morloci?

După niște căutări lăuntrice, am înțeles că nu prea aveam de ales. Nu mă îndoiam deloc de faptul că informația îmi putea fi smulsă, dacă Morlocii ar fi dorit. În plus, construcția mașinii mele era intrinsec mai simplă decât, să spunem, un ceas de precizie. O civilizație capabilă să dureze o carapace în jurul Soarelui nu urma să aibă mari probleme cu reproducerea rodului sărmanelor mele strunguri și prese! Iar dacă discutam cu Nebogipfel, poate izbuteam să-l duc cu vorba în vreme ce căutam ceva avantaje pentru a ieși din situația mea dificilă. Încă nu aveam nici cea mai vagă idee despre locul în care era ținută mașina, cu atât mai puțin despre modalitatea de a ajunge la ea și posibilitatea de a mă întoarce acasă.

Totodată însă – iar acesta este purul adevăr – gândul cruzimii mele manifestate printre copiii Morloci de pe Pământ încă îmi împovăra conștiința! Nu doream ca Nebogipfel să mă socotească sălbatic – și nici acel ev al Umanității pe care, silit de împrejurări, îl reprezentam. Așadar, precum un băiat dornic să impresioneze, voiam să-i demonstrez lui Nebogipfel cât de deștept eram, cât de dedicat mecanicii și științei, cât de sus față de maimuțe se ridicaseră oamenii de tipul meu..

Totuși, prima dată m-am simțit îndreptățit să emit niște pretenții pentru mine însumi.

— Foarte bine, i-am spus lui Nebogipfel. Dar mai întâi...

— Da?

— Uite ce e, am zis eu, condițiile în care mă țineți sunt ceva cam primitive, așa-i? Nu mai sunt atât de tânăr și nu pot face asta stând în picioare ziua întreagă. Ce-ar fi să-mi aduceți un scaun? Este o solicitare chiar atât de nerezonabilă? Și ce-ar fi să-mi dați niște păaturi sub care să dorm, dacă trebuie să rămân aici?

— *Scaun?*

Avu nevoie de o secundă pentru a răspunde, ca și cum ar fi căutat explicația într-un dicționar invizibil.

Am continuat cu celelalte cereri. Aveam nevoie de mai multă apă proaspătă, am spus eu, și de un echivalent al săpunului. Și am mai solicitat - așteptându-mă să fiu refuzat - un brici cu care să-mi rad țepii din barbă.

Pentru un timp, Nebogipfel se retrase. Când reveni, îmi aduse păaturi și un scaun, iar după următoarea perioadă de somn am descoperit că celor două tăvi li se adăugase o a treia, pe care se afla mai multă apă.

Păturile erau confecționate dintr-un material moale, prea fin manufacturat pentru a putea desluși vreun indiciu asupra felului în care fusese țesut. Judecând după greutatea sa, scaunul - o piesă simplă, dreaptă - ar fi putut să fie făcut dintr-un lemn ușor, însă suprafața lui roșie, era netedă și fără urme, nu am putut să zgârii vopsea cu unghiile, nici să observ vreo urmă de cui, îmbucătură, șurub sau mulură; se părea că fusese executat dintr-o singură bucată, printr-un proces necunoscut. Cât privește igiena mea, cantitatea suplimentară de apă veni fără săpun și nici nu făcea clăbuci; însă lichidul părea foarte uleios și am bănuț că fusese tratat cu un fel de

detergent. Printr-un miracol minor, apa care îmi fusese furnizată se încălzea când băgăm mâna în ea – și rămânea astfel, indiferent cât timp lăsam vasul să stea pe tavă.

Nu îmi aduseră nici un brici, dar asta nu mă surprinse!

Prima dată când Nebogipfel mă lăsa singur, m-am dezbrăcat pe porțiuni și mi-am spălat transpirația veche de câteva zile, precum și urmele persistente de sânge Morloc; de asemenea, am folosit ocazia pentru a mă spăla superficial pe sub rufaria de corp și cămașă.

Așadar, existența mea în Cușca de Lumină deveni un pic mai civilizată. Dacă vă închipuiți lucrurile care se află în interiorul unei camere de hotel ieftin, aruncate în mijlocul podelei unei nesfârșite săli de bal, vă veți putea face o idee despre modul în care trăiam. Când am strâns laolaltă scaunul, tăvile și păturile, am alcătuit un soi de sălaș tihnit, în care nu mă mai simțeam chiar atât de expus; mi-am plasat perna făcută din haină sub scaun, și așa dormeam cu capul și umerii sub protecția oferită de această mică fortăreață. În cea mai mare parte a timpului izbuteam să alung priveliștea stelelor de sub picioarele mele – îmi spuneam că luminile din Podea reprezentau o iluzie sofisticată – dar uneori imaginația mă trăda și mă simțeam ca și cum aș fi fost suspendat deasupra unei genuni nesfârșite, doar cu această Podea lipsită de consistență care să mă salveze.

Negreșit, toate acestea nu aveau nici urmă de logică; însă sunt om, iar trebuințele imperative stârnesc temerile și nevoile instinctuale ale naturii

mele!

Nebogipfel observă toate acestea Nu puteam să-mi dau seama dacă reacția lui era curiozitate ori nedumerire, sau altceva mai îndepărtat – așa cum, probabil, aș fi privit eu ghidușile unei păsări care își clădește un cuib.

În aceste circumstanțe, următoarele câteva zile – cred că patru ori cinci – se scurseră rapid, în vreme ce eu mă străduiam să-i descriu lui Nebogipfel cum funcționa Mașina Timpului – și, în același timp, căutând să extrag de la el, în mod subtil, unele amănunte despre această Istorie în care nimerisem.

Am prezentat cercetările de fizică optică ce mă conduseseră la ipotezele în legătură cu posibilitatea călătoriei temporale.

— Este binecunoscut – sau era, pe vremea mea – că propagarea luminii prezintă proprietăți anormale, am spus eu. Viteza luminii în vid este extrem de mare – străbate sute de mii de mile în fiecare *secundă* – dar e finită. Și, mult mai important, după cum au demonstrat extrem de limpede Michelson și Morley, cu câțiva ani înainte de plecarea mea, această viteză este *izotropică*...

Am avut grijă să explic această cheștiune stranie. Ideea de bază este aceea că lumina, în vreme ce călătorește prin spațiu, nu se comportă precum un obiect material, cum ar fi un tren expres.

Gândiți-vă la o rază de lumină ce provine de la o stea îndepărtată ajungând din urmă Pământul, să spunem, în ianuarie, pe măsură ce planeta noastră parcurge orbita în jurul Soarelui. Viteza Pământului pe orbita sa este de circa șaptezeci de mii de mile pe

oră. Vă puteți imagina că - dacă ar fi să estimați viteza acelei raze de lumină stelară în trecere, așa cum se vede de pe Pământ - acest rezultat ar fi *diminuat* cu vreo șaptezeci de mii de mile pe oră.

Dimpotrivă, în iulie, Pământul se va afla în partea opusă a orbitei sale: acum se va îndrepta pe direcția acelei credincioase raze de lumină stelară. Măsurând din nou viteza luminii, v-ați aștepta să descoperiți că rezultatul înregistrat a fost majorat cu viteza Pământului.

Ei bine, dacă de la stele ar veni trenuri cu aburi, atunci fără îndoială că așa ar sta lucrurile. Însă Michelson și Morley au dovedit că, în cazul luminii stelare, ele nu stau așa. Viteza luminii calculată de pe Pământ - indiferent dacă acesta a fost ajuns din urmă sau se îndreaptă către rază - *este exact aceeași!*

Aceste observații fuseseră corelate cu genul de fenomene pe care le remarcasem în legătură cu Plattnerita cu câțiva ani înainte - deși nu publicasem rezultatele experimentelor mele - și formulasem o ipoteză.

— Trebuie doar să se lărgască baierile imaginației - mai ales în chestiunea Dimensiunilor - pentru a se vedea care ar putea fi elementele unei explicații. Cum calculăm viteza, la urma urmei? Numai cu dispozitive care înregistrează intervale ale diferitelor dimensiuni: o distanță parcursă prin spațiu, măsurată cu un simplu etalon de un iard, și o perioadă de timp, care poate fi înregistrată cu un ceas. Așadar, dacă acceptăm dovada experimentală a lui Michelson și Morley ca adevăr, atunci trebuie să privim viteza luminii drept constantă, iar Dimensiunile ca *entități* variabile.

Universul se ajustează singur pentru a face ca măsurătorile noastre asupra vitezei luminii să fie identice. Am înțeles că aceasta se poate exprima geometric, ca o contorsionare a dimensiunilor. Mi-am ridicat mâna în sus, cu trei degete, între care exista câte un unghi drept. Dacă ne găsim într-un sistem cu Patru Dimensiuni – ei bine, închipuie-ți că toată chestia asta se rotește așa (mi-am răsucit încheietura), astfel încât Lungimea să ajungă să se afle acolo unde. Înainte era Lățimea, iar Lățimea acolo unde era înălțimea – și, lucrul cel mai important, Durata și o Dimensiune a Spațiului se *schimbă* între ele. Pricepi? Nu este nevoie de o transpoziție completă, de bună seamă, ci numai de o anumită contopire a celor două pentru a explica corecția Michelson-Morley. Am păstrat aceste speculații pentru mine, am zis eu. Nu sunt reputat ca teoretician. În plus, am șovăit să public fără o verificare experimentală. Însă există, sau existau, alți cercetători care gândeau cam în aceleași linii – am aflat de Fitzgerald la Dublin, de Lorentz la Leiden și de Henri Poincaré în Franța¹ – și nu poate trece mult până ce va fi prezentată o teorie mai cuprinzătoare cu privire la această relativitate a sistemelor de referință... Ei bine, aceasta este chintesența Mașinii Timpului, am încheiat eu. Mașina contorsionează Spațiul și Timpul în ele însele, transformând astfel

¹ Celebri oameni de știință de la sfârșitul secolului trecut și începutul secolului nostru care, prin teoriile lor generate de rezultatul negativ al experimentului Michelson-Morley, pot fi socotiți precursori ai lui Einstein; astfel, George Fitzgerald (1851-1901) și Hendrik Antoon Lorentz (1853-1928) au elaborat, în 1895, formula contracției lungimilor materiale sub „vântul de eter”, iar matematicianul Jules Henri Poincaré (1854-1912) a făcut, între 1898 și 1905, o serie de pași importanți în formularea teoriei relativității restrânse (n. trad.).

Timpul într-o Dimensiune Spațială – iar apoi se poate călători, în viitor ori în trecut, la fel de ușor ca și cum ai merge pe o bicicletă!

M-am așezat la loc pe scaunul meu; date fiind împrejurările incomode ale acestei prelegeri, mi-am spus în gând, mă achitasem de această sarcină remarcabil de bine.

Însă Morlocul meu nu constituia un public înțelegător. Rămase nemișcat, privindu-mă prin ochelarii săi albaștri. Apoi, în cele din urmă, zise:

— Da. Însă *cum*, mai exact?

11. Eliberat din Cușcă

Această reacție m-a iritat profund!

M-am sculat de pe scaunul meu și am început să mă învârtesc prin Cușcă. Am ajuns în apropierea lui Nebogipfel, dar am reușit să-mi stăpânesc impulsul de a mă deda la gesturi amenințătoare, de maimuță. Am refuzat categoric să mai răspund la alte întrebări până ce nu-mi arăta o parte din lumea lui sferică.

— Uite ce-i! Am spus eu. Nu crezi că ești puțin nedrept? La urma urmei, am străbătut șase sute de mii de ani pentru a vedea ceva din lumea voastră. Iar până acum n-am avut parte decât de o coastă de deal întunecată în Richmond și de asta - am arătat cu mâna bezna ce ne înconjura - iar în plus, de întrebările tale interminabile! Gândește în felul acesta, Nebogipfel. Știu că veți dori să vă prezint o relatare completă a călătoriei mele prin timp și să vă descriu ce am văzut în Istoria care s-a desfășurat până în prezentul vostru. Cum o să fiu în stare să vă spun o asemenea poveste, dacă nu pricep nici o iotă din concluziile ei? Ca să nu mai pomenim de cealaltă Istorie la care am fost martor.

Mi-am încheiat discursul aici, nădăjduind că fusese suficient pentru a-l îndupleca.

El își duse mâna către față, iar degetele sale subțiri și palide potriviră ochelarii, precum un gentleman care își aranjează *pince-nez*-ul.

— Voi avea o consultație în legătură cu asta, zise el, în cele din urmă. Vom vorbi din nou.

Apoi plecă. L-am urmărit cum se depărtează, scoțând un lipăit cu tălpile goale pe Podeaua înstelată

și moale.

După ce am mai dormit o dată, Nebogipfel se întoarse.

Își ridică mâna și îmi făcu un semn; era un gest rigid, nenatural, ca și cum l-ar fi învățat doar recent.

— Hai cu mine, zise.

Cu un fior de euforie - însoțită de oarecare teamă - mi-am înșfăcat haina de pe Podea.

Am mers, lângă Nebogipfel, prin bezna care mă împresurase de atâtea zile. Puțul de lumină se estompă îndărătul meu. Am aruncat o privire către micul fascicul care fusese locuința mea neospitalieră, cu tăvile sale răspândite în neorânduială, cu maldărul de pături și cu scaunul - poate unicul scaun din lume! Nu voi spune că m-am uitat cum se îndepărtează cu nostalgie, căci mă simțisem jalnic și înfricoșat pe întreaga durată a șederii mele în Cușca de Lumină, însă m-am întrebat, totuși, dacă mai aveam s-o revăd vreodată.

Sub picioarele mele, aștrii eterni atârnav ca un milion de lanterne chinezești adăpostite la pieptul unui fluviu invizibil.

Cum mergeam, Nebogipfel îmi oferi niște ochelari albaștri, asemănători cu cei pe care îi purta el. I-am luat, însă am protestat:

— De ce am nevoie de ei? Eu nu am probleme cu strălucirea puternică, ca tine...

— Nu-s pentru lumină. Sunt pentru întuneric. Puneți-i! Am ridicat ochelarii către fața mea. Perechea era construită pe două inele, dintr-o substanță elastică, și cuprindeau între ele lentilele albastre ale ochelarilor; când mi le-am lăsat pe față. Inelele

alunecară lin în jurul capului meu și se fixară acolo cu ușurință.

Mi-am întors privirea. Nu aveam impresia de albăstrime, în ciuda nuanței ochelarilor. Acel puț de lumină solară părea la fel de luminos ca oricând, iar imaginea lui Nebogipfel era la fel de clară ca înainte.

— Nu par să funcționeze, am spus eu.

Drept răspuns, Nebogipfel își lăsă capul în jos.

I-am urmărit privirea - iar pașii îmi deveniră sovăielnici căci, sub picioarele mele și dincolo de Podeaua moale, aștrii licăreau intens. Acele lumini nu mai erau ascunse de luciul Podelei, sau de slaba adaptare a ochilor mei la întuneric; era ca și cum aș fi stat suspendat deasupra unei nopți înstelate din munții Scoției sau ai Țării Galilor! Mă cuprinse o intensă criză de amețeală, după cum poate vă imaginați.

Acum am detectat o urmă de nerăbdare la Nebogipfel - părea zorit să meargă mai departe. Am mers amândoi în tăcere.

După câțiva pași, mi se păru mie, Nebogipfel încetini, iar eu am observat acum, grație ochelarilor, că, la câteva picioare de noi, se găsea un zid. M-am întins și am pipăit suprafața neagră ca smoala, însă avea aceeași consistență moale și caldă ca a Podelei. Nu puteam să-mi dau seama cum de ajunsesem la fruntariile acestei încăperi atât de rapid. M-am întrebat dacă mersesem cumva pe un trotuar rulant care ne ajutase picioarele, însă Nebogipfel nu-mi oferise voluntar vreo informație.

— Spune-mi ce este acest loc, înainte să-l părăsim, am zis eu. Capul său acoperit cu păr bălai se întoarse către mine.

- O cameră goală.
- Cu ce lungime?
- Aproximativ două mii de mile.

Am încercat să-mi ascund reacția la asta. *Două mii de mile?* Mă aflasem singur, într-o celulă de închisoare suficient de mare pentru a conține un ocean?

— Aveți spațiu din belșug pe-aici, am spus eu neutru.

— Sfera este mare, rosti el. Dacă ești obișnuit numai cu distanțele planetare, atunci s-ar putea să-ți fie dificil să apreciezi cât de mare. Sfera cuprinde orbita străvechei planete pe care voi o numeați Venus. Are o suprafață echivalentă cu aproape trei sute de milioane de întinderi terestre...

— *Trei sute de milioane?*

Uimirea mea se lovi doar de privirea inexpressivă a Morlocului și de ceva mai mult din acea nerăbdare subtilă. Îi înțelegeam îngrijorarea, deși aveam resentimente – și eram puțin deranjat. Pentru Morloci, eu semănăm cu un individ enervant din Congo, care ajunsese la Londra și care trebuia să se intereseze de utilitatea și proveniența celor mai simple lucruri, cum ar fi o furculiță sau o pereche de pantaloni!

Pentru mine, gândeam eu, Sfera era o construcție uluitoare – dar așa ar fi fost și Piramidele pentru un om de Neanderthal! Pentru acest Morloc complezent, Sfera din jurul Soarelui făcea parte din inventarul istoric al lumii, nefiind mai remarcabilă decât un ținut îmblânzit de milenii de agricultură.

În fața noastră se deschise o ușă – nu se trase îndărăt, înțelegeți, ci mai degrabă păru să se desfacă în bucăți, aducând mult cu diafragma unui aparat de fotografiat – iar noi am pășit înainte.

Mi s-a tăiat răsuflarea și aproape că m-am împleticit în spate. Nebogipfel mă urmări cu obișnuitul său calm analitic.

Dintr-o încăpere de mărimea unei lumi – o încăpere în care se întindea un covor de stele – un milion de chipuri Morloce se răsuciră către mine.

12. Morlocii Sferei

Trebuie să vă închipuiți acel loc: o singură încăpere imensă, având un covor de stele și un Plafon artificial complex, și totul întinzându-se la infinit, fără ziduri. Era o zonă în care domneau negrul și argintiul, fără vreo altă culoare. Podeaua era delimitată prin paravane ce se ridicau până la înălțimea pieptului, deși nu existau pereți despărțitori: nu vedeam nicăieri spații închise, nimic care să aducă oarecum cu birourile ori cu locuințele noastre.

Și existau *Morloci* – o mulțime albicioasă și risipită pe întreg cuprinsul acelei Podele transparente; chipurile lor semănau cu niște fulgi de zăpadă cenușii, presărați pe un covor înstelat. Locul vuia de glasurile lor: constantul lor gângurit lichid mă învăluia, aidoma unui ocean, diferit de sunetul palatinului uman – și diferit, de asemenea, de vocea seacă pe care Nebogipfel se obișnuise să o folosească în prezența mea.

Acolo unde Plafonul întâlnea Podeaua, se vedea o linie ce se prelungea la infinit, absolut dreaptă și un pic încețoșată de praf și de aburi. Iar acea linie nu prezenta deloc efectul de arcuire care se poate observa uneori dacă se studiază un ocean. Este greu de descris – s-ar părea că astfel de lucruri depășesc puterea de înțelegere până când nu sunt trăite pe viu – dar, în acel moment, stând acolo, *știam sigur că nu mă găseam pe suprafața unei planete*. Nu exista nici un orizont îndepărtat dincolo de care să fie ascunse șiruri de Morloci, precum navele ce se pierd

în zărilor mărilor; în schimb, știam că toate contururile compacte ale Pământului se găseau la mare depărtare. Am avut o strângere de inimă și m-am simțit de-a dreptul descurajat.

Nebogipfel păși înaintea mea. Își dăduse jos ochelarii, și am avut impresia că o făcuse cu ușurare.

— Vino, spuse el cu blândețe. Ți este teamă? Asta ai vrut să vezi. Vom merge pe jos și ne vom continua discuția.

Cu mare ezitare, l-am urmat - am avut nevoie de un efort veritabil pentru a face un pas înainte, depărtându-mă de zidul imensei mele celule de închisoare.

Am provocat o agitație considerabilă în rândul populației. Fețele micuțe ale Morlocilor, cu ochii imenși și lipsite de bărbie, mă împresurau. M-am ferit de ei în vreme ce mergeam, reînviindu-mi groaza față de carnea lor rece. Unii dintre Morloci își întinseră mâinile spre mine, cu brațele lungi, păroase. Puteam să simt un miros ce emana din corpurile lor, un iz dulceag și mucegăit care îmi era prea familiar. Cei mai mulți dintre ei mergeau drepti, precum oamenii, deși unii preferau să sară ca urangutanii, atingând Podeaua cu degetele. Mulți dintre ei aveau părul de pe creștet și spinare coafat într-un stil sau altul, unii într-o manieră severă și simplă, ca Nebogipfel. Alții, într-un mod mai curgător și mai decorativ. Însă existau unul sau doi al căror păr era răvășit și miștos, precum cel al Morlocilor pe care îi întâlnisem în lumea Weenei, iar la început am avut impresia că acești indivizi încă erau sălbatici, până și în această încăpăre-orăș, însă se purtau la fel de civilizat ca și ceilalți, și am emis ipoteza că acele coame neîngrijite

erau pur și simplu o altă formă de individualizare – așa cum, uneori, un om își lasă barba să crească din abundență.

Am devenit conștient că treceam pe lângă acești Morloci cu o viteză remarcabilă – mult mai rapid decât mi-ar fi îngăduit-o pasul. Aproape că m-am împiedicat când mi-am dat seama de acest lucru. M-am uitat în jos, dar nu am remarcat nimic care să diferențieze fâșia de Podea transparentă pe care mergeam de alte fâșii alăturate. Însă eram sigur că mă găseam pe un soi de trotuar rulant.

Puzderia de chipuri livide ale Morlocilor, lipsa culorii, orizontul plat și nefireasca mea viteză prin acest peisaj straniu –și mai presus de toate, iluzia că pluteam deasupra unui puț stelar fără fund – se reuneau într-o senzație de vis! Dar apoi, o serie de Morloci curioși se apropiară atât de mult, încât am simțit o boare cu mirosul lor grețos, iar realitatea dădu din nou năvală.

Nu visam: eram pierdut, mi-am dat seama, naufragiat în această mare de Morloci, și a trebuit din nou să mă lupt din greu pentru a călca normal, pentru a mă abține să-mi încheștez pumnii și să lovesc în fețele curioase care se buluceau în jurul meu.

Am văzut cum Morlocii își vedeau de treburile lor misterioase. Unii mergeau, alții discutau, unii mâncau alimente din acel soi searbăd și neinteresant care îmi fusese servit și mie – cu toții la fel de dezinhibați ca niște pisi. Observația aceasta, combinată cu lipsa totală a spațiilor închise, mă conduse la înțelegerea faptului că Morlocii Sferei nu aveau nevoie de intimitate. În sensul pe care îl atribuim noi conceptului.

Majoritatea Morlocilor părea să muncească, aveam eu impresia, deși nu puteam pricepe la ce anume. Suprafețele unora dintre paravane erau acoperite cu panouri de sticlă albastră, lucitoare, iar Morlocii atingeau aceste panouri cu degetele lor subțiri, asemănătoare viermilor, sau vorbeau cu seriozitate în fața lor. Ca răspuns, pe bucățile de sticlă se derulau grafice, imagini sau fragmente de text. În unele locuri, acest mecanism remarcabil era dus un pas mai departe, și am observat modele complicate - nu puteam spune ce reprezentau - luând ființă în aer. La comanda unui Morloc macheta se rotea, ori se desfăcea în secțiuni, prezentând interiorul - sau se dezintegra, în roiuri tot mai mici de cuburi plutitoare, din lumină colorată.

Iar toată această activitate, trebuie să vă închipuiți, era cufundată în vacarmul constant de vorbe guturale și lichide ale Morlocilor.

Acum am trecut printr-o zonă în care un paravan nou ieșea din Podeaua de dedesubt. Se ridică complet și finisat, ca un obiect apărând dintr-o cadă de mercur; când creșterea încetă, deveni o placă subțire de circa patru picioare înălțime, cuprinzând trei dintre acele omniprezente ferestre albastre. Când m-am lăsat pe vine pentru a mă uita atent prin Podeaua transparentă, n-am văzut nimic dincolo de suprafață, nici o cutie sau vreun utilaj de ridicat. Era ca și cum paravanul ar fi apărut din nimic.

— De unde vine? L-am întrebat pe Nebogipfel.

După ce se gândi o vreme - în mod evident, pentru a-și alege cuvintele - el spuse:

— Sfera posedă o *Memorie*. Are mașini care îi permit să mențină acea Memorie. Și toate tipurile de

blocuri de date - se referea la paravane - sunt păstrate în Memoria Sferei, pentru a fi recuperate în formă materială oricând se dorește.

Pentru distracția mea, Nebogipfel mai provocă și alte materializări: pe o coloană am văzut o tavă cu alimente și apă ridicându-se din Podea, ca și cum ar fi fost pregătită de un majordom invizibil!

Am fost de-a dreptul impresionat de ideea acestor generări din suprafața netedă și monotonă a Podelei. Îmi amintea de teoria platoniciană a ideilor, susținută de unii dintre filozofi: aceea că pentru fiecare obiect există, într-un alt tărâm, o formă ideală - o esență a scaunului, un arhetip al mesei și așa mai departe - iar când un obiect este produs în propria noastră lume, sunt consultate tiparele tezaurizate în ținutul platonician de sus.

Ei bine, iată-mă într-un univers platonician transformat în realitate: plenitudinea acestei puternice Sfere care se rotește în jurul Soarelui era impregnată cu o Memorie artificială, cvasidivină - o Memorie din interiorul acestor încăperi prin care mergeam chiar în clipa în care discutam cu Nebogipfel. Iar în această Memorie era stocată Ideea fiecărui obiect pe care îl putea dori inima cuiva - sau cel puțin, pe care îl dorea inima unui Morloc.

Cât de convenabilă era existența posibilității de a produce și, de a dizolva echipamentul și aparatele de care avea nevoie cineva! Casa mea din Richmond, mare și vântoasă, ar putea fi redusă la o singură odaie, mi-am dat eu seama. Dimineața, mobila dormitorului ar putea fi comandată să se piardă la loc în covor, pentru a fi înlocuită cu camera de baie, iar apoi cu masa din bucătărie. Ca prin magie, diferitele

aparate din laboratorul meu puteau să se materializeze din pereți și din plafon, până ce eram gata de lucru. Iar în cele din urmă, când venea seara, aș fi fost în stare să invoc masa de cină, cu tot cu împrejurimile ei confortabile, căminul și tapetul; și poate chiar era posibil ca masa să fie deja produsă cu mâncare din belșug!

Mi-am dat seama că toate profesiile noastre de constructori, instalatori, tâmplari și altele asemenea ar dispărea într-o clipită. Stăpânul casei – proprietarul unei asemenea camere inteligente – n-ar fi trebuit decât să-și asigure serviciile unei menajere itinerante (sau poate că încăperea ar fi fost capabilă să se îngrijească și de asta!) și poate, din când în când, niște îmbunătățiri la memoria mecanică a încăperii, pentru a ține pasul cu ultimele mode...

Astfel îmi umbla hai-hui imaginația fecundă, scăpată cu desăvârșire de sub control.

În curând am început să mă simt obosit. Nebogipfel mă duse într-un spațiu liber – deși în depărtare se vedeau Morloci. Pretutindeni în jurul meu – și bătu ușor cu piciorul în Podea. Se materializa un soi de adăpost: avea poate patru picioare înălțime și nu era cu mult mai mult decât un acoperiș așezat pe patru coloane grose: ceva asemănător unei mese solide, poate. Sub masă, apărură un maldăr de cuverturi și un postament cu hrană. Am pătruns recunoscător în colibă – era primul spațiu închis de care aveam parte de când sosisem pe Sferă – și i-am mulțumit lui Nebogipfel pentru atenția de care dăduse dovadă, oferindu-mi-o. M-am ospătat cu apă și cu ceva din substanța brânzoasă de culoare verde, apoi mi-am

scos ochelarii – am fost cufundat în bezna fără de capăt a lumii Morloce – și am izbutit să adorm, cu capul așezat pe o pătură făcută sul.

Acest adăpost micuț și bizar a fost căminul meu în următoarele câteva zile, cât timp mi-am continuat turul încăperii-oraș a Morlocilor, însoțit de Nebogipfel. De fiecare dată când mă trezeam, Nebogipfel comanda Podelei să absoarbă din nou adăpostul și îl invoca iarăși în orice alt loc ne opream, așa că nu aveam nici un calabalâc pe care să-l cărăm după noi! Am băgat de seamă că Morlocii nu dormeau și m-am gândit că apucăturile bizare din coliba mea erau sursa unei fascinații considerabile pentru nativii Sferei – exact așa cum cele ale unui urangutan ar fi captivat atenția unui om civilizat, bănuiam eu. Sunt sigur că s-ar fi îmbulzit în jurul meu în vreme ce încercam să dorm, cu chipurile lor micuțe și rotunde bulucite lângă mine, și mi-ar fi fost cu neputință să mă odihnesc, dacă Nebogipfel n-ar fi rămas cu mine și n-ar fi împiedicat asemenea escapade turistice.

13. Cum trăiau Morlocii

În toate zilele cât Nebogipfel m-a condus prin acea lume a Morlocilor, n-am dat niciodată peste vreun perete, vreo ușă sau alt obstacol semnificativ. Din câte îmi puteam da eu seama, ne-am limitat – tot timpul – la o unică încăpere: Însă era o încăpere de mărimi titanice. În linii generale, era omogenă, căci peste tot descopeream același covor de Morloci care își vedeau de sarcinile lor obscure. Cele mai simple aspecte practice ale unor asemenea rânduieli erau de-a dreptul uluitoare; m-am gândit, bunăoară, la prozaicele probleme generate de menținerea unei atmosfere stabile și consistente, la temperatură, presiune și umiditate constantă, la astfel de dimensiuni. Și totuși, Nebogipfel îmi dădu se înțelegea că aceasta nu era decât o cameră dintr-un grandios mozaic, care pardosea Sfera de la un pol la celălalt.

Curând am ajuns să pricep că pe Sferă nu existau orașe, în accepția modernă a cuvântului. Populația era risipită în aceste încăperi imense și nu existau amplasamente stabile pentru nici o activitate dată. Dacă Morlocii doreau să asambleze o zonă de lucru – sau să o dărâme pentru alt scop -. Aparatura necesară putea fi extrasă direct din Podea sau absorbită la loc. Astfel, în locul orașelor, existau mai degrabă nuclee de populație cu o densitate mai ridicată – nuclee care se schimbau și migrau, în funcție de utilitate.

După o perioadă de somn, ieșisem din adăpost și stăteam cu Picioarele încrucișate pe Podea, sorbind apă. Nebogipfel rămase în picioare, părând neobosit.

Apoi am zărit apropiindu-se de noi o pereche de Morloci, a căror vedere mă făcu să înghit o gură de apă prea grăbit; am tușit, iar picăturile de lichid mi se risipiră pe haină și pe pantaloni.

Am bănuir că cei doi era într-adevăr Morloci – însă nu semănau cu Morlocii pe care îi văzusem înainte: dacă Nebogipfel avea o înălțime de sub cinci picioare, aceste caricaturi se înălțau, poate, la douăsprezece picioare! Una dintre creaturile deșirate mă remarcă și se apropie în salturi mari, atelele de metal de pe picioarele sale zăngănind în timp ce mergea; pași *pe deasupra* paravanelor care ne despărțeau ca o gazelă uriașă.

Se aplecă și se holbă la mine. Ochii săi cenușii-roșietici aveau mărimea unor farfurii întinse, iar eu m-am retras înspăimântat din fața sa. Mirosul îi era pătrunzător, precum cel de migdale coapte. Membrele îi erau lungi și cu aspect fragil, iar pielea părea trasă bine peste acel impresionant schelet: puteam să observ, acoperit în mușchi și destul de vizibil prin epidermă, conturul unei tibii nu mai mici de patru picioare. Niște atele dintr-un metal moale erau atașate de acele oase gigantice, în mod evident pentru a le consolida ca să nu se rupă. Aceasta namilă fusiformă nu părea să aibă un număr mai mare de foliculi decât un Morloc obișnuit, astfel că părul îi era răspândit pe trupul alungit într-un fel foarte dezagreabil.

Schimbă câteva silabe lichide cu Nebogipfel, apoi reveni la tovarășul său și – aruncând multe căutături în urmă, către mine – își continuă drumul.

M-am întors spre Nebogipfel, buimac; chiar și el părea o oază de normalitate după acea viziune.

Nebogipfel zise:

— Sunt... - Un cuvânt lichid pe care îmi este imposibil să-l repet - de la latitudini mai mari. Aruncă o privire spre cei doi vizitatori ai noștri. Poți observa că nu sunt adaptați pentru această regiune ecuatorială. Atelele sunt necesare pentru a-i ajuta la mers, iar...

— Nu observ deloc, i-am tăiat-o eu. Ce-i așa diferit la latitudinile mai mari?

— Gravitația, răspunse el. Vag, am început să pricep.

Sfera Morlocilor era, așa cum am spus, o construcție titanică, ce umplea orbita ocupată odinioară de Venus. Nebogipfel îmi explica acum că întreaga structură se învârtea pe o axă. Cândva, anul lui Venus avusese două sute treizeci și cinci de zile. Acum - spuse Nebogipfel - enorma Sferă se rotea în doar șapte zile și treisprezece ore.

— Prin urmare, rotația..., începu Nebogipfel.

— ... induce efecte centrifugale, simulând gravitația Pământului la Ecuator. Da, am zis eu, înțeleg!

Învârtirea Sferei ne ținea pe toți lipiți de această Podea însă la depărtare de Ecuator, cercul pe care se învârtea un punct de pe Sferă în jurul axei de rotație era mai mic, și astfel gravitația efectivă era diminuată: gravitația scădea până la zero, de fapt, în polii de rotație ai Sferei. Iar pe aceste extraordinare continente întinse viețuiau făpturi remarcabile, precum cei doi Morloci săltăreți, care se adaptaseră condițiilor de mediu.

Mi-am plesnit fruntea cu dosul palmei.

— Uneori am impresia că sunt cel mai mare nătărău din câți au trăit vreodată! Am exclamat eu de

față cu Nebogipfel, care era năucit.

Căci nici măcar nu îmi trecuse prin gând să mă interesez de originea „greutății” mele aici, pe Sferă. Ce fel de cercetător ar fi omis să se întrebe – ba chiar să observe cum se cuvine care este sursa „gravitației” care, în absența a ceva atât de convenabil cum e o planetă, îl țintuia de suprafața acestei Sfere? M-am gândit pe lângă câte alte minunății treceam, pur și simplu, fără să-mi vină în minte să întreb despre ele – și totuși, pentru Nebogipfel, asemenea aspecte reprezentau efectiv o parte a lumii, neavând mai multă noutate decât un amurg ori o aripă de fluture.

Am stors de la Nebogipfel detalii despre modul în care trăiau Morlocii. Era dificil, căci nu știam prea bine nici măcar cum sa-mi formulez întrebările. Asta poate părea o afirmație bizară – însă cum m-aș fi putut interesa, bunăoară, despre mecanismele care susțineau această Podea în continuă transformare? Mă îndoiam că limbajul meu cuprindea conceptele necesare cel puțin pentru a delimita aria de interes, tot așa cum unui om de Neanderthal i-ar fi lipsit instrumentele lingvistice pentru a se documenta în legătură cu construcția unui ceas. Iar cât privește structura socială sau alt gen de reguli care diriguiau invizibil, viața milioanelor de Morloci din această cameră imensă, am rămas la fel de ignorant precum un membru de trib recent sosit la Londra din Africa Centrală în privința mișcărilor populare, a cablurilor de telefon și telegraf, a Companiei de Distribuție a Coletelor și altor aspecte ale societății mele. Chiar și rânduielile lor pentru canalizare rămaseră un mister

pentru mine!

L-am întrebat pe Nebogipfel cum se guvernau Morlocii.

El mi-a explicat – într-o manieră cam afectată, am socotit eu – că Sfera era suficient de întinsă pentru a cuprinde mai multe „națiuni” de Morloci. Aceste „națiuni” se deosebeau în principal prin tipul de guvernământ pentru care optaseră. Aproape toate aveau instaurată o formă de sistem democratic. În unele zone era aleasă o adunare reprezentativă prin Sufragiu Universal, aducând mult cu propriul nostru Parlament de la Westminster, în alte regiuni, sufragiul era restrâns la un subgrup de elită, alcătuit din aceia care erau considerați extrem de capabili, prin temperament și pregătire, pentru a cârmui: cred că cele mai apropiate modele din filozofia noastră sunt republicile clasice, sau poate forma ideală de Republică născocită de Platon: și recunosc că această abordare mi-a atras propria-mi sensibilitate.

În cele mai multe zone însă, mecanismele Sferei făcuseră posibilă o formă reală de Sufragiu Universal, în care locuitorii erau informați în legătură cu dezbaterile curente prin intermediul ferestrelor albastre din paravanele lor, iar apoi înregistrau instantaneu preferințele privind fiecare problemă prin mijloace similare. În acest fel, guvernământul se făcea prin rezolvarea problemelor una câte una, iar fiecare decizie majoră era supusă capriciului colectiv al întregii populații.

Am simțit neîncredere față de un asemenea sistem.

— Dar în mod cert există *unii* locuitori cărora nu li se poate conferi o astfel de autoritate! Cum rămâne cu nebunii sau debilizii?

El mă cercetă cu o anumită răceală.

— Noi nu avem astfel de slăbiciuni.

Mi s-a făcut poftă de a-l provoca pe acest Utopian – chiar aici, în inima utopiei sale!

Și cum asigurați asta? El nu-mi răspunse imediat. În schimb, își continuă discursul:

— Fiecare membru al populației noastre adulte este rațional și capabil de a lua decizii în numele altora – și i se acordă încrederea de a face acest lucru. În asemenea împrejurări, cea mai pură formă de democrație este nu numai posibilă, este chiar recomandabilă – căci astfel, mai multe minți sunt puse la un loc, pentru a lua decizii superioare acelorora luate de o singură minte.

— Atunci cum rămâne cu celelalte Parlamente și Senate pe care le-ai descris? Am pufnit eu.

— Nu toată lumea este de părere că rânduielile din această regiune a Sferei sunt ideale, rosti el. Nu-i ăsta fundamentul libertății? Nu toți dintre noi sunt suficient de interesați de mecanismele guvernării pentru a dori să participe, iar pentru unii, delegarea puterii altora, prin reprezentare – sau chiar fără reprezentare – e de preferat. Aceasta este o opțiune valabilă.

— Bine, dar ce se întâmplă când astfel de opțiuni intră în contradicție?

— *Avem spațiu suficient*, spuse el apăsător. Nu trebuie să uiți acest lucru. Încă ești dominat de așteptările generate de limitele planetare. Orice disident este liber să plece și să instituie un sistem concurent în altă parte...

Aceste „națiuni” “de Morloci erau niște entități fluide, indivizii alăturându-se și plecând după cum le evoluau preferințele. Nu existau teritorii stabile sau

posesiuni, nici măcar granițe determinate, din câte îmi puteam da eu seama; „națiunile” erau simple asocieri de oportunitate, grupuri risipite pe suprafața Sferei.

Printre Morloci nu existau războaie.

Am avut nevoie de ceva timp până să dau crezare acestui fapt, dar, în cele din urmă, am fost convins. Nu existau cauze pentru războaie. Datorită mecanismelor Podelei, nu survenea niciodată vreo criză de resurse, astfel că nici o „națiune” nu putea lupta pentru achiziții economice. Sfera era atât de imensă, încât spațiul liber era aproape nelimitat, deci războaiele teritoriale erau lipsite de rost. Iar – lucrul cel mai de seamă – mințile Morlocilor fuseseră izbăvite de tumoarea *religiei*, care provocase atâtea conflicte în decursul secolelor.

— Nu aveți nici Dumnezeu, atunci, i-am spus lui Nebogipfel, cu oarecare emoție. Deși eu însumi am ceva porniri religioase, mi-am închipuit cum îi voi zgudui pe clericii din propria mea vreme cu relatarea acestei conversații!

— Nu avem nevoie de Dumnezeu, replică Nebogipfel.

Morlocii considerau tendințele religioase ale minții – în opoziție cu starea *rațională* – drept o *trăsătură* ereditară, fără mai mult sens intrinsec decât ochii albaștri ori părul șaten.

Pe măsură ce Nebogipfel contura mai amănunțit aceasta viziune, lucrurile îmi păreau tot mai limpezi.

Ce concept de Dumnezeu a supraviețuit pe parcursul întregii evoluții mentale a Umanității? De ce tocmai forma care îi corespunde vanității de a conjura: un Dumnezeu cu puteri imense, dar, cu toate

acestea, absorbit în meschinele treburi umane? Cine ar fi putut să venereze un Dumnezeu înghețat, chiar dacă omnipotent, în caz că El nu vădea interes pentru nenumăratele lupte de nimic ale oamenilor?

Se poate crede că, în orice conflict între oamenii *raționali* și oamenii *religioși*, este dat celor dintâi să triumfe. La urma urmei, raționalitatea este cea care a inventat praful de pușcă! Și totuși, cel puțin până în secolul al XIX-lea, tendința religioasă a izbândit îndeobște, iar selecția naturală și-a lăsat amprenta, dăruindu-ne o populație de oițe aplecate spre rugăciune – mi se părea mie uneori – ce puteau fi prostite de orice predicator cu limba mieroasă.

Paradoxul se explica prin faptul că religia oferă un țel pentru care oamenii să lupte. Omul religios va scălda un petec de pământ „sfânt” cu sângele lui, jertfind mult mai mult decât valoarea economică intrinsecă a terenului ori decât o altfel de valoare.

— Dar noi am depășit acest paradox, îmi zise Nebogipfel. Am supus moștenirea noastră: nu mai suntem conduși de dictatele trecutului, nici în ceea ce privește trupurile, nici în ceea ce privește mințile...

Eu însă nu am mers pe firul acestei concepții contrariante – întrebarea evidentă pe care trebuia să o pun ar fi fost: „În lipsa unui Dumnezeu, atunci, care este scopul tuturor vieților voastre?” căci eram absorbit de gândurile cu privire la modul în care domnul Darwin¹. Împreună cu toți criticii moderni ai

¹ Charles Robert Darwin (1809-1882), biolog englez, fondatorul teoriei despre evoluția speciilor de plante și animale prin selecție naturală (*Originea speciilor prin selecție naturală sau păstrarea raselor favorizate în lupta pentru existență* [în engleză *On the Origin of Species by Means of Natural Selection, Or the Preservation of Favoured Races in the Struggle for Life*], 1859) (n. trad.).

Bisericii, ar fi savurat să asiste la acest triumf suprem al ideilor sale asupra bigoților!

În fapt – așa cum s-a dovedit – înțelegerea mea asupra rostului real al civilizației Morlocilor nu avea să vină decât mult mai târziu.

Eram impresionat însă de tot ce văzusem în această lume artificială a Morlocilor – nu sunt sigur dacă sentimentul covârșitor de uimire respectuoasă transpare în relatarea mea prezentă. Această rasă de Morloci, într-adevăr, își supusese slăbiciunile dobândite: se eliberase de moștenirea brutalității – moștenire pe care noi i-o lăsasem – obținând astfel o stabilitate și un randament aproape de neimaginat pentru cineva din 1891: pentru un om asemenea mie, care crescuse într-o lume sfâșiată zilnic de războaie, lăcomie și incompetență.

Iar această subjugare a propriei lor naturi era cu atât mai admirabilă, cu cât era comparată cu starea *celorlalți* Morloci – Morlocii Weenei – care, în mod evident, căzuseră în stăpânirea fiarei lăuntrice, în ciudă aptitudinilor lor mecanice și de alt fel.

14. Construcții și divergențe

Am discutat despre realizarea Sferei cu Nebogipfel.

— Îmi închipui mărețele soluții tehnice prin care s-au sfărâmat planetele gigantice - Jupiter, Saturn și...

— Nu, rosti Nebogipfel. Nu au existat asemenea soluții; planetele străvechi - de dincolo de Pământ - încă orbitează în jurul miezului solar. Toate planetele puse la un loc n-ar fi furnizat suficient material nici măcar pentru a demara edificarea unei asemenea structuri precum Sfera

— Atunci, cum...?

Nebogipfel îmi descrie modul în care Soarele fusese împresurat de o enormă flotă de nave spațiale, dotate cu niște imenși magneți, a căror construcție - implicând niște circuite electrice cu o rezistență ce fusese într-un mod necunoscut redusă până la zero - n-am putut-o pătrunde. Navele s-au rotit împrejurul stelei cu o viteză din ce în ce mai mare, iar în jurul Soarelui s-a strâns o centură magnetică, la o depărtare de milioane de mile. Și - de parcă grandiosul astru n-ar fi fost decât un fruct moale, strâns într-un pumn zdravăn - mari arteziene de materie solară, ea însăși magnetizată. au fost forțate să migreze de la Ecuator și să țâșnească prin polii stelei.

Mai multe flote spațiale au manipulat apoi acest nor gigantic de material suspendat, alcătuind, în cele din urmă, o carapace în jurul Soarelui; iar după aceea, carapacea a fost comprimată, utilizându-se încă o dată câmpurile magnetice direcționale, și transformată în structura solidă pe care o vedeam

împrejurul meu.

Soarele captiv încă strălucea, căci până și enormele mase desprinse din el, ce fuseseră necesare pentru a realiza această uriașă construcție, nu reprezentau decât o fracțiune invizibilă din greutatea lui totală; iar în interiorul Sferei, lumina Soarelui lucea perpetuu deasupra giganticelor continente – fiecare dintre ele putând înghiți milioane de Pământuri desfășurate în plan.

— O planetă precum Pământul poate capta numai o fracțiune infime din ceea ce produce Soarele, iar restul se disipează, fără folos, în străfundurile spațiului. Acum, toată energia solară este colectată de Sfera care îl cuprinde. Și aceasta este motivația principală pentru realizarea ei: *am îmblânzit un astru...* Într-un milion de ani, îmi spuse Nebogipfel, Sfera avea să colecteze suficientă materie solară adițională pentru a permite îngroșarea sa cu a douăzeci și cincea parte dintr-un inci – un strat invizibil de mic, însă ce urma să acopere o suprafață covârșitoare! Substanța solară, transformată, era folosită pentru dezvoltarea neîncetată a Sferei. Între timp, o parte din energia Soarelui era utilizată pentru a susține interiorul Sferei și pentru a pune în mișcare diferitele proiecte ale Morlocilor.

Cu relativ entuziasm, am descris întâmplările la care fusesem martor în timpul călătoriei mele prin viitor: creșterea intensității Soarelui și acele jeturi de materie de la poli, apoi modul în care astrul dispăruse în beznă, în clipa în care Sfera fusese înălțată în jurul său.

Nebogipfel mă privi, am avut eu impresia, cu puțină uimire.

— Așadar, rosti el, într-adevăr ai urmărit construcția Sferei. A durat zece mii de ani...

— Însă pentru mine, în mașina mea, n-a ținut mai mult decât câteva bătăi de inimă.

— Mi-ai zis că aceasta este cea de-a doua ta călătorie în viitor, și că, în timpul primei tale călători, ai văzut niște deosebiri.

— Da Acum, mă confruntam iarăși cu acel mister năucitor. Deosebiri în ceea ce privește desfășurarea Istoriei... Nebogipfel, când am călătorit întâia dată în viitor, *Sfera voastră n-a fost niciodată construită*.

I-am descris pe scurt lui Nebogipfel cum înainte călătorisem mult mai departe de acest an de grație 657208. În timpul primului meu voiaj, asistasem la colonizarea solului de o maree de verdeață bogată, pe măsură ce iarna fusese alungată de pe Pământ, iar Soarele începuse să strălucească tot mai puternic, în mod inexplicabil. Însă - spre deosebire de cea de-a doua călătorie - nu remarcasem nici urmă de regularizare a înclinației planetei și nici nu fusesem martor la ceva precum încetinirea rotației sale. Iar - aspectul cel mai dramatic - fără construirea Sferei care ascundea Soarele, Pământul rămăsese viu și nu fusese aruncat în bezna stigiană a Morlocilor.

— Și astfel, i-am povestit lui Nebogipfel, am sosit în anul de grație 802701 - cu o sută cincizeci de mii de ani în viitorul *vostru*. Cu toate acestea, nu pot să cred că, dacă aș călători din nou atât de departe, aș da iar peste aceeași lume.

I-am relatat succint lui Nebogipfel ce văzusem în lumea Weenei, cu Eloii și Morlocii ei degenerați. Nebogipfel căzu pe gânduri.

— Nu există o asemenea stare de lucruri în evoluția

Umanității, în întreaga Istorie consemnată – în Istoria mea, rosti el. Iar de vreme ce, o dată construită, Sfera se întreține singură, este greu de închipuit că o astfel de cădere în barbarie este posibilă în viitorul nostru.

— Asta-i problema, am fost eu de acord. Am călătorit prin două versiuni ale Istoriei care se exclud reciproc. Oare este posibil ca Istoria să se asemene cu lutul nărs, având capacitatea de a fi remodelată?

— Poate că da, murmură Nebogipfel. Când ai revenit în propria ta epocă – în 1891 – ai adus vreo dovadă a călătoriilor tale?

— Nu cine știe ce, am recunoscut eu. Însă am venit cu niște flori, niște plante drăguțe, de culoare albă, similare năbelor, pe care Weena... pe care un Eloi mi le-a băgat în buzunar. Prietenii mei le-au studiat. Florile făceau parte dintr-un ordin pe care nu l-au putut recunoaște, și îmi aduc aminte că au remarcat pe gineceu...

— Prieteni? Întrebă Nebogipfel tăios. Ai lăsat o relatare a călătoriei tale înainte să pornești din nou la drum?

— Nimic scris. Însă le-am istorisit totul unor tovarăși de-ai mei, la cină, am zâmbit eu. Iar dacă îl cunosc cu adevărat pe unul din acel cerc, întreaga poveste a fost scrisă, în cele din urmă. Fără îndoială, într-o formă popularizată și de senzație – poate prezentată ca literatură...

Nebogipfel se apropie de mine.

— Atunci, aceasta, rosti el – și glasul său liniștit avu un ton dramatic, într-un mod straniu – este explicația.

— Explicația?

— Pentru divergența Istoriilor.

L-am privit în ochi, oripilat de înțelegerea care se

contura în mine.

— Vrei să spui că datorită relatării mele – profeției mele – *am schimbat Istoria*?

— Da. Înarmată cu acel avertisment, Umanitatea a reușit să evite degradarea și conflictul care duceau spre lumea crudă și primitivă a Eloilor și Morlocilor. În schimb, am continuat să ne dezvoltăm. În schimb, am îmblânzit Soarele.

Mă simțeam total incapabil să fac față consecințelor acestei ipoteze – deși adevărul și claritatea ei m-au izbit pe dată.

— Dar unele lucruri au rămas identice, am strigat. Voi. Morlocii. Încă vă furișați prin beznă!

— Noi nu suntem Morloci, rosti calm Nebogipfel. Nu aceia de care îți amintești tu. Iar în ceea ce privește beznă – ce nevoie avem de un potop de lumină? Noi înșine am ales întunericul. Ochii noștri sunt instrumente de precizie, capabile să scoată la iveală mai multă frumusețe. Fără strălucirea brutală a Soarelui, se poate distinge întreaga subtilitate a cerului...

N-am găsit nici o distracție în a-l lua în derâdere pe Nebogipfel și a trebuit să înfrunt adevărul. Am privit fix spre mâinile mele – mari și bătătorite, pline de cicatricele deceniilor de muncă. Unicul meu țel, căruia îi închinaseam toată truda acestor mâini, fusese să explorez timpul! Să aflu cum aveau să decurgă evenimentele la scară cosmologică, dincolo de cele câteva decenii efemere ale propriei mele vieți. Se părea însă că reușisem mult mai mult.

Invenția mea era mai teribilă decât un simplu dispozitiv de călătorit în timp: reprezenta o Mașină a Istoriei, un distrugător de lumi!

Eram un ucigaș al viitorului: Îmi arogasem, mi-am dat eu seama, mai multe puteri decât însuși Dumnezeu (dacă îi dădeam crezare lui Toma d'Aquino). Prin felul în care încurcasem lucrarea Istoriei, nimicisem miliarde de vieți nenăscute - vieți care acum nu vor ajunge niciodată să ființeze.

Nu puteam suporta să trăiesc cu această presupunere. Întotdeauna m-am arătat neîncrezător față de *puterea personală* - căci nu am întâlnit niciodată un om suficient de înțelept pentru a i se încredința o astfel de autoritate - însă acum îmi asumasem singur mai multă putere decât toți oamenii care trăiseră vreodată!

Dacă aveam să-mi recuperez cândva Mașina Timpului - mi-am făgăduit eu atunci - urma să mă întorc în trecut, pentru a face o ultimă modificare, finală, asupra Istoriei și pentru a Șterge descoperirea de către mine a dispozitivului infernal.

...În acest moment am înțeles că nu voi putea *niciodată* să o salvez pe Weena. Căci nu numai că îi provocasem moartea - dar acum se dovedise că îi anulasem însăși existența!

Prin această vâltoare de emoții, durerea provocată de acea pierdere neînsemnată răsună gingaș și limpede, precum nota unui oboi în larma unei orchestre impresionante.

15. Viața și moartea la Morloci

Într-o zi, Nebogipfel mă conduse la ceea ce constitui, poate, cel mai tulburător lucru pe care l-am văzut pe parcursul întregii mele șederi în încăperea-oraș.

Am ajuns la o zonă cu suprafața de aproximativ o jumătate de milă pătrată, unde paravanele păreau mai joase decât în mod normal. În timp ce ne apropiam, am devenit conștient de nivelul în creștere al zgomotului – un gângurit de glasuri lichide – și de mirosul foarte intens de *Morloci*, de dulceața lor caracteristică, stătută și grețoasă.

Prin ochelari am putut să observ că suprafața zonei libere era însuflețită – pulsa – de scâncetele, zvârcolirile și mersul șovăielnic al pruncilor. Erau cu miile, acești sugari Morloci ce umblau în patru labe, lovindu-și unii altora șuvițele de păr murdar cu mânuțele și piciorușele. Se rostogoleau, exact ca maimuțele tinere, și pipăiau variantele reduse ale paravanelor de informații pe care le-am descris în altă parte, ori își îndesau hrana în gurile lor întunecate. Ici-colo, adulții umblau prin mulțime, ridicându-l pe unul care căzuse, aplanând o dispută minoră ce apăruse undeva, liniștind un copil care plângea în altă parte.

M-am uitat la acea mare de țânci, năucit. Poate că o asemenea adunătură de copii umani ar părea emoționantă pentru unii – nu însă pentru mine, un burlac înveterat – *însă aceștia erau Morloci...* Trebuie să vă aduceți aminte că Morlocii nu sunt entități agreabile pentru sensibilitatea umană, nici măcar când sunt copii, cu carnea lor palidă ca de vierme,

rece la atingere, și cu acea pânză de păianjen pe care o alcătuiește părul lor. Dacă vă gândiți la o imensă tăblie de masă acoperită cu larve colcăitoare, atunci vă veți face o idee despre impresia mea în vreme ce stăteam acolo!

M-am întors către Nebogipfel.

— Dar unde le sunt părinții?

El ezită, ca și cum ar fi căutat formularea potrivită.

— Nu au părinți. Aceasta este o *fermă de nașteri*. Când ating vârsta potrivită, copilașii vor fi transportați de-aici într-o comunitate-creșă. Ori pe Sferă, ori...

Eu însă încetasem să-l ascult. M-am uitat la Nebogipfel, de sus în jos, însă părul îi ascundea forma corpului.

Cu un fior de surprindere, am văzut acum încă unul dintre acele aspecte care îmi stătuseră în fața ochilor de la sosirea mea aici. Dar pe care nu le remarcasem din pricină că eram mult prea deștept: nu exista nici un semn de diferențiere sexuală – nici la Nebogipfel, nici la vreun alt Morloc dintre cei pe care îi întâlнисem – nici măcar la aceia (bunăoară, vizitatorii din gravitația redusă), ale căror corpuri erau acoperite cu puțin păr, și-astfel puteau fi cercetate mai lesne. Morlocul normal avea constituția unui copil, nediferențiat sexual, cu coapsele și pieptul nedezvoltate... Uluit, mi-am dat seama că nu știam nimic – nici nu-mi-trecuse prin gând să întreb – despre rânduielile Morlocilor în legătură cu dragostea și nașterea!

Nebogipfel îmi spuse acum câte ceva despre creșterea și educația tinerilor Morloci.

Morlocii își începeau viața în aceste ferme de nașteri și în comunitățile-creșe – spre dureroasa mea

aducere aminte, întregul Pământ fusese cedat unei astfel de instituții – iar acolo, pe lângă noțiunile elementare ale purtării civilizate, copiilor li se insufla o deprindere esențială: capacitatea de a *învăța*. Era ca și cum unui școlar din secolul al XIX-lea – în loc să i se burdușască bietul cap cu o sumedenie de absurdități despre greci, latini și teoreme geometrice obscure – i-ar fi fost arătate, în schimb, metodele de a se concentra și de a se folosi de biblioteci, și mecanismele prin care se asimilează cunoștințele – în ce fel, mai presus de orice altceva, să *gândească*. În definitiv, achiziția de cunoștințe specifice depindea de nevoile sarcinii curente și de înclinațiile fiecăruia.

Când Nebogipfel îmi expuse pe scurt aceste lucruri, limpezimea logicii lor mă izbi cu o forță aproape fizică! Firește – mi-am zis în sinea mea – se terminase cu școlile! Ce contrast față de terenul de luptă al Ignoranței cu Incompetența pe care îl constituiseră zilele mele de școală, deloc regretate!

M-am apucat să-l întreb pe Nebogipfel despre propria lui profesie.

Îmi relată că, în momentul în care îmi fusese stabilită data originii, se transformase într-un fel de specialist în epoca mea și în moravurile ei, luate din arhivele seminției lui, și își dăduse seama de câteva diferențe semnificative între obiceiurile raselor noastre.

— Ocupațiile noastre nu ne consumă atât de mult timp ca ale voastre, spuse el. Eu am două iubiri – două vocații. Ochii îi erau invizibili, făcând și mai imposibil să-i pot citi emoțiile, Fizica și formarea celor mici.

Educația și pregătirea de toate genurile continuau

pe tot parcursul vieții unui Morloc și nu era un lucru neobișnuit ca un individ să aibă trei sau patru „carriere”, așa cum le-am spune noi, una după alta, sau chiar în paralel. Nivelul general de inteligență al Morlocilor era, am avut, eu impresia; ceva mai înalt decât al oamenilor din propriul meu secol.

Cu toate acestea, alegerea vocațiilor lui Nebogipfel mă uimi; socotisem că trebuia să fie instruit doar în științe fizice, de unde și capacitatea sa de a-mi urmări expunerile, uneori întortocheate, cu privire la teoria Mașinii Timpului și la evoluția Istoriei.

— Spune-mi, am zis eu voios, pentru care dintre talentele tale ai fost desemnat să mă supraveghezi? Pentru pregătirea în fizică - ori pentru priceperea ca doică?

Am avut senzația că gura sa neagră, cu dinți mărunți, se crispa într-un rânj.

Iar apoi adevărul mă lovi - și am simțit că în mine ardea un anume sentiment de umilință din pricina acelui gând. Sunt o persoană eminentă a zilelor mele, dar fusesem dat în grija cuiva mai potrivit pentru păzirea copiilor!

... Și totuși, am reflectat eu acum, ce erau bâjbâielile mele de când ajunsesem în anul 657208, decât acțiunile unui copil?

Acum, Nebogipfel mă călăuzi spre un colț al zonei-creșă. Această zonă specială era acoperită de o structură având dimensiunile și forma unei mici sere, realizată din materialul pal și translucid al Podelei - de fapt, era unul dintre puținele spații ale încăperii-orăș acoperit în vreun fel. Nebogipfel mă conduse în interiorul structurii. Adăpostul era lipsit de mobilier sau de aparate, cu excepția unui paravan ori două,

unde licăreau acele ecrane pe care le observasem în alte părți. Iar în centrul Podelei, se găsea ceva ce semăna cu un mic maldăr - de haine, poate - care se ridica din sticlă.

Morlocii care lucrau aici aveau înclinații mai serioase decât aceia care supravegheau copiii, am perceput eu. Peste părul lor albicios purtau halate largi - veșminte asemănătoare redingotelor, cu multe buzunare - înțesate cu instrumente, cele mai multe de nepătruns pentru mine. Unele dintre ele străluceau ușor. Această ultimă categorie de Morloci avea ceva din aerul unor tehnicieni, mi-am zis eu; era un atribut bizar în această mare de copilași. Și, chiar dacă erau distrași de prezența mea grosolană, tehnicienii urmăreau ghemotocul de pe Podea și treceau periodic cu niște instrumente pe deasupra lui.

Covârșit de curiozitate, am făcut un pas către acel maldăr din centru. Nebogipfel rămase în urmă, permițându-mi să merg neînsoțit. Lucrul acela avea numai câțiva inci lungime și era pe jumătate cuprins în sticlă, ca o sculptură cioplită într-o suprafață de piatră. De fapt, chiar aducea un pic cu o statuie: aici erau cele două brațe, de-abia înmugurite, mi-am spus, iar acolo se afla ceea ce ar putea să devină un chip - un disc înconjurat cu păr și despicat de o gură subțire. Ridicarea maldărului părea lentă, și m-am întrebat de ce era atât de greu pentru dispozitivele ascunse să producă acest artefact deosebit. Era oare deosebit de complex?

Iar apoi - a fost un moment care mă va bântui cât timp voi trăi - acea *gură micuță se deschise*. Buzele se despărțiră, și un pleoscăit încet și un mieunat, mai slab decât al celui mai mic PISOI, plutiră prin aer;

chipul minuscul se încruntă, de parcă ar fi suferit un pic.

M-am împleticit în spate, la fel de buimac ca și cum aș fi primit un pumn.

Nebogipfel părea să fi anticipat ceva din neliniștea mea.

— Trebuie să ții cont că ai fost dislocat prin timp o jumătate de milion de ani: intervalul care ne separă este de *zece ori* mai mare decât vârsta speciei tale...

— Nebogipfel, oare este adevărat? Copiii voștri și voi înșivă sunteți scoși din această Podea, fabricați fără mai multă măreție decât o cană cu apă?

Într-adevăr, Morlocii ajunseseră să-și „stăpânească moștenirea genetică”, mi-am spus eu - căci suprimaseră diferențierea sexuală și scăpaseră de nașteri.

— Nebogipfel, am protestat, asta este... *inuman!*

Morlocul își înclină capul într-o parte; în mod evident cuvântul nu însemna nimic pentru el.

— Politica noastră este concepută pentru a optimiza potențialul formei umane - *căci și noi facem parte din rasa umană*. Rosti el sever. Acea formă este determinată de o secvență de un milion de gene, astfel că numărul de indivizi umani posibili -deși mare - este finit. Și toți acești indivizi pot fi - aici ezită - *imaginați* de inteligența Sferei.

Rânduielile mortuare, îmi spuse Nebogipfel, erau și ele guvernate de Sferă, trupurile părăsite ale celor morți fiind absorbite în Podea fără ceremonie și reverență, pentru recuperarea și refolosirea materiei.

— Sfera assemblează componentele necesare pentru a produce o entitate vie stabilă și...

— Stabilită? L-am privit în ochi pe Morloc, iar furia

și violența pe care le înlăturasem din gândurile mele atâta timp se revărsară înapoi în sufletul meu. Cât de raționali însă ce altceva ați mai raționalizat, Morlocule? Cum rămâne cu tandrețea? *Cum rămâne cu dragostea?*

16. Decizie și plecare

Împleticindu-mă, am ieșit afară din acea înfiorătoare baracă de nașteri și m-am uitat atent în jur, la enorma încăpere-oraș, cu șirurile sale de Morloci răbdători îndeplinindu-și activitățile lor de neînțeles. Îmi venea să urlu la ei, să le zdruncin *perfectiunea* respingătoare, însă știam, chiar și în acel moment întunecat, că nu-mi puteam permite să las ca părerea pe care o aveau despre comportamentul meu să se înrăutățească din nou.

Aș fi vrut să fug până și de Nebogipfel. El îmi arătase oarece bunătate și atenție, mi-am dat eu seama: mai multă decât meritam, poate, și mai multă, probabil, decât i-ar fi arătat oamenii din epoca mea unui sălbatic violent, venit dintr-o perioadă cu jumătate de milion de ani înainte de Cristos. Dar totuși, Morlocul fusese, simțeam eu, fascinat și amuzat de reacția mea la procesul de naștere. Poate că manipulasе această revelație tocmai pentru a-mi provoca o asemenea emoție extremă! Ei bine, dacă aceasta îi fusese vrerea, Nebogipfel reușise. Însă acum eram atât de copleșit de umilință și de furie irațională, încât aproape nu mai suportam să mă uit la trăsăturile lui coafate ornamental.

Și totuși nu aveam alt loc unde să mă duc! Fie că-mi plăcea ori nu, știam eu, Nebogipfel constituia singurul meu punct de reper în această stranie lume Morlocă: singurul individ în viață al cărui nume îl cunoșteam și - din câte știam despre rânduielile Morlocilor - singurul meu ocrotitor.

Poate că Nebogipfel percepu o parte din acest

conflict dinlăuntrul meu. În orice caz. Nu mă sufocă prin compania lui; se întoarce cu spatele și invocă, din nou, din Podea, mica mea colibă de dormit. M-am aplecat înăuntru și m-am așezat în cel mai întunecat cotlon, strângându-mi brațele peste piept – m-am ghemuit precum un animal de pădure adus la New York!

Am rămas acolo preț de câteva ore – poate am dormit. În cele din urmă, am avut impresia că o parte din vioiciunea minții îmi revine, am luat ceva hrană și mi-am făcut o toaletă sumară.

Cred că, înainte de incidentul de la ferma de nașteri, ajunseseam să fiu intrigat de ceea ce văzusem în trecut din această lume a Noilor Morloci. Întotdeauna mă socotisem, mai presus de toate, un om Rațional și eram fascinat de această viziunea a modului în care o societate de Ființe Raționale putea pune ordine în lucruri – de modul în care Știința și Tehnologia puteau fi îmtrebuințate pentru edificarea unei lumi mai bune. Fusesem impresionat de toleranța Morlocilor în privința diferitelor soluții. Probleme de politică și de guvernare, bunăoară. Însă vederea acelui homuncul pe jumătate format mă descumpănise complet. Poate că reacția mea demonstrează cât de profund sunt implantate valorile și instinctele fundamentale ale speciei noastre.

Dacă este adevărat că Noii Morloci puseseră stăpânire pe moștenirea lor genetică, pe molima străvechilor oceane, atunci, în acel moment de zbulucim lăuntric, îi invidiam pentru stăpânirea lor de sine!

Acum știam că trebuia să scap de tovărășia

Morlocilor poate eram tolerat, însă aici nu exista mai mult loc pentru mine decât pentru o gorilă într-un hotel din Mayfair¹ - și am început să ticluiesc un nou plan.

Am ieșit din adăpostul meu. Nebogipfel se afla acolo, așteptând, ca și cum n-ar fi părăsit nici o clipă împrejurimile colibei. Trecând cu mâna pe deasupra unui pedestal, făcu ca refugiul la care renunțasem să se dizolve înapoi în Podea.

— Nebogipfel, am rostit eu energic, pesemne îți este evident că nu mă aflu în elementul meu, la fel ca un animal de grădină zoologică scăpat într-un oraș.

El nu spuse nimic; privirea sa părea indiferentă.

— În caz că intenția voastră nu este să mă țineți ca prizonier ori ca specimen pentru cine știe ce laborator, nu vreau să mai rămân aici. Cer să-mi permiteți de îndată accesul la Mașina Timpului, pentru a mă putea întoarce în propria mea epocă.

— Nu ești *prizonier*, zise el. Cuvântul nu are echivalent traductibil în limba noastră. Ești o făptură conștientă și ca atare, ai drepturi. Singurele limitări ale comportamentului tău sunt acelea de a nu mai face iarăși rău altora prin acțiunile tale...

— Limitări pe care le accept, am zis eu bățos.

— ... și, reluă el, de a nu pleca cu mașina ta.

— Atunci s-a zis cu drepturile mele, am sărit la el.

Sunt prizonier aici - un prizonier în timp.

— Deși teoria călătoriei temporale este foarte limpede - iar structura mecanică a dispozitivului tău este evidentă - încă nu înțelegem deloc principiile care sunt implicate, spuse Morlocul.

¹ Zonă din centrul Londrei, renumită pentru magazinele, hotelurile și cluburile ei elegante (n. trad.).

Am socotit că asta însemna, probabil, că nu pricepeau încă însemnătatea Plattneritei.

— Însă, continuă el, suntem de părere că această tehnologie ar putea fi de mare valoare pentru specia noastră.

— Sunt sigur!

Brusc am avut o viziune cu acei Morloci, dotați cu dispozitivele magice și cu armele lor miraculoase, revenind într-o Mașină a Timpului modificată în Londra anului 1891.

Morlocii aveau să hrănească Umanitatea mea și să o țină în siguranță. Însă, văduvit de suflet și poate, în cele din urmă, și de copii, prevedeam că omul modern n-avea să supraviețuiască mai mult de câteva generații!

Groaza care mi-o trezise această perspectivă făcu ca sângele să-mi clocotească prin beregată - și totuși, chiar în acel moment, dintr-un colț îndepărtat și rațional al minții mele, mi se arătau dificultățile acestei imagini.

„Uite ce-i”, mi-am spus în gând, „dacă toți oamenii moderni ar fi într-adevăr nimiciți în acest mod - iar omul modern este neîndoios strămoșul Morlocilor - atunci Morlocii n-ar putea să apară, deci n-ar captura niciodată mașina mea și nu s-ar întoarce prin timp... Este un paradox, nu? Căci nu se poate să le ai pe toate deodată!” Trebuie să vă aduceți aminte că, într-un străfund al creierului, enigma nedelegată a celui de-al doilea zbor prin timp - cu acea divergență a Istoriilor la care asistasem - încă dospea, iar în sufletul meu știam că modul în care înțelegeam filozofia dindărătul acestei probleme a călătoriei temporale era încă limitat, în cel mai bun dintre

cazuri.

Însă am alungat toate aceste gânduri în vreme ce mă confruntam cu Nebogipfel.

— *Niciodată!* N-am să vă ajut niciodată să obțineți călătoria în timp.

Nebogipfel mă privi atent.

— Atunci - în limitele pe care ți le-am expus - ești liber să mergi în orice loc din lumile noastre.

— În acest caz, vă solicit să mă duceți într-o regiune - oriunde s-ar afla ea în acest sistem solar artificial - în care există încă oameni ca mine.

Am senzația că am rostit această provocare, așteptându-mă să decline o asemenea posibilitate. Însă, spre surprinderea mea, Nebogipfel făcu un pas către mine și zise:

— Nu-s exact ca tine. Dar totuși - vino!

Și, cu asta, am pornit încă o dată la drum pe acea imensă, câmpie locuită. Aveam impresia că ultimele lui cuvinte fuseseră mai mult decât amenințătoare. Însă nu puteam înțelege ce însemnau și, în orice caz, n-aveam de ales decât să-l urmez.

În cele din urmă am ajuns pe o porțiune liberă, având poate lungimea de un sfert de milă. Trecuse multă vreme de când îmi pierdusem pe de-a întregul simțul de orientare în acea uluitoare Încăpere-oraș. Nebogipfel își puse ochelarii, iar eu mi i-am păstrat pe-ai mei.

Dintr-o dată - fără vreun avertisment - un fascicul de lumină se arcui în jos din tavanul de deasupra, străpungându-ne. M-am uitat în sus spre strălucirea caldă, galbenă, și am văzut firele de praf ce se prăvăleau prin aer precum o cascadă; o clipă am

crezut că fusesem readus în Cușca de Lumină.

Am așteptat amândoi vreo câteva secunde – nu l-am mai văzut pe Nebogipfel dând alte comenzi mecanismelor invizibile care stăpâneau acest loc – apoi Podeaua de sub picioarele mele se hurducă zdravăn. M-am împleticit, căci parcă fusesse un mic cutremur, total neașteptat. Însă mi-am revenit rapid.

— Ce-a fost asta?

Nebogipfel rămăsese netulburat.

— Poate ar fi trebuit să te previn. Ascensiunea noastră a început.

— *Ascensiunea?*

Am văzut acum că un disc de sticlă, având diametrul poate de un sfert de milă, ieșea din Podea, purtându-ne, pe mine și pe Nebogipfel, în înalturi. Era ca și cum aș fi stat în partea superioară a unui imens pilastru care țâșnea din pământ. Deja ne ridicasem poate vreo zece picioare, iar viteza noastră de ascensiune părea să sporească; am simțit pe frunte o boare de vânt.

Am făcut câțiva pași către marginea discului și am urmărit cum acea uluitoare câmpie complexă a Morlocilor se desfășura dedesubtul meu. Camera se întindea cât vedeam cu ochii, fără nici o denivelare și populată omogen. Podeaua aducea cu o haită complicată, poate o hartă a constelațiilor, lucrată cu fir de argint și catifea neagră și suprapusă peste panorama stelelor adevărate de dedesubt. Una sau două chipuri argintii erau îndreptate către noi în vreme ce ne înălțam, însă majoritatea Morlocilor părea total indiferentă.

— Nebogipfel – unde mergem?

— În Interior, rosti el calm.

Apoi, mi-am dat seama de schimbarea luminii. Părea mult mai intensă și mai difuză - nu mai era limitată la un singur fascicul, așa cum se poate vedea din fundul unei fântâni.

Mi-am lăsat capul pe spate. Cercul strălucitor de deasupra mea se lărgea, chiar în vreme ce mă uitam la el, așa că acum puteam să disting un inel de cer în jurul discului central al Soarelui. Văzduhul era albastru și presărat cu nori înalți și pufoși, dar avea un aspect bizar, o neomogenitate a culorii atribuită, la început, ochelarilor pe care încă îi purtam.

Nebogipfel se întoarse cu spatele la mine. Lovi ușor cu piciorul în suprafața platformei noastre și din ea apăru un obiect. Inițial, nu l-am putut recunoaște - era un vas întins, cu un băț ieșind din centru. Abia când l-am văzut pe Nebogipfel ridicându-l și ținându-l deasupra capului, mi-am dat seama ce era: o simplă umbrelă, pentru a-și feri de soare carnația lui etiolată.

Astfel pregătiți, am intrat în lumină - puțul se lărgi - iar capul meu de secol XIX ajunse deasupra unei întinderi cu iarbă!

17. Interiorul

— Bun-venit în Interior! Anunță Nebogipfel, caraghios cu umbrela lui de soare.

Pilastrul nostru de sticlă cu diametrul de un sfert de milă parcurse ultimii câțiva iarzi absolut silențios. Aveam senzația că mă ridicam precum un asistent de iluzionist pe o scenă. Mi-am scos ochelarii și mi-am apărat ochii de soare cu mâna

Platforma încetini până când se opri, muchea sa îmbinându-se perfect cu pajiștea de iarbă scurtă și țepoasă dimprejur, ca și cum acolo tocmai ar fi fost turnată o fundație de beton. Umbra mea era un petic întunecat și bine definit, exact sub mine. Aici era amiază. Firește, pretutindeni în Interior era amiază, toată ziua și în fiecare zi! Soarele orbitor îmi cădea pe creștet și pe grumaz – am bănuir că în curând aveam să mă aleg cu ceva arsuri – însă sentimentul plăcut provocat de această lumină solară captivă merita prețul. În acel moment, m-am întors, studiind peisajul. *Iarba* – o câmpie întreagă, fără denivelări – creștea pretutindeni, până la orizont, numai că aici, în această lume aplatizată, nu exista orizont. Mi-am ridicat privirile, așteptându-mă să observ curbura ascendentă a lumii: căci, la urma urmei, nu mă mai aflam lipit de suprafața exterioară a unei bile de piatră ca Pământul, ci stăteam în interiorul unei imense carapace goale pe dinăuntru. Nu exista un asemenea efect optic, vedeam doar alte întinderi de iarbă și poate câteva pâlcuri de arbori sau tufișuri, la mare depărtare. Bolta cerească era o întindere albastrie de nori înalți și pufoși, care se contopea cu

pământul într-o linie dreaptă de ceață și praf.

— Mă simt ca și cum aş sta pe tăblia unei mese nesfârşite, i-am zis lui Nebogipfel. Am avut impresia că va fi un peisaj cuprins într-un imens bol. Paradoxul este că nu-mi pot da seama dacă mă aflu în interiorul unei enorme Sfere sau pe exteriorul unei planete gigantice!

— Există totuşi modalităţi de a-ţi da seama, replică Nebogipfel de sub umbrela sa de soare. Uită-te în sus.

Mi-am lăsat capul pe spate. La început nu am izbutit să văd decât văzduhul şi Soarele – ar fi putut să fie un cer din orice zonă a Pământului. Apoi, încetul cu încetul, am început să desluşesc ceva *dincolo* de nori. Era acea neomogenitate pestriţă din aspectul cerului pe care o observasem în vreme ce urcasem. Petele se asemuiau cu nişte tuşe îndepărtate de acuarelă, în albastru, gri şi verde. Însă bine detaliate, astfel încât cea mai amplă dintre ele era neînsemnată în comparaţie cu cel mai minuscul crâmpiei de nor. Aduceau mai degrabă cu o hartă – ori cu câteva hărţi, îngrămădite laolaltă şi văzute de la mare distanţă. Şi aceasta a fost analogia care m-a condus la adevăr.

— *Este partea opusă a Sferei, dincolo de Soare...* Îmi închipui că acele culori pe care le observ sunt oceane, continente, lanţuri muntoase şi prerii – poate chiar oraşe!

Era o privelişte remarcabilă – ca şi cum învelişurile stâncoase a mii de Pământuri jupuite ar fi fost atârinate ca tot atâtea blănuri de iepure. Curbura nu se percepea deloc, atât de grandioase erau dimensiunile Sferei. Mai degrabă, era ca şi cum aş fi fost prins între această prerie netedă de iarbă şi capacul acelui cer pestriţ, cu Soarele suspendat la

mijloc, precum un felinar, și cu adâncimile spațiului la numai o milă ori două sub picioarele mele!

— Nu uita că, atunci când privești spre partea opusă a Interiorului, te uiți pe diametrul orbitei lui Venus, mă atenționa Nebogipfel. De la o asemenea distanță. Pământul însuși ar fi redus la un simplu punct luminos. Multe dintre elementele topografice de aici au fost realizate la o scară mult mai mare decât Pământul însuși.

— Pesemne că există oceane care ar putea să înghită Pământul, am gândit eu. Bănuiesc că forțele geologice dintr-o structură ca aceasta sunt...

— Aici nu există nici pic de geologie, mi-o tăie Nebogipfel. Interiorul și peisajele sale sunt artificiale. Tot ce vezi cu ochii a fost, în linii generale, proiectat, absolut intenționat, să fie așa cum este acum – și să rămână astfel. Părea neobișnuit de îngândurat. Diferă multe în această Istorie față de cealaltă pe care ai descris-o. Însă unele lucruri sunt constante: aceasta este lumea zilei perpetue – spre deosebire de propria mea lume, tărâmul nopții, într-adevăr, ne-am despărțit în specii antagonice, ale întunericului și ale Luminii, exact ca în cealaltă Istorie.

Nebogipfel mă călăuzi acum până la marginea discului nostru de sticlă. El rămase pe platformă, cu umbrela ținută deasupra capului; eu însă am pășit îndrăzneț pe iarba din preajmă. Pământul era tare sub tălpile mele, dar eram încântat să simt o altă suprafață dedesubt, după zilele în șir petrecute pe acea Podea elastică și monotonă. Deși scurtă, iarba era viguroasă și aspră, din acel soi întâlnit adesea în apropierea țărmurilor marine; când m-am aplecat și mi-am băgat degetele în pământ, am descoperit că

solul era foarte nisipos și arid. Am scos la lumină un mic cărăbuș, acolo, în șirul de gropi micuțe pe care le-am săpat cu degetele. El se îngropa mai adânc în nisip, până ce nu se mai văzu.

Un vânticel șuiera prin iarbă, nu se auzea nici un tril de pasăre, am observat eu, și nu am remarcat nici o chemare de animal.

— Solul nu este prea mănos! I-am strigat lui Nebogipfel.

— Nu, rosti el. Însă - un cuvânt lichid pe care nu l-am putut recunoaște - își revine.

— Ce-ai spus?

— Mă refeream la ansamblul de plante, insecte și animale care se dezvoltă împreună, în interdependentă. Au trecut numai patruzeci de mii de ani de la război.

— Ce război?

Acum, Nebogipfel ridică din umeri - omoplații îi zvâcniră, făcând ca părul de pe corp să-i freamete - un gest care nu putea fi copiat decât de la mine!

— Cine mai știe? Motivele au fost date uitării, iar combatanții - națiunile și copiii lor - au pierit cu toții.

— Mi-ai zis că aici nu există nici un război, l-am acuzat eu.

— Nu printre Morloci, spuse el. Însă în Interior... Acesta a fost foarte distructiv. Au căzut niște bombe gigantice. Pământul de aici a fost distrus - toate vietățile nimicite.

— Însă în mod cert plantele, animalele mai mici...

— Totul. Nu pricepi? Totul a murit, cu excepția ierbii și a insectelor, pe o întindere de un milion de mile pătrate. Și abia acum regiunea a încetat să fie

periculoasă.

— Nebogipfel, ce soi de ființe trăiesc aici? Seamănă cu mine? El făcu o pauză.

— Unele imită aspectul tău arhaic. Însă există forme chiar și mai vechi; am știință de o colonie de neanderthalieni reconstruiți, care au reinventat riturile acelei seminții dispărute... Și există unii care s-au dezvoltat mult dincolo de tine: care diferă de tine la fel de mult ca și mine, însă în alte feluri. *Sfera este enormă*. Dacă asta dorești, am să te duc la o colonie alcătuită din făpturi relativ asemănătoare cu tine...

— Oh - nu sunt sigur că asta vreau! Am exclamat eu. Cred că sunt copleșit de acest loc, de această lume de lumi, Nebogipfel. Vreau să văd ce pot distinge din ea, înainte să aleg unde îmi voi petrece viața. Poți să înțelegi asta?

El nu refuză propunerea; părea nerăbdător să scape de lumina solară.

— Foarte bine. Când vei dori să mă vezi din nou, întoarce-te la platformă și rostește numele meu.

Și astfel mi-am început sejurul solitar în Interiorul Sferei.

În acea lume a amiezei eterne nu exista un ciclu al zilelor și nopților pentru a putea măsura curgerea vremii. În orice caz, aveam ceasul meu de buzunar: ora pe care o indica era, bineînțeles, lipsită de semnificație, din pricina transferurilor mele prin timp și spațiu, însă îmi servea să delimitez perioadele de douăzeci și patru de ore.

Nebogipfel invocă un adăpost din platformă - o colibă simplă, pătrată, cu o singură fereastră mică și o ușă dintre cele care se dilatau, așa cum le-am descris

mai sus. Îmi lăasă o tavă cu mâncare și apă și îmi arătă cum să obțin alte provizii: trebuia să împing tava înapoi în suprafața platformei – aceasta era o senzație bizară – iar după câteva secunde, o nouă tavă se ridica la suprafață, complet încărcată. Acest proces nefiresc îmi trezea un sentiment de dezgust, însă nu aveam altă sursă de hrană, așa că mi-am stăpânit îndoielile. Nebogipfel îmi demonstra, de asemenea, cum să împing obiectele în platformă pentru a le face curate, iar el își șterse chiar și degetele. Eu am folosit această posibilitate pentru a-mi curăța hainele și ghetetele – deși pantalonii mi-au fost înapoiți fără o nicio cută – însă n-am izbutit să mă conving să-mi introduc vreo parte a corpului. Gândul de a-mi băga o mână ori un picior – sau, mai rău, fața – în acea suprafață simplă era mai mult decât puteam îndura, așa că am continuat să mă spăl cu apă.

Fiindcă veni vorba, încă eram lipsit de ustensile pentru ras; barba îmi crescuse lungă și bogată – însă constituia un ghem deprimant de compact, cenușiu ca fierul.

Nebogipfel îmi arătă cum puteam să diversific funcțiunile ochelarilor mei. Atingând suprafața într-un anume fel, era posibil să-i determin să mărească imaginea obiectelor îndepărtate, făcându-le să arate atât de apropiate și de limpezi ca și cum ar fi fost lângă mine. Mi-am pus numaidecât ochelarii și i-am focalizat pe o pată din zare despre care crezusem că era un pâlț de copaci, dar se dovedi că nu era altceva decât un pînten de stîncă, care părea puternic erodat sau topit.

În primele zile m-am mulțumit pur și simplu *să fiu* acolo, pe acea pajiște decolorată. M-am apucat să fac

lungi plimbări; îmi scoteam ghetele, bucurându-mă de senzația ce mi-o produceau nisipul și iarba care îmi mângâiau degetele, iar adesea rămâneam numai cu rufăria de corp, în lumina dogoritoare a Soarelui. Curând am ajuns să am tenul de culoarea boabelor de cafea – deși proeminențele frunții mele pleșuve mai degrabă se arseseră – de parcă m-aș fi găsit la cură de odihnă în Bognor¹!

Seara mă retrăgeam în coliba mea. Era destul de tihnit înăuntru, cu ușa închisă, iar eu dormeam bine, cu haina pe post de pernă și cu moliciunea caldă a platformei sub mine.

Cea mai mare parte a timpului mi-am petrecut-o studiind Interiorul cu ochelarii mei care măreau. Stăteam pe marginea platformei sau mă tolăneam pe un petic mătăsos de iarbă, cu capul rezemat de haină, și mă uitam în jur la văzduhul complex.

Regiunea Interiorului din partea opusă poziției mele, dincolo de Soare, trebuie că se afla pe ecuatorul Sferei; așa că mi-am închipuit că această zonă se asemena cel mai mult cu Pământul – unde gravitația era puternică, iar presiunea aerului mare. Fâșia centrală era comparativ îngustă – nu mai mult de câteva zeci de milioane de mile lățime. (Spun „nu mai mult” cu destulă ușurință, însă firește că știam că tot Pământul s-ar fi pierdut, ca o simplă firimitură, pe acest fundal titanic!) Dincolo de banda mediană, suprafața părea a fi de un cenușiu monoton, greu de distins prin filtrul albastru al văzduhului, și am putut să remarc doar puține detalii. Într-una dintre acele regiuni de mare latitudine se găsea o pată alb-argintie, cu niște forme de mări de culoare gri-deschis

¹ Stațiune turistică pe litoralul Mării Mânecii, în Sud-Estul Angliei (n.. trad.).

închise în ea, ce mi-a amintit întrucâtva de Lună; iar în altă parte se zărea un crâmpei de portocaliu-aprins – aproape perfect eliptic – a cărui natură nu am putut să o descifrez absolut deloc. Mi-am adus aminte de acei Morloci transformați pe care îi întâlнисem, ce veniseră din zonele cu gravitație scăzută ale cochiliei exterioare, de la depărtare de Ecuator, și m-am întrebat dacă existau oameni deformați care trăiau în acele hărți-lumi cu gravitație redusă de la latitudinile mai mari ale Interiorului.

Când am privit în ansamblu acea centură mediană interioară, asemănătoare Pământului, o mare parte din aceasta părea a fi nepopulată; reușeam să observ imense oceane și deserturi ce ar fi putut să înghită lumi întregi, strălucind în neconținută lumină a Soarelui. Acele pustiuri de uscat ori de apă separau *insulele-lumi*: regiuni bogate în detalii, ceva mai mari decât ar fi fost Pământul, dacă ar fi fost jupuit și desfășurat pe acea suprafață.

Într-un loc am văzut o lume a ierbii și a pădurii, cu orașe alcătuite din clădiri scânteietoare ce se înălțau deasupra arborilor, într-altul am deslușit o lume ce părea a fi din gheață, ai cărei locuitori supraviețuiau, pesemne, precum strămoșii mei din erele glaciare ale Europei; poate că lumea era atât de rece deoarece o montaseră pe vreo platformă imensă. – M-am gândit eu, ridicată la limita atmosferei. În unele dintre lumi puteam să descopăr semne de industrializare: un complex covor de orașe, fumul neguros al fabricilor, golfurile tăiate de poduri, siajele navelor pe mările împrejmuite de uscat – și, uneori, câte o dâră de vapori în înalturile văzduhului, despre care îmi închipuiam că provenea de la vreo navă zburătoare.

Acestea erau destul de obișnuite, cu toate că unele dintre lumi treceau dincolo de capacitatea mea de înțelegere.

Am zărit orașe care pluteau în aer, deasupra propriilor lor umbre, și clădiri colosale, care ar fi făcut Zidul Chinezesc să pară ridicol, lățindu-se prin peisajele modificate artificial... Nu puteam să-mi închipui soiul de oameni care erau nevoiți să locuiască în asemenea locuri.

În unele zile mă trezeam într-o relativă întunecime. O pânză groasă de nori atârna deasupra solului, iar nu mult după aceea pornea să cadă o aversă puternică. Mi-a trecut prin minte că vremea din Interior fusese pesemne reglată - căci îmi imaginam cu ușurință colosalele energii ciclonice pe care le-ar fi putut genera rotația rapidă a acelei lumi imense. Mă plimbam prin ploaie un pic, savurând parfumul tare al apei proaspete. În astfel de zile, locul părea mult mai asemănător cu Pământul, uluitoarea parte opusă a Interiorului și orizontul său imprecis fiind ascunse de ploaie și de nori.

După îndelungate cercetări cu ochelarii telescopici, am descoperit că întinderea ierboasă din jurul meu era la fel de lipsită de relief cum mi se arătase la prima vedere. Într-o zi - luminoasă și caldă - am hotărât să încerc să ajung la pintenul stâncos despre care am pomenit, care era singura formă distinctă până la zarea conturată de ceață, chiar și în cea mai senină dimineață. Am băgat alimente și apă în desaga pe care mi-o improvizasem din haina boțită și am pornit la drum; am mers cât de mult am putut, până când am obosit, apoi m-am întins pe jos, încercând să

adorm. Însă nu puteam să rămân pe loc, nu în plin soare, iar după câteva ceasuri m-am lăsat păgubaș. Am mai parcurs o scurtă bucată de drum, însă pintenul stâncos nu părea să se apropie și începu să mă cuprindă teama, atât de departe de platformă. Dacă mă prăbușeam la pământ istovit, sau mă accidentam cine știe cum? Nu aș fi putut să-l chem pe Nebogipfel și aș fi abandonat orice nădejde de a mă întoarce în propriul meu timp: de fapt, aș fi murit în iarbă precum o gazelă rănită. Iar toate acestea, numai pentru o plimbare până la o grămadă anonimă de piatră!

Simțindu-mă ridicol, m-am întors și am pornit înapoi spre platforma mea.

18. Noii Eloi

La câteva zile după aceasta, am ieșit din coliba mea după o perioadă de somn și mi-am dat seama că lumina era ceva mai intensă decât de obicei. M-am uitat în sus și am văzut că surplusul de lumină provenea dintr-un punct insuportabil de strălucitor, situat la câteva grade de arc de Soarele static. Am înhățat ochelarii și am studiat acel nou astru.

Era o insulă-lume în flăcări. Cum mă uitam, o serie de explozii uriașe zguduiră suprafața, ridicând nori ce se deschideau ca niște flori frumoase și ucigătoare. Deja, am gândit eu. Insula-lume era pesemne pustiiță de viață, căci nimic nu putea supraviețui conflagrației la care fusesem martor, dar exploziile încă se prăvăleau pe pământ din înalturi - și toate acestea într-o tăcere sinistră!

Vreme de câteva ore, insula-lume a scânteiat mai intens decât Soarele, iar eu am înțeles că asistam la o tragedie titanică, provocată de om - sau de urmașii acestuia.

Pretutindeni pe bolta mea de piatră - acum, că începusem să caut - am văzut stigmatul *Războiului*.

Într-un loc, am remarcat o lume în care enorme fâșii de uscat păreau a fi luate în stăpânire de un război de poziții epuizant și distrugător: am văzut brazde maronii în ținuturile rurale răscolite, imense tranșee cu lățimea de sute de mile, în care, îmi închipuiam eu, oamenii luptau și piereau, an după an. În altul, se zarea un oraș arzând, cu fuioare de vapori albi deasupra sa, și m-am întrebat dacă nu cumva acolo fusese utilizată vreo armă aeriană. Iar

altundeva, am dat peste o lume devastată de consecințele războiului, cu continentele pustiite și carbonizate, cu siluetele orașelor de-abia vizibile printr-o pătură învolburată de nori negri.

M-am întrebat oare câte dintre aceste desfătări se abătuseră asupra propriului meu Pământ, în anii de după plecarea mea!

După câteva asemenea zile, nu mi-am mai pus ochelarii perioade îndelungate. Am început să găsesc acest acoperiș al bolții, zugrăvit pretutindeni cu războaie, insuportabil de apăsător.

Unii dintre oamenii vremurilor mele erau în favoarea războiului - l-ar fi întâmpinat cu brațele deschise, cred, socotindu-l, de pildă, o modalitate de eliberare a tensiunilor dintre marile Puteri. Aceștia considerau războiul - următorul, cel puțin - ca fiind o mare purificare, ca fiind *ultima* încleștare ce se impunea să fie purtată vreodată. Însă nu era așa, puteam eu să văd acum; oamenii duceau războaiele din pricina moștenirii fiarei lăuntrice, iar orice explicație era o simplă raționalizare furnizată de creierele noastre supradimensionate.

Mi-am închipuit ce s-ar fi întâmplat dacă Marea Britanie și Germania ar fi fost proiectate într-o regiune de-aici, ca alte două pete de culoare pe văzduhul de stâncă M-am gândit la cele două națiuni care acum îmi păreau, din perspectiva mea detașată, într-o stare de mizerie economică și morală fără rost. Și m-am îndoit că existase vreo persoană din 1891, din oricare dintre cele două țări, care ar fi putut să-mi vorbească despre avantajele războiului, indiferent de rezultat! Cât de ridicol și de zadarnic ar fi părut un astfel de conflict, dacă Noua Britanie și Germania ar fi fost într-

adevăr proiectate pe Interiorul acestei monstruoase Sfere.

Pe întreg cuprinsul Sferei, milioane de vieți umane de neînlocuit erau irosite în asemenea confruntări, care îmi păreau la fel de îndepărtate și de absurde, ca și picturile de pe tavanul unei catedrale. Ați fi tentați să credeți că oamenii care trăiau în Sferă aceea - capabili să vadă un milion de insule-lumi precum cea a lor - se lepădaseră de ambițiile lor meschine și descoperiseră genul de perspectivă pe care o aveau eu acum. Însă - se părea - nu era așa; componentele fundamentale ale instinctelor omenești încă dominau, chiar și în anul de grație 657208. Aici, pe Sferă, nici măcar pilda cotidiană a unei mii sau a unui milion de lupte ce se dădeau pe tot întinsul cerului de fier nu era suficientă, aparent, pentru a-i face pe oameni să priceapă deșertăciunea și cruzimea Războiului.

Mi-am dat seama că mintea mea revenea, prin contrast, la Nebogipfel și la semenii lui, și la societatea lor Rațională. Recunosc că o anumită repulsie încă îmi stârnea fiori, când mă gândeam la Morloci și la practicile lor nefirești, însă acum am înțeles că aceasta izvora din propriile mele prejudecăți primitive și din experiența nefericită în lumea Weenei, care era absolut irelevantă pentru aprecierea lui Nebogipfel.

În acel moment eram în stare - fiindcă avusesem timp să reflectez - să-mi dau seama cum survenise probabil eliminarea diferențierilor sexuale la Morloci. M-am gândit la modul în care, în cazul oamenilor, se întind cercurile de loialitate ale unui individ. Mai întâi, acesta trebuie se lupte pentru supraviețuirea

personală și a urmașilor săi direcți. Apoi se va lupta pentru frați - însă poate numai cu o ardoare diminuată, de vreme ce trebuie împărțită agoniseala comună. Ca următoare prioritate, omul se va lupta pentru copiii fraților și pentru rubedenii mai îndepărtate, cu o râvnă din ce în ce mai mică.

Astfel, cu o deprimantă certitudine, devotamentul și acțiunile oamenilor pot fi prevăzute; căci numai printr-o asemenea ierarhizare de loialități - într-o lume stăpânită de lipsuri și de instabilitate - este posibil ca moștenirea cuiva să fie păstrată pentru generațiile viitoare.

Însă moștenirea Morlocilor era la adăpost - și nu prin intermediul copiilor sau familiilor individuale, ci prin uriașa resursă colectivă care era Sfera. Iar astfel, diferențele și specializările sexelor au devenit lipsite de relevanță - ba chiar dăunătoare, pentru bunul mers al lucrurilor.

Strașnică ironie, mi-am zis, că exact acest diagnostic - al dispariției sexelor dintr-o lume ce devenise stabilă, abundentă și pașnică - îl aplicasem cândva Eloilor decadenți și splendori; iar acum, ajungeam să înțeleg că rudele lor slute, Morlocii, fuseseră acelea care, în această variantă a lucrurilor, atinseseră în fapt acest țel dificil!

Toate astea își făcură efectul în mintea mea și, încetul cu încetul - am avut nevoie de câteva zile - am ajuns la o decizie în privința viitorului.

Nu mai puteam rămâne în Interior; după perspectiva aproape divină pe care mi-o oferise Nebogipfel, n-aș mai fi suportat să-mi irosesc viața și energiile în oricare dintre acele conflicte fără noimă care măturau ca niște incendii acele imense câmpii.

Nici să rămân cu Nebogipfel și cu Morlocii nu puteam; pentru că nu sunt Morloc și necesitățile mele umane fundamentale aveau să-mi facă insuportabil un trai ca al lui Nebogipfel.

În plus – așa cum am mai zis – nu eram capabil să trăiesc cu ideea că Mașina Timpului încă exista, un dispozitiv ce putea face atât de multe pentru a strica Istoria!

Am început să întocmesc un plan pentru a rezolva toate acestea, iar apoi l-am convocat pe Nebogipfel.

— Când a fost construită Sfera, spuse Nebogipfel, s-a produs o schismă. Aceia care au dorit să trăiască în felul în care trăiseră oamenii dintotdeauna au venit în Interior. Iar aceia care au vrut să lase în urmă străvechea dominație a genelor...

— ... au devenit Morloci. Și astfel, războaiele – eterne și fără sens – scaldă precum valurile această nemărginită suprafață a Interiorului.

— Da

— Nebogipfel, Sfera este menită să-i întrețină pe acești cvasioameni – pe acești Noi Eloii – să le ofere spațiu pentru a-și purta războaiele, fără a distruge Umanitatea?

— Nu. Își ridică umbrela de soare într-o atitudine demnă, pe care n-am mai găsit-o caraghioasă. Firește că nu! Sfera este menită *pentru Morloci*, așa cum ne zici tu: pentru a face disponibile energiile unui astru în vederea achiziției de cunoștințe. Nebogipfel clipi din ochii săi enormi. Căci ce scop pot avea ființele inteligente, decât acela de a colecta și de a stoca toate informațiile disponibile?

Memoria mecanică a Sferei, mai spuse el, semăna

cu o imensă Bibliotecă, în care era păstrată înțelepciunea speciei, acumulată pe parcursul a jumătate de milion de ani; iar o mare parte din truda perseverentă a Morlocilor pe care îi văzusem era dedicată strângerii în continuare de informație, sau clasificării și. Reinterpretării datelor deja colectate.

Acești Noi Morloci erau o rasă de erudiți! Și întreaga energie a Soarelui fusese afectată dezvoltării răbdătoare, ca a unui coral, a acelei mărețe Biblioteci.

Mi-am frecat barba.

— Înțeleg asta - cel puțin motivul. Am impresia că nu diferă mult de imboldurile care mi-au dominat propria viață, însă nu vă temeți că, într-o bună zi, veți termina această căutare? Ce veți face când matematica va ajunge la perfecțiune, de pildă, iar Teoria finală a universului fizic va fi probată?

El scutură din cap - alt gest pe care îl preluase de la mine.

— Așa ceva nu e cu putință. Un om din propria ta vreme - Kurt Gödel¹ - a fost primul care a demonstrat aceasta.

— Cine?

— Kurt Gödel, un matematician care s-a născut cu vreo zece ani după plecarea ta în timp...

¹ Kurt Gödel (n. 28 aprilie 1906, Brno - d. 14 ianuarie 1978, Princeton, New Jersey) a fost un logician, matematician și filozof austriac care s-a stabilit în 1940 în SUA. Gödel are cercetări fundamentale în matematică și logică: teorema completitudinii calculului cu predicate, metoda aritmetizării meta-matematicii, teorema incompletitudinii sistemelor formale, teorema imposibilității demonstrării necontradicției sistemelor formale cu mijloacele sistemului însuși, prima definiție a funcției recursive generale. Teoremele de incompletitudine ale lui Gödel au o mare semnificație logică și filosofică pentru că ele pun evidență caracterul deschis al cunoașterii matematice. În prima perioadă a activității sale, Gödel a făcut parte din *Cercul de la Viena*. Mai târziu a criticat subiectivismul lui Russell și al altora în problemele filosofice ale logicii moderne.

Acest Gödel – am fost uimit să aflu, în vreme ce Nebogipfel își dovedea din nou cunoștințele temeinice asupra epocii mele – avea să demonstreze, prin 1930, că matematica nu poate fi niciodată epuizată; în schimb, sistemele sale logice trebuie să fie etern amplificate prin încorporarea adevărului ori falsității unor noi axiome.

— Mă apucă durerile de cap când mă gândesc la asta! Pot să-mi închipui cum a fost primită ideea acestui biet Gödel când a adus asemenea noutăți la cunoștința lumii. Bătrânul meu profesor de algebră l-ar fi dat afară din clasă.

— Gödel a arătat că strădaniile noastre, spre a dobândi cunoaștere și înțelegere, *nu pot fi finalizate niciodată*, rosti Nebogipfel.

Înțelegeam.

— V-a oferit un scop infinit.

Morlocii erau ca o lume de călugări stăruitori, pricepeam eu acum, care trudeau neobosiți pentru a descifra lucrarea marelui nostru Univers.

În cele din urmă – la Sfârșitul Timpului – acea colosală Sferă, cu mintea ei mecanică și cu răbdătorii ei slujitori, Morlocii, avea să devină un soi de Dumnezeu, cuprinzând Soarele.

Am fost de acord cu Nebogipfel că nu putea exista un scop mai înalt pentru o specie inteligentă!

Repetasem în minte următoarele cuvinte, pe care le-am rostit cu atenție:

— Nebogipfel, vreau să mă întorc pe Pământ. Vreau să lucrez cu tine la Mașina Timpului.

Capul său se aplecă în față.

— Sunt încântat. Valoarea pentru cunoașterea noastră va fi imensă.

Am continuat cu discutarea acestei sugestii, însă nu am mai avut nevoie de alte mijloace de persuasiune – căci Nebogipfel nu păru bănuitor și nu mă luă la întrebări.

Și astfel am făcut puținele pregătiri pentru a părăsi această Prerie fără sens. În timp ce trebăluiam, mi-am păstrat gândurile doar pentru mine.

Știusese dinainte că Nebogipfel – atât de dornic să obțină tehnologia călătoriei în timp – avea să-mi accepte propunerea. Și mă durea întrucâtva, în lumina noii mele înțelegeri cu privire la demnitatea constitutivă a Noilor Morloci, că acum eram silit să-l înșel!

Urma să mă întorc într-adevăr pe Pământ împreună cu Nebogipfel – însă nu aveam intenția de a rămâne acolo; căci de îndată ce puneam din nou mâna pe mașina mea, intenționeam să fug cu ea, în trecut.

19. Cum am traversat spațiul interplanetar

Am fost nevoit să aștept trei zile până ce Nebogipfel se declară gata de plecare; trebuia, spuse el, să așteptăm până când Pământul și partea noastră de Sferă se aliniau în configurația potrivită.

Gândurile mele se îndreptară spre călătoria ce mă aștepta cu oarecare impaciență - n-aș zice teamă, căci, la urma urmei, deja supraviețuisem unei asemenea traversări interplanetare, chiar dacă fusesem fără cunoștință în perioada aceea, ci mai degrabă curiozitate febrilă. Am făcut speculații asupra mijloacelor prin care ar putea fi propulsat iahtul spațial al lui Nebogipfel. M-am gândit la Verne¹, cu membrii arțăgoși ai Clubului Tunarilor din Baltimore, care trăgeau cu acel tun aberant un obuz ce conținea oameni, pentru a străbate distanța dintre Pământ și Lună. Însă era nevoie doar de un calcul mental ca să se arate că o accelerație suficientă pentru a lansa un proiectil dincolo de gravitația Pământului ar fi fost, de asemenea, atât de puternică, încât mi-ar fi împrăștiat trupul, ca și pe cel al lui Nebogipfel, pe pereții interiori ai obuzului precum pelteaua de căpșuni.

Atunci, ce?

Se știe prea bine faptul că spațiul interplanetar este lipsit de aer, așadar nu puteam zbura ca păsările de pe Pământ, căci păsările se bazează pe capacitatea aripilor lor de a disloca aerul. Or, dacă nu există aer, n-ai ce să disloci! Poate, am presupus eu, iahtul meu spațial avea să fie acționat de vreo formă

¹ Jules Verne (1828-1905), celebru scriitor francez de anticipație autorul face aluzie aici la romanul său *De la Pământ la Lună* (n. trad.).

avansată de rachetă de artificii – căci o rachetă, care zboară prin împingerea în afară a unor cantități din propriul ei carburant, ar fi posibil să funcționeze în vidul spațial, dacă ar transporta cu ea oxigenul care să-i întrețină combustia...

Însă acestea erau niște ipoteze vulgare, mărginite de înțelegerea mea de secol XIX. Cum să știu ce era cu putință în anul de grație 657208? Îmi imaginam bastimente navigând cu gravitația Soarelui la babord ca și cum ar fi fost un vânt invizibil; sau, îmi spuneam, poate era vorba de manipularea unor câmpuri magnetice ori de alt tip.

Astfel se dezlănțuiră speculațiile mele, până ce Nebogipfel veni să mă convoace, pentru ultima oară, din Interior.

În vreme ce coboram în întunecimea Morlocă, am rămas cu capul lăsat pe spate, privind spre lumina din ce în ce mai slabă a Soarelui; și – exact înainte să-mi pun ochelarii – mi-am promis că data următoare când chipul îmi va simți dogoarea astrului omului are să fie în propriul meu secol!

Cred că mă așteptasem să fiu transportat în echivalentul Morloc al unui port, cu enorme iahturi spațiale din abanos lipindu-se de Sferă ca niște pacheturi de un doc.

Ei bine, nu era nimic de felul acesta; în schimb, Nebogipfel mă conduse – pe o distanță nu mai mare de câteva mile, folosindu-ne de fâșiile de trotuar rulant – către o zonă lipsită de artefacte și paravane, și de Morloci în genere, însă altminteri cu nimic ieșită din comun. Iar în mijlocul acelei zone se găsea o capsulă mică – o cutie cu pereți transparenți ceva mai

înaltă decât mine – ca o cabină de ascensor – care ședea acolo, gheboșată, pe Podeaua împroșcată cu stele.

La îndemnul lui Nebogipfel, am intrat în cabină. Nebogipfel mă urmă, iar în spatele nostru, compartimentul se etanșează cu un șuierat al ușii-diafragmă. Cabina era aproximativ paralelipipedică, cu muchiile și colturile rotunjite conferindu-i un aspect oarecum romboidal. Înăuntru nu se găsea nici o mobilă; existau totuși niște bare verticale dispuse la intervale.

Nebogipfel cuprinse cu degetele sale palide una dintre aceste bare.

— Ar trebui să te pregătești. În momentul lansării, schimbarea gravitației efective este bruscă.

Am găsit foarte tulburătoare aceste vorbe calme! Ochii lui Nebogipfel, întunecați de ochelari, erau ațintiți asupra mea cu obişnuitul lor amestec deconcertant de curiozitate și spirit analitic; și am remarcat că degetele sale se strângeau pe bară.

Apoi – se întâmplă mai repede decât pot eu istorisi – *Podeaua se deschise*. Cabina căzu din Sferă, iar eu și Nebogipfel împreună cu ea!

Am izbucnit în țipete și m-am apucat de o bară așa cum un țănc se agață de piciorul mamei sale.

Am privit în sus, iar acolo se vedea suprafața Sferei, transformată acum într-un imens acoperiș negru, ce ascundea privirii mele jumătate din univers. În centrul acestui tavan am putut să observ un dreptunghi de întuneric de o culoare mai deschisă, care reprezenta trapa prin care ieșisem; chiar în timp ce urmăream această priveliște, trapa se diminua pe

măsură ce distanța crescuse și, în orice caz, deja se închidea în spatele nostru. Coborî în câmpul meu vizual cu o lentoare magistrală, indicând cum capsula-compartiment în care ne găseam începea să se rostogolească prin spațiu. Îmi era limpede ce se întâmplase: orice școlar poate să obțină același efect învârtind o praștie pe deasupra capului, dând apoi drumul sforii. Ei bine, „sfoara” care ne ținuse în interiorul Sferei rotitoare – soliditatea Podelei – dispăruse acum și noi fuseserăm aruncați în vid, fără prea mare ceremonie.

Iar dedesubtul meu – de-abia am avut puterea să arunc o privire în jos – se găsea un puț de stele, o hrubă fără fund, în care Nebogipfel și cu mine aveam să cădem pentru vecie!

— Nebogipfel, pentru numele lui Dumnezeu, ce ni s-a întâmplat? S-a petrecut vreun dezastru?

El mă cercetă. Fapt tulburător, picioarele sale pluteau la câțiva inci deasupra podelei capsulei – căci, în timp ce compartimentul se prăbușea prin spațiu, la fel și noi, în interiorul său, ne prăvăleam ca niște boabe de mazăre într-o cutie de chibrituri!

— Am fost eliberați de pe Sferă. Efectele rotației sale sunt...

— Înțeleg toate astea, am zis eu, dar de ce? Ne este hărăzit să cădem tot drumul până la Pământ?

Am găsit răspunsul său de-a dreptul îngrozitor.

— În esență, rosti el, da.

Apoi, îmi secătui toată energia pentru întrebări, căci mi-am dat seama că și eu începusem să plutesc în acea micuță cabină precum un balon; și, o dată ce am priceput acest lucru, în mine se iscă o luptă cu greața care dură minute în șir.

În cele din urmă, mi-am recăpătat, într-o oarecare măsură, stăpânirea asupra trupului.

L-am pus pe Nebogipfel să-mi explice principiile acestui zbor către Pământ. Iar când termină, am înțeles cât de elegantă și de economică era soluția Morlocilor de a călători între Sferă și cordonul de planete care supraviețuiseră – atât de frumoasă, încât ar fi trebuit să o prevăd și să las deoparte toate speculațiile mele absurde despre rachete, deși aici se găsea o altă dovadă a tendinței inumane din sufletul Morloc! În locul grandiosului iaht spațial pe care mi-l închipuisem, aveam să străbat drumul de la orbita lui Venus până la Pământ cu ceva nu mai mare decât acest sicriu romboidal.

Puțini oameni din veacul meu pricepeau exact cât de mult din univers este spațiu liber, cu numai câteva enclave de căldură și de viață înotând prin el, și ce viteze imense sunt necesare pentru a traversa distanțele interplanetare în timp util. Însă Sfera Morlocilor, la ecuatorul său, deja se mișca extrem de rapid. Așadar, Morlocii nu mai aveau nevoie de rachete ori de tunuri pentru a atinge viteze interplanetare. Pur și simplu, dădeau drumul capsulelor din Sferă și lăsau rotația să facă restul.

Și așa procedaseră și cu noi. La asemenea viteze, îmi spuse Morlocul, trebuia să ajungem în vecinătatea Pământului în numai șaptezeci și cinci de ore.

M-am uitat împrejur prin capsulă, însă n-am izbutit să văd nici urmă de rachetă sau de alt generator de forță motrice. Eram suspendat în acea cabină micuță, simțindu-mă enorm și neîndemânatic; barba îmi plutea în față într-un nor cenușiu, iar haina se

încăpățâna să se încrețească toată în zona omoplaților.

— Înțeleg principiile lansării, i-am zis lui Nebogipfel. Însă cum este controlată această capsulă?

El ezită câteva secunde.

— Nu este controlată. Ai priceput greșit ceea ce ți-am spus. Capsula nu are nevoie de forță motrice, căci viteza îi este dată de Sferă...

— Da, am rostit eu, neliniștit. Am înțeles toate astea. Însă dacă, în momentul acesta, am detecta că am ieșit de pe cursul stabilit, printr-o greșeală de lansare - că vom rata Pământul?

Îmi dădeam seama că cea mai minusculă eroare pe Sferă, chiar și de o fracțiune de grad de arc, putea - din cauza imensității distanțelor interplanetare - să ne facă să trecem la milioane de mile de Pământ și apoi, probabil, să ne continuăm naufragiul prin vidul dintre stele, repartizând vinovăția până ce aerul nostru se epuiza!

El păru încurcat.

— N-a existat nici o greșeală.

— Dar totuși, am stăruit eu, dacă ar fi vreuna, poate vreo defecțiune mecanică - atunci cum am putea, din capsula aceasta, să corectăm traiectoria?

Morlocul căzu pe gânduri câțva timp înainte să răspundă.

— Nu se produc defecțiuni, reluă el. Și de aceea capsula nu are nevoie de propulsie corectivă, așa cum sugerezi.

La început, pur și simplu, nu mi-a venit să cred și l-am pus pe Nebogipfel să repete de câteva ori înainte de a accepta adevărul. Însă asta era - după lansare, naveta plutea printre planete cu tot atâta inteligență

ca și o piatră azvârlită: capsula mea se prăbușea prin spațiu la fel de neajutorată precum obuzul lunar al lui Verne.

În timp ce eu protestam împotriva nesăbuiței acestui sistem, am avut impresia că Morlocul era tot mai uluit – de parcă insistam asupra unei probleme de o moralitate îndoielnică, într-o discuție cu un vicar având mintea deschisă numai de ochii lumii – și m-am lăsat păgubaș.

Capsula se răsuci lent, făcând ca stelele îndepărtate și grandiosul perete care era Sfera să se învâртеască în jurul nostru; cred că, fără acea rotație, poate aș fi izbutit să-mi închipui că eram odihnit și în siguranță, într-un deșert, noaptea; însă rostogolitul făcea imposibil să uit că mă găseam într-o ladă fragilă și izolată, ce cădea fără punct de sprijin, fără susținere sau vreo modalitate de direcționare. Mi-am petrecut primele câteva ore în acea capsulă paralizat de frică! Nu puteam să mă obișnuiesc cu transparența pereților din jurul nostru, nici cu ideea că, acum, după ce fuseserăm lansați, nu aveam nici o posibilitate de a modifica traiectoria. Călătoria poseda elementele unui coșmar – o cădere prin bezna nesfârșită, fără mijloace de a schimba situația pentru a-mi salva viața. Și iată în câteva cuvinte deosebirea fundamentală dintre mintea unui Morloc și mintea unui om. Căci care om și-ar fi pus viața la bătaie într-o călătorie balistică, pe distanțe interplanetare, fără putința de a ajusta cursul? Însă aceasta era calea Noilor Morloci: după o jumătate de milion de ani în care tehnologia fusese constant îmbunătățită. Morlocii se puteau lăsa pe mâna mașinilor fără să stea pe gânduri, căci mașinile nu îi trădaseră *niciodată*.

Eu însă nu eram Morloc!

Cu toate acestea, încetul cu încetul, starea mea sufletească se mai ameliorează. Cu excepția rostogoliturii lente a capsulei, care continuă pe întreg parcursul drumului nostru până la Pământ, orele trecută într-o nemișcare și tăcere întrerupte numai de răsuflarea ca o șoaptă a tovarășului meu Morloc. În navă era relativ cald – așadar eram suspendat într-un confort fizic complet. Pereții erau alcătuiți din acea substanță generatoare a Podelei și, printr-o atingere a lui Nebogipfel, mi-au fost puse la dispoziție hrană, băutură și alte lucruri trebuincioase, deși oferta era mai limitată decât pe Sferă, care avea o Memorie mai mare decât capsula noastră.

Și astfel am navigat prin impozanta catedrală a spațiului interplanetar într-o tihnă desăvârșită. Am început să am senzația că fusesem destrupat și mă cuprinsese o stare de detașare și independență deplină. Nu semăna cu o călătorie, nici măcar – după acele prime ore – cu un coșmar; în schimb, căpătă natura unui vis.

20. Relatarea mea despre viitorul îndepărtat

În cea de-a doua zi a zborului, Nebogipfel mă întrebă încă o dată despre prima mea călătorie în viitor.

— Ai reușit să-ți recuperezi mașina de la Morloci. Îmi reaminti el. Și ai plecat mai departe în viitorul acelei Istoriei...

— O perioadă îndelungată, pur și simplu, m-am ținut de mașină, mi-am amintit eu, cam așa cum mă agăț acum de aceste bare, fără să mă intereseze încotro mergeam. În cele din urmă m-am sforțat să mă uit la cronometre și am descoperit că acele se roteau nebunește, cu o enormă rapiditate, tot mai adânc în viitor.

Trebuie să-ți aduci aminte - i-am spus eu - că în cealaltă Istorie, axa Pământului și rotația sa nu fuseseră ajustate. Noaptea și ziua încă fâlfâiau ca niște aripi deasupra Pământului, iar drumul Soarelui încă se cufunda între solstițiile sale pe măsură ce anotimpurile se derulau. Treptat însă am devenit conștient de o schimbare: În ciuda vitezei mele neschimbate prin timp, licărul nopților și al zilelor reapăru și deveni tot mai pronunțat.

— Pământul își încetineea rotația, spuse Nebogipfel.

— Da. În cele din urmă, zilele au ajuns să se întindă pe intervale de secole. Soarele devenise o cupolă - imens și furios - emanând o căldură diminuată. Din când în când, lumina sa devenea mai intensă, ca niște spasmuri care aminteau de strălucirea sa pierdută, însă de fiecare dată revenea la stacojiul său apăsător.

Am început să-mi încetinesc căderea prin timp...

Când m-am oprit, mă afluam într-un peisaj dintr-acelea despre care socotisem întotdeauna că trebuia să predominie pe Marte. Grandiosul Soare imobil atârna la orizont, iar în cealaltă jumătate a bolții, aștri sculptați parcă în os încă licăreau. Stâncile risipite prin acest ținut erau de un roșu virulent, mânjite cu verde-intens, ca de licheni, pe fiecare plan îndreptat spre Vest.

Mașina rămase pe o plajă ce cobora domol către o mare, atât de calmă de parcă ar fi fost învelită în sticlă. Aerul era rece și foarte rarefiat; mă simțeam ca și cum aș fi fost suspendat pe culmea unor munți îndepărtați. Puține detalii rămăseseră din topografia cunoscută a văii Tamisei; mi-am închipuit cum eroziunea glaciațiilor și respirația lentă a mărilor nimiciseră, pesemne, orice urmă a peisajului pe care îl cunoscusem – și orice urmă de Umanitate...

Împreună cu Nebogipfel, pluteam acolo, atârnat în spațiul cutiei noastre strălucitoare, iar eu îi șopteam istoria acelei viitorimi îndepărtate; în acea liniște, am redescoperit amănunte pe care poate nu le relatasem prietenilor mei din Richmond.

— Am observat o făptură asemănătoare unui cangur, mi-am reamintit eu. Avea poate trei metri înălțime... gheboșată, cu membrele grele și umerii încovoiați. Sărea pe plajă – părea tare oropsită, îmi aduc aminte – iar blana cenușie îi era încâlcită. Râcăia plăpândă stâncile, în mod evident încercând să scoată niște bucăți de licheni, pentru a-și lua masa jalnică. Văzând-o, mă cuprinse un fior; apoi, am fost surprins să remarc faptul că acea creatură poseda câte cinci

degete firave, atât la membrele superioare, cât și la cele inferioare. Și avea o frunte proeminentă și ochii îndreptați în față. Aceste resturi de umanitate erau nespuse de dezagreabile!

Însă apoi am simțit o atingere pe ureche, ca un fir de păr care mă gâdila, și m-am răsucit în șa.

Exact în spatele mașinii se găsea o altă arătare. Semăna cu un centiped, am impresia, dar de dimensiuni gigantice: cu lățimea de trei-patru picioare, lungimea de circa treizeci de picioare, corpul segmentat, iar chitina plăcilor sale – erau stacojii – scotea un hârșâit în timp ce creatura se deplasa! Cilii, fiecare lung de un picior, se agitau prin aer, umezi; iar unul dintre aceștia mă atinsese. Acum, dihania își ridică acel ciot care era, de fapt, capul ei, cu gura larg căscată și mandibulele jilave unduind; avea un set hexagonal de ochi ce se rotiră, fixându-se asupra mea.

Am atins maneta și am alunecat prin timp, fugind de această dihanie.

Am apărut pe aceeași plajă mohorâtă, însă de data aceasta am zărit un furnicar de creaturi centipede, cățărându-se greoaie unele pe celelalte, cu carapacele hârșâind. Aveau o multitudine de picioare pe care se târau, săltându-și corpurile pe măsură ce avansau. Iar în mijlocul acestei grămezi colcăinde am văzut un morman – scund și însângerat – și m-am gândit la acea tristă fiară-cangur pe care o observasem mai înainte.

N-am putut îndura această scenă de măcel! Am apăsat pe manete și am străbătut un milion de ani.

Acea plajă groaznică încă dăinuia. Acum însă, când m-am întors cu spatele la mare, am văzut în

depărtare, pe panta goală din spatele meu, o făptură cu imense aripi albe, de fluture, care scânteiau și fâlfâiau prin văzduh. Torsul său avea poate aceeași mărime ca acela al unei femei micuțe, iar aripile, palide și translucide, erau uriașe. Glasul său era înfiorător – uman, într-un mod bizar – și o dezolare nețărnută îmi împovăra sufletul.

Apoi am observat o mișcare în peisajul din preajma mea: o creatură ca un ieșind de stâncă roșie, de pe Marte, ce se deplasă pe nisip către mine. Era un soi de crab: un animal de mărimea unui divan, cu câteva picioare care îl purtau pe plajă, și ochi – cenușii-roșietici, însă umani după formă – dispuși pe pedunculi, legănându-se înspre mine. Gura sa, la fel de complicată ca un dispozitiv mecanic, zvâcnea și forfeca în timp ce creatura se deplasa, iar carcasa sa metalică era murdărită de verdele lichenilor apatici.

Când fluturele, slut și fragil, ajunsese să bată din aripi deasupra mea, creatura asemănătoare crabului întinse spre el cleștii săi mari. Rată ținta. Însă am senzația că am văzut bucăți dintr-o carnație albicioasă prinse în strânsoarea aceluia enorm clește.

De când am reflectat la acea priveliște – i-am spus lui Nebogipfel – o amară înțelegere s-a consolidat în mintea mea. Căci am impresia că această rânduială cu prădătorul butucănos și prada firavă ar putea reprezenta o consecință a relațiilor dintre Eloi și Morloci pe care le observasem mai înainte.

— Însă formele erau atât de diferite: centipedele, iar apoi crabii...

— În decursul unor asemenea pustiuri de timp, am insistat eu, presiunea evolutivă este atât de mare, încât formele speciilor sunt extrem de plastice – așa

ne învață Darwin – iar regresia zoologică constituie o forță dinamică. Adu-ți aminte că tu și cu mine – și Eloii, și Morlocii – suntem cu toții, dacă privești dintr-o perspectivă temporală suficient de mare, doar niște rude din aceeași familie ancestrală a țiparilor.

Poate – am speculat eu – Eloii se refugiaseră în văzduh într-o disperată-încercare a speciei de a scăpa de Morloci, iar acei prădători ieșiseră din cavernele lor, abandonându-și complet, în cele din urmă, simulacrele de invenții mecanice, și acum se târau pe acele plaje reci, așteptând ca un fluture-Eloi să obosească și să cadă din cer. Astfel, acest conflict imemorial, cu rădăcinile în decadența socială, fusese redus în sfârșit la esențele sale lipsite de rațiune.

Am călătorit în continuare – i-am zis lui Nebogipfel – cu salturi de câte un mileniu, în viitor. Acea gloată de crustacee încă mișuna printre straturile de licheni și stânci. Soarele deveni tot mai mare și mai slab.

Ultima mea oprire a fost la treizeci de milioane de ani în viitor, unde Soarele se transformase într-o cupolă ce acoperea un imens arc al bolții. Ningeă – o zloată aspră și necruțătoare. Am început să tremur și am fost nevoit să-mi bag mâinile la subsuoară. Puteam să văd omătul de pe coama dealurilor, palid în lumina stelelor, și uriașii munți de gheață care pluteau în derivă pe eterna mare.

Crabii dispăruseră, dar verdele viu al covoarelor de licheni persista. Pe un banc de nisip din mare, am avut impresia că disting un obiect negru, în care am crezut că zvâcnea o fărâmbă de viață.

O eclipsă – pricinuită de trecerea uneia dintre planetele interioare pe deasupra suprafeței

Soarelui – proiectă acum o umbră pe scoarța planetei. Nebogipfel, poate că tu te-ai fi simțit în largul tău acolo, dar pe mine m-a cuprins o groază nețărmită și am ieșit din mașină pentru a-mi reveni. Apoi, când prima geană a Soarelui stacojiu reapăru în văzduh, am văzut că acea mogâldeată de pe bancul de nisip într-adevăr mișca. Era o minge de carne – ca un cap fără trup – având peste un iard în diametru, cu două fascicule de tentacule care atârnavă aidoma unor degete. Pe post de gură avea un plisc, iar nasul îi lipsea. Ochii săi – doi la număr, mari și întunecați – păreau umani...

Și chiar în clipa în care îi descriam creatura răbdătorului Nebogipfel, am recunoscut similitudinea dintre această viziune din viitor și straniul meu companion de pe parcursul celei mai recente călătorii prin timp – făptura luminată verzui, plutitoare, căruia îi spusese Observatorul. Am căzut în muțenie. Oare era posibil, am cugetat eu, ca Observatorul meu să nu fie decât o vedenie, de la sfârșitul vremurilor?

— Și astfel, am rostit în cele din urmă, am urcat din nou în mașina mea – îmi era cumplit de teamă să stau acolo, neajutorat, în acel ger teribil – și am revenit în propriul meu secol.

Am continuat să vorbesc în șoaptă, iar ochii imenși ai lui Nebogipfel rămaseră ațintiți asupra mea. Am observat la el scânteieri remanente din acea curiozitate și din acel simț al minunării care definesc umanitatea.

Acele câteva zile din spațiu par să aibă puțină legătură cu restul vieții mele; uneori, perioada pe care am petrecut-o în acel compartiment se aseamănă cu

un răgaz de o clipă, mai scurt decât o bătaie de inimă în marele şuvoi al vieţii mele, iar alteori am impresia că am trăit în acea capsulă o veşnicie, rătăcind printre lumi. Era ca şi cum aş fi fost detaşat de viaţa mea şi aş fi putut să privesc asupra ei din afară, de parcă era un roman neterminat. Iată-mă ca bărbat tânăr, jucându-mă cu experimentele, maşinăriile şi grămezile mele de Plattnerită, dând cu piciorul ocaziilor de a ieşi în lume, de a învăţa despre viaţă, despre dragoste, politică şi artă – refuzând până şi să dorm – în strădaniile mele către perfecţiunea de neatins a înţelegerii. Ba chiar aveam impresia că mă puteam vedea după încheierea acestui voiaj interplanetar, cu planul meu de a-i dezamăgi pe Morloci şi de a evada în propria mea epocă. Încă intenţionez să duc la bun sfârşit acest plan – trebuie să înţelegeţi – dar era ca şi cum aş fi urmărit acţiunile altuia, ale unei persoane mai mărunte decât mine.

În cele din urmă, mi-a trecut prin gând că mă transformam într-o creatură desprinsă nu numai de lumea în care mă născusem – ci de toate lumile, precum şi de Spaţiu şi Timp. Oare ce aveam să devin în propriul meu viitor decât, din nou, un fir de conştiinţă năpăstuit de Vânturile Timpului?

De-abia când Pământul deveni perceptibil mai apropiat – o umbră ceva mai întunecată pe fundalul Spaţiului, cu lumina astrelor reflectându-se pe pântelele oceanelor – m-am simţit readus la vechile griji ale Umanităţii; încă o dată, amănuntele proiectelor mele – ca şi speranţele, şi temerile legate de viitor – îşi reluară în creierul meu ticăitul de orologii ce funcţionau de la naştere.

N-am să uit niciodată scurtul interludiu

interplanetar, iar uneori - când sunt între somn și trezie - îmi închipui că plutesc iarăși între Spațiu și Pământ, având drept unic tovarăș un Morloc răbdător.

Nebogipfel medita la viziunea mea asupra viitorului îndepărtat.

— Ai afirmat că ai străbătut treizeci de milioane de ani.

— Sau mai mult, am răspuns eu. Poate izbutesc să-mi aduc aminte cronologia mai precis, dacă...

El făcu un semn cu mâna, arătând că nu conta.

— Ceva nu este în regulă. Descrierea ta cu privire la evoluția Soarelui este plauzibilă, însă pieirea lui - ne spun savanții noștri - ar trebui să survină peste mii de milioane de ani, și nu după doar câteva milioane.

Eu m-am simțit ofensat.

— Ți-am povestit ce am văzut, onest și exact.

— Nu mă îndoiesc că așa ai făcut, zise Nebogipfel. Însă singura concluzie este aceea că în cealaltă Istorie - la fel ca și în a mea - Soarele nu a evoluat fără intervenție.

— Vrei să spui că...

— Vreau să spun că s-a săvârșit o încercare grosolană de a regla intensitatea sau longevitatea Soarelui - sau poate amândouă, așa cum am făcut noi ca să exploatăm astrul pentru materiale habitabile.

Ipoteza lui Nebogipfel era aceea că poate Eloii și Morlocii mei nu reprezentau întreaga poveste a Umanității, în acea Istorie pierdută și tristă. Poate - specula el - o rasă de constructori părăsise Pământul și încercase să modifice Soarele, exact așa cum făcuseră propriii săi strămoși.

— Însă încercarea a eșuat, am rostit eu...

— Da, Constructorii nu s-au mai întors niciodată pe Pământ – care a fost lăsat pradă lentei tragedii a Eloilor și Morlocilor, iar Soarele a devenit instabil, durata sa de existență fiind scurtată.

Eram îngrozit și nu puteam suporta să mai discut despre asta. M-am agățat de o bară, iar gândurile mi s-au întors către interior.

Am meditat iarăși la acea plajă dezolantă, la acele forme hidoase și involuate ce aminteau de Umanitate și la totala lor lipsă de inteligență. Viziunea fusese suficient de sumbră când socotisem că reprezenta o izbândă finală a inexorabilelor presiuni ale evoluției și regresiei asupra visului uman al Minții – însă acum înțelegeam că poate de vină fusese însăși Omenirea, cu ambițiile ei arogante, care dezechilibrase acele forțe contrare și își accelerase astfel propria nimicire!

Modul în care ne-a capturat Pământul a fost complicat. Trebuia să reducem viteza cu câteva milioane de mile pe oră, pentru a ne sincroniza cu traiectoria planetei în jurul Soarelui.

Am executat câteva piruete, pe o spirală descendentă, în jurul pântecelui planetei; Nebogipfel îmi spuse că această capsulă se cuplase la câmpurile magnetice și gravitaționale ale Pământului – o cuplare sporită de anumite materiale ale carcasei și de manevrele sateliților: luni artificiale, ce orbitau în jurul Pământului și ajustau efectele sale naturale. Am înțeles că viteza noastră era cedată Pământului – care, pentru eternitate de-atunci încolo, avea să se deplaseze ceva mai departe de Soare și un pic mai rapid.

M-am lipit de peretele compartimentului, urmărind

cum se desfășura peisajul întunecat al pământului. Am putut să deslușesc, din loc în loc, strălucirea câtorva dintre cele mai mari puțuri de încălzire ale Morlocilor și am remarcat o serie de turnuri imense și zvelte ce păreau să se ridice chiar deasupra atmosferei. Nebogipfel mă lămurii că acele construcții erau utilizate de capsulele ce parcurgeau drumul de la Pământ la Sferă.

Am văzut niște punctișoare de lumină ce se târau de-a lungul acelor turnuri: erau compartimentele interplanetare, conținând Morloci care aveau să fie transportați pe Sfera lor. Prin intermediul unui astfel de turn, mi-am dat seama, fusesem eu -în stare de inconștientă - lansat în spațiu și dus pe Sferă. Structurile funcționau ca niște ascensoare extra-atmosferice și o serie similară de manevre de cuplare precum ale noastre - făcute în succesiune inversă, dacă mă înțelegeți - azvârleau fiecare capsulă în spațiu.

Viteza pe care o dobândeau capsulele la lansare nu era aceeași cu cea imprimată de rotația Sferei, și astfel, călătoria spre exterior dura mai mult decât întoarcerea însă la sosirea pe Sferă, câmpurile magnetice avea să capteze cu ușurință compartimentele, accelerându-le pe o orbită de *rendez-vous* perfectă.

În cele din urmă, ne-am cufundat în atmosfera Pământului. Carcasa începu să lumineze din pricina căldurii de frecare, iar nava se zgudui: era prima senzație de mișcare pe care o percepeam după câteva zile - dar Nebogipfel mă avertizase, și eu eram deja pregătit, agățat de barele de susținere.

Cu această strălucire meteoritică de foc am scăpat

de ultimele resturi ale vitezei noastre interplanetare. Am urmărit cu oarece neliniște peisajul întunecat care se desfășura dedesubt, pe măsură ce noi cădeam - am avut senzația că pot să văd panglica lată, cu meandre, a Tamisei - și am început să mă întreb dacă nu cumva, după ce străbătuserăm o asemenea distanță, aveam, la urma urmei, să fim zdrobiți de stâncile nemiloase ale Pământului!

Însă apoi...

Impresiile pe care le am în legătură cu etapa finală a coborârii noastre înfiorătoare sunt încețoșate și parțiale. Ajunge să pomenesc de o navă, ceva aidoma unei imense păsări, care se prăvăli din văzduh și ne înghiți într-un soi de stomac. În beznă, am simțit un zguduit serios în vreme ce nava aceea disloca aerul, pentru a reduce din viteză; iar apoi, coborârea noastră continuă cu extremă blândețe.

Următorul lucru pe care am putut să-l remarc au fost stelele. Nu se vedea nici urmă din acea navă-pasăre. Capsula noastră era așezată pe solul uscat și sterp al Dealului Richmond, la nici o sută de iarzi de Sfinxul-cel-Alb.

21. Pe Dealul Richmond

Nebogipfel comandă dilatarea capsulei, iar eu am ieșit din ea, îndesându-mi ochelarii pe față. Peisajul cufundat în noapte deveni limpede și detaliat și, pentru prima dată, am putut să disting câteva amănunte ale acestei lumi din anul de grație 657208.

Firmamentul era plin de stele, iar cicatricea de întunerice provocată de Sferă era conturată și distinctă. Se simțea un miros de rugină, venind dinspre nisipul omniprezent, și o anumit iz de stătut, precum cel al lichenilor și al mușchilor. Pretutindeni, aerul se saturase de miasma dulceagă a Morlocilor.

Eram ușurat că scăpasem din acea structură romboidală și că puteam să simt sub ghetă pământul solid. Am urcat cu pași mari panta colinei, către pedestalul cu plăci de bronz al Sfinxului, și am rămas acolo, la jumătatea drumului până în vârful Dealului Richmond, în locul în care știam că, odinioară, se aflase casa mea. Ceva mai în sus se găsea o nouă construcție, o colibă mică și pătrată. N-am izbutit să zăresc nici țipenie de Morloc. Ce diferență clară față de impresiile mele anterioare, când - în vreme ce bâjbâiam prin beznă - avusesem senzația că aceștia se găseau peste tot.

Nu se vedea nici urmă de Mașina Timpului - numai făgașele săpate adânc în nisip și acele amprente bizare și înguste de picioare, specifice Morlocilor. Oare mașina mea fusese din nou târâtă în interiorul bazei Sfinxului? Așadar, Istoria se repeta! Sau așa socoteam eu. Mi-am simțit pumnii încleștându-se, atât de repede încât detașata mea stare interplanetară se

evaporă, iar panica prinse să clocotească în mine. M-am calmat. Oare chiar eram atât de smintit, încât să nădăjduiesc că Mașina Timpului avea să mă aștepte lângă capsulă de îndată ce aceasta se deschidea? Nu puteam să recurg la violență – nu acum, când planul meu de evadare ajunsese așa departe! Nebogipfel mi se alătură.

— Se pare că suntem doar noi doi aici, am rostit eu.

— Copiii au fost evacuați din această regiune.

Mă cuprinse iarăși o izbucnire de rușine.

— Chiar sunt atât de periculos?... Spune-mi, unde se află mașina mea?

El își scosese ochelarii, însă nu puteam să citesc ceva în acei ochi cenușii-roșietici.

— Este la adăpost. A fost transportată într-un loc mai convenabil. Dacă dorești, o poți inspecta.

Aveam senzația că eram legat de Mașina Timpului cu un cablu din oțel, care mă trăgea într-acolo! Năzuiam să dau fuga la mașină și să sar în șa – să scap de această lume a beznei și a Morlocilor și să mă îndrept spre trecut!... Însă se cerea să fiu răbdător. Străduindu-mă să păstrez un ton normal, am răspuns:

— Nu este necesar.

Nebogipfel mă conduse pe deal, până la micuța structură pe care o remarcasem mai devreme. Avea obișnuita construcție simplă, dintr-o bucată, a Morlocilor; aducea cu o casă de păpuși, cu o singură ușă prinsă în balamale și cu un acoperiș în pantă, înăuntru se găseau o saltea pe post de culcuș, cu o pătură pe ea, un scaun și o mică tavă cu mâncare și apă – toate având un aspect solid, fapt reconfortant pentru mine. Ranița mea se afla pe saltea.

M-am întors spre Nebogipfel.

— Ați fost atenți, am spus eu, cu sinceritate.

— Îți respectăm drepturile.

Apoi, Morlocul se depărta de adăpostul meu. Când mi-am scos ochelarii, acesta se topi într-o umbră.

Am închis ușa cu oarece ușurare. Era o plăcere să mă întorc chiar și o vreme la tovărășia mea umană. Mă simțeam rușinat că plănuiam, atât de sistematic, să-i înșel pe el și poporul lui! Însă proiectele mele deja mă purtaseră peste o distanță de sute de milioane de mile – până la câteva sute de iarzi de Mașina Timpului – iar acum nu puteam îndura gândul unui eșec.

Știam că dacă eram nevoit să-i pricinuiesc vreun rău lui Nebogipfel pentru a scăpa, aveam să o fac!

Am deschis ranița pe dibuite și am găsit o lumânare, pe care apoi am aprins-o. O lumină galbenă liniștitoare și un fuior de fum transformă acea cutie inumană într-un cămin. Morlocii îmi reținuseră vătraiul – așa cum aș fi fost în stare să anticipez – însă cea mai mare parte a celorlalte lucruri îmi fusese lăsată. Până și cuțitul meu cu plasele se afla acolo. Folosindu-mă de el și de o tavă a Morlocilor pe post de oglindă rudimentară, mi-am dat jos țepii iritanți din barbă și m-am ras cât am izbutit de bine. Am fost în stare să-mi lepăd rufăria de corp și să îmbrac alta nouă – n-aș fi crezut vreodată că niște șosete cu adevărat curate ar putea să-mi producă atâtea senzații de desfătare senzuală – și m-am gândit cu drag la doamna Watchets, care împachetase aceste articole neprețuite pentru mine.

În cele din urmă – și lucrul cel mai plăcut – mi-am scos o pipă din raniță, am umplut-o cu tutun și am aprins-o de la flacăra lumânării.

Exact în aceste condiții, cu câteva dintre posesiunile mele în jur și cu mirosul pătrunzător al celui mai bun tutun de care dispuneam încă persistând, m-am așezat în acel culcuș, am tras pătura peste mine și am adormit.

M-am trezit în beznă.

Era un lucru straniu să mă scol fără lumina zilei – de parcă aș fi fost deranjat în primele ceasuri ale dimineții – și nu m-am simțit niciodată odihnit după un interval de somn, în tot răstimpul cât m-am aflat în Noaptea cea Neagră a Morlocilor; era ca și cum trupul meu n-ar fi putut să calculeze în ce perioadă a zilei era.

Îi spuseseam lui Nebogipfel că mi-ar plăcea să inspectez Mașina Timpului și am fost stăpânit de o puternică nervozitate câtă vreme am luat un mic-dejun frugal și mi-am făcut toaleta Planul meu nu cuprindea prea multe în ceea ce privește strategia: pur și simplu, voiam să iau mașina, de îndată ce mi se oferea ocazia! Mă bazam pe presupunerea că Morlocii, după milenii de dispozitive sofisticate, care își puteau schimba total forma, nu știau ce să facă cu un aparat atât de primitiv, aflat în construcție, cum era Mașina Timpului. Eram de părere că nu se așteptau ca o acțiune atât de simplă precum atașarea celor două „manete” să poată să redea funcționalitatea mașinii – sau cel puțin așa mă rugam!

Am ieșit din adăpost. După toate peripețiile mele, manetele de la Mașina Timpului se găseau în siguranță în buzunarul interior al hainei.

Nebogipfel se apropie de mine, cu mâinile goale și picioarele sale subțiri lăsând în nisip niște urme ca de

leneș. M-am întrebat de câtă vreme stătea în preajmă, așteptând să ies.

Am mers împreună pe coasta dealului, îndreptându-ne spre Sud, în direcția Parcului Richmond. Am pornit fără vreun preambul, căci Morlocii nu erau adepții conversației inutile.

Cum am mai spus, casa mea se afla pe Petersham Road, în porțiunea de sub Hill Rise. Ca atare, se găsește la jumătatea spinării Dealului Richmond, la câteva sute de iarzi depărtare de râu. Avusese o vedere frumoasă către Vest – sau așa ar fi fost, în lipsa copacilor ce o blocau – și se putuse observa o porțiune din pajiștile de la Petersham, de dincolo de râu. Ei bine, în anul de grație 657208, toată puzderia de obstacole fusese rasă, iar eu eram în stare să mă uit în jos spre povârnișul unei văi adâncite, pe unde Tamisa își croise noua sa matcă, scânteind în lumina astrilor. Puteam să remarc, din loc în loc, gurile de jeratic ale puțurilor de căldură ale Morlocilor, punctând peisajul întunecat. O mare parte din panta dealului era nisip gol ori năpădit de mușchi, însă puteam să zăresc niște petice dintr-o substanță ce semăna cu acea sticlă moale care căptușea Sfera, lucind în lumina sporită a astrelor.

Râul însuși își săpase o nouă albie la circa o milă de amplasamentul din secolul al XIX-lea; se părea că tăiasse cotul dintre Hampton și Kew, astfel că, acum, Twickenham și Teddington se aflau pe malul estic. Aveam impresia că valea era mult mai adâncă decât în vremea mea – ori poate că Dealul Richmond fusese înălțat prin cine știe ce proces geologic. Mi-am adus aminte de o migrație similară a Tamisei în primul meu voiaj în timp. Așadar, am avut eu senzația,

discrepanțele dintre Istoriile umane erau simple mărunțișuri; la urma urmei, lentele procese geologice și de eroziune aveau să-și continue munca lor perseverentă indiferent de circumstanțe.

Am găsit o clipă pentru a arunca o privire pe panta dealului, către parc, căci mă întrebam oare cât timp supraviețuiseră vântului schimbării acei codri străvechi, cu cetele de cerbi roșii și lopătari. Acum, parcul nu putea fi mai mult decât un pustiu întunecos, populat doar de cactuși și de câțiva măslini. Am simțit cum inima îmi împietrește. Poate că acești Morloci erau înțelepți și răbdători – poate că strădaniile lor sânguincioase de pe Sferă. În slujba cunoașterii, era demne de toată lauda – însă nepăsarea cu care tratau străbunul Pământ reprezenta o rușine!

Am ajuns în apropierea porții Richmond a parcului. În preajma, amplasamentului lui „Star and Garter”,¹

Poate la o jumătate de milă de poziția casei mele. Pe o bucată plată de pământ fusese așternută o platformă dreptunghiulară din sticlă moale; această platformă licărea în crâmpiele de lumină siderală. Părea făcută din acel minunat material sticlos din care era realizată și Podeaua Sferei, iar din această suprafață fuseseră invocate o multitudine de podiumuri și paravane pe care ajunsesem să le recunosc ca fiind uneltele caracteristice Morlocilor. Acum erau abandonate; în preajmă nu exista nimeni, cu excepția mea și a lui Nebogipfel. Iar acolo – chiar în mijlocul platformei – am zărit o încâlceală butucănoasă și urâtă, din alamă și nichel, cu fildeșul

¹ „Steaua și Jartiera” – organizație înființată în secolul al XVIII-lea, ce administrează o serie de cluburi pentru veterani și de cămine pentru invalizi de război ai armatei britanice (n. trad.).

ca osul albit strălucind în lumina astrelor, iar șaua de bicicletă plasată în centrul structurii: era Mașina Timpului, în mod evident intactă și gata să mă ducă acasă!

22. Rotații și decepții

Am simțit cum îmi zvâcnește inima; mi-a venit greu să merg cu pași măsurați în urma lui Nebogipfel – însă am izbutit. Mi-am băgat mâinile în buzunarele hainei și am apucat cele două manete de control aflate acolo. Deja eram suficient de aproape de mașină pentru a vedea știfturile unde ar fi trebuit potrivite manetele, pentru ca aparatul să funcționeze, și intenționez să lansez mașina de îndată ce puteam, pentru a scăpa din locul acesta!

— După cum observi, zicea Nebogipfel, mașina n-a suferit nici o pagubă – am deplasat-o, dar nu am încercat să ne băgăm în mecanismul ei...

Am căutat să-i distrag vigilența sporită.

— Ia spune-mi, acum, că ai studiat mașina și ai ascultat teoriile mele pe acest subiect, ce impresie ai?

— Mașina ta este o realizare extraordinară – devansând cu mult epoca sa.

N-am fost niciodată o persoană care să se dea în vânt după complimente.

— Plattnerita mi-a oferit posibilitatea să o construiesc, am rostit eu.

— Da. Mi-ar plăcea să cercetez această „Plattnerită” mai îndeaproape. Își puse ochelarii și studie barele scânteietoare de cuarț ale aparatului. Am vorbit – un pic – despre Istoriile multiple: despre posibila existență a câtorva versiuni ale lumii. Tu însuși ai fost martor la două...

— Istoria Eloilor și a Morlocilor, și Istoria Sferei.

— Trebuie să te gândești la aceste versiuni ale Istoriei ca la niște coridoare paralele, întinzându-se în

fața ta. Mașina Timpului îți oferă posibilitatea să parcurgi aceste coridoare înainte și înapoi. Coridoarele există independent unele de celelalte: un om care privește în lungul unui coridor va vedea o Istorie completă și necontradictorie. El nu poate avea cunoștință de alt coridor, și nici coridoarele nu se pot influența reciproc. Însă, în anumite coridoare, condițiile ar putea să fie foarte deosebite. În unele, până și legile fizicii este posibil să difere...

— Zii înainte!

— Ai spus că funcționarea mașinii tale depinde de o distorsiune a Spațiului și Timpului, roști el. Transformarea unei călătorii în Timp într-una prin Spațiu. Ei bine, sunt de acord: așa își exercită Plattnerita efectele. Într-adevăr, dar cum se obține acest lucru? Acum închipuie-ți, zise el, un univers – o altă Istorie – în care această distorsiune Spațiu-Timp este extraordinar de pronunțată.

Continuă cu descrierea unei variante de univers care aproape îmi depășea imaginația: În care rotația era inclusă în înseși structura universului.

— Rotația impregnează fiecare punct al Spațiului și Timpului. O piatră, aruncată în exterior dintr-o poziție ar fi văzută ca urmând o traiectorie pe spirală: inerția sa ar acționa precum un compas, făcând-o să orbiteze în jurul punctului din care a fost lansată. Ba chiar, unii cred că până și în universul nostru s-ar putea produce o asemenea rotație. Însă la o scară colosal de lentă: e nevoie de o sută de mii de milioane de ani pentru a realiza o singură învârtire...

— Ideea universului în rotație a fost descrisă întâia oară la câteva decenii după vremea ta – de Kurt

Gödel, de fapt¹.

— Gödel? Am avut nevoie de un moment pentru a localiza numele. Tipul care va demonstra imperfectibilitatea matematicii?

— Același.

Am dat ocol mașinii și am rămas cu degetele crispate pe manete. Intenționez să fac în așa fel încât să ajung exact în cel mai favorabil loc pentru a mă întinde către mașină.

— Spune-mi cum explică aceasta funcționarea mașinii mele.

— Are legătură cu schimbarea axelor. Într-un univers în rotație, este posibilă *o călătorie prin spațiu, însă prin care să se ajungă în trecut ori în viitor*. Universul nostru se învâртеște, dar atât de încet, încât o astfel de traiectorie ar măsura o sută de mii de milioane de ani-lumină în lungime și ar dura aproape un milion de milioane de ani pentru a fi străbătută!

— Nu prea folositoare practic, așadar.

— Închipuie-ți un univers cu densitate mult mai mare decât a universului nostru: un univers la fel de dens, în orice punct, precum miezul unui atom de materie. Acolo, rotația s-ar realiza într-o fracțiune de secundă.

— Însă noi nu ne găsim într-un astfel de univers, am replicat eu, fluturând din mână prin spațiul gol. Asta este evident.

— Dar este posibil să ne găsim, pentru fracțiuni de

¹ Mai exact, în 1950, în comunicarea «*Rotating Universe*» în *General Relativity Theory* («*Universuri în rotație*» în *Teoria relativității generale*); caracteristica cea mai interesantă a acestor tipuri de universuri este absența timpului cosmic; pentru o prezentare amănunțită vezi *Cosmologia secolului XX*, de Jacques Merleau-Ponty, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1978, pp. 264-271 (n. trad.).

secundă, și asta grație mașinii tale – ori cel puțin componentei de Plattnerită. Ipoteza mea este aceea că, datorită unor proprietăți ale Plattneritei, Mașina Timpului pe care ai realizat-o oscilează prin acest univers ultra-dens și, la fiecare itineratie, exploatează schimbarea de axe din acea realitate pentru a ajunge, printr-o succesiune de salturi, în trecut ori în viitor! Așadar, parcurgi o spirală prin timp...

Am meditat asupra acestor idei. Erau extraordinare, de bună-seamă, dar aveam senzația că nu reprezentau altceva decât o prelungire oarecum fantastică, a concepțiilor mele preliminare referitoare la împletirea Spațiului și a Timpului și la fluiditatea axelor lor relevante. Și în plus, impresia mea subiectivă despre călătoria în timp se lega de senzația de învârtire – de rotație.

— Aceste idei sunt uimitoare, cu toate că sunt de părere că s-ar cădea să fie examinate mai adânc, i-am zis lui Nebogipfel.

El ridică privirea înspre mine.

— Flexibilitatea mentală de care dai dovadă este impresionantă, pentru o persoană din epoca ta evolutivă.

De-abia am auzit remarca sa de final. Acum mă găseam suficient de aproape. Nebogipfel atinse o șină a mașinii, cu un deget, prudent. Dispozitivul scânteie, punându-și în evidență masivitatea, iar o boare răvăși firele subțiri de păr de pe brațul Morlocului. El își retrase iute mâna. M-am uitat țintă la știfturi, repetând în minte acțiunea simplă de a scoate din buzunare manetele și de a le potrivi. N-avea să-mi ia mai mult de o secundă! Oare eram capabil să termin această manevră înainte ca Nebogipfel să mă lase

inconștient cu razele sale verzi?

Întunericul se strângea în jurul meu, iar miasma de Morloc era puternică. Într-o clipă – am gândit, copleșit de o ardoare de nestăpânit – s-ar putea să scap de toate astea!

— Este ceva în neregulă?

Nebogipfel îmi privea chipul cu acei ochi ai săi enormi și întunecați, iar poziția lui era dreaptă și încordată. Deja era bănuitor! Oare mă trădasem? Și deja, în beznă de dincolo, știam eu, gurile a nenumărate arme trebuie că erau ridicate spre mine – aveam doar câteva secunde înainte de a fi pierdut!

Sângele îmi urlă în urechi. Am tras manetele din buzunare și, cu un țipăt, m-am lăsat deasupra mașinii. Am înfipt micile pârgii în știfturile lor, apoi, cu o singură mișcare, am tras manetele. Mașina prinse să tremure și, în acel ultim moment, se produse o străfulgerare verde, iar eu am avut impresia că totul se terminase pentru mine! După care, stelele dispărură, și tăcerea se lăsă asupra mea. Am simțit o extraordinară senzație de răsucire, apoi, sentimentul cumplit de prăbușire, însă am întâmpinat cu bucurie acea lipsă de confort, căci era experiența familiară a călătoriei temporale!

Am răcnit puternic. Izbutisem – mă întorceam prin timp – eram liber!

... Iar apoi am conștientizat o răcoare în jurul grumazului – ceva moale, ca și cum acolo s-ar fi așezat o insectă, *un freamăt*.

Mi-am ridicat mâna spre beregată – și am atins părul unui Morloc!

CARTEA A DOUA

PARADOX

1. Argonauții temporali

Am cuprins cu mâna acel antebraț plăpând și l-am desprins de pe gâtul meu. Lângă mine, pe cadrul de nichel și alamă, stătea rășchirat un trup păros – o față îngustă, cu ochelari, se afla în apropierea mea – iar mirosul dulceag-fetid, de Morloc, era pătrunzător!

— *Nebogipfel.*

Glasul său era subțire și slab, iar pieptul părea să-i palpite. Oare îi era frică?

— Așadar, ai scăpat. Și atât de ușor...

Parcă era o păpușă din cârpă și păr de cal, agățându-se cât era de mare de mașina mea. Reprezenta o amintire a acelei lumi de coșmar din care fugisem; aș fi putut să-l arunc în afară într-o clipită, sunt sigur, dar mi-am stăpânit mâinile.

— Poate că voi, Morlocii, mi-ați subestimat capacitatea de acțiune, i-am zis eu tăios. Însă tu – tu ai *bănuît*, nu-i așa?

— Da. Exact în acea ultimă secundă... Cred că am devenit adeptul interpretării limbajului inconștient al trupului tău. Mi-am dat seama că intenționei să pui în funcțiune aparatul – și de-abia am avut timp să ajung la tine, înainte să... Crezi că ne-am mai putea îndrepta? Șopti el. Stau cam incomod și mă tem să nu cad din mașina ta.

Se uită la mine în vreme ce eu mă gândeam la

această propunere. Simțeam că trebuia să iau o decizie, indiferent care; îl acceptam ca tovarăș de călătorie în mașină – sau nu?

Însă n-aș fi fost în stare să-l arunc afară; mă cunoșteam prea bine!

— Of, foarte bine!

Și astfel, ca doi Argonauți Temporal, am executat un extraordinar balet, acolo, în mijlocul hățișului care îl constituia mașinăria mea. Am continuat să-l strâng pe Nebogipfel de braț – pentru a nu cădea și pentru a mă asigura că nu încearcă să atingă comenzile aparatului – și m-am răsucit până ce am ajuns să stau călare pe șa. N-am fost un bărbat agil nici măcar în tinerețe, iar în momentul în care am încheiat acțiunea gâfâiam și eram irascibil. Între timp, Nebogipfel se cuibări într-o porțiune convenabilă din construcția aparatului.

— De ce m-ai urmat, Nebogipfel?

Morlocul, uitându-se atent la peisajul întunecat și diluat al călătoriei în timp, nu răspunse, totuși, am avut impresia că înțeleg. Mi-am amintit de interesul și de uimirea sa atunci când îi povestisem despre viitor, în perioada în care împărțiserăm capsula interplanetară. Pentru Morloc fusese un imbold de moment să urce după mine – să descopere dacă, într-adevăr, călătoria în timp era o realitate – și un imbold provocat de o curiozitate ce descindea, la fel ca și a mea, din aceea a unei maimuțe! M-am simțit mișcat din pricina asta, într-un mod confuz, și am devenit ceva mai cald cu Nebogipfel. Umanitatea se schimbase mult în anii ce ne despărțeau, însă aceea era dovada că, totuși, curiozitatea, impulsul nepotolit de *a afla* – și cutezanța ce vine o dată cu el – nu

muriseră complet!

Apoi țâșnirăm în lumină – deasupra capului meu am văzut dezmembrarea Sferei – Soarele gol inundă mașina, iar Nebogipfel prinse să urle.

Mi-am scos ochelarii. Mai întâi. Soarele fără cochilie atârână imobil pe boltă, dar, nu mult după aceea, începu să se abată de la poziția sa fixă; străbătea un arc pe cer, din ce în ce mai rapid, iar fâlfâitul zilelor și nopților reveni pe Pământ. În cele din urmă, Soarele ajunse să zboare prin văzduh prea rapid, pentru a mai putea fi urmărit, și se transformă într-o panglică luminoasă, iar alternanța nopților și zilelor a fost înlocuită cu acea lucoare sidefie uniformă, mai degrabă rece.

Astfel, am văzut eu, era dezlegată regularizarea axei Pământului și a rotației.

Morlocul se făcu ghem, cu fața vârată în piept. Avea ochelarii pe ochi, însă protecția pe care o ofereau aceștia nu părea suficientă; parcă încerca să se îngroape în măruntaiele mașinii, iar spinarea îi strălucea albă în lumina diluată a Soarelui.

Nu m-am putut abține să nu râd. Mi-am adus aminte cum el omise să mă prevină atunci când capsula noastră cu destinația Pământ fusese eliberată de pe Sferă în spațiu. Ei bine, asta era răsplata!

— Nebogipfel, e numai lumină solară.

Nebogipfel își ridică chipul. În strălucirea sporită, ochelarii săi se întunecaseră până la impenetrabilitate; părul de pe față îi era încâlcit și, aparent, năclăit de lacrimi. Carnația trupului său, vizibilă prin blană, licărea într-un alb-pal.

— Nu-s numai ochii, murmură el. Chiar și această

stare atenuată a luminii îmi provoacă durere. Când vom ieși, în lumina orbitoare a Soarelui...

— Arsuri solare! Am exclamat eu.

După atâtea generații în beznă, acest Morloc avea să fie mai vulnerabil, chiar și în fața soarelui potolit al Angliei, decât ar fi fost cel mai palid roșcovan la Tropice. Mi-am scos haina

— Uite, am adăugat, asta ar trebui să te apere. Nebogipfel își puse veșmântul în jurul său, ghemuindu-se sub cutele acestuia.

— Și în plus, am zis, când voi opri mașina, o să am grijă să ajungem când afară este noapte, așa că vom găsi un adăpost pentru tine.

În timp ce mă gândeam la asta, mi-am dat seama că sosirea în ceasurile întunericului ar fi fost, oricum, o idee bună: ce mai privești așa fi constituit dacă apăream pe Dealul Richmond cu acest monstru din viitor, în mijlocul unei mulțimi de oameni ieșită la plimbare, rămasă cu gura căscată!

Pe coasta dealului, verdeța permanentă se retrase, revenind la un ciclu sezonul. Am început traversarea Erei Construcțiilor Mărețe, despre care am vorbit mai devreme. Nebogipfel, cu haina trasă deasupra capului, se uita afară cu evidentă fascinație, pe măsură ce podurile și turnurile treceau precum ceața pe deasupra peisajului pâlpâitor. În ceea ce mă privește, simțeam o ușurare intensă, căci ne apropiam de propriul meu secol.

Brusc, Nebogipfel scoase un șuierat – era un sunet bizar, ca de pisică – și se lipi și mai mult de structura mașinii. Privea țintă în față, cu ochii enormi și holbați.

M-am întors spre el și mi-am dat seama că extraordinarele efecte optice pe care le observasem

În timpul călătoriei mele spre anul de grație 657208 apăruseră iarăși. Aveam senzația că întinderile de stele, țipătoare și ticsite, încercau să străpungă suprafața diluată a lucrurilor, de jur-împrejurul meu... Iar acolo, plutind la numai câțiva iarzi în fața mașinii, se afla Observatorul, neverosimilul meu companion. Ochii săi erau fixați asupra mea, iar eu m-am apucat de o bară. M-am uitat atent la acea parodie deformată de chip uman și la tentaculele care se legănau – și am fost uimit din nou de similitudinea cu făptura greoaie pe care o văzusem pe acea plajă îndepărtată, aflată la distanță de treizeci de milioane de ani.

Era un lucru straniu, însă ochelarii mei – care îmi fuseseră de mare ajutor în alungarea întunericului Morlocilor – nu-mi foloseau la nimic în vreme ce studiam această făptură; nu puteam să o observ mai clar decât cu ochii liberi.

Am perceput un murmur jos, precum un scâncet. Era Nebogipfel, agățându-se de locul său din mașină, trădându-și limpede suferința

— N-are de ce să-ți fie teamă, am rostit eu, puțin stângaci. Ți-am povestit de întâlnirea cu această creatură în drumul către secolul vostru. Este o privesc ciudată, cu toate că nu pare să fie primejdioasă.

Printre gemetele sale tremurate, Nebogipfel zise:

— Nu pricepi! Ceea ce vedem e *imposibil*. Aparent, Observatorul tău are capacitatea de a *traversa* coridoarele – de a se deplasa printre versiunile potențiale ale Istoriei... chiar de a pătrunde în mediul diluat al unei Mașini a Timpului în funcțiune. Este cu neputință!

Iar apoi – la fel de simplu precum

apăruse – strălucirea siderală păli, Observatorul deveni invizibil, iar aparatul meu își continuă drumul spre trecut.

În cele din urmă, i-am spus tăios Morlocului:

— Trebuie să înțelegi asta, Nebogipfel: nu am deloc intenția de a reveni în viitor, după această ultimă călătorie.

El cuprinse cu degetele sale lungi longeroanele mașinii.

— Știu că nu mă pot întoarce, rosti el. Știam asta până și atunci când m-am aruncat în mașină. Chiar dacă intenția ta ar fi fost să revii în viitor...

— Da?

— Prin întoarcerea încă o dată în timp, acest dispozitiv al tău este sortit să producă o altă modificare a Istoriei, într-un mod impredictibil. Se răsuca către mine, cu ochii săi imenși dincolo de ochelari. Pricepi? Istoria mea... casa mea este pierdută – poate distrusă. Deja am devenit un pribeag în timp... Exact ca tine.

Cuvintele sale îmi dădură fiori. Oare putea fi adevărat? Oare prin această nouă expediție produceam alte stricăciuni carcasei Istoriei, chiar în momentul în care stăteam aici?

Hotărârea mea de a îndrepta toate acestea – de a pune capăt caracterului distrugător al Mașinii Timpului – se întări!

— Dar, dacă știai lucrurile astea, cutezanța ta de a mă urmări a fost o nesăbuiță de prim rang...

— Poate. Glasul său era înăbușit, căci Nebogipfel își adăpostea capul între brațe. Totuși, să văd asemenea priveliști precum acelea la care deja am fost martor – să călătoresc în timp – *să strâng asemenea*

informații... nimeni din specia mea n-a avut vreodată o asemenea șansă!

Rămase tăcut, iar compasiunea mea pentru el spori. M-am întrebat cum aș fi reacționat eu, dacă mi s-ar fi dat ocazia pentru o singură secundă - așa cum se întâmplase cu Morlocul!

Indicatoarele cadranelor cronometrice continuară să se învâртеască înapoi și am văzut că ne apropiam de secolul meu. Lumea se rânduia într-o configurație mai familiară, cu Tamisa așezată ferm între vechile ei țărmuri și cu podurile pe care aveam impresia că le recunoșteam luând ființă deasupra ei.

Am tras de manete. Soarele deveni vizibil ca un obiect clar definit, zburând pe deasupra capetelor noastre ca un glonț strălucitor, iar trecerea nopții era marcată de un pâlپăit perceptibil. Două dintre cadranele cronometrice erau deja staționare; numai miile de zile - doar câțiva ani - rămăseseră a fi traversate.

Mi-am dat seama că Dealul Richmond înghețase în jurul meu, mai mult sau mai puțin în forma pe care o puteam identifica din propria mea vreme. Întrucât călătoria prin timp făcea ca arborii care blocau vederea să devină transparente, distingeam foarte bine pajiștile dinspre Petersham și Twickenham, presărate cu pâlcuri de copaci bătrâni. Totul era reconfortant și familiar -în ciuda faptului că viteza mea prin timp era încă atât de mare. Încât îmi era imposibil să deslușesc oamenii, cerbii, vacile ori alte făpturi ale dealului, pajiștilor sau râului; licărul nopții și al zilei scâlدا întregul peisaj într-o lucoare nefirească, dar, cu toate acestea, aproape ajunsesem acasă!

Am urmărit cum indicatorul miilor se apropia de zero -eram acasă, și am avut nevoie de toată hotărârea pentru a nu opri mașina acolo și atunci, căci dorul de a mă întoarce în propriul meu an era extrem de puternic – dar am lăsat manetele în poziția lor și am urmărit cum acele cadranelor intră în zona negativă.

În jurul meu, dealul pâlpaia noapte după zi, la răstimpuri cu câte o pată de culoare, când vreo petrecere la iarbă verde ținea suficient pentru a fi înregistrată de vederea mea. În cele din urmă, atunci când cadranul indică șase mii cinci sute șazeci de zile *înainte* de plecarea mea, am apăsat din nou manetele.

Am oprit Mașina Timpului în toiul unei nopți înnorate, fără lună. Dacă izbutisem să calculez corect, ajunsesem în iulie 1873. Ajutat de ochelarii Morloci, am văzut coasta dealului, malul râului și roua ce scânteia pe iarbă. Am observat că – deși Morlocii îmi așezaseră mașina pe o porțiune goală de pe pantă, la o jumătate de milă de casa mea – nu era nimeni care să asiste la sosirea noastră. Sunetele și aromele propriului meu secol mă copleșiră: mirosul pătrunzător al lemnului ce ardeau undeva, într-un șemineu, murmurul îndepărtat al Tamisei, foșnete adierii ce trecea printre copaci, flăcările de petrol ale cărucioarelor vânzătorilor ambulanți. Totul era încântător și familiar, și bine venit!

Nebogipfel se ridică prudent. Își băgase brațele în mânecile hainei mele, iar acum, veșmântul greu atârna pe el ca pe un copil.

— Suntem în 1891?

— Nu, am răspuns eu.

— Ce vrei să spui?

— Vreau să spun că ne-am întors și *mai mult* în timp.

Am aruncat o privire în lungul dealului, în direcția casei mele.

— Nebogipfel, într-un laborator de-acolo, un tânăr nesăbuit se angajează într-o serie de experimente care vor duce, în cele din urmă, la crearea Mașinii Timpului.

— Adică afirmi...

— Suntem în anul 1873 - și prevăd că, în curând, mă voi întâlni cu mine însumi, la vremea tinereții.

Chipul său fără bărbie și cu ochelari se răsuci spre mine, cu o expresie ce părea a fi uimire.

— Vino acum, Nebogipfel, și ajută-mă să găsesc un loc pentru a ascunde această mașinărie.

2. Acasă

Nu pot descrie cât de straniu mi se părea să merg pe Petersham Road, prin aerul nopții, întorcându-mă, în sfârșit, la propriul meu cămin – cu un Morloc lângă mine!

Casa se afla pe colțul unui cvartal și avea bovindouri mari, niște sculpturi fără multe pretenții în jurul cadrului ușii și o verandă cu coloane ce imitau stilul elin. În față se găsea o scară ce ducea către pivniță, cu o balustradă delicată de metal, vopsită în negru. Întreg ansamblul era, realmente, un soi de pastişă a caselor cu adevărat impozante din Green sau a celor de pe culmea dealului; însă era o locuință mare, confortabilă și încăpătoare, pe care o cumpărasem la un preț foarte bun, pe când eram tânăr, și din care n-aveam intenția să mă mut.

Am trecut pe lângă ușa din față și am ocolit către partea dindărăt a casei. În spate să găseau niște balcoane, cu pilaștri grațioși din fier, vopșiți în alb, ce ofereau o priveliște către Vest. Am putut să deslușesc ferestrele fumoarului și ale sufrageriei, acum întunecate (mi-am dat seama că nu știam ce oră a nopții era), însă eram conștient de o absență bizară în partea dinapoi a fumoarului. Am avut nevoie de câteva momente pentru a-mi aduce aminte ce însemna aceasta – o absență neașteptată este ceva mult mai greu de identificat decât o *prezență* distonantă. Era, de fapt, locul camerei de baie pe care aveam să o construiesc mai târziu. Aici, în 1873, încă eram silit să mă spăl într-o vană adusă în dormitor de un valet!

Iar în acea seră prost proporționată, ce ieșea dindărătul casei, se găsea laboratorul meu, acolo unde – am văzut eu, cu un fior de nerăbdare – încă ardea o lumină. Toți musafirii de la cină plecaseră, iar servitorii se retrăseseră de mult; numai el – eu – lucra în continuare.

Mă cuprinse un vălmășag de sentimente pe care îmi închipui că nici un om nu le trăise până atunci; aici era casa mea, cu toate că nu puteam ridica nici o pretenție asupra ei!

M-am întors la ușa din față Nebogipfel stătea ceva mai departe, pe drumul pustiu; părea temător să se apropie de scară, căci hruba în care cobora era cufundată într-o beznă desăvârșită, chiar și cu ochelari.

— N-are de ce să-ți fie frică, i-am spus eu. Este un lucru obișnuit să existe bucătării și alte anexe subterane în case ca astea... Treptele și balustrada sunt destul de solide.

Nebogipfel, anonim în spatele ochelarilor săi, cercetă scara cu suspiciune. Bănuiam că precauția sa provenea din necunoașterea robusteții tehnologiilor din secolul al XIX-lea – uitasem cât de stranie i se părea, probabil, primitiva mea epocă, deși ceva din atitudinea lui mă deranja.

Îmi învie în minte, și mă tulbură, un episod bizar din propria mea copilărie. Casa în care am crescut era mare și întortocheată – nepractică, de fapt – și avea niște tuneluri subterane care duceau la un corp cu grajduri, cămări și alte anexe: astfel de pasaje sunt un element comun al locuințelor din acea epocă. Pe sol erau dispuse, din loc în loc, niște grătare: piese rotunde, vopsite în negru, ce acopereau puțurile care

dădeau spre tuneluri, pentru ventilație. Mi-am amintit, acum, de propria mea frică, de pe vremea când eram copil, față de acele hrube închise din pământ. Poate or fi fost ele simple guri de aerisire, dar, mă atenționa imaginația mea de copil, dacă vreo mână osoasă tâșnea printre acele bare late și mă înhăța de gleznă?

Mi-am dat seama în acest moment – cred că ceva din atitudinea precaută a lui Nebogipfel declanșa toate acestea – că exista o oarecare similitudine între acele deschideri din pământ ale copilăriei mele și sinistrele puțuri ale Morlocilor... Oare de aceea, la urma urmei, îl lovisem atât de năprasnic pe acel copil Morloc, în anul de grație 657208?

Nu sunt o persoană care să se bucure de asemenea revelații asupra propriului său caracter! În mod foarte nedrept, am sărit la Nebogipfel:

— În plus, am crezut că vouă, Morlocilor, vă place întunericul!

M-am întors cu spatele la el și m-am îndreptat către ușa din față.

Totul era atât de familiar – și totuși atât de *diferit*, într-un fel deconcertant. Chiar și dintr-o privire, puteam să remarc o mie de schimbări minore față de vremea mea, la optsprezece ani în viitor. Într-un loc, bunăoară, se vedea lintoul încovoiat, pe care mai târziu aveam să-l înlocuiesc, iar în altul, spațiul liber unde urma să se afle suportul arcuit de felinar, pe care aveam să-l instalez într-o bună zi, la sugestia doamnei Watchets.

Am ajuns să-mi dau seama, din nou, ce chestiune remarcabilă era călătoria în timp! S-ar putea crede că cele mai dramatice schimbări survin într-un zbor peste mii de secole ceea ce am descoperit și eu – însă

până și acest salt minuscul, de numai câteva decenii, mă transformase într-un anacronism.

— Eu ce trebuie să fac? Să te aștept aici?

M-am gândit la prezența tăcută a lui Nebogipfel, lângă mine. Cu ochelarii pe față și haina mea încă atârându-i pe corp, părea în egală măsură caraghios și primejdios!

— Cred că există mai multe pericole dacă rămâi afară. Dacă te observă vreun polițist? Ar putea crede că ești vreun spărgător ciudat. În caz că te arestează...

Nu eram sigur dacă perspectivele unui Morloc într-o secție de poliție de la 1873 erau îngrijorătoare ori amuzante! Fără rețeaua sa de mașinării Morloce, Nebogipfel era cu desăvârșire lipsit de apărare; plonjase în Istorie exact la fel de nepregătit precum fusesem eu în prima plimbare.

— Și cum rămâne cu câinii? Sau cu pisicile? Mă întreb ce ar face un mascul obișnuit, născut prin anii 1870, cu un Morloc. O masă gustoasă, cred... Nu, Nebogipfel. Una peste alta, cred că vei fi mai în siguranță dacă stai în preajma mea.

— Și tânărul bărbat pe care îl vizitezi? Cum rămâne cu reacția lui?

— Ei bine, am oftat eu, întotdeauna a fost dăruit cu o minte deschisă și flexibilă. Sau, cel puțin, așa îmi place să cred!... Poate că voi afla în curând. În plus, prezența ta ar putea să mă convingă – să-l convingă pe el, adică – de veridicitatea relatării mele.

Și, fără a-mi mai permite alte ezitări, am tras de cordonul soneriei.

Din interiorul casei, am auzit niște uși trântindu-se,

după care, un strigăt enervant: „În regulă, vin imediat!” – iar apoi, niște pași bocăniră pe coridorul scurt ce lega laboratorul meu de restul casei.

— Sunt eu, am rostit printre dinți, pentru Nebogipfel. *El*. Pesemne că este târziu – servitorii s-au culcat.

O cheie zăngăni în broasca ușii.

— Ochelarii! Șuieră Nebogipfel.

Mi-am dat jos de pe față anacronismul ofensator și l-am îndesat în buzunarul de la pantaloni, tocmai în clipa în care se deschise ușa în cadrul ei stătea un bărbat tânăr, al cărui chip strălucea ca o lună în lumina singurei lumânări ce o purta. Privirea pe care mi-o aruncă – eu fiind îmbrăcat doar în cămașă – a fost fugitivă; iar inspecția făcută lui Nebogipfel chiar și mai superficială. (Cam acela era deci spiritul de observație pe care îl puneam la mare preț!)

— Ce naiba vreți? Este unu dimineața, știți?

Am deschis gura să vorbesc. Însă micul meu preambul, îndelung repetat, îmi dispăru din minte.

Astfel am ajuns față în față cu mine însumi, la vârsta de douăzeci și șase de ani!

3. Moses

După această experiență, m-am încredințat că noi toți, fără excepție, folosim oglinda pentru a ne amăgi. Reflecția pe care o vedem acolo se află atât de mult *sub controlul nostru*; ne punem în valoare cele mai bune trăsături, chiar dacă inconștient, și ne potrivim atitudinile într-un mod în care nici cel mai apropiat prieten nu l-ar recunoaște. Și, de bună seamă, nu ne găsim sub constrângerea de a ne privi din unghiurile mai puțin favorabile, cum ar fi, de pildă, ceafa, ori nasul proeminent dintr-un profil glorios, complet.

Ei bine, mă aflu în fața unei reflecții pe care nu o controlam – și ce experiență tulburătoare era!

Avea înălțimea mea, firește: la drept vorbind, am fost uimit să descopăr că mă micșorasem un pic în cei optsprezece ani care ne despărteau. Fruntea îi era stranie: nefiresc de lată, exact așa cum îmi spusese ră multe persoane, fără cruțare, pe parcursul vieții mele, și presărată cu fire subțiri de păr, șaten-nisipiu, care încă nu căzuseră și nici nu dădeau semne de încăruntire. Ochii îi erau cenușii, limpezi, nasul drept, iar maxilarul puternic – însă nu se putea spune că fusesem un diavol chipeș. Era palid de la natură, iar această lividitate era sporită de lungile ceasuri petrecute, încă din anii de formare, în biblioteci, camere de studiu, săli de clasă și laboratoare.

Am simțit o vagă repulsie; într-adevăr, exista un pic de Morloc în mine! Iar urechile mele oare chiar fuseseră vreodată atât de proeminente?

Dar, mai presus de toate, îmi atraseră atenția hainele. *Hainele!*

Purta acele veșminte de care îmi aminteam ca fiind ținuta de crai: un sacou scurt, de un roșu-strălucitor, peste o jiletcă galbenă cu negru, prinsă cu nasturi grei din alamă, ghete înalte și galbene, și un buchețel de flori care îi împodobeau reverul.

Oare eu chiar îmbrăcasem vreodată o asemenea costumație? Pesemne că da, însă orice altceva diferit de propriul meu stil sobru ar fi fost greu de imaginat.

— La naiba, nu m-am putut abține să nu spun, zici că ești un măscărici!

El păru nesigur – observase ceva bizar în legătură cu chipul meu, era limpede – dar răspunse destul de spontan:

— Poate c-ar trebui să-ți închid ușa în nas, domnule. Ai urcat dealul numai pentru a te lega de îmbrăcămintea mea?

Am observat că buchețelul său era destul de veștejit și am avut impresia că puteam detecta un iz de coniac în răsuflarea sa.

— Ia spune-mi, astăzi este joi?

— E o întrebare foarte bizară. Poate că s-ar cădea să...

— Da?

Își ridică lumânarea și se uită la chipul meu. Era atât de fascinat de mine – de propriul său alter ego vag perceput – încât îl ignoră pe Morloc: o făptură umană din viitorul îndepărtat, care stătea la nici doi iarzi de el! M-am întrebat dacă, în această scenă, nu cumva era ascunsă o metaforă grosolană: oare călătorisem prin timp, la urma urmei, numai pentru a mă căuta pe mine însumi?

N-aveam însă vreme de ironie și chiar mă simțeam oarecum rușinat pentru că formulasem un asemenea

gând literar!

— Este joi, din întâmplare. Sau era - acum ne găsim în primele ceasuri ale zilei de vineri. Ce-i cu asta? Și de ce n-ai știut de la început? Cine ești dumneata, domnule?

— Am să-ți spun cine sunt, am răspuns. Și... - Am arătat către Morloc, determinând-o pe șovăielnica noastră gazdă să facă ochii mari -... cine este acesta. Și de ce nu sunt sigur ce oră este, nici măcar ce zi. Dar, mai întâi, putem intra înăuntru? Căci tare mult mi-ar plăcea un pic din coniacul dumatăle.

El rămase nemișcat poate vreo jumătate de minut, cu fitilul lumânării sfârșind în balta sa de ceară, iar în depărtare auzeam suspinul Tamisei, care își croia apatică drumul printre podurile din Richmond. Apoi, în cele din urmă, el rosti:

— Ar trebui să vă arunc în stradă! Dar...

— Știu, am zis blând.

Mi-am privit alter ego-ul mai tânăr cu indulgență; niciodată nu m-am ferit de speculațiile febrile și îmi puteam închipui ce ipoteze nebunești fermentau deja în acea minte fecundă și nedisciplinată!

Ajunse la o decizie. Se dădu la o parte din cadrul ușii.

I-am făcut semn lui Nebogipfel să o ia înainte. Picioarele Morlocului, goale, cu excepția unui strat de păr, lipăiră pe parchetul holului. Alter ego-ul meu mai tânăr rămăsese din nou cu ochii fixați - Nebogipfel îi susținu privirea cu interes - și zise:

— E... ăă... este târziu. Nu vreau să-i trezesc pe servitori. Veniți în sufragerie - probabil este cea mai călduroasă încăpere.

Holul era întunecos, vopsit în partea de jos și cu un

rând de cuire pentru pălării. Contururile craniului mare al gazdei noastre șovăielnice erau accentuate de singura lumânare, în timp ce ne conducea către fumoar. În sufragerie, cărbunii încă mocneau în șemineu. Gazda noastră aprinse lumânările de la aceea pe care o purta, iar camera deveni puternic iluminată, căci acolo se afla o duzină de lumânări: două în sfeșnice de alamă, pe policioara căminului, cu o cutie de tutun rotofeie și tihnită între ele, iar restul în aplice.

Am cercetat cu privirea această încăpere caldă și liniștită – atât de familiară și, totuși, atât de diferită după rezugrăviri și redecorări dintre cele mai subtile! Lângă ușă se afla măsuța cu teancul ei de ziare – pline, fără nici un dubiu, de analize sumbre asupra celor mai recente declarații ale domnului Disraeli¹ sau poate de articole foarte plicticoase despre Chestiunea Orientală² – iar în apropierea căminului se găsea fotoliul meu jos și confortabil. Însă nici urmă de setul meu de măsuțe octogonale și de lămpile mele incandescente, cu crini de argint.

Gazda noastră ajunsese acum la Morloc. Se aplecă înainte, odihnindu-și mâinile pe genunchi.

— Ce-i arătarea asta? Parcă-i un soi de maimuță – sau un copil diform. Haina pe care o poartă este a ta?

Tonul acesta mă descumpăni – și m-am trezit

¹ Benjamin Disraeli (1804-1881). Om politic englez, prim-ministru al Imperiului Britanic în 1868 și între 1874-1880; în 1872, într-un celebru a formulat doctrina după care Imperiul Britanic trebuia să devină efectiv un stat pluricontinental coerent, tinzând către formarea unui „patriotism imperial” britanic, la scară mondială (n. trad.).

² Problemă care a intervenit în relațiile internaționale din a doua jumătate a secolului al XIX-lea din pricina instabilității Imperiului Otoman (n. trad.).

zicând ceea ce am zis:

— Nu este o arătare, ci un om. Și poate vorbi singur.

— Chiar așa? Își întoarse fața către Nebogipfel. Adică, chiar poți? Sfinte Sisoie!

Continuă să se holbeze la chipul păros al bietului Nebogipfel, în timp ce eu am rămas nemișcat pe covorul din sufragerie, străduindu-mă să nu-mi trădez nerăbdarea – ca să nu mai pomenesc de jenă – pricinuită de această lipsă de politețe.

El își aminti de îndatoririle sale de gazdă.

— Of, zise, îmi pare rău. Vă rog, luați loc aici!

Nebogipfel, încotoșmănat în haina mea, rămase în picioare în mijlocul carpetei din fața șemineului. Se uita în jos spre podea, apoi în jur prin încăpere. Părea să aștepte ceva – și, într-o clipă, am înțeles. Atât de obișnuit era Morlocul cu tehnologia timpului său, încât spera ca mobila să se ridice din covor! Deși, atunci când aveam să ne cunoaștem mai bine, Morlocul urma să se dovedească o persoană cu mintea flexibilă, în acea clipă, era la fel de încurcat cum poate aș fi fost eu dacă m-aș fi apucat să caut grila de protecție a unei lămpi cu incandescență pe peretele unei caverne din epoca de piatră.

— Nebogipfel, am rostit eu, acestea sunt vremuri mai simple. Formele sunt *fixe*. Am arătat către masă și scaune. Trebuie să alegi unul dintre acestea.

Alter ego-ul meu mai tânăr ascultă acest schimb de replici cu evidentă curiozitate.

Morlocul, după alte câteva secunde de ezitare, se îndreptă spre unul dintre scaunele mai masive.

Am ajuns acolo înaintea lui.

— De fapt, nu pe acesta, Nebogipfel, am spus cu

blândețe. Nu cred că îl vei găsi comod – s-ar putea să încerce să-ți facă un masaj, înțelegi, dar nu este proiectat pentru greutatea ta...

Gazda mea mă privi, uluită.

Sub îndrumarea mea, Nebogipfel – mă simțeam aidoma unui părinte nepriceput în vreme ce mă agitam în jurul său -trase un scaun simplu, drept, și se sui pe el; stătea acolo, cu picioarele legănându-i-se, precum un copil păros.

— Cum de știi despre Scaunele Active pe care le-am realizat? Întrebă gazda mea. Le-am prezentat numai câtorva prieteni – modelul nici măcar nu este brevetat...

Nu am răspuns. Pur și simplu, i-am susținut privirea, câteva secunde prelungi. Puteam să văd că extraordinarul răspuns la întrebare se contura în mintea lui.

El îmi evită privirea.

— la loc, mi-a spus. Te rog. Eu o să aduc coniacul.

M-am așezat lângă Nebogipfel (la propria mea masă de sufragerie transmutată, cu un Morloc drept tovarăș!) și m-am uitat, în treacăt, prin jur. Într-un colț al încăperii, pe tripodul său, se afla vechiul telescop gregorian pe care îl adusesem din casa părinților mei – un instrument simplu ce putea să ofere numai imagini încețoșate și care totuși fusese, pe vremea când eram copil, o fereastră către minunatele lumi de pe bolta cerească și către tulburătoarele miracole ale fizicii optice. Iar dincolo de această cameră, se găsea culoarul întunecat ce dădea spre laborator, cu ușile lăsate deschise neglijent; prin acel coridor am zărit aspectele ispititoare ale atelierului meu: talmeș-balmeșul de aparate de pe bancuri, foile cu desene

risipite pe podea și diferite unelte și instalații.

Gazda noastră ni se alătură din nou; purta, cu stângăcie, trei pahare pentru coniac și o carafă. Turnă trei porții generoase, iar licoarea scânteie în lumina lumânărilor.

— Poftim. Vă este frig? Vreți să aprind focul?

— Nu, am zis eu, mulțumesc.

Am ridicat paharul cu coniac, l-am mirosit, apoi l-am lăsat să se rostogolească pe limbă

Nebogipfel nu-și luă paharul. Vârî un deget palid în băutură, apoi îl retrase și linse un strop de pe vârful său. Păru să-l treacă un fior. Apoi, cu delicatețe, împinse paharul la depărtare de el, de parcă ar fi fost plin ochi cu cele mai nocive substanțe imaginabile.

Gazda mea urmări această scenă cu multă curiozitate. Apoi, cu un efort vădit, se întoarse spre mine.

— Am un dezavantaj în fața dumatăle. Nu te cunosc. Însă dumneata mă cunoști, s-ar părea.

— Da, am zâmbit eu. Însă am oarece îndoieli cum să îți spun.

El se încruntă, neliniștit.

— Nu văd de ce ar fi aceasta o problemă Mă numesc... Mi-am ridicat mâna; prin minte îmi trecu un gând inspirat.

— Nu. Am să-ți zic - dacă îmi vei permite - Moses.

El luă o înghițitură zdravănă din coniacul său și se uită la mine cu furie veritabilă în ochii cenușii.

— Cum de știi asta?

Moses - prenumele meu nesuferit, pentru care fusesem chinuit neîncetat în școală și pe care îl tăinuise de când plecasem de acasă!

— Nu contează, am răspuns eu. Secretul tău este în

siguranță la mine.

— Ascultă, am început să mă satur de jocurile astea. Apari aici cu... cu tovarășul dumitale și faci tot soiul de remarce deplasate despre hainele mele. Și eu nici măcar numele nu ți-l știu!

— Dar, am rostit eu, poate că îl știi.

Apucă paharul cu degetele sale lungi. Înțelegea că se petrecea ceva straniu și stupefiant – însă ce anume? Puteam să citesc pe fața sa, limpede ca lumina zilei, acel vălmășag de emoție, nerăbdare și puțină teamă pe care îl simțisem atât de des când mă confruntam cu Necunoscutul.

— Ascultă, am continuat, sunt gata să-ți spun tot ce dorești să cunoști, exact așa cum ți-am făgăduit. Însă mai întâi...

— Da?

— Aș fi onorat să-ți vizitez laboratorul. Și sunt sigur că Nebogipfel ar fi curios. Povestește-ne ceva despre tine, am zis. Iar pe parcurs, vei afla despre *mine*.

El mai rămase așezat o vreme, strângând în mână paharul cu băutură. Apoi, cu o mișcare sprintenă, umplu din nou paharele noastre, se ridică în picioare și își luă lumânarea de pe policioara căminului.

— Haideți cu mine!

4. Experimentul

Ținând lumânarea sus, ne conduse de-a lungul culoarului friguros, către laborator. Acele câteva secunde au rămas vii în memoria mea: flacăra lumânării aruncând umbre imense de la țeasta lată al lui Moses, iar haina și ghetele sale licărind într-o lumină incertă; în spatele meu, picioarele Morlocului lipăiau încet, și în acest spațiu închis, miasma lui dulceag-putredă era pătrunzătoare.

Ajuns în laborator, Moses se strecură printre ziduri și bancurile de lucru, aprinzând lumânări și lămpi cu incandescență. În curând, încăperea era intens luminată. Pereții erau văruiți în alb, fără ornamente – cu excepția unora dintre însemnările lui Moses, prinse grosolan cu ace – și singurul corp de bibliotecă era ticsit cu jurnale, texte de referință și volume de table matematice și măsurători fizice. Înăuntru era rece; în cămașa mea, m-am trezit tremurând și mi-am strâns mâinile în jurul trupului.

Nebogipfel lipăi pe dușumeaua atelierului spre corpul de bibliotecă. Se aplecă și cercetă cotoarele ponosite ale tomurilor de-acolo. M-am întrebat dacă era în stare să citească în engleză, căci pe Sferă nu văzusem nici o urmă de carte sau de publicație, iar caracterele de pe acele panouri omniprezente de sticlă albastră îmi fuseseră nefamiliare.

— Nu am dorința de a vă face un rezumat biografic, spuse Moses. Și – rosti mai tăios – nici nu pricep încă de ce te interesez atât de mult. Dar sunt de acord să intru în jocul tău. Ascultă, să presupunem că-ți voi arăta cele mai recente descoperiri experimentale ale

mele. Ce-ai zice de asta?

Am surâs. Cât de bine îmi păstram – își păstra – temperamentul, trecând totul în planul secund al minții, mai puțin enigma aceasta!

M-am dus la un banc de lucru, pe care se aflau dispuse, la întâmplare, stative de retorte, lămpi, grătare și lentile.

— V-aș fi recunoscător dacă nu v-ați atinge de nimic de-aici. Poate că arată un pic haotic, însă vă asigur că există o ordine! Și așa îmi vine al naibii de greu să o țin pe doamna Penforth, cu măturile și cârpele ei de paf, departe de locul ăsta, vă asigur.

Doamna Penforth? Am fost ispitit să-l întreb de doamna Watchets – însă apoi mi-am adus aminte că doamna Penforth fusese predecesoarea doamnei Watchets. O concediasem cu vreo cincisprezece ani înainte de plecarea mea în timp, după ce o prinsesem șterpelind din mica mea rezervă de diamante industriale. M-am gândit să-i atrag atenția lui Moses asupra acestei mici întâmplări, dar nu se pricinuiseră nici o pagubă reală. Și – am socotit cu sentimentele mele paterne, într-un fel straniu, față de alter ego-ul mai tânăr – probabil că i-ar prinde bine lui Moses să dovedească ceva mai mult interes pentru treburile gospodăriei sale măcar din când în când și să nu lase totul la voia întâmplării!

— Domeniul meu general este fizica optică, continuă Moses, adică proprietățile fizice ale luminii care...

— Știm asta, i-am zis cu blândețe.

El se încruntă.

— În regulă. Ei bine, de curând, am fost oarecum abătut de o șaradă bizară – e vorba de studiul unui

nou mineral, o mostră pe care am obținut-o din întâmplare, în urmă cu doi ani.

Îmi arată o sticlă obișnuită de medicamente, gradată, de opt uncii¹, cu dop din cauciuc; flaconul era pe jumătate plin cu o pulbere fină, verzuie, ce sclișea într-un mod neobișnuit

— Privește aici, poți să observi o transluciditate slabă, ca și cum ar străluci din interior? (Și într-adevăr, substanța scânteia ca și cum ar fi fost alcătuită din fire minuscule de sticlă.) Dar, reluă Moses, unde se găsește sursa de energie pentru o asemenea iluminare? Și astfel mi-am început cercetările – mai întâi în clipele de răgaz, căci aveam altceva de lucru! Depind de subvenții și comisioane, care, la rândul lor sunt condiționate de un flux respectabil de rezultate ale cercetărilor. N-am vreme să alerg după potcoave de cai morți... Însă mai apoi, recunosc el, această „Plattnerită” a ajuns să-mi absoarbă o mare parte din timp – căci așa am hotărât să denumesc substanța, după acel individ misterios, Gottfried Plattner – după cum mi s-a recomandat – care mi-a dăruit mostra. Nu sunt chimist – chiar și în limitele celor Trei Gaze, chimia mea practică a fost întotdeauna un pic cam nesigură – dar am pornit la drum cu hotărâre. Mi-am cumpărat eprubete, o rezervă de gaz și lămpi, hârtie de turnesol și tot restul acelei recuzite urât mirositoare. Am turnat praf verde în eprubete și am încercat cu apă, apoi cu acizi -sulfuric, azotic și clorhidric – fără a descoperi ceva. Apoi am pus o grămăjoară pe o placă de ardezie și am ținut-o deasupra lămpii cu gaz. Își frecă nasul. Explozia

¹ O uncie = 28,35 g., iar pentru metale prețioase, 30,103 g. (n. trad.).

rezultată a spart un panou al luminatorului și a făcut o mizerie teribilă pe unul dintre pereți, zise el.

Cel care suferise acea pagubă serioasă fusese peretele dinspre Sud-Vest, iar acum – n-am putut să mă stăpânesc – m-am uitat în treacăt într-acolo, însă nu se putea distinge, nimic, căci reparațiile fuseseră meticuloase. Moses îmi observă privirea, curios, căci nu indicase care dintre pereți fusese afectat.

— După acest eșec, reluă el, tot nu mă găseam mai aproape de lămurirea misterelor Plattneritei. Apoi însă... – Tonul său deveni mai animat – am început să abordez problema ceva mai rațional. Transluciditatea este un fenomen optic, în definitiv. Așadar – am socotit eu – poate că cheia tainelor Plattneritei nu se află în proprietățile chimice, ci în acelea optice.

Am simțit o satisfacție ciudată – un soi de respect de sine difuz – auzind acest rezumat al propriilor mele procese mentale atât de limpezi! Și eram sigur că Moses se bucura de punctul culminant al relatării sale: întotdeauna mi-a făcut plăcere să povestesc o istorie bună, indiferent de public – cred că am puțină vână de actor în mine.

— Și astfel, am dat deoparte harababura de Chimie pentru Școlari, reluă Moses, și am început o nouă serie de experimente. Și foarte rapid am descoperit o serie de anomalii uluitoare, rezultate bizare în privința indicelui de refracție al Plattneritei – care, e posibil să știți, depinde de viteza luminii în substanță. Și a ieșit la iveală că fasciculele de lumină ce trec prin Plattnerită se comportă extrem de ciudat. Se întoarse către montajul de pe tăblia bancului de lucru. Acum, uitați-vă aici: aceasta e cea mai clară demonstrație a anomaliilor optice ale Plattneritei pe care am putut să

o realizez.

Moses alcătuiise montajul din trei părți, dispuse în linie dreaptă. Se vedea o mică lampă electrică, cu o oglindă curbată în spatele ei, și la vreun iard depărtare, un ecran alb, postat vertical de un suport de retorte; între acestea două, agățat în clemele altui suport, se găsea un panou de carton, care purta semnele unor zgârieturi fine. Dincolo de lampă, niște fire luceau la o pilă electromotoare de sub bancul de lucru.

Montajul era de o simplitate lucidă: de fiecare dată, căutam cea mai directă cale posibilă în vederea demonstrării oricărui fenomen nou, pentru a-mi concentra cât mai mult atenția asupra fenomenului însuși, și nu asupra deficiențelor aranjamentului experimental sau – întotdeauna este posibil – asupra unor șiretlicuri din partea experimentatorului.

Acum, Moses închise un comutator, iar lampa se aprinse; în încăperea luminată de lumânări părea un mic astru gălbui. Panoul de carton împiedica lumina să ajungă la ecran, cu excepția unei străluciri slabe în partea centrală, produsă de fasciculele care treceau prin zgârieturi.

— Lumină de sodiu, rosti Moses. Este aproape o nuanță pură – spre deosebire de, să spunem, lumina albă a soarelui, care reprezintă un amestec al tuturor culorilor. Această oglindă dindărătul lămpii este parabolică, așa că focalizează toată lumina către cartonul interpus. Moses urmări traiectoriile razelor către panou. Pe ecran am trasat două fante. Se află numai la o fracțiune de inci depărtare – însă structura luminii este atât de fină, încât fantele sunt, cu toate acestea, la circa trei sute de lungimi de undă distanță

una de cealaltă. Razele ies din cele două orificii – trecu cu degetul mai departe – și ajung până la ecran, aici. Acum, fasciculele de la cele două fante *interferează* – punctele lor de maxim și de minim se amplifică ori se anulează unele pe altele, în poziții succesive. Se uită la mine nesigur. Îți este cunoscută această idee? Obții cam același efect dacă arunci două pietre într-un iaz liniștit și urmărești cum valurile produse se întrepătrund...

— Pricep.

— Ei bine, exact în același fel, aceste unde de lumină – vălurile în eter – interferează unele cu celelalte și alcătuiesc un model care se poate observa, aici pe ecranul din spate. Indică spre pata de lumină galbenă care ajungea la ecran dincolo de fante. Puteți să distingeți? E nevoie realmente de o lupă. Exact în centrul strălucirii, o să vedeți niște bande de lumină și de întuneric, alternante, la câteva zecimi de inci depărtare. Ei bine, acelea sunt locurile în care fasciculele ce au trecut prin cele două orificii se combină. Moses își îndreaptă coloana. Această interferență este un fenomen binecunoscut. Un asemenea experiment este utilizat în mod obișnuit pentru a determina lungimea de undă a luminii de sodiu – este a doua suta parte dintr-un inci, dacă vă interesează.

— Și Plattnerita? Întrebă Nebogipfel.

Moses rămase uluit când auzi tonul lichid al Morlocului, însă continuă bărbătește. Din altă parte a bancului luă o lamelă de sticlă, având poate șase inci pătrați, care stătea vertical într-un suport. Geamul părea a fi mânjit cu verde.

— Aici am niște Plattnerită... de fapt, lamela asta

este un sandviș din două suprafețe de sticlă, cu Plattnerita presărată și împrăștiată între ele – vedeți? Acum, urmăriți ce se întâmplă când interpun Plattnerita între carton și ecran...

Avu nevoie să facă ceva modificări, însă aranja lucrurile de așa natură încât una dintre fantele din carton să rămână liberă, iar cealaltă să fie blocată de lamela cu Plattnerită. Astfel, unul dintre cele două fascicule ce urmau să interfereze avea să treacă prin Plattnerită înainte de a atinge ecranul.

Imaginea bandelor de interferență de pe ecran deveni acum mai ștearsă – și căpătă o nuanță verzuie – iar modelul era deplasat și distorsionat.

— Razele ajung mai puțin pure, firește, rosti Moses. O parte din lumina de sodiu este absorbită de Plattnerită și astfel iese cu o lungime de undă corespunzătoare părții mai verzi a spectrului – însă totuși, o parte suficientă din lumina de sodiu originală trece prin Plattnerită fără a fi risipită, permițând ca fenomenul de interferență să continue. Dar... vedeți schimbările care s-au produs?

Nebogipfel se aplecă mai aproape; lumina de sodiu se oglindea în ochelarii săi.

— Pentru un necunoscător, modificarea câtorva pete de lumină pe un carton s-ar putea să nu pară atât de importantă, reluă Moses, însă efectul este de o însemnătate colosală, dacă se analizează mai atent. Căci – și pot să vă arăt calculele matematice pentru a vă demonstra, spuse el, indicând fără tragere de inimă cu mâna spre un teanc de notițe de pe dușumea – razele de lumină, traversând Plattnerita, suferă o *distorsiune temporală*. Este un efect minuscul, însă măsurabil, care se manifestă prin

deformarea modelului de interferență, vedeți.

— O „distorsiune temporală”? Întrebă Nebogipfel, uitându-se în sus. Adică...

— Da. Pielea lui Moses lucea rece în lumina de sodiu. Sunt de părere că acele fascicule luminoase, în trecerea lor prin Plattnerită, *sunt transferate prin timp*.

M-am uitat țintă, cu un soi de încântare, la această demonstrație rudimentară, la becul electric, la cartoane și la cleme, întrucât acesta reprezenta începutul - era debutul naiv al acelui lung și dificil parcurs experimental și teoretic ce avea să conducă, în cele din urmă, la construirea Mașinii Timpului!

5. Sinceritate și îndoială

Firește, nu puteam să dezvălui cât de multe știam și m-am străduit cât am putut de bine să simulez surprinderea și șocul atunci când Moses pronunță sentința sa.

— Ei bine, am spus eu nedeslușit, ei bine – Sfinte Sisoe... El se uită la mine, nemulțumit. În mod evident își forma impresia că eram vreun prostovan cu imaginația limitată. Se întoarse și începu să meșterească la montajul lui.

Am folosit ocazia pentru a-l trage pe Morloc deoparte.

— Ce părere ai? O demonstrație ingenioasă.

— Da, zise el, dar sunt surprins că nu a observat radioactivitatea misterioasei tale substanțe, Plattnerita. Ochelarii o indică limpede...

— *Radioactivitate!*

El se uită la mine.

— Termenul nu îți este cunoscut?

Îmi expuse pe scurt fenomenul, care părea să implice elemente ce se fracționau și explodau în fărâmițe. Toate substanțele se comportă așa – dacă îl credeam pe Nebogipfel – cu o viteză mai mult sau mai puțin sesizabilă; unele, precum radiul, o fac într-un mod suficient de spectaculos pentru a se putea măsura – dacă se știe ce se caută!

Toate acestea îmi răscoliră niște amintiri.

— Îmi aduc aminte de o jucărie numită spintariscop, i-am spus lui Nebogipfel. Acolo, radiul este ținut în apropierea unui ecran, placat cu sulfura de zinc...

M-am uitat țintă, cu un soi de încântare, la această demonstrație rudimentară, la becul electric, la cartoane și la cleme, întrucât acesta reprezenta începutul – era debutul naiv al aceluși lung și dificil parcurs experimental și teoretic ce avea să conducă, în cele din urmă, la construirea Mașinii Timpului!

— Iar ecranul produce o fluorescență. Da. Nucleeele atomilor de radiu ce se dezintegrează produc acest fenomen, zise el.

— Dar atomul este indivizibil – sau așa se consideră...

— Structura subatomică va fi demonstrată de Thomson¹ la Cambridge, la nu mai mult de câțiva ani – dacă țin bine minte studiile mele – după plecarea ta în timp.

Structura subatomică... de Thomson. Păi, îl întâlnisem personal pe Joseph Thomson, de câteva ori – un tăntălău cam încrezut, am socotit întotdeauna, cu vreo câțiva ani mai tânăr decât mine...

N-a fost pentru prima oară când am simțit un profund regret că mă aruncasem precipitat în timp! Dacă aș fi rămas să iau parte la un asemenea freamăt intelectual – m-aș fi putut afla exact în miezul său, chiar și fără experimentele mele cu călătoria temporală – în mod sigur aș fi avut parte de suficientă aventură, cât pentru întreaga viață a oricărei persoane.

Acum, Moses părea să fi terminat și se întinse pentru a stinge lampa de sodiu – însă își retrase mâna

¹ Sir Joseph John Thomson (1856-1940), fizician englez, prof. univ. la Cambridge. A descoperit electronul, determinându-i sarcina și masa (1897) Premiul Nobel (1906) (n. trad.).

cu un țipăt.

Nebogipfel atinsese degetele lui Moses cu palma sa lipsită de păr.

— Îmi pare rău, rosti Morlocul.

Moses își frecă mâna, ca și când ar fi încercat să se curețe de ceva.

— Atingerea ta, zise el. E așa de âââ... rece.

Rămase cu ochii ațintiți la Nebogipfel, de parcă l-ar fi văzut, în deplina sa straniețe, pentru întâia oară Nebogipfel își ceru din nou scuze.

— N-am intenționat să te sperii. Însă...

— Da? Am spus eu.

Morlocul întinse un deget ca un vierme și îl îndreptă către lamela de Plattnerită.

— *Priviți!*

Împreună cu Moses, m-am aplecat în jos și m-am uitat cu ochii pe jumătate închiși la placa iluminată.

La început n-am putut să deslușesc altceva decât reflecțiile risipite ale becului de sodiu, o scânteiere de pulbere fină pe suprafața lamelelor de sticlă... iar apoi mi-am dat seama de lumina ce sporea în intensitate, o strălucire din adâncul Plattneritei înseși: o lucoare verde ce lucea ca și cum lamela ar fi fost o fereastră minusculă către altă lume.

Strălucirea spori în continuare și aruncă reflecții sclipitoare pe eprubete, lamele și alte accesorii din laborator.

Ne-am retras în sufragerie. Acum, focul se stinsese de multe ore și încăperea devenise răcoroasă, însă Moses nu dădu vreun semn că băgase de seamă lipsa mea de confort. Îmi turnă alt pahar de coniac, iar eu am acceptat o țigară oferită; Nebogipfel ceru niște

apă curată. Cu un oftat, mi-am aprins țigara, în timp ce Nebogipfel mă urmărea cu ceea ce am socotit a fi uluire pură - toate atitudinile umane pe care le dobândise fiind date uitării!

— Ei bine, domnule, am zis eu, când ai de gând să publici aceste descoperiri remarcabile?

Moses își scarpină țeasta și își lărgi nodul de la cravata lui fistichie.

— Nu sunt sigur, spuse el franc. Știi, ceea ce am până acum reprezintă doar puțin mai mult decât un catalog cu observații de anomalii ale unei substanțe de proveniență nesigură. Totuși, poate că există oameni mai inteligenți decât mine care ar fi capabili să obțină câte ceva din asta - să descopere cum să obțină mai multă Plattnerită, poate...

— Nu, zise neinteligibil Nebogipfel. Mijloacele pentru a produce material radioactiv nu vor apărea în următoarele câteva decenii.

Moses îl privi curios pe Morloc, însă nu abordă acest subiect.

— Nu ai însă nici cea mai mică intenție să publici, am spus eu fără menajamente.

El îmi făcu cu ochiul, conspirativ - alt gest enervant - și rosti:

— Toate la vremea lor. Știi, în anumite aspecte, nu sunt exact un Om de Știință Adevărat - înțelegi ce vreau să spun, genul de persoană grijulie și migăloasă, care ajunge prin a fi cunoscută în presă ca „distinsul savant”. Un ins care își rostește discursul său neînsemnat despre cine știe ce amănunt obscur, să zicem, al alcaloizilor toxici. Plutind prin întunericul de lanternă magică, e posibil să auzi fragmentul bizar pe care el își închipuie că îl citește inteligibil, și s-ar

putea să remarci în treacăt ochelarii cu rama de aur și șoșonii desfăcuți din pricina bățăturilor.

— Dar tu..., i-am reamintit.

— Ah, nu am de gând să-i defăimez pe răbdătorii truditori ale lumii! Îndrăznesc să afirm că voi avea partea mea de trudă în anii ce au să vină – dar, totodată, dau dovadă de oarece nerăbdare. Întotdeauna îmi doresc să văd cum se termină lucrurile, înțelegi. Luă o gură din băutura sa. Am în spate câteva eseuri publicate – inclusiv unul în *Philosophical Transactions* – și o serie de alte studii din care ar trebui să mai iasă niște articole. Însă lucrul cu Plattnerita..

— Da?

— Simt ceva straniu în legătură cu asta. Vreau să văd cât de departe pot ajunge pe cont propriu...

M-am aplecat în față și am văzut cum bulele din paharul său scânteiau în lumina lumânărilor și cât de animat, cât de viu, devenise chipul lui Moses. Era partea cea mai liniștită a nopții și aveam impresia că vedeam fiecare detaliu; auzeam ticăitul fiecărui ceas din casă, cu o claritate supranaturală.

— Explică-mi ce vrei să spui.

El își îndreptă haina sa ridiculă, de crai.

— Ți-am relatat despre speculațiile mele potrivit cărora acel fascicul de lumină care străbate Plattnerita este transferat prin timp. Prin asta înțeleg că raza se deplasează între două puncte din spațiu fără a fi nevoie de curgerea unei durate. Totuși, am impresia, zise el încet, că, dacă *lumina* se deplasează prin aceste intervale de timp într-o asemenea manieră, atunci poate același lucru este posibil și pentru *obiectele materiale*. Am această idee că, dacă

se amestecă Plattnerită cu o substanță cristalină corespunzătoare - cuarț, poate, ori vreun cristal mineral - atunci...

— Da?

Părea să își revină. Puse paharul de coniac pe o măsuță din apropierea scaunului său și se aplecă în față; ochii cenușii parcă îi licăreau în lumina lumânărilor, spălăciți și înfocați.

— Nu sunt sigur că doresc să-ți spun mai multe! Ascultă, eu am fost foarte deschis cu dumneata. Iar acum a sosit momentul să fii la fel de deschis față de mine. Faci asta?

În loc de răspuns, m-am uitat la chipul său - în ochii care, deși înconjurați de o piele mai întinsă, erau în mod neîndoios ai mei, în ochii ce mă priveau în fiecare dimineață din oglinda de bărbierit!

Evident, incapabil să uite în altă parte, el șuieră:

— Cine ești?

— *Știi* cine sunt! Nu-i așa?

Clipa se prelungi, tăcută și imobilă. Morlocul era o prezență fantomatică, nebăgată în seamă de nici unul dintre noi. În cele din urmă, Moses rosti:

— Da. Da, cred că știu.

Voiam să-i dau timp să înțeleagă toate acestea. Realitatea călătoriei temporale - pentru orice obiect cu mai multă substanțialitate decât o rază de lumină - se afla încă pe tărâmurile aproape fantastice pentru Moses! Confruntarea, atât de bruscă, cu dovada ei fizică - și mai rău, confruntarea cu propriul său alter ego din viitor - reprezenta, pesemne, un șoc copleșitor.

— Poate că ar trebui să consideri prezența mea aici

ca pe o consecință inevitabilă a propriilor tale cercetări, am sugerat eu. Oare nu este dat să se întâmple o asemenea întâlnire, dacă continui pe calea experimentelor pe care te-ai înscris?

— Poate...

Acum însă mi-am dat seama că reacția sa - departe de a rămâne senzația covârșitoare de uimire, la care m-aș fi așteptat - parcă devenise un pic mai puțin respectuoasă. Părea să mă cerceteze din nou; privirea sa parcuse, scrutătoare, fața mea, părul meu, hainele mele.

Am încercat să mă văd pe mine însumi prin ochii acestui tânăr de douăzeci și șase de ani. Într-un mod absurd, am devenit timid. Mi-am trecut mâna prin păr - care nu mai fusese pieptănat din anul de grație 657208 - și mi-am supt abdomenul, care era mai puțin definit decât odinioară. Însă acea expresie de dezaprobare zăbovi pe chipul lui Moses.

— Uită-te cât dorești, am spus cu patimă. Așa o să ajungi și tu!

El își mângâie bărbia

— Nu prea faci exerciții, nu-i așa? Zvâcni din degetul mare. Iar el... Nebogipfel. El este...

— Da, am rostit. El este un Om din Viitor - din anul de grație 657208 și care a evoluat mult față de starea noastră actuală - *pe care l-am adus cu Mașina Timpului*, mașina ale cărei prime planuri neclare le ai deja în minte.

— Mă bate gândul să te întreb cum merg lucrurile pentru mine - am succes? Mă voi însura? Și așa mai departe. Dar bănuiesc că e mai bine dacă nu dispun de asemenea cunoștințe. Se uită la Nebogipfel. Viitorul speciei însă este altă problemă.

— Mă crezi, nu?

El își ridică paharul de coniac, descoperi că era gol și îl așează la loc.

— Nu știu. Adică, este extrem de simplu pentru cineva să intre în casa omului și să se dea drept Alter Ego-ul acestuia din Viitor...

— Dar tu însuși ai conceput deja posibilitatea călătoriei în timp. Și... uită-te la fața mea!

— Recunosc că există o anumită asemănare de suprafață; dar, totodată, este foarte posibil ca povestea asta să fie un soi de farsă, pusă la cale – poate cu rea intenție – pentru a fi dat în vileag ca țacănit. Se uită la mine cu severitate. Dacă ești cine pretinzi că ești – dacă tu ești *eu* – atunci în mod sigur ai călătorit până aici cu un scop anume.

— Da!

M-am străduit să las deoparte furia ce puneă stăpânire pe mine; am încercat să-mi aduc aminte că felul în care comunicam cu acest tânăr încăpățânat și destul de arogant era de o însemnătate vitală

— Da. Am o misiune.

Moses se apucă de bărbie.

— Dramatice vorbe. Însă cum de pot fi eu atât de important? Eu sunt doar un om de știință – nici măcar atât, probabil: sunt un cârpaci, un diletant. Nu-s politician sau profet.

— Nu. Dar ești – sau vei fi – inventatorul celei mai distrugătoare arme care poate fi realizată: mă refer la Mașina Timpului.

— Ce anume ai venit să-mi spui?

— Că trebuie să distrugi Plattnerita; să găsești alt sector de cercetare. *Nu* trebuie să construiești Mașina Timpului – asta este esențial!

El își împreună degetele în față și se uită la mine.

— Bine. Este limpede că ai o poveste de spus. Va fi o istorisire lungă? Mai vrei niște coniac – ori poate niște ceai?

— Nu! Nu, mulțumesc. Voi fii cât se poate de scurt.

Și astfel am început relatarea mea, cu o prezentare succintă a descoperirilor care mă conduseseră, în cele din urmă, la realizarea mașinii, a modului în care mă suisem în ea pentru prima dată și o lansasem în Istoria Eloilor și a Morlocilor – și a ceea ce s-a întâmplat când m-am întors și am încercat să merg încă o dată în viitor.

Am impresia că am vorbit obosit – nu-mi puteam aminti câte ore se scurseseră de când dormisem ultima oară – dar. pe măsură ce istorisirea mea se depăna, am devenit din ce în ce mai însuflețit, cu ochii ațintiți asupra chipului rotund și sincer al lui Moses, din nimbul strălucitor produs de flacăra lumânării. La început am fost conștient de prezența lui Nebogipfel, căci acesta rămase mut pe parcursul întregii mele relatări, iar uneori – când i-am descris pentru întâia dată pe Morloci, de pildă – Moses se întorcea către Nebogipfel ca pentru a-i confirma unele amănunte.

Însă după perioadă încetă să mai facă până și acest lucru, uitându-se numai în ochii mei.

6. Convingere și scepticism

Fiind vară, la vremea când am isprăvit, se crăpase binișor de ziuă Moses stătea pe scaunul său, cu privirea încă asupra nea și cu bărbia sprijinită în palmă.

— Bine, rosti el, în cele din urmă, ca și cum ar fi vrut să rupă o vrajă... Bine. Se sculă în picioare, își dezmoști spinarea și traversă încăperea către ferestre; le deschise pentru a da la iveală un cer noros, însă care se însenina. Este o povestire remarcabilă.

— Este mai mult decât atât, am zis, cu glasul răgușit. Chiar nu pricepi? În cea de-a doua mea călătorie în viitor, am străbătut o *Istorie diferită*. Mașina Timpului este un Nimicitor al Istoriei - un Distrugător de Lumii și Specii. Acum pricepi de ce nu trebuie construită?

Moses se întoarse către Nebogipfel.

— Dacă tu ești un Bărbat din Viitor - ce ai de spus la toate acestea?

Scaunul lui Nebogipfel încă se găsea în umbră, însă Morlocul stătea chircit pentru a se feri de lumina zilei care năvălea, treptat, înăuntru.

— Nu sunt un Bărbat, rosti el cu vocea sa calmă și rece. Însă sunt *dintr-un* Viitor - unul dintr-un număr infinit, poate, de variante posibile. Și este plauzibil - cu siguranță este posibil din punct de vedere logic - ca o Mașină a Timpului să fie capabilă să modifice cursul Istoriei, generând, în acest fel, noi versiuni ale evenimentelor. De fapt, principiile fundamentale ale funcționării Mașinii Timpului par să

se bazeze pe extinderea sa, prin intermediul proprietăților Plattneritei, într-o altă Istorie, paralelă

Moses se duse la fereastră, iar soarele ce răsărea îi contura profilul.

— Dar să-mi abandonez cercetările, bazându-mă numai pe flecărelile voastre necoroborate...

— *Flecăreli?* Socot că merit ceva mai mult respect, am spus eu, cu o furie crescândă. La urma urmei, eu sunt tu! Of, ești așa de încăpățânat. Am adus un Om din Viitor - ce altă dovadă mai vrei pentru a te convinge?

El scutură din cap.

— Uite ce-i, zise Moses, sunt obosit... Am stat treaz întreaga noapte, iar tot acel coniac nu cred ca mi-a fost de prea mult folos. Și voi doi arătați ca și cum ați avea nevoie de ceva odihnă. Am niște camere libere... am să vă conduc...

— Știu drumul, am rostit cu răceală.

Moses îmi cedă acest punct cu oarece haz.

— O voi pune pe doamna Penforth să vă aducă micul-dejun... sau, continuă el, cred că îi voi cere să-l servească aici.

Haideți, Destinul Rasei poate să aștepte câteva ore.

Am dormit profund - remarcabil de profund. Mă trezi Moses, care îmi adusese un ulcior cu apă fierbinte.

Îmi împăturisem îmbrăcămintea pe un scaun; după aventurile mele prin timp, hainele arătau tare urât pentru a mai fi purtate.

— Nu mă aștept să-mi poți împrumuta un costum de haine, așa-i?

— Pot să-ți dau un halat, dacă vrei. Îmi pare rău,

bătrâne -nu prea cred că te-ar încăpea vreun veșmânt de-al meu!

Această înfumurare detașată mă înfurie.

— Într-o bună zi o să mai înaintezi și tu în etate. Iar atunci sper să-ți aduci aminte - offff - nu contează! Am spus.

— Ascultă, o să-l pun pe servitorul meu să-ți perie hainele astea și să le cârpească acolo unde sunt foarte stricate. Când ești gata, vino jos.

În sufragerie, micul-dejun fusese aranjat în maniera unui bufet. Moses și Nebogipfel se aflau deja acolo. Moses purta aceeași vestimentație ca ieri - sau poate, cel puțin, un costum identic. Soarele strălucitor al dimineții făcea culorile de papagal l ale hainei sale să pară chiar și mai înfiorătoare decât înainte. Iar; în ceea ce-l privea pe Morloc, acum era îmbrăcat - grotesc - în niște pantaloni scurți și un sacou ponosit! Deasupra chipului său păros cu ochelari, avea îndesată o șapcă. Nebogipfel stătea răbdător lângă bufet.

— I-am cerut doamnei Penforth să nu intre aici, zise Moses. Cât îl privește pe Nebogipfel, acea haină uzată a ta - este pe spătarul scaunului, apropo - nu părea suficientă pentru el. Așa că am scotocit după o veche uniformă de școală - singurul lucru pe care l-am găsit și care i s-ar fi putut potrivi: are un miros puternic de naftalină, însă Nebogipfel parcă este un pic mai mulțumit. Asta e. Se îndreptă către Morloc. Permite-mi să te ajut, domnule. Ce ai dori? Poți să vezi că avem șuncă, ouă. Pâine prăjită, cârnați...

Pe tonul său jos și fluid, Nebogipfel îl rugă pe Moses să-i explice proveniența acestor diverse produse.

Moses făcu acest lucru. Într-un mod grafic: apucă cu furculița o bucată de șuncă, de pildă, și descrie caracteristicile definitorii ale porcului.

Când Moses isprăvi, Nebogipfel ridică un singur fruct – un măr – și se retrase cu acesta și cu un pahar de apă în cel mai întunecos ungher al încăperii.

Eu însă, după ce subzistasem atât timp cu regimul de alimente fade ale Morlocilor, n-aș fi putut să mă bucur de micul-dejun mai mult nici dacă aș fi știut – dar nu știam – că era ultima masă în secolul al XIX-lea de care urma să am parte vreodată!

O dată terminat micul dejun, Moses ne conduse în fumoar. Nebogipfel se instala în colțul cel mai umbrît, în vreme ce Moses și cu mine ne-am așezat pe fotolii, față în față.

Moses își scoase pipa, o umplu dintr-o mică pungă pe care o ținea în buzunar și o aprinse.

L-am urmărit, clocotind. Era atât de înnebunitor de calm!

— Chiar nu ai nimic de spus? Eu îți aduc un avertisment oribil din viitor – din câteva viitoruri – care...

— Da, zise el, e o treabă dramatică. Însă, continuă Moses, lăsând jos pipa, încă nu sunt sigur deocamdată dacă...

— Nu ești sigur? Am țipat, sărind în picioare. Ce altă dovadă, ce metodă de convingere vrei?

— Am impresia că logica ta are câteva scăpări. Of, te rog, ia loc.

M-am așezat, simțindu-mă slăbit.

— Scăpări?

— Privește lucrurile în felul următor: pretinzi că ești

eu, eu fiind tu.

— Exact. Noi suntem două secțiuni ale unei singure entități tetradimensionale, luate din diferite puncte și juxtapuse grație Mașinii Timpului.

— Foarte bine. Însă ar trebui să gândim în felul ăsta: dacă tu ai fost cândva eu, *atunci ar trebui să ai aceleași amintiri ca și mine.*

— Ăă...

Am rămas mut.

— Așadar, rosti Moses cu o notă de triumf, ce îți aduci aminte despre un străin cam trupeș și despre tovarășul său ciudat, de felul acesta, care au apărut la ușa ta într-o noapte? Ei?

Răspunsul, firește - îngrozitor, imposibil - era acela că nu aveam o asemenea amintire! Uluit, m-am întors către Nebogipfel.

— Cum se poate ca așa ceva să nu mi se fi întâmplat și mie? Firește, misiunea mea este imposibilă! Era deja de la început. N-aș fi putut niciodată să-l conving pe tânărul Moses, căci nu țineam minte cum, la rândul meu, fusesem convins, pe vremea când eram Moses!

— Când vine vorba despre Mașini ale Timpului, rosti Morlocul, cauza și efectul sunt niște concepte improprii.

— Uite încă o enigmă pentru tine, zise Moses, cu acea insuportabilă atitudine țațoșă, și mai manifestă. Să presupunem că sunt de acord cu tine. Să presupunem că accept poveștile despre expedițiile în timp și despre viziunile tale asupra Istoriilor și așa mai departe. Să presupunem că sunt de acord să distrug Mașina Timpului.

Am putut să prevăd acest argument.

— Atunci, dacă Mașina Timpului n-ar fi fost niciodată construită...

— N-ai fi avut posibilitatea să te întorci prin timp, pentru a pune capăt realizării ei...

— ... iar astfel mașina s-ar construi totuși...

— ... iar tu te-ai întoarce prin timp pentru a mai opri încă o dată construirea ei - și tot așa, precum într-un carusel nesfârșit, strigă el bombastic.

— Da Este o buclă cauzală patologică, rosti Nebogipfel. Mașina Timpului trebuie construită, pentru a fi posibil să se pună capăt propriei sale construcții...

Mi-am îngropat fața în palme. Pe lângă disperarea ce mă cuprinsese din pricină că argumentele mele fuseseră zdrobite, aveam senzația supărătoare că acel tânăr, Moses, era mai deștept decât mine. Ar fi trebuit să observ aceste dificultăți logice - poate că era adevărat că inteligența, aidoma calităților fizice mai grosolane, slăbea o dată cu vârsta Ce oribil!

— Însă - în ciuda tuturor acestor fisuri logice - *este neîndoios adevărul*, am murmurat eu. Iar mașina nu trebuie niciodată realizată.

— Asta explică totul, spuse Moses, cu mai puțină înțelegere. „A fi ori a nu fi” - asta, se pare, nu este întrebarea. Dacă tu ești eu, îți vei aduce aminte cum ai fost obligat să joci rolul tatălui lui Hamlet în acea jalnică punere în scenă de la școală.

— Țin minte foarte bine.

— Am impresia că întrebarea este, mai degrabă: Cum se poate ca lucrurile să fie și - în același timp - să nu fie?

— Dar e adevărat, rosti Nebogipfel. Morlocul făcu câțiva pași înainte, în lumină, și ne privi pe rând. Însă

cred că trebuie să creăm o logică superioară – o logică ce să poată lua în calcul interacțiunea unei Mașini a Timpului cu Istoria – o logică ce poate opera cu o *Multiplicitate* de Istorii...

Iar apoi – tocmai în clipa în care propria mea nesiguranță atinsese apogeul – am auzit un huruit, provenit parcă de la un motor imens, ce răsună de-afară, dinspre panta colinei. Solul părea să se zguduie ca și cum pe-acolo ar fi trecut un monstru; am auzit strigăte și *răpăitul unei arme de foc* – cu toate că un asemenea lucru era absolut imposibil să se întâmple aici, în Richmondul adormit, în zorii zilei.

Moses și cu mine ne-am uitat înnebuniți unul la altul.

— Sfinte Sisoe, zise Moses. Ce este asta?

Mi s-a părut că aud iarăși zdrăngănitul unei arme, iar acum un strigăt se transformă în țipăt, curmat abrupt.

Am dat cu toții năvală din fumoară în hol. Moses deschise ușa – zăvorul ei deja fusese tras – și ne-am năpustit în stradă. Acolo se aflau doamna Penforth, zvealtă și severă, și Poole, valetul lui Moses din acea vreme. Doamna Penforth ținea în mână un pământuf de praf, galben-strălucitor, și se agăța de brațul lui Poole. Amândoi ne aruncară o privire indiferentă, însă apoi se uitară în altă parte – ignorându-l pe Morloc, ca și cum n-ar fi fost mai ciudat decât un francez ori un scoțian!

Pe Petersham Road se aflau mai mulți oameni, care rămăseseră încremeniți și se holbau. Moses îmi atinse mâneca și arătă de-a lungul drumului, în direcția orașului.

— *Acolo*, spuse el. Acolo este anomalia ta.

Parcă un cuirasat ar fi fost smuls din mare și așezat de un colosal talaz pe coama Dealului Richmond. Se găsea la circa două sute de iarzi de casă: era o cutie imensă de metal paralelă cu Petersham Road, aducând cu o enormă insectă de fier, de cel puțin optzeci de picioare lungime.

Însă acesta nu era un monstru împotmolit: am văzut acum că se târa către noi, greoi, dar foarte hotărât, iar pe unde trecea am observat că producea pe suprafața șoselei o serie de adâncituri legate, precum urmele lăsate de o pasăre. Partea superioară a cuirasatului cuprindea un model complex de deschizături - am socotit că erau guri de arme, ori orificii de telescop.

Traficul dimineții fusese nevoit să facă loc acelei dihănii; două cărucioare trase de câini zăceau răsturnate pe sosea, în fața lui, la fel și brișcă unui berar, cu un cal agitat, încă prins între obezi, și berea risipindu-se din butoaiile sparte.

Un tânăr cu șapcă, nesăbuit, aruncă o piatră din caldarâmul stricat spre carapacea de metal a monstrului. Aceasta ricoșa din carcasă fără să lase nici măcar o zgârietură, însă riposta veni imediat: am văzut o pușcă scoțându-și țeava printr-unul dintre acele orificii superioare și trăgând cu un pocnet în tânăr.

Acesta se prăbuși acolo unde se afla și rămase nemișcat.

La vederea acestei scene, mulțimea se risipi iute și se auziră și mai multe țipete. Doamna Penforth părea să plângă în pământul ei de praf, iar Poole o conduse în casă.

O trapă din partea din față a cuirasatului terestru

se deschise cu un zăngănit – am zărit în treacăt interiorul întunecos – și am remarcat un chip (mască, credeam eu) care ne cerceta atent.

— Este de Dincolo de Timp, rosti Nebogipfel. Și a venit după noi.

— Într-adevăr, am încuviințat, după care m-am întors spre Moses. Ei bine! I-am spus. *Acum* mă crezi?

7. Leviathanul Lord Raglan¹

Rânjetul lui Moses era încordat și nervos, chipul mai livid decât de obicei, iar fruntea sa, plină cu broboane de sudoare.

— În mod evident nu ești singurul Explorator al Timpului! Fortul mobil – dacă aceasta era – înainta cu greu pe șosea către locuința mea. Era o carcasă lungă, plată, având întrucâtva aspectul unui capac de tavă. Era vopsită cu pete de verde și pământiu, de parcă habitatul său natural erau câmpurile deștelenite. De jur-împrejurul bazei se vedea o pavăză de metal, poate pentru a apăra părțile mai vulnerabile de focurile de pușcă și șrapnelele inamice. Apreciam că fortul se deplasa cu circa șase mile pe oră și – datorită unei noi metode de locomoție ale cărei detalii nu le puteam distinge, din pricina acelei paveze -izbutea să se mențină vertical, în ciuda pantei dealului.

În afară de noi trei – și de acea gloabă năpăstuită a berarului – pe stradă nu mai rămăsese nici un suflet viu, iar tăcerea era tulburată numai de mârâitul gros al motoarelor fortului și de nechezatul speriat al calului captiv.

— Nu-mi aduc aminte de asta, i-am spus lui Nebogipfel. Nimic de genul acesta... așa ceva nu s-a

¹ RAGLAN [ræglən], Fitzroy James Henry Somerset (1788-1855), ofițer englez, mareșal al Imperiului Britanic, secretar al ducelui Wellington în războaiele napoleoniene. S-a distins în Războiul Crimeii (1853-1856). Numele este asociat unei anumite croieli a mânecii pe care a imaginat-o pentru a-și masca amputarea brațului pierdut în bătălia de la Waterloo.

petrecut în anul 1873 pe care l-am trăit eu.

Morlocul cercetă cu ajutorul ochelarilor săi fortul care se apropia.

— Încă o dată, rosti el pe un ton neutru, trebuie să luăm în considerare posibilitatea existenței unei Multiplicități de Istorie. Nu ai văzut mai mult decât o singură variantă a anului de grație 657208. Acum, se pare, trebuie să înduri noi versiuni ale propriului tău secol.

Fortul se opri, cu motoarele mormăind precum un imens stomac; puteam să văd chipuri ce purtau măști uitându-se spre noi prin diferite orificii, iar deasupra carcasei fluturând leneș un drapel.

— Crezi că putem să scăpăm prin fugă? Rosti Moses printre dinți.

— Mă îndoiesc. Vezi țevicele carabinelor ieșind prin acele orificii? Nu știu care este miza de aici - însă în mod clar acești oameni au mijloacele și voința de a ne lua prizonieri.

— Hai să dăm dovadă de puțină demnitate. Vom merge în întâmpinare, am rostit eu. Să demonstrăm că nu ne este frică.

Și astfel am pornit, pe caldarâmul ordinar al șoselei Petersham Road, către fort.

Diferitele puști și arme de calibru mai mare ne urmăriră în timp ce ne deplasam, iar chipurile mascate - unele dintre ele folosind binocluri - ne înregistrară înaintarea.

Când ne-am apropiat de fort, am izbutit să observ mai bine caracteristicile sale generale. Așa cum am spus, avea mai mult de optzeci de picioare lungime; părțile laterale păreau construite dintr-o tablă groasă,

din oțel de tun, deși dispunerea hublourilor și a periscoapelor din partea superioară a fortului dădea acolo impresia de pestriț. Din spatele mașinăriei țâșneau în aer jeturi de abur. Am pomenit de pavăza înaltă de un picior care înconjura partea de jos; acum puteam să observ că pavăza fusese ridicată de la pământ, iar vehiculul nu stătea pe roți, așa cum presupusesem, ci pe picioare! Acestea erau niște mecanisme plate și mari, având cam aceeași formă cu picioarele de elefant, însă mult mai masive; după urmele pe care le lăsaseră în spate, pe șosea, am putut să trag concluzia că suprafețele inferioare ale acestor piese erau, pesemne, striate, pentru a îmbunătăți tracțiunea. Acest ansamblu de picioare, mi-am dat seama acum, reprezenta modalitatea prin care fortul se menținea mai mult sau mai puțin vertical pe panta drumului.

În partea din față a fortului era fixat un dispozitiv ca un coș de papură, alcătuit dintr-o serie de lanțuri grele, atașate la un tambur ce ieșea din două cadre de metal dispuse în fața provei fortului. Tamburul era ținut în sus, astfel că lanțurile se legănau în aer, precum bicele căruțașilor, și scoteau un zăngănit ciudat pe măsură ce fortul avansa; însă tamburul putea să fie cu siguranță coborât, astfel încât lanțurile să măture pământul când vehiculul înainta. Nu puteam pătrunde scopul acestui dispozitiv.

Ne-am oprit poate la zece iarzi de prova boantă a mașinăriei. Pușcașii aveau țevicele carabinelor ațintite în direcția noastră. Aburul pluti către noi, purtat de o briză răzleață.

Mă copleși o groază profundă din pricina acestei ultime turnuri pe care o luaseră evenimentele, de

care nu îmi aminteam. Acum, se părea, nici măcar *trecutul* nu mai constituia un tărâm al siguranței și stabilității: chiar și el era supus schimbării, după bunul plac al Exploratorilor Timpului! N-aveam cum să scap de influența Mașinii Timpului: era ca și cum, o dată inventată, ramificațiile ei se răspândeau în trecut și în viitor, ca undele provocate de o piatră aruncată în liniștitul Fluviu al Timpului.

— Cred că este britanic, spuse Moses, curmându-mi meditația

— Ce? De ce spui asta?

— Nu crezi că aceea este o emblemă de regiment, acolo, deasupra pavezei?

M-am uitat mai atent: În mod cert. Moses avea vederea mai bună decât mine. Nu m-a pasionat niciodată recuzita militară, însă aparent era posibil ca Moses să aibă dreptate.

Acum, el citea alte fragmente de text, vopsite cu negru pe formidabila carcasă.

— „Muniție război”, citi el. „Acces carburant”. Este engleza folosită în colonii, ori cea americană – și dintr-un viitor suficient de apropiat încât limba să nu se fi schimbat prea mult.

Se auzi un hârșăit de metal pe metal. Am văzut că o roată, situată pe partea laterală a fortului, se învârtea. Când roata făcu un cerc complet, o ușă-trapă se deschise – buza sa din metal lustruit scânteie, contrastând cu carcasa mohorâtă – și am zărit, în treacăt, interiorul întunecat, aidoma unei hrube de oțel.

Din cadrul ușii a fost coborâtă o scară de frânghie. Un soldat ieși afară și porni pe șosea înspre noi. Era îmbrăcat într-un veșmânt de pânză groasă, dintr-o

singură piesă; era descheiat la gât, și am putut să observ o căptușeală din material kaki. Pe umerii săi se aflau niște epoleți de metal spectaculos de mari. Pe cap avea o beretă neagră, cu o emblemă de regiment aplicată în față. Purta un pistol, ținut într-un toc din plasă care se legăna; deasupra tocului se afla și o cartușieră mică, evident pentru muniție. Am remarcat că clapeta tocului era deschisă, iar mâinile lui înmănușate nu zăboveau niciodată la depărtare de armă.

Figura soldatului – cel mai șocant aspect dintre toate – era ascunsă sub o mască extraordinară, formată din niște ochelari mari și întunecați și un muștiuc precum trompa unei muște deasupra gurii, care îi cuprindea în întregime capul pe sub beretă.

— Sfinte Sisoe, îmi șopti Moses. Ce mai viziune!

— Într-adevăr, am răspuns eu sumbru, căci înțelesesem imediat semnificația acelei arătări. Este protejat împotriva gazelor – observi? Nu se vede nici măcar un inci din pielea flăcăului acesta. Iar epoleții îl apără, pesemne, împotriva săgeților și conțin de asemenea otravă... Mă întreb ce straturi de protecție o mai avea pe dedesubtul acelei uniforme umflate. Oare ce soi de epocă a socotit necesar să trimită o asemenea brută prin timp, în inocentul an 1873? Moses, acest fort a venit la noi dintr-un viitor foarte întunecat – un Viitor al Războiului!

Soldatul se apropie ceva mai mult de noi. Pe un ton sacadat – care era înăbușit de mască, însă altminteri absolut caracteristic clasei ofițerești – ne adresă o somație, într-o limbă pe care la început, n-am izbutit s-o recunosc.

Moses se aplecă spre mine.

— E în germană! Și cu un accent teribil de prost. Ce naiba înseamnă toate astea... ei?

Am făcut un pas în față, cu mâinile ridicate în aer.

— Suntem englezi. Înțelegeți?

Nu puteam să văd chipul soldatului, însă am avut impresia că detectez, în poziția umerilor săi, dovada unei oarecare ușurări. Glasul lui părea energic. Nu era decât un bărbat tânăr, mi-am dat seama, prins în carapacea războiului.

— Foarte bine, zise el impetuos. Vă rog să veniți cu mine.

Se părea că nu prea aveam de ales.

Tânărul soldat rămase lângă fortul său, cu mâinile odihnindu-se pe patul pistolului, câtă vreme noi am urcat cele câteva trepte până în interior.

— Spune-mi un singur lucru, îi ceru Moses militarului. Care este scopul acelei drăcovenii cu lanțuri și tambur din fața vehiculului?

— Este dispozitiv anti-mină, răspunse individul cu mască.

— *Anti-mină?*

— Când Raglan înaintează, lanțurile mătură pământul. Gesticula cu mâinile înmănușate, deși rămăsese cu ochii pe Moses. În mod clar era britanic; crezuse că se putea ca noi să fim germani!

— Înțelegeți? Totul este să detonăm minele îngropate înainte să trecem peste ele.

Moses căzu pe gânduri, apoi urcă după mine în fort.

— O încântătoare dovadă de ingeniozitate britanică. Îmi spuse el. Și privește grosimea acestei cuirase. Gloanțele s-ar sfărâma de blindajul ăsta precum picăturile de ploaie - în mod sigur, doar un

tun de câmp ar fi în stare să încetinească o asemenea namilă.

Ușa grea se trânti în spatele nostru, se potrivi în cadrul ei cu o bufnitură zdravănă, iar garniturile de cauciuc se etanșeizară pe carcasă.

Astfel, lumina zilei a fost alungată.

Ne-au escortat până în partea centrală a unei galerii înguste, care străbătea fortul de la un capăt la celălalt. În acel spațiu închis, zgomotul motoarelor era puternic și rezonant. Se simțea un miros de ulei mineral și de petrol, și duhoarea slabă a corditului; era excesiv de cald, și am simțit de îndată cum transpirația începe să-mi curgă prin jurul gulerului. Singurele surse de lumină erau două becuri electrice - total inadecvate pentru a ilumina acel spațiu lung, înghesuit.

Interiorul fortului mi se contura în minte, în impresii fugare de clarobscur și umbră. Am putut să disting contururile celor opt roți enorme - fiecare având un diametru de zece picioare - ce se aliniau pe părțile laterale ale vehiculului și care erau protejate în interiorul carcasei. În zona din față a fortului, la provă, se găsea un singur soldat, pe un scaun înalt din pânză: era înconjurat de manete, cadrane și ceea ce părea obiectivul unui periscop; am socotit că acesta era conductorul. În compartimentul din spate se afla sala mașinilor. Acolo puteam să văd formele masive ale echipamentelor; în întunericul acela, motoarele aduceau mai mult cu siluetele amenințătoare ale unor bestii colosale decât cu ceva creat de mâna omului. Soldații umblau printre aparate, cu măști și mănuși groase, semănând întru totul cu niște servitori ce slujeau unor idoli de metal.

Niște cabine mici, înghesuite și aparent inconfortabile, erau agățate de plafonul înalt, iar în fiecare dintre ele se putea vedea profilul umbrat al unui singur soldat. Fiecare militar dispunea de o mulțime de arme și instrumente optice, cele mai multe dintre ele de o construcție necunoscută mie, care ieșeau prin carcasa navei.

Pesemne că erau vreo douăzeci și cinci de pușcași și mecanici – purtau cu toții măști, uniforme caracteristice și berete – și, toți până la unul, se holbau fățiș în jos, la noi. Vă puteți închipui în ce măsură le-a captat atenția Morlocul!

Era un loc sumbru, intimidant: un templu mobil, închinat Forței Brute. Nu m-am putut abține să nu remarc contrastul cu ingineria subtilă a Morlocilor lui Nebogipfel!

Tânărul nostru soldat urcă până la noi; acum, că fortul fusese din nou etanșezat, își scoase masca și o lăsă să-i atârne de gât, precum o față jupuită – iar eu am văzut că, într-adevăr, era foarte tânăr, cu obrajii scăldați de sudoare.

— Vă rog să o luați înaintea, spuse el. Căpitanul dorește să vă ureze bun-venit la bord.

Îndrumați de el, ne-am așezat unul în spatele celuilalt și am început să avansăm prudent – sub privirile aspre și tăcute ale militarilor – către prova fortului. Podeaua era deschisă și am fost nevoiți să mergem pe niște pasarele înguste, din metal. Picioarele goale ale lui Nebogipfel lipăiră pe tabla striată, aproape fără zgomot.

În apropierea provei acestui cuirasat terestru, puțin în spatele conductorului, se găsea o cupolă din alamă și fier care se înălța dincolo de plafon. Dedesubtul

acestei cupole se afla o persoană - purta mască și își ținânea mâinile la spate - cu o atitudine de stăpân al acestui fort. Căpitanul era echipat cu o beretă și o salopetă de același tip ca soldatul care ne întâmpinase, cu acei epoleți metalici și cu o armă de mână la centură; însă acest ofițer superior avea o bandulieră dublă din piele, o chingă încrucișată și un centiron de sabie, precum și alte însemne ale gradului, inclusiv ecusoane de armă pe haină și galoane pe umeri. Tresele de campanie, groase de mai mulți inci, îi decorau pieptul uniformei.

Moses se uită în jur cu o curiozitate avidă. Arătă către un soi de scară situată deasupra Căpitanului.

— Privește acolo, zise el. Fac pariu că poate să comande coborârea scării cu ajutorul acelor manete din șina de lângă el - vezi - iar apoi să urce până în cupola de sus. Astfel, are posibilitatea să vadă pretutindeni în jurul acestei fortărețe, pentru a-i îndruma mai bine pe mecanici și pe pușcași.

Părea impresionat de ingeniozitatea înmagazinată în acest monstru al Războiului.

Căpitanul făcu un pas înainte, șchiopătând însă vizibil. Acum își scoase masca și am putut să-i vedem chipul. Am remarcat că această persoană era foarte tânără, evident destul de sănătoasă - deși extraordinar de lividă - și aparținea genului asociat îndeobște cu Marina Militară: alertă, calmă, inteligentă deosebit de competentă. Își scoase mănua și îmi întinse mâna. Am luat mâna oferită - era mică, iar propria mea palmă o cuprinse ca pe aceea a unui copil - și am rămas cu ochii ațintiți, cu o uimire pe care nu am putut-o masca, spre acel chip senin.

— Nu mă așteptam, spuse Căpitanul, la așa de mulți pasageri – am impresia că nu știam la ce să ne așteptăm – însă sunteți cu toții bine veniți aici și vă asigur că veți fi tratați cum se cuvine.

Glasul îi era delicat, dar trebuia să-l ridice un pic deasupra duduitorului motoarelor. Ochii de un albastru-deschis trecură peste Moses și Nebogipfel, cu o urmă de voie bună.

— Bine ați sosit pe *Lord Raglan*. Mă numesc Hilary Bond și sunt căpitan în Batalionul Nouă al Regimentului Regal de Leviathani.

Era adevărat! Acest Căpitan – un ostaș rănit și cu experiență, și comandant al unei mașini de luptă mai cumplite decât mi-aș fi putut imagina eu vreodată – era *femeie*!

8. Reîntâlnire cu vechi cunoștințe

Ea surâse, scoțând la iveală o cicatrice de pe bărbie, iar eu mi-am dat seama că nu putea să aibă mai mult de douăzeci și cinci de ani.

— Ascultă, Căpitane, am spus, cer să aflu cu ce drept ne-ai reținut.

Ea rămase netulburată.

— Misiunea mea reprezintă o prioritate pentru Apărarea Națională. Îmi pare rău dacă...

Acum însă Moses făcu un pas în față; cu veșmintele sale fistichii de crai părea complet nepotrivit în acest interior cazon, cenușiu.

— Doamnă Căpitan, în anul 1873 nu este nevoie de Apărarea Națională!

— Dar este nevoie în anul 1938. Era extraordinar de intransigentă și radia o atitudine de comandă de neclintit. Misiunea mea a fost aceea de asigura securitatea, cercetării științifice care se desfășoară în casa de pe Petersham Road – în mod special, de a descuraja imixtiunile anacronice în desfășurarea sa stabilită.

— „Imixtiune anacronică”, se strâmbă Moses. Am impresia că vă referiți la Exploratorii Timpului.

— Un cuvânt adorabil, care *descurajează*! Am zâmbit eu. Ați venit cu suficiente arme, credeți, pentru a *descuraja* efectiv?

Acum, Nebogipfel făcu un pas înainte.

— Căpitane Bond, zise Morlocul încet, în mod sigur poți să îți dai seama că misiunea dumitale este o aberație logică. Știi cine sunt acești bărbați? Cum poți asigura securitatea cercetării când părintele ei – arătă

cu o mână păroasă către Moses - este răpit din vremea unde trebuie să se afle?

Bond se holbă la Morloc vreo câteva secunde prelungi; apoi își îndreaptă atenția către Moses - și către mine - și am avut impresia că remarcase, pentru prima oară, asemănarea dintre noi! Ne puse niște întrebări tuturor, menite să confirme adevărul afirmației lui Nebogipfel și identitatea lui Moses. Nu am negat, căci nu întrezăream nici un avantaj, pentru noi, indiferent ce am fi spus - poate, am socotit eu, urma să fim tratați cu mai mult respect dacă eram considerați de importanță istorică; însă n-am dezvăluit identitatea comună pe care o împărțeam cu Moses.

În cele din urmă, Hilary Bond îi șopti soldatului niște instrucțiuni scurte, iar el plecă spre o altă zonă a aparatului.

— Voi informa Ministerul Aerului despre aceasta când ne vom întoarce. Sunt sigur că ei vor fi mai mult decât interesați de dumneavoastră - și veți avea o puzderie de ocazii de a discuta această problemă cu autoritățile, după revenirea noastră.

— *Revenirea?* Am făcut eu. *Revenirea* - în anul 1938 al dumitale, adică?

Ea părea încordată.

— Paradoxurile călătoriei în timp mă cam depășesc, mă tem. Fără îndoială că tipii deștepți de la Minister o să le descurce pe toate.

Eram conștient că Moses râdea lângă mine - zgomotos, și cu o tentă de isterie.

— Oh, asta-i bună! Spuse el. Ah, asta-i bună de tot - acum nu mai e nevoie să mă chinuiesc, nici un pic, pentru a construi această afurisită de Mașină a

Timpului!

Nebogipfel se uită la mine posomorât.

— Mi-e teamă că aceste multiple lovituri date cauzalității ne îndepărtează din ce în ce mai mult de versiunea primordială a Istoriei - adică aceea care a existat înainte de cea dintâi punere în funcțiune a Mașinii Timpului...

Acum, Căpitanul Bond ne întrerupse.

— Pot înțelege consternarea dumneavoastră. Însă vă asigur că nu veți păți absolut nimic rău - dimpotrivă, misiunea mea este să vă protejez. De asemenea, rosti ea cu un farmec natural, m-am căznit să aduc pe cineva care să vă ajute să vă acomodați cu noi. Un nativ din această perioadă, s-ar putea spune.

Din capătul întunecat al coridorului se îndreptă agale spre grupul nostru o altă siluetă. Veni la noi purtând omniprezenții epoletți, o arma de mână și o mască ce-i atârna la brâu; însă uniformă - o piesă neagră, mohorâtă - nu avea nici un însemn militar. Această nouă persoană mergea lent, destul de dureros, pe pasarelele dificile, trădându-și din plin etatea; am remarcat că materialul uniformeii plesnea peste un burdihan lăsat.

Glasul îi era slab și de-abia se auzea prin larma motoarelor.

— Doamne sfinte, tu ești! Îmi strigă el. Sunt înarmat până în dinți pentru germani - dar, știi, nu prea mă așteptam să apar din nou, după acea ultimă cină de joi, și în nici un caz în circumstanțe ca aceasta!

Când pătrunse în lumină, veni rândul meu să am un alt șoc. Deși ochii îi erau încețoșați, atitudinea

gârbovită, iar în claia aceea de păr cărunt nu mai rămăsese nici măcar un fir roșcat -și cu toate că fruntea bărbatului era slujită de o cicatrice urâtă, ca și cum ar fi suferit o arsură - era, mai presus de orice îndoială. *Filby*¹!

— Blestemat să fiu! I-am spus.

Filby chicoti în vreme ce se apropia de mine. I-am apucat mâna fragilă și cu pete de bătrânețe și am apreciat că nu putea să aibă mai puțin de șaptezeci și cinci de ani.

— Oi fi blestemat! Suntem blestemați cu toții, poate! Dar, oricum, mă bucur să te văd.

Îi aruncă lui Moses o privire bizară. „Deloc surprinzător”, mi-am zis în gând.

— Filby, Sfinte Sisoe, am o groază de întrebări de pus.

— Sunt sigur că așa este. D-asta m-au scos din căminul de bătrâni din Domul Bournemouth². Mă ocup de aclimatizare, așa zic ei, și trebuie să vă ajut pe voi, nativii din perioada aceasta, să vă adaptați - înțelegeți?

— Dar, Filby - parcă a fost ieri - cum ai ajuns...

— Așa? Arată către constituția sa împovărată de vreme cu un gest cinic, de dispreț. Cum am ajuns așa? *Timpul*, prietene. Acest minunat Fluviu pe întinderea căruia, ne-ai făcut tu să credem, poți să aluneci precum un păianjen de apă. Ei bine, timpul nu-i prieten cu omul de rând, iar eu am călătorit prin

¹ Personaj din *Mașina Timpului* de H.G. Wells, unul dintre acei prieteni ai Exploratorului Timpului în fața cărora acesta își povestește aventurile în viitor (n. trad.).

² Bournemouth este un oraș și o Autoritate Unitară în regiunea South West England. Este o stațiune turistică foarte mare pe coasta de sud a Marii Britanii.

timp în modalitatea cea mai dificilă, și iată ce mi-a făcut această călătorie. Pentru mine, au trecut patruzeci și șapte de ani de la acea ultimă întâlnire din Richmond, de la acel truc magic cu macheta Mașinii Timpului – mai ții minte? – Și de la ulterioara ta dispariție în Ziua de Dincolo de Mâine.

— Ai rămas încă același Filby, am spus eu cu afecțiune și i-am strâns brațul. Chiar dacă trebuie să recunoști – în cele din urmă – că am avut dreptate în legătură cu călătoria în timp!

— Și mult bine ne-a mai făcut asta, bodogăni el.

— Iar acum, domnilor, zise Căpitanul, dacă mă veți scuza, am un Leviathan de comandat. Vom fi gata de plecare în câteva minute.

Încuviințând din cap înspre Filby, se întoarse la echipajul ei. Filby scoase un oftat.

— Haide! Rosti apoi. În spate există un loc unde putem să stăm, cu mai puțină hărmălaie și mizerie decât aici.

Am pornit către partea dindărăt a fortului.

În timp ce ne deplasam pe coridorul median, am izbutit să observ mai îndeaproape mijloacele de locomoție ale fortului. Sub pasarelele centrale am văzut un set de osii lungi, ce se puteau roti libere în jurul unei axe comune, având dedesubt o punte de metal: osiile se terminau cu niște roți imense. Acele picioare elefantine, pe care le remarcasem mai devreme, atârnavă de roți. Roțile împrășcau țărână și bucăți din carosabilul stricat în interiorul artificial. Prin intermediul osiilor, roțile puteau fi înălțate ori coborâte față de scheletul principal al fortului, și se părea, de asemenea, că și picioarele puteau fi

ridicate, pe pistoane pneumatice. Cu ajutorul acestui ansamblu se asigura înclinația variabilă a fortului, dându-i posibilitatea să străbată terenurile cele mai accidentate, sau să rămână în poziție verticală pe dealurile cele mai abrupte.

Moses arată înspre scheletul solid din oțel, de formă paralelipipedică, ce susținea construcția fortului.

— Privește, îmi zise el în șoaptă, nu vezi ceva bizar la această secțiune? Și aceea, acolo! Barele care seamănă cu cuarțul. Este dificil de înțeles cărui scop structural servesc.

M-am uitat mai atent; îmi venea greu să fiu sigur în lumina becurilor electrice îndepărtate, însă am avut impresia că disting o stranie transluciditate verzuie în secțiunile de cuarț și nichel – o transluciditate care îmi părea mai mult decât familiară!

— Este *Plattnerită*, i-am spus printre dinți lui Moses. Barele au fost saturate... Moses, sunt convins – nu pot să mă înșel. În ciuda iluminării slabe – acelea sunt componente luate din propriul meu laborator; piese de rezervă, prototipuri și rebuturi pe care le-am realizat în timpul construcției Mașinii Timpului.

Moses încuviință din cap.

— Știm măcar că acești oameni n-au descoperit încă procedeul de a fabrica *Plattnerită*.

Morlocul veni lângă mine și arată cu degetul spre ceva depozitat în adâncurile întunecate ale compartimentului motoarelor. A fost nevoie să mă chiorăsc, însă am reușit să deslușesc că acea formă masivă era propria mea Mașină a Timpului – întreagă și intactă. În mod evident, luată de pe Dealul Richmond și adusă în acest fort, cu șinele încă

murdare de iarbă! Mașina era înfășurată în frânghii, ca și cum ar fi fost prinsă într-o pânză de păianjen.

Am simțit un năvalnic imbold, la vederea aceluia simbol puternic al siguranței, să scap de acei soldați – dacă eram capabil – și să mă îndrept spre mașina mea. Poate izbuteam să ajung acasă, chiar și acum...

Însă știam că ar fi fost o tentativă zadarnică și m-am calmat. Chiar dacă ajungeam la mașină – și nu eram în stare să fac acest lucru, căci soldații m-ar fi doborât într-o clipită cu armele lor – n-aș fi reușit să-mi găsesc iarăși drumul spre casă. După acest ultim incident, nici o variantă a anului 1891 în care era posibil să ajung nu putea să semene cu liniștitul și îmbelșugatul an pe care îl abandonasem atât de nebunește. Naufragiasem în timp!

Filby veni lângă mine.

— Ei, ce părere ai de mașinăria asta?

Mă izbi cu pumnul în umăr. Însă lovitura lui avea slăbiciunea vlăguită a unui moșneag.

— Întregul vehicul a fost proiectat de Sir Albert Stern¹, care a fost o figură proeminentă în domeniul ăsta încă din primele zile ale Războiului. M-au pasionat foarte mult aceste dihanii, pe măsură ce au evoluat de-a lungul anilor... Știi bine că întotdeauna m-au fascinat creațiile mecanice. Privește într-acolo! Arată către străfundurile compartimentului mașinilor. Motoare „Meteor” de la Rolls Royce – un rând întreg!

¹ Sir Albert Gerard Stern (1878-1966), bancher englez și supervisor al producției celor dintâi vehicule blindate: în 1916. Împreună cu Sir Ernest Swinton a organizat fabricarea primelor tancuri, devenind președinte al Comitetului pentru Aprovizionarea cu Tancuri din Ministerul Muniției, iar în timpul celui de-al doilea război mondial a condus Comitetul de Dezvoltare a Vehiculelor Speciale din Ministerul Aprovizionării (1939-1945) (n. trad.).

Și o cutie de viteze Merrit-Brown – vezi, acolo? Avem suspensii Horstmann, cu alea trei boghiuri pe fiecare parte...

— Da, l-am întrerupt eu, însă – scumpul meu Filby – *pentru ce* sunt toate astea?

— Pentru ce? Sunt pentru desfășurarea Războiului, firește Filby făcu un gest larg cu mâna. Acesta este un Leviathan, clasa Kitchener¹, unul dintre cele mai recente modele. Principala menire a Leviathanilor este să străpungă Asediul Europei. Înțelegeți. Pot negocia cu râvnă chiar și cele mai groaznice tranșee – deși sunt costisitoare, predispuse la defecțiuni și vulnerabile la bombardamente. Raglan este un nume potrivit, nu crezi? Căci Lordul Fitzroy Raglan a fost diavolul acela bătrân care a făcut mare balamuc la asediul Sevastopolului, în Crimeea. Poate bietul Raglan ar fi...

— *Asediul Europei?*

Filby se uită trist la mine.

— Îmi cer scuze, zise el. Poate, la urma urmei, n-ar fi trebuit să mă trimită pe mine – tot timpul uit cât de puține trebuie să știu. Mă tem că am devenit cel mai cumplit nătâng ramolit. Ascultă, trebuie să-ți spun că suntem în Război, din 1914.

— *Război? Cu cine?*

— Cu germanii, firește. Cu cine altcineva? Și zău că este o harababură teribilă...

Aceste vorbe, această imagine fugară a unei viitoare Europe cufundate în beznă de cei douăzeci și

¹ Horatio Herbert Kitchener (1850-1916), mareșal și om politic englez, celebru pentru cucerirea Sudanului (1898) și considerat un simbol al spiritului britanic de luptă în primul război mondial, când a servit ca secretar de stat la Apărare, reușind să aducă sub arme sute de mii de voluntari, până la moartea sa, în iunie 1916 (n. tard.).

patru de ani de Război, m-au înmărmurit!

9. În timp

Am ajuns la o încăpăre ce avea poate zece picioare pătrate; părea, mai degrabă, o cutie de metal montată pe carcasa interioară a Leviathanului. În tavan ardea un singur bec electric, iar pereții erau capitonați cu piele, îndulcind pustietatea metalică a fortului și înăbușind zgomotele motoarelor – deși o vibrație mai profundă putea fi percepută prin materialul vehiculului. Înăuntru se găseau șase scaune: niște piese simple, cu spătarul drept, care erau fixate de podea cu șuruburi, unul în fața altuia, și echipate cu niște hamuri din piele. Mai exista și un dulap jos.

Filby ne pofti să luăm loc pe scaune și începu să se foiască în jurul dulapului.

— Ar fi bine să vă puneți hamurile, spuse el. Aberația asta de salt prin timp dă niște amețeli tare urâte.

Moses și cu mine ne-am așezat față în față. Mi-am prins lejer frâurile în jurul meu; Nebogipfel întâmpină ceva probleme cu cataramele, iar chingile îi atârnară până ce Moses îl ajută să le strângă cât trebuia.

Acum, Filby veni la mine trăncănind, cu ceva în mână; era o ceașcă de ceai pe o farfuriuță de porțelan ciobită, cu un mic biscuit într-o parte. Nu m-am putut abține să nu râd.

— Filby, întorsăturile destinului nu încetează niciodată să mă uimească. Iată-ne pe amândoi aici, în acest amenințător fort mobil, pe cale să pornim într-o călătorie în timp, iar tu ne servești cu ceai și biscuiți!

— Ei bine, chestia asta este a naibii de dificilă fără

micile plăceri ale vieții. Tu, probabil, știi!

Am sorbit din ceai; era călduț și fusese fiert un pic cam mult. Astfel întremat, am devenit, în mod absurd, destul de răutăcios – acum, că stau să mă gândesc, cred că starea mea mentală era puțin fragilă și nu doream să mă confrunt cu propriul meu viitor sau cu perspectiva lugubră a acestui Război din 1938.

— Filby, l-am sâcâit eu, chiar nu observi nimic...
ăă... *ciudat* la însoțitorii mei?

— Ciudat?

I-am făcut cunoștință cu Moses – iar bietul Filby a început să se uite când la unul, când la altul, reușind să își verse ceaiul pe bărbie.

— Aceasta este adevărata lovitură a călătoriei în timp, i-am spus cu ardoare lui Filby. Scoate-ți din minte toate chestiile despre Originea Speciilor sau despre Destinul Umanității – abia când ajungi față în față cu tine însuși ca bărbat tânăr, îți dai seama ce vrea să zică cuvântul „lovitură”!

Filby ne mai puse câteva întrebări pe această temă a identității noastre – bunul și bătrânul Filby, sceptic până în ultima clipă!

— Am avut senzația că am văzut destule schimbări și minuni la viața mea, chiar și fără drăcovenia asta cu timpul. Dar acum – ei bine!

Scoase un oftat, iar eu am avut impresia că, de fapt, văzuse un pic *prea multe* în decursul îndelungatei sale vieți: întotdeauna fusese predispus către o anumită epuizare psihică, chiar și la tinerețe.

M-am aplecat în față, cât de mult îmi permiteau hamurile.

— Filby, nici nu-mi vine să cred că oamenii au decăzut atât de jalnic – că au devenit așa de orbi. Din

punctul meu de vedere, blestematul vostru de Război al Viitorului aduce mult cu sfârșitul civilizației.

— Pentru cei din vremurile noastre, rosti el solemn, poate că așa este. Însă generațiile mai tinere, care au crescut astfel încât nu știu altceva decât Războiul, care n-au simțit niciodată soarele pe chipurile lor fără frica de torpilele aeriene, ei bine, cred că ele s-au deprins cu situația – este ca și cum ne-am transforma într-o specie subterană.

Nu m-am putut abține să nu-i arunc o privire Morlocului.

— Filby, de ce această misiune prin timp?

— Nu atât pentru *tine*, cât pentru *Mașină*. Era vital să se garanteze construirea Mașinii Timpului. Tehnologia temporală este absolut vitală pentru Efortul de Război. Ori așa au impresia unii dintre ei.

Ei știu destul de multe despre modul în care ți-ai desfășurat cercetarea, din crâmpiele de însemnări pe care le-ai lăsat în urmă – deși n-ai publicat niciodată ceva legat de acest subiect; a existat numai acea relatare bizară despre prima ta călătorie în viitorul îndepărtat, pe care ne-ai spus-o după scurta ta reîntoarcere. Astfel, *Raglan* a fost trimis să-ți apere casa împotriva oricărei intruziuni a vreunui Explorator al Timpului – ca tine...

Nebogipfel își înălță capul.

— Alte exemple de confuzie în ceea ce privește cauzalitatea, rosti el. Este evident că savanții din 1938 încă n-au început să stăpânească conceptul de Multiplicitate. Ideea că nu se poate garanta nimic atunci când vine vorba de trecut: Istoria nu se poate modifica, este posibil numai să se genereze versiuni noi ale...

Filby se holbă la el – la arătarea aceea flecară, în uniformă de școală, cu părul ivindu-i-se de pe fiecare membru!

— Nu acum, i-am zis lui Nebogipfel. Spui întotdeauna ei. Cine sunt ei?

El păru surprins de întrebare.

— Guvernul, normal.

— Al cărui partid? Sări Moses.

— Partid? Of. Toate acestea sunt lucruri de mult apuse. Ne dădu această înfiorătoare veste – moartea Democrației în Marea Britanie – doar cu acele câteva cuvinte aruncate în treacăt!

— Am impresia, continuă el, că ne așteptam cu toții să dăm aici peste *Die Zeitmaschine*¹, învârtindu-se în jurul parcului Richmond și căutând să asasineze pe cineva... Părea îndurerat. E vorba de germani, știi. Afurisiții de germani! Fac cea mai cumplită harababură din orice... Exact așa cum au fost dintotdeauna!

Și cu asta, singurul bec electric își pierdu din strălucire, iar eu am auzit torsul motoarelor; am simțit familiara senzație de prăbușire implacabilă care îmi spusese că acest *Raglan* mă proiectase din nou în timp.

¹ Mașina Timpului (în lb. germană, în text) (n. trad.).

CARTEA A TREIA

RĂZBOIUL CU GERMANII

1. O nouă viziune a Richmondului

Cea mai recentă dintre expedițiile mele prin timp se dovedi plină de hopuri și chiar mai debusolantă decât de obicei; am considerat că asta se datora distribuției inegale a acelor resturi de Plattnerită în Leviathan. Însă călătoria dură puțin, iar în cele din urmă, senzația de prăbușire se atenua.

Filby stătea acolo, cu brațele încrucișate și bărbia lipită de piept – o întruchipare perfectă a suferinței. Aruncă o privire în sus, spre ceea ce eu socotisem că reprezenta un ceas de perete, și își lovi palmele de genunchii osoși.

— Ha! Iată c-am ajuns! Încă o dată este 16 iunie 1938 e.n. Se apucă să-și dezlege chingile.

M-am ridicat de pe scaunul meu și am studiat mai atent acel „orologiu”. Am descoperit că – deși limbile dădeau impresia că era ceas convențional – dispozitivul conținea de asemenea și câteva cadrane cronometrice micuțe. Am pufăit și am lovit cu degetul în suprafața de sticlă a aparatului.

— Ia uită-te aici! I-am zis lui Moses. Este un cronometru, însă arată *lunile* și *anii* – exces de tehnologie, Moses. O trăsătură caracteristică proiectelor guvernamentale. Mă mir că nu cuprinde și niște păpușele cu pelerine și pălării de soare, pentru a arăta succesiunea anotimpurilor.

După câteva minute, ni se alătură Căpitanul

Hilary Bond și tânărul soldat care ne luase de pe Dealul Richmondului (al cărui nume, ne spusese Bond, era Harry Oldfield). Micuța cabină deveni destul de neîncăpătoare.

— Am primit instrucțiuni în legătură cu dumneavoastră, rosti Căpitanul. Misiunea mea este să vă escortez până la Colegiul Imperial, unde se desfășoară cercetările asupra Războiului prin Transfer Temporal.

— N-am auzit de acest colegiu, însă nu voi mai pune alte întrebări.

Oldfield ducea o cutie cu măști de gaze și epoleți metalici.

— Uitați, ar fi bine să vă puneți astea. Moses ridică masca de gaze în silă.

— Doar nu vă așteptați să-mi bag capul într-o asemenea drăcovenie.

— Of, dar trebuie, zise Filby neliniștit și am văzut că deja își închidea propria sa mască peste figura cu fălci proeminente. Știți, avem de străbătut o mică bucată de drum prin aer liber. Și nu este sigură. Nu-i sigură deloc!

— Haide! I-am zis lui Moses, luând posomorât un set de măști și epoleți pentru mine însumi. Nu mai suntem acasă. Mi-este teamă, prietene.

Epoleții erau grei, dar se atașară cu ușurință la haina mea. Însă masca pe care mi-o dădu Oldfield, deși era mare și îmi venea bine, era extrem de incomodă. Am descoperit că cele două geamuri pentru ochi se aburiră aproape imediat, iar proeminențele de cauciuc sau piele din construcția sa se umplură în curând de sudoare.

— N-o să mă obișnuiesc niciodată cu așa ceva

— Sper că nu vom rămâne pe aici suficient timp pentru a fi nevoiți să ne obișnuim, șuieră Moses pățimaș, cu vocea înăbușită de propria lui mască.

M-am întors către Nebogipfel. Bietul Morloc – deja încorsetat în uniforma lui de școlar – era acum ascuns sub o mască ridicolă, de câteva ori mai mare decât i-ar fi trebuit lui; când își mișca țeasta, filtrul insectil din fața aparatului chiar se bălăbănea

L-am bătut ușor pe creștet.

— Cel puțin acum te vei topi în mulțime, Nebogipfel!

El se abținu să răspundă.

Am ieșit din pânțelele mecanic al lui Raglan, la lumina strălucitoare a unei zile de vară. Era în jur de două după-amiaza, iar soarele se reflecta pe culorile mohorâte ale Leviathanului. Măscă mea se umplu de îndată cu transpirație și aburi, și tânjeam să-mi dau jos de pe cap chestia aceea grea și strânsă.

Văzduhul de deasupra era imens, de un albastru-intens și fără pic de nor – deși ici-colo puteam să văd dâre și fuioare albe. Subțiri, urme de vaporii ori de cristale de gheață încrustate pe întinderea bolții. La capătul unei asemenea dâre am zărit o sclipire – poate era lumina soarelui oglindindu-se pe vreo Mașină Zburătoare din metal.

Leviathanul era cocoțat pe o variantă a șoselei Petersham, ce se schimbase mult din 1873, ba chiar și față de 1891. Am recunoscut cea mai mare parte a caselor din zilele mele. Până și locuința mea încă exista dincolo de un gard ce fusese corodat și acoperit de cocleală. Acum, grădinile și peluzele păreau toate să fie săpate și cultivate cu o plantă pe

care nu o cunoșteam. Am observat că multe dintre clădiri suferiseră pagube serioase. Din unele nu mai rămăsese decât fațada - acoperișul și zidurile interioare fiind spulberate; ici-colo, construcțiile erau înnegrite și pustiite de incendii, iar altele fuseseră reduse la mormane de moloz. Până și propria mea casă era devastată, iar laboratorul de-a dreptul năruit. Și distrugerea nu era recentă: viața renăscută, verde și viguroasă, pusese stăpânire pe interiorul multora dintre case; ruinele camerelor de zi și ale holurilor erau acoperite cu covoare de mușchi și plante tinere, iar iedera atârna în niște draperii bizare deasupra ferestrelor larg căscate.

Am izbutit să văd că arborii coborau încă pe aceeași pantă împădurită până la Tamisa, însă până și copacii prezentau semne de dezastru: am văzut grămezi de ramuri frânte, trunchiuri carbonizate și alte asemenea lucruri. Era ca și cum pe-acolo ar fi trecut o vijelie sau un incendiu năprasnic. Debarcaderul era intact. Însă din podul Richmond nu mai rămăseseră decât pilonii, înnegriți și retezați, suprastructura fiind complet nimicită. O mare parte din pajiștile de pe malul Tamisei, dinspre Petersham, fuseseră cultivate cu aceeași plantă bizară care popula grădinile, am observat eu, iar pe râu plutea la vale o murdărie cafenie.

Nu se zărea nici țiipenie de om. Circulația era inexistentă, buruienile își făceau loc prin pavajul sfărâmat al drumului. N-am auzit nici un glas - nici un râs sau strigăt, nici un copil jucându-se - nici un animal, nici un cal, nici un tril de pasăre.

Din atmosfera veselă care, din această perspectivă, caracterizase pe vremuri o după-amiază de

iunie – scânteierile vâslelor, chicotele căutătorilor de plăceri venind dinspre râu – nu mai rămăsese nimic.

Acum, toate dispăruseră, în acest an cenușiu, poate pentru vecie. Aveam în fața ochilor un Richmond părăsit, un loc mort. Mi-am adus aminte de splendidele ruine din lumea ca o grădină a anului de grație 802701. Socotisem că toate acele priveliști erau atât de îndepărtate de mine: niciodată nu-mi închipuisem că aveam să văd Anglia mea familiară într-o asemenea stare!

— Doamne Dumnezeule! Zise Moses. Ce catastrofă – ce dezastru! Anglia a fost abandonată?

— Oh, nu! Intervenii senin soldatul Oldfield. Însă locurile ca acesta nu mai sunt sigure. Din pricina gazelor și a torpilelor aeriene. Cea mai mare parte a populației s-a refugiat, în Domuri, pricepeți?

— Însă totul este atât de nimicit, Filby, am protestat eu. Ce s-a întâmplat cu spiritul națiunii noastre? Unde-i voința de a pune mâna la lucru și de a reclădi toate acestea? S-ar putea face, știi bine...

Filby își așază mâna înmănușată pe brațul meu.

— Într-o bună zi – când treaba asta ticăloasă se va termina – o să readucem totul la viață. Ei? Va fi exact ca înainte. Însă acum... Glasul său se curmă, și mi-am dorit să-i pot vedea expresia. Haide, spuse el. Ar fi bine să scăpăm de sub cerul liber.

L-am lăsat pe Raglan în urmă și am pornit grăbiți pe șosea, către centrul orașului: eu, Moses și Nebogipfel, împreună cu Filby și doi militari. Tovarășii noștri din 1938 mergeau cam ghemuiți aruncând spre cer nesfârșite priviri nervoase. Am observat cum Bond înainta șontăcând pronunțat cu piciorul stâng.

M-am uitat cu dor în spate, către Leviathan, căci

Înăuntru, știam eu, se afla Mașina Timpului – unica mea posibilitate de a mă întoarce acasă, de a scăpa din acest coșmar tot mai încâlcit al Istoriilor Multiple – dar eram conștient că nu exista nici o speranță de a ajunge acum la mașină; nu puteam decât să aștept desfășurarea evenimentelor.

Am mers de-a lungul lui Hill Street, apoi am cotit pe George Street. Din freamătul și eleganța care caracterizaseră această stradă comercială în Anul meu nu mai rămăsese nimic. Fațadele magazinelor, cum ar fi *Gosling's*, și *Wright's*, erau bătute în cuie, și până și scândurile care acopereau vitrinele erau albite de anii de stat în soare. Am văzut cum un colț al vitrinei de la *Gosling's* fusese dat la o parte, în mod cert de către tâlhari; gaura făcută arăta ca și cum locul fusese ros de un șobolan mare cât un om. Am trecut de un adăpost scund, cu o copertină ce atârna mult în afară, lângă care se aflau un stâlp cu semne în carouri și o suprafață de sticlă, acum crăpată. Și acesta părea lăsat în paragină, iar lucitoarea vopsea galbenă și neagră de pe pilon era plesnită și scorjită.

— Este un refugiu împotriva raidurilor aeriene, îmi zise Filby, ca răspuns la nedumerirea mea. Unul dintre modelele de început. Foarte inadecvat – dacă ar suferi vreodată un impact direct... Ei, bine! Semnele de pe stâlp desemnează un post de prim-ajutor, echipat cu aparate de respirație și măști. Rareori utilizat, înainte să înceapă marea retragere în Domuri.

— *Raiduri aeriene...* Asta nu-i o lume fericită, Filby, dacă s-au născocit asemenea termeni¹.

¹ În limba engleză, cuvântul *raid* (raid, asalt ori atac fulgerător), provine din *to ride* (a călări) și *ride* (expediție călare), fiind în același timp, în limba veche, un dublet pentru *road* (drum, cale); din acest motiv și reținerile Exploratorului Timpului față de sintagma *air-raid* (raid aerian), care a intrat

El oftă.

— Dispun de torpile aeriene, pricepi. Germanii, adică. Aparate zburătoare, care pot să ajungă într-un punct situat la două sute de mii depărtare, să lanseze o bombă și să se întoarcă totul mecanizat, fără intervenția omului. Este o lume a miracolelor, căci Războiul constituie o motivație teribilă pentru spiritul de invenție, știi bine. O să-ți placă la nebunie să fi aici!

— Germanii..., zise Moses. De la ascensiunea lui Bismarck¹, n-am avut decât necazuri cu germanii. Ticălosul ăla bătrân mai trăiește?

— Nu, însă are succesori abili, rosti Filby, posomorât. N-am avut nici un comentariu de făcut. Din punctul meu de vedere, acum atât de detașat de cel al lui Moses, până și o brută ca Bismarck nu părea să justifice pierderea unei singure vieți omenești.

Filby îmi vorbea, în fragmente debitate pe nerăsuflăte, despre mai mulți dintre minunații gargantua ai Războiului din acest ev tenebros: despre submarinele de asalt, proiectate să ducă lupte cu gaze, care aveau o rază de manevră practic nelimitată și care erau dotate, fiecare, cu câte șase proiectile aeriene, ce conțineau o formidabilă cantitate de bombe cu gaz, despre torentul de

în uz abia în 1910-1915 (n. trad.).

¹ Otto Eduard Leopold von Bismarck - Graf von Bismarck (conte), apoi Fürst von Bismarck-Schönhausen (principe) - (n. 1 aprilie 1815, d. 30 iulie 1898) a fost un om de stat al Prusiei/Germaniei de la sfârșitul secolului al XIX-lea, precum și o figură dominantă în afacerile mondiale. Ca prim-ministru (în germană: Ministerpräsident) al Prusiei între 1862 și 1890, el a supervizat unificarea Germaniei de la 1871. În 1867 devenise cancelar al Confederației Germane de Nord. A proiectat Imperiul German de la 1871, devenind primul său cancelar („Cancelar al Imperiului”) și dominând afacerile acestuia până la demiterea sa în 1890.

fierătanii care, mi-am închipuit eu, sfâșiau câmpiile bătucite ale Europei, despre alți „Leviathani” ce puteau să se deplaseze pe sub apă, să plutească sau să sape prin pământ; iar tuturor acestora opunându-li-se o panoplie la fel de extraordinară, alcătuită din mine și din arme de foc de toate soiurile.

Am evitat privirea lui Nebogipfel; nu puteam să înfrunt judecata sa! Căci aceasta nu era o regiune de pe Sfera din ceruri, populată cu post-umani, descendenți îndepărtați ai mei: aceasta era lumea *mea*, rasa *mea*, lovită de isteria Războiului! În ceea ce mă privește, încă păstram ceva din acea perspectivă mai amplă pe care o dobândisem în interiorul acelei mărețe construcții. Nu puteam suporta să-mi văd propria națiune ajunsă la o asemenea nebunie și m-a durut să aud contribuțiile lui Moses, tributare cum erau meschinilor idei preconcepute ale perioadei sale. Nu puteam să-l acuz pe el. Însă m-am simțit stingherit când mi-am dat seama că propria mea imaginație fusese cândva atât de mărginită, atât de *maleabilă*.

2. Un drum cu trenul

Am ajuns la o gară rudimentară. Însă nu era aceea de unde obișnuisem, în 1891, să călătoresc între Richmond și Waterloo, prin Barnes; această construcție recentă se găsea la distanță de centrul orașului, fiind amplasată exact lângă Kew Road. Și era un soi bizar de gară: n-am observat nimic care să aducă cu o casă de bilete sau cu niște panouri de informații, iar peronul era o simplă fâșie de beton. O nouă linie fusese instalată grosolan. Ne aștepta un tren: locomotiva era o namilă sumbră și întunecată, care pufăia tristă aburi pe deasupra cazanului murdar de funingine și care avea un singur vagon. Locomotiva nu posedă nici faruri, nici însemne ale companiei de căi ferate aparținătoare.

Soldatul Oldfield deschise portiera vagonului; era grea, cu o garnitură de cauciuc pe cant. Ochii acestuia, vizibili prin sticlele măștii, clipiră. Richmondul, într-o după-amiază senină din 1938, nu reprezenta un loc lipsit de primejdii!

Vagonul era simplu: existau niște șiruri de bănci din lemn de esență tare – atâta tot – nimic de genul capitonărilor sau ornamentelor. Totul era vopsit într-un maroniu uniform și șters, fără personalitate. Ferestrele erau închise etanș și aveau niște storuri ce puteau fi trase peste ele.

Ne-am așezat la locurile noastre, uitându-ne unii la alții destul de încordați. Zăpușeala din interiorul vagonului, în acea zi însoțită, era înăbușitoare.

De îndată ce Oldfield închise portiera, trenul se urni, cu o hurducătură.

— Este limpede că noi suntem singurii pasageri, murmură Moses.

— Ei bine, curios soi de tren mai este și ăsta, am remarcat eu. Cam puține facilități, Filby.

— Nu prea se poate spune că trăim într-un ev al huzurului, bătrâne.

Am traversat mile întregi de ținut dezolant, precum acela pe care îl văzusem în jurul Richmondului. Pământul fusese atribuit aproape în întregime agriculturii, aveam eu impresia, și era în cea mai mare parte depopulat, deși ici și colo am văzut câte un om sau doi scurmând prin țărână. Ar fi putut să fie o imagine din secolul al XV-lea și nu din secolul XX, dacă n-ar fi fost casele dărăpănate și bombardate, ce năpădeau peisajul rural, și din loc în loc, impozanta centură de adăposturi antiaeriene: acestea erau niște enorme carapace din beton, pe jumătate îngropate în pământ. În jurul lor patrulau soldați cu puști, care priveau lumea prin măștile de gaze cu aspect de cap de insectă, în căutarea vreunui refugiat curajos care să se apropie.

Lângă Mortlake am remarcat patru bărbați spânzurați de stâlpii de telegraf de pe marginea drumului. Trupurile lor erau puhave și înnegrite, și în mod clar ciugulite de păsări. I-am atras atenția asupra acestei priveliști oribile lui Filby - el și militarii, nici măcar nu observaseră prezența cadavrelor - iar Filby își întoarse ochii apoși în acea direcție și murmură cum că, fără îndoială, fuseseră prinși furând napi, ori așa ceva.

Mi se dădu de înțeles că asemenea imagini erau ceva firesc, în Anglia anului 1938.

Tocmai atunci - fără vreun avertisment - trenul

coborî pe o pantă abruptă într-un tunel. Două becuri electrice slabe, montate în plafon, intrară în funcțiune, și noi am rămas jos, în lucoarea lor galbenă, aplecându-ne unii către ceilalți.

— Ăsta-i un tren subteran? L-am întrebat pe Filby. Ne aflăm pe o prelungire a Liniei Metropolitane, îmi închipui.

Filby păru nedumerit.

— Ah, îmi imaginez că linia poartă un număr sau altul...

Moses începu să se joace cu masca sa.

— Cel puțin acum putem să ne scoatem chestiile astea cumplite.

Bond îi puse mâna pe braț.

— Nu, spuse femeia. Nu suntem în siguranță. Filby dădu din cap în semn de încuviințare.

— Gazul ajunge pretutindeni. (Am avut impresia că tremura, însă, dat fiind acel costum mohorât și larg pe care îl purta, îmi venea greu să fiu sigur.) Până n-ați trecut prin așa ceva...

Apoi zugrăvi sumar, în cuvinte vii, imaginea unui atac cu gaze la care asistase în prima etapă a Războiului, în Knightsbridge, când bombele încă se mai aruncau manual din baloane, iar populația nu era deloc obișnuită.

Asemenea scene înfiorătoare deveniseră locuri comune, se deducea din spusele lui Filby, în această lume a Războiului fără de sfârșit!

— Mă mir că moralul populației n-a cedat complet, Filby.

— Oamenii nu sunt așa, aparent. Oamenii le îndură pe toate. Firește că au existat perioade de deznădejde, continuă el. Îmi amintesc de august

1918, bunăoară... Era un moment în care se părea că Aliații Vestici aveau să-i dea gata pe blestemații de germani, după atâta amar de vreme, și să pună capăt Războiului, însă apoi a urmat Bătălia Kaiserului – *Kaiserschlacht* – marea victorie a lui Ludendorff¹, care a spart liniile franceze și britanice... După patru ani de război de tranșee, a constituit o grandioasă izbândă pentru ei. Bineînțeles, bombardarea Parisului, în care au murit atâția din comandamentul general francez, nu ne-a fost de prea mare ajutor...

Căpitanul Bond aprobă din cap.

— Această victorie rapidă în Vest le-a dat posibilitatea germanilor să-și îndrepte atenția către rușii din Est. Apoi, prin 1925...

— Prin 1925, reluă Filby, afurisiții de germani și-au realizat visul de veacuri. *Mitteleuropa*².

El și Bond îmi prezentară, pe scurt, situația. *Mitteleuropa*: o piață unică ce mergea de la coasta Atlanticului până dincolo de Urali. Prin 1925, puterea Kaiserului se întindea de la Atlantic până la Marea Baltică, iar prin Polonia Rusească, până în Crimeea. Franța ajunsese o ruină secătuită, spoliată de o mare parte din resursele sale. Luxemburgul fusese făcut, cu forța, un stat în federația germană. Belgia și Olanda

¹ Erich Ludendorff (1865-1937). general german, unul dintre cei mai buni strategii din primul război mondial: după ce a capturat, în 1914, Orașul Liège, Belgia, a fost numit șef de stat-major pe frontul rusesc, unde a obținut o importantă victorie în bătălia de la Tannenburg; din 1916, prim-locțiitor al lui Paul von Hindenburg, comandantul general al armatelor germane: a condus ofensiva germană din primăvara anului 1918 de pe frontul de Vest, reușind să împingă trupele franco-britanice până în pozițiile pe care le aveau în 1914; după război a intrat în Partidul Național Socialist, din partea căruia a candidat, în 1925, la președinția Republicii Germane (n. trad.).

² Europa Centrală (în lb. germană, în text) (n. trad.).

fuseseră constrânse să-și pună porturile la dispoziția Germaniei. Zăcămintele Franței, Belgiei și României erau exploatate pentru a alimenta cu carburant expansiunea continuă a Reichului spre Est, slavii erau împinși înapoi, iar milioane de ne-ruși erau „eliberați” de sub dominația Moscovei...

Și așa mai departe, cu toate amănuntele fără sens.

— Apoi, în 1926, zise Bond, Aliații - Marea Britanie cu imperiul ei și America - au deschis iarăși un front în Vest. A fost Invazia Europei: cea mai mare deplasare de trupe și de materiale pe apă și prin aer din câte s-au văzut vreodată. La început, totul a decurs bine. Populația Franței și a Belgiei s-a răsculat, iar germanii au fost alungați...

— Dar nu prea departe, rosti Filby. În curând ne-am trezit din nou ca în 1915, cu cele două armate uriașe înțepenite în mocirlele Franței și ale Belgiei.

Și astfel începuse Asediul. Acum, resursele disponibile pentru purtarea Războiului erau mult mai mari: tot sângele Imperiului Britanic și al continentului american, pe de-o parte, și cel al *Mitteleuropei*, de cealaltă, era turnat în haznaua oribilă a acestui Război.

Iar pe urmă. Războiul i-a ajuns și pe civili, fără cruțare: torpilele aeriene, atacurile cu gaze...

— „*Războaiele semințiilor vor fi mai năprasnice decât acelea ale regilor*”, cită sumbru, Moses. Dar semințiile, Filby - ce seminții!

Vocea sa, înăbușită de mască, îmi era deopotrivă familiară, și în același timp atât de îndepărtată.

— Au existat proteste populare - mai ales către sfârșitul anilor douăzeci, țin minte. Însă apoi s-a emis Ordinul 1305, care a scos în afara legii grevele,

închiderea fabricilor și toate celelalte. Și cu aceasta s-a pus capăt! De-atunci... ei bine, pur și simplu, ne-am împăcat toți cu situația, am impresia.

Mi-am dat seama că pereții tunelului se îndepărtaseră de fereastră, ca și cum tunelul s-ar fi lărgit. Se părea că intram într-o enormă cameră subterană.

Bond și Oldfield își desfăcură măștile, cu o expresie de ușurare deplină; Filby scăpă de curelele sale, iar când bietul lui craniu bătrân ieși din temnița jilavă, am putut să văd niște semne albe pe bărbia sa, acolo unde cauciucul măștii se înfipsese în ea

— Așa-i mai bine, rosti el.

— Acum suntem în siguranță?

— Așa ar trebui. La fel de în siguranță ca oriunde altundeva! Mi-am desfăcut masca și am scos-o; Moses scăpă iute de a lui și îl ajută pe Morloc. Când fața micuță a lui Nebogipfel ieși la lumină, Oldfield, Bond și Filby se holbară la el fățiș – nu-i puteam învinui – până ce Moses îl ajută să-și pună la loc ochelarii și șapca.

— Unde ne aflăm? L-am întrebat pe, Filby.

— Nu recunoști locul?

Filby își îndreptă mâna către întunericul de dincolo de fereastră.

— Ăă...

— Este Hammersmith, amice. Tocmai am traversat râul.

— Este Poarta Hammersmith, îmi explică Hilary Bond. Am ajuns în Domul Londrei.

3. Londra la război

Domul londonez!

Nimic din propria mea vreme nu mă pregătise pentru acest uluitor edificiu. *Închipuiți-vă*: o colosală cupolă din beton și oțel, cu diametrul de aproape două mile, întinzându-se peste oraș de la Hammersmith la Stepney și de la Islington la Clapham... Străzile erau întrerupte pretutindeni de piloni, proptele și contraforturi care se înfingeau în solul argilos al Londrei, dominând și încorsetând populația precum picioarele unei mulțimi de uriași.

Trenul își continuă înaintarea, dincolo de Hammersmith și Fulham, pătrunzând mai adânc în Dom. Când ochii mi se obișnuim cu semiobscuritatea, am început să deslușesc felul în care felinarele de pe străzi schițau imaginea unei Londre pe care încă o puteam recunoaște: „Aici este Kensington High Street, dincolo de grilajul acesta! Iar acela este parcul Holland?” și așa mai departe. Dar, în afară de numele străzilor și de reperele familiare, aceasta era o Londră nouă, o Londră a nopții perpetue, un oraș care nu se putea bucura niciodată de seninătatea văzduhului de iunie de afară – însă o Londră ce acceptase toate acestea ca preț al supraviețuirii, îmi spuse Filby: căci bombe și torpilele s-ar fi scurs pe acel Acoperiș sau ar fi explodat fără nici un pericol, lăsând nevătămată „Marea Cloacă” a lui Cobbett¹ de dedesubt.

Pretutindeni, zise Filby, orașele oamenilor – care odinioară străluceau de atâta lumină, transformând

¹ William Cobbett (1763-1835), scriitor englez de eseuri politice și ziarist (n. trad.).

partea întunecată a lumii noastre rotitoare într-un giuvaer scânteietor – fuseseră acoperite cu asemenea carapace deprimante și tenebroase; acum, oamenii arareori se mai deplasau între marile domuri-orașe, preferând să se înghesuie în Bezna creată de om.

Linia noastră de tren părea să fi fost tăiată pe vechea rețea de străzi. Drumurile pe care le străbăteam erau foarte aglomerate, însă cu oamenii care mergeau pe jos ori pe biciclete; n-am văzut trăsură, acționate de cai ori de motoare, așa cum mă așteptasem. Existau până și ricșe! Un fel de șarete ușoare, trase de cockney¹ asudați și costelivi, care șerpuiau printre obstacolele ridicate de pilonii Domului.

Urmărind mulțimea de la fereastra trenului, care își reducea viteza, am avut senzația, în ciuda larmei și a vânzolelii generale, de disperare, amărăciune și deziluzie... Am văzut capete plecate, umeri gârboviți, chipuri zbârcite, îngrijorate; exista o anumită înverșunare, aveam eu impresia, în modul în care oamenii își trăiau viața; însă, mi se păru mie – și nu era defel surprinzător – rămăsese prea puțină bucurie.

M-am mirat că nu se zărea nici un copil, nicăieri. Bond mă informă că cele mai multe dintre școli se aflau acum în subteran, pentru a se asigura o protecție sporită împotriva pericolului de bombardament, în vreme ce părinții munceau în fabricile de muniție sau în imensele aerodromuri care se ridicaseră în jurul Londrei – la Balham, Hackney și Wembley. Ei bine, poate că aceasta era o rânduială mai sigură, însă ce loc posomorât devenise orașul fără râsetele copiilor ce alergau! Dacă până și eu, un

¹

Cetățeni ai Londrei de condiție umilă, locuind în general în East End.

burlac convins, eram pregătit să recunosc. Și oare ce fel de pregătire pentru viață primeau aceste sărmăne găze subpământene?

Iarăși, am cugetat eu, peregrinările mele mă aduseseră într-o lume a tenebrelor, fără soare, o lume prielnică pentru un Morloc. Însă cei care zidiseră acest măreț edificiu nu erau Morloci: era propria mea rasă, silită de Război să renege Lumina pe care o dobânda de drept prin naștere. Mă cuprinse o jale adâncă și stăruitoare – simțământ ce avea să persiste o mare parte din șederea mea în 1938.

Din loc în loc, am observat dovezi mai directe ale ororilor Războiului. Pe Kensington High Street am văzut un cetățean mergând de-a lungul străzii – ajutat de o femeie tânără și zveltă, care îl sprijinea. Buzele lui erau subțiri și întinse, iar ochii păreau niște mărgelile în orbitele zbârcite. Pielea feței sale era un vălmășag de semne purpurii și albe pe un fond cenușiu.

Filby trase aer în piept când i l-am arătat.

— *Arsuri de luptă*, rosti el. Întotdeauna arată la fel... Un războinic aerian, probabil – un tânăr gladiator, ale cărui fapte de vitejie le aclamăm cu toții când Trăncănitoarele strigă despre ele! Totuși, după aceea, unde se mai găsește loc pentru ei? Se uită la mine și își așeză o mână uscățivă pe brațul meu. Nu vreau să par nesimțitor, scumpul meu prieten. Am rămas încă același Filby pe care îl cunoșteai. Doar că – Dumnezeule – aici e nevoie să te oțelești!

Cea mai mare parte dintre vechile edificii ale Londrei părea să fi rămas în picioare, deși, am văzut eu, unele dintre construcțiile mai înalte fuseseră retezate pentru a permite ridicarea carapacei de

beton. M-am întrebat dacă Columna lui Nelson¹ mai exista! Noile clădiri erau mici, gheboșate și sumbre, și încă se vedeau niște cicatrice lăsate de primele zile ale Războiului, înainte de finalizarea Domului: enorme cratere de bombe, aidoma unor găvane goale, și coline de moloz pe care nimeni nu avusese până acum voința sau energia de a le îndepărta.

Domul atingecea cea mai mare înălțime, de circa două sute de picioare, exact deasupra Westminsterului. În inima Londrei: apropiindu-ne de zona mediană a orașului, am remarcat fasciculele strălucitoare ce porneau din străzile centrale, iluminând acel Plafon universal. Și pretutindeni, ieșind din pavajul Londrei sau din fundațiile gigantice ale canalului Tamisei, se vedeau aceiași piloni: grosolani. Îngrămădiți, cu bazele consolidate și susținute cu proptele – zece mii de Atlași din beton meniți să țină pe umeri acel acoperiș, piloni care transformaseră Londra într-un imens templu maur.

M-am întrebat dacă bazinul de cretă și argilă moale pe care era situată Londra putea să suporte această greutate colosală! Dacă întreg ansamblul se cufunda în sol, trăgând în adâncuri, o dată cu el, prețiosul său conținut, de milioane de suflete? M-am gândit cu oarece nostalgie la acea Eră a Clădirilor ce avea să vină, când, din imaginile fugare pe care le văzusem, împlânzirea gravitației urma să facă dintr-o structură precum acest Dom o chestiune trivială...

Totuși, în pofida nefinisării și a grabei evidente cu care fusese ridicat, ca și a destinației sale dezolante,

¹ Monument ridicat în Trafalgar Square, în onoarea amiralului Horatio Nelson (1758-1805), învingătorul lui Napoleon în celebra luptă navală de la Capul Trafalgar (1805), unde a și murit (n. trad.).

Domul mă impresiona. Deoarece era în întregime tăiat din piatră obișnuită și amplasat pe terenul lutos al Londrei, fără mult mai multe cunoștințe tehnologice decât acelea ale propriului meu secol, acest edificiu sumbru îmi păru mai remarcabil decât toate minunățiile pe care le văzusem în anul de grație 657208!

Ne-am continuat drumul, însă ne apropiam, evident, de capătul călătoriei, căci trenul se deplasa doar un pic mai repede decât un om pe jos. Am remarcat magazine deschise, însă vitrinele lor nu luceau în lumină: am văzut manechine îmbrăcate în hainele cenușii ale vremii și cumpărători uitându-se prin geamurile cârpite. Nu prea mai rămăsese loc pentru lux, se părea, în acest Război îndelungat și crâncen. Trenul se opri.

— Am ajuns, spuse Bond. Aici este Poarta Canning, o să facem doar câteva minute pe jos până la Colegiul Imperial.

Soldatul Oldfield împinse portiera vagonului - care se deschise cu un pocnet distinct, ca și cum presiunea din interiorul acestui Dom ar fi fost mai mare - iar peste noi năvăli un potop de zgomote. Am văzut alți militari, îmbrăcați în mohorâtele uniforme măslinii ale infanteriștilor, așteptându-ne pe peron.

Astfel, mi-am apucat masca de gaze luată cu împrumut și am pășit în Domul Londrei.

Zarva era uluitoare - aceasta a fost prima mea impresie. Parcă mă găseam într-o criptă imensă, pe care o împărțeam cu milioane de alte suflete. O babilonie de glasuri, scârțâitul roților de tren și troncănitul tramvaielor: toate păreau să huruie sub

acest Plafon imens și întunecat, și să se năpustească asupra mea. Era extrem de cald – mai cald decât fusese în *Raglan*. Se simțea un amestec încins de mirosuri, nu toate plăcute: de hrană gătită, de ozon provenit de la cine știe ce mașinărie, de abur și ulei de la tren – iar mai presus de toate, de oameni, izul milioaneilor de oameni ce răsuflau și asudau în acest gigantic rezervor închis de aer.

Din loc în loc se puteau observa surse de lumină plasate în structura Domului însuși: nu destule pentru a ilumina străzile de dedesubt, însă suficiente pentru a fi posibil să se distingă silueta construcției. Am văzut niște forme minuscule acolo, fâlfâind printre becuri: porumbeii Londrei, îmi zise Filby, care încă supraviețuiesc, deși etiolați acum de anii de beznă, iar printre aceștia erau răspândite câteva colonii de lilieci, care ajunseseră să fie detestați în unele cartiere.

Într-o parte a Plafonului, spre Nord, se proiecta un spectacol de lumini. Am auzit din acea direcție ecoul unei voci amplificate. Filby o numea „Trăncănitore” – era un soi de cinematograf public, mi-am închipuit eu – dar se găsea prea departe ca să se distingă vreun detaliu.

Am remarcat că recenta linie de tren urban fusese suprapusă, destul de grosolan, pe vechiul terasament al drumului, iar această „gară” nu era altceva decât o fâșie de ciment aruncată în mijlocul pieței Canning. Toate schimbările survenite în această lume nouă trădau repezeală și panica.

Soldații se grupară în jurul nostru într-o formațiune romboidală, și ne-am îndepărtat de stație, străbătând Canning Place către Gloucester Road. Moses avea

pumnii încleștați. În costumația sa de crai, în culori fistichii, arăta speriat și vulnerabil, și am simțit o undă de vinovăție la gândul că îl adusesem în această lume crudă a epoleților din metal și a măștilor de gaze.

Am privit în lungul Grădinilor De Vere spre Kensington Park Hotel, unde, în vremurile mai fericite, obișnuisem să iau masa; porticurile cu colonade ale acelei clădiri rămăseseră încă în picioare, dar fațada era dărăpănată și multe dintre ferestre fuseseră acoperite cu scânduri, iar hotelul părea să fi devenit o parte integrantă a noului punct terminus al căii ferate.

Am virat pe Gloucester Road. Pe-acolo mergeau mulți oameni, pe trotuar ori pe șosea, iar sunetul claxoanelor de bicicletă reprezenta un voios contrapunct la atmosfera generală de decepție. Micul nostru grup compact – și îndeosebi Moses, cu costumația sa țipătoare – atrase multe priviri lungi, însă nimeni nu se apropie prea mult, nimeni nu vorbea cu noi. Prin preajmă se afla o puzderie de militari, în uniforme mohorâte, similare acelor purtate de echipajul Leviathanului, dar cea mai mare parte a oamenilor avea veșminte care – dacă n-ar fi fost cam banale și prost croite – n-ar fi părut nelalocul lor în 1891. Femeile purtau fuste delicate și bluze extrem de simple și lejere, iar singurul aspect care mă năuci era acela că majoritatea fustelor erau foarte scurte, până la trei-patru inci de genunchi. Așadar, existau mai multe glezne și gambe feminine expuse la câțiva iarzi depărtare, mi-am zis eu, decât văzusem în toată viața mea! (Acest ultim aspect nu prezenta mare interes pentru mine, pe fundalul acestei Schimbări atât de însemnate. Iar, aparent, îl fascina destul de mult pe Moses și am găsit cam necuviincioasă maniera în care

se holba.)

Toți trecătorii purtau însă acei bizari epoleți metalici și cărau după ei, chiar și pe această vreme toridă a verii, plase grele în care își duceau măștile de gaze.

Mi-am dat seama că soldații noștri aveau tocurile armelor deschise, toți până la unul, și am înțeles că armele nu erau menite pentru noi, căci puteam să observ privirile cu care militarii supravegheau aglomerația de oameni din jurul nostru.

Am luat-o către Est, pe Queen's Gate Terrace – o zonă a Londrei care îmi fusese cunoscută. Era o stradă largă și elegantă, mărginită de grupuri de case înalte, și am putut să remarc că, îndeobște, locuințele nu fuseseră prea afectate de trecerea timpului. Fațadele clădirilor prezentau încă acele ornamente ce pastişau stilul greco-roman, de care îmi aduceam eu aminte – coloane sculptate cu modele florale și alte asemenea elemente arhitectonice – iar trotuarul era delimitat de aceleași gărdulețe de metal vopsite în negru.

Bond ne opri în fața uneia dintre aceste case, la jumătatea străzii. Urcă treptele până la ușa din față și bătu în ea cu mâna înmănușată; ne deschise un soldat, în uniformă de luptă.

— Toate clădirile de-aici, ne spuse Bond, au fost rechiziționate de Ministerul Aerului, cu ceva vreme în urmă. O să găsiți tot ce vă trebuie – doar să-l întrebați pe soldat – iar Filby va rămâne cu voi.

Am schimbat niște priviri cu Moses.

— Și ce avem de *făcut* acum? Am întrebat eu.

— Doar să așteptați, zise Căpitanul. Revigorați-vă – trageți un pui de somn. Numai Dumnezeu știe ce

oră cred trupurile voastre că este!... Am primit ordine de la Ministerul Aerului – sunt foarte interesați să te întâlnească, îmi spuse mie. Un savant de la Minister are să se ocupe de problema voastră. O să vină să vă vadă mâine de dimineață. Bine. Baftă – poate ne vom întâlni din nou.

Și cu aceasta, dădu mâna cu mine și cu Moses, apoi, într-un mod masculin, îl chemă pe soldatul Oldfield la ea și porniră din nou către Mews, ca doi tineri războinici falnici și viteji – și la fel de fragili precum acel amărât cu arsuri de luptă pe care îl văzusem mai devreme, pe Kensington High Street.

4. Casa din Queen's Gate Terrace

Filby ne arată interiorul casei. Încăperile erau spațioase, curate și luminoase, deși draperiile erau lăsate. Locuința fusese mobilată confortabil, însă simplu, într-un stil care n-ar fi părut nelalocul lui în 1891; diferența esențială o constituia proliferarea noilor aparate electrice, în special a unei varietăți de corpuri de iluminat și a altor dispozitive, cum ar fi o plită mare, lăzi frigorifice, ventilatoare și calorifere.

M-am dus la fereastra sufrageriei și am dat la o parte draperiile grele. Fereastra era alcătuită din două geamuri și etanșeizată pe cant cu piele și cauciuc – asemenea izolații existau și la tocurele ușilor – iar dincolo de ea, în această seară englezească de iunie, se vedea numai întunecimea Domului, întreruptă de licărul depărtat al fasciculelor de lumină pe acoperiș. Sub fereastră am descoperit o nișă, ascunsă în spatele unor lambriuri, care conținea un set de măști de gaze.

Totuși, cu draperiile trase și luminile strălucitoare, era posibil să dai uitării, pentru un timp, negura lumii aflată dincolo de acești pereți!

Exista un fumoar garnisit cu ziare și cărți; Nebogipfel le cercetă, în mod evident nesigur de funcționalitatea lor. Am remarcat un dulap mare, a cărui parte din față avea multiple grătare; Moses îl desfăcu și descoperi o priveliște uluitoare, cu lămpi, bobine și conuri din hârtie înnegrită. Am aflat că acest dispozitiv se numea fonograf. Avea forma și mărimea unei pendule olandeze, iar în partea din față, jos, se găseau niște indicatoare barometrice electrice, un

ceas electric, un calendar și diferite memoratoare pentru întâlniri; era capabil să capteze cuvintele vorbite, chiar și muzica, ce erau transmise cu mare fidelitate prin intermediul unei perfecționări sofisticate a telegrafului fără fir din zilele mele. Moses și cu mine ne-am petrecut ceva timp cu acest aparat, încercând instrumentele de control. Putea fi potrivit pentru a recepționa undele radio cu diferite frecvențe, cu ajutorul unui condensator variabil – acest montaj ingenios dădea posibilitatea ca frecvența rezonantă a circuitelor de acordare să fie aleasă de ascultător – și se dovedi că exista un număr remarcabil de posturi de transmisie: trei sau patru, pe puțin?

Filby își prepară un whisky cu apă și ne urmări cum experimentam, indulgent.

— Fonograful e un aparat miraculos, spuse el. Ne transformă pe toți în același tip de om – nu credeți? Chiar dacă sunt, de la primul până la ultimul, posturi ale M.I., firește.

— M.I.?

— Ministerul Informațiilor.

Apoi, Filby încercă să ne capteze interesul vorbindu-ne despre dezvoltarea unui nou tip de fonograf, care putea să transporte imagini.

— Era în mare vogă înainte de Război, însă n-a prins niciodată din cauza distorsiunilor pe care le provoacă Domurile. Dacă ai chef de imagini, există întotdeauna Trăncănitoarea, la urma urmei. Iarăși o chestie a M.I., normal, dar, în caz vă pasionează discursurile mobilizatoare ale politicienilor și militarilor, și predicile încurajatoare despre Bine și Măreție, atunci, acolo trebuie să mergeți! Dădu whisky-ul pe gât și se strâmbă. Dar la ce vă puteți

aștepta? Este război, în definitiv.

În curând, Moses și cu mine ne-am plictisit de noianul de știri serbede ale fonografului și de sunetele ce pluteau prin aer, ale unor orchestre mediocre, așa că am închis aparatul.

Ni se repartiza fiecareia câte un dormitor. Existau schimburi de rufărie de corp pentru toți – chiar și pentru Morloc – deși articolele erau în mod clar făcute în pripă și nu ne veneau așa cum trebuia. Un soldat – un băiat cu fața îngustă pe nume Puttick – fusese pus să stea cu noi în casă; deși purta uniforma de luptă ori de câte ori îl vedeam, acest Puttick era destul de bun pe post de valet și de bucătar. Totuși, în exteriorul clădirii se aflau alți militari, ca și în curtea de vizavi. Era foarte limpede că eram apărați – sau ținuti prizonieri!

În jurul orei șapte, Puttick ne invită în sufragerie să luăm cina. Nebogipfel nu ni se alătură. Solicită doar niște apă și o farfurie cu legume crude, și rămase în fumoar, cu ochelarii încă trași pe figura sa păroasă, pentru a asculta fonograful și a studia revistele.

Cina se dovedi a fi simplă, însă apetisantă, cu felul principal alcătuit dintr-o porție din ceea ce părea a fi friptură de vită, cu cartofi, varză și morcovi. Am luat din bucata de carne; aceasta se destramă cam ușor, având fibrele scurte și moi.

— Ce-i asta? L-am întrebat pe Filby.

— Soia.

— Ce?

— *Boabe de soia*. Sunt cultivate pe tot întinsul țării, în exteriorul Domurilor – până și Terenul Oval de cricket a fost atribuit culturii lor – căci nu este atât de ușor să se obțină carne, în vremurile noastre. E greu

să convingi oile și vacile să rămână cu măștile de gaze pe cap, pricepeți!

El tăie o felie din această vegetală prelucrată și o introduce în gură.

— Încearc-o! Este destul de bună. Specialiștii în industria alimentară din zilele noastre sunt extrem de ingenioși.

Chestia avea o consistență uscată, fărâmicioasă pe limba mea. Iar gustul mă făcu să mă gândesc la cartonul umed.

— Nu-i chiar așa de rea, spuse curajos Filby. O să te obișnuiești.

N-am putut să găesc un răspuns. Am dat materia aceea pe gât cu niște vin – avea savoarea unui Bordeaux decent, cu toate că am evitat să întreb de proveniența sa – și în continuare, masa se desfășură în tăcere.

Mi-am făcut iute o baie – apa fierbinte curgea de la robinete, la discreție – iar apoi, după un rând rapid de coniac și țigări, ne-am retras. Numai Nebogipfel rămase treaz, căci Morlocii nu dorm așa cum facem noi și solicită un top de hârtie și niște creioane (a fost nevoie să i se arate cum să folosească ascuțitoarea și radiera).

M-am întins, nădușit, pe acel pat îngust, cu ferestrele camerei închise etanș și aerul devenind tot mai înăbușitor. Dincolo de pereți, zgomotele acestei Londre pervertite de război reverberau în cavoul Domului, iar prin crăpăturile draperiilor puteam să zăresc pâlpâirile proiectoarelor de știri ale Ministerului, în străfundurile nopții.

L-am auzit pe Nebogipfel umblând de colo până colo prin fumoar; straniu, cum poate părea, am găsit

ceva liniștitor în sunetele pașilor mărunți ai Morlocului, în vreme ce lipăiau, și în scârțâitul neîndemânatic al creioanelor sale pe hârtie.

În cele din urmă, am adormit.

Pe o măsuță de lângă patul meu se afla un mic ceas, care îmi indică faptul că mă trezisem la șapte dimineața; deși, firește, afară încă era mai întuneric decât în cea mai neagră noapte.

M-am smuls din pat, am îmbrăcat acel costum de vară ponosit – care deja trecuse prin atât de multe aventuri – și am luat un set nou de rufărie de corp, o cămașă și o cravată. Aerul era jilav, în ciuda orei matinale; m-am simțit amețit și cu membrele greoaie.

Am dat la o parte draperia și am remarcat că Trăncănitoarea lui Filby încă licărea pe plafon; am avut impresia că aud niște frânturi de muzică energică, ca un marș, menită fără îndoială să-i grăbească pe muncitorii îndărătnici către o altă zi de trudă în slujba Efortului de Război.

Am coborât în sufragerie și am descoperit că eram singur, cu excepția lui Puttick, soldatul-servitor, care îmi oferise un mic-dejun alcătuit din pâine prăjită, cârnați (umpluți cu un substitut pentru carne pe care nu l-am putut-identifica) și – o tratație rară, îmi dădu de înțeles Puttick – un ou, prăjit moale.

După ce am terminat, m-am îndreptat spre fumoar, continuând să mestec ultima bucătică de pâine prăjită. Acolo i-am găsit pe Moses și pe Nebogipfel, aplecați deasupra cărților și vrafurilor de coli de pe biroul cel mare, a cărui suprafață era înțesată de cești cu ceai rece.

— Filby n-a dat nici un semn de viață? Am întrebat

eu.

— Deocamdată nu, îmi zise Moses.

Alter ego-ul meu mai tânăr purta un halat; era nebărbierit și avea părul răvășit.

M-am așezat la birou.

— Ce naiba, Moses, arăți de parcă n-ai fi dormit!

El rânji și își trecu o mână prin claia de păr de pe fruntea sa lată.

— Așa-i, n-am dormit. N-am putut să stau locului – cred că am trecut prin prea multe, înțelegi, și capul îmi vâiește... Știam că Nebogipfel rămăsese treaz, așa că am coborât aici. Mă privi cu niște ochi cu cearcăne roșii și negre. Am avut o noapte fascinantă – fascinantă! Nebogipfel m-a inițiat în misterele *Mecanicii Cuantice*.

— Ce *mistere*?

— Într-adevăr, spuse Nebogipfel. Iar Moses, la rândul său, m-a învățat cum să citesc în engleză.

— Și este un elev care prinde al naibii de iute, rosti Moses. A avut nevoie doar de un alfabet și de o expunere concisă a principiilor fonetice, și și-a dat drumul.

Am frunzărit prin grămada de pe pupitru. Erau câteva coli de hârtie acoperite cu niște simboluri bizare, criptice: scrierea lui Nebogipfel, am presupus. Când am ridicat o foaie, am văzut cât de neîndemânatic folosiseră creioanele; în câteva locuri, hârtia fusese de-a dreptul sfâșiată. Ei bine, bietul de el nu mai avuse niciodată de a face cu instrumente atât de primitive precum condeiele ori creioanele; m-am întrebat cum m-aș fi descurcat eu cu mânuirea uneltelor de cremene ale străbunilor mei, care erau mai puțin îndepărtați în timp de mine decât era

Nebogipfel de anul 1938!

— Mă miră faptul că nu ai ascultat fonograful, i-am spus lui Moses. Chiar nu te interesează detaliile acestei lumi în care ne găsim?

— Cele mai multe dintre programe sunt ori muzică, ori ficțiune, replică Moses, iar acestea din urmă aparțin genului moralizator și înălțător, care n-a fost niciodată pe gustul meu – după cum tu știi bine – și m-am simțit de-a dreptul copleșit de noianul de banalități prezentate drept știri. Am nevoie să mă documentez în privința marilor Probleme ale Zilei – *Unde ne aflăm? Cum am ajuns aici? Încotro ne îndreptăm?* – Dar sunt sufocat cu tot soiul de aberații despre întârzierile trenurilor, alimentele raționalizate și amănuntele obscure ale campaniilor militare îndepărtate, al căror context general se consideră deja cunoscut.

L-am bătut pe umăr.

— La ce te așteptai? Uite ce-i, noi ne cufundăm în Istorie ca niște turiști temporali. De regulă, oamenii sunt obsedați de suprafața lucrurilor – și pe bună dreptate! Cât de des ai găsit ziarele din propriul tău an gemând de analize profunde asupra Cauzelor Istoriei? În ce măsură era propria ta conversație dedicată explicațiilor privitoare la caracteristicile universale ale vieții în 1873?...

— Îmi însușesc critica ta, rosti el. Arată un slab interes pentru dialog; părea că nu dorește să-și irosească prea mult atenția pentru lumea din jurul său. În schimb, spuse: Ascultă! Trebuie să-ți povestesc o parte din ceea ce mi-a relatat prietenul tău Morloc despre această nouă teorie.

Ochii îi deveniră mai sclipitori, iar vocea mai

limpede, și am înțeles că acesta era un subiect mult mai atrăgător pentru el – constituia o modalitate de evadare, am socotit eu, din complexitatea stării noastre neplăcute în misterele pure ale științei.

Am decis să-l tratez cu ironie; avea timp suficient să dea piept cu situația lui în zilele următoare.

— Bănuiesc că are ceva legătură cu condiția noastră actuală...

— Într-adevăr are, afirmă Nebogipfel. Își trecu degetele butucănoase pe la tâmplă, cu un gest vădit, și foarte uman, de îngrijorare. Mecanica Cuantică reprezintă scheletul pe care trebuie să elaborez explicațiile referitoare la Multiplicitatea Istoriilor pe care le trăim.

— E un progres teoretic remarcabil, se entuziasmă Moses. De-a dreptul neprevăzut în vremea mea – chiar de neimaginat! E uluitor cum ordinea lucrurilor poate fi răsturnată cu o asemenea viteză!

Am pus jos bucata de hârtie a lui Nebogipfel.

— Spune-mi! Am zis eu.

5. Interpretarea Lumilor Multiple

Nebogipfel dădu să vorbească, însă Moses ridică mâna.

— Nu, lasă-mă pe mine. Vreau să văd dacă am priceput corect. Uite, tu îți închipui că lumea este alcătuită, în mare, din *atomi*, așa-i? Nu cunoști structura acestor entități, căci sunt de departe mult prea mici pentru a putea fi văzute, dar cam asta sunt ele: o puzderie de Particule minuscule și dure care se ciocnesc aidoma bilelor de biliard.

La auzul acestei simplificări excesive, m-am încruntat.

— Cred că ar trebui să ții seama cu cine discuți.

— Of, lasă-mă să procedez așa cum vreau eu, amice! Acum, fii atent la mine, întrucât trebuie să-ți spun că această viziune este greșită, sub toate aspectele.

M-am încruntat din nou.

— Cum așa?

— Pentru început, poți să-ți scoți din minte Particula ta – *căci nu există un asemenea animal*. Se pare că – în ciuda încrederii lui Newton – nimeni nu este în stare să spună, cu *exactitate*, unde se găsește o Particulă ori încotro se îndreaptă.

— Însă dacă ar exista microscopae suficient de precise, în mod cert, pentru a studia o Particulă cu orice grad de acuratețe se dorește...

— Mută-ți gândul de la asta! Ordonă el. Există o limitare fundamentală a măsurării – numită Principiul de Incertitudine, am impresia – care stabilește un fel de palier inferior pentru asemenea exerciții. Trebuie

să dai uitării orice definiție în ceea ce privește lumea, înțelegi. Trebuie să gândești în termeni de *Probabilitate* – șansa de a găsi un obiect fizic într-un loc de genul ăsta-și-ăsta, cu viteza de atât-și-atât – etc. Există un fel de nebulozitate a lucrurilor, care...

— Dar ascultă, am spus eu fără menajamente, să presupunem că efectuez un experiment simplu. O să măsoar, la un moment dat, poziția unei Particule cu un microscop, a cărui precizie o pot stabili eu. N-ai să negi plauzibilitatea unui asemenea experiment, sper. Ei bine, atunci am determinarea mea! Unde e incertitudinea?

— Ideea este că, interveni Nebogipfel, există o șansă măsurabilă, dacă ai avea posibilitatea să te întorci în timp și să repeți experimentul – aceea de a găsi particula în alt loc, poate foarte departe de prima poziție...

Cei doi continuă o vreme cu argumentele pe linia aceasta.

— Ajunge, am spus eu. Accept această teorie, de dragul discuției. Dar care este relevanța pentru noi?

— Există, sau va exista, o nouă filozofie a Mecanicii Cuantice, denumită „Interpretarea Lumilor Multiple”, zise Nebogipfel (iar sunetul vocii sale lichide și bizare rostind o asemenea frază izbitoră îmi trimise fiori pe șira spinării). Mai trebuie să treacă încă zece sau douăzeci de ani până să fie publicate articolele cruciale – îmi aduc aminte de numele lui Everett¹...

¹ Hugh Everett III, primul fizician care, în articolul „*«Relative State» formulation of quantum mechanics*” din 1957, a prezentat public acea variantă de interpretare a rezultatelor mecanicii cuantice – cunoscută popular ca Interpretarea Lumilor Multiple sau a Multiversului; pentru informație suplimentară vezi *Filosofia mecanicii cuantice*, de Richard

— Vine cam așa, spuse Moses. Să presupunem că ai o Particulă care nu se poate afla decât în două locuri – aici ori acolo, vom spune – cu o anumită probabilitate asociată fiecărei poziții. În regulă? Acum te uiți la microscop și o găsești aici...

— Conform teoriei Lumilor Multiple, rosti Nebogipfel, *Istoria s-a dedublat* în momentul în care ai efectuat un asemenea experiment. În cealaltă Istorie, există *un alt tu* – care a descoperit obiectul *acolo*, iar nu *aici*.

— Având întreaga substanțialitate și consistență a acesteia, zise Moses. Există un alt tu – există un număr infinit de „tu” care se înmulțește precum iepurii în fiecare moment.

— Ce gând înspăimântător, am spus eu. Aveam impresia că doi sunt mai mult decât suficienți. Însă ascultă, Nebogipfel, am putea să *determinăm* dacă am fi dedublați în acest fel?

— Nu, răspunse el, deoarece toate operațiile de măsurare, în oricare dintre Istorii, ar surveni abia după *dedublare*. Ar fi cu neputință să se determine consecințele dedublării înseși.

— Ar fi posibil să detectăm dacă celelalte Istorii există? Sau să pot călători acolo, pentru a mă întâlni cu altul din mănunchiul ăsta de alter ego-uri gemene pe care susții că le am?

— Nu, zise Nebogipfel. Absolut imposibil. Numai dacă... Da?

— Numai dacă unele dintre premisele Mecanicii Cuantice se dovedesc a fi false.

— Acum înțelegi, rosti Moses, de ce aceste idei ne-ar putea ajuta să dăm de capăt paradoxurilor pe care

le-am scos la lumină. Dacă, într-adevăr, poate exista mai mult decât o Istorie...

— Atunci, violările cauzalității sunt foarte ușor de explicat, zise Nebogipfel. Uite, să presupunem că te-ai întors în timp cu un pistol și-l împuști pe Moses fără multe discuții. (Auzind acestea, Moses se albi un pic, însă Nebogipfel continuă.) Avem, așadar, clasicul Paradox al Cauzalității în termenii săi cei mai simpli. Dacă Moses este *mort*, atunci el *nu* va putea să continue construirea Mașinii Timpului și să devină persoana ta – iar astfel nu va putea călători înapoi prin timp pentru a comite crima. Dacă însă crima nu are loc, Moses trăiește și construiește mașina, călătorește în trecut și își ucide alter ego-ul mai tânăr. Iar *apoi* nu poate să construiască mașina, crima nu se poate comite și...

— Suficient, am spus eu. Cred că înțeleg.

— Este o defecțiune patologică a cauzalității, afirmă Nebogipfel – o buclă fără final. Însă dacă teoria Lumilor Multiple este corectă, *atunci nu există nici un paradox*. Istoria se dedublează: într-o versiune, Moses trăiește, în cealaltă, moare. Tu, în calitate de Explorator al Timpului, pur și simplu ai sărit dintr-o Istorie în cealaltă.

— Pricep, am spus eu cu uimire. Și, în mod cert, tu și cu mine am fost martori la acest fenomen al Lumilor Multiple – deja am urmărit cum s-a desfășurat nu numai o singură versiune a Istoriei...

Toate acestea mă făcură să mă simt extrem de încrezător – căci, pentru întâia oară, am văzut că era posibil să existe o scânteie de logică în vijelia de Istории contradictorii care se abătuse asupra mea de la cea de-a doua lansare în timp! Nevoia de a găsi o

anumită structură teoretică ce putea să explice lucrurile era la fel de însemnată pentru mine, ca și descoperirea unei bucăți de pământ solid pentru un om care se îneacă; totuși, încă nu eram în stare să îmi închipui ce aplicație practică ar putea să decurgă din toate acestea.

Și - îmi trecu mie prin cap - dacă Nebogipfel avea dreptate, poate că, la urma urmei, nu eu eram responsabil de întreaga distrugere a Istoriei Weenei. Poate că, într-un anume sens, făcea Istorie încă exista! Gândindu-mă la aceasta, am simțit cum o mică parte din vinovăția și durerea mea dispare.

Acum, ușa fumoarului se deschise cu un zăngănit, și Filby dădu buzna înăuntru. Încă nu se făcuse nouă dimineața; Filby era nespălat și nebărbierit, într-un halat uzat, care i se lipea de trup.

— Aveți un musafir, îmi spuse el. Acel savant de la Ministerul Aerului despre care a pomenit Bond...

Mi-am împins scaunul în spate și m-am sculat în picioare. Nebogipfel se întoarse la studiile sale, iar Moses ridică privirea spre mine, cu părul încă vâlvoi. L-am privit cu oarece îngrijorare; începeam să-mi dau seama că suportase această strămutare prin timp destul de greu.

— Uite ce este, i-am spus eu, se pare că trebuie să mă duc la muncă. De ce nu vii cu mine? Aș aprecia sclipirile tale intelectuale.

El zâmbi fără umor.

— Sclipirile *mele* sunt sclipirile *tale*, rosti Moses. Nu ai nevoie de mine.

— Însă mi-ar face plăcere compania ta... În definitiv, s-ar putea ca acesta să fie viitorul tău. Nu

crezi că o să-ți fie mai bine dacă te-ai agita un pic?

În ochii săi adânci am avut senzația că pot să deslușesc acel dor de casă care pe mine mă apăsa atât de puternic.

— Nu astăzi. E timp... poate mâine, zise Moses, dând din cap înspre mine. Ai grijă!

În acel moment, nu mă mai puteam gândi la ce să mai spun.

L-am lăsat pe Filby să mă conducă în hol. Bărbatul ce mă aștepta în fața ușii deschise era înalt și mătăhălos, cu o claie de păr aspru și încărunțit. Un soldat stătea în stradă, în spatele lui.

Când individul cel înalt mă observă, făcu un pas înainte cu o sfială de puștan, nepotrivită la un asemenea om impozant. Mi se adresă pe nume și îmi strânse mâna cu tărie. Avea palme puternice, destul de muncite, și mi-am dat seama că era un specialist în experimente practice - poate un bărbat pe calapodul meu!

— Sunt atât de încântat să vă întâlnesc! Spuse el. Lucrez într-un proiect la DRTemp - adică Direcția pentru Războiul prin Transfer Temporal, din Ministerul Aerului.

Avea un nas drept, trăsături delicate, iar privirea sa metalică, din spatele ochelarilor cu ramă subțire, părea sinceră. Era, în mod clar, civil, căci, lăsând la o parte epoleții omniprezenți și geanta pentru masca de gaze, purta un costum simplu, destul de neîngrijit, cu o cravată în dungi și o cămașă gălbuie pe dedesubt. La rever ținea un ecuson numerotat. Avea probabil, vreo cincizeci de ani.

— Mă bucur, am rostit eu. Deși mă tem că chipul dumitale nu îmi este cunoscut...

— Și de ce ar trebui să fie? Aveam numai opt ani când VTT-ul prototip pe care l-ați elaborat a plecat în viitor... Îmi cer scuze - asta înseamnă Vehicul pentru Transfer Temporal! E posibil să țineți pasul cu toate aceste acronime ale noastre - ori poate nu! Eu unul nu izbutesc niciodată, și se zvonește că până și Lordul Beaverbrook¹ are probleme când e vorba să-și aducă aminte de toate direcțiile din subordinea ministerului său.

Nu sunt faimos - nici pe departe atât de celebru ca dumneavoastră! Până acum o bucată de vreme, n-am îndeplinit altă funcție mai însemnată decât aceea de ajutor de proiectant-șef la Compania Vickers-Armstrong, în buncărul Weybridge. Când sugestiile mele în privința Războiului Temporal au început să fie luate în seamă, am fost numit adjunct la cartierele generale ale DRTemp, aici la Colegiul Imperial. Ascultați, zise el cu seriozitate, sunt realmente fericit că vă aflați în acest loc - mare noroc am avut că ați ajuns aici. Am impresia că noi - dumneavoastră și cu mine - am putea pune bazele unui parteneriat care să schimbe Istoria, care să încheie acest Război blestemat odată pentru totdeauna!

N-am putut să-mi stăpânesc un fior, căci deja mă săturasem de schimbatul Istoriei. Iar discuția asta despre Războiul Temporal - gândul la mașina mea, care deja pricinuise atâtea pagube, trimisă să semene prăpăd în mod deliberat - mă umplu de o groază adâncă și nu eram sigur cum să continui.

¹ William Maxwell Aitken, Lord Beaverbrook (1879-1964), în realitate, magnat al presei britanice și influent om politic din Partidul conservator în perioada interbelică, în timpul celui de-al doilea război mondial, ministru al Industriei Aeriene (1940-1941), ministru al Resurselor (1941-1942) și Lord al Sigiliului (1943-1945) (n. trad.).

— Acum, unde să discutăm? Întrebă el. V-ar conveni să ne retragem în camera mea de la Imperial? Am niște hârtii care...

— Mai târziu. Ascultă - poate ți se va părea bizar - dar eu sunt încă nou-sosit aici și aș aprecia dacă aș vedea ceva mai mult din lumea dumitale. Este posibil?

Bărbatul cel înalt se luminează la față.

— Firește! Putem să vorbim pe drum.

Aruncă o privire peste umăr către militar, care dădu din cap în semn de încuviințare.

— Mulțumesc, am spus eu, domnule...

— De fapt, sunt *Doctor* Wallis, rosti el. Barnes Wallis¹.

¹ Sir Barnes Neville Wallis (1887-1979), reputat specialist britanic în domeniul industriei aeronautice, care a proiectat avionul R-100 și bombardierele Wellesley și Wellington și care a convins conducerea militară a Imperiului Britanic să distrugă barajele Mochne și Eder din zona Ruhrului (1943), acțiune la care s-au folosit „bombele săltărețe” (*bouncing bombs*), create tot de el. După război a participat la realizarea supersonicului Concorde și a aripilor cu geometrie variabilă, precum și a unor mari radiotelescoape și la perfecționarea submarinelor și a podurilor din duraluminu (n. trad.).

6. Hyde Park

Colegiul Imperial, după cum se dovedi, era situat în South Kensington – la câteva minute de mers pe jos de Queen's Gate Terrace. Instituția fusese înființată cu puțin după vremea mea, în 1907, din trei colegii componente principale, care îmi erau cunoscute: Colegiul Regal de Chimie, Școala Regală de Mine și Colegiul Tehnico-Administrativ. Se întâmplase ca, în zilele tinereții mele, să predau puțin la Școala Normală de Științe, care fusese și ea încorporată în Imperial; iar acum, intrând în South Kensington, mi-am adus aminte de felul în care îmi petrecusem cea mai mare parte a timpului în Londra, cu multe escapade de plăcere la stabilimente precum *Empire*¹, din Leicester Square. În orice caz, ajunseseam să cunosc bine zona – însă peste ce prefaceri am dat acum!

Am luat-o pe jos înspre Colegiu pe Queen's Gate Terrace, apoi am cotit pe Kensington Gore, la marginea de sud a lui Hyde Park. Eram escortați de vreo șase soldați – foarte discret, căci ne înconjurau de la o distanță respectabilă – dar m-am gândit la dimensiunile forței care se putea abate asupra noastră, dacă ceva mergea anapoda. Nu trecu mult până ce arșița jilavă să înceapă să-mi sleiască puterile – era ca și cum m-aș fi aflat într-o clădire imensă, încinsă – așa că mi-am dat jos haina și mi-am lărgit nodul cravatei. La sfatul lui Wallis, mi-am agățat epoleții cei grei de cămașă și mi-am reatașat geanta

¹ Cunoscut cabaret londonez de la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului XX (n. trad.).

cu masca de gaze la cureaua pantalonilor.

Străzile erau mult schimbate și mă frapă faptul că nu toate transformările survenite din zilele mele până acum fuseseră în rău. Interzicerea cailor insalubri, a fumului de la focurile casnice și a vaporilor de la vehiculele cu motor – toate acestea în vederea păstrării calității aerului sub Dom – conferiseră locului o anume prospețime. Pe arterele principale, carosabilul fusese acoperit cu un material nou, mai elastic și cu un aspect sticlos, și era menținut curat de echipele de lucrători care împingeau niște cărucioare dotate cu perii și aspersoare. Străzile erau înțesate de biciclete, ricșe și tramvaie electrice, călăuzite de fire ce șuierau și scoteau scântei albastre în semiobscuritate, însă existau și noi căi pietonale, numite pasarele, care mergeau de-a lungul fațadelor caselor, la înălțimea primului etaj – iar în unele locuri, la etajul al doilea ori chiar al treilea. O serie de punți, ușoare și grațioase, treceau pe deasupra drumurilor pentru a uni aceste pasarele la intervale apropiate, dând Londrei – chiar și în această întunecime stigiană – o anumită înfățișare italiană.

Mai târziu, Moses văzu ceva mai mult din viața orașului decât mine și îmi vorbi despre magazinele aglomerate din West End – în pofida privațiunilor Războiului – și de noile teatre din jurul Pieței Leicester, cu frontispicii din porțelan întărit și licărind de reflecții și reclame luminoase. Însă piesele jucate erau plicticoase, educative sau adaptări, se plânse Moses, două dintre teatre fiind desemnate să pună în scenă doar un ciclu perpetuu din operele lui Shakespeare.

Eu și Wallis am trecut pe lângă Royal Albert Hall¹, o clădire pe care întotdeauna o socotisem drept o monstruozitate – o cutie de pălării vopsită în roz! În obscuritatea Domului, edificiul era scos în evidență de un șir de fascicule luminoase puternice (generate de proiectoarele Aldis, spuse Wallis), care făceau ca această namilă memorabilă să pară chiar și mai grotească, stând acolo gheboșată și strălucind potolită. Apoi am intrat în parc prin Poarta Alexandra, ne-am întors până la Albert Memorial și am pornit pe Lancaster Walk către Nord. În fața noastră se puteau vedea pâlpâirile razelor Trăncănitoarei pe Plafon și se putea auzi vuietul îndepărtat al vocilor amplificate.

Wallis continuă să sporovăiască în vreme ce mergeam, pe post de ghid. Constituia o companie destul de agreabilă și am început să-mi dau seama că era, într-adevăr, genul de bărbat pe care – într-o istorie diferită – poate l-aș fi numit prieten.

Îmi aminteam de Hyde Park ca de un loc civilizat: plăcut și liniștit, cu aleile sale largi și pâlcurile de copaci. Unele dintre elementele pe care le știam rămăseseră încă acolo – am recunoscut cupola din cupru verzui a Chioșcului Fanfarei, de unde se auzea un cor de mineri din Țara Galilor intonând la unison imnuri furtunoase -. Dar această variantă a parcului era un sălaș al umbrelor, întrerupte de insulele de lumină din jurul felinarelor. Iarba dispăruse – veștejindu-se, fără nici un dubiu, de îndată ce soarele fusese blocat – iar o mare parte a pământului gol era acoperită cu plăci de cherestea. L-

¹ Celebru edificiu cultural londonez ridicat între 1867 și 1871, în memoria prințului Albert, soțul reginei Victoria, având o formă de dom ovoidal și fiind realizat din cărămidă decorată cu basoreliefuluri din teracotă, ce înfățișează evoluția artelor și a științelor de-a lungul epocilor (n. trad.).

am întrebat pe Wallis de ce nu se turnase ciment, pur și simplu; el îmi dădu de înțeles că londonezilor le plăcea să creadă că o să vină o zi în care Domul urât de deasupra orașului lor să poată fi demolat fără pericol, iar frumusețea pe care căminul lor o cunoscuse odinioară să fie readusă la viață - cu parcuri și toate celelalte.

O parte a parcului, în apropiere de Chioșcul Fanfarei, fusese luată în stăpânire de un soi de orașel de cocioabe, alcătuit din sute de corturi. Îngrămădite în jurul unor clădiri grosolane din beton, care se dovediră a fi băi și bucătării comune. Adulții, copiii și câinii umblau de colo până colo pe pământul uscat și bătut dintre corturi, purtându-și crucea prin nesfârșitele procese monotone ale vieții.

— Biata Londră a absorbit o mulțime de refugiați în anii din urmă, explică Wallis. Densitatea populației este mult mai mare decât înainte... și totuși există ceva de muncă pentru fiecare dintre ei. Într-adevăr, se chinuiesc în acele corturi, dar alt loc unde să-i ținem nu avem.

Acum am traversat aleea Lancaster și ne-am apropiat de Bazinul Rotund, din inima parcului. Cândva, acesta fusese un punct atractiv și neaglomerat, ce oferea o vedere frumoasă asupra Palatului Kensington. Bazinul încă se afla acolo, dar era împrejmuit cu grilaje; Wallis îmi spuse că servea drept rezervor, pentru a face față nevoilor populației ce sporise mult. Iar din palat nu mai rămăsese decât o ruină, evident bombardată și lăsată în paragină.

Ne-am oprit la o tarabă și am servit o limonada cam caldă. Mulțimile de oameni se învârteau prin parc, unii dintre ei pe biciclete. Într-un colț, se juca o

partidă de fotbal, cu măștile de gaze îngrămădite pe post de bare. Am auzit chiar și câteva râsete răzlețe. Wallis îmi povesti că oamenii încă se mai adunau la Colțul Oratorilor, pentru a asculta Armata Salvării¹, Societatea Laică Națională, Asociația Mărturiei Catolice. Liga împotriva Coloanei a Cincea (care ducea o campanie împotriva spionilor, trădătorilor și a tuturor acelor care ar putea furniza avantaje inamicului) și așa mai departe.

Acesta a fost cel mai fericit moment în care i-am văzut pe oamenii din aceste vremuri tenebroase; dacă nu se ținea cont de epoleții omniprezenți și de măști – precum și de uscăciunea solului și de acel Plafon îngrozitor, care se ridica amenințător deasupra tuturor capetelor – aceasta ar fi putut să fie o mulțime dintr-o zi de Sărbătoare Bancară², din orice epocă, și am fost din nou uimit de flexibilitatea spiritului uman.

¹ Armata Salvării este o mișcare internațională protestantă de binefaceri care a fost înființată în Anglia de William Booth și soția sa, Catherine, în 1865.

² Sărbătoare legală ce cade în zilele de lucru, când băncile sunt închise; în Anglia, în Luna Paștilor, de Sfânta Treime, în prima luni din august, și de 26 decembrie (n. trad.).

7. Trăncănitoarea

La nord de Bazinul Rotund fuseseră aranjate niște rânduri de șezlonguri din pânză, pentru aceia care doreau să vizioneze știrile ce erau proiectate pe Plafonul de deasupra. Cea mai mare parte a șezlongurilor erau ocupate; Wallis plăti unui funcționar – monedele erau însemne din metal obișnuit, mult mai mici decât acelea din vremurile mele – și ne-am așezat pe două locuri, cu capetele lăsate pe spate.

Tăcuții noștri însoțitori militari se plasară în jur, cu ochii ațintiți pe noi și pe mulțime.

Niște degete prăfoase de lumină se întindeau de la proiectoarele Aldis, amplasate (îmi spuse Wallis) în Portland Place, împrăștiind tonuri albe și cenușii pe Plafon. Muzica și vocile amplificate cădeau asupra gloatei pasive. În acea zonă, Plafonul fusese vopsit în alb, așa că imaginile cinematografice erau foarte clare. Prima secvență prezentă un bărbat deșirat, cu un aspect cam neglijent, dând mâna cu altul, apoi postându-se lângă ceea ce părea a fi o stivă de cărămizi; vocile nu erau perfect sincronizate cu mișcarea gurii, însă muzica era vibrantă, iar efectul general ușor de înțeleș.

Wallis se aplecă peste mine.

— Avem noroc! Este un reportaj despre Colegiul Imperial. Acela este Kurt Gödel – un tânăr om de știință din Austria, pe care am izbutit să-l recuperăm de curând din Reich. Aparent a vrut să fugă, deoarece avea o teorie aiurită conform căreia Kaiserul murise și fusese înlocuit de un impostor... Un ins cam ciudat,

între noi doi fie vorba, însă o minte strălucită!

— Gödel? Am simțit o licărire de interes. Individul din spatele Incompletitudinii Matematicii și a tuturor celorlalte?

— Păi, da. Se uită la mine curios. Cum de știați despre asta? S-a descoperit după vremea dumneavoastră. Ei bine, rosti apoi, nu pentru realizările sale în filozofia matematicii îl dorim. L-am pus în legătură cu Einstein de la Princeton – am evitat să-l întreb cine era acest *Einstein* – și va demara o direcție de cercetare pe care o urmărea în Reich. Va reprezenta o altă modalitate prin care să călătorim în timp, sperăm noi. A fost o lovitură pe cîste – îmi închipui că băieții Kaiserului sunt înfuriați unii pe ceilalți...

— Dar structura de cărămizi de lângă el? Ce este aceea?

— Oh, un experiment. Aruncă o privire în jur cu atenție. N-ar trebui să spun mai multe – Trăncănitoarea o arată doar pentru câteva clipe. Este vorba de *fisiune atomică*... Pot să vă explic mai târziu, dacă vă interesează. Gödel este deosebit de nerăbdător, se pare, să facă experimentele cu ea. De fapt, am impresia că deja am început câteva teste pentru el.

Acum ne era prezentată imaginea unui detașament de bărbați care arătau destul de în vârstă, îmbrăcați în uniforme de luptă prost croite și rânjind spre cameră. Cadrul se centră pe unul dintre ei, un individ slăbănog și cu privirea arzătoare.

— Este Garda Civilă... bărbați și-femei care au depășit vârsta de mobilizare, dar care, cu toate acestea, fac un pic de pregătire militară, în caz că va

surveni vreodată Invazia Angliei. Acela este Orwell – George Orwell¹. Un scriitoraş – bănuiesc că nu îl cunoaşteţi.

Ştirile păreau să se fi terminat pentru moment, iar deasupra capetelor noastre prinse viaţă un nou tip de spectacol. Se dovedi a fi un desen animat – un fel de schiţe în mişcare, pe un fond muzical antrenant. Prezenta un personaj numit Dan-cel-Disperat, am impresia, care trăia într-un Texas făcut de mântuială. După ce mănca o enormă plăcintă cu carne de vită, Dan încercă să îşi tricoteze un pulover din cabluri, folosind stâlpii de telegraf pe post de andrele. Din neatenţie, făcu un laţ, iar când îl aruncă în mare, acesta se scufundă. Dan scoase afară laţul – şi descoperi că pescuise nici mai mult nici mai puţin decât trei Leviathani submarini germani. Un domn de la Marină, observând această ispravă, îi oferi lui Dan o răsplată de cincizeci de lire... şi aşa mai departe.

Îmi închipuisem că o asemenea formă de divertisment era adecvată numai pentru copii, însă am observat că şi adulţii râdeau destul de bine dispuşi. Am socotit că toate acestea reprezentau o propagandă cam grosieră şi lipsită de imaginaţie şi am decis că porecla populară de „Trăncănitore” se potrivea binişor spectacolului cinematografic.

După acest film ne-au fost oferite alte fragmente de ştiri. Am văzut un oraş arzând – ar fi putut să fie Glasgow ori Liverpool – cu o strălucire ce cuprindea

¹ George Orwell (pseudonimul literar şi jurnalistic al lui Eric Arthur Blair) (n. 25 iunie 1903, India - d. 21 ianuarie 1950, Londra) a fost un scriitor englez, comentator al radio BBC, editorialist şi reporter. El a luptat ca voluntar în Războiul Civil din Spania de partea comuniştilor. A scris romane, eseuri şi critică literară, dintre care amintim romanul *1984* şi *Ferma animalelor*, zguduitoare avertismente împotriva totalitarismului (n. trad.).

cerul nopții și vâlvătăi gigantice. Apoi am urmărit imagini ale copiilor, care erau evacuați dintr-un dom prăbușit în Midlands. Mie îmi păreau niște copii de oraș tipici, rânjind înspre cameră, cu ghetete prea mari și pielea murdară – niște fapte urgente, de-a dreptul neajutorate în torentul acestui Război.

Acum, am ajuns la o secțiune a spectacolului intitulată, potrivit unui generic. „Post-scriptum”. Mai întâi se prezintă portretul Regelui; acesta era – fapt deconcertant pentru mine – un individ sfrijit, numit Egbert, despre care am aflat că era o rudă îndepărtată a acelei bătrâne Regine de care îmi aduceam eu aminte. Acest Egbert rămăsese unul dintre puținii membri ai familiei regale care supraviețuiseră îndrăznețelor raiduri germane din perioada de început a Războiului. Între timp, un actor cu glasul plin ne citi un poem:

... Totul fi-va bine și/Toată făptura firii bine va fi/Când limbile văpăii vor fi zăgăzuite/într-un noian încununat de foc/lar flacăra și roza fi-vor una...

Și așa mai departe! Din ceea ce am putut să-mi dau eu seama, lucrarea prezenta efectele acestui Război ca pe un soi de Purgatoriu, care, în cele din urmă, avea să primenească sufletul Umanității. Cândva, poate că aș fi fost de acord cu această idee.

Am reflectat eu, însă după perioada pe care o petrecusem în Interiorul Sferei, cred că ajunseseam să privesc Războiul nici mai mult nici mai puțin decât ca pe o excrescență neagră, o slăbiciune a spiritului uman, iar orice justificare a sa fiind exact asta – o justificare, născocită ulterior.

Am tras concluzia că Wallis nu dădea prea mulți bani pe asemenea chestii.

— Eliot¹, ridică el din umeri, ca și cum asta ai fi explicat totul. Acum am văzut imaginea unui bărbat: o persoană bătrână și destul de roasă de griji, cu fălci proeminente, o mustață neîngrijită, ochi obosiți, urechi urâte și o atitudine aprigă și dezamăgită. Stătea cu o pipă în mână, lângă un șemineu – se observa limpede că pipa nu era aprinsă – și începu să declame cu un glas bolnăvicios un soi de comentariu asupra evenimentelor zilei. Am avut senzația că acest om îmi părea cunoscut, însă la început n-am știut de unde să-l iau. Nu era impresionat prea mult de strădaniile Reichului, se părea...

— Acea mașinărie enormă a lor nu poate să plăsmuiască nici măcar o fărâmbă din poezia acțiunii ce deosebește Războiul de Măcel. Este numai o mașinărie – și prin urmare nu are suflet.

Ne îndemnă pe toți la eforturi și mai susținute. Bătu moneda pe miturile plaiului englezesc – „colinele verzi și rotunde, ce se pierd în albastrul înnourat al bolții” – și ne ceru să ne imaginăm acest peisaj sfâșiat al Angliei „pentru a scoate la iveală acel vechi front din Flandra, tranșeele și craterele de bombe, orașele în ruină, pământul răscolit și chipurile copiilor uciși” – toate acestea din urmă pronunțate cu un fel de patos apocaliptic, am avut eu impresia.

Înțelegând dintr-o dată, mi-am amintit de el. Era bunul meu prieten. Scriitorul, atins de toamna bătrâneții!

— Păi, ăsta nu e domnul...? Am întrebat eu, rostindu-i numele.

— Ba da, răspunse Wallis. L-ați cunoscut? Bănuiesc

¹ Thomas Stearns Eliot (1888-1965), poet și critic britanic, născut în SUA, laureat al premiului Nobel pentru literatură în 1948 (n. trad.).

că e posibil... Firește că da! Căci el a scris acea relatare popularizată a călătoriilor dumneavoastră în timp. A fost serializată în *The New Review*, dacă mai țin bine minte, iar apoi publicată în volum. Pentru mine a reprezentat un punct de cotitură, știți, când am dat peste ea... Sărmanul de el de-abia se mai ține acum, firește – nu cred că a fost vreodată prea sănătos – iar operele sale literare nu mai sunt ce-au fost, după părerea mea.

— Nu?

— Prea multă dăscăleală și acțiune insuficientă – cunoașteți genul! Totuși, lucrările sale de istorie și știință popularizată au avut parte de o primire bună. Este prieten apropiat cu Churchill – cu prim-lordul Amiralității, adică – și am bănuiala că amicul dumitale a avut un rol deosebit în influențarea gândirii oficiale asupra formei lucrurilor ce au să vină, după ce Războiul o să ia sfârșit. Știți, când vom ajunge „Pe Culmile Viitorului”, zise Wallis, citând din altă prelegere a fostului meu prieten. Acum lucrează la o Declarație a Drepturilor Omului, sau cam așa ceva, la care va trebui să aderăm cu toții după Război – cunoașteți soiul acesta de treburi idealiste. Însă nu este un orator atât de convingător. La această categorie, Priestley¹ este preferatul meu.

Am ascultat perorațiile Scriitorului încă vreo câteva minute, în ceea ce mă privea, eram bucuros că vechiul meu amic supraviețuise în confruntarea cu vicisitudinile acestei istorii cumplite, și chiar își găsise un rost însemnat – însă eram întristat peste măsură

¹ John Boynton Priestley (1894-1984), cunoscut scriitor englez, care și-a manifestat în mai multe eseuri poziția împotriva materialismului și industrializării excesive a societății (a trad.).

văzând ce făcuse timpul din acel tânăr cutezător pe care îl cunoscusem odinioară! Ca și atunci când îl întâlnisem pe Filby, m-am simțit cuprins de milă față de masele anonime din jurul meu, înglobate în timpul vâscos și sortite unei inexorabile decăderi. Și totuși era o ironie oribilă, mi-am spus, faptul că cineva cu o asemenea credință puternică în perfectibilitatea omului își trăise cea mai mare parte a vieții dominat de cel mai îngrozitor Război din Istorie.

— Haide, rosti energic Wallis. Să mai facem câțiva pași. Oricum, spectacolele astea se repetă destul de des...

Wallis îmi povesti mai multe despre trecutul său. În buncărul Weybridge, ca angajat la Compania Vickers-Armstrong, devenise proiectantul unor dispozitive aeronautice de oarece renume – era cunoscut ca un „conțopist meseriaș”, cum spunea el.

Pe măsură ce Războiul își urmase cursul. Wallis își îndreptase inteligența lui vădit fertilă către planurile care ar fi putut să-i accelereze sfârșitul. Se gândise, bunăoară, prin ce modalitate să fie distruse sursele de energie ale inamicului – rezervoare, baraje, zăcăminte și altele – cu ajutorul unor explozibile ce aveau să fie lansate din stratosfera de niște Mașini Zburătoare – „Bombardierele-Coloși”. În acel moment se apucase să studieze variația vitezei vântului cu înălțimea, vizibilitatea obiectelor de la altitudini mari, efectul undelor telurice asupra puțurilor de mină și așa mai departe.

— *Dumneavoastră* puteți să vă dați seama de avantajele pe care le oferă asemenea aparate, nu? E nevoie doar de tipul potrivit de imaginație. Cu zece tone de explozibil se poate devia cursul Rinului.

— Și care a fost reacția la aceste propuneri? El oftă.

— Resursele sunt întotdeauna limitate în vreme de război – chiar și pentru planurile prioritare – iar pentru aventuri nedovedite ca această... „Cai verzi pe pereți”, i-au zis ei. „Aiureli de cea mai nebunească speță”, iar printre militari au existat o groază de discuții despre „inventatori” ca mine care „își bat joc” de viețile „băieților lor”. (Am putut să observ că suferea din pricina acestei amintiri.) *Dumneavoastră* știți că aceia ca noi trebuie să se aștepte la o primire sceptică... dar, totuși!

Însă Wallis perseverase în cercetările sale și în cele din urmă obținuse permisiunea de a-și construi „Bombardierul-Colos”.

— Se numește *Victory*, zise el. Cu o încărcătură de bombe de douăzeci de mii de livre și operând la o altitudine patruzeci de mii de picioare, poate zbura cu peste trei sute de mile pe oră și are o rază de acțiune de patru mii de mile. Este o priveliște magnifică la decolare – cu șase motoare Hercules încinse, dihania are nevoie de mai puțin de două treimi de milă pentru a se avânta în aer, iar bombele Earthquake pe care le poate lansa deja au început să semene prăpăd, adânc în inima Reichului!

Ochii săi profunzi și frumoși luceau în spatele ochelarilor prăfuiți.

Wallis se ocupase cu îmbunătățirea aeronavelor *Victory* câțiva ani buni. Apoi, soarta lui se schimbase radical, căci dăduse peste relatarea popularizată a călătoriilor mele în timp și înțelesese numaidecât posibilitatea de a adapta mașina mea pentru Război.

Da data aceasta, ideile sale beneficiaseră de o audiere adecvată – acțiunile îi erau bine cotate și nu

era nevoie de prea multă imaginație pentru a percepe potențialul militar nelimitat al unei Mașini a Timpului – iar Direcția pentru Războiul prin Transfer Temporal fusese creată, cu Wallis în postul de coordonator civil al cercetării. Prima acțiune a DRTemp a fost să pună sechestru pe vechea mea locuință, care rămăsese abandonată în Richmond după plecarea mea în timp, și să scoată la lumină rămășițele experimentelor mele.

— Însă ce doriți de la mine? Deja dețineți o Mașină a Timpului – Leviathanul care m-a adus aici.

El și duse mâinile la spate, cu o figură serioasă.

— *Raglan*. Firește – însă ați văzut cu propriii ochi, fiara în ceea ce privește capacitățile de deplasare temporală, a fost construită numai din resturile descoperite în ruinele laboratorului dumneavoastră. Fragmente de cuarț și alamă, saturate cu Plattnerită – imposibil de echilibrat ori calibrat – și de aceea Raglan este o namilă șleampătă, care de-abia se poate depărta la jumătate de secol de prezent. Am îndrăznit să riscăm Leviathanul numai pentru a încerca să ne asigurăm că nu există vreo interferență anacronică a inamicilor noștri cu realizarea mașinii dumneavoastră originale. Însă acum – din întâmplare – v-a adus la noi! Firește, deja putem face mai multe: am recuperat Plattnerita de la vechea mașină a dumneavoastră și am adăpostit carcasa la Muzeul Imperial al Războiului. Ați dori s-o vedeți? Va reprezenta un exponat de preț.

Gândul la un asemenea sfârșit al caleștii mele credincioase mă duru, și am fost tulburat de distrugerea singurei mele modalități de a pleca din 1938! Am scuturat țeapăn din cap.

— Am dori să produceți, continuă Wallis, o cantitate mai mare din substanța căreia i-ați spus Plattnerită - tone întregi. Arătați-ne cum să facem!

Așadar, Wallis credea că eu fabricasem Plattnerita?... Am păstrat acest gând doar pentru mine.

— Dorim să luăm tehnologia pe care ați aplicat-o la Mașina Timpului, continuă el, și să o extindem - să o folosim în scopuri dincolo, poate, de cele mai extraordinare vise ale dumneavoastră... Cu un VTT ar fi posibil să bombardăm Istoria și să-i schimbăm cursul - exact ca în planul meu de a modifica curgerea Rinului. De ce nu? Dacă se poate imagina, ar trebui să se poată pune în practică. Constituie cea mai mare provocare tehnică pe care sunteți în stare să v-o închipuiți - și este pe de-a întregul în slujba Efortului de Război.

— *Bombardarea Istoriei?*

— Gândiți-vă, am putea să ne întoarcem în timp și să intervenim în faza incipientă a Războiului. Sau să-l asasinăm pe Bismarck, de ce nu? Ce poantă bună ar fi asta - și astfel am stăvili unificarea Germaniei de la bun început! Vă dați seama, domnule? *O Mașină a Timpului reprezintă o armă împotriva căreia nu există posibilitate de apărare.* Cine dezvoltă primul o tehnologie de Transfer Temporal fiabilă va fi Stăpânul Lumii - și acest Stăpân trebuie să fie Britania!

Ochii îi prinseră să strălucească, iar eu am început să găsesc entuziasmul său debordant față de toată această distrugere și putere cam supărător.

8. Culmile Viitorului

Am ajuns pe Lancaster Walk și ne-am pornit agale pe drumul de întoarcere spre marginea sudică a parcului. Încă eram flancați discret de militarii noștri.

— Spune-mi mai multe despre ce se va întâmpla după ce Britania și aliații săi vor câștiga acest Război al Timpului, am zis eu. Spune-mi mai multe despre „Culmile Viitorului”.

El își frecă nasul și părul să ezite.

— Domnule, eu nu sunt politician. Nu pot...

— Nu, nu. Relatează-mi propria dumitale viziune.

— Foarte bine, rosti el, privind în sus, către Dom. Pentru început, acest Război a înlăturat o puzderie dintre iluziile noastre deșarte, știți.

— Chiar așa?

Am avut impresia că era un preambul de rău augur și, în curând, temerile mele se dovediră întemeiate!

— Eroarea Democrației, bunăoară. Vedeți, acum a devenit limpede că nu este bine să *întrebi* poporul ce își dorește. Mai întâi, trebuie să te gândești ce *s-ar cădea* să-și dorească pentru ca societatea să fie menținută. Iar apoi, trebuie să le *spui* oamenilor ce să-și dorească și să vezi dacă au priceput.

Știu că poate părea bizar pentru o persoană din secolul dumneavoastră, rosti el, însă aceasta este gândirea contemporană - și am auzit că faimosul dumneavoastră prieten a exprimat vederi similare, la fonograf, pe vremuri, iar el e din aceeași perioadă, nu?,

Eu cunosc puțină Istorie. Însă am impresia că statul modern pe care îl clădim noi în Britania și

America – forma de guvernământ pe care intenționăm să o transmitem în tot restul lumii – se aseamănă în multe privințe cu republicile Antichității, Cartagina, Atena și Roma, care erau esențialmente aristocratice. Încă avem membri al Parlamentului, însă aceștia nu mai sunt desemnați printr-o metodă atât de primitivă cum este sufragiul popular.

Iar chestia aia veche cu opoziția... Ei bine, am scăpat complet de ea Uite cum vine treaba: oamenii ca mine sau ca dumneavoastră știu că, în cele mai multe probleme, nu pot să existe două opinii respectabile și contradictorii., Avem o singură cale *bună* și nenumărate căi *greșite* de a făptui lucrurile. Un guvern încearcă să aplice calea cea bună, altminteri ar fi criminal. Asta-i totul! De cele mai multe ori, opoziția de pe vremuri era pusă doar pe stricat pentru avansare. Și sabotajul trebuie să înceteze.

Iar unele dintre persoanele mai tinere merg mult mai departe, în viziunile lor cu privire la viitor. Familia, bunăoară, se destramă – așa zic ei. A constituit celula socială obișnuită, dacă doriți, pe parcursul întregului nostru trecut agricol. Însă acum, în lumea noastră modernă, familia își pierde trăsăturile distincte și se dizolvă în sistemele de relații mai cuprinzătoare. Activitatea casnică a tuturor persoanelor tinere, inclusiv a femeilor, se diminuează serios.

Auzind aceasta, m-am gândit la Căpitanul Hilary Bond.

— Dar cu ce va fi *înlocuită* familia?

— Ei bine, detaliile încă nu-s clare, însă cei tineri vorbesc despre o *renuclearizare* a societății în jurul unor poli diferiți: profesori, scriitori, oratori, care ne

vor conduce pe o nouă cale de gândire - și ne vor scăpa de acest vechi tribalism - într-o orânduire mai bună.

— „Culmi”, într-adevăr.

Eu unul mă îndoiam că o mare parte - sau poate chiar vreo fărmă - din această filozofie își avea izvorul în Wallis! Pur și simplu, el se comporta precum o oglindă a timpurilor sale, modelat de flecarii lideri de opinie din Guvern și din celelalte părți.

— Dar *dumneata* ce simți în legătură cu toate acestea?

— Eu? El râse, persiflându-se. Oh, eu sunt prea bătrân ca să mă schimb și - vocea îi era inegală - mi-ar plăcea să-mi pierd fiicele... Însă, pe de altă parte, n-aș dori să le văd crescând într-o lume precum - gesticula cu mâna spre Dom, spre parcul mort și spre militari - precum aceasta! Iar dacă asta înseamnă transformarea inimii omului, atunci așa să fie. Acum, întrebă Wallis, puteți înțelege de ce avem nevoie de cooperarea dumneavoastră? Cu o astfel de armă ca un VTT - o Mașină a Timpului - edificarea acestui stat modern devine, nu ușoară, însă mai realizabilă. Iar dacă dăm greș...

— Da?

Wallis se opri din mers; acum ne apropiam de zidul sudic al parcului, și prin preajmă erau puține persoane.

— Avem zvonuri, rosti el pe un ton scăzut, că germanii își construiesc propria Mașină a Timpului. Și dacă termină *primii* - dacă Reichul aduce în stare de funcționare niște capacități de Război prin Transfer Temporal...

— Da?

El prezintă, pentru informarea mea, o descriere succintă, însă înfiorătoare, în mod cert insuflată de anii de propagandă, a Războiului temporal ce urma să vină. Crâncenii ofițeri de comandă ai bătrânului Kaiser aveau să urzească cum să-i proiecteze în nobila noastră Istorie pe flăcăii lor demenți, seminarcotizați - pe *Războinicii Timpului*. Wallis îi descrie pe acești luptători de parcă ar fi fost bombe ambulante; aveau să dea năvală în sute din străvechile noastre bătălii ca și cum ar fi fost niște păpuși aducătoare de moarte.

— Ar distruge Anglia - ar sugruma-o din fașă. Iar acestui lucru trebuie să-i punem noi capăt, mi se adresează. Pricepeți asta, nu? Pricepeți?

I-am privit expresia adâncă și convinsă, absolut incapabil să răspund.

Wallis mă aduse înapoi la casa din Queen's Gate Terrace.

— Nu vreau să vă forțez mâna în a lua decizia de a lucra cu mine, bătrâne domn - știu cât de complicate trebuie să fie toate astea pentru dumneavoastră. La urma urmei, nu este războiul dumneavoastră - însă timpul ne presează. Și totuși, oare ce mai înseamnă „timpul” în asemenea circumstanțe? Ei?

Mi-am reîntâlnit tovarășii în fumoar. Am acceptat un whisky cu apă de la Filby și m-am tolănit într-un fotoliu.

— E cumplit de înăbușitor afară, am spus eu. Seamănă mai mult cu Burma, ticălosul acela de Dom! Nu-i ciudat? Afară-i întuneric, cu toate că este doar vremea prânzului.

Moses își ridică în treacăt privirea dintr-un volum

pe care îl citea.

— „Experiența ține de intensitate, iar nu de durată”, cită el. Rânjind înspre mine. N-ar fi un epitaf perfect pentru un Explorator al Timpului? *Intensitatea* - asta contează!

— Cine este autorul?

— Thomas Hardy¹. Aproximativ contemporan cu tine, nu?

— Nu l-am citit.

Moses studie prefăța.

— Ei bine, e mort acum... în 1928. Închise cartea. Ce-ai aflat de la Wallis?

Le-am făcut un rezumat al conversațiilor mele.

— Am fost bucuros să scap de el, am încheiat eu. Ce amestecătură de propagandă și politică nedospită, ca să nu mai pomenesc de talmeș-balmeșul desăvârșit în ceea ce privește cauzalitatea și așa mai departe.

Vorbele lui Wallis îmi adânciseră acel sentiment de depresie care mă măcina de la sosirea mea aici, în 1938. Am impresia că există un conflict fundamental în sufletul omului. Este purtat de forțele proprii sale firi - eu, mai presus decât oricare altă persoană, asistasem la acțiunea neîndurătoare a curenților evolutivi ce pulsează în Umanitate, care își au obârșia chiar în mările primordiale - și totuși, iată-i pe acești ageri tineri britanici și americani, căliți de Război, hotărâți să planifice, să controleze, să lupte împotriva naturii și să se instaleze, ei însuși și semenii lor, într-

¹ Thomas Hardy, (n. 2 iunie 1840 - d. 11 ianuarie 1928) a fost un scriitor și poet naturalist britanic, cunoscut pentru romanele sale „*Tess*” și „*Departa de lumea dezlănțuită*”. Evenimentele din majoritatea operelor sale se desfășoară în comitatul semi-imaginar Wessex și sunt marcate de descrieri poetice și fatalism.

un fel de stază, într-o Utopie înghețată!

Dacă aș fi fost cetățean al acestui nou Stat Modern pe care intenționau să-l clădească, știam prea bine că aș fi devenit repede unul dintre spiritele răzvrătite care s-ar fi zvârcolit în pumnul său binevoitor, dar nemilos.

Însă, chiar în clipa în care meditam la acestea, m-am întrebat, în străfundurile inimii mele, în ce măsură n-aș fi căzut în canoanele de gândire ale lui Wallis - în privința acestui Stat Modern, cu controlul și planurile sale - înainte ca explorarea timpului să-mi deschidă ochii asupra limitărilor Umanității.

— Apropo, Nebogipfel, am spus eu. Am dat peste un vechi prieten de-al nostru, Kurt Gödel...

Iar Morlocul rosti un cuvânt bizar, gângurit, în propria sa limbă; se răsuci cu scaunul lui și se ridică în picioare cu o mișcare rapidă și fluidă, ce îl făcu să pară mai mult animal decât om. Filby se albi la față și am observat cum degetele lui Moses se strânsă pe cartea pe care o ținea în mână

— Gödel - este aici?

— Este în Dom, într-adevăr. De fapt, se găsește la nici un sfert de milă de locul acesta - în Colegiul Imperial.

Am descris reportajul Trăncănitoarei în care îl văzusem.

— *O pilă de fisiune*. Asta este! Șuieră Nebogipfel. Acum înțeleg. El reprezintă cheia - Gödel este cheia tuturor lucrurilor. Probabil că el a fost, cu intuițiile sale asupra universurilor în rotație...

— Nu pricep despre ce vorbești.

— Ascultă, vrei să scapi din această istorie abominabilă? Dintr-o mie de motive diferite,

voiam – firește că voiam – să fug de acest conflict oribil, să încerc să ajung acasă, să pun capăt călătoriei în timp înainte de începerea acestei nebunii a Războiului Timpului!

— Dar pentru asta trebuie să găsim o Mașină a Timpului.

— Da Așadar, trebuie să ne duci la Gödel. *Trebuie!* Acum deslușesc adevărul.

— Care adevăr?

— Barnes Wallis s-a înșelat asupra germanilor. Mașina Timpului germană este mai mult decât o amenințare. *Deja a fost construită!*

Acum eram cu toții în picioare și vorbeam de-a valma.

— Ce?

— Ce spui?

— Cum...

— Deja, zise Morlocul, ne găsim într-o fundătură a Istoriei care a fost produsă de germani.

— Cum de știi asta? Am dorit eu să aflu.

— Adu-ți aminte că am studiat epoca voastră în propria mea Istorie, răspunse el. Iar în Istoria mea nu a existat un război european precum acesta, care deja s-a întins pe mai multe decenii. În Istoria mea, a existat, într-adevăr, un război în 1914 – însă a luat sfârșit în 1918, cu victoria Aliaților asupra germanilor. Un nou război a izbucnit în 1939, dar sub o nouă formă de guvernământ, în Germania și...

Mă simțeam ciudat – năuc – și am bâjbâit, în spatele meu, după un scaun, pe care m-am așezat. Filby părea îngrozit.

— Arză-i-ar focul de nemți – v-am zis eu! V-am zis că o să ne facă necazuri!

— Mă întreb, spuse Moses, dacă acea Bătălie Finală pe care a descris-o Filby – *die Kaiserschlacht* – n-a fost cumva modificată în favoarea germanilor. Este posibil să se fi obținut asta prin asasinarea vreunui comandant aliat...

— Bombardarea Parisului, rosti Filby, tulburat și dus pe gânduri. Oare asta să fi fost?

Mi-am adus aminte de descrierile cumplite ale lui Wallis, de militarii germani ca niște roboți, prăbușindu-se în Istoria britanică.

— Ce avem de făcut? Trebuie să punem capăt acestui cumplit Război al Timpului!

— *Du-ne la Gödel*, zise Morlocul.

— Dar de ce?

— Deoarece numai Gödel putea să producă Plattnerita germanilor!

9. Colegiul Imperial

După prânz, Wallis veni iarăși după mine. Începu de îndată să mă îmoldească să hotărâsc dacă aveam să-mi dau concursul la proiectul lui cu privire la Războiul Timpului.

Am solicitat să fiu dus la Colegiul Imperial, pentru a-i face o vizită acestui Kurt Gödel. La început, Wallis șovăi:

— Gödel este o persoană dificilă – nu sunt sigur că aveți ceva de câștigat din această întâlnire – iar măsurile de securitate sunt extrem de complicate...

Eu însă am rămas ferm pe poziții, iar în curând Wallis cedă.

— Dați-mi o jumătate de oră, rosti el, și am să fac aranjamentele necesare.

Structura Colegiului Imperial părea aproape neatinsă de curgerea anilor sau de reorganizarea colegiilor componente de care îmi aduceam eu aminte. Am remarcat Queen's Tower, monumentul central din piatră albă străjuit de lei și împrejmuț de niște construcții din cărămidă roșie destul de neîngrijite, care adăposteau acest centru educativ funcțional. Însă am observat că unele dintre clădirile din preajmă fuseseră rechiziționate pentru nevoile de război sporite ale Colegiului, mai exact. Muzeul Științei fusese cedat Direcției pentru Războiul prin Transfer Temporal a lui Wallis, și existau câteva edificii mai recente în campus – în cea mai mare parte gheboșate, simple și evident ridicate în grabă, și fără a se ține prea mult seama de decorațiunile

arhitectonice. Toate aceste clădiri erau legate printr-un labirint nou de culoare acoperite, care străbăteau campusul precum niște imense galerii de viermi.

Wallis aruncă o privire la ceasul său.

— Mai trebuie să așteptăm un pic până ce Gödel va putea să ne primească, spuse el. Pe aici – am obținut permisiunea să vă arătăm și altceva. Rânji cu o atitudine copilăroasă și entuziastă. Mândria și bucuria noastră!

Mă conduse în labirintul de galerii de viermi. În interior, acestea se vădiră a fi căptușite cu beton neprelucrat și luminate la intervale mari de niște becuri electrice izolate. Îmi aduc aminte cum lumina inegală descria contururilor umerilor stingheri ai lui Wallis și silueta sa stângace; în vreme ce mă călăuzea tot mai în adâncurile acestui labirint. Am trecut de câteva porți, și la fiecare dintre ele, lui Wallis îi fu controlat ecusonul, i se cerură diferite acte, i se verificară amprente digitale, i se compară chipul cu cel din fotografii și așa mai departe. Și eu a trebuit să fiu comparat cu cel din fotografii, iar amândurora ni se făcură percheziții corporale, de două ori.

Am schimbat de câteva ori direcția drumului nostru, dar eu am luat seama cu atenție la elementele înconjurătoare și mi-am alcătuit în minte o hartă a diferitelor anexe ale Colegiului.

— Colegiul a fost extins mult, rosti Wallis. Mi-e teamă că am pierdut Colegiul Regal de Muzică și Colegiul de Arte, până și Muzeul de Istorie Naturală – blestemat război, nu? Și puteți observa că a trebuit să eliberăm mult teren pentru acest nou proiect. Există încă destule amenajări științifice împrăștiate în teritoriu, printre care fabricile Artileriei

Regale de la Chorley și Woolwich, facilitățile Vickers-Armstrong de la Newcastle, Barrow. Weybridge, Burhill și Crawford, Întreprinderile Aviației Regale de la Farnborough, Stabilimentele Experimentale pentru Armament și Aeronautică de la Boscombe Down... și altele. Cele mai multe dintre ele au fost relocate în buncăre și domuri. Cu toate acestea, Imperialul – după ce a fost îmbunătățit – a devenit centrul de frunte al Britaniei în ceea ce privește cercetarea științifică în domeniul tehnologiilor militare.

După alte controale de securitate, am pătruns într-un soi de hangar, puternic luminat, în care se simțea un miros sănătos de vaselină, cauciuc și metal ars. Pe podeaua de ciment murdară se găseau niște vehicule cu motor, în diferite stadii de dezasamblare; câțiva bărbați îmbrăcați în salopete umblau printre ele, unii dintre ei fluierând. Am simțit cum moralul îmi crește, scăpând un pic de opresiunea obișnuită, provocată de Dom. Am observat adesea că nimic nu izbutește să tulbure prea tare un om care are posibilitatea de a lucra cu propriile sale mâini.

— Acesta, anunță Wallis, este Compartimentul de Dezvoltare a VTT-urilor.

— VTT-uri? Aha, îmi aduc aminte! *Vehiculele de Transfer Temporal*.

În hangar, acești muncitori bine dispuși trudeau de zor la construirea Mașinilor Timpului – și pe scară industrială, se părea!

Wallis mă conduse la unul dintre vehicule, care părea aproape finalizat. Acest Cronomobil, după cum l-am botezat în gând, avea cam cinci picioare înălțime și o formă de paralelipiped; cabina părea suficient de

încăpătoare pentru a transporta patru-cinci oameni, și era fixată pe trei perechi de roți, în jurul cărora erau plasate șenile. Din loc în loc, pe carcasă erau montate faruri, belciuge și alte accesorii. În fiecare colț al caroseriei era prins cu buloane câte un tub de câțiva inci; aceste tuburi erau în mod evident goale pe dinăuntru, deoarece aveau capace înșurubabile. Totul era nevopsit, iar luciul oțelului cenușiu reflecta lumina

— Diferă un pic de proiectul duminical inițial, nu? Rosti Wallis. De fapt, este adaptat dintr-un vehicul militar standard - transportor universal - și poate funcționa și ca automobil, firește. Priviți aici: acest motor Ford cu opt cilindri în V acționează șenilele prin intermediul acestor foi dințate - vedeți? Iar direcția se schimbă prin deplasarea acestui boghiu din față - mimă el - în felul ăsta. Ori, dacă trebuie să faceți un viraj mai strâns, se poate încerca prin blocarea șenilelor. Toată hardughia este dotată cu o armură serioasă...

M-am apucat de bărbie. Mă întrebam cât de mult aș fi văzut din lumile pe care le vizitasem, dacă m-aș fi uitat la ele înspăimântat, din interiorul unui asemenea Cronomobil blindat!

— Plattnerita este esențială, firește, continuă Wallis, însă nu credem că e necesar să saturăm componentele mașinii cu această substanță, cum ați făcut dumneavoastră. În schimb, ar trebui să fie suficient să umplem aceste tuburi cu materie primă. Deșurubă un capac de la una dintre unitățile situate pe colțuri pentru a-mi arăta. Vedeți? Apoi, mașina poate fi condusă prin timp din cabină, dacă condus este cuvântul potrivit.

— Și ați încercat-o?

Își trecu degetele prin păr, răvășindu-i vârfurile.

— Bineînțeles că nu! Nu avem Plattnerită, rosti el, după care mă bătu pe umăr. Iar aici interveniți dumneavoastră.

Wallis mă conduse în altă zonă a complexului. După alte controale de siguranță, am pătruns într-o încăpere lungă și îngustă, ce aducea cu un coridor. Încăperea aceasta avea un perete făcut în întregime din sticlă, iar dincolo de geam am putut să privesc într-o cameră mai mare, de dimensiunea unui teren de tenis. În încăperea noastră mai mică se aflau șase-șapte cercetători care ședeau la birouri; fiecare purta clasicul halat alb și murdar cu care părea că se născuse fiecare experimentator, și cu toții erau aplecați asupra unor cadrane și comutatoare. Când am intrat, cercetătorii se uitară la mine – trei dintre ei erau femei – și am fost șocat de fețele lor trase; pe ele se citea un soi de epuizare nervoasă, în ciuda tinereții aparente. Un soi de instrument scoase încontinuu un păcănit slab, tot timpul cât ne-am aflat acolo; era sunetul „contoarelor de radiație”, îmi spuse Wallis.

Camera mai mare de dincolo de fereastră era o simplă cutie de beton, cu pereții nevopsiți. Era complet goală, cu excepția unui monolit din cărămizi, cu înălțimea de zece picioare și latura de șase, care stătea, pătrat și tăcut, în centrul încăperii. Cărămizile erau de două feluri, unele de un cenușiu-închis, iar altele de un cenușiu-deschis, alternând într-un model regulat. Acest monolit era ridicat de la nivelul podelei pe un strat de dale mai înguste, iar firele ce porneau de la el se terminau în niște orificii din pereții

încăperii.

Wallis privi atent prin geam.

— E remarcabil, nu-i așa, faptul că ceva atât de urât, atât de *simplu*, are implicații atât de profunde. Ar trebui să fim în afara pericolului aici - sticla este impregnată cu plumb - și în plus. În prezent, reacția este sub parametrii de funcționare normală.

Am recunoscut grămada din reportajul Trăncănitorii.

— Aceasta este mașina voastră de fisiune?

— E cel de-al *doilea* Reactor cu Grafrit din lume, spuse Wallis. Este în mare măsură o copie a celui dintâi, pe care l-a realizat Fermi, la Universitatea din Chicago. El zâmbi. Înțeleg că el l-a ridicat pe un teren de squash. Este o istorie remarcabilă.

— Da, am rostit, cuprins de iritare. Însă ce reacționează cu ce?

— Ah, spuse Wallis, apoi își dădu jos ochelarii și își șterse lentilele cu capătul cravatei. Voi încerca să-ți explic...

E inutil să mai pomenesc, dar a avut nevoie de ceva timp pentru aceasta, și eu am izbutit să extrag esența explicațiilor pentru a pricepe.

Deja știam de la Nebogipfel că în interiorul atomului există o substructură și că Thomson avea să facă primul pas în înțelegerea ei. Acum am aflat că această substructură poate fi *modificată*. Acest lucru este posibil să se realizeze prin ciocnirea unui nucleu atomic cu altul, sau spontan, prin spargerea unui atom masiv, iar această dezintegrare poartă numele de „fisiune atomică”.

Și de vreme ce substructura determină natura atomului, rezultatul unor asemenea schimbări nu

reprezintă nimic altceva, bineînțeles, decât transmutarea unui element în altul – străvechiul vis al alchimiştilor!

— Acum, spuse Wallis, nu vei fi surprins că afli că la fiecare dezintegrare atomică este eliberată o cantitate de energie – căci atomii caută întotdeauna un nivel energetic mai scăzut, mai stabil. Mă înțelegi?

— Firește.

— Așadar, în grămada asta avem șase tone de carolinum. Cincizeci de tone de oxid de uraniu și patru sute de tone de blocuri de grafit... și se produce un șuvoi de energie invizibilă, chiar în clipa în care noi ne uităm la ea.

— *Carolinum*? N-am auzit niciodată de substanța asta

— Este un element nou, artificial, produs prin bombardare. Are perioada de înjumătățire de șaptesprezece zile – adică își pierde în acest interval jumătate din cantitatea de energie stocată.

M-am uitat din nou la acea grămadă de cărămizi greu de definit; părea atât de banală, atât de neatrăgătoare! Și totuși, mi-am zis eu, dacă ceea ce spunea Wallis despre energia nucleului atomic era adevărat...

— Care sunt aplicațiile pentru această energie? El își puse din nou ochelarii pe nas.

— Întrezărim trei domenii mari. Primul: o rezervă energetică dintr-o sursă compactă; cu o asemenea pilă la bord, am putea realiza Leviathani submarini care să petreacă luni în șir sub apă, fără nevoie de realimentare, sau am putea construi bombardiere de mare altitudine, care să dea ocol Pământului de zeci de ori înainte de a fi nevoie să aterizeze... și așa mai

departe.

Cel de-al doilea: folosim pila pentru a iradia materiale. Este posibil să utilizăm produșii secundari ai fisiunii uraniului pentru a transmuta alte elemente - de fapt, un număr de probe sunt testate chiar în momentul de față pentru profesorul Gödel, pentru a sprijini un experiment obscur al său. Nu le puteți vedea, firește - recipientele cu mostre se găsesc chiar în interiorul pilei...

— Iar cea de-a treia aplicație?

— Ah, zise el, iar în ochi îi apăru din nou acea privire îndepărtată, calculată.

— Deja o văd, am rostit sumbru. Energia atomică ar constitui o bombă pe cinste.

— Bineînțeles, avem de soluționat niște probleme practice serioase, rosti el. Producerea de izotopi corespunzători în cantități îndeustulătoare... sincronizarea exploziilor preliminare... Însă, așa este! Se pare că se poate realiza o bombă suficient de puternică pentru a nimici un oraș - cu tot cu Dom - o bombă destul de mică pentru a încăpea într-o valiză.

10. Profesorul Gödel

Am mai străbătut alte culoare înguste de beton, ieșind, în cele din urmă, în principala clădire de birouri a Colegiului. Am ajuns pe un coridor cu un covor de pluș gros și cu portretele bărbaților eminenți ai trecutului atârinate pe pereți – cunoașteți acest gen de interior: un Mausoleu închinat Savanților Morți! Acolo se găseau militari, însă prezența lor era discretă.

Acesta era locul în care Kurt Gödel fusese răsplătit cu un birou.

Cu tușe rapide și eficiente, Wallis îmi creiona viața lui Gödel. S-a născut în Austria și a obținut licența în matematică la Viena. Influențat de cleveala gânditorilor Pozitivismului Logic¹ pe care i-a găsit acolo (eu nu avusem niciodată prea mult timp pentru a filozofa), interesul lui Gödel a alunecat către logică și fundamentele matematicii.

În 1931 – pe când avea numai douăzeci și cinci de ani – Gödel publicase năucitoarea sa teză asupra eternei Incompletitudinii a Matematicii.

Mai târziu, a manifestat interes pentru recent apărutele studii ale fizicienilor asupra spațiului și timpului, și a produs niște eseuri speculative asupra posibilității călătoriei în timp. (Pesemne, acestea erau studiile publicate la care se referise Nebogipfel, m-am gândit eu.) În curând, sub presiunea Reichului, a fost

¹ Orientare filozofică din prima jumătate a secolului XX, promovată de Școala de la Viena (R. Carnap, O. Neurath, H. Reichenberg, Moritz Schlick, Friedrich Waismann etc.) a cărei teză principală era aceea că obiectul filozofiei este analiza logică a științei (n. trad.).

mutat la Berlin, unde a început să lucreze la aplicațiile militare ale călătoriei în timp.

Am ajuns la o ușă pe care fusese montată o plăcuță de alamă cu numele lui Gödel – atât de recent, de fapt, încât am remarcat pe covorul de dedesubt așchii de lemn rămase de la găuri.

Wallis îmi atrase atenția că nu puteam sta mai mult de câteva minute în această vizită, apoi ciocăni în ușă.

— Intră! Strigă dinăuntru o voce ascuțită, subțire.

Am pătruns într-o cameră spațioasă, cu un tavan înalt, un covor frumos și un birou capitonat în piele verde. Odinioară, pesemne că această încăpere fusese însoțită, mi-am dat eu seama, căci ferestrele mari – acum acoperite cu draperii – dădeau către Vest, de fapt, în direcția grupului de case unde eram găzduit.

După ce am intrat noi bărbatul de la birou continuă să scrie; acoperea pagina cu brațul, astfel că, firește, nu vedeam mare lucru. Era o persoană scundă și uscățivă, cu un aspect bolnăvicios și cu fruntea înaltă și fragilă; costumul său din lână era foarte șifonat. Trecuse de treizeci de ani, am judecat eu.

Wallis ridică o sprânceană spre mine.

— Este un ipochimen aiurit, șopti el. Însă o minte *remarcabilă*.

De jur-împrejurul încăperii se aflau corpuri de bibliotecă, în prezent goale; covorul era înțesat de lăzi, iar multe cărți și publicații – majoritatea în germană – erau risipite în teancuri înegale, în interiorul uneia dintre lăzi am zărit, în treacăt, niște echipament științific și diferite sticle cu eșantioane – iar într-una din acestea, am remarcat

ceva care îmi făcu inima să bată înflăcărată!

Hotărât, mi-am întors privirea dinspre ladă și am încercat să nu-mi trădez agitația. În cele din urmă, cu un icnit de exasperare, bărbatul de la birou azvârli condeiul din mână - acesta zăngăni de un perete - și făcu ghemotoc paginile scrise, înainte să le arunce - absolut tot ce scrisese - într-un coș de gunoi!

Acum își ridică ochii, de parcă ar fi observat pentru prima dată că ne aflam acolo.

— Ah! Făcu el. Wallis.

Își băgă mâinile sub birou și păru să se micșoreze.

— Domnule profesor Gödel, cât de amabil din partea dumneavoastră că ne-ați îngăduit să vă facem o vizită. Dânsul este...

Mă prezentă.

— Ah, spuse iarăși Gödel, apoi zâmbi larg, scoțând la iveală niște dinți neregulați. Firește.

Acum se ridică în picioare, cu mișcări sacadate, dădu ocol biroului și întinse mâna. Eu i-am strâns-o; era rece, osoasă și subțire.

— Plăcerea este de partea mea, rosti el. Îmi închipui că vom avea multe dialoguri captivante.

Engleza lui era bună, doar cu un ușor accent.

— Sper că-ți vei găsi un loc în această Eră Nouă, îmi zise cu sinceritate Gödel. S-ar putea să fie ceva mai sălbatică decât lumea pe care ți-o amintești dumneata însă poate că, la fel ca și mine, vei fi tolerat pe post de excentric util. Da?

— Oh, hai acuma, profesore!... vocifera Wallis.

— Excentric, rosti el. *Ekkentros* - lipsit de centru. Ochii săi se rotiră către mine. Asta suntem amândoi, am impresia - un pic lipsiți de centrul lucrurilor. Hai, Wallis, știu că voi britanicii potoliți mă considerați

puțin bizar.

— Păi...

— Bietul Wallis nu se poate acomoda cu obiceiul meu de a face ciorne peste ciorne de corespondență, îmi zise Gödel. Uneori, scriu o duzină de ciorne sau mai multe, și tot sfârșesc prin a lăsa baltă scrisoarea - după cum ai văzut! Este straniu? Bine. Așa să fie!

— Trebuie că ai ceva regrete pentru că ți-ai părăsit căminul, profesore, am rostit eu.

— Nici unul. *Nici unul!* A trebuit să fug din Europa, îmi spuse, cu vocea șoptită, de conspirator.

— De ce?

— *Din pricina Kaiserului*, normal.

Barnes Wallis îmi aruncă niște priviri de avertisment.

— Dețin dovezi, pricepi! Continuă Gödel absorbit. Luați două fotografii ale omului care *se pretinde* a fi Kaiserul Wilhelm - una din 1915, să spunem, iar alta de anul acesta. Dacă măsurați lungimea nasului și o raportați la distanța dintre vârful nasului și vârful bărbiei - veți găsi că diferă!

— Eu... ah... Sfinte Sisoie!

— Într-adevăr. Și, cu un asemenea simulacru la cârmă - *cine știe* încotro se îndreaptă Germania? Ei?

— Exact, rosti Wallis zorit. Oricum, indiferent care ar fi motivele dumneavoastră, suntem încântați că ați acceptat oferta unei catedre aici - că ați ales să faceți din Britania casa dumneavoastră..

— Da, am zis eu, n-ai fi putut să găsești un loc în America? La Princeton, poate, sau...

El păru șocat.

— Sunt sigur că aș fi fost în stare. Însă ar fi fost de-

a dreptul imposibil. *De-a dreptul* imposibil!

— De ce?

— Din pricina Constituției, normal!

Iar acum, acest ins extraordinar se lansa într-un discurs lung și întortocheat despre cum descoperise el o fisură logică în Constituția Americană, care permitea instaurarea, pe cale legală, a unei dictaturi!

Wallis și cu mine ne-am așezat jos și am îndurat cu stoicism toată povestea.

— Ei bine, rosti Gödel când ajunse la capăt, ce părere aveți de asta?

Am primit încă o serie de priviri încruntate din partea lui Wallis, însă am hotărât să fiu cinstit.

— Nu pot să contrazic logica dumitale, am spus eu, însă aplicarea ei mă frapează ca fiind extrem de fantastică.

El pufăi.

— Ei bine - așa o fi - dar logica e totul! Nu crezi asta? Metoda axiomatică este foarte puternică, zâmbi el. Am, de asemenea, o dovadă ontologică pentru existența lui Dumnezeu - absolut ireproșabilă, după părerea mea - și cu predecesori onorabili, mergând înapoi opt sute de ani, până la arhiepiscopul Anselm¹. Iată cum vine...

— Poate altădată, profesore, zise Wallis.

— Ah, da. Foarte bine. Ne cercetă pe rând, cu privirea sa pătrunzătoare, de-a dreptul descurajantă. Așadar, Călătoria în timp. Sunt realmente invidios pe dumneata, știi?

— Pentru aventurile mele?

— Da însă nici un pic pentru aceste salturi anoste

¹ St Anselm (1033-1109), arhiepiscop de Canterhury, teolog și filozof scolastic de primă mărime (n. trad.).

prin Istorie.

Ochii îi erau apoși și licăreau în lumina electrică intensă.

— Atunci, pentru ce?

— Cum? Pentru privirile aruncate în fugă altor lumi decât aceasta – altor Posibilități – nu pricepi?

M-am simțit împietrit; intuiția sa era uimitoare – aproape telepatică.

— Explicați-mi ce vreți să spuneți?

— Realitatea celorlalte Lumi, conținând un sens ce trece dincolo de acela al scurtei noastre existențe, îmi pare evidentă. Probabil, orice persoană care a trăit miracolul descoperirii matematice știe că Adevărurile matematice au o existență independentă de mințile în care sălășluiesc, că aceste Adevăruri sunt frânturi din gândurile unei Minți mai înalte...

Viețile noastre, aici pe Pământ, nu au decât un rost îndoielnic. De aceea, adevărata lor semnificație *trebuie* să rezide în afara acestei lumi. Pricepi? Până acum este vorba numai de logică pură. Iar ideea că totul în lumea aceasta are un Scop ultim este un analog exact al principiului după care totul are o Cauză – un principiu ce stă la baza întregii științe.

Rezultă, numaidecât, că undeva, dincolo de Istoria noastră, există Lumea Finală – Lumea în care plenitudinea Sensului a fost soluționată.

Călătoria în timp, prin însăși natura ei, conduce la perturbarea Istoriei, și de aici la generarea, ori descoperirea, altor Lumi decât aceasta. Astfel, misiunea călătorului temporal este să caute, să caute neconținut, până ce este găsită sau construită Lumea Finală!

În clipa în care l-am părăsit pe Gödel, gândurile îmi

goneau nebunește prin minte. Am hotărât să nu-i mai iau niciodată în derâdere pe Filozofii matematicii, căci acest omuleț ciudat pătrunsese mai în adâncurile Timpului, Spațiului și ale înțelegerii, fără a-și părăsi biroul, decât reușisem eu vreodată în Mașina Timpului! Și am știut că trebuia, într-adevăr, să-i fac încă o vizită lui Gödel. Cât de curând... căci eram convins că văzusem un flacon de Plattnerită brută, îndesat în lada lui!

11. Noua ordine mondială

M-am întors la reședința noastră în jurul orei șase după-amiază. Am intrat strigând salutări și i-am găsit pe cei din grupul meu în fumoar. Morlocul încă era absorbit de însemnărilor sale – părea că încearcă să reclădească întregul ansamblu al acestei științe viitoare a Mecanicii Cuantice din propria lui memorie imperfectă – dar sări în sus când am intrat.

— L-ai găsit? Pe Gödel?

— Da, i-am zâmbit eu. Și – într-adevăr – ai avut dreptate! L-am aruncat o privire lui Filby, însă sărmanul bătrânel moțăia cu capul pe o revistă și nu ne putea auzi.

— *Cred că Gödel are niște Plattnerită.*

— Ah! Făcu Nebogipfel.

Fața Morlocului rămase la fel de inexpresivă ca de obicei, dar lovi cu un pumn în cealaltă palmă, într-un gest vădit uman. Atunci există o speranță.

Moses se îndreaptă către mine și îmi oferi un pahar cu ceea ce se dovedi a fi whisky cu apă. Am sorbit recunoscător din băutură, căci ziua rămăsese la fel de toridă precum fusese dimineața.

Acum, Moses veni ceva mai aproape; ne-am aplecat toți trei capetele unul lângă altul și am discutat în șoaptă.

— Și eu am ajuns la o concluzie, rosti Moses.

— Care?

— Că realmente trebuie să scăpăm de-aici – prin orice mijloace posibile!

Moses îmi relatează cum decursese ziua sa. Plictisit de izolare, îi atrăsese în discuții pe tinerii militari care ne

păzeau. Unii dintre ei erau soldați, alții însă erau ofițeri; și toți aceia care aveau sarcina de a ne proteja, precum și alte îndatoriri în acest campus științific, erau destul de inteligenți și de bine educați. Se părea că îl plăcuseră pe Moses și îl invitaseră la un han din preajmă - *Queen 's Arms*, din *Queen's Gate Mews* - iar mai târziu făcuseră o plimbare cu ricșele până în *West End*. Pe parcursul a câtorva pahare, acești oameni tineri se simțiseră în mod evident în largul lor, dezbătându-și ideile - și vorbind cu acest străin din trecut despre concepțiile lor referitoare la noul Stat Modern.

În ceea ce mă privea, eram încântat că Moses părea să lase deoparte timiditatea și că manifesta interes față de lumea în care ne aflam. Am ascultat cu fascinație ceea ce avea de spus.

— Tinerii ăștia sunt extraordinar de agreabili, rosti Moses. Competenți, practici. În mod clar curajoși! Însă viziunile lor...

Marele concept al viitorului - aflase Moses - avea să fie *Planificarea*. Când Statul Modern avea să fie clădit, după cum stabilea *Britania victorioasă* și aliații săi, o Autoritate de Control al Mării și Aerului urma să intre în posesia efectivă a tuturor porturilor, minelor de cărbune, sondelor de petrol, centralelor electrice și zăcămintelor. În mod similar, o Autoritate de Control al Transportului avea să preia șantierele navale ale lumii și să le orienteze de la fabricarea vaselor de război la realizarea cu duiumul a cargoboturilor de oțel. O Autoritate Aliată de Control al Materiilor Prime urma să organizeze producția de fier, oțel, cauciuc, metale neferoase, bumbac, lână și alte substanțe vegetale. Iar Autoritatea de Control al Hrănii...

— Ei bine! Rosti Moses. Ai prins ideea. Reprezintă sfârșitul proprietății, pricepi. Toate resursele vor fi stăpânite de noul Stat Aliat Mondial. Resursele lumii vor fi puse să conlucreze. În cele din urmă, pentru refacerea zonelor afectate de război, iar mai târziu, pentru progresul Umanității. Totul planificat, înțelegi, de un Consiliu atotînțelept și atotștiutor – care, fiindcă tot veni vorba, se va alege singur!

— În afară de acest ultim aspect, nu sună chiar atât de rău am cugetat eu.

— Poate – însă această Planificare n-are de gând să se oprească la resursele materiale ale planetei. Include și resursele umane. Abia aici încep problemele. În primul rând e vorba de comportament. Se uită la mine. Acești tineri nu privesc înapoi, către vremurile noastre, cu prea multă îngăduință. Suferim de o „profundă laxietate a conduitei private” – așa am fost informat! Acești oameni noi s-au întors pe cealaltă cale: către o austeritate severă, mai ales în privința dorințelor sexuale. Îndeletnicirile decente – aceasta este la ordinea zilei!

Am simțit o săgeată de nostalgie.

— Îmi închipui că ăsta-i un semn de rău augur pentru viitorul lui Empire din Leicester Square.

— L-au închis deja! L-au demolat! Ca să facă loc pentru Biroul de Planificare al Căilor Ferate.

Și se merge și mai departe. În etapa următoare, măsurile vor deveni ceva mai active. Vom asista la eliminarea nedureroasă a „celor mai jalnice soiuri de handicapați” – acestea nu-s vorbele mele – și, de asemenea, la sterilizarea unor persoane ce altminteri ar transmite tendințe care sunt, citez, „clar indezirabile”.

În unele regiuni ale Britaniei, se pare, acest proces de purificare a început de pe acum. Există un tip de gaz numit kinetogenul lui Pabst...

Ei bine, poți să-ți dai seama că demarează controlarea eredității rasiale a Umanității.

— Hmm, am făcut eu. Nutresc o neîncredere profundă față de o asemenea *normalizare*. Oare este de dorit, realmente, ca viitorul speciei umane să fie filtrat prin „toleranța” englezului din 1938? Oare umbra sa lungă trebuie să se întindă prin milioanele de ani ce au să vină?

— Totul este *Planificare*, pricepi, rosti Moses. Și zic ei, singura alternativă este o recădere în barbarismul haotic, către dispariția finală.

— Dar oamenii - oamenii moderni - chiar sunt capabili de asemenea fapte epocale?

— În mod neîndoios, spuse Moses, vor exista vărsări de sânge și conflicte de dimensiuni încă nebănuite - chiar și după criteriile acestui război stupid și atroce - când majoritatea lumii se va împotrivi impunerii de către acești tehnocrați aliați a unui plan eronat.

Am întâlnit privirea lui Moses și am recunoscut acolo o anumită furie justificată, o mânie față de nebunia omenirii, de care era cuprins propriul meu alter ego mai tânăr. Întotdeauna mă arătasem sceptic față de progresul, cu voie sau fără voie, al civilizației, deoarece îmi dădea impresia unui edificiu instabil care, într-o zi, trebuia să se năruiască peste capetele smintite ale creatorilor săi; iar această poveste despre Statul Modern pe care o auzisem de o bucată bună de vreme îmi părea cea mai cumplită nerozie, în afară de războiul actual! Era ca și cum aș fi putut să-i citesc

gândurile lui Moses în ochii lui cenușii – se eliberase de spaimele sale și devenise o versiune mai tânără și mai îndârjită a mea – iar în acel moment m-am simțit mai aproape de el decât în oricare altă clipă de când ne întâlniserăm.

— Ei bine, atunci, am rostit eu, problema este hotărâtă. Nu cred că vreunul dintre noi poate tolera un asemenea viitor.

Moses scutură din cap, Nebogipfel părea să fie de acord, iar în ceea ce mă privea, mi-am reînnoit decizia de a pune capăt acestei chestiuni a călătoriei în timp odată pentru totdeauna

— Trebuie să scăpăm. Dar cum...

Și exact atunci, chiar înainte să pot termina propoziția, casa se zgudui.

Am fost trântit la pământ, aproape lovindu-mă cu capul de birou. În străfundurile pământului răsună un tunet – o bubuitură surdă, ca atunci când trănestești o ușă. Lămpile pâlpăiră, însă nu se stinseră. Pretutindeni în jurul meu se înălțau țipete – sărmanul Filby gemu – și am auzit țiuitul de sticlă și trosnetele mobilelor ce se prăbușeau.

Clădirea păru să se așeze. Tușind, fiindcă în aer se ridicase o cantitate neobișnuită de praf, m-am căznit să mă ridic în picioare.

— Toată lumea e teafără? Moses? Morlocule?

Moses deja se întorsese pentru a-l ajuta pe Nebogipfel. Morlocul nu părea să fie rănit, însă fusese prins sub un corp de bibliotecă ce căzuse.

I-am lăsat pe ei și m-am uitat după Filby. Bătrânelul avusese noroc; nici măcar nu fusese aruncat din fotoliul său. Acum era în picioare și se îndrepta către fereastră, care fusese crăpată dintr-o parte în

cealaltă.

Am ajuns la el și i-am cuprins cu brațele umerii gârboviți.

— Filby, scumpul meu prieten – haide!

El însă mă ignoră. Ochii săi urduroși șiroiau de lacrimi, iar chipul îi era mânjit cu o pojghiță de colb. Ridica un deget încovoiat înspre fereastră

— *Privește!*

M-am aplecat mai aproape de geam. Blocând cu mâna reflecțiile de la lămpile electrice. Proiectoarele Aldis ale Trăncănitoarei muriseră. Ia fel ca multe dintre felinarele stradale. Am văzut oameni fugind, zăpăciți – o bicicletă abandonată, un soldat cu masca pe față trăgând focuri în aer... iar acolo, ceva mai la distanță, se putea observa un puț de lumină intensă – o lance verticală de pulbere purtată de aer; cuprindea o intersecție a străzilor, niște case și un colț din Hyde Park. Oamenii stăteau în strălucirea sa orbitoare, clipind ca bufnițele și acoperindu-și chipurile cu mâinile.

Lancea scânteietoare era lumina zilei. Domul fusese spart.

12. Asaltul german asupra Londrei

Ușa ce dădea în stradă atârna de balamalele sale, în mod cert deschisă de zguduitoră. Nu rămăsese nici țipenie din soldații care fuseseră puși să ne păzească – nici măcar credinciosul Puttick. De dincolo de ansamblul de clădiri, am auzit tropăitul oamenilor care fugeau, țipete și strigăte furioase, țiuitul unor fluierături și am putut să simțim mirosul prafului, al fumului și al corditei. Crâmpeiul de lumină de iunie, strălucitoare și tăioasă, atârna deasupra tuturor; locuitorii acestei Londre închistate clipeau ca niște cucuvele deranjate, năuciți și înspăimântați. Moses mă bătu pe umăr.

— Haosul ăsta n-o să dureze mult. Acum este șansa noastră.

— Foarte bine. O să mă duc după Nebogipfel și Filby. Tu adună niște provizii din casă...

— Provizii? Ce fel de provizii?

Mă cuprinse nerăbdarea și iritarea: oare ce neghiob ar pleca în timp echipat numai cu un halat de casă și o pereche de papuci?

— Oh – lumânări. Și chibrituri! Cât de multe găsești. Orice poate servi ca armă – un cuțit de bucătărie, dacă ceva mai bun nu există.

— Ce altceva – ce altceva?

— Camfor, dacă avem, am reluat după o clipă. Rufărie de corp! Umpleți buzunarele cu chestii d-astea...

El încuviință din cap.

— Am înțeles. O să fac o boccea...

Se întoarse din fața ușii și se îndreptă spre

bucătărie.

Eu am dat fuga înapoi în fumoar. Nebogipfel își pusese șapca lui de școlar. Își adunase însemnările, iar acum le băga într-un dosar din carton. Filby – bietul diavol bătrân – era pe jos. În genunchi, sub tocul ferestrei! Își ținea genunchii osoși lipiți de pieptul costeliv, iar mâinile în dreptul feței, precum garda unui boxer.

M-am aplecat lângă el.

— Filby! Filby, dragă amice...

M-am întins în direcția sa, însă el se feri de mine.

— Trebuie să vii cu noi. Aici nu ești în siguranță.

— În siguranță? Și cu tine voi fi mai în siguranță? Ei? Tu... *scamatorule, șnapanule!* Ochii lui, năpădiți de lacrimi din pricina colbului, erau lucitori, ca niște ferestre, și îmi aruncă acele cuvinte de parcă ar fi fost cele mai cumplite ocări ce puteau fi închipuite: Te țin eu minte – ne-ai speriat de moarte pe toți cu acea glumă afurisită cu fantoma, de Crăciun. Ei bine. Acum nu mă mai las păcălit!

M-am abținut să nu-l scutur.

— Vino-ți în fire, omule! Călătoria în Timp nu este un truc – și, în mod cert, nici acest război disperat al vostru!

Am simțit o atingere pe umăr. Era Nebogipfel; degetele sale palide păreau să licărească în crâmpielele de lumină solară ce pătrundeau prin geam.

— Nu avem cum să-l ajutăm; spuse el blând.

Acum, Filby își lăsase capul în mâinile sale tremurânde, cu pete de bătrânețe, și eram convins că nu mai era în stare să mă audă.

— Dar nu putem să-l lăsăm așa!

— Ce vrei să faci - să-l readuci în 1891? Acel 1891 de care îți amintești tu nu mai există - decât dincolo de o dimensiune intangibilă.

În acel moment, Moses dădu buzna în fumoar, ținând în mână o raniță mică și burdușită; își pusese epoleții, iar la brâu îi atârna masca de gaze.

— Sunt gata, zise el printre dinți.

Nebogipfel și cu mine n-am reacționat imediat, iar Moses se uită la noi, de la unul la celălalt.

— Ce este? Ce mai așteptați?

Am întins mâna și am strâns umărul lui Filby. Cel puțin el nu se opuse, și am considerat asta drept o ultimă fărâmbă de contact prietenesc dintre noi.

A fost cea din urmă oară când l-am văzut.

Ne-am uitat pe stradă. În amintirile mele, aceasta fusese o zonă relativ liniștită a Londrei, însă astăzi oamenii năvăleau pe Queen's Gate Terrace, alergând, împiedicându-se, lovindu-se unii de alții. Bărbații și femeile se scurgeau pur și simplu în valuri de la casele și locurile lor de muncă. Cei mai mulți dintre ei aveau capetele ascunse sub măști de gaze. Însă acolo unde puteam vedea chipuri, citeam durere, amărăciune și spaimă.

Copiii păreau să fie pretutindeni, cei mai mulți în uniforme mohorâte, cu măști de gaze mici, făcute pe mărimea lor; era limpede că școlile fuseseră închise. Copiii rățăceau pe străzi, plângând după părinții lor; m-am gândit la jalea unei mame care își căuta odrasla în acest nesfârșit furnicar clocotitor, așa cum devenise Londra, iar imaginea îmi stârni oroare.

Unii dintre oameni purtau accesoriile unei zile de lucru - serviete și genți de mână, obișnuite și

inutile - iar alții deja adunaseră sarcini cu obiecte din casă și le țineau în valize pântecoase sau înfășurate în draperii și cearșafuri. Am văzut un bărbat uscățiv și nervos care se poticnea cu un enorm șifonier, plin, fără îndoială, cu lucruri de preț, echilibrat între ghidonul și șaua unei biciclete. Roata bicicletei se izbea de spinările și picioarele oamenilor.

— Haide! Haide! Răcnea bărbatul spre cei din fața lui.

Nu rămăsese nici urmă de autoritate sau supraveghere. Dacă existaseră polițiști sau soldați, pesemne că fuseseră copleșiți - ori își rupseseră însemnele și se alăturaseră exodului. Am văzut un bărbat în uniforma Armatei Salvării, care stătea pe o scară și zbiera:

— Eternitate! Eternitate! Moses indică într-o direcție.

— Privește! Domul este spart spre răsărit, către Stepney. S-a zis cu impenetrabilitatea acestui miraculos Plafon!

Am observat că avea dreptate. Se părea că o bombă gigantică perforase o imensă gaură în cochilia de beton, în apropierea orizontului estic. Deasupra acelei răni principale. Domul plesnise precum carapacea unui ou, iar o uriașă fâșie neregulată de văzduh albastru era vizibilă, aproape până la zenitul Domului. Puteam să văd că pagubele încă nu încetaseră, căci de sus ploua cu bucăți de zidărie - unele de mărimea unor case - peste toată această parte a orașului, și am știut că stricăciunile și pierderile de vieți de pe pământ trebuie că erau însemnate.

La mare distanță - către Nord, am avut

impresia - am auzit o serie de bubuituri înfundate, precum pașii unui gigant. Pretutindeni în jur, aerul era înțesat de urletele sirenelor - „*ulla, ulla, ulla*” - și de cumplitele vaiere ale Domului spart de deasupra noastră.

M-am închipuit privind în jos de la nivelul Domului, spre o Londră transformată, în câteva momente, dintr-un oraș înspăimântat, dar funcțional, într-un cazan de haos și teroare. Toate drumurile ce se îndreptau spre Vest, Sud, ori Nord, la depărtare de breșa Domului, aveau să fie acoperite de puhoaiile de refugiați, fiecare punct din acest vălmășag reprezentând o făptură umană - un copil răătăcit, un părinte sau un soț neconsolat - o fărâma de suferință fizică și de mizerie.

Moses trebui să țipe pentru a acoperi cacofonia străzii:

— Domul ăsta blestemat o să se prăbușească peste noi toți, dintr-un minut în altul!

— Știu, trebuie să ajungem la Colegiul Imperial. Hai - folosește-ți umerii! Nebogipfel, ajută-ne, dacă poți.

Am pășit în mijlocul drumului aglomerat. Noi trebuia să mergem către Est, împotriva șuvoiului gloatei. Nebogipfel, în mod limpede năucit de lumina zilei, aproape că se trezi trântit la pământ de un bărbat care alerga - având o față rotundă și purtând un costum cu epoleții pe deasupra - și care agită pumnul spre Morloc. După acest incident, Moses și cu mine l-am ținut pe Morloc între noi, fiecare strângând într-un pumn câte un braț slăbănog. Ne-am ciocnit cu un biciclist, aproape răsturnându-l de pe vehiculul său: el țipă la mine, incoerent, și dădu să mă lovească

cu pumnul osos, de care eu m-am eschivat: apoi se împletici în menghina oamenilor din spatele meu, cu cravata aruncată peste umăr. Apoi apăru o femeie grasă, care ne împinse în spate pe stradă, trăgând după ea un covor făcut sul; fusta i se ridicase dincolo de genunchi, iar gamba le îi erau mânjite de praf. La fiecare câțiva iarzi, se așeza cu picioarele pe covorul ei un alt refugiat, sau trecea peste el roata unei biciclete, iar femeia se poticnea; purta masca de gaze, și am putut să deslușesc cum lacrimile i se adunau în spatele sticlelor, în vreme ce se lupta cu acel morman nerezonabil și dificil, care era atât de important pentru ea.

Unde vedeam câte un chip uman, nu mi se părea chiar atât de rău, căci puteam să nutresc un pic de sentiment de camaraderie pentru acest funcționar cu ochii roșii sau pentru acea vânzătoare obosită. Însă cu măștile de gaze și acea iluminăție fărâmițată și adumbrită, gloata devenise anonimă și insectilă; era ca și cum aș fi fost transportat iarăși de pe Pământ pe vreo îndepărtată planetă a coșmarurilor.

Acum se auzi din nou un sunet – un țuiet subțire și monoton care străpunse aerul. Am avut impresia că venea prin breșa de la Est. Mulțimea din jurul meu păru să se oprească din acea vânzoleală, de parcă ar fi ascultat. Moses și cu mine ne-am uitat unul la celălalt, nedumeriți de semnificația acestei amenințătoare desfășurări a lucrurilor.

Șuieratul încetă.

În tăcerea care urmă, un singur glas rosti un strigăt:

— Proiectil! Este un proiectil de fragmentație...

Acum știam ce reprezentau pașii îndepărtați ai

gigantului de la Nord: era aterizarea unui baraj de artilerie.

Răgazul de liniște luă sfârșit. În preajma noastră erupse panica, mai turbată decât oricând. M-am aplecat peste Nebogipfel și l-am apucat de umeri pe Moses: fără alte preparative, i-am trântit pe amândoi la pământ, iar un șir de oameni se împiedică în împrejurul nostru, acoperindu-ne cu trupurile lor calde, palpitânde. În acea ultimă clipă, în vreme ce membrele se loveau de fața mea, am putut să aud glasul ascuțit al acelui bărbat din Armata Salvării, încă țipându-și chemarea:

— Ee-ternitate! Ee-ternitate!

Iar apoi se produse o străfulgerare, strălucitoare chiar și sub movila de carne, și un tresăltat al solului. Am fost azvârlit în sus, m-am pocnit cap în cap cu cineva, apoi m-am prăvălit la pământ, rămânând o clipă fără cunoștință.

13. Bombardamentul

Când mi-am revenit în simțiri, l-am găsit pe Moses ținându-mă de subsuori, scoțându-mă de sub corpurile căzute. Piciorul mi se agăță de ceva – cred că era cadrul unei biciclete – și am țipat: Moses îmi dădu drumul o clipă pentru a mi-l elibera de obstacol, apoi mă trase afară.

— Ești teafăr?

Îmi atinse fruntea cu vârfurile degetelor, iar când le dădu la o parte, avea sânge pe ele. Își pierduse ranița, am remarcat eu.

Mă simțeam amețit, și în jurul capului meu părea să dea târcoale o durere cumplită, așteptând să coboare; știam că atunci când voi scăpa de această amorteală trecătoare, aveam să sufăr cu adevărat. Însă nu era timp pentru așa ceva.

— Unde-i Nebogipfel?

— Aici.

Morlocul stătea pe stradă, nevătămat: își pierduse șapca, totuși, iar ochelarii săi fuseseră zgâriați de un fragment zburător, însemnările lui erau risipite, dosarul fiind desfăcut. Nebogipfel urmări cum foile îi erau purtate de vânt.

Oamenii fuseseră împrăștiați precum niște popice de explozie și zguduituri. Pretutindeni în jurul nostru, trupuri peste trupuri, zăceau în poziții nefirești, cu brațele atârinate, cu picioarele răsucite, cu gurile deschise și ochii holbați, bărbați în vârstă peste femei tinere, un copil așezat pe spinarea unui soldat. Era mare zarvă și se auzeau o groază de gemete. În vreme ce oamenii se căzneau să se ridice – cel mai

mult mă duceau cu gândul la o grămadă de insecte, colcăind unele peste altele – iar din loc în loc am zărit pete de sânge, întunecate, pe cărnuri și veșminte.

— Dumnezeu! Rosti Moses, tulburat. Trebuie să-i ajutăm pe oamenii ăștia înțelegeți?...

— Nu! Am sărit la el. *Nu putem* – sunt prea mulți. Nu putem face nimic. Avem noroc că suntem în viață, pricepi? Iar acum, tunurile și-au calibrat tirul... Haide! Trebuie să ne urmăm planul, trebuie să scăpăm de-aici, la timp.

— Nu pot să suport, rosti Moses. N-am văzut niciodată asemenea priveliști.

Morlocul veni la noi acum.

— Mă tem că vor exista scene și mai oribile înainte să scăpăm de acest secol al vostru, spuse el sumbru.

Așadar, ne-am continuat drumul. Ne poticneam pe un carosabil ce devenise alunecos din pricina sângelui și a excrementelor. Am trecut pe lângă un băiat care suspina neajutorat, cu un picior zdrobit; în ciuda admonestărilor mele dinainte, Moses și cu mine n-am putut să rezistăm plânsului său tânguitor și țipetelor de ajutor, așa că ne-am abătut pentru a-l ridica din locul unde zăcea, lângă trupul unui lăptar, și l-am sprijinit de un zid. O femeie ieși din mulțime, văzu starea copilului și veni la el; începu să-i șteargă fața cu o batistă.

— O fi mama lui? Mă întrebă Moses.

— Nu știu. Eu...

Acea voce ciudată și lichidă se auzi în spatele meu, ca o chemare din altă lume:

— *Haideți!*

Ne-am reluat înaintarea și în cele din urmă, am ajuns la colțul dintre Queen's Gate și Terrace; am

observat că acolo fusese epicentrul exploziei.

— Măcar nu e gaz, am spus eu.

— Nu, rosti Moses, cu glasul încordat însă - vai, Doamne - și așa e de ajuns!

Se vedea un crater, căscat în suprafața drumului, cu diametrul de câteva picioare. Ușile erau înfundate înăuntru și, cât zăream cu ochii, nu mai rămăsese nici o fereastră intactă; draperiile se legănau inutile. În pavaj și pe ziduri mai existau niște cratere secundare, provocate de schije de la explozia obuzului.

Iar oamenii...

Uneori, limba este neputincioasă în a zugrăvi pe de-a întregul atrocitatea unor scene; uneori, comunicarea unor evenimente trăite altor oameni, fapt care reprezintă temelia societății noastre mutuale, dă greș. Aceasta era una dintre situațiile cu pricina Nu aș putea comunica oroarea acelei străzi din Londra nimănui care nu a fost martor la ea.

Fuseseră retezate capetele. Unul zăcea pe pavaj, tăiat curat, lângă o valijoară. Brațe și picioare năpădeau totul, cele mai multe dintre ele încă îmbrăcate; am văzut un membru întins, cu un ceas la încheietură - m-am întrebat dacă încă funcționa - iar în altă parte, la o mână micuță, despicate, ce se afla în preajma craterului, am zărit niște degete arcuite în sus, ca petalele unei flori. Această comparație sună absurd - comic! Chiar și în acel moment a trebuit să mă forțez să pricep că acele *componente* disperate alcătuiseră, cu doar câteva minute în urmă, făpturi umane conștiente, fiecare cu o viață și cu speranțe. Însă aceste hălci de carne ce se răceau nu-mi păreau mai umane decât piesele unei biciclete distruse, pe

care le-am văzut împrăștiate pe șosea

Nu mai văzusem niciodată asemenea priveliști; mă simțeam detașat de toate, de parcă aș fi umblat pe tărâmul unui vis – însă știam că, în sufletul meu, voi rememora pentru vecie acest măcel. M-am gândit la Interiorul Sferei Morlocilor și mi l-am închipuit ca pe o căldare umplută cu un milion de puncte de oroare și suferință, fiecare la fel de abject ca și acesta. Iar ideea că o astfel de nebunie putea să se pogoare asupra Londrei – asupra Londrei mele – mă umplu de o angoasă ce îmi provocă în beregată o senzație de durere fizică acută.

Moses era livid și pielea i se acoperise de o peliculă lucitoare de sudoare fină și de colb: ochii lui deveniseră uriași și scânteietori, holbându-se. I-am aruncat o privire lui Nebogipfel. În spatele ochelarilor, ochii săi mari nu clipeau, ca și cum ar fi cuprins cu privirea acel masacru îngrozitor; m-am întrebat dacă nu cumva începuse să creadă că îl adusesem, nu în trecut, ci într-unul din Cercurile interioare ale Infernului.

14. Rota-mina

Ne-am căznit să parcurgem ultimii zeci de iarzi până la zidurile Colegiului Imperial, iar acolo am descoperit, spre exasperarea mea, că accesul ne era blocat de un soldat, cu mască și pușcă. Acest individ – neînfricat, dar, de bună seamă, cu desăvârșire lipsit de imaginație – rămăsese la postul său, în vreme ce rigolele străzii din fața lui deveniseră roșii de atâta sânge. Făcu ochii mari, în spatele discurilor protectoare din sticlă, la vederea lui Nebogipfel.

Nu mă recunosc și, cu o fermitate de neclintit, refuză să ne permită să trecem fără autorizația cuvenită.

Prin aer se auzi alt țuiut; ne-am ghemuit cu toții – până și soldatul își strânse la piept arma ca o pavăză totemică – dar, de data aceasta, obuzul căzu la ceva depărtare de noi; am perceput o străfulgerare, un pocnet de sticlă și un tremur al pământului.

Moses se apropie de soldat cu pumnii încleștați. Suferința sa pricinuită de bombardament părea să se fi metamorfozat în furie.

— Ai auzit asta, lacheu afurisit în uniformă? Zbieră el. Totul este un haos, oricum! Tu ce mai păzești? Ce sens mai are? Chiar nu poți să *pricepi* ce se întâmplă?

Garda își îndreaptă pușca spre pieptul lui Moses.

— Ai grijă, băiețică...

— Nu, nu pricepe, am rostit eu, interpunându-mă între Moses și soldat.

Eram dezamăgit de vădita lipsă de stăpânire a lui Moses, indiferent de nefericirea lui.

— Am putea să intrăm prin altă parte. Dacă zidurile Colegiului sunt sparte..., zise Nebogipfel.

— Nu, am spus eu cu hotărâre. Acesta este drumul pe care îl știu. Am făcut câțiva pași până la militar. Ascultă, soldatule, nu am autorizația să trec de tine - însă te asigur că sunt important pentru Efortul de Război.

În spatele măștii, ochii ostașului se îngustară.

— Dă un telefon, am insistat eu. Trimite după Doctor Wallis. Sau după profesorul Gödel. Ei vor garanta pentru mine, sunt sigur de asta! Măcar verifică, te rog!

În cele din urmă - cu arma îndreptată spre noi - soldatul merse cu spatele până la poartă și ridică un receptor de telefon de pe perete.

Avu nevoie de câteva minute pentru a termina apelul. Am așteptat cu o angoasă sporită; nu era posibil să am soarta de a fi împiedicat să evaderez în timp de un asemenea lucru de nimic - nu, după ce trecusem de atâtea! În cele din urmă, el spuse, în silă:

— Duceți-vă la biroul Doctorului Wallis.

Apoi, acest ostaș simplu și brav se dădu la o parte, iar noi am pășit din hărmălaia străzii în calmul relativ al Colegiului Imperial.

— Ne vom prezenta la Wallis, i-am zis eu. Nu-ți face griji. Mulțumesc!...

Am pătruns în labirintul de tuneluri pe care l-am descris mai înainte.

Moses scoase un mormăit de ușurare.

— Asta-i bafta noastră! Spuse el. Să dăm peste singurul militar din toată Londra asta blestemată care încă se află la postul său! Bietul nătâng irecuperabil...

— Cum de poți fi atât de disprețuitor? Am sărit eu.

Este un bărbat obișnuit, care își îndeplinește sarcina ce i s-a dat cât poate de bine, în mijlocul acestei situații - o nebunie de care nu el este vinovat! Ce vrei mai mult de la un om? Ei?

— Hââ! Ce zici de imaginație? De fler, de inteligență, de inițiativă...

Ne-am oprit amândoi, rămânând nas în nas.

— Domnilor, rosti Nebogipfel. Chiar este momentul potrivit să vă zgâiți unul în buricul altuia?

Amândoi ne-am holbat la Morloc, apoi unul la celălalt. Pe chipul lui Moses am citit un soi de spaimă vulnerabilă pe care și-o ascundea sub furia aceea - când am privit în ochii săi, parcă m-aș fi uitat în cușca unui animal îngrozit - așa că am dat din cap spre el, străduindu-mă să-i transmit încredere.

Momentul trecu, iar noi ne-am reluat drumul.

— Bineînțeles, am spus eu, într-o încercare de a rupe tensiunea, tu nu te zgâiești niciodată la burice, nu-i așa, Nebogipfel?

— Nu, rosti Morlocul degajat. În primul rând, pentru că nu am buric.

Am iuțit ritmul. Am ajuns la principala clădire de birouri și am pornit în căutarea camerei lui Wallis. Am trecut pe niște coridoare acoperite cu covoare, pe lângă rândurile de uși cu plăci de bronz. Luminile erau încă aprinse - mi-am închipuit că Colegiul avea asigurată propria sa sursă de electricitate - și covoarele ne înăbușeau zgomotul pașilor. Nu am văzut nici o persoană. Unele dintre ușile birourilor erau date în lături, iar înăuntru se vedeau semnele plecării zorite: o ceașcă de ceai răsturnată, o țigară care tot mai ardea într-o scrumieră, hârtii împrăștiate pe parchet.

Era greu de crezut că numai la câțiva zeci de iarzi domnea măcelul!

Am ajuns la o ușă deschisă; din interior emana o licărire albastruie. Când ne-am oprit în cadrul ușii, singurul ocupant - era Wallis - stătea cocoțat pe colțul biroului. Purta ochelarii săi cu rame metalice subțiri, o haină de tweed și o cravată din lână: avea atașat un singur epolet, iar masca de gaze se găsea pe birou, lângă el; se afla, de bună seamă, în mijlocul preparativelor de a evacua clădirea, împreună cu restul oamenilor, însă se lăsase distras.

— Disperată situație, rosti ei. Disperată! Apoi se uită la noi mai atent - parcă ne-ar fi văzut pentru întâia oară. Doamne Dumnezeule, sunteți într-un hal!

Am pătruns în încăpere și am putut să remarc faptul că acel licăr albastru provenea de la ecranul unei cutii mici, cu fața din sticlă. Ecranul prezenta o panoramă în avalul unei porțiuni de râu - probabil Tamisa - cu detalii destul de granulate.

Moses se aplecă înainte, cu palmele pe genunchi, pentru a observa mai bine micuțul aparat.

— Focalizarea pare destul de slabă, zise el, însă este o noutate extraordinară.

În ciuda caracterului presant al momentului, și eu eram contrariat de acest dispozitiv. În mod evident era acel fonograf îmbunătățit, ce transmitea imagini, de care pomenise Filby.

Wallis apăsă un comutator de la biroul său, iar imaginea se modifică; în linii generale rămăsese la fel - râul, ce șerpuia prin peisajul urban - dar luminozitatea devenise ceva mai puternică.

— Priviți aici, zise el. Urmăresc filmul ăsta la nesfârșit, de când s-a întâmplat. Pur și simplu nu-mi

vine să-mi cred ochilor... Ei bine, dacă noi suntem în stare să ne închipuim asemenea lucruri, presupun că și ei sunt!

— Cine?

— Germanii, bineînțeles. Afurisiții de germani! Imaginea aceasta provine de la o cameră montată în vârful Domului. Ne uităm înspre Est, dincolo de Stepney – puteți să vedeți cotul râului. Acum priviți aici – iată cum apare...

Am observat o mașină zburătoare, un aparat negru, în formă de cruce, care gonea la joasă altitudine pe deasupra râului sclipitor. Venea dinspre Est.

— Vă dați seama, nu e deloc ușor să bombardezi un Dom, zise Wallis. Țasta-i și scopul, bineînțeles. Structura este realizată în cea mai mare parte din zidărie rezistentă, iar gravitația o ține la fel de bine ca un schelet de oțel; orice breșă neînsemnată tinde să se astupe...

Acum, mașina de zbor aruncă o mică încărcătură spre pânza apei. Imaginea era granulatată, însă încărcătura părea cilindrică și scânteia în lumina soarelui, ca și cum s-ar fi rotit în timp ce cădea.

— De regulă, schijele de la o explozie aeriană pur și simplu se preling pe beton, continuă Wallis. Și chiar dacă se plasează o bombă, prin cine știe ce mijloace, exact pe suprafața Domului, nu se produc stricăciuni, în circumstanțe obișnuite, întrucât cea mai mare parte a exploziei se disipează în aer – înțelegeți?

Însă exista o modalitate. Eu o știam! Rota-mina – sau torpila de suprafață... Am scris o propunere cu mâna mea, dar n-a făcut niciodată progrese, iar eu n-am avut energia – nu cu acest DRTemp pe cap... În locul în care Domul întâlnește

râul. Pricepeți, carapacea se extinde dincolo de suprafața apei. Obiectivul este să respingă atacurile submersibilelor și așa mai departe. Din punct de vedere structural, toată construcția seamănă cu un stăvilar.

Ei bine – dacă poți să plasezi bomba pe acea parte a Domului, de *sub* apă... Wallis își întinse mâinile sale mari, distinse, pentru a mima. Atunci, apa îți va veni în ajutor, pricepeți. Cuprinde explozia și canalizează energia către interior. În structura Domului.

Pe ecran, încărcătura – bomba germană – atinse pânza apei. Iar de-acolo *ricoșă*, într-o ceață de vapori argintii, și făcu o serie de salturi, peste suprafața râului, înspre Dom. Mașina zburătoare execută un viraj spre dreapta și se depărta, foarte grațioasă, lăsând rota-mina, să se deplaseze repede către Dom, într-o succesiune de arcuri parabolice.

— Însă cum să bagi o bombă, cu mare precizie, într-un asemenea loc inaccesibil? Se întrebă Wallis. Nu poți să-i dai drumul, așa, de-a dreptul. Ar ajunge unde și-a înțărcat dracul copiii. Dacă lansezi o mină chiar și de la o altitudine moderată, să spunem, de cincisprezece mii de picioare, un vânt schimbător ce suflă cu doar zece mile la oră va crea o marjă de eroare de două sute de iarzi.

Însă apoi m-a fulgerat ideea, zise el. Doar dă-i puțină rotație în sens invers, și bomba ta o să facă salturi pe apă – cu un pic de practică, e posibil să deduci legile ricoșării și s-o faci extrem de precisă... V-am povestit despre experimentele de acasă, cu bilele fiicei mele?

Mina sare până la piciorul Domului, apoi alunecă pe suprafața sa, sub apă, până ce atinge adâncimea

necesară... Și asta-i tot. O poziționare perfectă!

Wallis radia, iar cu claia sa de păr alb și cu acei ochelari puși strâmb, semăna leit cu un cămătar.

Moses se uită cu atenție la imaginile neclare.

— Dar eu am senzația că bomba asta urmează să dea greș. În mod sigur, salturile îi vor epuiza... ah!

Acum, o dâră de fum, de un alb-strălucitor chiar și pe imaginea slabă, țâșni din spatele Rota-minei. Bomba sări pe apă de parcă ar fi fost revigorată.

— Germanii ăștia, zâmbi Wallis, trebuie să-i admiri. Nici măcar *mie* nu mi-a trecut prin minte șmecheria asta...

Rota-mina, cu motorul său de rachetă încă funcționând, dispăru după curbura Domului și nu se mai putea vedea Apoi, imaginea tresaltă și ecranul se umplu cu o lumină albastră, difuză. Barnes Wallis oftă.

— Ne-au făcut-o, s-ar părea!

— Cum e cu bombardamentele germane? Întrebă Moses.

— Artileria? Wallis nu părea deloc interesat. Probabil, tunuri ușoare de 105 mm, lansate cu unități de parașutiști. Totul în avangarda invaziei marine și aeriene care va urma, nu mă îndoiesc. Își scoase ochelarii și începu să-i lustruiască cu capătul cravatei. Încă nu suntem distruși. Dar este o situație disperată. Foarte urâtă, într-adevăr...

— Doctore Wallis, am spus eu, ce s-a întâmplat cu Gödel?

— Hâm? Cu cine? Mă privi cu ochii mari, încercănați. Oh, cu Gödel. Ce-i cu el?

— Este aici?

— Da Așa cred. În biroul lui.

Moses și Nebogipfel se îndreptară către ușă; Moses

îmi făcu semn, insistent, că trebuia să-i urmez. Eu mi-am ridicat mâna. Oprindu-l.

— Doctore Wallis, nu vrei să vii cu noi?

— Pentru ce anume?

— S-ar putea să fim opriți înainte de a ajunge la Gödel. Trebuie să-l găsim.

El râse și își potrivi la loc ochelarii pe nas.

— Oh, nu cred că paza sau alte lucruri mai contează mult acum. Dumneata nu ești de aceeași părere? Oricum, uite! Duse mâna la rever și își scoase ecusonul numerotat ce era prins acolo. Ia asta – spune-le că te-am autorizat eu – dacă dai peste cineva suficient de nebun pentru a rămâne la postul său.

— Ați fi surprins, am spus eu cu emoție.

— Hâm?

Se întoarse din nou către televizorul său. Acum, acesta prezenta un grup de imagini la întâmplare, luate evident cu o serie de camere de deasupra Domului: am văzut niște mașini zburătoare avântându-se în văzduh ca niște țânțari negri, și niște prelate din sol au fost trase la o parte pentru a scoate la iveală o oștire de Leviathani ce se târa la suprafață, scuipând aburi, pentru a trasa o linie care se întindea, aveam eu impresia, de la Leytonstone până la Bromley; iar toată această hoardă enormă avansa ferm, sfărâmând pământul, pentru a da piept cu invadatorii germani. Apoi însă, Wallis apăsă un buton, iar acele fragmente de Armaghedon dispărură, când el rulă încă o dată înregistrarea cu Rota-mina.

— O situație disperată, spuse el. Și ar fi fost posibil să o avem primii! Însă ce realizare minunată... nici măcar eu nu eram sigur că se poate *înfăptui*.

Stătea cu privirea ațintită înspre ecran, iar ochii îi erau ascunși de reflecțiile pâlپătoare și fără noimă ale imaginilor.

Și așa l-am lăsat; cu o stranie pornire de milă, am închis încet ușa biroului după mine.

15. Cronomobilul

Kurt Gödel stătea la fereastra biroului său cu draperia trasă, ținându-și brațele încrucișate.

— Bine măcar că gazul n-a sosit încă, spuse el, fără vreo introducere. Știți, cândva am fost martor la efectele unui atac cu gaze, lansat de bombardierele engleze asupra Berlinului. Am mers pe Unter den Linden și de-a lungul lui Sieges Allee, iar acolo am dat peste prăpăd. Cât de nedemn! Trupul se degradează atât de rapid, știți. Se întoarce și îmi zâmbi amărât. Gazul este foarte *democratic*, nu credeți?

Am mers lângă el.

— Profesore Gödel. Te rog... Știm că ai niște Plattnerită. Am văzut-o.

În loc de răspuns, el se apropie sprinten de o vitrină. Ajungând la numai trei picioare de Nebogipfel, Gödel nu făcu decât să-i arunce o privire; dintre toți oamenii pe care îi întâlnisem în 1938, el avu cea mai cumpătată reacție față de Morloc. Apoi scoase un borcan de sticlă din vitrină; acesta conținea o substanță cu scânteieri verzui, care părea să rețină lumina.

— Plattnerită, murmură Moses.

— Exact. Remarcabil de ușor de sintetizat din carolinum – dacă cunoști rețeta și ai acces la o pilă de fisiune pentru iradiere. Părea răutăcios. Am vrut să o remarc, îmi zise mie. Am sperat că o vei recunoaște. A fost încântător de simplu să-i trag pe sfoară pe acești englezi înfumurați, cu Directoratele lor de toate soiurile, care n-au putut să vadă comoara de sub nas! Iar acum va reprezenta scăparea voastră din această

Înspăimântătoare Vale a Plângerii – da?

— Așa sper, am sus eu înflăcărat. Of, așa sper!

— Atunci veniți! Strigă el. Spre atelierul de VTT-uri.

Ridică Plattnerita în aer precum un far și ne călăuzi în afara biroului.

Am pătruns din nou în labirintul de tuneluri din beton. Wallis avusese dreptate; pretutindeni, gărzile își abandonaseră posturile și, cu toate că ne-am intersectat cu unu-doi savanți sau tehnicieni în halate albe, care se grăbeau să iasă, aceștia nu schițară nici o încercare de a ne împiedica, nici măcar nu se interesară încotro mergeam.

Iar apoi – *vuumm!* – Căzu un alt obuz.

Luminile electrice muriră, iar tunelul se zgudui, aruncându-mă la pământ. M-am izbit cu fața de podeaua prăfuită. Mi-am dat seama că începea să-mi curgă sânge cald din nas – pesemne că acum chipul meu reprezenta o priveliște pe cînte – și am simțit un trup ușor, cred că al lui Nebogipfel, împleticindu-mi-se de picior.

După câteva secunde, trepidațiile fundației încetară, dar luminile nu se mai aprinseră.

Mă apucă un acces de strănut, din pricina pulberii de ciment care satura aerul, și îmi reînvie o rămășiță din vechea mea spaimă de întuneric. Apoi am auzit scăpăratul unui chibrit – am zărit o clipită fața lată a lui Moses și l-am văzut îndreptând flacăra către fitilul unei lumânări. Ridică lumânarea, protejând flacăra cu palmele, iar lumina sa gălbuie se răspândește într-un glob în tunel. Moses îmi zâmbi.

— Am pierdut ranița, dar am avut grijă să-mi bag în buzunare o parte dintre proviziile pe care mi le-ai

recomandat, spuse el.

Gödel se ridică în picioare, ușor țeapăn; adăpostise (am observat eu cu recunoștință) Plattnerita la piept, iar borcanul nu se spărsese.

— Pesemne că obuzul a căzut pe terenurile Colegiului. Trebuie să fim mulțumiți că am scăpat cu viață, căci zidurile acestea ar fi putut să se surpe peste noi cu ușurință.

Astfel am străbătut tunelurile întunecoase. Am fost împiedicați de două ori de dărâmăturile căzute, însă cu puțin efort am izbutit să ne strecurăm. În momentul acela eram dezorientat și complet pierdut, însă Gödel – pe care puteam să-l observ în fața mea, cu borcanul de Plattnerită strălucind sub un braț – își croia drum foarte încrezător.

După alte câteva minute am ajuns la anexa pe care Wallis o denumise Compartimentul de Dezvoltare a VTT-urilor. Moses ridică lumânarea, iar flacăra ei licări în hala imensă. În afară de absența luminii și de o fisură lungă și complicată ce străbătea plafonul pe diagonală, atelierul rămăsese așa cum îl țineam minte. Pe podea erau răspândite componente de motoare, roți libere și șenile, bidoane de ulei și benzină, cârpe și salopete – toate accesoriile unui hale de lucru. De scripeții fixați în plafon cu niște furci atârnav niște lanțuri, aruncând umbre alungite și complexe. În centrul podelei am văzut o cană de ceai pe jumătate goală, aparent așezată pe dușumea cu oarecare grijă, cu o pojghiță subțire de pulbere de ciment înspumând suprafața lichidului.

Acel cronomobil aproape terminat se afla în mijlocul hălei, cu tabla sa nevopsită, din oțel cenușiu, strălucind în lumina lumânării lui Moses. Moses se

apropie de vehicul și trecu ușor cu mâna pe marginea voluminosului compartiment de pasageri.

— Țsta este?

— Vârful tehnologiei anilor 1930, am rânjit eu. Un „Transportor Universal”, parcă așa i-a zis Wallis.

— Ei bine, observă Moses, nu se poate afirma că are o linie elegantă.

— Nu cred că eleganța a fost criteriul ce s-a avut în vedere, am rostit. Aceasta este o armă de război: nu-i pentru plăcere, explorare sau știință.

Gödel se deplasă până la cronomobil, așeză borcanul cu Plattnerită pe pardoseală și se apucă să deschidă unul dintre tuburile de oțel sudate pe carcasa vehiculului. Cuprinse cu mâinile capacul deșurubabil și icni din pricina efortului, însă nu izbuti să-l clintească. Se dădu în spate, răsuflând greu.

— Trebuie să umplem scheletul cu Plattnerită, rosti el. Altminteri...

Moses așeză lumânarea pe un raft și scormoni prin mormanele de scule, de unde scoase o cheie universală mare.

— Uite, spuse el. Lasă-mă să încerc cu asta.

Strânse fălcile uneltei în jurul buzei capacului și, cu un pic de efort, reuși să-l deștepenască.

Gödel luă borcanul cu Plattnerită și vărsă substanța în tub. Moses dădu un ocol cronomobilului, desfăcând și celelalte capace.

Eu am ajuns în partea din spate a vehiculului, unde am găsit o portieră, închisă cu un bolț de metal. L-am scos, am lăsat portiera în jos și am urcat în cabină. Înăuntru se aflau două bănci de lemn, fiecare suficient de mare pentru a încăpea pe ea două sau trei persoane, și un singur scaun rabatabil, în față, care

dădea spre un vizor îngust. M-am așezat pe locul șoferului.

Înaintea mea se găseau un volan simplu, pe care mi-am așezat mâinile, și un mic panou de comandă, dotat cu cadrane, comutatoare, manete și butoane: În apropierea podelei existau alte manete, evident pentru a fi acționate cu ajutorul picioarelor. Dispozitivele de control aveau un aspect grosier, nefinisat; cadranele și comutatoarele nu aveau etichete, iar din spatele bordului ieșeau niște cabluri și pârgii pentru transmisia mecanică.

Nebogipfel mi se alătură în cabină și rămase în picioare, lângă umărul meu; izul puternic și dulceag de Morloc aproape că era copleșitor în acel spațiu închis. Prin vizorul îngust puteam să-i observ pe Gödel și pe Moses, umplând tuburile.

— Înțelegi principiul de funcționare al VTT-ului? Strigă Gödel. Este în întregime proiectul lui Wallis, bineînțeles... Eu n-am participat prea mult la realizarea sa...

Mi-am lipit chipul de vizor.

— Mă aflu în fața instrumentelor de comandă, am spus eu. Însă nu au etichete. Și nu observ nimic care să aducă cu un dispozitiv cronometric.

Gödel nu-și ridică privirea, ci continuă să toarne cu atenție.

— Am bănuiala că asemenea articole de lux precum cadranele cronometrice n-au fost încă montate. Acesta este un vehicul experimental, incomplet, la urma urmei. Asta îți provoacă probleme?

— Trebuie să mărturisesc că perspectiva de a-mi pierde orientarea în timp nu mă atrage prea mult, am rostit eu, dar nu, n-are cine știe ce însemnătate...

Întotdeauna pot fi întrebați băștinașii!

— Principiul de funcționare al VTT-ului e destul de simplu, zise Gödel. Plattnerita irigă osatura vehiculului printr-o rețea de capilare ce formează un fel de circuit... Când îl închizi, călătorești în timp. Înțelegi? Majoritatea comenzilor sunt legate de motorul cu ardere internă, de transmisie și așa mai departe, căci vehiculul funcționează și ca automobil. Însă pentru a închide circuitul temporal există un comutator albastru, pe panoul de control. Poți să-l reperezi?

— Gata.

Acum, Moses potrivise la loc ultimul dintre capacele tuburilor și înconjură vehiculul către portiera din spate. Sui înăuntru și își puse cheia universală pe podea, apoi lovi cu pumnii în pereții interiori ai cabinei.

— O construcție bună, robustă, observă el.

— Cred că suntem gata de plecare, am spus ea

— Dar unde - *când* - vom merge?

— Contează? *La depărtare de-aici* - asta-i tot ce contează în trecut, pentru a încerca să remediem situația... Moses, am isprăvit cu secolul XX. Acum trebuie să facem un alt salt în întuneric. Aventura noastră încă nu s-a sfârșit!

Confuzia din privirea sa se dizolvă, și am remarcat o hotărâre înflăcărată luându-i locul; mușchii maxilarului i se încordară

— Atunci să-i dăm drumul sau să ne ia naiba!

— Cred că este foarte posibil să ne ia, zise Nebogipfel.

— Professore Gödel, am strigat eu, urcă în vehicul!

— Oh, nu, rosti el și își ridică mâinile în față. Locul meu este aici în spate, Moses împinse în tabla

cabinei..

— Dar zidurile Londrei se prăbușesc în jurul nostru - tunurile germane se găsesc la numai câteva mile depărtare - nu-i un loc sigur, profesore!

— Bineînțeles, vă invidiez, spuse Gödel. Că părăsiți această lume... cu acest război ticălos.

— Atunci, hai cu noi, am rostit. Să cauți acea Lume Finală de care vorbeai...

— Am o soție, zise el.

În flăcăruia lumânării, chipul lui devenise o dungă palidă.

— Și unde se află?

— Am pierdut legătura cu ea. Nu am izbutit să fugim împreună. Cred că e în Viena... Nu-mi pot închipui că i-au făcut rău, ca pedeapsă pentru dezertarea mea. În glasul său se simțea un ton întrebător și mi-am dat seama că acest bărbat perfect logic aștepta din partea mea, în acest moment de cumpănă, cea mai illogică liniștire!

— Nu, am rostit, sunt sigur că ea...

Însă n-am terminat propoziția, căci - fără vreun alt avertisment decât un țiuit în aer - căzu încă un obuz, iar acesta cel mai aproape dintre toate!

Ultimul licăr al lumânării noastre îmi arătă, într-o străfulgerare de timp înghețat, cum peretele vestic al halei explodează în interior - pur și simplu; în mai puțin de o clipită, se prefăcu dintr-un panou neted și uniform într-un nor turbat de schije și pulbere

Apoi ne-am cufundat în beznă.

Vehiculul se zgudui și - „Jos!” strigă Moses - m-am lăsat la podea, iar o grindină de bucăți de zidărie, de-a dreptul ucigătoare, răpăi pe capota cronomobilului.

Nebogipfel se târî în față; puteam să-i simt miasma dulceagă. Mâna sa îmi apucă umărul.

— Închide comutatorul, spuse el.

M-am uitat prin vizorul îngust – în bezna absolută, firește.

— Cum rămâne cu Gödel? Am strigat. Professore!

Nu veni nici un răspuns. Am auzit un trosnet, foarte amenințător și puternic, iar pe vehicul căzură alte dărâmături.

— *Închide comutatorul!* Zise, insistent, Nebogipfel. N-auzi? Acoperișul se surpă și vom fi zdrobiți!

— Îl aduc eu, spuse Moses. În bezna deplină, ghetele sale zăngăniră pe tabla cronomobilului. În vreme ce se îndrepta către partea din spate a cabinei. O să fie bine – mai am lumânări...

Vocea lui se estompă când ajunse în celălalt capăt, după care i-am perceput pașii pe molozul risipit pe podea...

... apoi izbucni un geamăt cumplit, ca un gâfâit grotesc, și un șuierat de deasupra. L-am auzit pe Moses urlând.

M-am răsucit, intenționând să sar din cabină după el, dar am simțit o mușcătură de dinți mărunți în partea moale a mâinii – dinți de Morloc!

În acea clipă, cu moartea strângându-și mrejele în jurul meu, m-am prăvălit din nou în tenebrele ancestrale; prezența Morlocului, dinții săi ce îmi pătrundeau în carne, părul lui care îmi atingea pielea – totul era insuportabil! Am răcnit și am izbit cu pumnul în fața delicată a lui Nebogipfel.

... El însă nu țipă; exact în clipa în care l-am lovit, mi-am dat seama că se apleacă peste mine, către panoul de comandă.

Bezna mi se topi din ochi, gemetele betonului ce se surpa slăbiră până la tăcere și m-am trezit iarăși prăbușindu-mă în lumina cenușie a călătoriei în timp.

16. Cădere în timp

Cronomobilul se zdruncină. M-am întins după scaunul rabatabil, însă am fost trântit la podea, lovindu-mi capul și umerii de o bancă din lemn. Mâna mă durea, neglijabil, de la mușcătura Morlocului.

O strălucire albă inundă cabina, năpustindu-se asupra noastră într-o explozie mută. L-am auzit pe Morloc urlând. Vederea îmi era încețoșată, stânjenită de cheagurile de sânge care îmi atârnau de obraji și de sprâncene. Prin portiera din spate și prin diferitele vizoare înguste, se strecura în cabina ce trepida o lucoare palidă și uniformă; la început pâlpâi, dar în curând se stabilizează într-o lumină cenușie, spălăcită. M-am întrebat dacă avusese loc vreo catastrofa recentă: poate că această hală fusese mistuită de flăcări...

Însă apoi mi-am dat seama că aspectul luminii era prea constant, prea neutru pentru aceasta. Am înțeles că ne îndepărtaserăm mult de atelierul de război.

Strălucirea era, firește, lumina soarelui, făcută informă și blândă de suprapunerea zilelor și a nopților, prea rapidă pentru a fi distinsă de ochii umani. Într-adevăr, ne prăbușiserăm în timp; acest vehicul – deși rudimentar și echilibrat necorespunzător – funcționa corect. Nu puteam să-mi dau seama dacă ne prăbușeam în trecut ori în viitor, dar cronomobilul ne dusesse deja într-o perioadă de dincolo de existența Domului Londrei.

Mi-am pus mâinile sub mine și am încercat să mă ridic, însă pe palme aveam sânge – al meu ori al Morlocului – și am alunecat. M-am prăvălit înapoi pe podeaua dură, izbindu-mă încă o dată cu capul de

bancă.

Mă cuprinse o sfârșeală cumplită, ce îmi înțepenea oasele. Durerile caznelor din timpul bombardamentului, amânate de vălmășagul prin care trecusem, mă copleșiră acum din plin. Mi-am lăsat capul să se odihnească pe nervurile de metal ale podelei și am închis ochii. „Și, mă rog, pentru ce toate astea?” am întrebat eu, fără a mă adresa cuiva anume. *Moses era mort...* pierdut, împreună cu profesorul Gödel, sub tonele de dărâmături ale laboratorului nimicit. N-aveam nici cea mai vagă idee dacă Morlocul trăia ori murise; nici nu mă interesa. Să mă ducă cronomobilul în viitor sau în trecut, cum îi era voia; să străbată o veșnicie, până ce urma să se sfârșească de zidurile Infinitului și ale Eternității! Să fie un sfârșit pentru toate... Altceva nu mai doream. „Nu merită lumânarea”, am murmurat „Nu merită lumânarea...”

Am avut senzația că simt niște palme delicate pe trup, o atingere de păr pe chip, însă m-am opus și – cu o ultimă efortare – am dat mâinile la o parte.

M-am cufundat într-o beznă adâncă, fără vise și mângâiere.

Mă trezi o izbitură puternică.

Mă hurducam pe podeaua cabinei. Sub capul meu se găsea ceva moale, care alunecă, iar țeasta mi se ciocni iarăși de colțul dur al unei bănci. Acest nou potop de lovituri mă readuse în fire și, cu oarece ezitare, m-am ridicat în capul oaselor.

Țeasta mă durea peste tot, iar trupul mi-l simțeam ca și cum aș fi făcut față unei partide de box istovitoare. Însă, în mod paradoxal, starea mea

sufletească părea că se îmbunătățise. Moartea lui Moses încă îmi stăruia în minte – dar, după acel răgaz de inconștiență binecuvântată, eram în stare să-mi întorc privirile de la ea, așa cum se poate întoarce cineva din lumina orbitoare a Soarelui, și să mă gândesc la alte lucruri.

Amestecul pal, sidefiu, al zilei și nopții încă umplea interiorul vehiculului. Era groaznic de frig; mi-am dat seama că tremur și scot aburi. Nebogipfel stătea pe locul pilotului, cu spatele întors spre mine. Degetele sale albe cercetau dispozitivele de pe panoul rudimentar și urmăreau firele care atârnau din arborele de direcție.

M-am ridicat în picioare. Hurducatul cronomobilului. Împreună cu caznele pe care le îndurasem în 1938 mă făceau nesigur pe picioare; pentru a mă echilibra, m-am agățat de scheletul striat al cabinei și am descoperit că metalul era rece ca gheața sub mâinile mele. Articolul moale care îmi sprijinise capul, am descoperit eu, era sacoul Morlocului. L-am împăturit și l-am așezat pe o bancă. Am văzut, de asemenea, aruncată pe podea, cheia masivă de care se folosiseră Moses ca să deschidă tuburile de Plattnerită. Am ridicat-o cu vârful degetelor; era mânjită cu sânge.

Încă purtam epoleții grei; dezgustat de aceste piese de armură, le-am smuls de pe hainele mele și le-am azvârlit jos cu un zdrăngănit.

Auzind zgomotul, Nebogipfel aruncă o privire în direcția mea și am văzut că ochelarii lui albaștri fuseseră crăpați în două, iar unul dintre ochii enormi îi ajunsese o masă de carne stâlcită și de sânge.

— Pregătește-te, spuse el cu voce groasă.

— Pentru ce? Eu...

Și cabina se cufundă în întuneric.

M-am împleticit în spate, cât pe ce să cad din nou. Un frig intens absorbi din aerul cabinei și din sângele meu căldura rămasă, și capul începu iarăși să-mi vuiască. Mi-am încrucișat brațele pe trunchi.

— Ce s-a întâmplat cu lumina zilei?

Glasul Morlocului părea aproape aspru în acea beznă hurducată.

— O să dureze doar câteva secunde. Trebuie să răbdăm... Și, la fel de rapid precum se lăsase, întunecimea încetă, iar lumina cenușie pătrunse din nou în cabină. O parte din ascuțimea aceluia frig cumplit se estompă, însă eu tot tremuram violent. Am îngenuncheat pe podea, lângă scaunul lui Nebogipfel.

— Ce se petrece? Ce-a fost asta?

— *Gheață*, rosti el. Străbatem era glaciațiunilor periodice; banchizele și ghețarii coboară din Nord și cuprind Pământul - acoperindu-ne pe parcursul acestui proces - după care se topesc. Din vreme în vreme, există circa o sută de picioare de gheață deasupra noastră, așa estima eu.

M-am uitat prin vizoarele înguste din panoul frontal al vehiculului. Am văzut o vale a Tamisei transformată într-o tundră monotonă, populată numai de ierburi rezistente, de crâmpoie sfidătoare de buruieni purpurii și de copaci răzleți; aceștia din urmă tremurau prin ciclurile lor anuale prea repede pentru a-i putea urmări, însă aveam senzația că erau de esență tare: stejar, răchită, plop, ulm, păducel. Nu se zărea nici urmă de Londra; n-am putut să deslușesc nici măcar nălucile clădirilor evanescente, iar în tot acel peisaj cenușiu nu exista nici țițenie de om, nici măcar de animal. Până și formele de relief ale

ținutului, dealurile și văile, îmi păreau necunoscute, așa cum fuseseră remodelate în repetate rânduri de ghețari.

Iar acum – am observat-o cum se apropie într-un fulgerător potop de strălucire albă, înainte de a ne acoperi – sosi din nou Marea Gheață. Am blestemat în întuneric și mi-am băgat palmele la subsuoară; degetele de la mâini și de la picioare îmi amortiră și am început să mă tem de degerături. Când ghețarii se retraseră încă o dată, lăsară în urmă un peisaj populat în cea mai mare parte de aceleași soiuri de plante tenace, cât puteam vedea cu ochii, însă cu contururile modificate. În mod evident, erele de Gheață replăsmuiau terenul, deși nu-mi puteam da seama dacă ne îndreptam înspre viitor sau înspre trecut. În vreme ce mă uitam, niște bolovani mai mari cât oamenii părură să migreze prin peisaj, alunecând sau rostogolindu-se agale; fără doar și poate, acesta era un efect bizar al eroziunii pământului.

— Cât timp mi-am pierdut cunoștința?

— Nu mult. Vreo treizeci de minute, poate.

— Iar cronomobilul ne duce în viitor?

— Străpungem trecutul, spuse Morlocul.

Se întoarse cu fața spre mine, și am văzut că mișcările lui grațioase fuseseră reduse la niște zvâcniri țepene din pricina pumnilor pe care îi cărasem.

— Sunt sigur de asta. Am văzut fulgerător dispariția Londrei – descreșterea ei, către originile istorice. După intervalele dintre glaciațiuni, aş zice că parcurgem câteva zeci de mii de ani în fiecare minut.

— Poate ar trebui să ne dăm seama cum să oprim înaintarea prin timp a acestui vehicul. Dacă găsim o

epocă liniștită...

— Nu cred că dispunem de vreo modalitate de a pune capăt zborului cronomobilului.

— Ce?

Morlocul își depărta palmele - am remarcat că părul de pe dosul lor era presărat cu o promoroacă fină - după care ne-am cufundat din nou în sepulcrul întunecat al Gheții, iar vocea lui pluti din obscuritate:

— Acesta este un vehicul de teste rudimentar, nefinisat, adu-ți aminte. Multe comenzi și indicatoare nu sunt conectate, iar majoritatea acelor care au conexiuni nu par funcționale. Chiar dacă am ști cum să modificăm mecanismele fără a strica aparatul, eu nu văd vreo posibilitate de a ne da jos din cabină și de a ajunge la resorturile interne.

Am ieșit de sub Gheața ce remodelase tundra încă o dată. Nebogipfel urmărea peisajul cu relativă fascinație:

— Gândește-te la asta! Fiordurile Scandinaviei încă n-au fost tăiate, iar lacurile Europei și Americii de Nord - umplute cu gheață ce se topește - sunt fantasma ale viitorului.

Am trecut deja dincolo de zorii Istoriei umane. În Africa s-ar putea să găsim rase de australopiteci - unele dintre ele neîndemânaticе, altele mlădioase, o parte carnivore, însă toate având poziție bipedă și aspect de maimuță: o cutie craniană mică, dinți și talie dezvoltate...

O singurătate enormă, rece, pogorî asupra mea. Mă rătăcisem în timp și înainte, însă niciodată, m-am gândit eu, nu suferisem de o asemenea intensitate a izolării! Oare chiar era adevărat - *putea* fi adevărat - că Nebogipfel și cu mine, în cronomobilul

nostru avariat, reprezentam singurul licăr de inteligență pe tot întinsul planetei?

— Așadar, n-avem nici o posibilitate de control, am zis eu. E posibil să nu ne oprim până ce vom atinge începutul timpului...

— Mă îndoiesc că se va ajunge la asta, rosti Nebogipfel. Plattnerita trebuie că are o capacitate finită. Nu ne poate propulsa tot mai adânc prin timp, *pentru eternitate* - trebuie să se epuizeze. Să ne rugăm ca acest lucru să se producă înainte să trecem de Ordovician¹ și Cambrian². Înainte să ajungem într-o eră în care nu există oxigen pentru a ne întreține.

— Îmbucurătoare perspectivă, am zis eu. Iar lucrurile se pot înrăutăți și mai mult, am impresia.

— Cum?

Mi-am ridicat picioarele amortite de sub mine și m-am lăsat cu fundul pe podeaua rece, din metal striat.

— Nu avem provizii de nici un fel. Nici apă, nici hrană. Și suntem amândoi răniți. Nici măcar haine călduroase n-avem! Oare cât timp putem supraviețui în această gondolă înghețată a timpului? Câteva zile? Mai puțin?

Nebogipfel nu-mi răspunse.

De felul meu, nu sunt o persoană care capitulează ușor în fața Sortii, așa că am investit ceva strădanii în studierea firelor și a dispozitivelor de comandă ale lui

¹ A doua epocă a Erei Paleozoicului, începând acum 510 milioane de ani și luând sfârșit acum 439 de milioane de ani; denumirea provine de la un vechi trib din Țara Galilor, unde au fost studiate pentru prima dată roci din această perioadă (n. trad.).

² Prima epocă a Erei Paleozoicului, cuprinzând un interval de circa 60 de milioane de ani, care a început acum 570 milioane de ani și a luat sfârșit în urmă cu 510 milioane de ani; a fost denumită astfel în 1835 de către geologul englez Adam Sedwick, după rocile sedimentare din Țara Galilor, căruia românii îi spuneau „Cambria” (n. trad.).

Nebogipfel. Am descoperit repede că avea dreptate – nu întrevedeam nici o modalitate de a face din acest hățiș de componente un vehicul ce putea fi dirijat – iar forțele mele, așa istovite cum erau, se epuizară curând: am revenit la un soi de apatie nesimțitoare.

Am străbătut o altă glaciațiune scurtă și brutală, după care am pătruns într-o iarnă îndelungată și mohorâtă. Anotimpurile încă aduceau zăpadă și gheață, ce scânteiau pe deasupra peisajului, însă Epoca Gheții Permanente se afla de-acum în viitor.

Am remarcat puține schimbări în natura peisajului, mileniu după mileniu: poate o treptată intensificare a tonului pâclei vegetale ce acoperea dealurile. La mică depărtare de cronomobil, se ivi pe pământ un craniu enorm – îmi amintea de cel al unui elefant – înălbit, gol și fărâmițat. Persistă suficient de mult pentru a-i desluși contururile – o secundă sau cam așa ceva, înainte să dispară la fel de iute cum apăruse.

— Nebogipfel, în legătură cu fața ta. Eu... trebuie să înțelegi...

Se uită la mine cu singurul său ochi sănătos. Am observat că revenise la manierele sale Morloce, pierzându-și colorația umană pe care o adoptase.

— *Ce?* Ce trebuie să înțeleg?

— N-am vrut să te rănesc.

— *Acum* nu vrei, roști el cu precizie de chirurg. Dar *atunci* ai vrut. Scuzele sunt inutile, absurde. Ești ceea ce ești... suntem specii diferite, la fel de deosebiți unul de celălalt cum suntem față de australopiteci.

Mă simțeam ca un animal nătâng, cu pumnii mei imenși mânjiți încă o dată de sângele unui Morloc.

— Mă faci să-mi fie rușine, am zis.

Nebogipfel scutură din cap, cu un gest scurt și categoric.

— Rușine? Conceptul nu are sens, în acest context.

Nu trebuia să simt mai multă *rușine* – am înțeles că voia să spună – decât un animal sălbatic din junglă. Dacă eu aș fi fost atacat de o asemenea creatură, aș fi discutat probleme de morală cu ea? Nu, căci, fiind lipsită de inteligență, discuția nu i-ar fi îndreptat comportamentul. Pur și simplu ar fi trebuit să fac față acțiunilor ei.

Pentru Nebogipfel, mă dovedisem – iarăși – doar cu puțin mai bun decât acele brute primitive ale savanelor africane, precursorii oamenilor din această perioadă dezolantă.

M-am retras la băncile de lemn. M-am așezat acolo, sprijinindu-mi capul, care mă durea, cu brațul și am urmărit licărul epocilor de dincolo de portiera încă deschisă a vehiculului.

17. OBSERVATORUL

Mohorâtul ger hibernal trecu, iar cerul căpătă un aspect mai complex, mai pestriț. La răstimpuri, panglica solară ce se legăna era întunecată de cochilia unor nori negri, chiar și pentru o secundă. Noi specii de copaci prinseră viață în acest climat mai blând: soiuri de foioase, din câte am putut să deslușesc eu – arțar, stejar, plop, cedrii și altele. Uneori, acești codri străvechi se avântau deasupra mașinii, închizându-ne într-un crepuscul licăritor de verde-cafeniu, după care se retrăgeau, de parcă o draperie ar fi fost dată la o parte.

Pătrunseserăm într-o perioadă cu puternice mișcări telurice, îmi zise Nebogipfel. Alpii și Himalaia erau împinși la suprafață, iar colosalii vulcani scui-pau cenușă și pulbere în atmosferă, câteodată acoperind cerul pentru ani în șir. Mările – spuse Morlocul – erau cutreierate de rechini uriași, cu dinții ca pumnalele. Iar în Africa, strămoșii Umanității regresau în starea de iraționalitate primitivă, cu creierele tot mai mici, cu poziția corpului aplecată înainte, cu degetele butucănoase și neîndemânate.

Ne-am prăbușit vreme de aproape douăsprezece ore prin Era aceea îndelungată și sălbatică.

Am încercat să nu țin seama de foamea și de setea ce îmi rodeau măruntaiele, pe măsură ce veacurile și codrii pâlpâiau pe lângă cabină. Era cea mai lungă călătorie în timp pe care o efectuasem de la prima mea prăbușire în viitorul îndepărtat de dincolo de Istoria Weenei, iar uriașa pustietate deșartă a tuturor

acestora - în monotonia orelor - începu să-mi împovăreze sufletul. Scurta înflorire a Umanității reprezenta deja un crâmpeli îndepărtat de lumină, la mare distanță în timp; până și perioada dintre oameni și Morloci - indiferent de soi - nu era decât o fracțiune din imensul interval pe care îl străbătusem.

Enormitatea timpului, precum și micimea omului și a realizărilor sale mă zdrobiră pe de-a întregul, iar grijiile mele mărunte îmi păruă de o insignifianță absurdă. Povestea Umanității părea trivială, o scânteiere de-o clipită, pierdută în palatele întunecate și fără de minte ale Eternității.

Scoarța pământului tresălta aidoma pieptului unui om cu un acces de tuse, iar cronomobilul se ridica sau se lăsa în jos o dată cu peisajul ce evolua; parcă ar fi fost hula unei gigantice mări. Vegetația deveni mai luxuriantă și mai vie, noile păduri se apropiară de cronomobil - aveam impresia că erau arbori foioși, deși florile și frunzele erau reduse la o ceață uniformă verzuie din pricina vitezei noastre -, iar aerul deveni mai cald.

În sfârșit, durerea acelor veacuri de frig îmi părăsi degetele, așa că mi-am dat jos haina și mi-am descheiat nasturii cămășii; mi-am abandonat ghetele și mi-am îndoit degetele de la picioare pentru a restabili circulația. Ecusonul numerotat al lui Barnes Wallis îmi căzu din buzunarul hainei. L-am ridicat - acel minuscul însemn al reținerii suspicioase a omului față de seamănul său -, și nu cred că aş fi putut găsi, în acea verdeață de început de lume, un simbol mai nimerit al îngustimii și absurdității pe care era irosită atâta energie umană! Am aruncat ecusonul într-un colț obscur al vehiculului.

Lungile ore, suspendate în acea verdeață ce ne împresura, trecură mai greu decât oricare altele, iar eu am ațipit o vreme. Când m-am trezit, aspectul florei din jurul meu părea să se fi schimbat – devenise mai translucidă, având ceva din nuanța Plattneritei, și am avut senzația că deslușesc o întindere de stele -, era ca și cum aș fi fost cufundat printre smaralde, și nu printre frunze.

Apoi l-am văzut: plutea în aerul umed și întunecos al cabinei, imun la clătinările vehiculului, cu ochii săi imenși, cu un „V” cărnos al gurii și cu acele tentacule articulate, îndreptate spre podea, fără însă a o atinge. Nu era o nălucire – nu puteam să văd *prin* el, către detaliile pădurii de dincolo -, ci era la fel de real ca mine, ca Nebogipfel sau ca ghetele pe care le așezasem pe banchetă.

Observatorul mă examina imperturbabil.

N-am simțit deloc frică. M-am întins în direcția sa, însă Observatorul se îndepărtă prin aer. Fără niciun dubiu, ochii lui cenușii erau ațintiți spre chipul meu.

— Cine ești? am întrebat. Poți să ne ajuți?

Dacă era capabil să audă, nu mi-a răspuns. Însă iluminarea deja se modifica; aspectul acela impregnat de lumină al aerului se estompă, revenind la verdele vegetal. Fugar, am avut atunci o senzație de *rotire* – acel craniu imens semăna cu o jucărie imposibilă, învârtindu-se pe axa sa -, după care dispăru.

Nebogipfel se îndreptă spre mine, picioarele sale lungi pășind cu grijă peste crestele podelei. Scăpase de hainele lui de secol al XIX-lea și umbla gol, cu excepția ochelarilor săi ponosiți și a acoperământului de păr alb de pe spinarea sa, acum încâlcit.

— Ce-i? Ești bolnav?

I-am povestit despre Observator, însă el nu remarcase nimic. M-am întors să mă odihnesc pe banchetă, nesigur dacă ceea ce văzusem fusese aievea... sau dacă visasem cu ochii deschiși.

Arșița era apăsătoare, iar aerul din cabină devenea tot mai înăbușitor.

M-am gândit la Gödel și la Moses.

Acel bărbat neatrăgător, Gödel, *deduse* existența Istoriilor Multiple numai din principii ontologice – în vreme ce eu, sărman neghiob ce sunt, avusesem nevoie de câteva expediții prin timp înainte de a-mi trece prin minte măcar posibilitatea ei! Însă acum, acel bărbat care avusese magnificele vise despre Lumea Finală, o lume în care plenitudinea Sensului a fost soluționată, zăcea zdrobit și dezmembrat sub un morman de dărâmături – ucis de mărginirea și stupiditatea semenilor săi.

Iar în ceea ce îl privea pe Moses, pur și simplu sufeream. Semăna întrucâtva cu jalea pe care probabil o resimte cineva dacă îi este omorât copilul, cred, ori fratele mai mic. Moses murise la douăzeci și șase de ani, iar eu – *aceeași persoană* – încă răsuflăm la patruzeci și patru de ani. Trecutul îmi fusese retezat, parcă pământul mi-ar fi dispărut de sub picioare, lăsându-mă suspendat în aer. Însă dincolo de toate acestea, ajunseseam să-l cunosc pe Moses, chiar dacă pentru scurtă vreme, ca pe un om demn de admirație. Fusese vesel, dezordonat, repezit, un pic nesăbuit – exact ca mine – și extrem de agreabil!

Mâinile îmi erau pătate de o altă moarte!

Toată poliloghia lui Nebogipfel despre o Multiplicitate de Lumi – toate argumentele posibile

cum că acel Moses pe care îl cunoscusem nu fusese niciodată hărăzit ca, în cele din urmă, să ajungă *persoana mea*, ci o altă *variantă* a mea nimic din toate acestea nu schimba felul în care simțeam că l-am pierdut pe el.

Gândurile mi se dizolvară în frânturi semicoerente – m-am străduit să-mi țin ochii deschiși, temându-mă că nu aveam să mă trezesc iarăși –, dar, din nou, mistuit de confuzie și durere, am adormit.

Mă sculă numele meu, pronunțat de bizarul glas lichid și gutural al Morlocului. Aerul era la fel de viciat ca și înainte, iar o nouă pulsație, cauzată de căldură și lipsa de oxigen, se lupta prin țeasta mea cu leziunile anterioare nevindecate.

Ochii vătămați ai lui Nebogipfel deveniseră enormi în acea obscuritate arboricolă.

— Uită-te în jur, spuse el.

Verdeața se năpustea asupra noastră cu la fel de multă îndârjire ca înainte, deși acum, aspectul ei părea diferit. Am descoperit că eram în stare – cu puțină atenție – să urmăresc evoluția unei singure frunze de pe ramurile pline. Fiecare frunză se ridica din pulbere, trecea printr-un proces de veștejire inversat și intra în mugurele ei în mai puțin de o secundă, însă chiar și așa...

— Încetini, am murmurat eu.

— Da. Plattnerita își pierde puterea, cred.

Am rostit rugăciuni de mulțumire, căci îmi recăpătasem forțele într-o suficientă măsură încât să nu mai doresc să mor pe vreun șes stâncos și fără aer din zorii Pământului!

— Știi unde suntem?

— Undeva în Epoca Paleocenă¹. Călătorim de douăzeci de ore. Ne aflăm poate cu cincizeci de milioane de ani înainte de prezent...

— Al cui prezent? Al meu, din 1891, ori al tău?

Își pipăi cheagurile de sânge de pe chip.

— La asemenea scară temporală nu prea mai contează.

Creșterea frunzelor și a florilor era acum destul de lentă - aproape maiestuoasă. Am devenit conștient de un pâlپât, de intruziunile efemere ale unui întuneric mai profund, suprapus pe atotstăpânitoare obscuritate verde.

— Pot distinge noaptea și ziua, am spus. Încetinim.

— Într-adevăr.

Morlocul se așeză pe bancheta din fața mea și se apucă de marginea ei cu degetele sale lungi. M-am întrebat dacă îi era frică - avea tot dreptul să-i fie! Am avut senzația că observ o mișcare în podeaua mașinii, o umflătură ușoară, sub bancheta lui Nebogipfel.

— Ce trebuie să facem?

El scutură din cap.

— Nu putem decât să așteptăm desfășurarea evenimentelor. Nu ne găsim într-o situație controlată...

Fâlfâitul nopților și al zilelor încetini în continuare, până ce se transformă într-o pulsație constantă în jurul nostru, ca bătăile unei inimi. Podeaua pârâi și am văzut semne de suprasolicitare apărând în plăcile de oțel.

Brusc m-am dumerit!

¹ Epocă din Era Terțiară, care a început în urmă cu șaiszeci și cinci de milioane de ani și a luat sfârșit acum cincizeci și cinci de milioane de ani; perioadă a proliferării mamiferelor (n. trad.).

— Ai grijă! am țipat eu.

M-am ridicat, m-am întins și l-am apucat pe Nebogipfel de umeri. El nu se opuse. L-am ridicat ca și cum ar fi fost un copil slăbănog și hirsut, m-am împleticit în spate...

...iar un copac luă ființă în aerul din fața mea, sfâșiind metalul vehiculului de parcă ar fi fost hârtie. O ramură imensă se îndreptă către pupitrul de control precum brațul unui gigant din lemn, înverșunat, și sfărâmă tăblia panoului frontal.

În mod evident, soseam într-un spațiu ocupat de acest arbore, în epoca asta îndepărtată!

În cădere, m-am lovit cu spatele de o banchetă, protejându-l pe Nebogipfel. Arborele se micșoră un pic, pe măsură ce noi ne îndreptam spre momentul nașterii lui. Alternanța nopților și a zilelor deveni mai lentă, tot mai plictisitoare. Trunchiul continuă să se subțieze, iar apoi, cu un trosnet răsunător, cabina vehiculului se desfăcu în două, frângându-se din interior aidoma unei coji de ou.

L-am scăpat pe Morloc, după care ne-am rostogolit pe solul moale, reavăn, în mijlocul unei ploii de metal și lemn.

CARTEA A PATRA

MAREA PALEOCENULUI

1. *Diatrymagigantica*

M-am pomenit întins pe spate, uitându-mă în sus, spre copacul care ne despicașe cronomobilul, când ieșiserăm din starea de prezență nematerializată. Am auzit în preajmă respirația întretăiată a lui Nebogipfel, însă nu l-am putut vedea.

Arborele nostru, acum încremenit în timp, se avânta în înalturi, pentru a se alătura tovarășilor săi într-un umbrar, des și uniform, mult deasupra mea, iar în jurul bazei sale, printre componentele stricate ale vehiculului, răsăreau din pământ vlăstare și puieți. Zăpușeala era intensă, aerul, prea umed și dificil pentru plămânii mei istoviți, iar lumea din jur părea plină de mugetele, trilurile și vaierele unei jungle, toate acestea suprapuse peste un susur adânc și răsunător, care mă făcu să bănuiesc existența prin apropiere a unei ape întinse: ori un râu – o versiune arhaică a Tamisei ori o mare.

Semăna mai mult cu Tropicele decât cu Anglia!

Acum, în vreme ce zăceam acolo și priveam, un animal coborî spre noi pe trunchiul arborelui. Aducea întrucâtva cu o veveriță, cam de zece inci¹ lungime, însă blana sa era mare și răvășită, atârându-i pe corp ca o mantie. Ducea un fruct în fălcile sale

¹ Un inci = 2,54 cm (n. red.).

mititele. Când ajunse la zece picioare² de sol, această făptură ne observă; își înălță capul ascuțit, deschise gura - scăpând fructul - și scoase un sâsâit. Am văzut că incisivii îi erau despicați la vârfuri, având un fel de pieptene cu cinci zimți. Apoi sări cu capul înainte de pe trunchiul copacului. Își depărtă membrele, iar mantia sa de piele se desfăcu cu un pocnet, transformând animalul într-un soi de zmeu acoperit cu blană. Se năpusti în umbră și-l pierdurăm din ochi.

— Ce mai întâmpinare! am șuiert eu. Semăna cu un lemurian zburător. Dar i-ai observat dinții?

Nebogipfel - pe care încă nu-l zăream - răspunse:

— Este un *planetatherium*. Iar arborele e un *dipterocarps* - nu foarte diferit de speciile care vor supraviețui în pădurile din vremea ta.

Mi-am băgat mâinile în solul de sub mine - era foarte putred și alunecos - și m-am străduit să mă răsucesc astfel încât să-l pot vedea.

— Nebogipfel, ești rănit?

Morlocul era întins într-o rână, cu chipul întors de așa manieră încât să nu se uite direct spre văzduh.

— N-am pățit nimic, murmură el. Propun să începem să căutăm...

Eu însă nu-l ascultam, căci remarcasem - exact în spatele lui - un cap de mărimea celui al unui cal, dar cu plisc, pătrunzând prin frunziș și aplecându-se către trupul chinuit al Morlocului!

Pentru o clipă, șocul mă paraliză. Acel cioc încovoiat se deschise cu un fel de pocnet fluid, iar ochii rotunzi rămaseră ațintiți asupra mea, vădind inteligență.

² Un picior= 0,305 m (n. red.).

Apoi, năpustindu-se greoi, capul imens se lăasă în jos și apucă în plisc piciorul Morlocului. Nebogipfel țipă și degetele sale mici răscoliră pământul, iar de blana lui se agățară fărâme de frunze.

M-am împleticit în spate, lovind cu picioarele în frunze, pentru a le da la o parte, până am ajuns să stau lipit de trunchiul unui copac.

Acum, cu un trosnet de ramuri frânte, trupul fiarei se ivi mătăhălos prin verdeață. Măsura vreo șapte picioare înălțime și era acoperit cu pene negre și solzoase; membrele sale inferioare erau solide, terminându-se cu labe puternice și gheare, acoperite cu o pieleță flască, de culoare galbenă. Niște cioturi de aripi, disproporționat de mici față de acel tors uriaș, vânturată aerul. Această pasăre-monstru își trase căpățâna înapoi, târându-l prin țărâna putrezită pe bietul Morloc.

— Nebogipfel!

— Este o Diatryma, icni el. O Diatryma Gigantica, eu... ahhh!

— Lasă naibii filogenia, am urlat eu, scapă de pasăre!

— Mi-e frică... N-am cum să... ahhh!

Vorbele sale se descompuseră din nou în acel urlet nearticulat de suferință. Acum, creatura începu să-și răsucescă țeasta dintr-o parte în cealaltă. Mi-am dat seama că încerca să izbească craniul Morlocului de un trunchi de copac - fără doar și poate, aceasta fiind o operațiune preliminară, pentru a se ospăta din carnea lui palidă!

Aveam nevoie de o armă și nu m-am putut gândi decât la cheia lui Moses. M-am ridicat în picioare și am cotrobăit prin resturile cronomobilului nostru. În

preajmă erau risipite o droaie de bare, panouri și cabluri, iar metalul și lemnul lustruit al anului 1938 păreau total nepotrivite în această pădure străveche. Nu vedeam cheia! Mi-am băgat mâinile, până la coate, în stratul de vegetație putrezită. A fost nevoie de secunde lungi și chinuitoare de căutare, și în tot acest răstimp, *Diatryma* continuă să-și târască prada în adâncurile pădurii.

Iar apoi am dat de ea! Brațul meu ieși din compost ținând mânerul cheii.

Cu un răcnet, am ridicat unealta până la înălțimea umărului și m-am năpustit prin noroi. *Diatryma*, cu ochii ei ca niște mărgele, îmi observă apropierea și se apucă să scuture mai încet din cap, însă nu dădu drumul piciorului lui Nebogipfel. Firește, nu văzuse oameni până atunci; mă îndoiam să fi înțeles că puteam reprezenta o amenințare pentru ea. Mi-am continuat șarja și am încercat să nu țin seama de pielița aceea cumplită, solzoasă, din jurul ghearelor creaturii, de imensitatea pliscului și de duhoarea de carne putrezindă care plutea în jurul ei.

Ca și cum aș fi fost la crichet¹, mi-am balansat crosa improvizată - *zdrum* - spre capul *Diatrymei*! Lovitura fu estompată de pene și de carne, dar am simțit că izbise satisfăcător în os.

Pasărea deschise ciocul, dându-i drumul Morlocului, și cârâi; era un sunet asemenea celui produs de ruperea unei table metalice. Uriașul plisc era acum îndreptat către *mine*, și toate instinctele îmi spuneau să o iau la goană - însă știam că, dacă aș fi făcut acest lucru, pasărea m-ar fi urmat. Am ridicat iarăși

¹ Joc sportiv între două echipe a câte 11 oameni care lovesc cu niște bastoane speciale mingea, încercând s-o introducă în poarta adversarului.

cheia deasupra capului și am lansat-o spre creștetul țestei *Diatrymei*. De data asta, creatura se lăasă în jos, iar eu am lovit-o doar superficial; astfel că, după ce mi-am terminat mișcarea, am ridicat cheia și am izbit în partea de dedesubt a pliscului.

Se auzi un trosnet, și capul *Diatrymei* se plecă pe spate. Se clătină pe picioare și mă privi cu niște ochi în care se citea chibzuință. Scoase din nou un cârâit, pe un ton atât de gros încât părea, mai degrabă, un răget.

Apoi, dintr-o dată, își înfoie penajul negru, se întoarse și, șontăcând, se afundă în pădure.

Mi-am băgat cheia la centură și am îngenuncheat lângă Morloc. Acesta își pierduse cunoștința. Piciorul său era o masă zdrobită și însângerată, iar părul de pe spinare i se îmbibase de saliva vâscoasă a păsării-monstru.

— Ei bine, însoțitorule prin timp, am murmurat eu, poate că există și ocazii în care nu strică să ai în preajmă un sălbatic din vechime, la urma urmei.

Am găsit ochelarii Morlocului în țărână, i-am șters de frunze cu mâneca hainei și i-am pus pe fața acestuia.

M-am uitat cu atenție prin clarobscurul pădurii, întrebându-mă care era următorul lucru pe care trebuia să-l fac. Oi fi străbătut eu timpul și spațiul către marea Sferă a Morlocilor, însă în propriul meu secol nu întreprinsesem niciodată o călătorie în țările tropicale. Dispuneam numai de amintiri vagi din relatările exploratorilor și din alte surse populare, după care să mă călăuzesc acum în lupta mea pentru supraviețuire.

Însă, la urma urmei, m-am încurajat singur, iar provocările ce mi se ridicau în față se prevedeau a fi relativ *ușoare*! Nu aveam să fiu nevoit să dau ochii cu propriul meu alter ego mai tânăr, și, de vreme ce cronomobilul era distrus, nici nu aveam să fiu confruntat cu ambiguitățile morale și filosofice ale Istoriilor Multiple. Mai degrabă, trebuia doar să caut de mâncare și un adăpost împotriva ploii, și să mă apăr pe mine și pe Nebogipfel de fiarele și păsările acestor vremuri îndepărtate.

Am hotărât că prima misiune trebuia să fie găsirea de apă proaspătă; chiar lăsând la o parte nevoile Morlocului, propria mea sete era chinuitoare, căci nu mi-o mai potolisem dinaintea bombardamentului Londrei.

L-am așezat pe Morloc în mijlocul rămășițelor cronomobilului, aproape de trunchiul unui copac. Mi-am zis că era un loc la fel de sigur ca oricare altul în fața atacurilor dihăniilor din această eră. Mi-am scos haina și am pus-o sub spatele său, pentru a-l feri de umezeala țărânei – și de toate creaturile ce colcăiau sau mișunau și care ar putea trăi acolo! Apoi, după un șir de ezitări, mi-am scos cheia de la centură și am lăsat-o lângă Morloc, așa încât să cuprindă cu degetele sale mânerul greu al armei.

Nedorind să rămân fără vreo armă, am cotrobăit printre rămășițele vehiculului și am găsit, în cele din urmă, o bucată scurtă și zdravănă din osatura de fier, pe care am încovoiat-o până când s-a rupt din cadru. Am cântărit-o în mână. Nu avea soliditatea satisfăcătoare a cheii mele, însă era mai bună decât nimic.

Am decis să mă îndrept către locul de unde se auzea sunetul acela de apă; părea să se găsească în direcția opusă celei a soarelui. Mi-am pus ciomagul pe umăr și am pornit în pas alert prin pădure.

2. Marea Paleocenului

Nu mi-a venit greu să răzbat, căci copacii creșteau în pâlcuri rare, cu mult teren plat între ei; umbrarul des și egal de frunze și ramuri nu lăsa să ajungă lumina pe pământ și se părea că împiedica creșterea vegetației aici.

Coroanele arborilor erau ticsite de o viață viguroasă. Epifitele – orhidee și plante agățătoare – șerpuiau pe scoarța arborilor, iar lianele atârnavă de crengi. Există o mare varietate de păsări și colonii de creaturi ce locuiau pe ramuri: maimuțe sau alte primat (așa am crezut, la prima vedere). Am remarcat o făptură aducând întrucâtva cu un jder, având poate opt inci lungime, cu umeri și articulații flexibile, și cu o coadă bogată și stufoasă, care alerga și sărea de pe o cracă pe alta, scoțând un sunet ca de tuse. Alt animal cățărător era un pic mai mare – măsurând circa un iard¹ lungime -, cu gheare puternice și o coadă prehensilă. Acesta nu fugi când m-am apropiat; se agăță de partea de dedesubt a unei ramuri și se uită în jos, spre mine, cu o chibzuință descurajantă.

Mi-am continuat drumul. Fauna locală nu cunoștea omul, dar, în mod evident, dezvoltase instincte de supraviețuire robuste datorită existenței *Diatrymei* lui Nebogipfel și a altor prădători, fără nicio îndoială, iar animalele aveau să fie pregătite pentru tentativele mele de a le vâna.

¹ Unitate de măsură engleză pentru lungime egală cu 0,91 m.

Când ochii mei se obișnuiră cu fundalul general al pădurii, am remarcat că pretutindeni domnea mimetismul și înșelătoria. Am zărit o frunză putrezită, bunăoară, urcând pe trunchiul unui copac – ori așa am avut impresia până când, la apropierea mea, „frunza” făcu picioare de insectă, iar o creatură asemănătoare unui greier sări la depărtare. Altundeva, pe un colț de stâncă, am observat ceva ca un fel de picături de ploaie, sclipind precum niște mici bijuterii în lumina cernută de coroanele copacilor. Însă când m-am aplecat pentru a le cerceta, am văzut că erau ouă de cărăbuși, cu carapacele transparente. Iar acolo unde se găsea o urmă de guano pe scoarța unui arbore, o pată de alb cu negru – n-am fost prea surprins să văd că își desface picioare molatice de păianjen.

După ce am parcurs vreo jumătate de milă¹ prin acest peisaj, copacii deveniră mai răzleți; am străbătut o lizieră de palmieri, după care am pătruns în lumina soarelui, iar nisipul zgrunțuros și recent format îmi hârșâi pe ghetе. Dincolo de o fâșie de nisip scânteia o apă, atât de întinsă încât nu-i puteam zări malul depărtat. Soarele se găsea jos pe boltă, în spatele meu, însă era foarte puternic; puteam să-i simt căldura dogorându-mi pielea gâtului și a creștetului.

La ceva distanță de mine, de-a lungul plajei mari și drepte, am observat o familie de păsări *Diatryma*. Cei doi adulți își curățau penajul, răsucindu-și gâturile unul în jurul celuilalt, în vreme ce trei pui se poticneau pe picioarele lor diforme, lipăind sau țișând, ori stăteau în apă și absorbeau umezeală în penele unsuroase. Întregul grup, cu coloritul negru, cu

¹ O milă = 1609,3 m (n. red.).

trupurile greoaie și aripile minuscule, părea comic, însă nu l-am slăbit din ochi cât timp am stat acolo, deoarece până și cel mai mic dintre pui măsura trei-patru picioare înălțime și avea o musculatură dezvoltată.

Am mers până la marginea apei, mi-am înmuiat degetele și le-am lins. Apa era sărată: *apă de mare*.

Mi-am dat seama că soarele se lăsase mai jos, în spatele pădurii; trebuie că apunea spre Vest. Prin urmare, parcursesem circa o jumătate de milă spre *Est* de la poziția cronomobilului, deci mă găseam – mi-am închipuit eu – undeva în preajma intersecției dintre Knightsbridge și Sloane Street. Iar în această Epocă a Paleocenului, aici se afla țărmul unei mări! Priveam pe deasupra oceanului, care părea să acopere în întregime Londra de la răsărit de Hyde Park Corner. Poate, am cugetat eu, această întindere de apă era vreo prelungire a Mării Nordului ori a Canalului Mânecii, care intrase în Londra. În caz că aveam dreptate, fusesem tare norocoși; dacă nivelul acestor mări s-ar fi ridicat numai un pic mai mult, Nebogipfel și cu mine am fi ieșit din timp în adâncurile oceanului, și nu la țărmul său.

Mi-am scos ghetele și șosetele, le-am legat cu șireturile de curea și am avansat ușor în apă. Lichidul ce îmi cuprindea degetele de la picioare era rece; am fost tentat să-mi cufund fața în el, însă m-am stăpânit, de teama interacțiunii dintre sare și rănilile mele. Am găsit o adâncitură pe plajă, ce părea să formeze o baltă la reflux. Am săpat cu palmele în nisipul de-acolo și le-am scos pline cu diferite creaturi: scoici cu două valve, gasteropode și ceea ce părea a fi stridii. Aparent, speciile nu erau foarte diverse, dar,

În mod cert, exista o abundență de specimene în această mare îmbelșugată.

Acolo, cu apa înspumată trecându-mi printre degetele de la mâini și de la picioare, iar soarele arzându-mi grumazul, asupra mea se pogorî un adânc sentiment de pace. Pe vremea copilăriei, fusesem dus în excursii de o zi la Lympne și Dungeness, unde umblam pe țărmul mării - exact așa cum făcusem astăzi - și îmi închipuiam că eram singur pe lume. Dar acum, lucrul acesta era aproape adevărat! Era remarcabil să te gândești că acest ocean nou nu era străbătut de nicio navă, nicăieri în lume, și că nu existau orașe ale oamenilor de cealaltă parte a junglei din spatele meu - într-adevăr, singurele licăriri de inteligență de pe planetă eram eu însumi și bietul Morloc rănit. Însă aceasta nu constituia o perspectivă cumplită - absolut deloc - după bezna și haosul infernal ale lui 1938, din care scăpasem atât de recent.

Mi-am îndreptat coloana. Marea era fascinantă, dar nu puteam să bem apă sărată! Am memorat locul pe unde ieșisem din junglă - nu aveam chef să-l pierd pe Nebogipfel în acea obscuritate arboricolă - și am pornit în picioarele goale de-a lungul țărmului, îndepărtându-mă de familia de *Diatryma*.

După o milă, poate, am ajuns la un pârâu care clipoceă vesel din pădure și cobora susurând pe plajă până la mare. Când am gustat, am descoperit că apa era proaspătă și părea foarte curată. M-am simțit cuprins de o profundă ușurare: cel puțin nu aveam să murim astăzi!! M-am lăsat în genunchi și mi-am cufundat capul și gâtul în apa rece, năvalnică. Am băut cu nesaț, apoi mi-am scos cămașa și mi-am

spălat capul și grumazul. Sângele uscat, acum brun din pricina expunerii la aer, porni către mare, iar când m-am ridicat, m-am simțit mult revigorat.

Acum mă confruntam cu problema găsirii unei modalități de a transporta această comoară la Nebogipfel. Aveam nevoie de o cană sau de un alt recipient.

Mi-am petrecut câteva minute stând la marginea suvoiului și uitându-mă spre el încurcat. Toată ingeniozitatea părea să-mi fi fost epuizată de ultima rostogolire prin timp, iar această ultimă chestiune era prea mult pentru creierul meu istovit.

În cele din urmă, mi-am scos ghetetele de la curea, le-am clătit cât am putut de bine, le-am umplut cu apă din pârâu, iar după aceea le-am cărat de-a lungul plajei și prin pădure, până la Morlocul care aștepta. În vreme ce spălam chipul zdrobit al lui Nebogipfel și încercam să-l ridic pentru a-i da să bea, mi-am promis că în ziua următoare aveam să găsesc ceva mai potrivit decât o gheată veche pe care să o folosesc pe post de serviciu de masă.

Piciorul drept al lui Nebogipfel fusese sfârtecat de atacul *Diatrymei*; genunchiul părea zdrobit, iar laba stătea într-un unghi nefiresc. Folosind un fragment ascuțit din carcasa cronomobilului – nu aveam niciun cuțit –, m-am căznit să-i rad părul bălai din zonele afectate. Am curățat cât s-a putut pielea scoasă la iveală – cel puțin rănilor superficiale păreau să se fi închis și nu se observă niciun semn de infecție.

În timpul manevrelor mele neîndemânătice – nu sunt priceput la medicină –, Morlocul, încă inconștient, mârâi și scânci de durere, ca o pisică.

După ce i-am spălat rănila, i-am pipăit piciorul, însă n-am putut să detectez vreo fractură evidentă a tibiei sau a peroneului. Așa cum remarcasem și înainte, principala problemă părea să fie în regiunea genunchiului și a gleznei, și am luat cunoștință de aceasta cu disperare, căci, dacă aș fi fost în stare să îndrept o tibie ruptă, lucrând pe dibuite, nu vedeam vreo cale de a trata asemenea vătămări precum cele pe care le suferise Nebogipfel. Totuși, am cotrobăit printre resturile vehiculului nostru până ce am dat peste două fragmente drepte din cadru. Mi-am tăiat haina cu acel cuțit improvizat – nu îmi închipuiam că veșmântul avea să-mi fie teribil de folositor într-un climat ca acesta – și am obținut un set de bandaje pe care le-am spălat.

Apoi, luându-mi inima în dinți, i-am îndreptat lui Nebogipfel membrul inferior și laba piciorului. L-am imobilizat piciorul în atele, legându-l pentru susținere de celălalt membru, care nu era rănit.

Urletele Morlocului, ale căror ecouri răsunau din copaci, erau înfiorătoare.

Epuizat, m-am hrănit în acea noapte cu stridii – crude, căci nu mai aveam puterea de a face un foc – și m-am așezat aproape de Morloc, cu spatele rezemat de trunchiul unui arbore și ținând în mână cheia lui Moses.

3. Cum am supraviețuit

Am pus bazele unei tabere pe țărmul Mării Paleocenului, în apropierea pârâului cu apă proaspătă pe care îl găsisem. Am decis că acel loc era mai sănătos și mai ferit de atacuri decât semiobscuritatea pădurii. Am confecționat un umbrar pentru Nebogipfel, utilizând fragmente ale cronomobilului, deasupra cărora am întins felurite articole de îmbrăcăminte.

L-am purtat pe Nebogipfel până acolo în brațe. Era ușor ca un copil și încă semiconștient; se uita la mine, neajutorat, prin rămășițele ochelarilor săi, și îmi venea greu să-mi aduc aminte că era reprezentantul unei specii ce traversase Spațiul și îmblânzise Soarele!

Următoarea mea prioritate a fost focul. Lemnele disponibile – ramuri căzute la pământ și tot felul de crenguțe – erau umede și mucegăite, așa că le-am cărat până la marginea plajei, pentru a se putea usca. Folosind niște frunze uscate pe post de surcele și scânteia de la o piatră lovită de metalul cronomobilului, am izbutit să stârnesc o flacără destul de repede. La început am săvârșit zilnic ritualul reaprinderii focului, însă curând am descoperit străvechiul truc, fără îndoială, de a păstra niște jeratic în vatră pe timpul zilei, cu care era foarte simplu să întețești din nou văpaia la nevoie.

Convalescența lui Nebogipfel progresă încet. Pentru membrul unei rase care nu știa ce-i somnul,

inconștiența forțată reprezenta un lucru grav și neliniștitor, iar când își redobândi cunoștința, rămase în umbră preț de câteva zile, inert și fără dorința de a vorbi. Se dovedî însă capabil să mănânce stridiile și scoicile pe care le culegeam din mare, deși cu o repulsie profundă. Pe măsura trecerii timpului, am izbutit să ne îmbogățim alimentația cu carne friptă de broască – căci aceste creaturi existau din belșug, pretutindeni pe plajă. Cu puțin exercițiu, am reușit să dau jos ciorchinii de fructe din palmierii de pe țărm, aruncând cu pietre și bucăți de metal în crengi. Nucile se dovediră foarte practice: laptele și pulpa lor ne asigură o dietă diversificată, iar cojile goale ne folosiră ca recipiente pentru o mulțime de utilizări; până și fibrele maronii care acopereau cojile se puteau țese într-o pânză grosolană. Cu toate acestea, eu nu am aptitudini pentru o asemenea treabă migăloasă și niciodată n-am izbutit ceva mai mult decât să-mi confecționez o pălărie – o chestie cu borul larg, precum cele ale culilor.

Totuși, în pofida dărniciei mării și a palmierilor, alimentația noastră era monotonă. Mă uitam cu ciudă la micuțele făpturi delicioase ce se cățărau, astfel că nu puteam să ajung la ele, pe crengile copacilor de deasupra mea.

Am explorat țărmul mării. În acea lume marină, viețuiau multe soiuri de creaturi. Am observat niște umbre mari, romboidale, lunecând la suprafață, despre care am crezut că erau calcani, iar de două ori am văzut niște aripioare verticale – brăzdând apa cu elan și având cel puțin un picior înălțime – care nu puteau fi decât ale unor rechini enormi.

Am deslușit apoi o formă ondulată, navigând la suprafața apei, poate la o jumătate de milă de uscat. Această dihanie măsură aproximativ cinci picioare lungime și înota prin mișcări șerpuite ale corpului său sinuos. I-am vorbit despre această privediște lui Nebogipfel, care - recuperând încă puțin din acel ansamblu enciclopedic de informații înmagazinate în micuțul său craniu - l-a identificat ca fiind *Champsosaurus*: un animal străvechi, înrudit cu crocodilul - de fapt, un supraviețuitor al Erei Dinozaurilor, demult apusă în această epocă a Paleocenului.

Nebogipfel îmi povesti că în această perioadă, mamiferele acvatice din secolul meu - balenele, vacile de mare și așa mai departe - se găseau în mijlocul adaptărilor evolutive la viața marină, și încă trăiau ca niște animale de uscat mătăhăloase, ce se mișcau încet. Am rămas cu ochii după vreo balenă de uscat care se încălzea la soare, căci în mod sigur aș fi fost în stare să vânez o asemenea creatură greoaie - însă n-am văzut niciodată vreuna.

Când i-am scos prima dată atelele lui Nebogipfel, carnea rănită arăta ca și cum ar fi fost pe cale de vindecare. Nebogipfel își încercă articulațiile, oricum, și se pronunță că se așezaseră prost. Nu eram surprins, însă niciunul dintre noi nu se putea gândi la o modalitate pentru a îmbunătăți situația. Totuși, după o perioadă, Nebogipfel putu să se deplaseze, cât de cât, folosindu-se de o cârjă făcută dintr-o ramură potrivită, și se apucă să se învâртеască șontâc-șontâc, ca un vrăjitor uscățiv, prin micuța noastră tabără.

Cu toate acestea, ochiul său - pe care îl distrusesem în năvala din hala cronobilelor - nu își reveni, și rămase fără vedere, spre rușinea și regretul meu adânc.

Morloc fiind, Nebogipfel nu se simțea nici pe departe confortabil în dogoarea Soarelui. Așa că dormea în timpul zilei, în interiorul refugiului pe care îl construisem, și se mișca în orele de întuneric. Eu am optat în continuare pentru lumina zilei, așa că fiecare dintre noi își petrecea singur cea mai mare parte a orelor de plimbare. Ne întâlneam și discutam în amurg și în zori, deși trebuie să recunosc că, după câteva săptămâni de trai în aer liber, zăpușeală și muncă fizică susținută, eram destul de vlăguit la vremea apusului.

Palmierii aveau frunze mari, și m-am hotărât să adun vreo câteva, intenționând să clădesc, cu ajutorul lor, un adăpost mai bun. Însă, cu toată stăruința mea de a azvârli cu obiecte în copaci, n-am izbutit să dau jos frunzele, iar mijloace de a tăia palmierii nu dețineam. Așa că am fost silit să mă dezbrac de pantaloni și să mă cațăr în copaci aidoma unei maimuțe. O dată ajuns la coroana unui arbore, a fost o chestiune de minute să rup frunzele de pe trunchi și să le arunc la pământ. Am găsit aceste urcări istovitoare. În aerul curat al mării și în luminii soarelui, deveneam tot mai sănătos și mai robust - dar nu eram un bărbat tânăr -, iar în curând am ajuns la limita calităților mele atletice.

Am construit un adăpost mai trainic, din ramuri căzute, acoperite cu frunze îndoite. Am confecționat din ele și o pălărie mare pentru Nebogipfel. Când se

așeza la umbră cu această chestie legată sub bărbie, dar în rest gol-pușcă, arăta tare caraghios.

În ceea ce mă privește, am avut întotdeauna un ten palid și, după ce în primele câteva zile am suferit enorm din pricina expunerii la soare, am învățat să mă feresc. Pielea mi se cojise pe spate, pe brațe și pe nas. Mi-am lăsat o barbă deasă ca să-mi protejez fața, însă buzele mi s-au bășicat într-un chip nemaivăzut – dar cel mai rău lucru au fost arsurile intense din porțiunea pleșuvă de pe creștet. M-am apucat să-mi spăl arsurile și să port tot timpul pălăria și rămășițele cămășii.

Într-o zi, poate la o lună după asta, în vreme ce mă rădeam (folosind fragmente din cronomobil pe post de lamă și de oglindă), mi-am dat seama, subit, cât de mult mă schimbasem. Dinții și ochii îmi străluceau, de un alb sclipitor, pe un chip cafeniu ca mahonul, stomacul îmi era la fel de neted ca în zilele colegiului, și umblam cu o pălărie din frunze de palmier, pantaloni scurți și în picioarele goale, atât de firesc, de parcă aș fi făcut asta de când mă născusem.

M-am întors către Nebogipfel.

— la uită-te la mine! Prietenii mei de-abia m-ar recunoaște... Mă transform într-un băștinaș.

Chipul său fără bărbie nu trădă nicio expresie.

— *Ești* un băștinaș. Asta-i Anglia, îți aduci aminte?

Nebogipfel ținu morțiș să recuperăm din pădure componentele cronomobilului nostru distrus. Puteam să înțeleg rațiunea acestei acțiuni, căci, în zilele ce aveau să vină, urma să ne fie trebuincioasă fiecare fărâmbă de materie primă, mai ales de metal. Așadar am recuperat vehiculul și am asamblat resturile într-o

groapă săpată în nisip. După ce nevoile mai urgente pentru supraviețuirea noastră au fost satisfăcute, Nebogipfel începu să-și petreacă o mare parte a timpului cu aceste rămășițe. Inițial nu m-au interesat prea mult preocupările lui, socotind că încerca să construiască un fel de anexă la adăpostul nostru, ori poate o armă de vânătoare.

Totuși, într-o dimineață, după ce el adormise, am cercetat proiectul său. Reclădise scheletul cronomobilului; refăcuse podeaua sfărâmată și alcătuisese în jurul ei o cușcă din bare, legate cu bucăți de cabluri, recuperate de la arborele de direcție. Găsise chiar și comutatorul albastru, care odinioară închisese circuitul Plattneritei.

Când se trezi, l-am luat la rost:

— Încerci să construiești o nouă Mașină a Timpului, așa-i?

El își înfipse dinții mărunți în pulpa unei nuci de palmier.

— Nu. Reconstruiesc una.

— Intenția ta e limpede. Ai refăcut cadrul ce conține circuitul esențial al Plattneritei.

— După cum spui, este evident.

— Dar e inutil, prietene!

M-am uitat la mâinile mele bătătorite și însângerate și mi-am dat seama că mă deranja această irosire a eforturilor sale, în vreme ce eu mă luptam să rămânem în viață.

— N-avem fir de Plattnerită. Substanța cu care am sosit aici s-a epuizat și, oricum, s-a împrăștiat prin junglă. Nu dispunem de mijloace pentru a produce o altă cantitate.

— Dacă construim o Mașină a Timpului, spuse el, este *posibil* să nu putem evada din această epocă. Dar dacă nu o construim, în mod *sigur* nu vom putea scăpa.

— Nebogipfel, am mormăit eu, cred că ar trebui să acceptăm realitatea. Suntem blocați aici, în adâncurile timpului. Nu vom găsi niciodată Plattnerită, de vreme ce nu este o substanță care există în stare naturală. Nu o putem obține și nimeni nu ne va aduce un eșantion, căci nimeni nu are nici cea mai vagă idee că ne aflăm în această epocă, cu o marjă de eroare de zece milioane de ani!

În loc de răspuns, el linse pulpa zemoasă a nucii sale de palmier.

— Pah!

Frustrat și mânios, am început să mă învârtesc agitat în jurul adăpostului.

— Ai face mai bine dacă ți-ai folosi ingeniozitatea și strădaniile pentru a confecționa o pușcă, cu care să dobor câteva dintre maimuțele acelea.

— Nu sunt maimuțe, rosti el. Cele mai comune specii sunt *miacis* și *chriacus*...

— Bine, ce naiba or fi! *Ahh!*

Înfuriat, m-am îndepărtat cu pași apăsați.

Argumentele mele nu provocară nicio schimbare, firește, iar Nebogipfel își văzu în continuare de reconstrucția sa perseverentă. Însă mă ajută în multe feluri în lupta mea de a rămâne în viață, iar după o vreme, am ajuns să accept prezența mașinii rudimentare și strălucitoare, complicate și absolut inutile, acolo pe plaja Paleocenului.

Cu toții avem nevoie de speranță, pentru a da un scop sau o consistență vieților noastre, am hotărât eu,

iar acea mașină, la fel de inaptă de zbor ca o imensă *Diatryma*, reprezenta cea de pe urmă speranță a lui Nebogipfel.

4. Boală și recuperare

M-am îmbolnăvit.

Nu puteam să mă ridic din culcușul primitiv din foi de palmier și frunze uscate pe care mi-l făcusem. Nebogipfel a fost nevoit să mă îngrijească, datorie de care se achită fără prea mult vorbe de alinare la capătul patului, însă cu răbdare și stăruință.

Odată, în abisurile tenebroase ale nopții, am ajuns într-o stare de semiconștiență, în vreme ce degetele moi ale Morlocului îmi cercetau chipul și gâtul. Mi-am închipuit că eram iarăși închis în pedestalul Sfinxului-cel-Alb, cu Morlocii dând năvală ca să mă distrugă. Am scos un urlet, iar Nebogipfel sări în spate, însă nu înainte ca eu să-mi ridic pumnul să-l izbesc zdravăn în piept. Așa slăbit cum eram, tot mai aveam suficientă forță pentru a-l trânti pe Morloc la pământ.

După ce am făcut asta, energia mea se epuiză și am căzut în nesimțire.

Când m-am trezit, Nebogipfel stătea din nou lângă mine, încercând cu perseverență să mă convingă să iau o gură din fiertura de fructe de mare.

În cele din urmă, mi-am revenit în simțiri și m-am pomenit sprijinit în capul oaselor pe culcușul meu. Mă aflam singur în mica noastră colibă. Soarele era jos, însă arșița zilei încă mă asalta. Nebogipfel îmi lăsase în apropierea patului o coajă de nucă plină cu apă, și eu am băut din ea.

Încetul cu încetul, lumina solară pieri, iar întunecimea caldă, tropicală, a serii învălui umbrarul.

Amurgul era magnific – din pricina unui surplus de cenușă din atmosferă, îmi spusese Nebogipfel, generată de vulcanii de la vest de Scoția. Această activitate vulcanică avea să ducă într-o zi la formarea Oceanului Atlantic; lava curgea până în Arctica, Scoția și Irlanda, iar zona de climă caldă în care ne aflam se întindea spre Nord, până în Groenlanda.

Britania era deja o insulă, în acest Paleocen, dar, în comparație cu configurația acesteia din secolul al XIX-lea, colțul ei dinspre Nord-Vest se înălța până la o altitudine mai mare. Marea Irlandei încă nu începuse să se formeze, astfel că Britania și Irlanda constituiau o singură întindere de uscat, însă regiunea din Sud-Estul Angliei era cufundată sub apa pe a cărei margine viețuiam noi. Această mare a Paleocenului era o prelungire a Marii Nordului; dacă am fi izbutit să construim o ambarcațiune, am fi putut să traversăm Canalul Mânecii și să navigăm până în inima Franței prin Bazinul Aquitaniei, o fâșie de apă care se lega, la rândul ei, de Marea Tethys – un uriaș ocean ce îneca țăările mediteraneene.

O dată cu sosirea nopții, Morlocul ieși din umbra mai adâncă a pădurii. Se întinse – flexându-și mușchii mai mult ca o pisică decât ca un om – și își masă piciorul rănit. Apoi petrecu câteva minute pieptănându-și cu degetele părul de pe față, de pe piept și de pe spinare.

În cele din urmă, veni șontăcăind la mine; lumina purpurie a apusului se oglindea în ochelarii săi zgâriați și crăpați. Îmi aduse iarăși apă, iar eu, cu gura umezită, am murmurat:

— Cât timp?

— Trei zile.

A trebuit să-mi înăbuș un fior la auzul glasului său bizar, lichid. Poate v-ați închipuit că, până acum, mă obișnuisem cu Morlocii, dar, după trei zile în care zăcusem neajutorat, reamintirea faptului că eram izolat într-o lume ostilă, cu excepția acestui străin din viitorul îndepărtat, se prăvăli asupra mea ca un trăsnet!

Nebogipfel îmi prepară niște fiertură. La vremea la care terminasem de mâncat, amurgul trecuse, iar lumina venea numai de la secera tinerei Luni ce atârna în josul bolții. Nebogipfel își scoase ochelarii și am putut să-i văd enormii ochi cenușii-roșietici, plutind în întunecimea colibei ca umbra translucidă a Lunii.

— Ceea ce doresc să știu, am spus eu, este ce m-a îmbolnăvit?

— Nu sunt sigur.

— Nu ești sigur?

Mă surprinse această neobișnuită recunoaștere a limitărilor, căci amploarea și profunzimea cunoștințelor lui Nebogipfel erau extraordinare. Mi-am imaginat mintea unui om din secolul al XIX-lea ca fiind analogă vechiului meu atelier: plină de informații, însă stocate într-un mod foarte dezordonat, cu cărți deschise, fragmente de însemnări și schițe risipite pe fiecare suprafață plată. În comparație du această babilonie, mintea unui Morloc – grație avansatelor tehnici educaționale din anul 657298 – era organizată aidoma conținutului unei enciclopedii bune, cu tomuri de experiențe și învățături catalogate și rânduite pe rafturi. Toate acestea ridicau nivelul *practic* al inteligenței și cunoașterii spre înălțimi nevisate de oamenii veacului meu.

— Totuși, rosti el, nu trebuie să ne mire *faptul* îmbolnăvirii. De altfel, sunt uimit că nu ai clacat mai repede.

— Ce vrei să spui?

El se întoarse către mine.

— *Că ești un om scos din vremurile tale.*

Într-o străfulgerare, am înțeles ce dorea să zică.

Germenii bolilor decimasera umanitatea încă de la începuturi - într-adevăr, chiar și în acest ev străvechi îi secerau pe strămoșii preumani ai omului. Iar din pricina acestui cumplit ciur al speciei noastre, am dezvoltat capacități de rezistență. Trupurile noastre luptă cu toți germenii, iar la unii dintre aceștia sunt pe deplin imune.

M-am gândit la toate generațiile de oameni care încă se găseau dincolo de această eră îndepărtată, la toate acele suflete umane efemere ce aveau să pâlâie în beznă aïdoma unor scânteii, înainte de a se stinge pentru vecie! Însă măruntele lor lupte nu aveau să fie în zadar, căci - prin acest tribut de un miliard de morți - omul urma să-și dobândească dreptul ereditar asupra Pământului.

Pentru Morloc, lucrurile stăteau altfel. În secolul lui Nebogipfel, rămăsese puțin din forma arhetipală umană. Tot ce se găsea în corpul Morlocului - oase, carne, plămâni, ficat - fusese modificat de mecanisme care să permită, spunea Nebogipfel, un echilibru ideal între longevitate și abundența vieții. Nebogipfel putea fi rănit, așa cum văzusem, însă - dacă îi dădeai crezare - trupul lui nu era mai predispus la o infecție cu germeni decât o armură. Și într-adevăr, nu detectasem nici urmă de cangrenă la piciorul său beteag ori la ochi. Lumea originară a Eloilor și

Morlocilor produsese o soluție diferită, mi-am adus eu aminte, căci nici acolo nu văzusem vreo boală ori vreo molimă, și doar foarte puțină putreziciune, iar eu trăsesem concluzia că era o lume purificată de bacteriile primejdioase.

Totuși, în ceea ce mă privea, nu beneficiam de o asemenea protecție.

După prima mea ciocnire cu boala, Nebogipfel își îndreptă atenția către unele aspecte mai subtile ale nevoilor de supraviețuire. Mă trimise să caut suplimente pentru alimentația noastră, inclusiv nuci, tuberculi, fructe și ciuperci comestibile – toate acestea fiind adăugate la hrana de bază, compusă din produsele mării și din carnea acelor animale și păsări suficient de neghioabe încât să se lase prinse la vânătoarea mea stângace cu lănci și pietre. De asemenea, Nebogipfel încercă să obțină medicamente simple: cataplasme, ceaiuri de ierburi și alte asemenea preparate.

Boala mea mă umplu de o mâhnire adâncă și stăruitoare, căci reprezenta un pericol al călătoriilor în timp de care nu mă mai loviseam până atunci. Am tremurat și mi-am încrucișat brațele pe trupul încă vlăguit. Vigoarea și inteligența pe care le posedam erau în stare să înfrângă *Diatryma* și alți locuitori masivi al Paleocenului, însă nu-mi ofereau nicio apărare împotriva atacurilor monștrilor invizibili din aer, din apă și din carne.

5. Furtuna

Poate că, dacă aş fi avut ceva experienţă privind condiţiile tropicale înainte de naufragiul nostru în Paleocen, aş fi fost pregătit pentru Furtună.

Ziua fusese mai apăsătoare şi mai umedă decât în mod normal, iar văzduhul din preajma mării avea acel aspect bizar, impregnat cu lumină, care se asociază, de obicei, cu o apropiată schimbare a vremii. În acea seară, istovit de trudă şi nesimţindu-mă prea bine, am fost bucuros să cad în culcuşul meu; la început, totuşi, zăpuşeala era atât de mare, încât somnul veni cu greu.

Mă trezi răpăitul uşor al stropilor de ploaie ce se loveau de acoperişul nostru din frunze de palmier. Am auzit ploaia căzând în pădurea din spate - ca nişte gloanţe de apă ce izbeau frunzele - şi zuruind pe nisipul plajei. Nu puteam să-l aud, nici să-l văd pe Nebogipfel; era partea cea mai întunecată a nopţii.

Iar apoi, Furtuna se *prăbuşi* asupra noastră.

Parcă s-ar fi deschis baierile văzduhului; galoane¹ de apă se năpustiră în jos, nimicind într-o clipită acoperişul nostru din frunze de palmier. Resturile colibei şubrede se năruiră în jurul meu, iar eu am fost udat până la piele. Încă stăteam întins pe spate, uitându-mă la traiectoriile ca nişte vergele ale stropilor de ploaie, ce se pierdeau în cerurile acoperite de nori.

M-am căznit să mă ridic, însă frunzele jilave ale acoperişului mă împiedică, şi culcuşul meu se

¹ Un galon = măsură de capacitate în Anglia, e de 4.54 l, iar în SUA de 3.78 l (n. red.).

transformase într-o baltă mocirloasă. Curând eram acoperit de nămol și de murdărie, iar apa îmi lovea creștetul și îmi șiroia în ochi, până ce n-am mai putut să deslușesc nimic.

După o vreme, când m-am sculat în picioare, eram tulburat de repeziciunea cu care se dărâma refugiul nostru; toate bețele căzuseră sau se aplecau nebunește. Am izbutit să disting scheletul masiv al acelui dispozitiv al timpului pe care îl construise Nebogipfel, însă era deja îngropat complet de fragmentele colibei.

Am scormonit printre rămășițele lunecoase și îmbibate de apă, scoțând afară frunze de palmier și bucăți de haine. L-am găsit pe Nebogipfel; arăta ca un șobolan supradimensionat, cu părul lipit de corp și cu genunchii strânși la piept. Își pierduse ochelarii și dârdâia, total neajutorat. M-am simțit ușurat să dau de el atât de lesne, căci noaptea era perioada lui obișnuită de activitate, așa că s-ar fi putut afla pretutindeni pe o rază de o milă de la colibă.

M-am aplecat să-l ridic, însă el se întoarse și mă privi drept în față, cu ochiul distrus – o cavernă întunecată.

— Cronomobilul! Trebuie să salvăm cronomobilul!

Glasul său lichid aproape că nu se auzea în furtună. M-am întins din nou spre el, dar Morlocul, slăbit, se luptă să mă dea la o parte.

Cu stropii de ploaie zornăindu-mi pe creștet, am mormăit în semn de protest, în timp ce, vitejește, mi-am făcut loc anevoie prin harababura căminului nostru către dispozitivul lui Nebogipfel. Am ridicat niște grămezi mari de frunze de pe el, însă am descoperit că întreg scheletul era înglodat într-un

nămol adânc – totul fiind înțesat cu haine, recipiente și rămășițe ale mobilelor noastre rudimentare. Am apucat de barele verticale ale cadrului și am încercat să smulg masiva structură din nămol, doar cu ajutorul forței, dar am reușit numai să strâmb forma cadrului, iar apoi să-i desfac colțurile.

Mi-am îndreptat spatele și m-am uitat împrejur. Coliba era acum complet năruită. Am observat cum apa începuse să se scurgă dinspre pădure, pe deasupra nisipului, către mare. Chiar și prietenosul nostru pârâu cu apă proaspătă devenise mai lat și mai vijelios, amenințând să iasă din albia nu prea adâncă și să se reverse peste noi.

Am abandonat cronomobilul și am pornit cu pași apăsați înspre Nebogipfel.

— Totul este pierdut! am urlat la el. Trebuie să plecăm de-aici...

— Însă dispozitivul temporal...

— Trebuie să-l lăsăm în plata Domnului! Nu vezi? O să fim azvârliți în mare, dacă o mai ține tot așa!

El se căzni să se ridice în picioare, cu șuvițele de păr legănându-i-se ca niște cârpe îmbibate de apă. Am dat să-l apuc, iar el încercă să se smulgă din strânsoarea mea; dacă ar fi fost sănătos, poate că ar fi izbutit să scape de mine, însă piciorul beteag îl împiedică, așa că l-am prins.

— Nu-l poți salva! i-am strigat în față. O să avem noroc dacă scăpăm cu viață din încercarea asta!

Apoi l-am aruncat pe un umăr și m-am îndepărtat de colibă, către pădure. Imediat m-am pomenit avansând cu greu prin apa rece și măloasă ce trecea de glezne. Am alunecat nu doar o dată pe nisipul

fremătător, dar am rămas cu un braț în jurul trupului Morlocului care se zvârcolea.

Am ajuns la liziera pădurii. La adăpostul coroanelor, presiunea ploii se simțea mai puțin. Încă era noapte și am fost nevoit să bâjbâi prin obscuritate, poticnindu-mă de rădăcini și izbindu-mă de trunchiuri, iar solul de sub mine era plin de apă și nesigur. Nebogipfel renunță să se mai zbată și rămase inert pe umărul meu.

În cele din urmă, am ajuns la un copac de care mi s-a părut că îmi amintesc: gros și bătrân, cu crengile de jos pornind puțin de la înălțimea capului. L-am agățat pe Morloc pe o cracă, unde atârna ca o cârpă înmuiată. Apoi – cu oarece greutate, căci se duseseră de mult zilele în care mă cățăram – m-am ridicat de pe pământ și m-am așezat și eu pe o ramură, cu spinarea lipită de trunchi.

Am stat acolo cât timp furtuna și-a făcut mendrele, cu o mână pe spinarea Morlocului, ca să fiu sigur că nu avea să cadă sau să dorească să se întoarcă la colibă, și am fost nevoit să îndur o peliculă de apă care se prelingea pe scoarță, apoi, pe umerii și pe spinarea mea.

Când se crăpă de ziuă, am remarcat misterioasa frumusețe a acestei păduri. Căutând să deslușesc ceva în interiorul coroanelor, am izbutit să observ cum ploaia șiroia pe formele elaborate ale frunzelor și cum era direcționată spre sol prin striurile din scoarța copacilor; nu prea mă pricep la botanică, însă atunci am reușit să înțeleg că pădurea reprezenta un grandios mecanism, proiectat să reziste asalturilor unei asemenea furtuni de departe mult mai bine decât grosolanele construcții ale omului.

Când lumina spori, am rupt o fâșie din rămășițele pantalonilor mei – nu purtam cămașa – și am legat-o pe fața lui Nebogipfel, pentru a-i proteja ochii neacoperiți. El nu se agită.

La amiază, ploaia încetă, iar eu am socotit că puteam coborî în siguranță. L-am dat jos pe Nebogipfel, dar nu era în stare să meargă, așa că am fost silit să-l duc de mână, căci fără ochelari era orb.

Ziua de dincolo de junglă era senină și proaspătă, dinspre mare adia o briză plăcută, iar norii luminoși erau purtați de vânt pe aproape întreg văzduhul Angliei. Parcă lumea ar fi fost creată din nou, și din apăsarea zilei de ieri nu mai rămăsese nimic.

M-am apropiat de rămășițele colibeii cu oarece șovăială. Am văzut fragmente, bucăți din structura sfărâmată, cupa din coajă de cocos și altele – toate pe jumătate îngropate în nisipul reavăn. În mijlocul lor se afla un pui de *Diatryma*, ciugulind printre resturi cu pliscul său enorm.

— Șuuu! am strigat eu și m-am repezit înainte, lovind din palme pe deasupra capului.

Pasărea-monstru o luă la goană, cu pielița flască și galbenă de pe picioare tresăltându-i.

Am răscolit printre rămășițe. Cea mai mare parte a posesiunilor noastre era pierdută – luată de apă. Adăpostul fusese o construcție jalnică, iar cele câteva obiecte, simple cârpeli și improvizații, dar ele reprezentaseră căminul nostru. Mă cuprinse un zguduitor sentiment de violare.

— Ce-i cu dispozitivul? mă întrebă Nebogipfel, îndreptându-și fața oarbă dintr-o parte în alta. Cronomobilul – ce s-a întâmplat cu el?

După ce am săpat o vreme, am dat peste câteva longeroane, țevi și plăci, bucăți de oțel cenușiu, care erau acum chiar mai încovoiate și mai distruse decât înainte; însă cele mai multe dintre componentele vehiculului fuseseră măturate în mare.

Nebogipfel pipăi fragmentele cu ochii închiși.

— Bine, spuse el, bine, asta este!

Apoi se așeză jos, pe nisip, porni să caute pe dibuite printre cârpe și liane, și se apucă iarăși de construcția perseverentă a dispozitivului său temporal.

6. Inimă și trup

După Furtună, n-am mai izbutit să recuperăm ochelarii lui Nebogipfel, ceea ce se dovedi un mare handicap pentru el. Însă Morlocul nu se plânse. Ca și înainte, rămase la umbră în ceasurile zilei, iar dacă era nevoit să iasă în lumina amurgului ori a zorilor, purta pălăria sa cu bor larg și, pe deasupra ochilor, o mască îngustă din piele de animal, cu orificii, pe care i-am făcut-o eu, ca să poată vedea câte ceva.

Pentru mine, Furtuna constitui un șoc mental de aceleași proporții cu șocul fizic, căci înainte începusem să am senzația că eram apărat împotriva unor asemenea calamități pe care ni le-ar fi putut hărăzi lumea. Am hotărât că trebuia să ne punem viețile pe temelii mai sigure. După ce am cugetat o vreme, am stabilit că dezideratul nostru trebuia să fie o colibă cu o structură oarecare, cu o fundație trainică și să fie amplasată pe niște piloni – asta pentru a se afla deasupra viiturilor musonilor ce urmau să vină. Însă nu mă puteam bizui pe crengile căzute ca material de construcție, fiindcă, prin natura lor, aveau forme foarte neregulate, iar uneori erau putrezite. Aveam nevoie de trunchiuri de copac – și pentru *aceasta* îmi trebuia un topor.

Așa că am petrecut ceva vreme ca geolog amator, cutreierând ținutul după niște formațiuni de rocă potrivită. În cele din urmă, am găsit, într-un strat de prundiș din zona lui Hampstead Heath, niște bucăți de cremene, întunecate și rotunjite, împreună cu șisturi silicioase. Am socotit că depunerile fuseseră,

pesemne, purtate până aici de vreun curs de apă dispărut.

Am cărat aceste comori la tabăra noastră cu multă atenție, ca și cum ar fi fost făcute din aur – oricum, pentru mine, greutatea lor în aur n-ar fi reprezentat nicio valoare.

M-am apucat să izbesc fragmentele de cremene pe plajă, sub cerul liber. Am avut nevoie de numeroase încercări și de irosirea unei cantități considerabile de piatră, înainte de a descoperi modalitățile prin care să despic nodulii paralel cu planurile rocii, pentru a forma muchii tăioase și lungi. Îmi simțeam mâinile neîndemânatic și nepricepute. Pe vremuri, mă minunasem în fața acelor extraordinare vârfuri de săgeți și a lamelor de topor ce sunt expuse în vitrinele muzeelor noastre, însă abia când m-am străduit să confecționez astfel de unelte am înțeles cât de multă iscusință și intuiție tehnică posedaseră străbunii noștri din Epoca Pietrei Șlefuite.

În cele din urmă, am meșterit o lamă de care eram mulțumit. Am fixat-o de un mâner scurt dintr-un lemn despicat, legând-o cu fâșii din pielea unui animal, și am pornit încrezător spre pădure.

Cincisprezece minute mai târziu, m-am întors cu fragmente din toporul meu în mână, căci se sfărâmasese la cea de-a doua lovitură, după ce de-abia făcuse o zgârietură în scoarța copacului!

Cu toate acestea, după alte câteva încercări, am izbutit, iar în scurt timp hăcuia prin pădurea de arbori tineri și drepti.

Pentru tabăra permanentă, aveam să rămânem pe plajă, însă m-am asigurat că ne aflam mult deasupra liniei fluxului și departe de posibilitatea de a fi

inundați de pârâul nostru. Am avut nevoie de ceva timp pentru a săpa niște gropi pentru fundație care să aibă adâncimea dorită, dar, în cele din urmă, ridicasem un schelet pătrat din stâlpi verticali, cu o platformă din bușteni subțiri, legați bine, înălțată, poate, la un yard deasupra solului. Aceasta dușumea nu era nici pe departe plană și intenționez ca, într-o bună zi, să dobândesc abilitatea de a face șipci mai bune. Însă când m-am așezat pe ea în acea noapte, părea sigură și solidă, iar faptul că ne ridicasem deasupra feluritelor primejdii de pe pământ îmi dădea un dram de liniște. Aproape că îmi doream să se abată încă o furtună asupra noastră, doar ca să-mi pot verifica noua construcție!

Nebogipfel aduse fragmentele cronomobilului pe platformă, folosindu-se de o mică scară pe care am meșterit-o pentru el, și continuă acolo tenacea operă de restaurare.

Într-o zi, în timp ce-mi croiam drum prin pădure, am devenit conștient de perechea de ochi strălucitori care mă studiau de pe o ramură joasă.

Am încetinit, având grijă să nu fac vreo mișcare bruscă, și mi-am scos arcul de la spate.

Micuța creatură măsura poate patru inci lungime și aducea, întrucâtva, cu un lemurian minuscule. Coada și botul ei semănau cu cele ale rozătoarelor, cu incisivii dezvoltăți foarte vizibil în față; avea gheare puternice și ochi bănuitori. Ori era atât de inteligentă încât credea că mă va păcăli prin imobilitatea sa, ori atât de neghioabă încât considera că nu reprezintă un pericol.

Mi-a luat numai o clipă să potrivesc coada unei săgeți în coarda arcului și să trag.

Acum, priceperea mea la vânat și pus capcane se îmbunătățise prin practică, iar lăncile și cursele aveau o productivitate moderată; însă cu arcul și săgețile mă descurcam mai dificil. Săgețile mele erau destul de rezistente, dar nu găseam vreun lemn care să aibă suficientă flexibilitate pentru arc. Iar de obicei, până ce degetele mele neîndemânatic potriveau săgeata în arc, majoritatea ȋntelilor, uluite de caraghioslăcurile mele, izbuteau să se pună la adăpost.

Nu însă și făptura aceasta! Mă privi doar cu oarecare curiozitate în vreme ce săgeata mea piezișă zbura prin aer către ea. Am ochit și eu o dată bine, și vârful de cremene ȋntuii acel trup micuț de trunchiul copacului.

M-am întors la Nebogipfel, mândru de captura mea, căci mamiferele ne erau de mare folos: nu numai ca sursă de carne, ci și pentru blana, dinții, grăsimea și oasele lor. Nebogipfel cercetă prin masca sa micuțul trup ca de rozătoare.

— Poate că ar trebui să vânez mai multe creaturi de-astea, am spus eu. Biata vietate realmente nu părea să înțeleagă în ce primejdie se afla, chiar până la sfârșit. Sărmanul animal!

— Știi ce este?

— Spune-mi tu!

— Cred că este un *Purgatorius*.

— Și semnificația...?

— Este o primată, cea mai veche cunoscută.

Își permise să aibă un ton amuzat.

Eu am blestemat.

— Credeam că am scăpat de toate astea. Însă se vede treaba că nici măcar în Paleocen nu poți să scapi de neamuri. Am studiat minusculul cadavru. Iată-l, așadar, pe strămoșul maimuței, al omului și al Morlocului! Neînsemnată ghindă din care se va înălța un stejar ce va înăbuși mai multe lumi, nu numai acest Pământ... Mă întreb câți oameni, câte seminții și câte *specii* ar fi luat naștere din vintrele acestei umile făpturi, dacă n-aș fi ucis-o. Încă o dată, poate că mi-am distrus propriul trecut!

— Nu avem posibilitatea de a evita să interacționăm cu Istoria, nici tu, nici eu. Cu fiecare gură de aer pe care o respirăm, cu fiecare copac pe care îl doborâm, cu fiecare animal pe care îl ucidem, creăm o nouă lume în Multiplicitatea de Istorii. Asta-i tot! Este ineluctabil.

După aceasta, n-am mai fost în stare să mă ating de carnea sărmaneii creaturi. Am dus-o în pădure și am îngropat-o.

Într-o zi, am pornit să urmez cursul pârâiașului nostru cu apă dulce către Vest, înspre izvor, în interiorul ținutului.

Am plecat la drum în zori. La depărtare de coastă, mirosul pătrunzător de sare și de ozon se estompă, pentru a lăsa locul izurilor jilave și fierbinți ale pădurii de *dipterocarps* și parfumului intens al puzderiei de flori. Înaintarea era dificilă, din pricina ierburilor dese de pe sol. În curând, deveni mult mai umed, iar pălăria mea din fibră de palmier ajunse să fie udă learcă; sunetele din preajmă – foșnetele vegetației, trilurile și mugetele nesfârșite ale pădurii – căpătară o tonalitate mai groasă în aerul tot mai dens.

Până la jumătatea dimineții, parcursesem două sau trei mile, ajungând undeva în Brentford. Aici am dat peste un lac întins, însă nu prea adânc, din care izvora pâraiașul nostru și alte câteva, iar la rândul său, lacul era alimentat de o serie de șuvoaie și râuri minore. Copacii creșteau în apropiere, de jur-împrejurul acestui bazin de apă izolat, iar plantele cățărătoare se agățau de trunchiurile și de crengile lor mai joase, inclusiv de unele pe care le-am recunoscut ca fiind tidve și lufe. Apa era caldă și sălcie, și mi-a fost teamă să beau din ea, însă laguna mișuna de viață. Suprafața sa era acoperită cu grupuri de nuferi gigantici, de forma unor pâlnii cu vârful în jos și măsurând vreo șase picioare în diametru, care îmi amintiră de plantele ce le văzusem odinioară în Pavilionul Nuferilor Turner de la Grădinile Botanice Regale din Kew. (Ironia sorții făcea, m-am gândit eu, ca viitoarea amplasare a cartierului Kew să fie la mai puțin de o milă de locul în care mă aflu!) Cupele nuferilor păreau suficient de rezistente și de flotante încât să pot sta pe ele, însă nu am verificat experimental această ipoteză.

Am avut nevoie de numai câteva momente pentru a improviza o undiță, din tulpina lungă și dreaptă a unui puiet. Am legat un fir de ea și am pus niște larve în acul făcut din metalul cronomobilului.

După câteva minute, eforturile mi-au fost răsplătite prin trageri vioaie de fir. Am rânjit, imaginându-mi invidia unora dintre partenerii mei de pescuit - a dragului de Filby, bunăoară - dacă ar fi știut că descoperisem această oază neînceptă.

Am aprins un foc și am mâncat pe săturate, în noaptea aceea, pește fript și tuberculi copti.

Cu puțin înaintea zorilor, mă trezire niște cârâituri stranii. M-am sculat în capul oaselor și m-am uitat în jurul meu. Focul se cam stinsese. Soarele încă nu se înălțase pe cer, iar văzduhul căpătase acea nuanță nepământească de albastru ca oțelul, care anunță o nouă zi. În aer nu se simțea nicio boare de vânt și nicio frunză nu foșnea; o negură grea plutea, imobilă, pe suprafața apei.

Apoi, la câteva sute de iarzi, am deslușit un stol de păsări, de jur-împrejurul malului. Aveau un penaj cafeniu-închis și picioare lungi, precum cele de flamingo. Umblau prin apa de la malul lacului, sau stăteau cocoțate pe un singur picior, ca niște splendide sculpturi. Forma capetelor lor semăna cu aceea a găștelor din vremea mea, și își cufundau pliscurile cu aspect familiar dincolo de suprafața lucitoare, măturând prin apă, evident în căutarea hranei.

Ceața se ridică ușor dezvăluind o parte mai mare din lac; am văzut acum că aceste creaturi (pe care Nebogipfel le identifică, ulterior, ca fiind *Presbyornis*) alcătuiau un cârd uriaș - mii de exemplare, într-o colonie imensă. Umblau ca niște năluci prin acea pâclă vaporosă.

Mi-am spus că locația aceasta nu era cu nimic mai exotică decât intersecția dintre Gunnersbury Avenue și Chiswick High Road - însă anevoie se poate evoca o imagine mai puțin specifică Angliei!

Pe măsură ce zilele se scurgeau în acel peisaj sufocant și plin de viață, amintirile despre Anglia anului 1891 îmi păreau tot mai îndepărtate și mai irelevante. Găseam satisfacții enorme în activitatea

de construcție, de vânătoare și de cules, iar căldura în care mă scălda soarele și prospețimea mării reușeau, împreună, să-mi inducă o stare de sănătate, vigoare și puritate a experiențelor senzoriale pe care o pierdusem din copilărie. Terminasem cu *Gândirea*, am decis eu; nu existau decât două minți conștiente în această panoplie complicată a vieții din Paleocen și puteam să înțeleg că a mea nu avea să-mi fie de mare folos de-acum încolo, cu excepția faptului de a mă menține în viață ceva mai mult.

Sosise vremea pentru Inimă și Trup, vremea ca ele să aibă cuvântul. Și, cu cât treceau mai multe zile, cu atât se întărea în mine sentimentul măreției lumii, al imensității timpului și al micimii persoanei și grijilor mele pe fundalul acestei colosale panorame multiple a Istoriei. Eu eram lipsit de orice însemnătate, chiar și pentru mine, iar gândul acesta veni ca o izbăvire a sufletului.

După un răstimp, până și moartea lui Moses încetă să-mi răscolească gândurile.

7. Crocodilul gigant *Pristchampus*

Țipătul lui Nebogipfel mă trezi brusc. Glasul Morlocului, ascuțit, era un soi de gâlgâit bizar, însă de-a dreptul înfiorător.

M-am ridicat în capul oaselor, în întunecimea răcoroasă, și, o clipă, am avut impresia că mă găseam din nou în patul din casa mea de pe Petersham Road, însă aromele și formele nopții din Paleocen se năpustiră asupra mea.

Am ieșit pe bâjbâite din culcuș și am sărit jos, de pe platforma adăpostului nostru, pe nisip. Fusesse o noapte fără Lună, iar ultimele stele păleau în văzduh pe măsură ce Soarele se apropia. Marea unduia, placidă, iar zidul pădurii era negru și imobil.

În mijlocul acestei liniști proaspete, scăldată în albastru, Nebogipfel venea șontăcăind către mine de-a lungul plajei. Își pierduse cârja și, aveam eu senzația, de-abia era în stare să stea în două membre, darămite să mai și fugă. Părul îi era răvășit și flutura, iar Morlocul își pierduse masca; chiar în timp ce fugea, am observat cum era silit să-și ridice mâinile pentru a-și acoperi ochiul imens și sensibil.

Iar în spatele său, hăituindu-l...

Avea poate zece picioare lungime și aducea mai mult sau mai puțin cu un crocodil, însă picioarele îi erau înalte și suple, conferindu-i o atitudine zveltă, precum cea a unui cal, total diferită de mișcarea gheboșată a crocodililor din vremea mea – această dihanie era, în mod clar, adaptată pentru alergat și vânat. Ochii lui înguști se ațintiseră asupra Morlocului,

iar când deschise gura, am putut să văd niște rânduri de dinți aidoma celor de ferăstrău.

Arătarea se găsea la numai câțiva iarzi de Nebogipfel!

Am țipat și am dat fuga în acea direcție, agitându-mi brațele, deși știam că totul se sfârșise pentru Nebogipfel. Îl deplângeam pe Morlocul pierdut, însă – îmi este rușine să relatez asta – primele mele gânduri au fost la persoana mea, căci moartea lui avea să mă lase singur, aici în mijlocul Paleocenului nesimțitor...

Și, în acel moment, cu o limezime uluitoare, dinspre liziera pădurii răsună un foc de pușcă.

Primul glonț nu atinse fiara, am impresia, dar a fost suficient pentru a face ca acel cap enorm să se întoarcă, iar ritmul acelor picioroange zdravene să încetinească.

Acum, Morlocul căzu și se întinse pe nisip cât era de mare, însă izbuti să se ridice în coate și să se târască, în continuare, pe burtă.

Se auzi un al doilea foc, apoi un al treilea. Crocodilul tresări când gloanțele îi loviră trupul. Se îndreptă cu fața spre pădure, își căscă botul cu dinți de ferăstrău și scoase un răget ce provocă dinspre copaci un ecou ca de tunet. Apoi porni pe picioarele sale lungi și hotărâte înspre sursa acestor înțepături neașteptate.

Un bărbat – scund, îndesat, într-o uniformă cenușie – apăru la marginea pădurii. Își ridică din nou pușca, ochii înspre crocodil și își păstră sângele rece în vreme ce fiara se apropia.

Am ajuns la Nebogipfel și l-am ridicat pe picioare; tremura. Am rămas amândoi pe nisip și am așteptat deznodământul acestei drame.

Crocodilul nu se găsea la mai mult de zece iarzi de bărbat când pușca răsună din nou. Animalul se poticni – puteam să văd sângele șiroindu-i din bot –, dar își recăpătă echilibrul fără să fi pierdut aproape niciun pic din viteză. Pușca detună, și glonț după glonț pătrunseră în acel corp gigantic.

În cele din urmă, la mai puțin de zece picioare de bărbat, creatura se rostogoli, cu fălcile sale imense forfecând aerul, iar bărbatul – de un curaj fenomenal – se dădu elegant într-o parte pentru a-i face loc să se prăbușească.

I-am găsit masca lui Nebogipfel și, împreună, am urmat drumul crocodilului pe panta plajei. Ghearele sale răscoliseră nisipul, iar ultimele urme de pași erau mânjite de salivă, mucus și sânge din care ieșeau aburi. Privită de aproape, făptura asemănătoare unui crocodil era chiar și mai înfricoșătoare decât de la distanță; monstrul avea ochii și fălcile larg deschise, și, pe măsură ce ultimele picături de viață se scurgeau din el, imenșii mușchi ai membrilor posterioare zvâcneau, iar labele copitate scormoneau în nisip.

Morlocul studie trupul cald.

— *Pristichampus*, zise el, cu gâlgâitul său grav.

Salvatorul nostru stătea cu un picior pe trupul dihaniei ce încă se zvârcolea. Avea vreo douăzeci și cinci de ani, o privire directă și era proaspăt bărbierit. În ciuda faptului că se aflase la un pas de moarte, arăta total relaxat; ne oferă un zâmbet frumos, cu strungăreață. Uniforma lui era formată din pantaloni

cafenii, bocanci grei și o haină kaki-marونی; o beretă albastră îi stătea ștângărește pe cap. Acest vizitator ar fi putut să vină din orice epocă, din orice variantă a Istoriei, îmi închipuiam eu, însă nu mă surprinse deloc când tânărul spuse, într-o engleză clară și fără accent:

— O lighioană a dracu' de urâtă, nu-i așa? Rezistentă, totuși - ați văzut că a trebuit s-o împușc în gură înainte să cadă? Și chiar și după asta a continuat să vină. Trebuie s-o cinstim cum se cuvine - a fost destul de vitează!

În fața manierelor sale detașate, de ofițer, m-am simțit grosolan, oarecum nătâng, cu pieile și barba mea. I-am întins mâna.

— Domnule, am senzația că vă datorez viața însoțitorului meu.

El îmi acceptă mâna și mi-o scutură.

— Pentru nimic. Rânjetul i se lărgi. Domnul..., presupun, zise el, rostindu-mi numele. Știți, dintotdeauna am vrut să spun asta!

— Dar dumneata cine ești?

— Oh? Îmi cer scuze. Mă cheamă Gibson. Comandant de escadrilă Guy Gibson¹. Și sunt încântat că v-am găsit.

¹ Guy Penrose Gibson (1918-1944), pilot britanic de bombardiere. A condus atacurile asupra barajelor din zona Ruhrului, lansând personal prima bombă asupra barajului Mohné, acțiune pentru care a fost distins cu decorația *Victoria Cross*; în 1944, l-a însoțit pe Churchill în SUA și Canada, iar la întoarcere a cerut să i se mai permită participarea la o misiune de luptă în Bavaria, ocazie cu care a fost doborât deasupra Olandei și a murit (n. trad.).

8. Tabăra

Se dovedi că Gibson nu era singur. Își puse pușca pe umăr, se întoarse și făcu un gest către umbrele junglei.

Din acea semiobscuritate apărură doi soldați. Cămășile acestor flăcăi împovărați erau îmbibate de sudoare, iar când pășiră în lumina tot mai puternică a Soarelui, am remarcat că amândoi păreau ceva mai bănuitori față de noi, și relativ stânjeniți, decât fusese comandantul de escadrilă. Cei doi erau indieni, am avut eu senzația – sepoi, soldați ai Imperiului -, iar ochii le scânteiau negri și aprigi; fiecare dintre ei purta un turban și o barbă tunsă. Erau îmbrăcați în cămăși kaki de dril și pantaloni scurți; unul dintre ei căra în spinare o mitralieră de companie și ducea două cartușiere de piele, evident pentru a transporta muniția acestei arme. Epoleții lor grei, argintii, luceau în strălucirea Soarelui din Paleocen; se încruntară la cadavrul *Pristichampus*-ului cu o ferocitate nedeghizată..

Gibson ne informă că el și acești doi camarazi luau parte la o misiune de cercetare; străbătuseră poate o milă de la bivuacul principal, care se afla ceva mai departe de mare. (Am considerat ciudat faptul că Gibson nu spuse numele celor doi soldați. Această mică impolitețe – provocată de acceptarea tacită, de către Gibson, a diferențelor de grad – îmi păru de-a dreptul absurdă, aici pe o plajă izolată din Paleocen, cu doar o mână de oameni pe tot întinsul lumii!).

I-am mulțumit încă o dată lui Gibson pentru că îl salvase pe Morloc și l-am invitat să ne însoțească pentru un mic dejun la adăpostul nostru.

— Este chiar de-a lungul plajei, am zis eu, indicând cu mâna.

Gibson își puse palma streașină la ochi pentru a vedea mai limpede.

— Ei bine, arată... ăă... ca și cum ar fi o construcție tare *zdravănă*.

— Zdravănă? Așa aș crede și eu, am răspuns și am început o poveste lungă și destul de întortocheată despre detaliile adăpostului neterminat, de care mă simțeam neobișnuit de mândru, și despre felul în care supraviețuisem în Paleocen.

Guy Gibson își duse brațele la spate și ascultă cu o expresie amabilă și calmă pe chip. Sepoi mă urmăriră, nedumeriți și bănuitori, ținându-și tot timpul mâinile aproape de arme.

După câteva minute, destul de tardiv, mi-am dat seama de indiferența lui Gibson. Am lăsat-o mai încet cu trăncăneala, după care m-am oprit.

Gibson aruncă o privire vioaie înspre plajă.

— Consider că v-ați descurcat remarcabil de bine aici. Remarcabil. Aș fi crezut că vreo câteva săptămâni de existență în stilul lui Robinson Crusoe m-ar fi scos din minți din pricina singurătății. Adică, mai trebuie să treacă vreo cincizeci de milioane de ani până la ora de deschidere a tavernelor.

Am zâmbit la această glumă – pe care nu izbutisem să o pricep – și m-am simțit destul de jenat din cauza falei mele exagerate în legătură cu asemenea realizări neînsemnate, în fața acestei întruchipări a competenței energice.

— Dar uitate ce-i, continuă Gibson cu blândețe, nu sunteți de părere că ar fi mai potrivit să vă întoarceți cu noi la Forța Expediționară? Acolo avem provizii decente, unelte moderne și așa mai departe. Se uită în treacăt spre Nebogipfel și adăugă, cu ceva mai multă îndoială: Și în plus, poate că doctorul izbutește să facă ceva pentru sărmanul băiat. Aveți nevoie de vreun obiect de-aici? Putem să venim mai târziu, oricând.

Firește că nu aveam nicio nevoie - nu simțeam nicio tragere de inimă de a mai parcurge vreodată acele câteva sute de iarzi de-a lungul plajei dar știam că, o dată cu sosirea lui Gibson și a oamenilor săi, scurta mea idilă luase sfârșit. Am privit chipul pragmatic și cinstit al lui Gibson și am înțeles că n-aș fi fost în stare să găsesc vorbele pentru a-i comunica o asemenea senzație de pierdere.

Cu sepoi ca deschizători de drum și cu Morlocul sprijinindu-se de brațul meu, am pornit către interiorul junglei.

La depărtare de coastă, aerul era fierbinte și umed. Ne deplasam unul în spatele celuilalt, cu un sepoi în față și altul în spate, iar Gibson, Morlocul și cu mine între ei; în cea mai mare parte a călătoriei, l-am purtat pe fragilul Morloc pe brațe. Cei doi sepoi continuă să ne arunce căutături neîncrezătoare pe sub turbane, deși, după o vreme, își permisă să-și depărteze mâinile de tocurele croite din plasă. Nu ne adresară vreo vorbă, nici mie, nici lui Nebogipfel, în tot răstimpul cât am călătorit împreună.

Expediția lui Gibson venea din 1944 – la șase ani după plecarea noastră, în perioada asaltului german asupra Domului Londrei.

— Și Războiul încă mai ține?

— Mă tem că da, zise el, părând posomorât. Firește că ne-am luat revanșa pentru acel atac brutal asupra Londrei. Le-am plătit-o cu vârf și îndesat.

— Dumneata ai fost implicat personal în asemenea acțiuni?

În timp ce mergea, aruncă o privire fugară în jos – aparent involuntar – către decorațiile cusute pe pieptul tunicii. În acel moment nu le-am recunoscut – nu prea mă omor după treburile militare și, în orice caz, unele dintre aceste medalii nici măcar nu fuseseră instituite în vremea mea -, dar, mai târziu, am aflat că reprezentau Ordinul Pentru Servicii Excepționale și Crucea cu panglică Aviatică, clasa superioară: însemne înalte, mai ales pentru cineva atât de tânăr.

— Da, am avut parte de o fărâmbă de acțiune, spuse Gibson, fără afectare. Câteva misiuni frumoase. Sunt tare băftos că stau aici și discut despre așa ceva – o grămadă de băieți de treabă nu mai au șansa asta.

— Și acele misiuni au fost eficiente?

— Așa aș zice. Le-am spart domurile, la scurt timp după ce ei ne-au făcut același hatâr.

— Și orașele din subteran?

El mă țintui cu privirea.

— Dumneata ce crezi? Fără Dom, un oraș este aproape lipsit de apărare împotriva atacurilor aeriene. O, poți să faci un baraj cu optzeci'șopturile...

— Optzeci'șopturi?

— Germanii au tunuri antiaeriene Fiat 36 de 8,8 cm – destul de bune și ca artilerie de câmp sau anti-Leviathan, pe lângă scopul de bază. O realizare pe cînste... Oricum, dacă un pilot de bombardier izbutește să pătrundă, sub un asemenea foc de artilerie, poate să dea drumul la tot ce-i dorește inima în măruntaiele unui oraș fără dom.

— Iar rezultatul, după alți șase ani de felul ăsta?

El ridică din umeri.

— Nu prea au mai rămas multe orașe, am senzația. Nu în Europa, cel puțin.

Am ajuns în cartierul South Hampstead, am estimat eu. Acolo, am pătruns printr-o lizieră într-un luminiș. Era un spațiu circular, cu diametrul de poate un sfert de milă, dar nu era natural; cioturile copacilor de la margine arătau că pădurea fusese tăiată sau doborâtă cu explozibile. Chiar în timp ce ne apropiam, am putut să văd echipe de infanteriști despuiați până la brâu croindu-și drum prin lăstărișuri cu ferăstraie și macete. Pământul din luminiș fusese curățat de ierburi și întărit cu câteva straturi de frunze de palmier, toate îndesate în nămol.

În inima acestei poieni se găseau patru dintr-acei enormi Leviathani pe care îi întâlnisem înainte, în 1873 și 1938. Aceste dihanii alcătuiau laturile unui pătrat cu latura de o sută de picioare, imobile, cu orificiile căscate precum gurile unor animale însetate; lanțurile antimină atârnau lipsite de vlagă și inutile de tambururile lor, iar vopseaua verde cu negru a carcaselor de metal era murdărită cu guano și frunze căzute. Pe întinsul taberei se aflau răspândite o serie de alte vehicule și materiale de război, printre care

transportoare blindate ușoare și piese de artilerie de calibru mic, montate pe atelaje cu roți groase.

Acesta, îmi dădu de înțeles Gibson, urma să fie amplasamentul unui soi de cimitir pentru Leviathani temporali, din 1944.

Soldații trebuiau pretutindeni, dar când am intrat în lumină, lângă Gibson, cu Nebogipfel care șchiopăta rezemându-se de mine, toți militarii până la unul lăsară munca și se holbară la noi cu o curiozitate nedisimulată.

Am ajuns la țărcul delimitat de cei patru Leviathani. În centrul acestui pătrat, se găsea un catarg pentru drapel vopsit în alb, iar acolo atârna leneș steagul Imperiului, fistichiu și nepotrivit. În acest țărc fuseseră ridicate un număr de corturi: Gibson ne invită să stăm pe scaunele de pânză aflate lângă cel mai mare dintre acestea. Un soldat – uscățiv, palid și sâcâit în mod evident de căldură – ieși dintr-un Leviathan. Am considerat că era ordonanța lui Gibson, căci comandantul de escadrilă îi ceru să ne aducă niște răcoritoare.

După ce ne-am așezat jos, munca în tabără se reluă peste tot în jurul nostru; era ca un furnicar agitat, așa cum par să fie în mod continuu zonele militare. Cei mai mulți dintre soldați erau îmbrăcați în uniformă completă, alcătuită dintr-o cămașă de tercot, în culoarea verdelui junglei, și pantaloni prinși pe glezne. Pe cap aveau niște pălării moi din fetru kaki-deschis, cu eșarfe împotriva soarelui la spate, ori pălării de paie după un model australian, îmi spuse Gibson. Pe cămăși sau pălării erau cusute însemnele diviziei, iar cea mai mare parte dintre ei purtau arme: banduliere de piele pentru muniția armelor mici,

cartușiere de plasă și altele. Cu toții aveau acei epoleți grei de care îmi aduceam aminte din 1938. Date fiind arșița și umezeala, majoritatea acestor militari erau destul de neîngrijiți.

Am remarcat un individ într-un costum alb din cap până în picioare, cu un vizor încorporat, prin care se uita. Lucra la panourile laterale deschise ale unuia dintre Leviathani. Sărmanul băiat trebuie că se topea de căldură într-o asemenea temniță, mi-am zis eu; Gibson mă lămuri că acea uniformă era din azbest, pentru a-l proteja de văpaia motoarelor.

Nu toți ostașii erau bărbați – aș estima că două cincimi din cei aproximativ o sută de oameni care constituiau personalul bazei erau femei -, iar mulți dintre militari trădau vătămări de un fel sau altul: cicatrice de la arsuri și chiar, din loc în loc, membre protezate. Mi-am dat seama că teribila irosire a tineretului Europei continuase din 1938, fiind necesară mobilizarea aceloră deja răniți și a mai multor femei tinere.

Gibson își scoase bocancii și își masă picioarele înțepenite, adresându-mi un rânjel mâhnit. Nebogipfel sorbi dintr-un pahar cu apă, în vreme ce, mie și lui Gibson, ordonanța ne oferă o tradițională ceașcă de ceai englezesc pentru micul dejun – *ceai*, acolo în Paleocen!

— Ați înjghebat o adevărată colonie, i-am zis lui Gibson.

— Așa cred. Antrenamentul e de vină, știți.

Puse bocancii jos și luă o gură de ceai.

— Firește, aici suntem o amestecătură de arme – mă aștept să fi observat.

— Nu, am rostit eu sincer.

— Ei bine, majoritatea băieților sunt de la Armată, normal.

Arată către un tânăr soldat zvelt, care purta niște trese kaki pe umerii cămășii sale tropicale.

— Dar câțiva dintre noi, cum ar fi e/ și cu mine, suntem din RAF.

— RAF?

— Royal Air Force¹. Până la urmă, domnii în costume gri s-au prins că noi suntem cei mai în măsură să strunim dihăniile astea de metal, înțelegeți.

Un soldat din Armată trecu prin preajmă, holbându-se la Nebogipfel, iar Gibson îi acordă un surâs ușor.

— Firește că nu ne deranjează să-i cărăm și pe tălpașii ăștia. E mai bine decât să te las să o faci cu mâna ta, nu-i așa, Stubbins?

Cel numit Stubbins, suplu, roșcovan, cu un chip deschis și prietenos, îi răspunse cu un rânjel, aproape sfios, însă în mod clar încântat că Gibson îl băga în seamă – toate acestea în ciuda faptului că era cu cel puțin un picior mai înalt decât piticul de Gibson și cu câțiva ani mai în vârstă. Am recunoscut în comportamentul destins al lui Gibson ceva din atitudinea unui conducător înnăscut.

— Suntem aici de-o săptămână, îmi zise Gibson. E surprinzător că nu am dat peste dumneata mai devreme.

— Nu așteptam musafiri, i-am spus eu sec. Dacă am fi așteptat, probabil că am fi aprins niște focuri sau am fi găsit o altă cale de a ne face remarcată prezența.

El catadicsi să-mi facă cu ochiul.

¹ Forțele Aeriene Regale (lb. engl., în orig.) (n. trad.).

— Și noi am fost ocupați. Am muncit pe rupe în prima zi sau în primele două. Avem echipamente bune, firește - conțopiștii ne-au dat limpede de înțeles, înainte să plecăm, că în bătrâna noastră Anglie, clima este destul de variabilă pe intervale suficient de îndelungate, așa că am fost pregătiți pentru afacerea asta cu absolut orice, de la paltoane de iarnă până la pelerine Bombay. Însă nu ne-am gândit exact la aceste condiții tropicale. Nu aici, în mijlocul Londrei! Hainele noastre par să se destrame - putrezesc de-a dreptul pe spinarea noastră, accesoriile de metal ruginesc, iar bocancii n-o să ne mai țină mult în mizeria asta. Până și blestematele de șosete mi s-au micșorat! Și toate catrafusele ne sunt roase de șobolani, rosti el, după ce se încruntă. Cel puțin, cred că sunt șobolani.

— Probabil că nu, am remarcat eu. Și Leviathanii? Din clasa Kitchener, nu?

Gibson ridică o sprânceană înspre mine, evident uimit că aduceam vorba despre asemenea lucruri.

— De fapt, de-abia putem să deplasăm Leviathanii - picioarele acelea afurisite de elefanți se afundă în nămolul ăsta fără capăt...

Iar acum, o voce cristalină și familiară strigă din spatele meu:

— Mă tem c-ați rămas un pic în urmă, domnule. Clasa Kitchener - inclusiv bătrânul *Raglan* - a fost trimisă la casare de câțiva ani buni...

M-am răsucit în scaunul meu. Am observat cum se apropia de mine o persoană care purta bereta și salopeta specifice echipajelor de pe Leviathani; acest militar înainta cu un șchiopătat pronunțat și cu o

mână întinsă pentru salut. Am strâns-o; era mică, dar puternică.

— Căpitane Hilary Bond, am spus și am zâmbit.

Ea mă măsură cu privirea de sus în jos și de jos în sus, zăbovind asupra bărbii și veșmintelor mele din piele de animal.

— Pari ceva mai jerpelit, domnule, dar, altminteri, de neconfundat. Ești surprins că mă vezi?

— După câteva doze de călătorie în timp, nimic nu mă mai surprinde prea tare, Hilary!

9. Forța expediționară temporală

Gibson și Bond îmi explicară menirea Forței Expediționare Temporale.

La scurtă vreme după evadarea mea în timp, grație perfecționării pilelor de fisiune cu carolinum, Britania și America izbutiseră să aducă producția de Plattnerită la cantități rezonabile. Astfel, inginerii zilei nu mai erau nevoiți să se bizuiască pe rămășițele și rebuturile din vechiul meu atelier!

Încă exista o puternică temere că războinicii temporali ai Germaniei preconizau o ofensivă vicleană împotriva trecutului britanic – și în plus, se știa, din resturile pe care le lăsasem la Colegiul Imperial și din alte indicii, că Nebogipfel și cu mine călătoriserăm, pesemne, câteva zeci de milioane de ani în trecut. Așa că a fost constituită iute o flotă de Leviathani temporali, echipată cu instrumente precise, care puteau detecta prezența urmelor de Plattnerită (bazându-se pe originile radioactive ale substanței, mi se dădu de înțeles). Și acum, această Forță Expediționară se avânta în trecut, în salturi de cinci milioane de ani sau mai mult.

Iar misiunea sa era, cât se poate de limpede, aceea de a pune la adăpost Istoria Britaniei de atacurile anacronice vrăjmașe!

În timpul opririlor, se depuneau eforturi eroice pentru studierea perioadei, și, în acest sens, un număr de soldați fuseseră instruiți, chiar dacă la repezeală, pentru a acționa ca oameni de știință amatori: climatologi, ornitologi și alte asemenea

profesii. Acești băieți efectuau cercetări rapide, dar eficiente, asupra florei, faunei, climatului și geologiei epocii, iar o mare parte din raportul zilnic al lui Gibson era ocupat de rezultatele unor asemenea observații. Am remarcat că soldații – femei și bărbați simpli – acceptau aceasta cu multă voie bună și umor, așa cum fac astfel de oameni îndeobște și – mi se părea mie – dovedeau un interes sănătos față de natura acestei stranii văi a Tamisei din Paleocen ce îi înconjură.

Dar santinelele de noapte patrolau în perimetrul taberei, și niște soldați dotați cu binocluri petreceau mult timp supraveghind văzduhul și marea. Când luau parte la aceste misiuni, militarii nu mai arătau deloc buna dispoziție sau curiozitatea care le caracteriza activitățile științifice ori de alt fel; mai degrabă, în expresia chipurilor lor și în ochii îngustați se citeau frica și încordarea.

În definitiv, această forță se găsea în acest loc nu pentru a studia florile, ci pentru a căuta *germani*: călători în timp inamici, aici printre minunățiile trecutului.

Deși eram mândru de ceea ce realizasem pentru a supraviețui în această epocă străină, am abandonat, totuși, cu o ușurare considerabilă, veșmântul meu din zdrențe și piei de animale și am îmbrăcat uniforma tropicală, subțire și lejeră, a acestor militari care străbătuseră timpul. Mi-am ras barba, m-am spălat – în apă caldă și curată, cu săpun – și m-am înfruptat cu carne de soia la conservă. Iar noaptea, cu un simțământ de liniște și siguranță, m-am așezat sub o

copertină de pânză și un polog împotriva țăntarilor, înconjurat de umerii vânjoși ai Leviathanilor.

Nebogipfel nu rămase în tabără. Deși descoperirea noastră de către Gibson a reprezentat un prilej de sărbătoare și uimire – căci recuperarea mea și a lui Nebogipfel constituise obiectivul prioritar al expediției -, în curând, Morlocul deveni ținta fascinației ostentative a soldaților și, bănuiam eu, a unei ușoare batjocuri. Așa că Morlocul se întoarse în tabăra inițială, pe țărmul Mării Paleocenului. Eu nu m-am împotrivit, căci știam cât de nerăbdător era să-și continue reconstrucția aceluși schelet temporal – chiar împrumută niște scule de la Forța Expediționară pentru a-și ușura munca. Totuși, aducându-mi aminte de incidentul cu crocodilul gigant, am insistat să nu stea singur acolo, ci să fie însoțit ori de mine, ori de un soldat înarmat.

În ceea ce mă privește, după o zi sau două, m-am săturat să stau degeaba în această tabără agitată – din fire nu-s un om trândav – și am solicitat să iau parte la corvoada militarilor. Mi-am dovedit curând valoarea, împărtășindu-le din cunoștințele dureros dobândite despre flora și fauna locală și despre geografia împrejurimilor. În tabără, exista un număr considerabil de bolnavi – căci soldații nu fuseseră mai pregătiți decât mine pentru diferitele infecții ale epocii -, iar eu i-am dat o mână de ajutor singurului doctor al unității, un *naik* destul de tânăr și veșnic obosit, atașat Batalionului al 9-lea de Pușcași Gurkha¹.

După prima zi, l-am văzut rareori pe Gibson, care era prins cu detaliile operațiunilor cotidiene ale Forței

¹ Soldați nepalezi din armata britanică sau indiană (n. trad.).

sale Expediționare și, spre enervarea lui, cu o puzderie de chestii birocratice, formulare, rapoarte și jurnale, pe care trebuia să le completeze zilnic – iar toate acestea în beneficiul unui Whitehall¹ ce nu avea să mai existe pentru alte cincizeci de milioane de ani! Am ajuns la concluzia că Gibson era neliniștit și impacientat din pricina acestei expediții în timp; ar fi fost, credeam eu, mult mai mulțumit dacă s-ar fi rezumat la raidurile de bombardament asupra Germaniei pe care le condusesese și pe care mi le descrise cu o claritate uimitoare. Hilary Bond avea o grămadă de timp liber – datoriile ei erau extrem de solicitante în acele perioade, când giganticele cuirasate terestre se propulsau prin veacuri – și jucă rolul gazdei pentru mine și pentru Nebogipfel.

Într-o zi, ne-am plimbat împreună pe la marginea pădurii, în apropiere de țärm. Bond își făcea loc printre crâmpeiele de lăstărișuri bogate. Șchiopăta, însă atitudinea ei era directă și plină de tărie. Îmi descrise desfășurarea Războiului de la 1938.

— Aș fi crezut că distrugerea domurilor avea să pună capăt încleștării, am zis eu. Oare oamenii chiar nu sunt în stare să priceapă... adică, pentru ce să mai lupti după aceasta?

— Vrei să spui că ar fi trebuit ca Războiul să ia sfârșit? O, nu! A fost sfârșitul vieții urbane o vreme, îmi închipui. Populațiile noastre au încasat-o serios. Însă există buncărele, firește – iar de-acolo este condus acum Războiul, acolo sunt amplasate fabricile de muniții și alte asemenea lucruri. Nu prea e un secol al orașelor, am impresia.

¹ Boulevard din Londra pe care se găsesc o mare parte dintre clădirile guvernamentale (n. trad.).

M-am gândit iarăși la barbarismul pe care îl văzusem în zonele rurale de dincolo de Domul Londrei și am încercat să-mi închipui viața permanentă într-un Refugiu Antibombă subteran; mi-au apărut în minte imaginile copiilor cu ochii goi, care alergau prin galeriile întunecate, și cele ale unei populații reduse, de frică, la servilism și semisălbăcie.

— Dar ce s-a întâmplat cu Războiul în sine? am întrebat eu. Fronturile – marele Asediu al Europei...

Bond strânse din umeri..

— Ei bine, la Trăncănitore se aud o droaie de chestii despre mari înaintări într-o regiune ori alta. *Un ultim efort!...* – genul ăsta de lucruri. Coborî tonul: Dar – și am impresia că nu contează prea mult dacă discutăm despre asta aici – zburătorii văd câte ceva din Europa, chiar dacă-i noapte și lumina provine de la un baraj de proiectile. Veștile circulă repede. *Eu* nu cred că acele linii de tranșee au avansat măcar un inci din 1935. Ne-am împotmolit, asta este!

— Nu mai pot să-mi dau seama *pentru ce* luptați cu toții. Țările voastre sunt răvășite puternic, din punct de vedere industrial și economic. Niciuna dintre ele nu poate reprezenta cine știe ce amenințare pentru celelalte, în mod sigur, și niciuna dintre ele nu mai are bunuri care merită a fi dobândite.

— Așa o fi, zise ea. Nu cred că Britaniei i-au mai rămas alte resurse decât cele necesare pentru a-și reface propriile-i regiuni rurale nimicite, o dată ce războiul se va încheia. Nu vom porni la expansiune o lungă perioadă de timp! Și, ținând cont că situația este atât de echilibrată, pesemne că de la Berlin lucrurile se văd destul de asemănător.

— Și atunci, de ce continuați?

— Pentru că nu ne putem permite să ne oprim!

Dincolo de bronzul pe care îl dobândise în acest Paleocen îndepărtat, am putut să citesc și urme din fosta lividitate îngrijorată a lui Bond.

— Există tot soiul de rapoarte - unele, simple zvonuri, dar altele, ceva mai întemeiate, din câte aud - cu privire la soluțiile tehnice germane...

— Soluții tehnice? Vrei să spui *arme*.

Acum am ieșit din pădure, coborând către țărmul mării. Aerul îmi dogorea pe chip și lăsam apa să clipocească în jurul tălpilor ghetelor noastre.

Mi-am imaginat Europa anului 1944: orașe nimicite și, din Olanda până la Alpi, milioane de bărbați și femei încercând să-și provoace unii altora pagube ireparabile... În această pace tropicală, totul părea absurd - un vis halucinant!

— Dar ce s-ar putea spera să se inventeze, am protestat eu, încât să fie produse mai multe distrugeri decât s-au făcut deja?

— Umblă vorba despre bombe. Un tip nou, mai puternic decât orice ai văzut până acum... Bombe care conțin carolinum, se zice.

Mi-am amintit de speculațiile lui Wallis pe tema aceea, în 1938.

— Și, firește, adăugă Bond, mai este Războiul prin Transfer Temporal. Nu putem înceta lupta, dacă asta înseamnă să cedăm germanilor monopolul unor asemenea arme. În vocea ei se citea un soi de disperare mută. *Poți* să pricepi asta, nu? De aceea s-au depus atâtea eforturi pentru construirea de facilități atomice, ca să obținem carolinum, ca să producem mai multă Plattnerită... de aceea s-au

investit în acești Leviathani temporali atâția bani și atâtea resurse.

— Și totul pentru a sări înapoi în timp înaintea germanilor? Să le faceți lor *înainte* ceea ce ei ar avea posibilitatea să vă facă vouă?

Ea își ridică bărbia și se arată sfidătoare.

— Sau ca să reparăm stricăciunile pe care le provoacă. E și acesta un mod de a privi lucrurile, ce zici?

Nu am discutat, așa cum poate ar fi făcut Nebogipfel, despre absoluta inutilitate a acestei încercări, căci era limpede că filosofii din 1944 nu-ajunseseră încă să înțeleagă Multiplicitatea Istoriilor – așa cum o făcusem eu, sub îndrumarea Morlocului.

— Dar, am protestat, trecutul este un loc al naibii de vast. Ați venit să mă căutați, însă cum ați știut că am ajuns aici, cum de v-ați putut ridica baza exact lângă noi, chiar cu o marjă de eroare de un milion de ani?

— Am avut indicii, răspunse ea.

— Ce fel de indicii? Te referi le rămășițele pe care le-am lăsat în urma, în Imperial?

— Parțial. Dar și indicii arheologice.

— *Arheologice?*

Hilary mă privi ironic.

— Uite ce-i, nu sunt sigură că vrei să auzi...

Asta, firește, mă făcu să ard de curiozitate! Am insistat să-mi spună.

— Foarte bine. Ei, conțopiștii adică, cunoșteau în linii mari locația din care ai plecat spre trecut – de pe terenurile Colegiului Imperial, normal -, așa că au demarat niște cercetări arheologice de amploare ale regiunii. S-au săpat gropi...

— Doamne sfinte, am rostit eu. Mi-ați căutat oasele fosilizate!

— Și pe ale lui Nebogipfel. S-a considerat că, dacă se descoperea vreo anomalie - oase sau unelte -, aveam să putem determina cu o marjă de eroare acceptabilă poziția voastră în dispunerea...

— Și ați descoperit? Hilary...

Ea șovăi din nou, iar eu a trebuit să insist să-mi răspundă.

— Au găsit un craniu.

— Uman?

— Oarecum, rosti, după care ezită. Mic și relativ deformat - plasat într-un strat mai vechi cu cincizeci de milioane de ani decât acelea în care avea dreptul să se afle vreo rămășiță umană... și *despicat în două de niște dinți*.

Mic și deformat - trebuie că, mi-am dat eu seama, fusese craniul lui Nebogipfel! Oare putea să reprezinte o relicvă a întâlnirii sale cu crocodilul gigant *Pristichampus* - însă într-o altă Istorie, în care Gibson nu a intervenit?

Și oare oasele *mele* se găseau, fărâmițate și pietrificate, în vreo groapă din preajmă, încă nedescoperită?

Mă cuprinse un fior, în ciuda dogorii soarelui pe creștetul și spinarea mea. Dintr-o dată, această strălucitoare lume a Paleocenului păru să se estompeze, căpătând o transparență prin care scânteia necruțătoarea lumină a timpului.

— Așadar, ați detectat urmele de Plattnerită și ne-ați găsit, am spus. Îmi închipui că ați fost dezamăgiți când ați dat numai peste mine - din nou și nu peste o

hoardă de prusaci puși pe hartă! Dar, uite ce este, chiar nu pricepi că există un anumit paradox? Voi realizați cuirasatele voastre temporale deoarece vă temeți că germanii fac același lucru. Foarte bine. Însă situația e simetrică, din punctul *lor* de vedere. Germanii trebuie să se teamă că *voi* veți utiliza primii o astfel de mașină a timpului. Fiecare tabără acționează exact într-un asemenea mod, încât să provoace cea mai dură reacție din partea adversarului. Și așa, alunecați împreună către cea mai cumplită situație pentru toată lumea.

— Poate că ai dreptate, zise Bond. Dar dobândirea de către germani a tehnologiei temporale ar fi catastrofală pentru Cauza Aliată. Rolul acestei expediții este de a-i captura pe călătorii germani și de a avea grijă ca nemții să nu provoace stricăciuni Istoriei.

Mi-am ridicat mâinile în aer, și apa din Paleocen clipoci pe gleznele mele.

— La naiba, Căpitane Bond, suntem cu cincizeci de milioane de ani înainte de nașterea lui Cristos! Oare ce semnificație poate să aibă *aici* acea confruntare efemeră dintre Anglia și Germania - dintr-un viitor atât de îndepărtat?

— Nu este posibil să slăbim vigilența, zise ea cu o oboseală mahnită. Chiar nu pricepi asta? Trebuie să-i vânam pe germani, chiar până la Geneză, dacă e nevoie.

— Și unde se va termina acest Război? Oare veți epuiza întreaga Veșnicie înainte de a vă opri? Nu înțelegi că toate *acelea* - am arătat cu mâna, dorind să rezum întregul viitor cumplit, cu orașe nimicite și populații înghesuite în caverne subterane - toate

acelea sunt absurde? Sau o veți ține așa până ce vor rămâne doi oameni – numai doi -, iar cel de-al doilea se va întoarce spre vecinul său și îi va spulbera creierii cu o bucată de zidărie sfărâmată? Ce zici?

Bond se întoarse – lumina mării îi sublinie contururile chipului – și nu răspunse.

Răgazul de calm, după prima noastră întâlnire cu Gibson, dură cinci zile.

10. Apariția

Era amiaza unei zile senine, fără pic de nor, iar eu îmi petrecusem dimineața punându-mi jalnicele aptitudini de infirmier la dispoziția doctorului gurmha. Am acceptat cu un sentiment de ușurare invitația Căpitanului Hilary Bond de a porni împreună într-o altă plimbare pe plajă.

Am străbătut pădurea fără mare greutate – acum, soldații degajaseră niște poteci respectabile ce radiau de la bivuacul central iar când am ajuns pe plajă, mi-am scos ghetetele și șosetele și le-am aruncat înspre lizieră, după care am luat-o la goană către marginea apei. Hilary se debarasă de încălțările sale într-un mod ceva mai cuviincios și le puse pe nisip, laolaltă cu arma de mână pe care o purta. Își suflecă crăcii pantalonilor – am putut să remarc faptul că piciorul ei stâng era strâmb, iar pielea se zbârcise din pricina unei arsuri vechi – și veni după mine prin undele înspumate.

Mi-am dat jos cămașa (eram destul de dezinvolți în acea tabără din străvechea pădure – și bărbații, și femeile) și mi-am cufundat capul și bustul în apa transparentă, neținând seama de pantalonii complet uzi. Am respirat adânc, savurând totul: căldura soarelui furnicându-mi fața, clipocitul apei, finețea nisipului printre degetele de la picioare, mirosurile pătrunzătoare de sare și ozon.

— Ești încântat că ai ajuns aici, văd eu, spuse Hilary, cu un surâs binevoitor.

— Într-adevăr! I-am povestit despre felul în care îl asistasem pe doctor. Știi bine că am destulă voință – mai mult decât voință – să dau o mână de ajutor. Însă azi, pe la vreo zece, într-atât mi se îmbibase capul de miasmele de cloroform, de eter și de alte lichide antiseptice – ca și de duhorile mai pământești, încât...

Hilary ridică mâinile.

— Înțeleg.

Am ieșit din apă, iar eu m-am șters cu cămașa. Hilary își luă pistolul, dar amândoi ne-am lăsat ghetele pe plajă și am hoinărit pe țărmul mării. După câteva zeci de iarzi, am remarcat niște urme zimțuite, care trădau prezența unor *corbicula* – acele scoici ascunse în nisip ce populau plaja într-un număr atât de mare. Ne-am așezat amândoi jos, și i-am arătat cum să dezgroape micuțele creaturi. După câteva minute, adunasem o captură considerabilă – un morman de scoici stăteau la soare, lângă noi, pentru a se usca.

În vreme ce studia scoicile cu uluire de copil, chipul lui Hilary, cu părul scurt lipit de apă, radia de plăcerea acestei simple isprăvi. Eram absolut singuri pe plajă – am fi putut fi singurii oameni în toată acea lume a Paleocenului – și eram capabil să simt scânteierea fiecărei mărgеле de transpirație din creștetul meu, pișcătura fiecărui grăunte de nisip lipit pe gambe. Și totul era învăluit în căldura animală a femeii de lângă mine; parcă Multiplele Lumi prin care călătorisem ar fi fuzionat în această unică clipă de trăire – în Aici și Acum.

Am vrut să-i împărtășesc câte ceva din senzațiile mele lui Hilary.

— Știi...

Ea însă se îndreptase și își întoarse chipul către mare.

— Ascultă!

Nedumerit, am aruncat o privire în jur, către liziera pădurii, către marea înspumată, către măreața pustietate a văzduhului. Singurele sunete erau foșnetul unui vânticel prin coroanele pădurii și clipocitul blând al undelor.

— Să ascult ce?

Expresia sa devenise aspră și bănuitoare - chipul unui soldat, inteligent și temător.

— Un *monomotor*, rosti ea, cu încordare evidentă. E un Daimler-Benz DB - cu doisprezece cilindri, am impresia...

Sări în picioare și își duse mâinile la frunte, cu intenția de a-și face un paravan pentru ochi.

Iar atunci am auzit și eu, cu urechile mele mai bătrâne. Era un *huruit* îndepărtat - ca al unei enorme insecte aflate la distanță -, ce venea plutind către noi dinspre mare.

— Uite, spuse Hilary, arătând cu degetul. Acolo. Vezi?

Am privit în lungul brațului lui Hilary și am izbutit să observ ceva nedeslușit: o distorsiune, suspendată deasupra apei, mult către Est. Era un crâmpei de *altceva* - un vârtej nu mai mare decât luna plină, un soi de refracție scânteietoare cu o tentă verzuie.

Apoi am avut impresia că în mijloc se găsea un obiect *solid*, coagulându-se și învârtindu-se - după care acolo apărură o formă întunecată și rigidă, ca o cruce, ce se prăvălea din ceruri - din direcția unei Germanii încă nenăscute. Acel huruit deveni mult mai puternic.

— Vai, Doamne, făcu Hilary Bond. Este un Messerschmitt – un Vultur. Pare un Bf 109F...

— *Messerschmitt*... Asta-i un nume german, am spus eu, cam prosteste.

Ea îmi aruncă o privire.

— Normal că e un nume german. Nu pricepi?

— Ce?

— E un avion german. Este *die Zeitmaschine*, venită să ne nimicească!

Apropiindu-se de coastă, aparatul se înclină în aer, aidoma unui pescăruș în zbor, și începu să plutească paralel cu țărmul mării. Cu un șuier zgomotos – și atât de rapid, încât eu și Hilary am fost nevoiți să ne întoarcem brusc pentru a-i urmări traiectoria – trecu pe deasupra capetelor noastre, la aproape o sută de picioare de sol.

Aparatul avea vreo treizeci de picioare lungime și poate ceva mai mult de la vârful unei aripi până la vârful celeilalte. În bot se rotea o elice, încețoșată din pricina vitezei. Burta avionului era vopsită în albastru-cenușiu și secțiunile superioare, cu pete de cafeniu și verde. Niște cruci negre stridente de pe fuzelaj și de pe aripi indicau țara de origine a aparatului, iar pe carcasa vopsită existau și diferite semne militare mai colorate – un cap de vultur, o sabie ridicată și altele. Partea de jos nu avea nicio neregularitate, cu excepția singurei încărcături a avionului: o masă de metal în formă de lacrimă, de vreo șase picioare, vopsită în acel albastru atotprezent.

Preț de câteva clipe, Hilary și cu mine am rămas pe loc, încremeniți de această apariție subită, ca și cum ar fi fost o viziune religioasă.

Tânărul incitat și îngropat în adâncul meu – umbra sărmanului Moses, acum pierdut – fu încântat de imaginea acestei mașini elegante. Ce aventură pentru pilot! Ce priveliște glorioasă! Și ce curaj trebuie să fi avut ca să ridice aparatul în văzduhul întunecat de fum al Germaniei anului 1944 – să înalțe avionul atât de sus, încât peisajul din inima Europei să fie redus la un soi de hartă, o tăblie de masă pictată, acoperită de nisip, mări și codri, cu oameni mititei, ca niște păpuși -, iar *apoi* să închidă comutatorul ce lansa aparatul în timp. Mi-am închipuit cum se arcuise soarele pe deasupra navei ca un meteor, în vreme ce sub provă, peisajul, plasticizat de timp, curgea și se deforma...

Apoi, aripile lucitoare se înclinară din nou și zgomotul elicei se năpusti asupra noastră. Aparatul se avântă în sus, în depărtare, pe deasupra pădurii și în direcția Forței Expediționare.

Hilary o luă la fugă de-a lungul plajei, iar schiopătatul ei inegal lăsă niște cratere asimetrice în nisip.

— Unde te duci?

Ea ajunsese la ghetetele sale și începu să și le tragă la repezeală, ignorând șosetele.

— La tabără, firește.

— Dar...

M-am uitat la grămada noastră mică și jalnică de scoici.

— Dar nu poți să întreci acel Messerschmitt. Ce vei face?

Hilary luă pistolul de jos și își îndreptă coloana. Drept răspuns, se uită la mine cu o expresie neutră. Apoi se întoarse și își croi drum prin fâșia de palmieri

care delimitau marginea pădurii, pierzându-se în umbrele *dipterocarp*-ilor.

Zgomotul avionului german se estompă, absorbit de coroanele junglei. Eram singur pe plajă, doar cu scoicile și clipocitul talazurilor.

Totul părea de-a dreptul ireal: *Războiul*, importat în acest Paleocen idilic? Nu simțeam deloc teamă, ci numai o bizară senzație de dislocare.

M-am dezbrătat de imobilitate și m-am pregătit să o urmez pe Hilary în pădure.

Nici măcar nu ajunseseam la ghetetele mele când o voce subțire și lichidă răzbătu către mine pe deasupra nisipului:

— ...nu!... du-te la apă... nu!...

Era Nebogipfel: Morlocul venea, poticnindu-se pe plajă, spre mine, săpând un șir de găuri adânci și înguste cu toiagul său improvizat. Am observat cum un colț desprins al măștii sale fâlfâia în vreme ce el înainta împleticindu-se.

— Ce-i asta? Nu-ți dai seama ce se întâmplă? *Die Zeitmaschine*...

— În apă!

Se aplecă pe cârja sa, la fel de moale ca o păpușă din cârpe, gâfâind mai să-și dea sufletul. Horcăitul său devenise atât de pronunțat, încât silabele rostite de-abia se mai deslușeau:

— În apă... trebuie să ajungem în...

— N-avem timp de bălăceală, prietene! am zbierat eu, indignat. Nu vezi că...

— Nu pricepi! șuieră el. Tu... Tu nu... Haide...

M-am întors, absent, și am privit pe deasupra pădurii. Acum puteam să zăresc forma evazivă a acelei *die Zeitmaschine* ce luneca pe deasupra

vârfurilor arborilor, fuzelajul ei verde și albastru reprezentând niște pete de culoare pe fundalul frunzișului. Avea o viteză extraordinară, iar zgomotul său îndepărtat aducea cu bâzâitul înfuriat al unei insecte.

Apoi am auzit răpăitul sacadat al pieselor de artilerie și şuieratul proiectilelor.

— Ripostează, i-am zis lui Nebogipfel, captivat de această scânteie a Războiului. Nu vezi? E limpede că aparatul de zbor a detectat Forța Expediționară, însă ai noștri trag cu tunurile în el...

— *Marea!* spuse Nebogipfel.

Se agăță de brațul meu cu niște degete la fel de plăpânde ca ale unui nou-născut, și gestul lui avea un caracter atât de imperios, era atât de convingător, încât am fost silit să-mi smulg privirea de la bătălia aeriană. Prin masca, soioasă se deslușeau numai frânturi din ochii săi, iar gura îi era o despicătură lăsată în jos, care zvâcnea încontinuu.

— E singurul adăpost destul de apropiat. S-ar putea să fie de ajuns...

— Adăpost? Dar bătălia se desfășoară la două mile depărtare. Cum este posibil să ne afecteze, dacă stăm aici pe plaja asta pustie?

— Bomba... Bomba transportată de german... n-ai văzut-o? Avea părul lipit de craniul său mic. Bombele din această Istorie nu sunt sofisticate – doar cu puțin mai mult decât niște simple bucăți de carolinum pur... Dar și așa sunt destul de eficace. Nu poți face nimic pentru Expediție! Nu acum... trebuie să așteptăm până ce se termină lupta.. Se holbă în sus la mine. Nu pricepi? Haide, rosti el, și mă trase din nou de mână.

În momentul acela își aruncase cârja, așa că brațul, meu îl susținea.

M-am lăsat dus în apă ca un copil.

Curând am atins o adâncime de cel puțin-patru picioare. Morlocul era acoperit până la umeri; acum mă rugă să mă las în jos, astfel că și eu eram mai mult sau mai puțin cufundat în apa sărată.

Deasupra pădurii, Messerschmittul se retrase, apoi se întoarse pe o altă traiectorie, năpustindu-se aidoma unei o păsări de pradă plămădite din metal și ulei; piesele de artilerie urlau către *die Zeitmaschine*, iar proiectilele explodau în nori de fum ce pluteau în derivă prin văzduhurile Paleocenului.

Recunosc că m-a impresionat acest duel aerian – cel dintâi la care asistam. Prin minte îmi goneau viziunile extinselor încleștări aeriene ce năpădeau, pesemne, cerul de deasupra Europei, în 1944: am văzut oameni care alergau pe deasupra vântului, se ucideau și se prăbușeau aidoma îngerilor lui Milton¹. Aceasta reprezenta Apoteoza Războiului, am socotit eu. Ce însemna mizeria brutală a tranșeelor în comparație cu acest triumf înălțător, această avântare cu capul înainte spre glorie ori moarte?

Acum, Messerschmittul se depărtă pe o spirală de proiectilele care explodau, aproape leneș, și porni să urce mai mult. La sfârșitul acestei manevre, păru că rămâne suspendat – numai o clipă – la sute de picioare deasupra solului.

Apoi am observat Bomba – acel ucigaș cocon de metal, vopsit în albastru – detașându-se de părintele

¹ John Milton (1608-1674), mare poet englez; autorul printre altele, al *Paradisului Pierdut* - poem pe o temă biblică, tratând răzvrătirea și căderea satanică (n. trad.).

ei, foarte delicat, și începând să se prăvălească spre pământ.

Din pădure se arcui în sus un singur proiectil, care făcu o gaură în aripa aparatului zburător. Se zări o izbucnire de flăcări și *die Zeitmaschine* se dădu peste cap nebunește, învăluită în fum.

Am scos un răcnet de bucurie.

— Bună lovitură! Nebogipfel, ai văzut?

Dar Morlocul își scosese brațele din apă și acum îmi împingea capul cu mâinile sale moi.

— Jos, zise el. Lasă-te jos în apă...

Ultima imagine a confruntării a fost o dâră de fum ce marca traiectoria prăbușirii Messerschmittului, iar înaintea sa, o stea strălucitoare, mult prea luminoasă ca să mă pot uita la ea – Bomba care cădea.

Mi-am cufundat capul în mare.

11. Bomba

Într-o clipită, lumina blândă a soarelui din Paleocen a fost alungată.

O strălucire purpuriu-vișinie cuprinse văzduhul de deasupra pânzei apei, iar peste mine se năpusti un sunet îngrozitor și complex: fondul predominant îl constituia bubuitul unei explozii cumplite, însă peste el se suprapuneau un huruit și un zgomot de sfărâmare și de sfâșiere. Tot vacarmul era atenuat de cei câțiva inci de apă, dar, oricum, rămase atât de puternic, încât am fost nevoit să-mi acopăr urechile cu mâinile; am vrut să strig, și bulele din aer ce îmi scăpară din gură îmi atinseră chipul.

Bubuitura inițială se stinse, însă huruitul continuă multă vreme. În scurtă vreme am epuizat aerul din plămâni și am fost silit să-mi ridic capul la suprafață. Am inspirat și mi-am scuturat lichidul din ochi.

Zgomotul devenise extraordinar de pătrunzător. Lumina dinspre pădure era prea strălucitoare ca să pot privi în acea direcție, dar am avut impresia că ochii mei orbiți deslușesc o enormă minge de foc sângeriu, ce părea să se învoluteze în mijlocul pădurii, aidoma unei făpturi vii. Arborii fuseseră culcați la pământ ca niște popice, pretutindeni în jurul acelei piruete de foc, iar imense frânturi din *dipterocarp*-ii ruși erau ridicate și aruncate prin aer cu o asemenea ușurință de parcă ar fi fost simple bețe de chibrit. Am văzut animalele ce năvăleau din pădure, fugind îngrozite din calea Vijeliei: o familie de *Diatryma*, cu penele răvășite și pârlite, se împletici

către apă, urmată de un *Pristichampus*, un adult frumos, care izbea nisipul cu labele copitate.

Și acum, mingea de foc păru să atace însăși scoarța pământului, ca și cum s-ar fi îngropat în el. Din inima pădurii pustiite, erau azvârlite în înalturile cerului fuioare de vaporii incandescenti și fragmente de rocă, la mare depărtare; toate erau, în mod evident, saturate cu carolinum, căci fiecare constituia un miez de energie încinsă și mistuitoare. Parcă aș fi fost martor la nașterea unei familii de meteori.

Un incendiu uriaș, compact, izbucni în mijlocul junglei, ca răspuns la nimicitoarea torță divină a carolinumului; văpăile se ridicară mult, la sute de picioare, zămisind un con de lumină agitată în epicentrul exploziei. Fumul și cenușa, înțesate cu bucăți de resturi zburătoare, începură să se adune ca un nor prevestitor de furtună deasupra strălucirii. Și, făcându-și loc prin el aidoma unui pumn luminos, se vedea un pilastru de aburi supraîncălziți, înălțându-se din craterul făcut de Bomba cu carolinum, un pilastru roșu, zămislit parcă de un vulcan miniatural.

Nebogipfel și cu mine n-am putut decât să ne ghemuim sub apă, rămânând acolo cât de mult eram în stare, iar la răstimpuri, când trebuia să ieșim la suprafață pentru a respira, ne puneam brațele deasupra capetelor de teama șuvoiului de rămășițe arzânde ce cădeau.

În cele din urmă, după câteva ore, Nebogipfel decretă că era destul de sigur că ne puteam apropia de uscat.

Eram istovit, iar apa îmi îngreunase membrele. Fața și gâtul mă înțepau din pricina arsurilor, și setea

urla în mine. Însă chiar și așa am fost nevoit să-l car pe Morloc cea mai mare parte a drumului până la țarm, fiindcă puținele sale forțe secătuiseră cu multă vreme înainte de sfârșitul calvarului nostru.

Plaja aproape că nu mă mai ducea deloc cu gândul la locul blând în care adunasem scoici împreună cu Hilary, doar cu câteva ceasuri înainte. Nisipul era năpădit de resturi din pădure – în cea mai mare parte, crengi smulse și fragmente din trunchiuri de copaci, unele dintre ele mocnind încă iar șiroaiele de nămol își croiau făgașe prin suprafața crăpată. Dogoarea ce emana dinspre junglă era încă insuportabilă – incendiile izbucniseră în multe zone ale ei – și înalta strălucire roșiatic-purpurie a coloanei de carolinum domina apele agitate. M-am împiedicat de un cadavru ars, un pui de *Diatryma*, am impresia, și am găsit un petic de nisip relativ curat. Am îndepărtat pojghița de cenușă care se așternuse acolo și l-am așezat pe Morloc pe sol.

Am dat peste un pârlăiș și mi-am făcut mâinile căuș pentru a lua apă. Lichidul era mâlos și presărat cu funingine neagră – cursul fusese poluat de substanța carbonizată a arborilor și a animalelor, am conchis eu -, dar într-atât mă chinuia setea, încât n-am avut de ales și am băut din el, cu sorbituri mari și murdare.

— Ei bine, am spus. Vocea îmi devenise un croncănit din pricina fumului și a eforturilor. Ce mai întorsătură a lucrurilor! Omul e prezent în Paleocen de mai puțin de un an... și deja – iată!

Nebogipfel se zvârcolea. Încercă să-și ducă brațele sub corp, însă de-abia izbuti să-și înalțe chipul din nisip. Își pierduse masca, iar pleoapele enorme și moi

ale delicatilor săi ochi erau încrustate cu fire de nisip. M-am simțit cuprins de o stranie tandrețe. Din nou, acest Morloc nefericit fusese silit să îndure dezastrul Războiului printre oameni – printre membrii propriei mele rase de doi bani – și avusese de suferit ca atare.

La fel de blând de parcă aș fi ridicat un copil, l-am luat din nisip, l-am întors cu fața în sus și l-am așezat în capul oaselor: picioarele sale atârnavă ca niște bucăți de sfoară.

— Ia-o domol, amice, am zis eu. Acum ești în siguranță.

Capul său orb se răsuci către mine, și din ochiul sănătos i se rostogoleau lacrimi imense. Murmură niște silabe lichide.

— Ce? M-am aplecat ca să aud. Ce spui?

El trecu pe engleză.

— ...nu-i sigur...

— Ce?

— Aici nu suntem în siguranță – deloc...

— Dar de ce? Incendiul nu poate să ajungă la noi.

— Nu incendiul... *radiațiile*... Chiar și după ce strălucirea a trecut... săptămâni sau luni, particulele radiante vor persista totuși... radiațiile vor pătrunde în piele... Nu-i un loc sigur.

I-am acoperit cu mâna obrazul subțire și pergamentos, iar în acel moment – ars și însetat peste poate – am avut senzația că voiam să scap de toate, să mă așez pe plaja devastată, fără a mă mai gândi la incendii, Bombe și particule radiante, să mă așez și să aștept ca Bezna Finală să mă învăluie. Dar unele rămășițe de vigoare se închegară în jurul preocupării mele pentru agitația vlăguită a Morlocului.

— Atunci, am spus eu, ne vom îndepărta de zona asta și vom vedea dacă putem să găsim vreun sălaș în care să ne odihnim.

Fără a ține seama de durerea din pielea crăpată de pe umeri și de pe față, mi-am trecut brațele pe sub corpul lui lipsit de vlagă și l-am ridicat.

Acum era către sfârșitul după-amiezii, iar lumina se pierdea din văzduhuri. După circa o milă, am ajuns suficient de departe de strălucirea centrală, astfel încât cerul nu mai era acoperit de fum. Totuși, pilastrul stacojiu de deasupra craterului de carolinum aprindea bolta peste care se lăsa seara, aproape la fel de statornic ca și proiectoarele Aldis ce iluminaseră Domul Londrei.

Am fost luat prin surprindere de un *Pristichnmpus* tânăr, care năvăli dinspre liziera pădurii. Gura alb-gălbuie a fiarei se căsca larg în vreme ce încerca să se răcorească, iar eu am văzut că își târa destul de greoi un picior din spate; părea aproape orb și complet înfricoșat.

Crocodilul gigant trecu pe lângă noi împleticindu-se și își continuă goana, țipând într-un chip nepământesc.

Am simțit iarăși nisipul curat sub picioarele mele desculțe și mirosul sărat al mării, o boare ce începuse să-mi elimine din cap duhoarea de fum și de cenușă. Marea rămase calmă și imobilă, cu suprafața uleioasă în lumina carolinumului, în ciuda deplinei nesăbuițe a Umanității; mi-am îndreptat recunoștința către acea întindere răbdătoare – căci marea mă adăpostise la pieptul ei, cruțându-mi viața atunci când semenii mei se nimiciseră unii pe alții.

Această reverie din mers mi-a fost întreruptă de un strigăt îndepărtat:

— *Heeiii...*

Venea plutind pe plajă și, poate la un sfert de milă în fața mea, am deslușit o siluetă care-și agita brațele, îndreptându-se spre mine.

O clipă, am rămas pe loc, incapabil să mă mișc, deoarece bănuiesc că presupusesem, în vreun ungher morbid al sufletului, că toți membrii Forței Expediționare Temporale fuseseră omorâți de explozia atomică și că Nebogipfel și cu mine rămăseserăm încă o dată singuri în timp.

Celălalt ins era un militar care, în mod cert, se găsisese suficient de departe de acțiune pentru a rămâne nevătămat, căci era îmbrăcat cu cămașa standard de tercot în verdele junglei, cu pălăria din fetru de culoare verde-kaki și pantalonii strânși pe gleznă. Căra o mitralieră ușoară, cu cartușiere din piele. Era înalt, tras prin inel și cu părul roșcat. Îmi părea cunoscut. Nu aveam nici cea mai vagă idee despre felul în care arătam eu: o sperietoare oribilă, îmi închipuiam, cu fața și părul înnegrite și arse, cu ochii albi, numai în pantaloni și purtând în brațe grămada neumană pe care o constituia Morlocul.

Soldatul își împinse pălăria pe spate.

— Urâtă belea, nu, domnule?

Avea accentul sacadat, teutonic, din Nord-Estul Angliei.

Mi-am adus aminte de el.

— Stubbins, așa-i?

— Eu mi-s, domnule. Se întoarce și arată către plajă. M-am ocupat de cartografie pe-acolo. Mă aflam la șase-șapte mile depărtare când l-am văzut pe

nemțalău venind pe deasupra apei. De îndată ce-am observat cum se ridică coloana aia uriașă de flăcări – ei bine, am știut ce va să zică.

Se uită nesigur către amplasamentul taberei.

Mi-am schimbat greutatea de pe un picior pe altul, încercând să-mi ascund oboseala.

— Dar n-ar trebui să mă întorc la tabără, deocamdată. Focurile mai ard, iar Nebogipfel m-a avertizat în legătură cu emisiile de radiații.

— Cine?

Drept răspuns, l-am ridicat un pic pe Morloc.

— O, e/!

Stubbins se scărpină în ceafă, și firele scurte de păr de-acolo foșniră.

— Nu ai cum să-i ajuți, Stubbins. Nu încă.

El oftă.

— Bine, domnule, atunci, cum trebuie să acționăm?

— Cred că ar trebui să ne continuăm ușor drumul pe plajă și să găsim undeva un adăpost pentru noapte. Mă aștept să nu avem probleme – mă îndoiesc că vreun animal din Paleocen va fi suficient de nesăbuit încât să se dea la oameni în noaptea asta, după toată grozăvia dar poate c-ar fi bine să aprindem un foc. Ai niște chibrituri, Stubbins?

— Da, domnule. Se bătu peste buzunarul de la piept, iar acolo zornăi o cutie. Nu vă faceți griji d-asta.

— N-o să-mi fac.

Mi-am reluat înaintarea domoală pe plajă, însă brațele mă dureau neobișnuit de rău, iar picioarele parcă îmi tremurau. Stubbins observă suferința mea și, cu o bunătate mută, își atârnă mitraliera de spinarea sa lată și îl luă pe Morlocul inconștient din

măinile mele. Era vânos și nu îl socotea pe Nebogipfel o povară, se părea.

Am mers până ce am găsit un intrând potrivit în liziera pădurii și ne-am făcut tabăra acolo pentru acea noapte.

12. Rezultatul exploziei

Dimineața se ivi neprihănită și senină.

M-am trezit mai devreme decât Stubbins. Nebogipfel rămăsese inconștient. Am coborât pe plajă către malul mării. Soarele se ridicase de pe-acum deasupra întinderii de apă, iar văpaia sa începuse să se întetească. Am auzit țcăniturile și trilurile faunei din pădure, prinsă deja în preocupările ei mărunte, iar o formă netedă, de culoare neagră – am socotit că era un calcan – luneca prin apă la câteva sute de iarzi de țarm.

În acele prime clipe ale noii zile, aveam senzația că lumea mea Paleocenică era la fel de viguroasă și de netemătoare precum fusese înainte de sosirea lui Gibson și a expediției lui. Însă pilastrul de foc purpuriu supura încă din rana centrală a pădurii, înălțându-se la o mie de picioare sau mai mult. Niște bulgări de flăcări – fragmente de sol și rocă topită – săreau din părțile laterale ale acelei coloane, urmând traiectorii parabolice strălucitoare, iar deasupra tuturor acestora, lenevea un nor de pulbere și de vaporii, în formă de ciupercă, având marginile ciuntite de acțiunea brizei.

Am luat un mic dejun încropit din apă și pulpa unor nuci de palmier. Nebogipfel era abătut, slăbit, și glasul îi părea un hârșăit. Ne sfătui pe mine și pe Stubbins să nu ne întoarcem la amplasamentul taberei nimicite. Din tot ceea ce cunoșteam, afirmă el, era posibil ca noi trei să fi rămas singuri, aici în Paleocen, și trebuia să ne gândim la supraviețuirea

noastră pe viitor. Nebogipfel susținu că era necesar să migrăm și mai departe – la câteva mile, spuse el și să ridicăm tabăra într-o zonă mai liniștită, ferită de pericolul emisiilor radioactive ale carolinumului.

Eu însă am citit în ochii lui Stubbins și în adâncurile propriului meu suflet că acest plan de acțiune era cu neputință pentru amândoi.

— Eu mă întorc, rosti, în cele din urmă, Stubbins, cu o franchețe grosolană care birui respectul său înăscut. Am auzit ce spuneți, domnule, dar s-ar putea ca acolo să existe oameni care zac bolnavi și sunt pe moarte. N-aș fi în stare să-i las.

Se răsuci spre mine, iar chipul său deschis și cinstit era încruntat din pricina îngrijorării.

— Asta n-ar fi bine, nu-i așa, domnule?

— Așa-i, Stubbins, am zis. N-ar fi deloc bine.

Și astfel, încă din zorii zilei, Stubbins și cu mine am pornit înapoi de-a lungul plajei, în direcția taberei devastate. Stubbins tot mai purta veșmintele de culoarea junglei, care supraviețuiseră zilei precedente aproape fără nicio stricăciune; eu, firește, eram îmbrăcat doar cu rămășițele pantalonilor kaki, pe care îi aveam în momentul exploziei. Pierdusem până și ghetetele, și m-am simțit complet neechipat în clipa în care am plecat la drum. Nu dețineam alt material medical, în afară de mica trusă cu bandaje și unguente pe care Stubbins o luase pentru propriul său uz. Am cules însă câteva nuci din palmieri, le-am golit de lapte și le-am umplut cu apă dulce; purtam fiecare în jurul gâtului câte cinci-șase asemenea recipiente pe fire de liană și am socotit că astfel am putea aduce ceva alinare victimelor exploziei pe care le mai găseam.

În aer se auzea un zgomot neîntrerupt, provocat de continua detonare lentă a Bombei; era un sunet neutru, ce făcea să vibreze pământul, ca urletul cascadelor. Nebogipfel ne pusese să făgăduim că nu ne vom apropia la mai puțin de o milă de zona centrală a exploziei, iar în momentul în care am ajuns în acea parte a plajei aflate, după cele mai bune estimări ale noastre, la o milă de epicentrul deflagrației, soarele se găsea în înaltul cerului. Deja stăteam în umbra aceluia nor-ciupercă otrăvitor și leneș, iar strălucirea purpuriu-stacojie a neconținutei explozii centrale era atât de violentă, încât proiecta o umbră în fața mea, pe plajă.

Ne-am spălat picioarele în mare. Eu mi-am odihnit genunchii și gambele, ce mă dureau, și m-am bucurat de dogoarea Soarelui care îmi încălzea chipul. În mod ironic, ziua rămăsese frumoasă, cu văzduhul senin și marea scăldată în lumină. Am observat că acțiunea fluxului reparase o mare parte dintre pagubele pricinuite plajei de strădaniile cele mai asidue ale oamenilor din ziua precedentă: scoicile erau din nou îngropate în nisipul acoperit cu funingine, iar în apele puțin adânci am văzut o broască țestoasă ce se deplasa cât putea de repede, atât de aproape, încât mai că o puteam atinge.

Mă simțeam foarte bătrân și nespus de obosit: nu mi aflam deloc rostul aici, în zorii lumii.

Ne-am depărtat de plajă, către pădure. Am pătruns cu teamă în clarobscurul codrilor năruți. Plănuiserăm să dăm ocol prin pădure taberei, urmând un cerc cu raza de o milă. Geometria elementară era suficientă pentru a ne arăta că trebuia să parcurgem un drum de circa șase mile înainte de a ajunge iarăși la

adăpostul plajei, însă știam că urma să ne vină greu, dacă nu imposibil, să descriem un arc precis, și mă așteptam ca traversarea să fie considerabil mai lungă și să ne ia câteva ceasuri bune.

Ne găseam deja atât de aproape de epicentrul exploziei, încât mulți dintre copaci erau doborâți la pământ sau frânți - arbori nimiciți într-o clipă, care, altminteri, ar fi rămas în picioare vreme de un secol și am fost nevoiți să ne cățărăm peste fragmentele carbonizate și distruse ale trunchiurilor și printre rămășițele pârjolite ale frunzișului pădurii. Ba, chiar și acolo unde efectele primei explozii erau mai puțin bătătoare la ochi, am remarcat cicatrice ale furtunii de foc care transformase pâlcuri întregi de *dipterocarp*-i în aglomerații de bușteni arși și defoliați, aidoma unor enorme bețe de chibrit. Coroana junglei era foarte afectată, iar lumina zilei ce străbătea până la nivelul solului părea mult mai intensă decât aceea cu care mă obișnuisem. Totuși, pădurea rămăsese un tărâm al umbrelor și al semiobscurității, în timp ce strălucirea purpurie a acelei explozii mortale continua să arunce o lucoare bolnăvicioasă asupra rămășițelor carbonizate ale copacilor și faunei.

Fapt deloc surprinzător, animalele și plantele care supraviețuiseră - până și insectele - fugiseră din pădurea distrusă, iar noi înaintam printr-o liniște stranie, întreruptă numai de foșnetele propriilor noștri pași și de suflul fierbinte și constant al craterului Bombei.

În unele locuri, arborii prăbușiți erau încă suficient de fierbinți pentru a fumega, sau chiar pentru a luci într-un roșu mocnit, și, în curând, picioarele mele desculțe se bășicaseră și se arseseră. Mi-am legat

iarbă pe tălpi pentru a le proteja și mi-am adus aminte cum făcusem același lucru în vreme ce-mi croiam drum prin codrul pe care îl incendiasem în anul 802701. De câteva ori, am dat peste hoitul vreunei sărmane vietăți, prinse într-un dezastru dincolo de înțelegerea sa: în ciuda pârjolului, procesul de descompunere se desfășura din plin, silindu-ne să îndurăm o miasmă a putreziciunii și a morții în timp ce mergeam. O dată am călcat în rămășițele lichefiate ale unei creaturi micuțe – un *planetetherium*, am impresia – iar bietul Stubbins a fost nevoit să mă aștepte până când, cu vociferări de scârbă, mi-am curățat resturile de animal de pe talpa piciorului.

După circa o oră, am dat de o formă imobilă, gheboșată, pe solul pădurii. Duhoarea era așa de pătrunzătoare, că am fost obligat să-mi duc ceea ce îmi mai rămăsese din batistă la nas. Trupul fusese atât de ars și deformat, încât, la început, am crezut că reprezenta poate cadavrul vreunei fiare – o *Diatryma* tânără, poate -, dar apoi l-am auzit pe Stubbins scoțând o exclamație. Am pășit pe lângă el și, de-acolo, am văzut, la capătul unui membru înnegrit, întins pe soi, o mână de femeie. Prin cine știe ce întâmplare bizară, mâna era aproape neafectată de foc, iar degetele erau îndoite, ca în timpul somnului. Pe inelar scânteia un ineluș din aur.

Bietul Stubbins se îndepărtă șovăitor printre copaci și l-am auzit vomitând. M-am simțit neghiob, neajutorat și nefericit, stând acolo în pădurea nimicită, cu acele nuci cu apă legănându-se inutile de gâtul meu.

— Dacă totul este așa, domnule? întrebă Stubbins. Știți... așa. Nu putea suporta să se uite la cadavru sau

în direcția lui. Dacă nu găsim pe nimeni în viață... dacă au pierit cu toții, dacă s-a ales doar cenușa de ei, exact așa?

Mi-am așezat o palmă pe umărul lui și am căutat o tărie lăuntrică pe care nu o nutream.

— Dacă e cum zici, atunci ne vom întoarce pe plajă și vom găsi o cale să supraviețuim, am rostit. O să ne dăm toată silința, asta o să facem, Stubbins. Însă nu trebuie să ne lăsăm bătuți, prietene – de-abia am început căutarea.

Ochii îi erau albi, pe un chip la fel de tuciuriu ca hornurile sobelor.

— Nu, spuse el. Aveți dreptate. Nu trebuie să ne dăm bătuți. O să facem tot ce este posibil... ce altceva putem? Dar...

— Da?

— Oh, *nimic*, făcu el și începu să-și îndrepte hainele, gata să continuăm.

N-a fost nevoie să-și termine propoziția ca să înțeleg ce ar fi vrut să spună! Dacă întreaga expediție era spulberată, în afară de noi doi și de Morloc, atunci, știa Stubbins, noi trei aveam să rămânem până la moarte în colibele noastre de pe plajă. Iar apoi marea urma să ne acopere oasele, și cu asta-basta; puteam să ne considerăm norocoși dacă lăsam în urmă vreo fosilă, pentru a fi găsită de vreun gospodar curios care avea să sape o grădină în Hampstead sau Kew, peste cincizeci de milioane de ani.

Era o perspectivă cenușie, deșartă. Și atunci oare ce însemna – ar fi vrut să știe Stubbins – să ne dăm toată silința?

În liniștea sumbră, am părăsit cadavrul carbonizat al fetei și am iuțit pasul.

Nu dispuneam de niciun mijloc de a estima timpul în pădure. Ziua părea lungă în acest prăpăd înfiorător, căci până și Soarele părea să-și fi întrerupt călătoria zilnică pe boltă, iar umbrele cioturilor rupte nu păreau nici să se scurteze, nici să-și schimbe direcția pe sol. În realitate însă trecuse, probabil, numai o oră când am auzit niște trosnete răsunătoare ce se apropiau de noi din interiorul codrilor.

La început n-am reușit să detectăm sursa zgomotului – în penumbră, ochii lui Stubbins, măriți de frică, erau albi ca fildeșul – și am așteptat, ținându-ne răsuflarea.

O siluetă se apropie de noi, închegându-se din umbrele calcinate, împleticindu-se și izbindu-se de cioturile copacilor; era o siluetă micuță, în mod clar suferindă, dar, fără îndoială, umană.

Am dat fuga spre ea cu sufletul la gură, fără a mai ține seama de pământul uscat și acoperit de scrum de sub picioare. Stubbins se afla lângă mine.

Era o femeie, dar cu chipul și bustul atât de arse și de înnegrite, încât nu am izbutit să o recunosc. Căzu în brațele noastre cu un suspin mormăit, de ușurare, parcă.

Stubbins o așază pe sol, cu capul rezemat de ciotul unui copac doborât. În timp ce lucra, șopti încurajări stângace: „Nu-ți fie teamă – vei fi bine, o să am grijă de tine...” și așa mai departe, cu glasul întretăiat. Femeia încă mai purta rămășițele pârjolite ale cămășii de tercot și ale pantalonilor kaki, dar totul era înnegrit și sfâșiat, iar pe mâini avea răni grave, mai ales pe

partea de dedesubt a antebrătelor. Chipul îi era ars – pesemne că stătuse cu fața spre explozie – însă în zona gurii și a ochilor, am văzut eu, se aflau benzi de carne sănătoasă, ce rămăsese relativ neafectată. Am tras concluzia că își lipise mâinile de față când se produsese deflagrația, vătămându-și antebrățele, dar protejându-și măcar o parte a figurii.

Acum, ea deschise ochii: erau de un albastru pătrunzător. Deschise apoi gura și scoase un murmur de gâză; m-am aplecat mai aproape pentru a auzi, înăbușindu-mi repulsia și groaza pricinuite de resturile calcinate ale nasului și urechilor ei.

— Apă. Pentru numele lui Dumnezeu, *apă...*
Era Hilary Bond.

13. Istorisirea lui Bond

Stubbins și cu mine am rămas cu Hilary preț de câteva ore, dându-i să bea apă din nucile pe care le aduseserăm. Din când în când, Stubbins pleca să întreprindă mici tururi prin pădure, strigând cu îndrăzneală, pentru a atrage atenția altor supraviețuitori. Am încercat să-i alinăm rănilor lui Hilary cu ajutorul trusei medicale a lui Stubbins, însă conținutul ei – destinat tratării vânătăilor, tăieturilor și altora de acest fel – era total inadecvat pentru a putea face față unor arsuri de amploare și gravitatea celor pe care le avea Hilary.

Hilary era vlăguită, însă complet coerentă, și izbuti să-mi istorisească rațional ceea ce văzuse din explozie.

După ce mă lăsase pe plajă, gonise prin pădure cât de repede o ținuseră picioarele. Chiar și așa, nu se găsea la mai puțin de o milă de tabără când apăruse Messerschmittul.

— Am văzut Bomba căzând prin aer, murmură ea. Știam că era carolinum după felul în care ardea – n-am mai văzut așa ceva înainte, dar am auzit unele descrieri – și am crezut că eram condamnată. Am înghețat ca un iepure – sau ca o proastă iar în clipa în care mi-am recăpătat cumpătul, am știut că n-aveam timp să mă las la pământ sau să mă ascund în spatele copacilor. Mi-am pus brațele pe față... Străfulgerarea a fost inuman de strălucitoare. Lumina mi-a pârjolit carnea... era ca și cum s-ar fi deschis porțile iadului... puteam să-mi simt obrajii *topindu-se*, iar când m-am

uitat înainte, mi-am văzut vârful nasului arzând – ca o lumânare micuță... a fost cel mai extraordinar....

O apucă un acces de tuse.

Apoi urmasese suflul – „precum o vijelie” – și fusese aruncată în spate. Se rostogolise pe solul pădurii, până ce se izbise de o suprafață dură – un trunchi de copac, probabil – și o vreme nu a mai știut nimic altceva.

Când își recăpătase cunoștința, acel pilastru de flăcări purpurii și stacojii se ridica din junglă aidoma unui demon, împreună cu ucenicii săi de pământ topit și abur. În jurul ei, arborii erau zdrobiți și arși, deși – printr-un noroc – se găsisese destul de departe de epicentru pentru a scăpa de cele mai rele vătămări și nici nu mai suferise alte răni de la ramurile doborâte.

Se întinsese să-și atingă nasul, iar acum își amintea doar de o curiozitate difuză când rămăsese cu o bucată mare din el în mână.

— Dar n-am simțit nicio durere, este foarte straniu... deși, adăugă ea mohorâtă, mi-am primit răsplata pentru asta destul de curând...

Am ascultat-o într-o tăcere morbidă și, în ochiul minții mele, se afla viața subțire și destul de timidă împreună cu care culesesem scoici, cu numai câteva ceasuri înaintea acestei cumplite experiențe.

Hilary credea că dormise. Când își revenise în fire, pădurea era mult mai întunecată – primele flăcări muriseră – și, dintr-un anume motiv, durerile i se mai potoliseră. Se întrebase dacă îi fuseseră distruși până și nervii.

Cu un efort imens, căci acum era cumplit de slăbită din pricina setei, se ridicase pe picioare și se apropiase de epicentrul exploziei.

— Țin minte lumina exploziei continue de carolinum, acea purpură nefirească, strălucind în vreme ce eu treceam printre copaci... Dogoarea sporea, iar eu m-am întrebat cât de mult aveam să mă apropiu, înainte de a fi nevoită să mă retrag.

Ajunsesse la marginea spațiului deschis din jurul Leviathanilor staționați.

— De-abia puteam să văd, atât de intensă era lumina acelei vetre de carolinum. Se auzea un șuier, aidoma celui al unui torent, spuse Hilary. Bomba nimerise exact în centrul taberei - germanul ăla era un ochitor bun - și semăna cu un vulcan în miniatură, din care izbucneau flăcări și fum. Tabăra era spulberată și incendiată, iar cea mai mare parte a bunurilor noastre distruse. Până și Leviathanii fuseseră făcuți fărăme, numai unul își păstrase forma, dar și acesta era nimicit. Ceilalți se spărseseră, crăpați ca niște jucării, incendiați și explodați. N-am văzut nici țipenie de om, zise ea. Cred că mă așteptasem... Ezită. Orori... m-am așteptat la orori. Însă nu mai era nimic - nu mai rămăsese nimic din ei. O, cu excepția unui singur lucru - cel mai ciudat lucru.

Își puse o mână pe brațul meu, o mână pe care flăcările o prefăcuseră în gheară.

— Pe carcasa aceluia Leviathan, cea mai mare parte din vopsea arsese - mai exista numai într-un singur loc, unde se vedea un petic de o formă bizară... Semăna cu o umbră, umbra unui om ghemuit.

Se uită la mine și ochii îi licăriră pe fața pocită.

— Înțelegi? Chiar era o umbră - a unui soldat, nu știu care dintre ei - făcută în acel moment în care explozia fusese atât de intensă, încât carnea i se evaporase, iar oasele i se risipiseră. *Totuși, umbra din*

vopsea rămăsese. Avea glasul egal, echilibrat, însă ochii îi erau scăldați de lacrimi. Nu-i ciudat?

O vreme, Hilary bâjbâise pe la marginea bivuacului. Convinsă că acolo nu mai avea să găsească oameni în viață, avusese vaga idee de a căuta provizii. Dar, spunea ea, gândurile îi erau risipite și confuze, iar durerea persista atât de puternic, încât amenința să o copleșească. Și, cu mâinile vătămate, își dăduse seama că era imposibil să scormonească printre rămășițele calcinate ale taberei, unde nu mai dăinuia nici cea mai slabă urmă de ordine.

Așa că se îndepărtase, cu intenția de a încerca să ajungă la mare.

După aceea, de-abia își mai putea aduce aminte ceva din poticneala ei prin pădure; durase toată noaptea și totuși ajunsese la o distanță atât de mică de zona exploziei, încât am socotit că rătăcise în cercuri, pesemne, până ce Stubbins și cu mine am găsit-o.

14. Supraviețuitori

Stubbins și cu mine am decis că era cel mai bine s-o scoatem pe Hilary din pădure, departe de emisiile nocive ale carolinumului, și s-o ducem de-a lungul plajei până la refugiul nostru, unde Nebogipfel, cu ingeniozitatea lui evoluată, poate izbutea să găsească niște metode de a-i ușura suferințele. Însă era destul de limpede că Hilary nu avea tăria să meargă mai departe. Așa că am înjghebat o targă din două crengi lungi și drepte, pe care le-am găsit pe jos, cu pantalonii mei și cămașa lui Stubbins legate între ele. Având grijă de carnea ei cu arsuri, am pus-o pe Hilary în această construcție improvizată. Ea țipă când am mutat-o, dar, o dată ce am așezat-o pe targă, durerile i se mai ușurară.

Am pornit prin pădure, către plajă. Stubbins mergea în fața mea, iar în curând am văzut cum spinarea osoasă și goală i se năclăise de sudoare și mizerie. Se împiedica prin semiobscuritatea pârjolită a pădurii, lianele și ramurile joase îi loveau chipul neprotejat, însă el nu se plânse și rămase cu mâinile pe bârnele tărgii noastre. În ceea ce mă privește, poticnindu-mă în nădragii mei, forța mi se epuiză în scurt timp și mușchii vlăguți începură să-mi tremure puternic. Din când în când, mi se părea imposibil că voi fi în stare să ridic piciorul pentru a face un alt pas, sau să-mi țin mâinile țepene pe lemnele aspre, însă, văzând în fața mea îndârjirea robustă a lui Stubbins, m-am străduit să-mi ascund oboseala și să continui în ritmul său.

Hilary zăcea într-un leșin superficial, cu membrele spasmodice, și de pe buze îi scăpau țipete stinse, ecouri ale durerii ce își croia drum prin sistemul ei nervos.

Când am ajuns la țarm, am pus-o pe Hilary jos, în umbra de la marginea pădurii, iar Stubbins i-a înălțat capul, ținându-l într-o mână, în vreme ce îi dădea să bea apă. Stubbins era o persoană neîndemânatică, însă lucra cu o delicatețe și o sensibilitate involuntară, ce depășeau limitele naturale ale constituției sale; aveam senzația că își punea întreaga făptură în acele acte simple de omenie pentru Hilary. Stubbins mă izbi ca fiind, prin firea sa, un bărbat bun și milos, și am socotit că grija sa profundă pentru Hilary se născuse mai ales din pură compasiune. Dar am înțeles, de asemenea, că ar fi fost de neîndurat pentru bietul Stubbins să supraviețuiască – grație norocului de a îndeplini o misiune la depărtare de tabără în momentul dezastrului – în timp ce toți camarazii săi pieriseră. Și am întrezărit că avea să-și dedice o mare parte din zilele ce-i rămăseseră unor asemenea fapte de căință cum era aceasta.

După ce am tot ceea ce ne stătea în putință, am ridicat targa și am pornit de-a lungul plajei. Stubbins și cu mine, complet dezbrăcați, având corpurile mânjite de funinginea și scrumul pădurii incendiate, și cu trupul chinuit al lui Hilary Bond suspendat între noi, mergeam pe solul mai ferm și reavăn de la marginea mării, unde nisipul răcoros și umed ne pătrundea printre degetele de la picioare și undele sărate ne lovea gleznele.

Când am ajuns la mica noastră tabără, Nebogipfel preluă conducerea. Stubbins se tot învârti pe lângă el,

încurcându-i mișcările, fapt pentru care Nebogipfel îmi aruncă o serie de priviri ostile până ce l-am luat pe Stubbins de braț și l-am tras deoparte.

— Uite ce-i, prietene, am zis eu, Morlocul poate că arată un pic cam ciudat, dar știe, oricum, mai multă medicină decât mine – sau decât tine, aș îndrăzni să afirm. Cred că este mai indicat să ne ținem puțin la o parte din calea lui, lăsându-l să-l trateze pe Căpitan.

Mâinile mari ale lui Stubbins se încleștară.

În cele din urmă, îmi trecu prin cap o idee.

— Încă e nevoie să-i căutăm pe alții, am spus. Ce-ar fi să aprindem un foc? Dacă folosim lemn verde și producem suficient fum, vom face un semn care va fi vizibil de la multe mile depărtare.

Stubbins înghiți prompt această sugestie și se năpusti fără întârziere în pădure. Parcă era un animal stângaci în timp ce scotea afară din codrii lemnele, dar m-am simțit ușurat că găsisem un scop util pentru energia nestăvilită ce clocotea înlăuntrul său.

Nebogipfel desfăcuse o serie de nuci de cocos și le așezase în niște adâncituri din nisip, fiecare dintre ele fiind umplută cu o loțiune lăptoasă pe care o preparase. Îi ceru cuțitul lui Stubbins, cu care începu să taie hainele lui Hilary. Apoi luă loțiunea cu mâinile și cu degetele sale moi de Morloc și se apucă să o introducă în zonele cele mai afectate ale trupului ei.

La început, Hilary, încă total inconștientă, izbucni în tipete din pricina acestor tratamente, dar nu după multă vreme disconfortul trecu și păru să cadă într-un somn mai profund și mai liniștit.

— Ce loțiune este?

— O alifie, răspunse el în vreme ce lucra, obținută din lapte de nucă de palmier, ulei de scoici și plante din pădure.

Își potrivești masca pe chip, și lăasă pe ea urme din pomada lipicioasă.

— Va ușura durerile de la arsuri.

— Mă impresionează clarviziunea de care ai dat dovadă preparând alifia, am spus eu.

— Nu-i nevoie să fii clarvăzător, rosti Morlocul cu răceală, pentru a anticipa asemenea victime, după catastrofa pe care v-ați provocat-o singuri ieri.

La auzul acestor vorbe am simțit o săgeată de iritare. *Ne-am provocat-o singuri?* Niciunul dintre noi nu-i ceruse acelui ticălos de neamț să apară din viitor cu Bomba lui cu carolinum.

— Ia mai du-te naibii! Încercam să te laud pentru eforturile pe care le faci pentru această fată!

— Dar eu aș prefera să nu-mi mai aduci asemenea victime triste ale nebuliei, pentru a-mi pune la încercare compasiunea și ingeniozitatea.

— Of, las-o baltă!

Uneori, Morlocul era de-a dreptul imposibil, mi-am zis - total neuman!

Stubbins și cu mine am întreținut focul nostru cu lemne atât de verzi, încât acesta pocnea și trosnea, ridicând în aer nori groși de fum alb. Stubbins porni în cercetări scurte și neeficiente prin pădure; am fost nevoit să-i promit că, dacă focul nu dădea vreun rezultat în câteva zile, aveam să reluăm expediția în jurul epicentrului exploziei.

Abia în cea de-a patra zi de la explozie începură să sosească la farul nostru mai mulți supraviețuitori.

Veniră singuri sau câte doi, și erau arși și chinuiți, îmbrăcați în rămășițele zdrențuite ale uniformelor de junglă. În scurtă vreme, Nebogipfel conducea un spital de campanie respectabil – un rând de culcușuri din frunze de palmier, acolo în umbra *dipterocarp*-ilor -, iar aceia dintre noi care se țineau pe picioare erau puși să lucreze pe post de infirmieri sau să adune mai multe provizii.

O bună bucată de timp, am sperat că ar putea exista, în altă parte, o altă tabără, mai bine echipată decât a noastră. Poate că Guy Gibson supraviețuise, am speculat eu, și luase hățurile în mână, în stilul său practic și cumpănit.

Am avut o scurtă izbucnire de optimism în acest sens, când un vehicul ușor cu motor se apropie, săltând, pe plajă. În mașină erau doi soldați, ambii femei tinere. Însă aveam să fim dezamăgiți. Aceste două fete reprezentau, pur și simplu, vârful de lance al misiunilor de explorare pe care Forța le trimisese de la bază: urmaseră linia țărmului către Vest, căutând o cale de a pătrunde în interiorul ținutului.

Preț de câteva săptămâni după atac, am menținut patrule de-a lungul plajei și în pădure. Din când în când, acestea dădeau peste resturile vreunei sărmame victime a exploziei. Unele victime păreau că supraviețuiseră o perioadă după prima explozie, dar, extenuate din pricina rănilor, se dovediseră incapabile să se salveze sau să strige după ajutor. Uneori se aducea la bază câte o bucată de echipament. (Nebogipfel insistă ca orice fărâamă de metal să fie recuperată, deoarece, susținu el, urma să treacă multă vreme până când micuța noastră colonie să

poată topi minereuri.) Însă cât privește alți supraviețuitori, n-am mai găsit niciunul.

Totuși, am păstrat focul de semnalizare aprins, zi și noapte, mult timp după ce orice speranță rațională se stinsese.

Socotindu-i pe toți cei peste o sută de membri ai Expediției, numai douăzeci și unu – unsprezece femei, nouă bărbați și Nebogipfel – fuseseră cruțați de explozie și de furtuna de foc. N-am găsit nici urmă de Guy Gibson; și medicul gurkha era pierdut.

Așa că ne-am ocupat de îngrijirea răniților, de strângerea celor trebuincioase supraviețuirii de pe o zi pe alta și de adunarea gândurilor despre modalitatea de a construi o colonie pentru viitor... căci, o dată cu distrugerea Leviathanilor, a devenit repede limpede pentru noi că nu puteam să ne întoarcem în secolele noastre de baștină, că această țărână a Paleocenului avea, în cele din urmă, să ne primească oasele.

15. O nouă așezare

Patru dintre noi au murit, din pricina arsurilor sau a altor răni, la scurtă vreme după ce au fost aduși în tabără. Cel puțin, suferința lor păru să fie domoală și m-am întrebat dacă nu cumva Nebogipfel dozase medicamentele sale improvizate în așa fel încât să scurteze agonia acestor muribunzi.

Am păstrat asemenea gândiri pentru mine, totuși.

Fiecare pierdere arunca o jale profundă asupra micuței noastre colonii. Eu însumi mă simțeam paralizat, de parcă sufletul mi-ar fi fost covârșit de groază, dincolo de orice altă reacție. I-am urmărit pe tinerii soldați chinuiți, în rămășițele rupte și mânjite cu sânge ale uniformelor militare, săvârșindu-și corvezile mohorâte, și știam că aceste noi decese, în mijlocul mizeriei brutale și primitive în care acum ne străduiam să supraviețuim, îl sileau pe fiecare dintre ei să se confrunte încă o dată cu propria-i mortalitate.

Pentru a înrăutăți situația și mai mult, după câteva săptămâni, o nouă molimă începu să facă ravagii în rândurile noastre rărite. Îi afectă pe aceia deja răniți, și, lucru deranjant, pe ceilalți care aparent rămăseseră sănătoși după explozie. Simptomele erau grave: vomă, sângerări prin orificiile corpului, căderea părului, a unghiilor și chiar a dinților.

Nebogipfel mă luă deoparte.

— Este lucrul de care mi-a fost teamă, șopti el. O maladie cauzată de expunerea la radiațiile carolinului.

— Există vreunul dintre noi în afara pericolului, ori vom sucomba cu toții?

— Nu avem nicio modalitate de a o trata, cu excepția alinării unora dintre simptomele cele mai severe. Iar cât privește pericolul...

— Da?

El își băgă mâinile sub masca îngustă pentru a-și freca ochii.

— Nu există un nivel *nepericulos* de radioactivitate, zise el. Sunt numai grade de risc – de șansă. S-ar putea să supraviețuim cu toții; ori s-ar putea să sucombăm cu toții.

Am găsit acest lucru îngrozitor de tulburător. Să vezi acele trupuri tinere, purtând deja stigmatul anilor de război, cum zăceau schingiuite pe nisip, nenorocite de un seamăn uman, și lăsate doar pe mâinile nepricepute ale unui Morloc – un străin pierdut în timp – care să le oblojească rănile... Mă făcea să-mi fie rușine de rasa mea și de mine însumi.

— Știi, i-am spus lui Nebogipfel, am impresia că odinioară o parte din mine ar fi fost în stare să susțină că războiul poate reprezenta o forță spre bine – deoarece poate să spargă regulile osificate ale vechii ordini a lucrurilor și să deschidă lumea pentru *Schimbare*. Odinioară credeam într-o înțelepciune înnăscută a Umanității: în faptul că, după ce oamenii vor fi trăit calvarul unui război cum e acesta, un anumit bun-simț natural avea să triumfe și să pună capăt tuturor relelor.

Nebogipfel își frecă chipul păros.

— Bun-simț natural? repetă el.

— Ei bine, așa îmi închipuiam, am răspuns. Însă nu aveam deloc experiența războiului – a faptului

nemijlocit. Din clipa în care oamenii pornesc să se căsăpească unii pe alții, puține-s lucrurile prețioase ce îi vor opri înainte ca epuizarea și împruținarea să-i doboare! Acum văd că războiul nu are absolut *niciun* rost – nici măcar prin rezultatul său...

Însă pe de altă parte, i-am zis lui Nebogipfel, eram uluit de dedicarea altruistă cu care acest pâlț de supraviețuitori își purtau reciproc de grijă. Acum că situația noastră fusese redusă la esență – la simpla suferință umană -, fricțiunile dintre clase, rase, credințe și ranguri – toate cele pe care le constatasem la această Forță Expediționară înaintea Exploziei – se dizolvaseră.

Astfel, am observat, adoptând punctul de vedere imperturbabil al unui Morloc, acel complex contradictoriu de puteri și slăbiciuni care se afla în sufletul speciei mele! Oamenii sunt, deopotrivă, mai brutali și, totuși, în unele aspecte, mai *angelici*, decât mă făcuse să cred experiența superficială a primelor mele patru decenii de viață.

— Este un pic cam târziu, am recunoscut eu, să învăț asemenea lecții profunde despre specia cu care am împărțit planeta vreme de vreo patruzeci de ani. Cu toate acestea, uite-o. Acum am impresia că, dacă omul va dobândi vreodată liniștea și stabilitatea – cel puțin înainte de a evolua în ceva nou, cum ar fi Morlocul -, atunci unitatea speciei trebuia să înceapă de la bază, prin construirea celei mai solide temelii – unica temelie posibilă – ajutorul instinctiv acordat de cineva semenilor săi. M-am uitat la Nebogipfel. Pricepi ce vreau să zic? Crezi că spusele mele au vreo noimă?

Însă Morlocul nici nu susținu, nici nu combătu această ultimă deducție. Pur și simplu îmi întoarse privirea: calm, atent, analitic.

Am mai pierdut alte trei suflete din pricina maladiei radioactive.

Alții manifestaseră unele simptome - Hilary, bunăoară, suferi o masivă cădere a părului -, dar scăpară teferi; iar unii, până și un bărbat care fusese mai aproape de explozia inițială decât majoritatea, nu prezentară niciun semn de boală. Totuși, mă avertiză Nebogipfel, încă nu terminaserăm cu carolinumul. Diferite boli - cancere și alte tulburări fizice - puteau să apară la oricare dintre noi pe parcursul vieții.

Hilary Bond era ofițerul cel mai mare în grad care supraviețuise, și, de îndată ce izbuti să se ridice din culcușul său, începu să ia o atitudine de comandă calmă, dar plină de autoritate. O disciplină militară naturală prinse să se statornicească în grupul nostru - deși mult simplificată, dat fiind că, din Forța Expediționară, rămăseseră numai treisprezece persoane - și cred că soldații, îndeosebi cei tineri, simțiră o mare mângâiere prin reinstituirea acestui cadru familiar lumii lor. Această ordine cazonă nu putea să dureze, neîndoios. Dacă acea colonie prospera, se extindea și se perpetua dincolo de această generație, atunci, un lanț ierarhic în genul unei unități militare nu avea să fie nici dezirabil, nici practic. În momentul actual însă, am reflectat eu, era o nevoie imperativă.

Cea mai mare parte dintre acești ostași aveau soții, părinți, prieteni - chiar și copii - „acasă”, în secolul XX. Acum trebuiră să se obișnuiască, treptat, cu faptul

că niciunul dintre noi nu mai putea să se întoarcă acolo – și, pe măsură ce echipamentul ce le rămăsese se destrăma încetul cu încetul în umiditatea junglei, soldații ajunseră să-și dea seama că tot ceea ce urma să-i susțină pe viitor avea să fie rodul propriei lor trude sau ingeniozități și al sprijinului reciproc.

Nebogipfel, cu gândul încă la pericolele emisiilor radioactive, insistă să ridicăm o tabără mai stabilă ceva mai departe, de-a lungul coastei. Am trimis grupuri de cercetași, folosindu-ne cât am putut de bine de automobilul nostru, câtă vreme a ținut combustibilul. În cele din urmă, am optat pentru delta de la gura unui râu lat, la vreo cinci mile înspre Sud-Vest de bivuacul original al expediției – era în apropiere de Surbiton, bănuiesc. Terenul ce mărginea albia râului nostru avea să fie mănós și irigat, dacă pe viitor alegeam să ne ocupăm de agricultură.

Migrația se desfășură în câteva etape, fiindcă, o mare parte din călătorie, trebuia să-i cărăm pe mulți dintre cei bolnavi. La început am folosit mașina, dar, curând, rezerva de petrol se epuiză. Totuși, Nebogipfel insistă să luăm vehiculul cu noi, pentru a ne servi ca sursă de cauciuc, sticlă, metal și alte materiale, astfel că în ultimul său drum am împins mașina pe nisip ca pe o roabă, încărcată cu răniții, proviziile și echipamentele noastre.

Și așa ne-am târât de-a lungul plajei, noi cei paisprezece care scăpaserăm, cu hainele zdrențuite și plăgile de-abia închise. Prin minte îmi trecu gândul că, dacă un observator imparțial ar fi urmărit acest mic convoi, aproape că n-ar fi fost în stare să-și dea seama că această adunătură ponosită de supraviețuitori era singura reprezentantă, în această

epocă, a unei specii care, într-o zi, va fi capabilă să spulbere lumi întregi!

Poziția noii noastre colonii era suficient de îndepărtată de prima tabără a expediției, încât pădurea să nu arate nicio pagubă semnificativă. Cu toate acestea, n-am putut să uităm de Explozie, deoarece, noaptea, acea strălucire vineție dinspre Est încă zăbovea – Nebogipfel afirmă că avea să rămână vizibilă ani în șir – și, istovit de truda zilei, obișnuiam adesea să mă așez la marginea taberei, la distanță de luminile și discuțiile celorlalți, și să privesc stelele răsărind deasupra aceluia vulcan făurit de om.

La început, noua noastră așezare a fost rudimentară: doar ceva mai mult decât un șir de umbrare confecționate din crengile rupte de vânt și frunze de palmier. Dar, pe măsură ce ne-am acomodat și ne-am asigurat rezervele de hrană și de apă, a fost pus în lucru un program de construcție ceva mai serios. Prima prioritate, se căzu de acord, o reprezenta o sală comună, suficient de încăpătoare pentru a ne găzdui pe toți în eventualitatea unei furtuni sau a altui dezastru. Noii coloniști se apucară cu râvnă de înălțarea ei. Urmă, în linii mari, proiectul pe care îl avusesem în vedere pentru propriul meu adăpost: o platformă de lemn, așezată pe fundații ca niște papainoage. Însă de dimensiuni ceva mai ambițioase.

La marginea râului nostru a fost destelenit un teren; pentru ca Nebogipfel să poată îndruma operațiunile răbdătoare de cultivare a ceea ce poate, într-o zi, avea să devină recolte utile, obținute din flora indigenă. A fost construită o primă ambarcațiune

- un canoe scobit rudimentar -, ca să avem posibilitatea de a pescui în mare.

După multe cazne, am capturat o mică familie de *Diatryma* și am băgat-o într-un țarc. Deși aceste păsări-monstru scăpară de câteva ori, făcând prăpăd prin colonie, am continuat să le ținem captive și să le împlânzim, întrucât carnea și ouăle pe care le putea furniza un cârd de *Diatryma* domesticite reprezentau o perspectivă plăcută. Ba chiar se făcură încercări de a înhăma niște *Diatryma* la pluguri.

Pe zi ce trecea, coloniștii mă tratau cu o anumită deferență, un apanaj al vârstei, am socotit eu, și al cunoștințelor mai vaste în ceea ce privește Paleocenul. M-am trezit în postura de conducător al unora dintre proiectele din prima perioadă, datorită experienței mele mai mari. Însă inventivitatea celor tineri, asociată cu pregătirea pentru supraviețuirea în junglă de care beneficiau, le permise să depășească înțelegerea mea limitată, iar în scurtă vreme am detectat un oarecare amuzament tolerant în relațiile lor cu mine. Cu toate acestea, am rămas un participant entuziast la activitățile înfloritoare ale coloniei.

Cât îl privește pe Nebogipfel, el rămase retras, fapt destul de firesc, și, pe măsură ce solicitările care îi ocupau timpul se diminuează, începu să-și petreacă orele libere departe de colonie. Vizită vechea noastră colibă, care încă stătea în picioare, la câteva mile înspre Nord-Est, de-a lungul plajei, și porni în explorări mai minuțioase prin pădure. Nu îmi mărturisii care era scopul acestor călătorii. Mi-am amintit de cronomobilul pe care încercase să-l construiască, înainte de sosirea Forței Expediționare, și am bănuir

că revenise la un asemenea proiect. Însă știam că Plattnerita din cuirasatele terestre ale Forței fusese distrusă în Explozie, așa că nu pricepeam rostul de a-și continua planurile. Totuși, nu l-am silit pe Nebogipfel să-mi vorbească despre activitățile sale, socotind că, dintre noi toți, el era cel mai izolat – cel mai lipsit de compania semenilor lui – și de aceea, poate, cel care avea cea mai mare nevoie de înțelegere.

16. Întemeierea primei Londre

În ciuda cumplitelor cazne pe care le înduraseră, coloniștii erau oameni tineri și flexibili, capabili de un moral ridicat. Încetul cu încetul – după ce am scăpat de moartea provocată de radiațiile exploziei, și a devenit limpede că nu aveam să murim de foame în viitorul apropiat sau să fim măturați în mare – se instaură mai vizibil o anumită voie-bună.

Într-o seară, cu umbrele *dipterocarp*-ilor întinzându-se spre mare, Stubbins mă găsi stând, ca de obicei, la marginea taberei și privind către strălucirea dinspre craterul Bombei. Cu o timiditate chinuitoare, mă întrebă – spre surprinderea mea – dacă nu voiam să iau parte la un meci de fotbal! Protestele cum că n-am jucat o partidă în toată viața mea nu mi-au fost luate în seamă, și astfel m-am trezit mergând pe plajă împreună cu el până acolo unde fusese trasat în nisip un teren grosolan și fuseseră puși pentru a servi ca poartă niște stâlpi din scândura rămasă de la construirea Sălii. „Mingea” era o nucă de palmier,

golită de lapte, și opt dintre noi eram pregătiți de joc – un amestec de bărbați și femei.

Nu mă aștept ca acea încleștare aprigă să intre în analele istoriei sportive. Propria mea contribuție a fost neglijabilă, cu excepția faptului că am demonstrat încă o dată desăvârșita lipsă de coordonare fizică ce îmi făcuse din zilele școlii un asemenea calvar. Stubbins era de departe cel mai priceput dintre toți.

Numai trei dintre jucători, inclusiv Stubbins, erau întregi – iar printre aceștia figuram și eu, care obosisem complet după zece minute de la începerea jocului. Ceilalți alcătuiau o adunătură de răni bandajate și – comic-înduioșător – de membre artificiale sau amputate! Totuși, pe măsură ce partida se încinse, iar râsetele și strigătele de încurajare începură să prindă viață, am avut senzația că tovarășii mei de joc erau doar niște *copii*, schilodiți și chinuiți, captivi, acum în această epocă străveche.

Oare ce soi de specie era aceea, m-am întrebat eu, care produce astfel de vătămări propriilor ei odrasle?

Când partida luă sfârșit, ne-am retras de pe teren, veseli și epuizați. Stubbins îmi mulțumi că m-am alăturat lor.

— Pentru nimic, am spus. Ești un jucător cu state vechi, Stubbins. Poate că ar fi trebuit să treci la profesionalism.

— Aă... păi... de fapt, am făcut-o, spuse el melancolic. Am semnat pentru Newcastle United, la tineret. Dar asta a fost în prima perioadă a războiului. Curând, *acesta* a pus capăt fotbalului. O, s-au mai ținut câteva competiții regionale de-atunci – campionatele regionale și Cupele Războiului dar, în

ultimii cinci sau șase ani, până și acelea au fost desființate.

— Ei bine, cred că e păcat, i-am zis. Ai talent, Stubbins.

El ridică din umeri, iar dezamăgirea evidentă i se amestecă deodată cu modestia înnăscută.

— N-a fost să fie!

— Dar acum ai făcut ceva mult mai important, l-am consolat eu; Ai jucat în primul meci de fotbal de pe Pământ – și ai marcat trei goluri. L-am bătut pe spate. Păi, cu așa ispravă s-ar mândri oricine, amice!

Pe măsură ce timpul trecea, deveni tot mai: limpede – adică, la acel nivel al spiritului în care rezidă cunoașterea adevărată – că, într-adevăr, nu aveam să ne mai întoarcem vreodată acasă.

Încetul cu încetul – inevitabil, îmi închipui – parteneriatele și relațiile din secolul XX fură uitate, iar coloniștii se grupară în cupluri. Această împerechere nu ținea deloc cont de rang, clasă sau rasă: sepoi, gurmă și englezi se uneau în noi legături. Numai Hilary Bond, cu persistenta ei atitudine de comandă, se ținu departe de toate acestea.

I-am spus lui Hilary că ar putea să-și folosească gradul pentru a oficia ceremonii de căsătorie – cam așa cum un căpitan de vas îi cunună pe pasageri. Ea primi această propunere cu mulțumiri politicoase, însă în glasul ei am detectat o undă de scepticism și nu am mai continuat discuția pe această temă.

Mai multe sălașe se răspândiră de-a lungul coastei și pe panta văii râului dinspre centrul nostru de la țărmul mării. Hilary privi toate acestea cu toleranță, iar singura regulă impusă de ea a fost aceea ca – de-

acum înainte – toate locuințele ridicate să fie vizibile între ele, și niciuna să nu se găsească la mai mult de o milă de amplasarea Sălii. Coloniștii acceptară cu bunăvoință aceste limitări.

Înțelepciunea lui Hilary în privința căsătoriilor și nechibzuința mea, pe de altă parte, deveniră în scurt timp evidente, căci, într-o zi, l-am remarcat pe Stubbins plimbându-se pe plajă la braț cu două femei tinere. l-am salutat vesel – însă abia după ce au trecut mi-am dat seama că nu știam care dintre femei era „soția” lui Stubbins!

Am provocat-o pe Hilary și mi-am dat seama că se străduia să-și ascundă amuzamentul.

— Dar, am protestat eu, l-am văzut pe Stubbins cu Sarah la seara dansantă, însă după aceea, când l-am chemat din coliba lui, într-o dimineață din săptămâna trecută, acolo era *cealaltă* fată...

Acum, Hilary izbucni în râs și își puse mâinile mutilate pe brațele mele.

— Scumpul meu prieten, zise ea, ai străbătut mările Spațiului și Timpului, ai schimbat istoria de multe ori. Ești un geniu, fără îndoială, dar cât de puțin cunoști oamenii!

M-am simțit jenat.

— Adică, ce vrei să spui?

— la gândește-te! Își trecu palma peste scalpul sluțit, unde îi atârnavă câteva smocuri de păr cenușiu. Suntem treisprezece – lăsându-l la o parte pe amicul tău, Nebogipfel. Iar din acești treisprezece, opt sunt femei și cinci bărbați, rosti ea, privindu-mă drept în ochi. Și cu asta o să rămânem. Nu există nicio insulă dincolo de orizont, de unde ar putea să apară alți tineri care să le peștească pe fetele noastre... Dacă

întemeiem cu toții căsnicii stabile - dacă optăm pentru monogamie, așa cum ai sugerat *tu* -, atunci micuța noastră societate se va destrăma repede. Căci, pricepi, cifra opt nu se potrivește cu cifra cinci. Și de aceea consider că o anumită *lejeritate* a moravurilor noastre este bine venită. În folosul tuturor. Nu ești de aceeași părere? În plus, e bine pentru acea „diversitate genetică” de care ne tot pomenește Nebogipfel.

Am rămas șocat; nu din pricina dificultăților morale, credeam eu cu sinceritate, ci din cauza *pragmatismului* aflat îndărătul acestei decizii.

Tulburat, am dat să o las - însă îmi trecu prin minte un gând. M-am întors lângă ea.

— Dar, Hilary, *eu* sunt unul dintre cei cinci bărbați despre care ai vorbit.

— Desigur.

Puteam să-mi dau seama că mă lua peste picior.

— Însă eu nu... adică, eu n-am...

Ea zâmbi larg.

— Atunci poate că este timpul să *ai*... Așa, nu faci decât să înrăutățești situația, știi bine!

Am plecat tulburat. În mod evident, între 1891 și 1944, societatea evoluase în moduri la care eu nu visasem niciodată!

Lucrul la Sala cea mare înainta rapid și, la aproape câteva luni de la Explozie, cea mai mare parte a construcției era finalizată. Hilary Bond anunță că avea să fie ținută o ceremonie de inaugurare, pentru a celebra acest act. La început, Nebogipfel șovăi - cu analiza sa excesivă, proprie Morlocilor, nu vedea rostul unei asemenea acțiuni -, dar eu l-am convins că

ar fi înțelept, în perspectiva relațiilor viitoare cu coloniștii, să participe.

M-am spălat, m-am bărbierit și m-am făcut cât s-a putut de fercheș, având în vedere că eram îmbrăcat numai cu o pereche de pantaloni zdrențuiți. Nebogipfel se pieptănă și își tunse coama de păr bălai. Date fiind aspectele practice ale situației noastre, mulți dintre coloniști umblau acum aproape despuiați, doar cu niște fâșii de cârpă sau de piele animală care le acopereau părțile rușinoase. Astăzi, totuși, își puseră rămășițele uniformelor, curățate și cârpite pe cât posibil, și, chiar dacă la Aldershot¹ parada noastră nu s-ar fi dovedit la înălțime, am fost în stare să ne prezentăm cu un aspect de curățenie și disciplină care, pe mine unul, mă emoționează.

Am urcat pe un șir de trepte înguste și strâmbe în interiorul întunecat al noii Săli. Pardoseala – deși neregulată – fusese montată și măturată, iar razele soarelui de dimineață pătrundeau prin ferestrele fără geamuri. M-am simțit copleșit de o uimire amestecată cu respect: în ciuda grosolăniei arhitecturii și construcției ca atare, structura transmitea un sentiment de trăinicie, comunica *intenția de a rămâne*.

Hilary se sui pe un podium improvizat din rezervorul de benzină al mașinii și își puse mâna pe umărul lat al lui Stubbins. Pe chipul pocit, încununit de acele smocuri bizare de păr, avea o expresie de demnitate naturală.

Noua noastră colonie, anunță Căpitanul, era acum întemeiată și gata de a-și primi numele. Hilary

¹ Oraș din Anglia, situat la Sud-Vest de Londra, unde se află o importantă garnizoană militară încă de la 1854 (n. trad.).

propuse s-o botezăm *Prima Londră*. Apoi ceru să ne rugăm laolaltă cu ea. Mi-am plecat capul o dată cu ceilalți și mi-am împreunat mâinile în față. Mă născusem într-o casă cu o religie anglicană severă, iar cuvintele lui Hilary aveau acum un efect nostalgic asupra mea, transportându-mă înapoi, într-o parte mai necomplicată a vieții, într-o vreme a certitudinii și siguranței.

În cele din urmă, în vreme ce Hilary continua să vorbească, firesc și mișcător, am renunțat la tentativele de analiză și mi-am îngăduit să iau parte la această celebrare comună, simplă.

17. Copii și descendenți

Cele dintâi roade ale proaspetelor legături sosiră după mai puțin de un an, sub supravegherea lui Nebogipfel.

Nebogipfel îl cercetă cu atenție pe primul nostru colonist nou – am auzit că mama nu prea știa dacă să-i dea voie unui Morloc să pună mâna pe copilașul ei și protestă, însă Hilary se afla acolo pentru a-i liniști temerile. În cele din urmă, Nebogipfel anunță că bebelușul era o fetiță perfect sănătoasă și le-o înapoie părinților ei.

Foarte rapid – ori așa mi s-a părut mie –, locul a fost luat cu asalt de alți copii. Era ceva obișnuit să-l vezi pe Stubbins săltându-și băiețelul pe umeri spre evidenta încântare a micuțului, și am știut că n-avea să treacă multă vreme până când Stubbins urma să-și pună odrasla să joace fotbal cu scoicile de pe plajă.

Copiii reprezentau un izvor de imensă bucurie pentru coloniști. Înainte de primele nașteri, câțiva dintre coloniști fuseseră predispuși la accese grave de depresie, provocate de dorul de casă și de singurătate. Acum erau datori să se îngrijească de copii: copii al căror singur cămin avea să fie Prima Londră și a căror viitoare prosperitate oferea un țel – cel mai important dintre toate țelurile – părinților lor.

Cât mă privește pe mine, în timp ce priveam membrele moi și fără semne ale copiilor, legănați de trupurile mutilate ale părinților, ei înșiși încă tineri, parcă vedeam umbra aceluia război oribil ridicându-se, în sfârșit, de pe acești oameni – o umbră alungată de lumina abundentă a Paleocenului.

Totuși, Nebogipfel îl cercetă pe fiecare nou-născut.

Și, în cele din urmă, veni și ziua în care nu îi mai înapoie copilul mamei sale. Acea naștere se transformă într-o ocazie de jale personală, dar noi ceilalți nu ne-am amestecat. După aceea, Nebogipfel dispăru în pădure, urmându-și planurile sale misterioase, o lungă perioadă.

Morlocul își petrecea o mare parte din vreme conducând ceea ce el numea „grupe de studiu”. Acestea erau deschise pentru toți coloniștii, dar, în realitate, veneau doar câte trei sau patru o dată, în funcție de interes și de alte obligații. Nebogipfel discută despre aspectele practice ale existenței în condițiile Paleocenului, cum ar fi fabricarea lumânărilor și a hainelor din ingrediente locale; ba chiar meșteri un fel de săpun, o pastă aspră, zgrunțuroasă, din sodă și grăsime animală. Totodată, făcu expuneri pe subiecte de o semnificație mai

vastă: medicină, fizică, matematică, chimie, biologie, principiile călătoriei în timp...

Am asistat la o serie dintre aceste cursuri. În ciuda naturii nepământene a vocii și a manierelor lui, Morlocul ținea întotdeauna prelegeri admirabil de clare și avea talentul de a pune întrebări pentru a verifica dacă auditoriul înțelesese. Ascultându-l, mi-am dat seama că ar fi putut să-i învețe câte ceva pe conferențiarilor dintr-o universitate britanică medie!

În privința conținutului, avu grijă să se limiteze la limba publicului său - la vocabularul, dacă nu jargonul, anului 1944 -, dar le expuse în rezumat principalele progrese în fiecare domeniu din deceniile ce urmau acelei date. Unde putea, făcea demonstrații, cu bucățele de metal și lemn, sau realiza diagrame, trasate pe nisip cu bețe. Își puse „studentii” să acopere fiecare crâmpă de hârtie pe care izbutisem să-l recuperăm cu o codificare a cunoștințelor sale.

Am discutat cu el despre toate acestea în toiul unei nopți întunecate și fără lună. Își dăduse jos ultima mască îngustă, iar ochii săi cenușii-roșietici păreau luminescenți; lucra cu un mojar și un pistil rudimentar, îndeletnicindu-se cu ceea ce părea zdrobirea unor frunze de palmier într-un soi de lichid.

— Hârtie, spuse el. Sau, cel puțin, un experiment în direcția asta... Trebuie să procurăm mai multă hârtie! Memoria verbală a oamenilor nu e destul de fidelă - o să piardă totul când eu voi pleca dintre ei, peste câțiva ani...

Am avut impresia - greșită, se dovedi - că se referea la frica de moarte, sau, în orice caz, la

presimțirea morții. M-am așezat lângă el și i-am luat mojarul și pistilul.

— Dar oare toate astea au vreun rost? Nebogipfel, noi de-abia o ducem de la o zi la alta, iar tu le vorbești despre Mecanica Cuantică și Teoria Unificată a Fizicii! Ce nevoie au ei de aceste lucruri?

— Niciuna, răspunse Morlocul. Dar copiii lor vor avea - *dacă vor dori să supraviețuiască*. Uite, teoria general acceptată susține că e nevoie de o populație de câteva sute de indivizi, la orice specie de mamifere mari, ca să existe suficientă diversitate genetică pentru a se garanta perpetuarea pe termen lung.

— *Diversitate genetică...* Hilary a pomenit de așa ceva.

— În mod clar, stocul uman disponibil aici este de departe prea mic să poată asigura viabilitatea coloniei - chiar dacă întregul material genetic potențial ar fi pus în joc.

— Și atunci? I-am îndemnat eu.

— Și atunci, singura șansă de supraviețuire dincolo de două-trei generații este ca acești oameni să dobândească rapid un nivel tehnologic avansat. În felul acesta, vor putea deveni stăpânii propriilor lor destine genetice: nu vor mai fi nevoiți să suporte consecințele înmulțirilor endogame sau ale maladiilor genetice remanente produse de radioactivitatea carolinului.

Am lovit cu pisălogul.

— Dar aici există o întrebare implicită. Oare *trebuie* ca rasa umană să supraviețuiască în Paleocen? Adică, nu ar fi trebuit să ne găsim în acest loc - cel puțin, nu pentru alte cincizeci de milioane de ani.

Mi-am amintit de hotărârea de a eradica existența Mașinii Timpului înainte de a fi fost lansată vreodată, de a pune capăt nesfârșitei divizări a Istoriilor. Acum, grație bâjbâielilor mele, provocasem indirect întemeierea acestei colonii umane în străfundurile trecutului, o întemeiere care, în mod sigur, avea să provoace cea mai semnificativă fractură istorică de până acum! Dintr-o dată, mă cuprinsese o senzație de cădere – aducea un pic cu prăbușirea vertiginoasă care se simte când călătorești în timp – și am avut impresia că această scindare a Istoriei îmi scăpase, pesemne, de sub control.

Iar apoi, m-am gândit la expresia de pe chipul lui Stubbins când se uitase la primul său copil.

Sunt om, nu zeu! Trebuia să mă las influențat de instinctele mele umane, căci, în mod cert, eram incapabil de a manipula evoluția Istoriilor într-o direcție prestabilită. Fiecare dintre noi, m-am gândit eu, putea face atât de puțin pentru a schimba cursul lucrurilor – într-adevăr, orice am fi încercat era, probabil, necontrolabil și producea mai multe pagube decât beneficii dar, în pofida acestui fapt, nu trebuia să permitem giganticei panorame de deasupra noastră, acestei imensități a Multiplicității Istoriilor, să ne copleșească. Perspectiva Multiplicității îl făcea pe fiecare dintre noi, laolaltă cu acțiunile noastre, minuscul – *însă nu lipsit ide sens*. Și fiecare dintre noi trebuia să-și trăiască viața cu stoicism și tărie sufletească, de parcă celelalte lucruri – amurgul final al omenirii, nesfârșita Multiplicitate – n-ar fi existat.

Oricare ar fi fost impactul asupra viitorului de cincizeci de milioane de ani de-aici înainte, în această colonie din Paleocen domnea un simț al vigoriei și al

dreptății, am gândit eu. Așa că răspunsul la întrebarea lui Nebogipfel a fost inevitabil.

— Nu. Nu, firește că trebuie să facem tot ce ne stă în putință pentru a-i ajuta pe coloniști și pe descendenții lor să supraviețuiască.

— Prin urmare...

— Da?

— Prin urmare, trebuie să găesc o modalitate de a produce hârtie.

Am continuat să lovesc cu pistilul în mojar.

18. Sărbătoarea, și după...

Într-o bună zi, Hilary ne anunță că mai rămăsese doar o săptămână până la prima comemorare a Exploziei, și că avea să fie ținută o festivitate pentru a celebra fondarea micuțului nostru sat.

Coloniștii acceptară această idee din tot sufletul și, în scurt timp, preparativele ajunseră într-un stadiu foarte avansat. Sala a fost decorată cu liane și imense ghirlande de flori, culese din pădure, și se făcură pregătirile pentru a sacrifica și a găti o pasăre din prețiosul cârd de *Diatryma* al coloniei.

În ceea ce mă privește, mi-am procurat niște pâlnii și niște țevi, și, la adăpostul unui vechi umbrar, am început să desfășor intense experimente particulare. Coloniștii erau curioși în legătură cu asta, și am fost silit să dorm acolo pentru a păstra secretul aparatelor mele improvizate. Venise vremea, hotărâsem eu, să-mi pun cunoașterea științifică în slujba unei scop bun – măcar o dată!

Ziua celebrării răsări. În lumina strălucitoare a dimineții, ne-am strâns cu toții în fața Sălii, unde se simțea o atmosferă de mare entuziasm și sărbătoare. Încă o dată, rămășițele uniformelor fuseseră spălate și îmbrăcate, iar copiii ținuți în brațe erau împodobiți cu noile țesături pe care Nebogipfel le obținuse dintr-un tip de bumbac indigen, colorat viu în roșu și violet cu pigmenți vegetali. Treceam prin micuța adunare, căutându-mi prietenii apropiați, când se auziră un trosnet de rămurele și un urlet gros, pătrunzător.

Se iscară țipete.

— *Pristichampus*, e un *Pristichampus*. Feriți-vă...

Și, într-adevăr, urletul fusese specific crocodilului gigant ce gonea pe uscat. Oamenii se răspândiră în fugă, iar eu m-am uitat după o armă, blestemându-mă pentru ca fusesem atât de nepregătit.

Apoi, o altă voce, mai blândă și mai familiară, veni, plutind, spre noi.

— Hei! Nu vă temeți. Ia uitați-vă!

Panica se topi, după care izbucni un ropot de râs.

Pristichampus-ul - un mascul frumos - păși în spațiul liber din fața Sălii, și noi ne-am retras în spate pentru a-i face loc. Labele sale copitate lăsară urme uriașe în nisip... iar pe spinarea lui, chicotind cu toată gura, cu părul roșu arzând în lumina Soarelui, se afla Stubbins!

M-am apropiat de crocodil: Pielea lui solzoasă duhnea a carne putredă și își ațintise un ochi înspre mine, rotindu-se în timp ce mergeam. Stubbins, cu spinarea goală, rânji; mâinile lui vânoase țineau un frâu făcut din liane împletite, înfășurat în jurul țestei *Pristichampus*-ului.

— Stubbins, am spus eu, asta-i o realizare pe cinste!

— Ei bine, știu că am înhămat la plug o *Diatryma*, însă creatura asta e mult mai agilă. Vom putea străbate mile întregi - e mai bună decât un cal...

— Chiar și așa, să ai grijă, l-am admonestat. Și, Stubbins, dacă-mi faci o vizită mai târziu...

— Da?

— S-ar putea să am și eu o surpriză pentru *tine*.

Stubbins trase de capul crocodilului gigant. Depuse un efort considerabil, dar, în cele din urmă, izbuti să facă dihania să se întoarcă. Enorma creatură ieși din

luminiș și se îndreaptă înapoi către pădure, cu mușchii picioarelor acționând ca niște pistoane.

Nebogipfel mi se alătură, cu capul aproape pierdut sub o uriașă pălărie cu borurile largi.

— Este o înfăptuire nemaipomenită, am remarcat eu. Însă - vezi - de-abia e în stare să stăpânească bestia...

— O să învingă, replică Nebogipfel. Oamenii înving întotdeauna. Se apropie mai mult de mine, cu blana albă lucindu-i în lumina soarelui de dimineață. Ascultă-mă!

Am fost uluit de acea șoaptă bruscă, nepotrivită.

— Ce? Ce este?

— Am terminat construcția.

— Ce construcție?

— Măine voi pleca. Dacă dorești să mergi cu mine, ești bine venit.

Apoi se întoarce și, fără zgomot, se îndepărtă în direcția pădurii; într-o clipă, albețea spinării sale se pierdu în întunecimea copacilor. Am rămas acolo, cu grumazul în dogoarea Soarelui, uitându-mă după misteriosul Morloc - și parcă toată ziua s-ar fi transformat, căci vorbele lui fuseseră absolut limpezi și produsese un haos desăvârșit în mintea mea.

O mână grea mă bătu pe spate.

— Așadar, spuse Stubbins, care-i acest mare secret pe care vrei să mi-l destăinuiești?

M-am întors către el, însă mi-a venit greu, vreo câteva clipe, să mă concentrez asupra chipului său.

— Hai cu mine, am rostit, în cele din urmă, cu toată vigoarea și voia-bună pe care le puteam aduna.

Câteva minute mai târziu, Stubbins și toți ceilalți coloniști ridicau coji de nuci pline ochi cu lichiorul din lapte de palmier pe care îl preparasem.

Restul zilei se scurse într-o ceață agreabilă. Lichiorul meu se dovedi mai mult decât popular – deși, în ceea ce mă privește, aș fi preferat să pot improviza niște tutun cât pentru o pipă! Se dansă întruna pe niște melodii fredonate din gură și acompaniate cu bătăi din palme, ce imitau un fel de muzică vioaie din 1944, căruia Stubbins îi spunea „swing” și din care mi-ar fi plăcut, am impresia, să ascult mai multă. I-am pus să-mi cante „The Land of the Leal” și am executat, cu obișnuita mea sobrietate, unul dintre dansurile brevetate chiar de mine, ce stârni mare admirație și bună dispoziție. *Diatryma* a fost friptă la proțap – gătitul ei dură toată ziua -, iar seara ne găsi tolăniți pe nisipul răscolit, ținând în mână farfurii pline cu carne succulentă.

De îndată ce soarele lunecă dincolo de creștetul arborilor, petrecerea se destrămă rapid, căci mulți dintre noi se obișnuiseră cu o existență din zori până la apus. Am urât noapte bună pentru ultima dată și m-am retras lângă ruinele alambicului meu improvizat. Am rămas la intrarea adăpostului, sorbind din ultimele picături ale lichiorului meu, și am urmărit cum trecea umbra pădurii peste Marea Paleocenică. Prin apă lunecau niște forme întunecate: calcani, poate, ori rechini.

M-am gândit la discuția mea cu Nebogipfel și m-am străduit să ajung la o hotărâre în această problemă.

După o vreme, am auzit un sunet ușor și neregulat de pași pe nisip.

M-am întors. Era Hilary - de-abia am izbutit să-i deslușesc chipul în ultimele raze ale soarelui, și totuși, cumva, n-am fost mirat să o văd.

Ea surâse.

— Pot să stau cu tine? Ți-a mai rămas vreun pic de pileală?

I-am făcut semn spre un loc pe nisip, lângă mine, și i-am oferit coaja mea. Ea bău cu grație.

— A fost o zi bună, spuse apoi.

— Datorită ție.

— Nu. Datorită tuturor.

Se întinse și îmi apucă mâna - fără vreun avertisment. Atingerea pielii sale a fost ca un șoc electric.

— Vreau să vă mulțumesc pentru tot ce ați făcut pentru noi. Ție și lui Nebogipfel.

— Nu am...

— Mă îndoiesc că am fi supraviețuit acelor prime zile, dacă n-ați fi fost voi doi.

Glasul ei, blând și temperat, era, cu toate acestea, foarte convingător.

— Iar acum, cu ce ne-ai arătat *tu* și cu ce ne-a învățat Nebogipfel - ei bine, cred că avem toate șansele de a clădi aici o lume nouă.

În palma mea, degetele ei erau lungi și delicate, și totuși puteam să simt cicatricele de la arsuri.

— Îți mulțumesc pentru elogiul, însă vorbești ca și cum am pleca...

— Dar chiar plecați, zise ea. Nu-i așa?

— Cunoști planurile lui Nebogipfel?

Hilary ridică din umeri.

— În linii mari.

— Atunci înseamnă că știi mai multe decât mine. Dacă a construit un cronomobil, de unde a procurat Plattnerita, de exemplu? Leviathanii au fost distruși.

— De la epava lui *die Zeitmaschine*, firește. Părea amuzată. Nu te-ai gândit la asta? Apoi făcu o pauză, după care reluă: Iar tu vrei să pleci cu Nebogipfel. Am dreptate?

Am scuturat din cap.

— Nu știi. Înțelegi, uneori mă simt bătrân și obosit, ca și cum aș fi avut deja parte de destule!

Ea pufăi cu dispreț la aceste vorbe.

— Aiurea! Ascultă, tu ai început... Făcu un semn cu mâna. Toate *acestea*. Călătoria în timp și schimbările pe care le-a adus. Se uită în jur către marea cea potolită. Iar acum, asta este cea mai însemnată *Schimbare* dintre toate. Nu-i așa? Scutură din cap. Știi, am avut întrucâtva de-a face cu strategii de la DRTemp și, de fiecare dată, am plecat dezamăgită de meschinăria gândirii unor astfel de indivizi. Să altereze desfășurarea unei bătălii aici, să asasineze vreo personalitate de mucava dincolo... Dacă dispui de un asemenea instrument ca Vehiculul de Transfer Temporal, și dacă știi că Istoria poate fi modificată, așa cum știm noi, atunci te-ai rezuma numai la astfel de scopuri triviale ca acesta? *Ar fi bine?* De ce să te limitezi la câteva decenii și să te bagi în copilăria lui Bismarck ori a Kaiserului, când poți să te întorci cu milioane de ani în timp, exact cum am făcut noi? Acum, copiii noștri vor avea la dispoziție *cincizeci de milioane de ani* pentru a reclădi lumea... Vom reconstrui speciile umane, nu? Se întoarce spre mine. Dar *tu* nu ai ajuns la capătul drumului, încă. Care este

Schimbarea Supremă, după părerea ta? Oare putem să ne întoarcem în timp până la Geneză și să luăm lucrurile de la capăt de-acolo? Oare unde se oprește această Schimbare?

Mi-am adus aminte de Gödel și de visurile sale despre Lumea Finală.

— Nu știu unde se oprește, am răspuns eu sincer. Nici măcar nu îmi imaginez.

Chipul ei era enorm în fața mea, cu ochii aidoma unor fântâni de întuneric în crepusculul tot mai stins.

— Atunci, zise Hilary, trebuie să călătorești și să afli. Nu-i așa?

Se apropie și mai mult, și am simțit cum palma mea o cuprinde pe a ei, cum respirația sa îmi încălzea obrazul.

Am detectat o rigiditate la Hilary – o reticență, pe care părea hotărâtă să și-o înfrângă, chiar și numai prin forța voinței. I-am atins brațul și am dat de pielea mutilată. O trecu un fior, ca și cum degetele mi-ar fi fost de gheață, însă își strânse mâna pe-a mea și o ținu pe brațul ei.

— Iartă-mă, spuse ea. Nu-mi vine ușor să fiu aproape de cineva.

— De ce? Din pricina responsabilităților de comandă?

— Nu, zise Hilary, iar tonul ei mă făcu să mă simt neghiob și stângaci. Din pricina războiului. Înțelegi? Din pricina tuturor acelor care s-au dus... Uneori îmi vine greu să mă culc. Suferi *acum*, nu *atunci* – și aceasta este tragedia situației, pentru cei care supraviețuiesc. Ai senzația că nu ești în stare să uiți, ba chiar că este greșit să-ți vezi de viața ta. *Și dacă-ți*

*pierzi credința-n noi, cei morți / Nu vom dormi, deși
acuma macii cresc/ Pe câmpurile Flandrei...*¹

Am tras-o ceva mai aproape, iar ea se cuibări lângă mine, ca o făptură firavă, rănită.

În ultima clipă, am șoptit:

— De ce, Hilary? De ce tocmai acum?

— Diversitate genetică, rosti ea, cu răsufierea din ce în ce mai sacadată. *Diversitate genetică...*

În curând, am călătorit împreună – nu la hotarele timpului, ci către limitele umanității noastre, acolo lângă țarmul acelei mări de început de lume.

Când m-am sculat era încă întuneric, iar Hilary plecase.

Am ajuns la vechea noastră tabără în plină zi. Când am intrat, Nebogipfel de-abia îmi aruncă o privire prin masca lui îngustă; în mod limpede, era la fel de puțin surprins de decizia mea ca și Hilary.

Cronomobilul său fusese terminat. Era un cadru paralelipipedic, cu baza cam de cinci picioare pătrate, în jurul căruia am remarcat fragmente dintr-un metal nefamiliar: bucăți, am presupus eu, din aparatul german recuperat de Morloc. Mai existau o bancă, cioplită la repezeală din lemn de *dipterocarp*, și un mic pupitru de comandă – o chestie rudimentară cu manete și butoane care conținea comutatorul albastru salvat de Nebogipfel de la primul nostru cronomobil.

— Am niște haine pentru tine, spuse Morlocul.

¹ Versuri citate din poezia *Pe câmpurile Flandrei* (*In Fladers Fields*) a lui John McCrae (1872-1918), doctor și poet canadian, ucis la sfârșitul primului război mondial în vreme ce slujea ca medic militar (n. trad.).

Ridică în aer niște ghețe, o cămașă de tercot și o pereche de pantaloni – toate în stare acceptabilă.

— Mă îndoiesc că acum coloniștii le vor duce lipsa.

— Mulțumesc.

Până atunci purtasem niște pantaloni scurți, făcuți din piele de animal; m-am îmbrăcat rapid.

— Încotro vrei să mergem?

Eu am ridicat din umeri.

— Acasă. În 1891.

Nebogipfel se strâmbă.

— S-a pierdut în Multiplicitate.

— Știu, am zis, după care am urcat pe cadru. Hai să călătorim oricum în viitor și să vedem ce găsim.

Am aruncat o ultimă privire spre Marea Paleocenului. M-am gândit la Stubbins, la *Diatrymele* domesticate și la lumina ce se ridica dimineața din mare. Eram conștient că aici ajunsesem aproape de fericire, ajunsesem la o mulțumire care mă ocolise întreaga viața. Dar Hilary avea dreptate: nu era suficient.

Tot mă mai stăpânea acel nețărmurit dor de *acasă*; înlăuntrul meu simțeam chemarea Fluviului Timpului, la fel de puternică precum instinctul ce îl face pe somon să se întoarcă în zonele sale de împerechere. Însă știam, după cum spusese și Nebogipfel, că acel 1891 *al meu*, lumea aceea tihnită din Richmond Hill, se pierduse în Multiplicitatea fracturată.

Ei bine, dacă nu eram în stare să mă întorc acasă, aveam să continui: aveam să urmez acest drum al Schimbării, până ce nu va mai putea să mă ducă mai departe!

Nebogipfel se uită la mine.

— Ești pregătit?

M-am gândit la Hilary. Însă nu sunt o persoană făcută pentru despărțiri.

— Sunt pregătit.

Nebogipfel se sui țeapăn în cadru, având grijă de piciorul său beteag. Fără multă ceremonie, se întinse spre panoul de comandă și închise comutatorul albastru.

19. Lumini în văzduh

Am izbutit să mai zăresc imaginea a doi oameni – un bărbat și o femeie, amândoi dezbrăcați – care păreau să gonească pe plajă. O umbră căzu pe vehicul pentru scurt timp, provocată, poate, de vreunul dintre imensele animale ale acestei epoci, însă destul de repede am ajuns să ne deplasăm cu o prea mare viteză pentru ca asemenea detalii să mai fie observabile, și ne-am prăbușit în tumultul fără culoare al călătoriei în timp.

Soarele greoi al Paleocenului sălta pe deasupra mării și mi-am închipuit cum, din punctul de vedere al tranziției noastre temporale, Pământul se învârtea pe axa lui ca un titirez și se rotea ca o rachetă în jurul astrului său. Luna era și ea vizibilă ca un disc zburător, adumbrită de licărul fazelor sale. În curând, drumul cotidian al Soarelui se contopi într-o panglică de lumină argintie, ce oscila între limitele echinocțiilor, iar ziua și noaptea se amestecară în uniforma strălucire albastră-cenușie pe care am descris-o mai înainte.

Dipterocarp-ii pădurii tremurară, înălțându-se și murind, înlăturați de creșterea viguroasă a plantelor mai tinere, însă scena din jurul nostru – codrii, marea netezită de trecerea noastră prin timp până la aspectul unei câmpii de sticlă – rămase statică în ansamblul ei, și m-am întrebat dacă nu cumva, în pofida tuturor eforturilor mele și ale lui Nebogipfel, oamenii capotaseră, în cele din urmă, în lupta lor pentru supraviețuire, aici în Paleocen.

Apoi - de-a dreptul fără vreun avertisment -, pădurea se ofili și dispăru. Parcă covorul de verdeață ar fi fost jupuit de pe sol. Însă pământul nu rămase deloc gol; de îndată ce pădurea a fost îndepărtată, un melanj de crâmpoie cafenii și cenușii - edificiile unei Prime Londre extinse - năpădi ținutul. Clădirile curgeau peste dealurile dezgolite și dincolo de noi, către mare, pentru a înmuguri în docuri și porturi. Construcțiile, luate fiecare în parte, tremurau și piereau, aproape prea rapid pentru a le putea urmări, deși una sau două persistară suficient de mult - bănuiesc că vreo câteva secole -, devenind aproape opace, aidoma unor schițe grosolane. Marea își pierdu nuanța albastră și se transformă într-o peliculă de un gri urât, cu talazurile și mareele transformate în ceață de trecerea noastră; aparent, văzduhul căpătă o tentă maronie, ca pâcla Londrei anului 1890, ce dădu peisajului o strălucire murdară, ca de crepuscul, iar aerul din jurul nostru părea mai cald.

Era uluitor că, pe măsură ce secolele se scurgeau, indiferent de soarta uneia sau alteia dintre clădiri, liniile generale ale orașului dăinuiau. Puteam să zăresc cum panglica râului central - proto-Tamisa - și cicatricile principalelor drumuri rămâneau, în esență, neschimbate de timp; era o magnifică demonstrație în legătură cu modul în care geomorfia - forma peisajului - domina geografia umană.

— E limpede că acei coloniști ai noștri au supraviețuit, i-am spus lui Nebogipfel. Au devenit o rasă de Oameni Noi și își modifică lumea.

— Da, rosti el și își potrivi masca de piele. Însă adu-ți aminte că ne deplasăm cu câteva secole pe secundă. Ne găsim în mijlocul unui oraș care de-acum

a rezistat câteva mii de ani. Mă îndoiesc că a mai rămas ceva din Prima Londră, la întemeierea căreia am fost noi martori.

M-am uitat atent în jur, copleșit de curiozitate. Micuțul meu grup de exilați era, pesemne, atât de îndepărtat de acești Oameni Noi așa cum fuseseră, să zicem, sumerienii de anul 1891. Oare mai rămăsese vreo amintire, în toată această civilizație extinsă și agitată, cu privire la fragilele origini ale speciei umane în această epocă străveche?

Mi-am dat seama de o schimbare pe cer: un licăr ciudat, verzui, al luminii. Am înțeles repede că era Luna, care încă orbita în jurul Pământului, crescând și descrescând în străvechiul ei ciclu, prea iute ca eu să fiu în stare să o urmăresc, *însă chipul aceluia companion răbdător era acum pătat cu verde și albastru* – culorile Pământului și ale vieții.

O Lună populată, asemenea Pământului! În mod limpede, această Nouă Umanitate călătorise până la lumea-soră în Mașini Spațiale, o transformase și o colonizase. Poate că evoluaseră într-o rasă de seleniți, la fel de înalți și de fusiformi ca Morlocii din gravitația scăzută, pe care îi întâlnisem în anul 657208! Firește că n-am putut să deslușesc niciun detaliu, deoarece orbita mensuală a Lunii o făcea să se învâртеască aidoma unei sfârleze pe bolta mea accelerată; iar din această cauză mă cuprinseseră regretele, căci tare mi-ar fi plăcut să am un telescop și să pot cerceta talazurile noilor mări ce se spargeau de craterele adânci primordiale, și codrii care se întindeau deasupra colbului enormelor *depresiuni*. Oare cum ar fi fost să stai pe câmpiile stâncoase, să te fi eliberat din chingile Mamei Terra? Fiecare pas în acea

gravitație redusă te-ar fi făcut să zbori prin aerul rece și rarefiat, cu Soarele crâncen și imobil deasupra capului; era ca un tărâm de vis, am crezut eu, cu toată strălucirea și cu plantele ce semănau mai puțin cu flora pământescă decât lucrurile pe care mi le închipuiam printre rocile de pe fundul mării...

Ei bine, era o priveliște la care nu aveam niciodată să fiu martor. Cu un efort, mi-am luat gândul de la Lună și mi-am concentrat atenția asupra situației noastre.

Acum am văzut o mișcare pe cerul vestic, puțin deasupra orizontului: niște licurici pâlpâiau, prinzând viață, săltau prin văzduh și se așezau pe boltă, ca să rămână acolo milenii îndelungi, înainte de a se stinge și de a fi înlocuiți cu alții. În curând ajunse să fie mare aglomerație de scânteii, care se uniră într-un soi de punte ce cuprindea firmamentul dintr-o zare în cealaltă; la apogeu, am numărat câteva zeci de lumini în acest oraș din văzduhuri.

I-am arătat asta lui Nebogipfel.

— Sunt stele?

— Nu, rosti el, pe un ton neutru. Pământul încă se rotește, iar adevăratele stele trebuie că sunt prea slabe pentru a fi vizibile. Luminile pe care le vedem sunt suspendate în poziție fixă deasupra Pământului...

— Atunci ce sunt? Luni artificiale?

— Poate. Este sigur că au fost amplasate în acel loc prin acțiunea oamenilor. Obiectele par să fie artificiale, construite din materiale lansate de pe Pământ, sau de pe Lună, a cărei atracție gravitațională este mult mai redusă. Sau e posibil să fie corpuri naturale remorcate până acolo, pe o orbită

în jurul planetei, cu ajutorul rachetelor: comete sau asteroizi captivi, poate.

M-am uitat atent la acele lumini înghesuite, la fel de copleșit de uluire ca un locuitor al cavernelor care s-ar fi holbat la strălucirea unei comete trecându-i pe deasupra capului ignorant, plecat pe spate!

— Care ar fi rostul unor asemenea stații în spațiu?

— Un astfel de satelit este ca un turn, instalat deasupra Pământului, înalt de douăzeci de mii de mile...

Eu am făcut o grimasă.

— Ce privești pe cîste! Poți să stai înăuntru și să urmărești evoluția vremii deasupra unei emisfere.

— Sau stația poate servi pentru transmiterea mesajelor telegrafice de pe un continent pe altul. Ori, mai radical, este posibil să ne închipuim transferul industriilor grele - construcția de utilaje mari sau generarea de energie, poate - în siguranța relativă a unei orbite terestre înalte. El își desfăcu brațele. Observi și tu degradarea aerului și a apei din jurul nostru. Pământul are o capacitate limitată de a absorbi deșeurile industriei umane și, dacă se ajunge un nivel suficient de dezvoltare, planeta poate chiar să fie făcută imposibil de locuit. Pe orbită însă, plafoanele de creștere sunt practic infinite: gândește-te la Sfera realizată de propria mea specie.

Temperatura continuă să sporească, în vreme ce aerul deveni și mai viciat. Cronomobilul improvizat al lui Nebogipfel era funcțional, însă prost echilibrat, și se clătina, și se hurduca; simțindu-mă jalnic, m-am agățat de banca mea, căci combinația de zăpușeală, hâțănare și obișnuitul vertij indus de călătoria în timp îmi provoca o cumplită senzație de greață.

20. Orașul orbital

Evoluția Orașului Orbital de la Ecuator continuă. Dispunerea haotică a luminilor artificiale căpătă mult mai multă ordine, am remarcat eu. În momentul acela se vedea o bandă de șapte sau opt stații, toate uluitor de strălucitoare, poziționate la intervale regulate în jurul globului; mi-am închipuit că alte asemenea stații erau, probabil, amplasate sub orizont, continuându-și marșul cadențat deasupra brâului planetei.

Acum, o serie de fire de lumină, fine și delicate, coborâra domol de la stațiile lucitoare, atingând Pământul ca niște degete sfielnice. Mișcarea era constantă și suficient de lentă ca s-o putem urmări. Mi-am dat seama că urmăream niște uluitoare proiecte tehnologice – ce se întindeau pe mii de mile de spațiu și durau milenii în șir – și am fost uimit de dăruirea și priceperea Oamenilor Noi.

La câteva secunde după aceasta, firele cele mai avansate coborâseră în ceața întunecată a orizontului. Apoi, unul dintre ele dispăru, iar stația de care fusese ancorat se stinse ca o flăcăruie în vânt. Era clar că firul se prăbușise, sau se rupsesse, iar punctul său de susținere fusese distrus. Am urmărit imaginile pale, fără sunet, întrebându-mă ce imens dezastru – și cât de multe morți – reprezentau! După câteva clipe, totuși, o stație nouă apăru în poziția vacantă de pe roata ecuatorială, și un fir proaspăt se extinse.

— Nu știu dacă să-mi cred ochilor, i-am zis Morlocului. Am impresia că agață de Pământ acele cabluri din spațiu!

— Asta îmi închipui că se întâmplă, replică Nebogipfel. Asistăm la realizarea unui Lift Spațial – o legătură stabilă între suprafața planetei și stațiile de pe orbită.

Am rânjit la acest gând.

— Un Lift Spațial! Tare mi-aș dori să merg cu un asemenea dispozitiv: să mă ridic prin nori, în grandoarea mută a spațiului, dar, dacă liftul ar avea pereți de sticlă, n-ar fi o călătorie potrivită pentru cei cu rău de înălțime,

— Într-adevăr, n-ar fi.

Acum am remarcat o serie de cabluri de lumină extinzându-se *între* stațiile geosincrone. În curând, punctele strălucitoare erau conectate, iar firele se îngroșară, dând naștere unei benzi orbitoare, la fel de lată și de scânteietoare precum stațiile însele. Iarăși – deși n-aveam deloc chef de a scurta călătoria noastră în timp – am vrut să pot vedea ceva mai mult din acest imens oraș din văzduh, ce înconjură planeta.

Totuși, evoluția Pământului în aceeași perioadă era departe de a fi spectaculoasă. Într-adevăr, aveam impresia că Prima Londră devenise statică, poate abandonată. Unele dintre clădiri ajunseseră atât de vechi, încât păreau aproape solide, deși erau întunecate, gheboșate și urâte, în vreme ce altele cădeau în ruină fără a mai fi înlocuite. (Am observat acest proces prin apariția unor goluri, cu o bruschete extremă, în complexa linie a orizontului.) Mi se păru că aerul devenea și mai stătut, iar marea răbdătoare căpăta un cenușiu tot mai mohorât, și m-am întrebat dacă nu cumva ponositul Pământ fusese părăsit, în cele din urmă, sau în favoarea stelelor, sau, poate, pentru niște paradisuri subterane mai agreabile.

Am discutat aceste ipoteze cu Morlocul.

— Posibil, spuse el. Însă trebuie să recunoști că a trecut deja mai mult de un milion de ani de la întemeierea coloniei originare, de către Hilary Bond și semenii ei. Între tine și Oamenii Noi din *această* epocă există un interval evolutiv mai mare decât între noi doi. Așa că nu putem să facem nimic altceva decât să ne dăm cu presupusul despre modul de viață al raselor care mai subzistă aici, despre motivele lor – chiar și despre alcătuirea lor biologică.

— Da, am șoptit eu. Și totuși...

— Da?

— *Și totuși Soarele încă strălucește.* Așadar, povestea acestor Oameni Noi s-a desprins de a voastră. Chiar dacă e clar că posedă Mașini Spațiale, ei n-au avut dorința de a învălui Soarele, cum ați făcut voi, Morlocii.

— Este limpede că nu!

Își ridică mâna lividă către ceruri.

— De fapt, aspirațiile lor par și mai ambițioase.

M-am întors ca să mă uit spre ceea ce arăta. Încă o dată, am remarcat eu, acel măreț Oraș Orbital trecea prin alte prefaceri. Acum, niște enorme cochilii – neregulate și, în mod evident, având diametre de mii de mile – erau strânse în jurul strălucitoarei metropole lineare, aidoma boabelor pe un ciorchine. Iar de îndată ce o cochilie era finalizată, se îndepărta de Pământ, înflorea cu o vâlvătaie ce ilumina solul și dispărea. Din punctul nostru de vedere, dezvoltarea unui asemenea artefact de la forma embrionară până la parcursul de plecare ținea o secundă sau mai puțin; însă fiecare doză de strălucire orbitoare trebuie că, am socotit eu, scălda Pământul decenii în șir.

Era o panoramă impresionantă și continuă astfel ceva vreme – câteva mii de ani, după estimările mele.

Cochiliile erau, de bună-seamă, niște imense nave în spațiu.

— Așadar, i-am spus Morlocului, oamenii călătoresc de pe Pământ în acele imense iahturi spațiale, însă care este *destinația*, după părerea ta? Planetele? Marte, sau Jupiter, sau...?

Nebogipfel stătea cu chipul său mascat îndreptat către văzduh și cu mâinile în poală, iar luminile provenite de la nave îi jucau pe părul de pe față.

— Pentru a străbate astfel de distanțe infime, nu-i nevoie de asemenea energii impresionante cum sunt cele pe care le-am văzut aici. Cu un motor ca acesta... Cred că orgoliul Oamenilor Noi este mai mare. Cred că abandonează sistemul solar, așa cum se pare că au abandonat și Pământul.

Covârșit de uimire, m-am uitat la navele ce plecau.

— Ce neam remarcabil trebuie să fie acești Oameni Noi! Prietene, nu vreau să vă jignesc pe voi, Morlocii, dar ce deosebire de abordare, de ambiție! Adică, o Sferă în jurul Soarelui este un lucru, dar să-ți îndrepti copiii către stele...

— Este adevărat că ambiția *noastră* se limita la gospodărirea chibzuită a unui singur astru – și a existat o logică pentru asta, căci prin astfel de mijloace se obține mai mult spațiu de locuit decât printr-o mie, printr-un *milion* de excursii interplanetare.

— Oh, așa o fi, am zis eu, însă nu-i nici pe departe atât de *spectaculos*, nu?

El își potrivea masca soioasă și se uită în jur la Pământul ruinat.

— Poate că nu. Însă chivernisirea unei resurse finite – până și a acestei planete – pare să fie o competență necunoscută Oamenilor Noi.

Am observat că avea dreptate. Chiar pe măsură ce focurile astronavelor se oglindeau în mare, rămășițele Primei Londre continuau să decadă – ruinele ce se sfărâmau păreau să bolborosească, de parcă s-ar fi topit -, marea se făcea tot mai gri, iar aerul încă și mai viciat. Acum, căldura era intensă, și mi-am tras cămașa de pe piept, unde se lipise.

Nebogipfel se agită pe banca sa și se uită în jur îngrijorat.

— Cred că, dacă e să se întâmple, va veni repede...

— Ce să se întâmple?

El nu-mi răspunse. Zăpușeala era mai chinuitoare decât îmi aminteam că suferisem vreodată în junglele Paleocenului. Ruinele orașului, risipite pe dealuri de glod cafeniu, părură să scânteieze, devenind ireale...

Iar apoi – cu o strălucire atât de intensă, încât puse în umbră Soarele -, orașul izbucni în flăcări!

21. Stari de instabilitate

Pojarul mistuitor ne înghiți, pentru o infinitezimală fracțiune de secundă. O nouă dogoare – de-a dreptul insuportabilă – pulsă pe deasupra cronomobilului, iar eu am izbucnit în țipete. Dar, slavă Domnului, căldura se disipă de îndată ce incendierea orașului luă sfârșit.

În acea clipită de foc, străvechiul oraș pierise. Prima Londră fusese rasă de pe fața Pământului, lăsând în urmă numai câteva mormane de cenușă și de cărămidă topită, iar din loc în loc se mai vedeau ruinele câte unei fundații. După scurt timp, procesele agitate ale vieții puseră din nou stăpânire pe solul gol – un covor leneș de verdeață alunecă peste dealuri și pe câmpie, iar arborii pitici tremurară prin ciclurile lor la malul mării, însă acest nou talaz viu avansă lent și păru sortit unei existențe chircite, fiindcă o păclă cenușiu-sidefie plutea pe deasupra tuturor lucrurilor, acoperind lumina răbdătoare a Orașului Orbital.

— Așadar, Prima Londră a fost nimicită, am rostit eu uluit. Crezi că a avut loc un război? Acel foc trebuie că a durat decenii întregi, până când nu a mai rămas nimic de mistuit.

— N-a fost război, spuse Nebogipfel. Însă s-a produs, *într-adevăr*, o catastrofă provocată de om, cred.

Acum, am remarcat cel mai straniu lucru. Noi copaci, rari, prinseră să moară, însă nu ofilindu-se în fața privirii mele accelerate aidoma *dipterocarp*-ilor, pe care îi văzusem mai devreme, ci izbucniră în flăcări – arseră ca niște enorme bețe de chibrit -, iar apoi

dispărură, cu toții într-o clipă. Am observat, totodată, cum un cumplit pârjol se întindea pe deasupra ierbii și a tufelor, o negreală ce persistă prin anotimpuri, până când nu mai rămase vegetație care să crească, iar solul ajunsese pustiu și întunecat.

Deasupra, norii gri-sidefii deveniră și mai groși, iar panglica solară și cea lunară au fost ascunse.

— Cred că norii aceia de sus sunt de cenușă, i-am zis lui Nebogipfel. Parcă întregul Pământ ar lua foc... Nebogipfel, ce se întâmplă?

— Este lucrul de care m-am temut, răspunse el. Prietenii tăi risipitori, acești Oameni Noi...

— Da?

— În curiozitatea și nesăbuința lor, *au distrus echilibrul întreținător de viață al climatului planetei.*

Am început să tremur, căci se făcuse mai rece: era ca și cum căldura s-ar fi scurs din lume printr-un canal intangibil. La început am primit trecerea de la arșița cumplită cu ușurare, însă curând frigul deveni supărător.

— Trecem printr-o fază cu oxigen în exces, la o presiune mai mare la nivelul mării, spuse Nebogipfel. Clădirile, plantele și ierburile – până și lemnul umed – se vor aprinde spontan, în atare condiții. Dar nu va dura mult. Este o tranziție către un nou echilibru... Este o stare de instabilitate.

Temperatura scăzu acum vertiginos – regiunea căpătă un aer geros de noiembrie -, iar eu mi-am strâns cămașa de junglă mai bine pe trup. Am zărit fugar ceva alb licărind – erau acoperirea și descoperirea sezonală a terenului cu neaua și gheața iernii -, apoi gheața și zăpada continue puseră

stăpânire pe sol, fără a mai ține seama de anotimpuri, o suprafață dură de culoare alb-cenușie ce dădea impresia de permanență.

Pământul era transformat. Către Vest, Nord și Sud, contururile uscatului erau ascunse de acel strat de gheață și omăt. La Est, vechea noastră Mare a Paleocenului se retrase câteva mile; puteam să observ gheața pe plajă, la țărmul ei, iar în depărtare, către Nord, o sclipire de un alb constant, ce ducea cu gândul la aisberguri. Văzduhul era senin și puteam iarăși să văd Soarele și Luna cea verde arcuindu-se pe boltă, însă acum aerul era impregnat cu acea luminozitate gri-sidefie care este asociată cu toiu iernii, chiar înaintea unei ninsori.

Nebogipfel se făcuse ghem, cu mâinile la subsuoară și picioarele sub el. Când i-am atins umărul, pielea sa rece era ghețoasă la pipăit, de parcă esența lui s-ar fi retras în miezul cel mai cald al trupului. Părul de pe față și piept i se strânsese, în felul penelor unei păsări. Suferința sa mă făcu să simt o săgeată de vină, căci, așa cum poate am consemnat, consideram rănilor lui Nebogipfel drept responsabilitatea mea, fie directă, fie indirectă.

— Haide, Nebogipfel. Am mai trecut prin aceste perioade glaciare și înainte – a fost de departe mai rău decât acum – și am supraviețuit. Străbatem câte un mileniu la fiecare câteva secunde. În mod sigur o să trecem de asta și o să revenim la lumina soarelui, destul de curând.

— Nu pricepi, șuieră el.

— Ce anume?

— Nu este o simplă *Eră a Gheții*. Nu înțelegi? Aceasta este calitativ diferită... starea de instabilitate...

Ochii i se închiseră din nou!

— Ce vrei să spui? Gerul ăsta o să dureze mai mult decât cele dinainte? O sută de mii, o jumătate de milion de ani? *Cât de mult?*

El însă nu răspunse.

Mi-am strâns brațele în jurul trunchiului și am încercat să-mi păstrez căldura. Ghearele iernii pătrunseră tot mai adânc în pielea Pământului, iar grosimea gheții crescuse, secol după secol, precum o maree ce urca lent. Văzduhul de deasupra noastră părea să se limpezească – lumina bandei solare era strălucitoare și crâncenă, deși aparent fără căldură – și am bănuiră că pagubele provocate aceluia strat subțire de gaze dăătoare de viață se remediau, încetul cu încetul, acum că omul nu mai constituia o forță pe Pământ. Acel Oraș Orbital încă atârna, scânteietor și inaccesibil, pe cerul de deasupra uscatului înghețat, însă pe Pământ nu se zărea nici urmă de viață, și cu atât mai puțin de umanitate.

După un asemenea milion de ani, am început să bănuiesc adevărul!

— Nebogipfel, am rostit eu. Nu se va sfârși *niciodată* această *Eră a Gheții*. Nu-i așa?

El își întoarse capul și îngână ceva.

— Ce? Mi-am apropiat urechea de gura lui. Ce-ai spus?

Ochii săi erau închiși, iar el insensibil.

L-am apucat pe Nebogipfel și l-am ridicat de pe bancă. L-am pus pe podeaua de lemn a cronobilului, apoi m-am așezat lângă el, lipindu-mi

corpul de-al său. Era cam incomod: la pieptul meu, Morlocul parcă era o halcă de carne de la măcelărie, făcându-mă să-mi fie și mai frig, și a trebuit să-mi înfrâng scârba remanentă față de rasa Morlocilor. Însă am îndurat totul, deoarece nădăjduiam că trupul meu cald avea să-l țină în viață un pic mai mult. Am vorbit cu el, și i-am frecat umerii și brațele; am continuat așa până când se trezi, întrucât socoteam că – dacă îl lăsam să rămână inconștient – era posibil să alunece, fără să știe, în tărâmul Morții,

— Vorbește-mi despre această *stare de instabilitate climatică* a ta, am zis.

El își răsuci capul și mormăi:

— La ce bun? Amicii tăi, Oamenii Noi, ne-au omorât...

— Ideea este că aș prefera să cunosc ce îmi provoacă moartea.

După destul de multe astfel de insistențe, Nebogipfel cedă.

Îmi arată că atmosfera Pământului reprezenta un sistem dinamic. Atmosfera avea numai două stări stabile naturale, spunea Nebogipfel, și niciuna dintre acestea nu putea întreține viața; iar aerul cădea într-una dintre aceste extreme, la depărtare de banda îngustă a condițiilor tolerabile pentru viață, dacă era deranjat prea mult

— Dar nu pricep. Dacă este un amestec atât de instabil, cum dai de înțeles, cum se face că aerul a izbutit să ne susțină atât de multe milioane de ani?

El îmi zise că evoluția atmosferei fusese dramatic modificată de *însăși acțiunea vieții*.

— Există un echilibru – al gazelor atmosferice, al temperaturii și al presiunii – care este propice vieții.

Astfel, viața lucrează - în enorme cicluri inconștiente, fiecare dintre ele implicând miliarde de organisme ce trudesesc orbește - să mențină acest echilibru. Însă acest echilibru este prin natura sa *instabil*. Înțelegi? Seamănă cu un creion așezat în vârf: un astfel de lucru este foarte probabil să se prăbușească, la cea mai mică turbulență. El își întoarse capul. *Noi* am învățat că voi v-ați amestecat în ciclurile vieții, punându-le în pericol - noi, Morlocii. *Noi* am învățat că, dacă alegi să deturnez diferite mecanisme prin care se menține stabilitatea atmosferică, atunci ele trebuie refăcute sau înlocuite. Mare păcat, spuse el pe un ton profund, că acești Oameni Noi - acești eroi stelari ai tăi - nu au asimilat niște simple lecții similare!

— Vorbește-mi despre cele două stări de stabilitate, Morlocule, căci am impresia că vom vizita una sau alta dintre ele!

În prima dintre stările stabile ucigătoare, îmi spuse Nebogipfel, scoarța Pământului avea să fie pârlită: atmosfera putea deveni la fel de opacă precum norii de deasupra lui Venus, captând căldura solară. Asemenea nori groși de câteva mile, urmau să blocheze cea mai mare parte din lumina Soarelui, lăsând numai o strălucire roșiatică, slabă; de la suprafață, Soarele nu se mai putea observa, nici planetele sau stelele. Fulgerele aveau să brăzdeze încontinuu atmosfera întunecoasă, iar solul avea să mocnească, mistuit de orice urmă de viață.

— Așa o fi, am rostit eu, încercând să-mi suprim fiorii, dar, în comparație cu gerul ăsta crâncen, seamănă cu o agreabilă stațiune de vacanță... Iar cea de-a doua dintre stările tale stabile?

— *Albul Pământ.*

Închise ochii și nu îmi mai adresă nicio vorbă.

22. Abandon și sosire

Nu știu cât timp am zăcut acolo, chirciți la baza aceluia cronomobil, ținând cu dinții de ultimele fărâme de căldură corporală. Mi-am închipuit că reprezentam singurele scântei de viață rămase pe planetă - cu excepția, poate, vreunor licheni rezistenți, agățați de un pinten de rocă înghețată.

L-am înghiontit pe Nebogipfel și am continuat să vorbesc cu el.

— Lasă-mă să dorm, îngăimă el.

— Nu, am replicat eu, cât de vioi am putut. Morlocii nu dorm.

— Eu, da. Am stat prea mult în preajma oamenilor.

— Dacă dormi, o să mori... Nebogipfel. Cred că ar fi bine să oprim vehiculul.

El rămase tăcut o vreme.

— De ce?

— Trebuie să revenim în Paleocen. Pământul este mort - ferecat în strânsoarea acestei ierni blestemată așa că trebuie să ne întoarcem spre un trecut mai convenabil.

— E o idee excelentă - tuși el -, în afara amănuntului că este imposibilă. N-am dispus de mijloacele de a realiza niște comenzi complexe pentru această mașină.

— Ce spui?

— Cronomobilul este esențialmente balistic. Am fost în stare să-l ațintesc către viitor sau trecut, și peste o durată specificată - vom fi transportați în anul 1891 al acestei Istории, sau cam pe-acolo - însă apoi,

după ochire și lansare, nu am nicio posibilitate de control asupra traiectoriei. Pricepi? Vehiculul urmează un parcurs prin timp determinat de parametrii inițiali și de tăria Plattneritei germane. Ne vom opri în 1891 – un 1891 înghețat -, și nu înainte...

Mi-am dat seama că nu mai tremuram, dar nu pentru că m-aș fi simțit mai bine, ci din cauză, am înțeles eu, că propria mea tărie începea să se apropie, în cele din urmă, de capătul puterilor.

Dar poate că nici așa nu eram pierduți, am speculat eu nebunește: dacă planeta nu fusese abandonată – dacă oamenii aveau să reclădească Pământul -, poate că încă era posibil să dăm peste un climat în care să fim capabili să trăim.

— Iar omul? Cum rămâne cu omul? I-am forțat pe Nebogipfel.

El mormăi, iar pleoapele ochilor i se ridicară.

— Oare cum putea Umanitatea să supraviețuiască? În mod sigur, omul a părăsit planeta, altminteri a dispărut cu desăvârșire...

— A părăsit Pământul? am protestat eu. De ce, nici măcar voi Morlocii, cu Sfera voastră din jurul Soarelui, n-ați mers chiar atât de departe!

M-am retras de lângă el și m-am proptit în coate astfel încât să pot vedea în exteriorul cronomobilului, către Sud. Căci dintr-*acolo* acum eram sigur de asta -, din direcția Orașului Orbital, avea să vină vreo speranță pentru noi.

Însă ceea ce am remarcat mă umplu de oroare adâncă.

Acea roată din jurul Pământului rămăsese la locul ei, iar legăturile dinte stațiile sclipitoare erau mai strălucitoare ca oricând – însă acum am văzut că

firele ce coborau, care ancoraseră Orașul de planetă, *dispăruseră*. Pe când eu eram ocupat cu Morlocul, locuitorii orbitali își demontaseră Lifturile, abandonând în acest fel cordoanele ombilicale spre Mama Terra.

În timp ce continuam să observ, o lumină intensă străluci de la câteva stații. Acea lucoare scânteie pe întinderile de gheață ale Pământului, ca și cum ar fi provenit de la o coroniță de sori miniaturali. Inelul de metal lunecă din poziția sa, de deasupra Ecuatorului. La început, această migrație se desfășură lent, dar apoi Orașul păru să se învâртеască pe axa lui - arzând ca focul, precum o morișcă -, până ce ajunse să se miște atât de rapid, încât nu mai eram în stare să deslușesc stațiile.

După aceea, dispăru, îndepărtându-se de Pământ și devenind invizibil.

Simbolismul acestui grandios abandon era uluitor și, fără văpaia marilor motoare, câmpiile înghețate ale Pământului pustiu părură și mai geroase, și mai cenușii decât înainte.

M-am așezat iarăși în vehicul.

— E adevărat, i-am spus lui Nebogipfel.

— Ce-i?

— Pământul este părăsit - Orașul Orbital s-a desprins și a dispărut. Povestea planetei s-a terminat, Nebogipfel, și, o dată cu ea, mă tem eu, și povestea noastră!

Nebogipfel căzu în nesimțire, în ciuda tuturor strădaniilor mele de a-l trezi, iar după un timp, nu am mai avut forța de a continua. M-am cuibărit lângă Morloc, încercând să-i apăr trupul rece și jilav de gerul

năprasnic, mă tem că fără mult succes. Știam că, dată fiind viteza noastră de deplasare prin timp, călătoria trebuia să dureze nu mai mult de treizeci de ore în total – însă dacă Plattnerita germană, sau construcția improvizată a lui Nebogipfel erau degradate? Exista posibilitatea să rămân captiv și să îngheț lent în această Dimensiune diluată pentru vecie, ori să fiu aruncat, în orice clipă, pe eterna Gheață.

Cred că am adormit, sau am leșinat.

Am avut impresia că zăresc un Observator – acel cap enorm – plutind în fața ochilor mei, iar dincolo de trupul său fără membre am reușit să văd acel evaziv câmp de stele, cu o tentă verzuie. Am încercat să mă întind către aștri, căci păreau atât de strălucitori și de calzi, însă n-am izbutit să mă mișc – poate că am visat totul -, și după aceea Observatorul dispăru.

În cele din urmă, cu un hurducat și un icnet, puterea Plattneritei se epuiză, iar mașina se prăvăli din nou în Istorie.

Strălucirea sedefie a cerului se dizolvă, și lumina pală a Soarelui se stinse, ca și cum ar fi fost acționat un întrerupător. M-am cufundat în întuneric.

Ultimele rămășițe din căldura noastră Paleocenică se disipară în enorma căldare a văzduhului. Gheața și-a înfipt ghearele în carnea mea – am avut o senzație ca de arsură, n-am mai putut respira, ori din pricina gerului, ori a otrăvurilor din aer, nu știu – și am simțit o apăsare grea în piept, de parcă m-aș fi înecat.

Mi-am dat seama că nu aveam să-mi păstrez cunoștința mai mult de câteva secunde. Am decis că măcar trebuia să vad acest an 1891, atât de dramatic

schimbat față de acela din propria mea lume, înainte de a muri. Mi-am pus brațele sub mine – de-acum nu mai puteam să-mi simt mâinile – și m-am împins în sus până ce am ajuns aproape în capul oaselor.

Pământul era învăluit într-o lumină argintie, ca un clar de lună – ori așa am avut impresia la început. Cronomobilul se afla, aidoma unei jucării stricate, în mijlocul unei câmpii de gheață străveche. Era noapte și *nu se zărea nicio stea* – la început am crezut că era înnorat, probabil -, dar apoi am observat, în josul bolții, secera în creștere a Lunii și n-am putut să-mi explic absența astrilor; m-am întrebam dacă, cumva, ochii îmi fuseseră vătămați de frig. Acea lume-soră era încă verde, am remarcat eu, și m-am simțit încântat; poate că acolo oamenii încă mai trăiau. Cât de strălucitor era, pesemne, acest Pământ de gheață pe firmamentul tinerei lumi!

Într-un cotlon al creierului meu rebegit mi se indică să mă gândesc la sursa acelui „clar de lună” argintiu, care se oglindea acum pe chiciura ce se depusese pe osatura cronomobilului. Dacă Luna era încă plină de verdeață, atunci nu de la ea provenea fantomatica strălucire. Atunci, de unde?

Cu ultimele forțe, mi-am răsucit capul. Și acolo, pe cerul fără stele din fața mea, la depărtare, se afla un disc de lumină: un obiect scânteietor, aidoma unui voal, ce părea țesut din pânză de păianjen, de vreo zece ori mai mare decât o Lună plină.

Iar în spatele cronomobilului, stând calm pe câmpia de gheață...

N-am fost capabil să deslușesc limpede; m-am întrebam dacă nu cumva îmi pierdeam vederea cu adevărat. Era o formă piramidală, cam de înălțimea

unui om, cu contururile încă închețoșate, ca și cum ar fi fost năpădite de o nesfârșită mișcare insectilă.

„Ești vie?” am vrut eu să-i spun acestei arătări pocite.

Însă gâtul îmi era blocat, glasul îmi îngheță și n-am reușit să pun nicio întrebare.

Bezna se închise în jurul meu, iar gerul încetă, în cele din urmă.

CARTEA A CINCEA

ALBUL PĂMÂNT

1. Detenția

Am deschis ochii - ori mai degrabă am avut senzația că pleoapele îmi erau *ridicate* sau poate decupate. Vederea îmi era cețoasă, iar imaginea asupra lumii distorsionată; m-am întrebat dacă nu cumva globii mei oculari aveau pe deasupra o pojghiță de gheață - sau poate chiar înghețaseră complet. M-am uitat fix spre un punct ales la întâmplare de pe cerul întunecat și fără stele; la periferia câmpului vizual am zărit o urmă de verde - poate să fi fost Luna - însă nu am fost în stare să mă întorc pentru a constata mai bine.

Nu respiram. Acest lucru e ușor de consemnat, dar cât de dificil este să comunici ferocitatea sentimentului! M-am simțit ca și cum aș fi fost ridicat din trupul meu; nu mai percepeam nimic din procesele mecanice - freacă, răsuflări și al inimii, milioanele de furnicături minuscule ale mușchilor și membranelor - care constituie, absolut neobservate, epiderma vieților noastre omenești. Parcă întreaga mea făptură, plenitudinea identității mele, se comprimase în acea privire deschisă, ațintită.

Ar fi trebuit să fiu înfricoșat, mi-am spus; ar fi trebuit să mă lupt pentru altă răsuflare, de parcă m-aș fi înecat. Însă nu mă cuprinse o asemenea spaimă:

mă simțeam somnoros, ca într-un vis, ca și cum aș fi fost anesteziat cu eter.

Acea lipsă a fricii, am impresia, mă convinsese că eram mort.

Acum, o formă se lăsă peste mine, interpunându-mi-se între ochi și văzduhul pustiu. Era piramidală, în linii generale, cu muchiile neclare; semăna cu un munte, complet în umbră, ridicându-se amenințător deasupra mea.

Am recunoscut acea arătare, firește; era lucrul care stătuse în fața mea, în vreme ce ne aflasem în voia sorții pe Gheață. Acum, mașina – căci asta socoteam că trebuia să fie – coborî către mine. Se deplasa într-un mod bizar, curgător; dacă vă gândiți la modul în care firele de nisip dintr-o clepsidră își schimbă poziția într-o mișcare compusă, când aplecați dispozitivul, atunci vă veți face o idee despre acel efect. Am zărit, cu coada ochiului, cum marginea nedeslușită a carcasei mașinii îmi trece peste torace și peste abdomen. Apoi am simțit o serie de furnicături – niște împunsături minuscule – pe piept și pe pânțele.

Așadar, senzațiile îmi reveniseră – și cu bruschetea unui foc de pușcă! Am perceput un hârșăit moale pe pielea bustului, ca și cum hainele mi-ar fi fost tăiate și date la o parte. Iar acum, furnicăturile deveniră mai adânci; parcă niște antene mititele de insecte mi-ar fi pătruns sub piele, infestându-mă. Am simțit *durere* – un milion de înțepături mărunte, îngropându-mi-se în măruntaie.

Gata cu Moartea – gata cu Imaterialitatea! Și, o dată cu conștientizarea continuării existenței mele, se întoarse și Frica – instantaneu și într-un torent de

reacții chimice furioase, care se declanșaseră înlăuntrul meu cu mare intensitate.

Acum, umbra copleșitoare a creaturii-munte, încețoșată și înspăimântătoare, mi se târî mai departe pe corp, în direcția capului. În curând aveam să fiu sufocat! Am vrut să urlu – însă n-am izbutit să-mi simt deloc gura, buzele și gâtul.

Niciodată, în toate călătoriile mele, nu am avut o asemenea senzație de neajutorare ca în acea clipă. Mă simțeam despicat, aidoma unei broaște pe o masă de disecție.

În acel ultim moment, mi-am dat seama că mi se mișca oarece pe mână. Puteam să percep un frig etiolat acolo, de parcă aş fi atins niște fire de păr: era palma lui Nebogipfel în mâna mea. M-am întrebat dacă stătea întins lângă mine, chiar și acum, în timpul oribilei vivisecții. Am încercat să-i strâng degetele, însă n-am fost în stare să-mi încordez un mușchi.

Iar acum, umbra piramidală îmi ajunse la chip, și crâmpeiul meu prietenos de cer a fost acoperit. Acele mi se îngropară în grumaz, în bărbie, în obraji și în frunte. Pe suprafața ochilor expuși am simțit niște furnicături – niște mâncărimi insuportabile. Jinduiam să mă uit în altă parte, să-mi închid ochii, dar nu am izbutit: era cea mai groaznică tortură pe care mi-o pot închipui!

Apoi, cu acel foc cumplit pătrunzându-mi până și în globii oculari, conștiința îmi lunecă nemiloasă din cleștii ființei.

Când m-am sculat din nou, recăpătarea simțurilor nu mai avu niciuna dintre trăsăturile de coșmar al primei mele treziri. M-am ridicat spre suprafața lumii

printr-un strat de vise însorite: am înotat printre viziuni fragmentare ale nisipului, pădurii și mării, am gustat iarăși din scoicile sărate și ațoase, și m-am tolănit împreună cu Hilary Bond în căldură și întunecime.

Apoi, încetul cu încetul, m-am deșteptat complet.

Eram întins pe o suprafață rigidă. Spinarea mea, care răspunse cu un junghi când am încercat să mă mișc, era destul de reală; la fel și picioarele rășchirate, brațele, degetele tremurânde, șuietul ca de motor al aerului prin nări și duduital sângelui în vene. Am rămas culcat într-o beznă totală și desăvârșită, însă acel neînsemnat amănunt, care odinioară m-ar fi îngrozit, părea acum incidental, căci eram din nou viu, înconjurat de zgomotele mecanice ale propriului meu trup. Am simțit un acces de ușurare, pură și intensă, și am scos un chiuit de bucurie!

M-am ridicat în capul oaselor. Când mi-am pus mâinile pe podea, am descoperit niște particule zgrunțuroase, ca și cum un strat de nisip ar fi fost așezat pe o suprafață mai rigidă. Deși purtam doar cămașa, pantalonii și ghetetele, îmi era tare cald. Am rămas în beznă deplină, însă ecourile acelui strigăt nesăbuit îmi reveniră repede în urechi și am avut senzația că mă aflu într-un spațiu închis.

Mi-am plimbat privirea dintr-o direcție în cealaltă, căutând o ușă sau o fereastră, însă fără vreun rezultat. Cu toate acestea, am devenit conștient că un lucru îmi îngreuna capul – ceva îmi atârna de nas iar când am ridicat mâinile să investighez, am dat peste o pereche de ochelari grei ce-mi stăteau pe față, cu lentilele integrate în ramă.

Am pipăit acest dispozitiv nepractic, și încăperea a fost inundată de o lumină intensă.

La început am fost orbit și am strâns din pleoape. Mi-am smuls ochelarii și am descoperit că lumina dispăru, lăsându-mă iarăși cufundat în întuneric. Iar când mi i-am pus la loc, strălucirea reveni.

N-a trebuit să-mi solicit prea mult inteligența ca să-mi dau scama că bezna constituia realitatea și că lumina îmi era furnizată chiar de ochelari – pe care îi activasem într-un mod necorespunzător. Într-un fel, aceștia reprezentau echivalentul ochelarilor lui Nebogipfel, dar bietul Morloc îi pierduse în furtuna din Paleocen.

După ce ochii mi se obișnuiră cu lumina, m-am ridicat în picioare și m-am cercetat. Eram întreg și, se părea, nevătămat: pe mâini și pe brațe nu puteam să văd nicio urmă care să amintească de acțiunea acelei difuze creaturi piramidale pe pielea mea. Am remarcat o serie de semne albe, totuși, în materialul cămășii de tercot și al pantalonilor; când am trecut cu degetele peste ele, am descoperit niște tigheluri încrețite, de parcă asupra veșmintelor mele s-ar fi efectuat niște reparații improprii.

Mă găseam într-o încăpere cu lungimea de vreo douăsprezece picioare și cam tot atât de înaltă – era cea mai bizară cameră pe care o vizitasem în toate peregrinările mele prin timp de până acum. Ca să v-o închipuiți, trebuie să începeți cu o odaie de hotel de la sfârșitul secolului al XIX-lea. Însă încăperea nu fusese construită după modelul dreptunghiular, obișnuit în vremea mea; era, mai degrabă, un con rotunjit, ce aducea, întrucâtva, cu interiorul unui cort. Nu se

vedeau nicio ușă și nicio mobilă de vreun fel. Podeaua fusese acoperită cu un strat uniform de nisip, unde am putut vedea niște adâncituri în locul în care dormisem.

Pe pereți se aflau un tapet cam fistichiu – o chestie purpurie, catifelată – și un fel de tocuri de ferestre, dotate cu draperii grele. Dar în acele tocuri nu erau geamuri, ci numai niște panouri acoperite cu același tapet catifelat.

În cameră nu exista nicio sursă de lumină. În schimb, o lucoare difuză și constantă impregna aerul, precum razele soarelui într-o zi noroasă. Cu toate acestea, mă încredințasem că iluminarea nu era ceva fizic, ci un soi de efect produs, mai degrabă, de ochelarii mei. Tavanul de deasupra era ornamentat, decorat cu niște picturi extraordinare. Din loc în loc, am izbutit să disting în cascada barocă crâmpoșe de forme umane, însă atât de amestecate și de distorsionate, încât era cu neputință să înțelegi întregul: nu era ceva grotesc, ci stângaci și confuz – ca și cum artistul ar fi avut măiestria lui Michelangelo și viziunea unui copil retardat. Elementele, îmi închipuiam eu, erau ale unei camere dintr-un hotel ieftin din zilele mele, dar metamorfozate în această geometrie ciudată, izvorâte parcă dintr-un vis!

M-am plimbat prin încăpere, și ghetele îmi scrâșniră pe nisipul aspru. N-am descoperit nicio deschizătură în pereți, nici cel mai mic semn de ușă. Într-o parte a odăii se găsea un cubicul, cu latura cam de trei picioare, făcut din porțelan alb. Când am pășit de pe nisip pe platforma de porțelan, aburul începu să suiere, de-a dreptul pe neașteptate, din niște orificii

practicate în pereți. M-am dat înapoi, uluit, și jeturile încetară; vaporii rămași îmi mângâiară chipul.

Am descoperit o serie de vase mici, așezate pe nisip. Erau cam cât palma de mari și puțin adânci, precum farfurioarele. Unele dintre vase conțineau apă, iar altele porții de mâncare: poame, nuci, bace și alte asemenea lucruri simple, însă nimic recognoscibil cu adevărat. Însetat fiind, am secăt două dintre recipientele cu apă. Mi-am dat seama că erau destul de incomode la utilizare; profilurile lor insuficient de adânci mă cam făceau să vărs conținutul pe bărbie, și se asemănau mai puțin cu cănile, mi-am zis eu, decât farfuriile ce se folosesc pentru a se da de băut unui câine ori unei pisici. Am ciugulit un pic din hrană; gustul fructelor era fad, dar acceptabil.

După aceasta, am rămas cu mâinile și buzele lipicioase, și m-am uitat după o chiuvetă sau niște facilități igienice. Firește, așa ceva nu exista, și am fost nevoit să mă spăl cu conținutul altuia dintre acele micuțe vase de apă și să-mi șterg fața cu un colț al cămășii.

Am cercetat ferestrele false și am sărit în sus, încercând să ating desenele stângace de pe tavan, dar fără vreun rezultat; suprafața zidurilor și a dușumelei era netedă precum coaja de ou, însă impenetrabilă. Am săpat în nisipul de pe podea și am descoperit că ajungea până la o adâncime de nouă inci sau un picior; sub el se găsea un mozaic alcătuit din fragmente viu colorate, oarecum într-un stil roman, dar, la fel ca și plafonul, mozaicul nu reprezenta un portret sau o scenă pe care să o pot recunoaște, ci, mai degrabă, o harababură trunchiată de desene.

Eram complet singur, iar de dincolo de pereți nu percepeam niciun sunet: niciun sunet în universul meu, de fapt, cu excepția freamătului propriei mele respirații și a bătăilor inimii – exact acele zgomote a căror revenire o întâmpinasem cu o asemenea vigoare, atât de recent!

După o perioadă, se făcură simțite anumite necesități umane. Am rezistat acestor presiuni cât am putut, dar, în cele din urmă, am fost silit să recurg la săparea unor gropi nu prea adânci în nisip, cu scopul de a mă ușura.

În timp ce stăteam deasupra primei gropi, am simțit cea mai cumplită jenă din viață. M-am întrebat ce părere or fi având oamenii stelari ai acestui îndepărtat an 1891 despre spectacolul pe care îl dădeam!

Când am obosit, m-am așezat în nisip, cu spatele lipit de peretele încăperii. La început mi-am păstrat ochelarii, însă am descoperit că lumina era prea puternică pentru a mă odihni, așa că mi i-am scos și i-am ținut înfășurați pe mână câtă vreme am dormit.

Astfel începu sejurul meu în acea colivie bizară. Pe măsură ce frica inițială îmi dispăru, o plictiseală neostoită puse lent stăpânire pe mine. Detenția îmi amintea de perioada petrecută în Cușca de Lumină a Morlocilor, iar de *acolo* scăpasem fără dorința de a mai repeta vreodată experiența. Am ajuns să consider că *orice*, până și intruziunea pericolului, ar fi fost preferabil rămânerii în această temniță monotonă, fără nici cea mai mică deschidere. Exilul în Paleocen – la cincizeci de milioane de ani depărtare de cel mai apropiat ziar – mă vindecase de vechiul imbold de a

citi, am impresia; totuși, din când în când, mă gândeam că aveam să o iau razna din pricina lipsei unei persoane cu care să discut.

Castroanele cu mâncare și apă se umpleau de fiecare dată când dormeam. N-am descoperit mecanismul prin care se producea acest lucru. N-am văzut dovada vreunor mașinării generatoare, cum erau cele ale Morlocilor, și nici n-am fost martor vreodată la umplerea din nou a unui vas de către cineva care să te ducă cu gândul la un servitor. O dată, ca experiment, m-am culcat cu un vas sub corp. Când m-am trezit, am simțit sub coaste o senzație de ud. Ridicându-mă, am găsit că bolul era din nou plin cu apă, ca printr-un miracol.

Am ajuns la concluzia ezitantă că, într-un fel anume, un dispozitiv subtil aflat chiar în boluri *asambla* conținutul – ori din substanța vaselor, ori din aer. M-am gândit – deși nu aveam deloc chef să cercetez acest aspect – că reziduurile mele îngropate fuseseră descompuse de aceleași mecanisme discrete. Era o perspectivă bizară și nu foarte ispititoare.

2. Experimente și reflecții

După trei sau patru zile, am simțit nevoia de a mă spăla așa cum se cuvenea. Dar, conform celor spuse, aici nu exista nimic care să aducă cu o instalație sanitară, iar eu nu mai eram mulțumit cu igiena pisicească pe care o puteam face folosindu-mă de vasele pentru apă potabilă. Duceam dorul unei băi sau, mai mult, al unui scăldat în Marea Paleocenului.

Mi-a trebuit ceva vreme – poate că în acest punct mă socotiți cam nătâng – până să-mi îndrept atenția spre cubicul de porțelan pe care l-am descris, ignorat la prima mea explorare șovăielnică a încăperii. M-am apropiat acum de acel compartiment și am pus un picior pe baza de porțelan. Aburul țâșni iarăși din pereți.

Dintr-o dată m-am dumerit. Cu o săgeată de entuziasm, mi-am lepădat ghetele și veșmintele – am păstrat ochelarii, totuși – și am intrat în micuțul cubicul. Vaporii se învolburară pretutindeni în jurul meu; transpirația începu să-mi iasă din piele, iar ochelarii mi se umeziră. Mă așteptasem ca aburii să se răspândească prin toată încăperea, transformând-o într-un soi de saună. Însă aceștia se limitară la spațiul cubiculului, fără îndoială, grație unui soi de dispozitiv ce utiliza diferențele de presiune a aerului.

Aceasta îmi era baia, la urma urmei: nu era întocmită cu facilitățile din vremea mea, dar de ce ar fi trebuit să fie? Casa din Petersham Road era pierdută într-o Istorie diferită, de fapt. Mi-am adus aminte că romanii, bunăoară, nu cunoscuseră săpunul

ori detergenții; fuseseră nevoiți să apeleze la acest gen de fierbere ca să-și scoată mizeria din pori. Iar în cazul meu, curățatul cu ajutorul aburilor se dovedi foarte eficace, deși, în lipsa bureților de care se serviseră romanii, am fost silit să-mi utilizez unghiile pentru a îndepărta din piele mizeria acumulată.

Când am ieșit din saună, am căutat o modalitate de a mă usca, dat fiind că-mi lipsea un prosop. M-am gândit, cu îndărătnicie, să-mi întrebuițez hainele, dar apoi, lovit de inspirație, m-am îndreptat spre nisip. Am descoperit că materia granulată, deși îmi cam zgâria pielea, absorbea umezeala foarte bine.

Experiența cu sauna îmi prilejui niște reflecții. Oare cum putusem să fiu așa de mărginit încât să deduc cu atâta greutate funcționalitatea unui dispozitiv mult prea evident? La urma urmei, în propria mea vreme existaseră multe regiuni ale lumii ce nu cunoșteau plăcerile instalațiilor sanitare moderne și ale căzilor de porțelan - chiar o mare parte din cartierele Londrei, de fapt, dacă era să se dea crezare celor mai sordide povești din *Pall Mall Gazette*.

Era limpede că necunoscuții oameni stelari ai acestei epoci se străduiseră din greu să-mi pună la dispoziție o încăpere în care să pot viețui. În definitiv, acum mă găseam într-o Istorie radical diferită, și poate că stranietatea acestei camere - lipsa unor facilități igienice recognoscibile, neobișnuitul tip de hrană și așa mai departe - nu era atât de semnificativă sau de ieșită din comun precum îmi părea mie.

Îmi fuseseră oferite elementele unei camere de hotel din propria mea vreme, dar acestea erau amestecate cu ceea ce păreau niște dispozitive

sanitare care datau din perioada nașterii lui Cristos; iar în ceea ce privea hrana, castroanele cu nuci și poame din care se așteptau să ciugulesc păreau mai potrivite pentru îndepărtatii mei strămoșii culegători de fructe – să spunem, cu patruzeci de mii de ani înainte să mă nasc.

Era un talmeș-balmeș, o amestecătură de fragmente din epocile disparate ale omului! Însă am crezut că întrevăd în asta un soi de tipar.

M-am gândit la separația dintre mine și locuitorii acestei lumi. De la întemeierea Primei Londre trecuseră cincizeci de milioane de ani de dezvoltare – mai mult de o *sută de ori* distanța evolutivă dintre mine și Morloci. În asemenea ere de neimaginat, timpul se comprimă – aidoma tasării straturilor de rocă sedimentară sub greutatea depozitelor de deasupra – până ce intervalul dintre mine însumi și Caius Iulius Cezar, sau chiar dintre mine și clipa în care cei dintâi reprezentanți ai genului Homo au pășit pe Pământ – care îmi părea atât de enorm, din perspectiva *mea* – se reducea, practic, la zero.

Ținând cont de toate acestea, am cugetat eu, gazdele mele nevăzute se descurcaseră frumușel cu condițiile care m-ar fi putut face să mă simt confortabil.

În orice caz, se părea că așteptările mele, chiar și după toate peripețiile, erau încă bine înrădăcinate în secolul în care mă născusem, și într-o mică parte a globului! Acesta era un gând supărător – o recunoaștere a propriei mele micimi spirituale așa că am consacrat ceva vreme, șovăielnic, introspecției. Dar, cum din fire nu sunt o persoană meditativă, în curând, m-am trezit din nou plângându-mă de

condițiile izolării. În nerecunoștința mea, îmi doream libertatea înapoi, deși nu vedeam niciun mijloc de a o obține.

Cred că am rămas în cușca aceea vreo două săptămâni. Când surveni eliberarea mea, aceasta se petrecu brusc și pe neașteptate.

M-am trezit în întuneric.

M-am ridicat în capul oaselor, fără ochelari. La început n-am putut să-mi dau seama ce mă tulburase, dar apoi am auzit sunetul încet, domol și îndepărtat al unei *răsufări*. Era cel mai subtil dintre zgomote – aproape imperceptibil și am știut că, dacă s-ar fi înălțat de pe străzile Richmondului, la primele ore ale dimineții, nu m-ar fi deranjat. Însă *aici*, simțurile îmi fuseseră ascuțite de îndelungata izolare, *aici* nu mai auzisem de vreo paisprezece zile niciun sunet – în afara șuierului ușor al băii de aburi – care să nu fie generat de mine. Mi-am pus ochelarii pe față, și lumina îmi inundă ochii. Am clipit ca să-mi alung lacrimile, nerăbdător să văd.

Ochelarii îmi arătară o strălucire blândă, precum cea a clarului de lună, pătrunzând în cameră. În peretele celulei mele era *deschisă o ușă*. Avea o formă romboidală, cu un prag înălțat la vreo șase inci de podea, și era tăiată într-un toc fals de fereastră.

M-am sculat în picioare, mi-am tras cămașa pe mine – căci mă obișnuisem să dorm cu ea pe post de pernă rudimentară – și am trecut prin cadrul ușii. Volumul acelei respirații ușoare crescuse și – suprapus peste ea, aidoma susurului unui pârau peste un vânticel – am deslușit gânguritul lichid al unui glas, un

sunet aproape uman, o voce pe care am recunoscut-o instantaneu!

Ușa dădea într-o altă încăpere, având cam aceeași formă și mărime cu a mea. Însă aici nu existau ferestre false, nici încercări stângace de decorațiuni și nici nisip pe podea; în schimb, pereții erau de un cenușiu simplu, metalic, și se puteau observa câteva ferestre, acoperite cu paravane, precum și o ușă cu un mâner simplu. Nu exista niciun fel de mobilă, iar camera era dominată de un singur artefact imens: mașina-piramidală – sau alta identică – pe care o văzusem ultima oară, când începuse să mi se târască încet și dureros pe trup. Am spus înainte că avea înălțimea unui om și era corespunzător de lată la bază; suprafața sa părea metalică, aproximativ, însă cu un aspect complex, care se modifica încontinuu. Dacă vă închipuiți un cadru piramidal mare, de șase picioare, acoperit cu o puzderie de furnici-soldat metalice, agitate, atunci veți avea esența ei.

Dar această monstruozitate de-abia îmi atrase atenția, căci exact în fața ei, și aparent uitându-se în interiorul piramidei cu un soi de ocular, stătea Nebogipfel.

Am avansat, împleticindu-mă, și am întins brațele bucuros. Însă Morlocul rămase pur și simplu pe loc, răbdător, și nu reacționează la prezența mea.

— Nebogipfel, am zis eu, nici nu pot să-ți spun cât sunt de încântat că te-am găsit. Credeam că o s-o iau razna acolo, din pricina singurătății!

Am văzut că unul dintre ochii săi – cel rănit, dreptul – era acoperit de ocular; acest tub se extinse către piramidă, contopindu-se cu corpul aceluși obiect, iar

dispozitivul părea complet năpădit de mișcarea furnicilor miniaturale ce înveleau piramida. M-am uitat la asta cu oarece repulsie, căci mie unuia nu mi-ar fi convenit să mi se introducă un asemenea dispozitiv în orbită.

Celălalt ochi al lui Nebogipfel, cel liber, se roti înspre mine, enorm și cenușiu-roșiatic.

— De fapt, *eu* sunt cel care te-am găsit și am cerut să te văd. Și, indiferent de starea ta mentală, observ că ești sănătos, măcar, spuse el. Ce-ți mai fac degerăturile?

Acele cuvinte mă tulburară.

— Care degerături?

Mi-am frecat pielea, însă știam prea bine că n-avea nici urmă de rană.

— Atunci s-au descurcat excelent, zise Nebogipfel.

— Cine?

— Constructorii Universali.

Prin aceasta am considerat că se referea la mașina-piramidală și la semenii ei.

Am observat cât de dreaptă îi era postura, cât de netedă și de țesălată îi era blana. Mi-am dat seama că în această lumină selenară n-avea nevoie de ochelari, așa cum aveam eu, pentru a-i ajuta vederea; în mod limpede, aceste încăperi ale noastre fuseseră realizate ținându-se cont mai mult de nevoile sale decât de-ale mele.

— Arăți bine, Morlocule, am rostit eu, călduros. Piciorul ți-a fost îndreptat, la fel și brațul rupt.

— Constructorii au izbutit să-mi remedieze până și cele mai vechi dintre răni. Mărturisesc sincer că acum sunt la fel de sănătos ca atunci când am urcat pentru prima oară în Mașina Timpului.

— Ți-au remediat totul, cu excepția ochiului, am spus eu cu un oarecare regret, căci mă refeream la organul pe care i-l distrusesem complet în spaima și turbarea mea. Îmi închipui că ei – acești Constructori ai tăi – n-au fost capabili să-l salveze.

— Ochiul meu? întrebă Nebogipfel mirat.

Își scoase fața din ocular; tubul îi ieși din țeastă cu un pleoscăit ușor și rămase atârnat de arătarea piramidală, retrăgându-se în carcasa ei metalică.

— Absolut deloc, spuse Morlocul. Eu am *a/les* să fie refăcut în acest fel. Are unele avantaje, deși recunosc că am întâmpinat anumite dificultăți în a le explica Constructorilor dorințele mele...

Se întoarse către mine. Orbita sa era un găvan gol. Restul ochiului îi fusese îndepărtat, și se părea că osul fusese deschis, iar gaura adâncită – și în toată cavitatea scânteia un metal lichid, colcăitor.

3. Constructorul Universal

În contrast cu celula mea modestă, lui Nebogipfel, se dovedi, i se pusese la dispoziție un veritabil apartament. Erau patru camere - fiecare la fel de mare ca a mea și cu o formă relativ conică -, dotate cu uși și ferestre, pe care gazdele noastre nu găsiră de cuviință să mi le ofere și mie. Era limpede că aveau mai multă considerație pentru intelectul lui decât pentru al meu!

Exista aceeași lipsă de mobile pe care o suferisem și eu, însă Morlocii au nevoi mai simple, iar pentru Nebogipfel aceasta nu reprezenta ceva nepotrivit. Într-o încăpere, totuși, am dat peste un obiect bizar: o chestie asemănătoare cu o masă, având cam douăsprezece picioare lungime și șase lățime, cu tăblia acoperită cu un material moale, de culoare portocalie. De-a lungul conturului acestei mese, existau niște orificii, toate tivite cu o substanță dură, care strălucea verzui. Masa avea o formă aproximativ dreptunghiulară, deși marginile ei erau neregulate; pe ea se găsea o singură bilă albă, dintr-un material dens. Când am împins bila pe tăblie, aceasta se rostogoli destul de bine, deși, în lipsa unei învelitori din postav, căpătă o viteză un pic cam mare și ricoșă de pernele de pe margine cu o soliditate satisfăcătoare.

Am încercat să descopăr vreun înțeles mai adânc al acestui dispozitiv, dar din toate lucrurile posibile - așa cum veți fi ghicit din descrierea mea nu se aseamnă cu nimic mai mult decât cu o masă de biliard! La

Început m-am întrebat dacă reprezenta, cumva, un alt ecou distorsionat al unei camere de hotel din secolul al XIX-lea – dar, dacă era așa, constituia o alegere destul de bizară, căci, lipsind ceva de genul tacurilor și având numai o singură bilă, nu prea urma să-mi ofere cine știe ce distracție.

Uluit, am abandonat masa și am verificat ușile și ferestrele. Ușile se deschideau cu mâner simple, care erau apucate și întoarse, însă dădeau doar în alte încăperi ale apartamentului sau în camera mea inițială; nu exista nici o ieșire spre lumea de dincolo. Am descoperit, totuși, că panourile ce acopereau ferestrele transparente puteau fi ridicate și, pentru întâia oară, am fost în măsură să inspectez acest nou 1891, acest *Alb Pământ*.

Punctul de observație se afla la câteva mii de picioare, sau mai mult, de nivelul solului! Se părea că ne găseam în vârful unui imens turn cilindric, ale cărui ziduri le puteam vedea coborând dedesubtul meu. Tot ce am zărit îmi întări prima impresie din clipa în care aruncasem ultima privire peste marginea cronobilului, exact înainte ca gerul să mă doboare: aceea că mă aflam într-o lume luată pe vecie în stăpânire de Gheață. Văzduhul avea culoarea oțelului cenușiu, iar uscatul era înghețat – un alb-sur, aidoma osului lăsat pradă intemperiei, fără vreo urmă din acel albăstrui atrăgător, care se zărește uneori pe întinderile de omăt mai frumoase. Uitându-mă acum, am putut să disting foarte limpede cât de înspăimântător de stabilă era starea acestei lumi, exact așa cum o descriesese Nebogipfel: lumina zilei scânteia crâncenă pe coaja de Gheață cu cicatrice, care fereca Pământul, iar albul carapacei ce

cuprindea întreaga lume reflecta căldura Soarelui înapoi în haznaua Spațiului. Sărmanul Pământ era mort, captiv la baza acestei stabilități climaterice de gheață, pentru eternitate - era Stabilitatea finală a Morții.

Din loc în loc, se vedea câte un Constructor - cu aceeași formă ca al nostru, de-aici din apartamentul lui Nebogipfel - stând în peisajul înghețat. Fiecare Constructor era întotdeauna singur, șezând acolo ca un monument prost clădit - o pată de oțel gri pe albul de os al Gheții. Nu l-am văzut niciodată pe vreunul dintre ei deplasându-se! Parcă pur și simplu ar fi *apărut* în locurile în care se găseau, reasamblându-se singuri, poate, din aer. (Într-adevăr, după cum am descoperit mai târziu, această primă teorie a mea nu era departe de adevăr.)

Deși mort, Pământul nu era lipsit de semnele inteligenței. Existau și alte clădiri enorme - ca a noastră - răspândite în peisaj. Aveau forme geometrice simple: cilindri, conuri și cuburi. Cuibul meu de vulturi dădea către Sud și Vest, iar de-acolo am fost în stare să observ aceste mărețe edificii risipite prin ținut până la Battersea, Fulham, Mitcham și chiar mai departe. În medie, se găseau cam la o milă distanță unele de-altele, din câte puteam să estimez, iar întreaga panoramă - întinderile de Gheață, Constructorii muți, răzlețele clădiri anonime - alcătuia o Londră sumbră, inumană.

M-am întors la Nebogipfel, care stătea lângă Constructorul său. Învelișul metalic al creaturii undui și prinse să strălucească, ca și cum ar fi fost suprafața unui iaz înclinat, plin cu pești de metal, ce se mișcau

pe dedesubt, după care o protuberanță – un tub larg de câțiva inci – țâșni afară, licărind în același argintiu al piramidei și îndreptându-se spre chipul supus al lui Nebogipfel.

Am recunoscut acest ritual, bineînțeles; era revenirea aceluia dispozitiv ocular pe care îl remarcasem mai devreme. Într-o clipă, avea să pătrundă în craniul lui Nebogipfel.

Atent, am dat roată Constructorului. Așa cum l-am mai descris, în aparență, Constructorul semăna cu un morman de zgură topită; era animat într-o oarecare măsură – și mobil, căci văzusem acest obiect, ori unul similar, târându-se pe propriul meu trup -, însă nu puteam începe să emit ipoteze cu privire la menirea sa. Cercetându-l îndeaproape, am observat că avea suprafața acoperită de o mulțime de perișori metalici: cili, ca pilitura de fier, care șerpuiau prin aer, foarte activi și inteligenți. Și am avut senzația iritantă, supărătoare pentru ochi, că acolo existau mult mai multe amănunte, dincolo de puterea văzului meu slăbit de bătrânețe. Aspectul acestei pânze dinamice era, în același timp, fascinant și respingător: părea mecanică, dar posedea ceva din esența vieții. Nu simțeam dorința de a o atinge – nu puteam suporta gândul ca acești cili colcăitori să se vâre în pielea *mea* – și nu dispuneam de instrumente cu care să fac sondări. Nu aveam posibilitatea să efectuez un studiu asupra structurii interne a acesteia.

La marginea inferioara a piramidei, am remarcat un anumit grad de activitate. Lăsându-mă în jos, am observat cum minuscule comunități de cili metalici – de mărimea unor furnici, sau mai mici – se detașau neconținut din Constructor. În genere, aceste

fragmente lepădate păreau să se dizolve imediat ce cădeau pe podea, separându-se, fără îndoială, în componente prea mărunte pentru a le putea vedea, dar, la răstimpuri, am zărit cum aceste bucățele abandonate ale Constructorului umblau de colo până colo pe dușumea, tot ca furnicile, spre destinații necunoscute. În mod similar – am observat acum – alte ghemuri de cili răsăreau din pardoseală, escaladau baza Constructorului și se contopeau în substanța lui, de parcă ar fi făcut parte din el dintotdeauna!

I-am atras atenția lui Nebogipfel asupra acestui fenomen.

— Este uluitor, am spus, dar nu-i greu să-ți dai seama ce se petrece. Componentele Constructorului se atașează și se detașează singure. Mișună pe podea – sau poate chiar zboară prin aer, din câte știu sau sunt în stare să percep. Piese abandonate, pesemne că mor, într-un fel – dacă sunt defecte -, ori intră în carcasa scânteietoare a altui Constructor nefericit. La naiba, am rostit eu, probabil că planeta este acoperită cu o pojghiță subțire din acești cili liberi, viermuind în toate direcțiile! Iar după un interval de timp – un secol, poate – trebuie că nu mai rămâne nimic din corpul original al acestei creaturi pe care o vedem noi aici. Toate piesele ei, lucrurile analoge părului, dinților și ochilor, au plecat în vizită la vecini!

— Nu reprezintă o alcătuire unică, zise Nebogipfel. În corpul tău – și în al meu -, celulele mor și sunt înlocuite încontinuu.

— Poate, dar chiar și așa – oare ce înseamnă când afirmăm că acest Constructor de-aici este un individ?

Adică, dacă cumperi o perie, apoi înlocuiești mânerul și după aceea capul, mai ai aceeași perie?

Ochiul cenușiu-roșiatic al Morlocului se întoarse din nou spre piramidă, iar acel tub din metal pătrunse în gaura din chipul său cu un sunet lichid.

— Acest Constructor nu e o singură mașină, ca un automobil, ripostă el. Este un *agregat*, alcătuit din multe milioane de submașini – membre, dacă vrei. Acestea sunt dispuse într-o structură ierarhică, radiind de la un trunchi în crengi și rămurile, după modelul unui arbust. Cele mai mici membre, de la periferie, sunt prea minuscule ca să le poți observa: lucrează la niveluri moleculare sau atomice.

— Dar la ce *bun*, am întrebat eu, sunt aceste membre insectile? Au capacitatea de a împinge atomi sau molecule – dar *de ce*? Ce treabă migăloasă și fără spor!

— Dimpotrivă, zise el, iritat. Dacă ești în stare să acționezi la nivelul fundamental al materiei – și dacă ai suficient timp, și suficientă răbdare –, poți realiza orice. Își ridică privirea către mine. Știi, fără ingineria moleculară a Constructorilor, tu și cu mine nici măcar n-am fi supraviețuit primei confruntări cu Albul Pământ.

— Ce vrei să spui?

— „Operația chirurgicală” care s-a efectuat asupra ta, rosti Nebogipfel, a fost la nivelul celulei, la nivelul la care s-au produs vătămările cauzate de ger...

Nebogipfel îmi descrie, cu detalii înspăimântătoare, cum, în frigul năprasnic care ne afectase, pereții celulelor noastre plesniseră din pricina înghețării și a dilatării substanței conținute

înăuntru – și nicio operație chirurgicală, de genul celor cu care eram obișnuit, nu mi-ar fi putut salva viața.

În schimb, microscopicele membre exterioare ale Constructorului se desprinseseră de corpul părintelui lor și călătoriseră *prin* organismul meu vătămat, reparându-mi, la nivel molecular, țesuturile degerate. Când ajunseseră în cealaltă parte – grosolan vorbind –, îmi ieșiseră din trup și se uniseră din nou cu părintele lor.

Fusesem reconstruit, din interior spre exterior, de o armată de furnici metalice – și la fel și Nebogipfel.

La gândul acesta mă trecu un fior, făcându-mi-se mai frig decât oricând din clipa în care fusesem salvat. Mi-am scărpinat brațele, aproape involuntar, ca și cum aș fi căutat să mă descotorosesc de această infecție tehnologică.

— Dar o asemenea invazie este monstruoasă, am protestat eu. Ideea că acei minusculi lucrători neobosiți, străbătându-mi substanța corpului...

— Am impresia că preferi bisturiile rudimentare și intruzive ale chirurgilor din propria ta epocă.

— Poate că nu, însă...

— Îți aduc aminte că, prin contrast, *tu* n-ai izbutit nici măcar să îndrepti un os fracturat fără a mă lăsa olog.

— Dar asta era altceva. Eu nu sunt medic!

— Și îți închipui că această creatură *este*? În orice caz, dacă preferai să fi murit, fără îndoială că s-ar putea aranja.

— Firește că nu.

Însă mi-am frecat pielea și mi-am dat seama că avea să treacă multă vreme până să mă simt iarăși

confortabil în propriul meu trup reclădit! M-am gândit, totuși, la ceva care să-mi aducă un pic de tihnă.

— Bine măcar, am rostit eu, că aceste membre ale Constructorului sunt, pur și simplu, mecanice.

— Ce vrei să spui?

— Nu sunt *vii*. Dacă ar fi fost...

Își trase fața din Constructor și se uită în ochii mei, găvanul de pe chip lucindu-i cu cili metalici.

— Nu. Te înșeli. Aceste structuri *sunt* vii.

— Ce?

— Conform oricărei definiții rezonabile a cuvântului. Se pot reproduce. Pot manipula lumea exterioară, generând condiții locale de ordine sporită. Au stări interne ce se pot schimba independent de factorii externi, au amintiri care pot fi accesate după voință... Toate acestea reprezintă caracteristici ale Vieții și ale Minții. Constructorii sunt vii *și* conștienți – la fel de conștienți ca mine și ca tine. Mai mult, de fapt.

Acum eram năucit.

— Dar e cu neputință, am zis eu, arătând către dispozitivul piramidal. Asta-i o mașină. Este fabricată.

— M-am mai lovit de limitele imaginației tale și înainte, spuse el cu asprime. De ce ar trebui ca un lucrător mecanic să fie realizat ținându-se cont de restricțiile alcătuirii umane? Cu viața artificială...

— *Viață?*

— ...există posibilitatea de a se explora alte morfologii – alte forme.

Am ridicat o sprânceană către Constructor.

— Morfologia unui boschet de lemn câinesc, bunăoară!

— Și în plus, rosti Morlocul, Constructorul te-ar putea fabrica pe *tine*. Aceasta te face mai puțin viu?

Discuția devenea mult prea metafizică pentru mine! Am dat ocol Constructorului.

— Însă dacă e viu și conștient, constituie o persoană? Sau mai multe? Are un nume? Un *suflet*?

Nebogipfel își răsuci din nou capul către Constructor și lăsa ocularul să-i scurme în chip.

— Un *suflet*? repetă el. Acesta este *descendentul* tău. La fel și eu, pe o altă linie a Istoriei. Eu am un suflet? Dar *tu*?

Se întoarse cu spatele la mine și se uită în inima Constructorului.

4. Camera de biliard

Mai târziu, Nebogipfel mi se alătură în încăperea căreia ajunsesem să-i spun, în gând, Camera de Biliard. Mânca dintr-o farfurie cu un aliment asemănător brânzei.

M-am așezat, destul de posomorât, pe muchia mesei de biliard, jucându-mă cu unica bilă pe suprafața acesteia. Bila era folosită pentru a demonstra un fenomen bizar. O îndreptam către o gaură din partea îndepărtată a mesei, și de cele mai multe ori o nimeream, după care dădeam un ocol pentru a o recupera din punguța de plasă aflată dedesubt. Dar, uneori, parcursul bilei era deviat. Din mijlocul tăbliei goale se auzea un *răpăit* – bila tremura într-un mod bizar, prea repede pentru a o putea urmări -, după care, de obicei, ajungea la destinația intenționată. Totuși, din când în când, bila era abătută semnificativ de la traiectoria pe care i-o imprimasem, iar o dată chiar se întoarse, după acea perturbare semivizibilă, în mâna mea!

— Nebogipfel, ai văzut asta? Este extrem de straniu, am spus. În mijlocul mesei nu pare să existe vreun obstacol. Totuși, o dată din două, drumul acestei bile e afectat.

Am încercat alte câteva demonstrații pentru el, iar Morlocul mă urmări cu un aer amuzat.

— Ei bine, am zis eu, mă bucur că nu disput o partidă la masa asta. Știu o persoană sau două care ar ajunge să se ia la hartă din pricina unor asemenea discrepanțe.

Săturându-mă de joaca mea fără noimă, am așezat bila exact în mijlocul mesei și am lăsat-o acolo.

— Oare care o fi motivul pentru care Constructorii au plasat aici această masă? Adică este singura noastră mobilă masivă – dacă nu-l pui la socoteală și pe Constructor însuși... O fi pe post de masă de snooker, sau de biliard?

Nebogipfel păru uimit de întrebare.

— E vreo diferență?

— Cum să nu! În ciuda popularității sale, snookerul reprezintă numai un joc de îndemânare – o distracție destul de bună să le ocupe timpul ofițerilor plictisiți din India, care l-au inventat -, însă nu se compară cu *știința* biliardului, după părerea mea...

Iar apoi – am văzut clar când se întâmplă -, o a doua bilă țâșni afară dintr-o gaură a mesei, absolut spontan, și începu să se învâртеască direct spre bila mea, care stătea nemișcată în centrul tăbliei.

M-am aplecat mai aproape ca să pot observa.

— Ce naiba se petrece aici?

Bila avansa foarte lent, iar eu am izbutit să deslușesc detaliile de pe suprafața sa. Bila mea nu mai era netedă și albă; după variatele experimente pe care le făcusem, suprafața ei ajunsese să fie împânzită cu o serie de zgârieturi, dintre care una foarte distinctă. Iar această nouă bilă era la fel de plină de zgârieturi.

Când se lovi de bila mea staționară, cu un ciocnet zdravăn, bila cea nouă se opri din pricina impactului, iar cealaltă fu pusă în mișcare de-a lungul mesei.

— Dacă n-aș ști, i-am spus lui Nebogipfel, aș putea să jur că această bilă, care tocmai a răsărit de nicăieri, este aceeași cu prima.

M-am apropiat puțin și am arătat către zgârietura lungă și distinctă.

— O vezi? Aș recunoaște urma asta și pe întuneric... Bilele sunt perfect identice.

— Atunci, rosti calm Morlocul, poate că sunt aceeași bilă.

Acum, bila mea, trimisă într-o parte, se izbi de o margine din partea opusă și ricoșă, iar geometria neregulată a mesei era de așa manieră, încât se îndreptă înapoi în direcția găurii din care ieșise cea de-a doua.

— Și cum e posibil un asemenea lucru? Adică, bănuiesc că o Mașină a Timpului ar putea să aducă două exemplare din același obiect în același loc – gândește-te la mine și la Moses! Dar aici n-am observat niciun dispozitiv temporal. Și care ar fi scopul?

Bila originală își pierduse mult din viteză după diferitele ciocniri, iar atunci când ajunse la gaură, de-abia se mai târa, apoi alunecă în ea și dispăru.

Am rămas numai cu copia bilei care apăruse atât de misterios din gaură. Am luat-o în mână și am examinat-o. Din câte puteam să-mi dau seama, era copia identică a bilei noastre. Iar când am verificat punguța de sub masă – era goală! Bila noastră identică dispăruse, de parcă n-ar fi existat vreodată.

— Ei bine! i-am spus lui Nebogipfel. Masa aceasta este mai buclucașă decât mi-am închipuit. Ce crezi că s-a întâmplat acolo? Oare asemenea lucruri se petrec, după părerea ta, în timpul traiectoriilor perturbate – cu tot acel răpăit – pe care ți le-am arătat mai devreme?

Nebogipfel nu-mi răspunse imediat, dar, după aceasta, se apucă să consacre o parte considerabilă din timpul său - și din al meu - misterului acestei stranii mese de biliard. În ceea ce mă privește, am cercetat-o, sperând să dau de vreun dispozitiv ascuns, însă n-am găsit nimic - niciun vicleșug, nicio capcană secretă care să înghită și să elibereze bilele. În plus, chiar dacă ar fi existat o astfel de scamatorie grosolană, tot ar fi trebuit să găsesc o explicație pentru aparenta identitate dintre bila „veche” și cea „nouă”.

Singurul lucru care îmi atrase atenția - deși în acel moment nu aveam nicio explicație pentru el - era ciudatul licăr verzui de pe conturul găurilor. Mai mult decât orice în lume, acea sclipire mă ducea cu gândul la *Plattnerită*.

Nebogipfel îmi relatează ce aflase de la Constructori.

Prietenul nostru tăcut din camera de zi a lui Nebogipfel era, se părea, un individ dintr-o specie foarte răspândită.

Constructorii populau Pământul, planetele transformate - chiar și stelele.

— Ar fi bine să lași deoparte prejudecățile, îmi zise Morlocul, și să privești aceste creaturi cu mintea deschisă. *Nu* se aseamănă cu oamenii.

— Până aici pot să accept.

— *Nu*, insistă el, nu cred că poți. Pentru început, nu trebuie să-ți imaginezi că acești Constructori au personalități determinate - ca tine sau ca mine. Nu sunt simpli *oameni în armuri de metal*! Sunt ceva calitativ diferit.

— De ce? Pentru că sunt alcătuiți din componente interșanjabile?

— Parțial. Doi Constructori pot să fuzioneze într-unul singur – contopindu-se ca două picături de lichid și constituind o singură ființă -, după care, la fel de ușor, să formeze doi la loc. N-ar fi decât imposibil – și inutil – să cauți originile vreunei piese sau ale alteia.

Auzind aceasta, am fost în măsură să înțeleg cum de nu-i văzusem niciodată pe Constructori deplasându-se prin peisajul acoperit cu gheață de afară. Nu aveau *nevoie* să-și care greutatea trupurilor mari și stângace – dacă nu exista vreo trebuință specială, ca atunci când Nebogipfel și cu mine fuseserăm *reparați*. Pentru un Constructor era suficient să se dezasambleze, în acele componente moleculare pe care le descriesese Nebogipfel. Aceste componente puteau să mișune pe gheață, ca tot atâția viermi!

— Dar e mai mult decât atât în privința conștiinței Constructorilor, reluă Nebogipfel. Constructorii viețuiesc într-o lume pe care noi de-abia ne-o putem închipui – trăiesc într-o *Mare*, dacă vrei, o Mare de *Informație*.

Nebogipfel îmi descrie cum, prin intermediul fonografului și al altor legături, Constructorii Universali erau racordați unii cu ceilalți și cum utilizau aceste conexiuni pentru a discuta neconținut. *Informația* – ca și gândirea și o înțelegere din ce în ce mai profundă – curgea din mintea mecanică a fiecărui Constructor, și cu toții primeau veștile și interpretările de la oricare dintre frații lor: până și de la cei aflați pe cele mai îndepărtate stele.

De fapt, modul de comunicare al Constructorilor era atât de rapid și de atotcuprinzător, încât realmente nu reprezenta un analog al vorbirii umane, afirmă Nebogipfel.

— Dar *tu* ai dialogat cu ei. Ai reușit să obții Informație de la ei. Cum așa?

— Imitând propriile lor metode de interacțiune, răspunse Nebogipfel. Arată grijuliu cu degetul înspre orbita sa. A trebuit să fac acest sacrificiu.

Ochiul natural îi scânteie.

Nebogipfel căutase o cale, dacă exista vreuna, de a-și cufunda creierul imens în Marea de Informație despre care pomenise. Prin orbită, era capabil să absoarbă Informație direct din acea Mare – fără ca aceasta să treacă prin mediul convențional al vorbirii.

M-am trezit tremurând la gândul unei astfel de invazii peste întunericul confortabil din propriul meu craniu!

— Și consideri că *merită*? I-am întrebat. Acest sacrificiu al ochiului?

— O, da. Mai mult decât atât... Uite ce-i, acum te-ai lămurit cum vine treaba cu acești Constructori? Constituie alt ordin de viață – uniți nu doar prin comunicarea la un nivel fizic grosier, ci prin punerea în comun a experiențelor. Îți poți imagina cum ar fi să exiști într-un asemenea mediu de Informație precum cel al Mării lor?

Am căzut pe gânduri. Mi-am adus aminte de seminariile de la Societatea Regală – de acele dezbateri fructuoase în care o concepție nouă erau pusă la bătaie, apoi vreo treizeci de minți agile se războiau pe ea, reformulând-o și rafinând-o pe cât era posibil – sau chiar de unele dintre vechile mele cine

de joia, când, cu ajutorul unor cantități apreciabile de vin, vălmășagul ideilor putea să devină atât de dens și de rapid, încât era greu de spus unde se oprea din vorbă unul și unde continua altul.

— Da, mă întrerupse Nebogipfel când i-am relatat acest ultim fapt. Da, exact așa. Înțelegi? Însă în cazul acestor Constructori Universali, astfel de conversații se desfășoară, încontinuu *și cu viteza luminii*, iar gândurile trec direct din mintea unuia în mintea altuia. Și într-un asemenea noian de comunicare, cine poate stabili unde se termină conștiința *unuia* și unde începe conștiința *altuia*? Acesta este gândul meu, amintirea *mea*, ori sunt ale tale? Te-ai lămurit? Îți dai seama de implicații?

Pe Pământ – poate pe fiecare lume locuită – trebuie că existau niște uriașe Minți centrale, compuse din milioane de Constructori, contopiți laolaltă în imense entități asemănătoare lui Dumnezeu, ce conservau spiritul rasei. Într-un sens, afirmă Nebogipfel, rasa însăși era conștientă.

Am avut din nou sentimentul că mă afundam prea adânc în metafizică.

— Toate astea sunt lucruri fascinante, am rostit eu, și este posibil să fie adevărate, dar poate că ar trebui să ne concentrăm asupra aspectelor practice ale propriei noastre situații. Ce au de gând să facă cu tine și cu mine? M-am întors către Constructorul nostru răbdător, care ședea acolo, strălucind, în mijlocul podelei. Ce-i cu individul acesta? am întrebat. Toate treburile astea despre conștiință și așa mai departe sunt foarte frumoase, însă ce vrea el? De ce este aici? De ce ne-a salvat viețile? Și ce intenții are cu noi acum? Sau e o problemă la care acești oameni

mecanici lucrează cu toții împreună – ca albinele într-un stup, uniți de acele Minți colective despre care ai vorbit așa că, de fapt, ne aflăm în fața unei *specii* cu scopuri comune?

Nebogipfel își frecă bărbia. Se apropie de Constructor, se uită în ocularul său, iar după câteva minute, eforturile i-au fost răsplătite prin ieșirea, *dinăuntrul corpului scânteietor al Constructorului*, a unei farfurii cu acel aliment searbăd, asemănător brânzei, din care văzusem o cantitate atât de mare în secolul lui Nebogipfel. Într-adevăr, nu era mai oribil decât generarea de materiale din Podeaua Sferei Morlocilor, dar exista ceva în legătură cu amestecul lichid de Viață și Mecanism al Constructorului care îmi trezea repulsie. Mi-am luat gândul, cu hotărâre, de la speculații cum ar fi cele referitoare la sursa propriei mele hrane și ape!

— Nu-i putem socoti pe acești Constructori ca fiind *uniți*, zise Nebogipfel. Sunt *conectați*. Însă nu împărtășesc un scop comun – în același fel, să spunem, ca diferitele componente ale propriei tale personalități.

— De ce nu? Asta ar părea absolut logic. Cu o comunicare perfectă și continuă, nu mai există nicio neînțelegere – niciun conflict...

— Nu este așa. Totalitatea universului mental al Constructorilor e mult prea vastă.

Se referi din nou la Marea de Informație și descrie felul în care structurile de gânduri și reflecții – cuprinzătoare, în evoluție, evanescente – apăreau și dispăreau, ridicându-se din materia primă a acestui ocean de cuget.

— Structurile despre care vorbim sunt analoge teoriilor științifice ale propriei tale vremi - supuse constant presiunii descoperirilor recente și intuițiilor noilor gânditori. Această lume de înțelegere nu rămâne imobilă, pricepi... Și în plus, adu-ți aminte de prietenul tău, Kurt Gödel, care ne-a învățat că niciun ansamblu de cunoștințe nu poate fi algoritmat și dus până la completitudine. Marea de Informație este instabilă. Ipotezele și intențiile care apar din ea sunt complexe și polimorfe; rareori există unanimitate absolută printre Constructori asupra vreunui punct. Este ca o neconținută dezbatere creatoare, iar în interiorul acestei dezbateri, e posibil să ia naștere diferite facțiuni: grupări de cvasi-indivizi, care se adună în jurul unui plan. Se poate afirma că acești Constructori sunt uniți prin dorința de a spori înțelegerea speciei lor, însă *nu* și în privința mijloceleur prin care se realizează acest deziderat. De fapt, se poate emite supoziția conform căreia, cu cât mai avansat este procesul de gândire, cu atât iau ființă mai multe facțiuni, deoarece cu atât lumea pare mai complicată... Iar astfel, rasa progresează.

Mi-am amintit de cele ce îmi spusese Barnes Wallis cu privire la noua ordine a dezbaterilor parlamentare, în 1938, unde Opoziția fusese practic scoasă în afara legii ca activitate criminală - o abatere de energie de la unica abordare justă a lucrurilor! Dar, dacă ceea ce îmi relata Nebogipfel era corect, atunci însemna că *nu* poate exista niciun răspuns universal valabil la nicio problemă dată: așa cum aflaseră acești Constructori, diversitatea viziunilor reprezintă o trăsătură necesară a universului în care ne găsim!

Nebogipfel își mestecă tacticos „brânza”, iar când termină, împinse farfuria înapoi în substanța Constructorului, unde fu absorbită – pentru el nu reprezenta nicio problemă, m-am gândit, căci era un proces atât de asemănător cu Podeaua activă a propriei sale Sfere natale.

5. Albul Pământ

Am petrecut multe ore singur, ori împreună cu Nebogipfel, la ferestrele apartamentului nostru.

N-am văzut vreo urmă de viață animală sau vegetală pe suprafața Albului Pământ. Din câte puteam să-mi dau seama, eram izolați în micuța noastră capsulă de lumină și căldură, în vârful aceluia imens turn, și nu am părăsit-o niciodată, în toată perioada cât am stat acolo.

Noaptea, văzduhul de dincolo de geamuri era în general senin, doar cu o ușoară umbră de nori cirus în înalturile atmosferei secătuite, ucigătoare. Dar, în pofida acestei limpezimi – tot nu puteam înțelege de ce -, nu se zărea nicio stea, ori mai degrabă se zăreau foarte puține, o mână, în comparație cu multitudinea de stele ce scânteiaseră odinioară deasupra Pământului. Observasem acest lucru chiar în clipa în care ajunsesem aici, dar am impresia că îl socotisem un efect al gerului sau al tulburării mele. Faptul că se confirma acum, când mă aflam la căldură și cu capul limpede, era supărător – poate cel mai straniu aspect din această lume nouă.

Luna – acel răbdător corp însoțitor – încă se învârtea în jurul Pământului, trecând prin fazele sale cu o ritmicitate imemorială, dar întinderile ei străvechi rămăseseră pătate cu verde. Lumina ei nu mai era o strălucire de argint rece, ci scălda peisajul Albului Pământ în cea mai blândă lucoare a verdeții, returnând pe Terra un ecou al vegetației de care se bucurase odinioară și ea, și care acum era închistată

sub nemiloasa Gheață. Am remarcat din nou licărul, venit parcă de la un astru captiv, care lucea continuu către noi dinspre extremitatea estică a Lunii. Prima mea ipoteză fusese aceea că vedeam reflecția Soarelui de la un lac selenar, însă scânteierea era atât de constantă încât, în cele din urmă, am decis că trebuie să aibă o menire. Mi-am închipuit că era o *oglinďă* - o structură artificială - ridicată, poate, în vârful vreunui munte lunar și orientată în așa fel încât reflecția ei să cadă întotdeauna pe Pământ. În ceea ce privește rostul unui astfel de dispozitiv, mi-am imaginat că poate dăinuia din vremea când degradarea condițiilor atmosferice, aici, pe Muma Terra, nu ajunsese atât de profundă încât să alunge oamenii de pe suprafața planetei, ci, probabil, era doar atât de severă încât să provoace colapsul culturilor care supraviețuiseră până atunci.

Mi i-am închipuit pe locuitorii Lunii, *Seleniții*, cum ar fi putut să-și zică, trăgându-se din Umanitate. Pesemne că Seleniții urmăriseră desfășurarea mortală a cumplitelor incendii ce izbucniră pe scoarța Pământului sufocat de oxigen. Seleniții știuseră că pe Pământ încă trăiau oameni - dar erau oameni decăzuți din starea de civilizație, oameni care viețuiau ca sălbaticii, ca animalele chiar, alunecând iarăși într-o ipostază prerațională. Poate că ruina Pământului îi afectase și pe ei, căci era posibil ca societatea selenită să nu aibă capacitatea de a rezista fără provizii de la Mama Terra.

Poate că Seleniții fuseseră îndurerați pentru rudele lor din lumea-mamă, însă nu posedaseră mijloacele de a ajunge la ele... așa că au încercat să le transmită un *semnul*. Au construit imensa lor oglinďă - avea,

pesemne, o jumătate de milă în diametru, ori mai mult – pentru a fi vizibilă peste distanțele interplanetare.

Seleniții poate chiar avuseră în minte un țel mai ambițios decât o simplă apariție pe cer. De pildă, făcând lumina oglinzii intermitentă și utilizând astfel un echivalent al codului Morse, poate că au transmis instrucțiuni despre agricultură sau inginerie – secretele pierdute ale motorului cu aburi, bunăoară – în orice caz, ceva mai de folos decât pure mesaje de noroc.

Dar fără vreun rezultat. În cele din urmă, pumnul Glaciației se încleștase în jurul uscatului, iar grandioasa oglindă lunară a fost abandonată, când oamenii dispăruseră de pe Pământ.

Oricum, asta era speculația mea, în vreme ce mă uitam pe ferestrele turnului; nu dețineam nicio modalitate de a afla dacă aveam dreptate – căci Nebogipfel nu era capabil să citească această nouă Istorie a Umanității până la asemenea detalii. Totuși, strălucirea acelei oglinzi izolate de pe Lună deveni pentru mine un simbol deosebit de elocvent al prăbușirii Umanității.

Noaptea, cea mai șocantă trăsătură a cerului nostru nu o constituia Luna, nici măcar lipsa stelelor, ci enormul disc, ca din plasă, de zece ori mai mare decât Luna, pe care îl remarcasem de când sosisem. Această structură era extraordinar de vie și însuflețită de mișcare. Închipuiți-vă o pânză de păianjen, poate luminată din spate, cu picături de rouă atârând și lunecând pe suprafața ei; acum vizualizați o sută de păianjeni minusculi târându-se pe acea structură, lent, dar vizibil, în mod evident trudind pentru a

consolida și a extinde construcția – iar apoi proiectați această imagine pe un fundal de multe mii de spațiu interplanetar – și vă veți face o idee despre ceea ce vedeam!

Discul se distingea cel mai clar în primele ceasuri ale dimineții – poate în jurul orei trei -, iar atunci eram în stare să observ niște fire fantomatice de lumină, diafane și subțiri, care se ridicau, din partea îndepărtată a Pământului, și ieșeau din atmosferă, spre disc.

Am discutat despre aceste aspecte cu Nebogipfel.

— Este de-a dreptul extraordinar... parcă acele raze ar alcătui un fel de greement din lumină, ce leagă discul de Pământ, astfel încât tot ansamblul seamănă cu o velă care tractează Pământul în spațiu printr-un vânt spectral!

— Limbajul tău este pitoresc, spuse el, dar surprinde ceva din savoarea acelui proiect.

— Ce vrei să spui?

— Este, într-adevăr, o velă, zise Morlocul. Însă nu tractează Pământul. Mai degrabă, Pământul oferă un suport pentru vântul care o pune în mișcare.

Nebogipfel îmi descrie acest nou tip de iaht spațial. Avea să fie construit în spațiu, spuse el, căci ar fi fost mult prea fragil pentru a fi transportat de pe Pământ pe orbită. Vela sa consta, în mod esențial, dintr-o oglindă, și vântul care o umfla era *lumina* – căci particulele de lumină ce cad pe o suprafață reflectorizantă generează o forță de împingere, exact ca moleculele de aer ce alcătuiesc o briză.

— „Vântul” provine de la o serie de fascicule de lumină coerentă, generate de proiectoare montate la sol și având dimensiunile unui oraș, spuse Morlocul.

Este vorba de acele fascicule pe care le-ai considerat ca niște „fire” ce leagă planeta de velă. Presiunea luminii este mică, dar constantă, și dă un randament extraordinar în transferarea accelerației – mai ales atunci când se ajunge aproape de viteza luminii.

El își închipuia că acești Constructori nu aveau să călătorească pe o astfel de navă ca entități discrete, precum pasagerii marilor vase din vremea mea. Mai degrabă, probabil că se dezasamblau, și permiteau componentelor lor să roiască și să se îmbine în structura navei. La destinație, urmau să se reasambleze în Constructori determinați, luând forma cea mai adecvată pentru lumile pe care aveau să le descopere.

— Însă care e destinația iahtului spațial, după opinia ta? Luna, una dintre planete sau...

În maniera lui seacă, lipsită de dramatism, tipică Morlocilor, Nebogipfel rosti:

— Nu. *Stelele*.

6. Generatorul de multiplicitate

Nebogipfel își continuă experimentele cu masa de biliard. În mod repetat, bila întâlnea acea neregularitate bizară pe care o observasem în mijlocul mesei, iar de câteva ori am avut impresia că observ bile de biliard – mai multe *copii* ale originalului – apărând de nicăieri și interferând cu traiectoria jucăriei noastre. Uneori, bila ieșea din aceste coliziuni și își continua drumul pe care l-ar fi urmat dacă n-ar fi existat anomalia; alteori, totuși, era deviată pe altă traiectorie, iar o dată sau de două ori, am observat genul de incident pe care l-am descris mai devreme, în care o bilă *staționară* era scoasă din repaus, fără intervenția mea ori a lui Nebogipfel.

Toate astea constituiau un joc amuzant – și era limpede că se petrecea ceva dubios – dar, nici dacă m-ai fi picat cu ceară, n-aș fi fost în stare să pricep ce anume, în ciuda indiciului strălucirii de Plattnerită din jurul găurilor. Singura mea observație a fost aceea că, cu cât bila se deplasa mai încet, cu atât era mai probabil să-i fie deviată traiectoria.

Morlocul însă deveni treptat din ce în ce mai fascinat de toate acestea. Se cufunda în carcasa răbdătorului Constructor, scormonind iarăși în Marea de Informație, și ieșea de-acolo cu câte un alt crâmpei de informație pe care îl pescuise – murmură pentru sine, în acel dialect lichid și obscur al neamului său după care dădea fuga drept la masa de biliard, pentru a-și verifica noile cunoștințe.

În cele din urmă, păru gata să-mi împărtășească ipotezele sale și mă convocă din baia mea de abur. M-am șters cu cămașa și m-am grăbit după el în Camera de Biliard; picioarele lui mici, înguste, lipăiră pe podeaua dură în vreme ce aproape fugea înapoi la masă. Era mai entuziast decât țineam minte să-l fi văzut vreodată.

— Cred că înțeleg pentru ce anume este masa aceasta, zise el, pe nerăsuflăte.

— Da?

— Este... cum să formulez? Este numai o demonstrație, doar un pic mai mult decât o jucărie – însă reprezintă *un Generator de Multiplicitate*. Pricepi?

Mi-am ridicat mâinile, dezarmat.

— Mă tem că nu pricep deloc.

— Îți este destul de familiar conceptul Multiplicității de Istoriei, acum...

— Așa ar *trebui*! Reprezintă fundamentul explicației tale cu privire la Istoriile divergente pe care le-am vizitat.

Cu fiecare clipă, cu fiecare eveniment – am rezumat eu –, Istoria se bifurcă. Umbra unui fluture poate cădea *aici* ori *acolo*, glonțul asasinului poate să dea greș și să treacă fără a produce vătămări, *sau* poate să se împlânte fatal în inima unui rege... Fiecărui rezultat posibil al unui eveniment îi corespunde o altă versiune a Istoriei.

— Iar toate aceste Istории sunt *reale*, am rostit, și – dacă înțeleg eu corect – stau una lângă alta, într-o A Patra Dimensiune, aidoma paginilor unei cărți.

— Foarte bine. Și, de asemenea, îți dai seama că acțiunea unei Mașini a Timpului – inclusiv a prototipului tău – izbutește să provoace bifurcații mai

ample, să genereze noi Istorii... unele dintre ele, imposibile *fără* intervenția Mașinii – cum e aceasta! Arată cu mâna împrejur. Dacă n-ar fi existat dispozitivul tău, care a declanșat succesiunea de evenimente, oamenii n-ar fi fost transportați niciodată înapoi în Paleocen. Iar acum nu ne-am fi aflat la capătul a cincizeci de milioane de ani de modificări inteligente ale cosmosului.

— Îmi dau seama de toate acestea, am spus eu, ajuns la limita răbdării. Însă ce legătură au cu masa?

— Uite! Pune o singură bilă să se învâртеască pe masă. Aceasta e bila noastră. Trebuie să ne închipuim *multe* Istorii – un mănunchi întreg – luând naștere în jurul bilei, în fiecare moment. Cea mai *probabilă* Istorie, bineînțeles, este aceea care conține traiectoria clasică – adică o rostogolire în linie dreaptă a bilei pe suprafață. Însă celelalte Istorii – învecinate, și unele totuși extrem de divergente – există în paralel. Este posibil chiar, deși foarte improbabil, ca într-una dintre aceste Istorii agitația termică a moleculelor bilei să se combine în așa fel încât să o determine să sară prin aer și să te lovească drept în ochi.

— Foarte bine.

— Acum..., zise Morlocul, trecând cu degetul pe buza celei mai apropiate găuri. Această garnitură verzuie constituie un indiciu.

— Este Plattnerită.

— Da. Găurile se comportă ca niște Mașini ale Timpului miniaturizate – limitate ca scop și dimensiune, însă foarte eficiente. Și, după cum ai văzut din propria noastră experiență, când Mașina Timpului operează – când obiectele călătorească în viitor sau în trecut pentru a se întâlni cu ele însele lanțul

cauză-efect poate fi distrus, iar Istoriile se dezvoltă ca buruienile...

Îmi aminti de bizarul incident cu bila staționară la care fusesem martori amândoi.

— Acesta este, probabil, cel mai clar exemplu privind cele descrise de mine. Bila stătea în repaus pe masă – bila *noastră*, o vom numi. Apoi, un *duplicat* al bilei noastre a ieșit dintr-o gaură și a pus în mișcare bila noastră. Bila noastră s-a îndreptat către o margine, a ricoșat și a căzut într-o gaură, lăsând *duplicatul* în repaus pe masă, exact în poziția originalului. După aceea, bila noastră a călătorit *înapoi* prin timp – pricepi – și a ieșit din buzunar în trecut...

— Și s-a ciocnit cu ea însăși, după care și-a ocupat propriul său loc. M-am uitat la masa cu aspect nevinovat. La naiba. Nebogipfel – acum m-am lămurit! Într-adevăr era aceeași bilă. Stătea bine mersi pe masă, dar, din pricina posibilităților stranii ale călătoriei temporale, a fost în stare să execute un cerc prin timp și să se pună singură în mișcare!

— Ai înțeles, spuse Morlocul.

— Dar ce anume a făcut ca bila să se deplaseze în primă instanță? Niciunul dintre noi nu i-a imprimat vreun ghiont către gaură.

— Nu era nevoie de un „ghiont”, rosti Nebogipfel. În prezența unor Mașini ale Timpului – și tocmai acesta este scopul demonstrației – trebuie să abandonezi vechile idei de cauzalitate. Lucrurile nu mai sunt atât de simple! Coliziunea cu duplicatul reprezenta numai o posibilitate pentru bilă, pe care tabla ne-a demonstrat-o. Pricepi? În prezența unei Mașini a Timpului, cauzalitatea este atât de afectată,

încât până și o bilă în repaus este înconjurată de un număr infinit de asemenea posibilități bizare. Întrebările tale despre „cum a început?” sunt lipsite de sens, vezi bine: este o buclă cauzală închisă – nu a existat o Primă Cauză.

— Așa, o fi, am spus eu, dar, uite ce-i, încă am o senzație nelămurită în legătură cu toate acestea. Să revenim iarăși la cele două bile de pe masă – sau, mai degrabă, la singura bilă *reală* și la duplicatul ei. Brusc, există de două ori mai mult material decât înainte! De unde a venit totul?

El mă privi drept în ochi.

— Te preocupă violarea Legilor de Conservare – apariția sau dispariția Masei.

— Exact.

— N-am observat ademenirea probleme când ai plonjat în timp, în căutarea alter ego-ului tău mai tânăr. Căci și asta a fost în egală măsură – ba chiar mai mult – o violare a tuturor Principiilor de Conservare!

— Totuși, am rostit eu, refuzând să mă las iritat, obiecția este justificată, nu?

— Într-un sens, răspunse Nebogipfel. Dar numai în sensul îngust, monoistoric. Constructorii Universali studiază de secole aceste paradoxuri ale călătoriei în timp. Sau, mai bine-zis, aceste paradoxuri *aparente*. Și au formulat un tip de Legi de Conservare valabil în Dimensiuni mai mari ale Multiplicității de Istorie. Să începem cu un obiect – cum ai fi tu însuși. Dacă, în orice moment dat, *adaugi* o copie a ta – care poate fi absentă, deoarece ai călătorit la mare depărtare în trecut sau în viitor – și apoi *scazi* toate copiile *prezente de două ori* – deoarece unul dintre voi a

călătorit în trecut -, atunci descoperi că suma, în final, rămâne constantă - există „realmente” un singur tu, indiferent de câte ori ai călătorit în josul ori în susul axei timpului. Așadar, *avem* Conservare, într-un anumit fel - chiar dacă, la un moment din orice Istorie dată, s-ar putea *părea* că Legile de Conservare sunt încălcate, întrucât există brusc doi tu, ori niciunul.

După ce am cugetat mai mult, am înțeles.

— Ai de-a face cu un paradox numai dacă îți restrângi gândirea la o singură Istorie, am observat eu. Paradoxul dispare, dacă gândești în termeni de Multiplicitate.

— Corect. Exact așa cum sunt rezolvate problemele de cauzalitate, în cadrul mai cuprinzător al Multiplicității. Vezi tu, masa este capabilă să ne demonstreze aceste posibilități extraordinare... Este capabilă să utilizeze tehnologia Mașinii Timpului pentru a ne arăta plauzibilitatea - nu, *existența* - Istoriilor Multiple divergente la nivel macroscopic. Într-adevăr, poate selecta anumite Istории demne de interes. Are o alcătuire foarte subtilă.

Nebogipfel îmi povesti mai multe despre Legile Multiplicității pe care le descoperiseră Constructorii.

— Se pot imagina situații, spuse el, în care Multiplicitatea de Istории este de *zero*, de *unu* sau de *mai multe*. Este de *zero* dacă acea Istorie este imposibilă - dacă este autocontradictorie. O Multiplicitate de *unu* este situația imaginată de filosofi voștri de început - de generația lui Newton, poate - în care, în orice punct al timpului, se desfășoară un singur curs ale evenimentelor, consistent și imuabil.

Mi-am dat seama că descria viziunea mea inițială – și naivă – asupra Istoriei, ca un fel de încăpere enormă, mai mult sau mai puțin fixă, prin care Mașina Timpului pe care o realizasem avea să-mi permită să călătoresc după voie.

— O traiectorie „periculoasă” pentru un obiect – de pildă, persoana ta, sau bila noastră de biliard – este una care poate ajunge la o Mașină a Timpului, rosti el.

— Ei bine, asta-i limpede, am spus eu. E limpede că am despicat noi Istorie în stânga și în dreapta din clipa în care Mașina Timpului a fost pusă în funcțiune pentru prima dată. Realmente periculos!

— Da. Și cu cât mașina, sau succesorii săi, sapă tot mai adânc în trecut, cu atât Multiplicitatea generată tinde către *infinit*, iar divergențele dintre noile variante ale Istoriei devin mai ample.

— Dar, am ripostat eu, ușor frustrat, să revenim la problema în discuție – care este scopul acestei mese? Este doar o scamatorie? De ce ne-au dat-o Constructorii? Ce încearcă să ne comunice?

— Nu știu, zise el. Nu încă. Este dificil... Marea de Informație este întinsă, iar printre Constructori există multe facțiuni. Informația nu mi se oferă în mod liber, pricepi? Trebuie să adun tot ce pot, să o înțeleg în modul cel mai adecvat și să elaborez astfel o interpretare... Am impresia că printre ei există o facțiune care are un plan – un Proiect imens – ale cărui linii generale de-abia sunt în stare să le deslușesc.

— Și care este natura acestui Proiect?

Drept răspuns, Nebogipfel spuse:

— Uite, știu că există multe, poate un număr infinit de Istorie ce iau naștere din fiecare eveniment.

Închipuie-te pe tine însuși în două astfel de Istории învecinate, separate de, hai să spunem, detaliile ricoșeului bilei tale de biliard. Acum ce crezi, oare ar putea cele două exemplare ale tale să comunice unul cu celălalt?

M-am gândit la acest lucru.

— Am discutat despre asta înainte. Nu văd cum ar fi posibil. O Mașină a Timpului m-ar duce pe o singură ramificație a Istoriei. Dacă m-aș întoarce în timp pentru a schimba ricoșeul bilei, atunci m-aș aștepta să călătoresc în viitor și să observ o diferență, deoarece se pare că, dacă Mașina provoacă o bifurcație, tinde să urmeze Istoria nou-generată. Nu, am rostit încrezător. Cele două versiuni ale mele n-ar putea să comunice.

— Nici măcar dacă îți pun la dispoziție orice mașină imaginabilă sau orice aparat de măsură?

— Nu. Ar exista câte două exemplare ale fiecărui asemenea dispozitiv – fiecare la fel de desprins de geamănul său cum aș fi și eu.

— Foarte bine. Asta este o poziție rezonabilă, și care poate fi susținută. Se bazează pe prezumția implicită că Istoriile gemene, după dedublare, nu se afectează una pe cealaltă în niciun fel. Tehnic vorbind, tu presupui că Operatorii Mecanicii Cuantice sunt lineari... *însă* – și acum acea notă de entuziasm reveni în glasul său – s-a demonstrat că e posibil să existe o cale de a comunica cu cealaltă Istorie, *dacă*, la un nivel fundamental, universul nostru și geamănul său ar rămâne întrețesute. Dacă în Operatorii Cuantici există cea mai neînsemnată cantitate de Nonlinearitate – aproape prea nesemnificativă pentru a fi detectată...

— Atunci, o astfel de comunicare ar fi cu putință?

— *Am văzut-o realizată...* în Mare, adică... Constructorii au reușit, însă doar la cea mai redusă scară experimentală.

Nebogipfel îmi descrie ceea ce denumea „fonograful Everett” - „după savantul secolului XX, din Istoria *ta*, care a avut primul acest vis. Firește că acești Constructori au altă titulatură, dar nu este ușor de reprodus în engleză”.

Nonlinearitățile despre care vorbea Nebogipfel se produceau la cel mai subtil nivel.

— Trebuie să-ți închipui că faci o măsurare - poate spinul unui atom.

Îmi descrie interacțiunea „Nonlineară” dintre spinul unui atom și câmpul său magnetic.

— Universul se dedublează, firește, în funcție de rezultatul experimentului. Pe urmă, *după* experiment, permiți atomului să treacă prin câmpul Nonlinear. Acesta e Operatorul Cuantic anormal, despre care am pomenit. Apoi, după cum se dovedește, poți să aranjezi lucrurile de așa manieră încât acțiunea *ta* într-o Istorie să depindă de o decizie luată în cea de-a *doua* Istorie...

Intră într-o sumedenie de amănunte referitoare la aceasta, implicând aspectele tehnice ale ceea ce el numea „dispozitivul Stern-Gerlach¹”, însă le-am lăsat să treacă peste mine, preocupându-mă să înțeleg ideea centrală.

¹ Dispozitiv magnetic cu ajutorul căruia Otto Stern (1888-1969) și Walther Gerlach (1899-1979) au demonstrat experimental , în 1920, proprietățile ondulatorii ale particulelor elementare, oferind cea dintâi dovadă a cuantificării spațiului; interpretările cu privire la rezultatele unui experiment cu un dispozitiv Stern-Gerlach dublu constituie una dintre problemele deschise ale mecanicii cuantice actuale (n. trad.).

— Așadar, l-am întrerupt eu, este posibil? Îmi spui că acești Constructori au inventat asemenea aparate de comunicație inter-Istorii? Masa noastră reprezintă așa ceva?

La acest gând, încep să mă cuprindă înflăcărea. Toată trăncăneala despre bile de biliard și spinul atomilor era foarte frumoasă, dar, dacă aș fi fost capabil să discut printr-un fonograf Everett cu alter ego-urile mele din alte Istории – poate cu căminul meu din Richmond, din 1891...

Dar Nebogipfel fu nevoit să mă dezamăgească.

— Nu, răspunse el. Nu încă. Masa utilizează efectul nonlinear, însă numai ca să... ăăă... să *pună în evidență* anumite Istории. Cel puțin există o oarecare selecție, un oarecare control, asupra procesului, dar... Efectele sunt atât de mici, înțelegi? Iar Nonlinearitățile sunt suprimate de evoluția timpului.

— Da, am rostit eu cu nerăbdare, dar care este părerea ta? Plasând masa de biliard aici, Constructorul nostru încearcă să ne spună că toate chestiunile acestea – Nonlinearitatea și comunicația între Istории – sunt foarte importante pentru noi?

— Poate, răspunse Nebogipfel. Însă în mod neîndoielnic sunt importante pentru *el*.

7. Moștenitorii mecanici ai omului

Nebogipfel refăcu fragmentar istoria Umanității, întinsă de-a lungul a cincizeci de milioane de ani. O mare parte din această frescă era cu titlu de probă, mă avertiză el – un edificiu de ipoteze, fondat pe puținele fapte lipsite de echivoc pe care izbutise să le recupereze din Marea de Informație.

Omul și descendenții săi inițiaseră, probabil, câteva valuri de colonizare siderală, spuse Nebogipfel. În timpul călătoriei noastre prin timp, asistaserăm la lansarea unei generații de asemenea nave, din Orașul Orbital.

— Nu este dificil să construiești o navă interstelară, zise el, dacă dai dovadă de *răbdare*. Îmi închipui că prietenii tăi din 1944 lăsați în Paleocen ar fi avut posibilitatea să realizeze un astfel de vehicul la doar un secol sau două după ce i-am părăsit. E nevoie de o unitate de propulsie, firește – o rachetă chimică, ionică sau cu laser, sau poate o velă solară de tipul celei pe care am observat-o. Și există diverse strategii de a întrebuința resursele sistemului solar pentru a scăpa de atracția Soarelui. De pildă, poți să treci pe lângă Jupiter și să folosești masivitatea planetei ca să-ți îndrepti astronava spre Soare. Cu o accelerație la periheliu, atingi extrem de ușor viteza de evadare solară.

— Și apoi ai scăpat din sistemul solar?

— La destinație, ar fi necesar un proces invers – exploatarea puțurilor gravitaționale ale stelelor și ale planetelor – pentru a te opri în noul sistem.

Efectuarea unei astfel de călătorii ar putea dura zece, o sută de *mii* de ani, așa de mari sunt hăurile dintre stele...

— O mie de secole? Însă cine e în stare să supraviețuiască atât? Ce navă - numai problema alimentelor...

— Nu sesizezi esențialul, spuse Nebogipfel. Nu s-ar trimite *oameni*. Nava ar fi un robot. O *mașină* cu capacități de manipulare și inteligență cel puțin echivalente cu cele ale unui om. Sarcina unei astfel de mașini ar fi să exploateze resursele sistemului astral de destinație - utilizând planetele, cometele, asteroizii, pulberea stelară, orice s-ar putea să găsească - pentru a clădi o colonie.

— „Roboții” tăi, am remarcat eu, seamănă cu prietenii noștri, Constructorii Universali.

Nebogipfel nu răspunse.

— Pot înțelege utilitatea trimiterii unui aparat pentru a culege informații. Însă mai mult decât atât, care ar fi scopul? Unde este *rostul* unei colonii fără oameni?

— Dar o astfel de mașină este capabilă să realizeze *orice*, dacă dispune de resurse și de suficient timp, spuse Morlocul. Cu tehnologia sintetizării celulelor și cea a uterelor artificiale, ar putea să producă chiar și oameni, pentru a popula noua colonie. Pricepi?

Aici am protestat - căci perspectiva mi se părea nefirească și dezgustătoare - până ce mi-am amintit, cu greutate, că odinioară asistasem la „fabricarea” unui Morloc, exact într-o asemenea manieră!

— Dar cea mai importantă sarcină a sondei, reluă Nebogipfel, ar fi aceea de a obține *alte copii după ea însăși*. Acestea ar fi alimentate - de pildă, cu gaze

extrase din stele – și expediate către sisteme stelare și mai îndepărtate. Și astfel, încet, dar sigur, colonizarea Galaxiei ar avansa.

— Totuși, am obiectat eu, chiar și așa, ar fi nevoie de foarte mult *timp*. Zece mii de ani pentru a ajunge la cea mai apropiată stea, care se găsește la câțiva ani-lumină depărtare....

— Patru...

— Iar Galaxia însăși...

— Are un diametru de o sută de mii de ani-lumină. Ar fi lent. Migrația prin Galaxie ar semăna cu expansiunea moleculelor în vid, zise el. Cel puțin la început. Dar coloniile ar putea începe să interacționeze unele cu celelalte, înțelegi? S-ar putea crea Imperii, risipite printre stele. Alte grupări s-ar opune Imperiilor. Dispersia s-ar încetini și mai mult... Însă ar continua, inexorabil. Prin asemenea tehnologii ca acelea pe care le-am descris, ar fi nevoie de zeci de milioane de ani pentru a se finaliza colonizarea Galaxiei – *dar s-ar putea realiza*. Și, de vreme ce ar fi imposibil să chemi înapoi sau să schimbi direcția sondelor mecanice, o dată lansate, colonizarea s-ar realiza. *Trebuie* că s-a realizat până acum, la cincizeci de milioane de ani de la întemeierea Primei Londre. Cele dintâi generații de Constructori au fost, am impresia, produse cu constrângeri antropocentrice încorporate în conștiința lor. Însă acești Constructori nu erau simple dispozitive mecanice – erau entități simțitoare. Iar când au plecat în Galaxie, explorând lumi nevisate de om și reclădindu-se, au trecut repede mult dincolo de înțelegerea Umanității și au sfârșit limitările creatorilor lor... Mașinile s-au eliberat din lanțuri.

— Sfinte Sisoe! am exclamat eu. Nu-mi închipui că militarii din acea epocă îndepărtată au acceptat ideea cu brațele deschise.

— Da, au fost războaie... Datele sunt fragmentare. În orice caz, într-o asemenea confruntare nu putea exista decât un singur învingător.

— Iar cu oamenii ce s-a întâmplat? Cum au reacționat la toate acestea?

— Unii bine, alții rău. Nebogipfel își înclină un pic fața și își rotește ochii. Tu ce crezi? Oamenii constituie o rasă diversă, cu obiective multiple și eterogene - până și în vremea ta. Închipuie-ți cât de deosebite au devenit lucrurile atunci când s-au răspândit într-o sută, într-o mie de sisteme stelare. Și Constructorii, la rândul lor, s-au fragmentat rapid. Sunt mai uniți ca specie decât a fost omul vreodată, din pricina naturii lor fizice, dar, cu ajutorul volumului de Informație mult mai mare la care au acces, scopurile lor au devenit mult mai complexe și mai variate.

Însă, cu tot acest conflict, spuse Nebogipfel, lenta Cucerire a stelelor continuase.

Lansarea primei astronave marcase cea mai mare deviație la care asistasem până acum față de istoria mea originală, neperturbată.

— Oamenii - prietenii tăi, Oamenii Noi - au schimbat tot ce avea legătură cu lumea, chiar la o scară *cosmică*, geologică. Mă întreb dacă poți înțelege...

— Ce?

— Mă întreb dacă poți înțelege, *realmente*, sensul unui milion de ani, ori sensul a zece milioane, a cincizeci.

— Ei bine, așa s-ar cădea. Am traversat asemenea intervale, împreună cu tine, în drumul până în Paleocen și înapoi.

— Însă ai călătorit printr-o Istorie lipsită de inteligență. Uite, ți-am vorbit despre migrațiile interstelare. Dacă Minții i se dă ocazia să opereze la astfel de dimensiuni...

— Am văzut ce s-a putut face cu Pământul.

— Mai mult decât atât, mai mult decât o singură planetă! *Mintea*, cu acțiunea sa perseverentă, de termită, este în stare să submineze până și urzeala universului, murmură Nebogipfel, dacă are la dispoziție suficient timp... Chiar și *noi*, care ne găseam la numai jumătate de milion de an de câmpiile Africii, am capturat un soare... Privește cerul. *Unde sunt astrele?* Cu ochiul liber, de-abia se mai zărește vreo stea pe firmament. Acesta este anul 1891, sau pe-aproape, amintește-ți! Nu poate exista vreun motiv cosmologic pentru dispariția stelelor, în comparație cu bolta propriului tău Richmond. Cu ochii mei adaptați la întuneric, am posibilitatea să văd un pic mai mult decât tine. Și îți spun că acolo se află o serie de puncte roșietice: este radiație infraroșie – căldură.

Atunci am avut un șoc mental, de o forță aproape fizică.

— Este adevărată, am rostit. *Este adevărată...* ipoteza ta referitoare la cucerirea galactică. Dovada ei este vizibilă, chiar în văzduh! Pesemne că stelele au fost acoperite – aproape toate – de *cochilii artificiale*, aidoma Sferei voastre, a Morlocilor. M-am uitat țintă la bolta goală. Doamne Sfinte, Nebogipfel; ființele

umane - și mașinile lor - au schimbat pământ și Cerurile!

— Era inevitabil să se ajungă la asta, o dată ce a fost lansat primul Constructor, înțelegeți?

M-am holbat la acel firmament întunecat, strivit de un simțământ al sublimului. Nu atât aspectul schimbat al cerului mă copleșea într-o asemenea măsură, ci gândul că toate acestea - pe de-a întregul, până la capătul cel mai îndepărtat al Galaxiei - fuseseră provocate de lovitura pe care eu o dădusem Istoriei cu Mașina Timpului!

— Înțeleg că oamenii au părăsit Pământul, am spus. Instabilitatea climaterică ne-a alungat aici. Însă în alte locuri - am fluturat mâna -, undeva *acolo*, trebuie să mai trăiască bărbați și femei, în acele cămine răzlețe!

— Nu, replică Nebogipfel. Constructorii văd pretutindeni, adu-ți aminte. Știu totul. Și eu n-am descoperit nici cea mai mică dovadă a existenței unor oameni ca tine. O, ici-colo, s-ar putea să mai găsești niște creaturi biologice care se trag din om - însă la fel de deosebite, în felul lor, față de forma *ta* umană ca și mine. Iar *pe mine* m-ai socoti om? În plus, entitățile biologice sunt în marea lor majoritate degenerare...

— Nu mai există *oameni adevărați*?

— Există descendenți ai omului *pretutindeni*. Dar nicăieri nu vei da de o făptură care să fie mai înrudită cu tine decât, să spunem, o balenă sau un elefant...

I-am citat ce îmi aduceam aminte din Charles Darwin: „Judecând după trecut, putem deduce cu certitudine că niciuna dintre speciile vii nu își va

transmite nealterate asemănările într-un viitor îndepărtat...”

— Darwin avea dreptate, rosti cu blândețe Nebogipfel.

Gândul că, din întreaga mea rasă, rămăsesem doar eu în Galaxie era greu de acceptat, și am amuțit, privind stelele acoperite. Oare fiecare dintre acele globuri grandioase era la fel de locuit ca Sfera lui Nebogipfel? Mintea mea fecundă începu să populeze enormele structuri-lumi cu descendenți ai oamenilor adevărați – cu oameni-pești și oameni-păsării cu oameni de foc și oameni de gheață – și m-am întrebat cu ce istorisiri s-ar fi întors un Gulliver nemuritor, dacă ar fi putut să colinde din lume în lume, vizitând feluritele odrasle ale Umanității.

— Poate că oamenii au dispărut, continuă Nebogipfel. Toate speciile biologice, la o scară temporală suficient de vastă, dispar. Însă *Constructorii* nu pot să piară. Înțelegi de ce? La Constructori, esența rasei nu e forma – biologică sau de alt fel -, ci Informația pe care rasa a strâns-o și a stocat-o. Iar aceasta este nemuritoare. O dată ce o specie s-a lăsat pe mâinile unor astfel de Copii, plămădiți din Metal, Mecanisme și Informație, ea nu *poate* muri. Pricepi asta?

M-am întors către panorama Albului Pământ de dincolo de fereastra noastră. Pricepeam, da, pricepeam totul, numai că prea bine!

Oamenii lansaseră acești lucrători mecanici către stele, pentru a descoperi noi lumi, pentru a întemeia colonii. Mi-am imaginat un asemenea uriaș galion de lumină plecând de pe Pământul ce devenise neîncăpător, licărind spre înalturile văzduhului, mai

mic, și mai mic, până când albastrul îl înghițișe... Existau un milion de povești pierdute, m-am gândit eu, despre modul în care oamenii ajunseseră să facă față gravitațiilor stranii, unor gaze diferite și necunoscute, și tuturor provocărilor spațiului.

A fost o migrație epocală - care a schimbat natura cosmosului -, dar demararea sa a constituit, poate, un ultim efort, un ultim spasm înainte de prăbușirea civilizației pe Lumea-Mamă. Confrunțați cu dezintegrarea atmosferei, oamenii de pe Pământ au devenit din ce în ce mai slabi, mai neputincioși - ca dovadă stătea jalnica oglindă de pe Lună -, iar în cele din urmă, au *murit*.

Apoi însă, mult mai târziu, pe Pământul pustiu, s-au întors mașinile colonizatoare trimise de om - sau descendenții lor, Constructorii Universali, extrem de sofisticați. Constructorii se trăgeau din oameni - dar trecuseră mult dincolo de fruntariile a ceea ce erau în stare să realizeze aceștia, fiindcă se descotorosiseră de bătrânul Adam și de toate rudimentele fiarelor și târâtoarelor ascunse în trupul și în spiritul lui.

M-am lămurit în întregime! Pământul fusese repopulat, însă nu de om, ci de Moștenitorii Mecanici ai Omului, care se întorseseră, schimbați, de la stele.

Iar *toate* acestea se propagaseră din micuța colonie întemeiată în Paleocen. Hilary întrezărise ceva, mi-am spus eu: remodelarea cosmosului se depănase din acel pâlc firav de douăsprezece persoane, din acea sămânță cu nimic ieșită din comun, sădită la cincizeci de milioane de ani adâncime.

8. O propunere

Timpul se scurgea lent, în acel loc bizar, închis.

În ceea ce îl privea pe Nebogipfel, acesta părea foarte mulțumit cu rânduielile noastre. Își petrecea cea mai mare parte a fiecărei zile cu chipul lipit de carcasa lucitoare a Constructorului Universal, cufundat în Marea de Informație. Avea puțină vreme, sau răbdare, pentru mine; reprezenta în mod clar un efort – o pagubă – pentru el să abandoneze bogatul filon de înțelepciune străveche și să se confrunte cu ignoranța mea, și cu dorința mea chiar și mai primitivă de companie.

Am început să mă învârtesc de colo până colo, fără rost, prin apartament. M-am înfruptat din farfuriile cu mâncare, am folosit baia de aburi, m-am jucat cu masa Multiplicității, m-am uitat pe fereastră către un Pământ care, pentru mine, era la fel de neospitalier ca suprafața lui Jupiter.

N-aveam nimic de făcut! Și, copleșit de acest sentiment al inutilității – căci acum mă aflu atât de departe de casa și de propriii mei semeni, încât nu eram în stare să-mi dau seama cum aș putea să trăiesc -, am început să mă prăbușesc tot mai adânc în depresie.

Iar apoi, într-o bună zi, Nebogipfel veni la mine, cu ceea ce el numea o *propunere*.

Ne aflam în camera în care ședea prietenul nostru Constructorul, la fel de gheboșat și de placid ca

întotdeauna. Nebogipfel, ca de obicei, era conectat la Constructori prin tubul din cili licăritori.

— Trebuie să pricepi fundalul tuturor acestora, zise el, iar ochiul său natural se roti în așa fel, încât să mă poată privi. Pentru început, trebuie să pricepi că țelurile Constructorilor sunt foarte diferite de cele ale speciei tale, sau de cele ale speciei mele.

— Asta este de înțeles, am spus eu. Numai deosebirile fizice...

— Trece dincolo de asta.

În mod obișnuit, când intram în asemenea discuții - în care eu mă alegeam cu rolul ageamiului -, Nebogipfel dădea semne de nervozitate, de un dor precum cel al somonilor de a se întoarce în adâncurile luminoase ale Mării de Informație. De data aceasta, totuși, discursul său era răbdător și premeditat, și mi-am dat seama că avea nefiresc de multă grijă cu ceea ce voia să spună.

Am început să mă simt neliniștit. În mod clar, Morlocul avea impresia că trebuia să mă *înduplece* în privința unui anumit lucru!

Continuă să vorbească despre scopurile Constructorilor.

— Vezi tu, o specie nu poate supraviețui mult timp dacă ea continuă să ducă povara motivărilor străvechi pe care *tu* o suporți. Fără nicio supărare.

— Nu mă supăr, am răspuns sec.

— Mă refer, firește, la teritorialitate, agresiune, rezolvarea prin violență a diferendelor... Modelele imperialiste și altele de acest fel devin de neimaginat atunci când tehnologia evoluează dincolo de un anumit punct. Cu arme de puterea Bombei cu carolinum, din *die Zeitmaschine* - ori mai rău -,

lucrurile trebuie să se schimbe. Un bărbat din propria ta epocă a spus că inventarea armelor atomice a schimbat totul, în afara modurilor de gândire ale Umanității.

— Nu pot să contrazic această teză, am rostit, întrucât am senzația că - după cum spui și tu - limitele Umanității, vestigiile bătrânului Adam, au fost cel puțin suficiente pentru a ne doborî... Însă cum rămâne cu scopurile supraoamenilor tăi din metal, ale Constructorilor?

El ezită.

— Într-un anume sens, o specie, privită în ansamblu, nu *are* scopuri. Oare oamenii aveau alte obiective comune, în vremea ta, cu excepția acelorora de a continua să respire, să mănânce și să se reproducă?

Eu am scos un mormăit.

— Obiective pe care le are chiar și cel mai primitiv bacil.

— Dar în ciuda acestei complexități - consider eu -, se pot *clasifica* scopurile unei specii, în funcție de starea de dezvoltare și de resursele indispensabile ca atare.

O civilizație preindustrială, zicea Nebogipfel - și eu mă gândisem la Anglia în Evul Mediu -, are nevoie de materii prime pentru hrană, haine, asigurarea căldurii și așa mai departe.

Însă, o dată cu dezvoltarea Industriei, materiile pot fi substituite unele cu celelalte, pentru a rezolva deficitul unei anumite resurse. Și astfel, necesitățile-cheie devin capitalul și forța de muncă. O asemenea stare ar descrie secolul meu, și mi-am dat seama cum se puteau într-adevăr privi, în mod generic,

activitățile omenirii din acel veac tenebros, ca fiind puse în mișcare de competiția pentru acești doi factori esențiali: munca și capitalul.

— Dar mai există o etapă dincolo de cea industrială, spuse Nebogipfel. Este faza *postindustrială*. Propria mea rasă a pătruns în această etapă – am rămas acolo cea mai mare parte din jumătatea de milion de ani de până la venirea ta – însă este o etapă fără sfârșit.

— Explică-mi ce înseamnă asta. Dacă forța de muncă și capitalul nu mai sunt determinante pentru evoluția socială...

— Nu mai sunt, deoarece *Informația* poate suplini lipsa lor. Pricepi? Astfel, Podeaua activă a Sferei – prin intermediul cunoștințelor investite în structura ei – putea să compenseze orice criză de resurse, în afară de energia primordială...

— Prin urmare, afirmi că acești Constructori – dată fiind fragmentarea lor într-o puzderie de facțiuni complicate – tind, în esență, către acumularea de cât mai multe cunoștințe?

— Informația – descoperirea, interpretarea și conservarea ei – reprezintă scopul ultim al tuturor fomelor inteligente de viață. Mă privi posomorât. Noi înțeleseserăm asta și începuserăm să punem resursele sistemului solar în slujba acestui țel. Voi, oamenii din secolul al XIX-lea, de-abia ați pornit să bâjbâiți nesiguri către această idee.

— Foarte bine, am zis eu. Așadar, trebuie să ne întrebăm ce anume limitează culegerea de Informație? M-am uitat către stelele încapsulate. Acești Constructori Universali deja au îngrădit o mare parte din Galaxia ăsta, am impresia.

— Iar dincolo de ea există alte galaxii, spuse Nebogipfel. Un milion de milioane de sisteme siderale, la fel de mari cum e acesta.

— Atunci, poate că și în clipa de față marile nave cu vele ale Constructorilor plutesc, aidoma pufului de păpădie, spre cine știe ce se află dincolo de Galaxie... Poate că, în cele din urmă, Constructorii o să cucerească *întregul* univers material și o să-l afecteze stocării și clasificării Informației pe care ai descris-o. Ar fi un univers prefăcut într-o imensă bibliotecă – cea mai mare imaginabilă, infinită ca amploare și profunzime...

— Constituie într-adevăr un proiect măreț – și ai dreptate, cea mai mare parte a energiei Constructorilor e dedicată acelui obiectiv: studiilor cu privire la modul în care inteligența poate supraviețui într-un viitor îndepărtat, când Mintea va fi cuprins universul, toate stelele vor fi murit, iar planetele se vor fi desprins de sorii lor... când materia însăși va fi început să se degradeze. Dar te înșeli: universul *nu* e infinit. Și, ca urmare, este *neîncăpător*. Pentru anumite facțiuni ale Constructorilor. Pricepi? Acest univers este limitat în spațiu și în timp; a început într-un moment determinat din trecut și trebuie să se termine cu acea decădere finală a materiei, la capătul ultim al timpului... Unii dintre Constructori – o facțiune – nu sunt pregătiți să *accepte* această finitudine. Nu vor tolera *nicio* stavilă a cunoașterii. Un univers finit nu este suficient pentru ei, și sunt pregătiți să facă ceva în legătură cu lucrul ăsta.

Am simțit un fior – de venerație pură, nepângărită – ce îmi provocă mâncărimi prin creștet. M-am uitat după stelele ascunse. Constructorii alcătuiau o specie

care dobândise de-acum nemurirea, care cucerise o galaxie, care avea să absoarbă un univers – oare în ce fel se puteau întinde ambițiile lor chiar și mai departe?

Și, m-am întrebat mohorât, cum puteam fi implicați noi?

Nebogipfel, conectat încă la ocularul său, își frecă fața cu dosul palmei, ca o pisică, îndepărtându-și de pe bărbie niște firimituri de hrană.

— Deocamdată, nu înțeleg pe deplin planul lor, spuse Morlocul. Are legătură cu călătoria în timp și cu Plattnerita, și – am impresia – cu conceptul de Multiplicitate a Istoriilor. Informația este complexă – atât de *strălucitoare*...

M-am gândit că acesta era un cuvânt extraordinar de bine ales. Pentru întâia oară mi-am dat seama de cât curaj și de câtă tărie intelectuală avea nevoie Morlocul ca să coboare în Marea de Informație a Constructorilor – pentru a se confrunta cu acel ocean de idei eclatante.

— Se construiește o flotă de Corăbii – niște enorme Mașini ale Timpului, mult dincolo de posibilitățile secolului tău ori al meu. Cu acestea, Constructorii intenționează – *cred* eu – să pătrundă în trecut. În străfundurile trecutului.

— Cât de adânc? Dincolo de Paleocen?

El se uită la mine.

— O, *mult* mai adânc!

— Bine. Și ce legătură are cu noi, Nebogipfel? Care este această „propunere” pe care o ai?

— Protectorul nostru – Constructorul aici de față – face parte din această facțiune. A fost capabil să detecteze apropierea noastră prin timp, dar nu pot să-

ți dau detalii. Sunt foarte avansați – au fost în stare să ne detecteze venirea, în cronomobilul rudimentar, din Paleocen. Și astfel, el s-a aflat aici pentru a ne întâmpina. Constructorul nostru avusese capacitatea să ne urmărească parcursul, către suprafața timpului, de parcă am fi fost niște timizi pești oceanici de adâncime!

— Ei bine, sunt recunoscător că a fost acolo. În definitiv, dacă n-ar fi izbutit să ne primească și să ne vindece cu chirurgia lui moleculară, acum am fi fost morți.

— Într-adevăr.

— Iar acum?

Morlocul își retrase chipul din ocularul Constructorului, care se desprinsese cu un pleoscăit obscen.

— Cred, rosti Nebogipfel încet, că ei înțeleg însemnătatea *ta*, faptul că invenția ta inițială a propagat schimbările – explozia Multiplicității – care au dus la toate *acestea*.

— Ce vrei să spui?

— *Cred că ei știu cine ești*. Și doresc să-i însoțim. În imensele lor Corăbii – către Hotarul de la începutul Timpului.

9. Opțiuni și Introspecții

Să călătoresc la Începutul Timpului... Aveam o strângere de inimă la gândul ăsta!

Poate că mă veți considera destul de laș după această reacție. Ei bine, așa o fi. Însă trebuie să vă aduceți aminte că deja avusesem parte de viziunea unei extremități a Timpului – de sfârșitul său amarnic – într-una dintre Istoriile pe care le investigasem: chiar prima, când asistasem la moartea Soarelui deasupra acelei plaje dezolante. Mi-am amintit, de asemenea, de greața, de răul și confuzia simțite, precum și de faptul că numai spaima copleșitoare de a sta întins în acea beznă de smoală, neajutorat, mă determinase să ajung din nou la bordul Mașinii Timpului și să mă arunc înapoi în trecut.

Știam că imaginea pe care aveam să o găsesc în zorii tuturor lucrurilor urma să fie complet diferită – inimaginabil de diferită! Dar amintirea acelei groaze și slăbiciuni mă făcu să ezit.

Sunt om – și mă mândresc cu asta! Totuși, extraordinarele mele peripeții, îndrăznesc să spun mai neobișnuite decât ale oricărei alte persoane din generația mea, mă făcuseră să înțeleg limitele sufletului uman, sau, în orice caz, ale sufletului *meu*. Mă puteam pune cu descendenții omului, cum ar fi Morlocii, și mă puteam lupta cu monstruoziități preistorice, precum *Pristichampus*-ul. Iar când era vorba doar de un simplu exercițiu intelectual – în căldura salonului din Societatea Linneenilor eram în stare să-mi închipui că merg chiar și mai departe: aș fi

fost capabil să discut ore îndelungi despre Finitudinea Timpului sau despre teoriile lui von Helmholtz¹ referitoare la inevitabilitatea Morții Termice a universului.

...Dar adevărul este că am aflat că realitatea-i mult mai înspăimântătoare.

Cealaltă variantă, totuși, nu mă ispitea deloc!

Întotdeauna am fost un om de acțiune – îmi place să fiu stăpân pe situație! Iată însă că stăteam în locul acesta, dădăcit de niște creaturi atât de avansate, încât nici măcar nu concepeau să vorbească cu mine, mai mult decât m-aș fi gândit eu să întrețin conversații elevate cu o colonie de bacili. Aici, pe Albul Pământ, nu aveam nimic de făcut, căci Constructorii Universali făcuseră totul.

De multe ori, mi-am dorit să fi ignorat invitația lui Nebogipfel și să fi rămas în Paleocen! Acolo, aș fi făcut parte dintr-o societate în creștere, în expansiune, iar talentele și intelectul meu – ca și puterea fizică – ar fi putut juca un rol însemnat în supraviețuirea și evoluția Umanității, în acea epocă neospitalieră. Mi-am dat seama că gândurile mele, centrate pe problemele lăuntrice, reveneau și la Weena, la acea lume a anului de grație 802701, în care călătorisem prima dată prin timp, și la care intenționasem să mă întorc – numai că fusesem abătut de la cursul meu la prima Răspântie a Istoriei. Dacă lucrurile ar fi stat altfel, m-am gândit – dacă *eu* m-aș fi comportat altfel atunci, întâia oară poate că aș fi salvat-o pe Weena din flăcări, chiar cu prețul

¹ Hermann Ludwig Ferdinand von Helmholtz (1821-1894), fizician și fiziolog german care a elaborat matematic principiul transformării și conservării energiei (1847) (n. trad.).

propriei mele sănătăți sau vieți. Sau, dacă aș fi supraviețuit, poate că aș fi fost în stare să mă lupt pentru a produce o schimbare veritabilă în acea Istorie nefericită, conducându-i, într-un fel sau altul, pe Eloi și Morloci să înfrunte degradarea lor comună.

Nu făcusem nimic din toate acestea, bineînțeles; gonisem spre casă de îndată ce îmi recuperasem Mașina Timpului. Iar acum eram silit să accept faptul că, din pricina nesfârșitei scindări a Istoriilor nu mă mai puteam întoarce în 802701, sau, într-adevăr, în propria mea vreme.

Se părea că drumul meu de nomad se sfârșise aici, în aceste câteva încăperi fără sens!

Constructorii aveau să mă țină în viață, se părea, atât timp cât trupul meu continua să funcționeze. De vreme ce fusesem dintotdeauna viguros, îmi închipuiam că mă mai puteam aștepta la încă vreo câteva decenii de existență, sau poate chiar mai mult, deoarece, dacă Nebogipfel avea dreptate în privința capacităților submoleculare ale Constructorilor, era posibil (așa specula Nebogipfel, spre uluirea mea) ca aceștia să dețină mijloacele de a opri, sau chiar de a da înapoi, procesul de îmbătrânire al trupului meu!

Se părea însă că aveam să fiu lipsit de companie pentru eternitate – cu excepția relației mele inegale cu un Morloc care, deja fiindu-mi superior din punct de vedere intelectual și cufundându-se încontinuu în Marea de Informație, urma să treacă în curând, în mod sigur, la probleme mult prea avansate, dincolo de înțelegerea mea.

Mă aștepta, prin urmare, o viață îndelungată și confortabilă – însă era viața unui animal de grădină zoologică, captiv în aceste câteva încăperi, fără nimic

semnificativ de înfăptuit. Era un viitor transformat într-un tunel nesfârșit...

Pe de altă parte, știam că participarea la planul Constructorilor constituia o alegere pe deplin capabilă să-mi distrugă intelectul.

I-am împărtășit aceste îndoieli lui Nebogipfel.

— Pricep care îți sunt temerile și îți apreciez onestitatea de a te confrunta cu propriile tale slăbiciuni. Ai evoluat în înțelegerea față de tine însuși, de când ne-am întâlnit prima oară...

— Scutește-mă de amabilitățile astea, Nebogipfel!

— Nu este nevoie să iei o hotărâre acum.

— Ce vrei să spui?

Nebogipfel se apucă să-mi descrie imensa anvergură tehnologică a proiectului Constructorilor. Pentru a alimenta cu combustibil Corăbiile, era necesar să fie pregătite uriașe cantități de Plattnerită.

— Constructorii operează cu intervale temporale mari, explică Morlocul. Însă, chiar și așa, acest proiect este ambițios. Propriile estimări ale Constructorilor în ceea ce privește finalizarea – și acestea sunt vagi, deoarece Constructorii nu *planifică*, în sensul uman al cuvântului; mai degrabă, clădesc, în comun, prin adăugiri și absolut dedicați, în maniera termitelor – atestă că va mai trece un milion de ani până când o să fie gata Corăbiile.

— Un *milion* de ani?.... Constructorii trebuie să fie, într-adevăr, răbdători, dacă stabilesc programe pe asemenea perioade!

Imaginația mi se înflăcăra din cauza amplitudinii tuturor acestora, atât de mult mă uluia acel număr! Gândul la un proiect care se întindea pe ere geologice și care avea drept scop trimiterea unor corăbii în Zorii

Timpului îmi stârnea o venerație pură, i-am comunicat lui Nebogipfel: un simțământ, poate, al numinosului.

Nebogipfel mă ferici cu un soi de privire sceptică.

— Prea bine; rosti el. Însă trebuie să ne străduim să fim practici.

Îmi spuse că negociase să ne fie aduse rămășițele cronomobilului nostru improvizat, precum și unelte, materii prime și o nouă rezervă de Plattnerită...

I-am înțeles intențiile imediat.

— Sugerezi să sărim în cronomobil și să trecem printr-un interval de un milion de ani, în vreme ce Constructorii noștri perseverenți termină construcția Corăbiilor?

— De ce nu? Altă cale de a ajunge la lansarea Corăbiilor n-avem. Or fi acești Constructori nemuritori din punct de vedere funcțional, dar noi nu suntem.

— Ei bine, nu știu ce să zic, mi se pare... Adică, oare Constructorii pot fi *siguri* de finalizarea programului lor – la timp și așa cum au intenționat -, având în vedere asemenea intervale imense? În epoca mea, specia umană însăși exista numai din a zecea parte a acestei perioade.

— Trebuie să-ți aduci aminte, afirmă Nebogipfel, că *acești Constructori nu-s oameni*. Sunt efectiv o specie nemuritoare. Centri determinați de conștiință pot să ia naștere și să se dizolve înapoi în Marea generală, însă continuitatea colectării de Informație și consecvența scopurilor sunt de nezdruncinat. În orice caz, zise el, uitându-se la mine, ce ai de pierdut? Dacă străbatem timpul și descoperim că, la urma urmei, Constructorii au renunțat înainte de a-și termina Corăbiile, ce-i cu asta?

— Păi, am putea să murim, bunăoară. Dacă nu mai este niciun Constructor care să ne întâmpine și să ne satisfacă nevoile, la capătul îndepărtat al milionului tău de ani?

— *Ce-i cu asta?* repetă Morlocul. Poți să privești în inima ta, acum, și să afirmi că ești fericit – arată cu mâna spre micuțul nostru apartament – să locuiești în felul *acesta* pentru tot restul vieții?

Eu nu am replicat, însă cred că el mi-a citit răspunsul pe chip.

— Și în plus..., continuă Nebogipfel.

— Da?

— O dată ce-l construim, avem posibilitatea să folosim cronomobilul pentru a călători în altă direcție.

— Ce vrei să zici?

— Ni se va da suficientă Plattnerită – am putea ajunge din nou în Paleocen, dacă asta ai dori.

M-am uitat pe furiș în jur, simțindu-mă ca un criminal care complotază!

— Nebogipfel, dacă te aud Constructorii spunând așa ceva?

— Ce dacă? Nu suntem *prizonieri* aici. Constructorii ne găsesc interesanți și consideră că *tu* ar trebui să însoțești Corăbiile în căutarea lor finală, din pricina însemnătății tale istorice și cauzale. Însă nu ne vor constrânge și nici nu ne vor ține aici dacă suferința noastră ar fi atât de mare încât să nu putem supraviețui.

— Dar tu? I-am întrebat prudent. *Tu* ce vrei să faci?

— Încă n-am luat o decizie, răspuse el. Acum, principala mea problemă este să deschid cât mai multe posibilități pentru viitor.

Acesta constituia un sfat deosebit de înțelept,- și astfel – lăsând la o parte introspecția – am căzut de acord cu Nebogipfel că ar trebui să ne apucăm de reconstrucția cronomobilului. Am intrat într-o discuție amănunțită cu privire la materialele și uneltele pe care trebuia să le solicităm.

10. Preparative

Cronomobilul ne-a fost adus de pe Gheață de către Constructor. Pentru a realiza acest lucru, acesta se desfăcu în patru piramide mai mici, după care poziționează câte una dintre aceste mașini-copii sub fiecare colț al cadrului deteriorat al vehiculului. Mașinile-copii se deplasează cu o mișcare onctuoasă, curgătoare - gândiți-vă la felul în care avansează o dună de nisip, sub influența vântului -, și am văzut cum niște fire migratoare de cili metalici legau între ele mașinile-copii, pe parcursul acestui straniu proces.

Când resturile vehiculului nostru ajunseră în centrul uneia dintre camere, mașinile-copii se contopiră la loc în Constructorul lor părinte; curseră în sus și una în cealaltă, de parcă s-ar fi topit. Am găsit că asta era o priveliște fascinantă, chiar dacă respingătoare, dar, în curând, Nebogipfel se afla din nou în elementul său, conectat la ocular.

Scheletul cronomobilului provenea de la Vehiculul de Transfer Temporal din 1938, însă suprastructura - câtă mai era, doar vreo câteva table pe post de pereți și de planșeu - fusese improvizată de Nebogipfel din rămășițele Leviathanilor Forței Expediționare distruse și din cele ale aparatului german Messerschmitt. În mod similar, dispozitivele simple de comandă fuseseră la fel de grosolane. Cele mai multe dintre acestea erau acum smulse și deteriorate. Prin urmare, pe lângă înlocuirea Plattneritei, era foarte limpede că trebuia să efectuăm o operație de restaurare a vehiculului destul de temeinică.

Am executat o mare parte din munca manuală calificată sub îndrumarea lui Nebogipfel. La început, îmi displăcu situația dată, însă Nebogipfel era cel care avea acces la Marea de Informație și, în consecință, la înțelepciunea acumulată de Constructori; el era cel care avea posibilitatea să solicite Constructorului materialele trebuincioase: țevi de cutare sau cutare diametru, cu filet cu pasul acesta sau acela și așa mai departe.

Constructorul produse materiile prime de care aveau nevoie în maniera lui obișnuită; pur și simplu scotea lucrurile din carcasă. Nu-l costa nimic, se părea, cu excepția unei secătuiți de materie; însă aceasta se rezolvă repede printr-un aflux sporit în apartament de cili migratori care îl aprovizionau.

Îmi venea greu să mă încred în rezultatele acestui proces. Vizitasem oțelăriile și alte asemenea facilități în timpul fabricării componentelor Mașinii Timpului și a unor dispozitive anterioare: urmărisem cum fierul topit curgea din furnale în convertoarele Bessemer, pentru a fi oxidat și amestecat cu fondant și cocs... Și așa mai departe. Prin comparație, îmi era dificil să mă bizui pe ceva care fusese regurgitat de un morman inform și licărind!

Normal, Morlocul îmi scoase în evidență neghiobia acestei prejudecăți.

— Transmutația subatomică de care este capabil Constructorul reprezintă un proces mult mai rafinat decât acea aiureală implicând topitul, amestecatul și forjatul descrisă de tine – o tehnologie care dă impresia că de-abia ați evoluat un pic de când ați ieșit din peșteri.

— Poate, am zis eu, dar chiar și așa... E vorba de invizibilitatea fenomenului!

Am ridicat o cheie fixă; la fel ca toate uneltele pe care le solicitasem, și aceasta fusese vomată de Constructor la câteva clipe după ce Nebogipfel își formulă cererea - era un obiect neted, dintr-o bucată, fără articulații, șuruburi sau urme de lipire.

— Când ridic obiectul ăsta, mă aștept inconștient să-l simt *cald*, sau să se prelingă de pe el acid gastric, sau să fie acoperit cu acei cili de fier scârboși...

Nebogipfel scutură din cap, gestul lui constituind o luare în derâdere voită.

— Ești atât de *intolerant* când vine vorba de modalități de acțiune diferite de-ale tale!

În ciuda reținerilor, am fost silit să-i permit Constructorului să ne ofere alte echipamente și provizii. Am calculat că această călătorie avea să dureze treizeci de ore, dacă ne retrăgeam tocmai până în Paleocen - însă nu mai mult de treizeci de minute, dacă efectuam numai acel salt limitat până în viitorul Corăbiilor Timpului. Așa stând situația, hotărât să nu mai fiu nepregătit de data *aceasta*, am umplut noul nostru vehicul cu suficientă hrană și apă, pe lângă celelalte obiecte solicitate, încât să ne ajungă pentru câteva zile, și am cerut să ne fie oferite veșminte groase și călduroase pentru amândoi. Totuși, nu m-am simțit în largul meu când am ridicat haina grea pe care Constructorul mi-o făcuse peste rămășițele jerpelite ale cămășii de tercot; era o chestie dintr-un material argintiu, neidentificabil, foarte bine matlasată.

— Nu mi se pare firesc, am protestat în fața lui Nebogipfel, să *îmbrac* ceva care a fost vomitat în așa manieră!

— Reținerile tale devin iritante, replică Morlocul. Îmi este destul de limpede că ai o teamă morbidă de corp și de funcțiunile lui, dovedită nu numai de manifestările tale iraționale la capacitățile generatoare ale Constructorului, ci și de reacțiile tale din trecut față de Morloci...

— Nu pricep ce vrei să zici, am ripostat eu, uluit.

— Mi-ai descris, în repetate rânduri, întâlnirile cu acele... rude ale mele, utilizând termeni asociați cu trupul: analogii fecale, degete ca niște viermi și așa mai departe.

— Vrei să spui... ia stai o clipă! Vrei să spui că frica de Morloci și de produsele Constructorilor arată că mă tem de propria mea *natură biologică*?

Fără vreun avertisment, își vântură degetele prin dreptul chipului meu; lividitatea carnației dezgolate a palmei sale, aspectul de viermi al degetelor lui erau oribile pentru mine, firește, așa cum se întâmplase întotdeauna! Și nu m-am putut abține să mă dau puțin în spate.

Cu siguranță, Morlocul socotea că demonstrase ce avea de demonstrat. Eu mi-am adus aminte, de asemenea, de asocierile pe care le făcusem înainte între groaza din întunecatele baze subterane ale Morlocilor și frica din copilărie de puțurile aflate pe terenul casei părintești.

N-are rost să pomenesc că m-am simțit foarte tulburat de bruscul diagnostic al lui Nebogipfel, de gândul că reacțiile îmi erau guvernate nu de forța

intelectului, așa cum îmi închipuisem, ci de niște fațete bizare și ascunse ale naturii mele!

— Sunt de părere, am concis eu, cu toată demnitatea de care eram în stare, că unele lucruri e mai bine să rămână nespuse.

Iar apoi am pus capăt conversației.

Cronomobilul terminat avea o construcție grosolană: o simplă cutie de metal, deschisă în partea superioară, nevopsită și prost finisată. Însă comenzile erau mult mai avansate în comparație cu mecanismele limitate pe care le putuse realiza Nebogipfel din materialele pe care le avusese la îndemână în Paleocen - existau până și cadrane cronometrice simple, chiar dacă aveau etichete scrise de mână -, și urma să dispunem de tot atât de multă libertate de manevră prin timp ca în prima mea mașină.

Pe măsură ce îmi continuam lucrul, iar ziua în care aveam să plecăm se apropia tot mai mult, frica și nesiguranța mea continuară să sporească. Știam că nu mi se mai oferea șansa de a mă întoarce vreodată acasă - dar, dacă plecam de-aici, împreună cu Nebogipfel, în viitor ori în trecut, era posibil să pătrund în cine știe ce stranietate căreia nu aș fi fost în stare să-i fac față, nici cu mintea, nici cu trupul. Era posibil, știam eu, să mă apropii de capătul vieții, iar o spaimă omenească vagă puse stăpânire pe mine.

În cele din urmă, am terminat. Nebogipfel se așeză în șaua sa. Era îmbrăcat într-o salopetă matlasată groasă, din materialul argintiu al Constructorului, iar pe chipul său mic avea niște ochelari noi. Semăna un pic cu un copilaș înfofolit contra gerului iernii - cel

puțin până deslușeai părul ce i se revărsa de pe față și aspectul luminos al ochilor săi dincolo de lentilele albastre pe care le purta.

M-am așezat lângă el și am verificat pentru ultima oară conținutul vehiculului.

Pe când stăteam amândoi acolo – într-o clipită pereții apartamentului se topiră, silențios, transformându-se în sticlă. Pretutindeni în jurul nostru, acum vizibile prin zidurile translucide ale încăperii, sumbrele câmpii ale Albului Pământ se întindeau până în depărtare, însângerate de un amurg aflat în toi. Cili Constructorului – din nou, după specificațiile lui Nebogipfel – remodelaseră materialul pereților camerei în care se găsea cronomobilul. Urma să ne fie necesară în continuare protecția contra climatului cumplit al Albului Pământ, însă doream să avem panorama lumii în vreme ce călătoream.

Deși temperatura aerului nu se modificase, mi se făcu numaidecât mult mai frig; am început să tremur și mi-am strâns haina pe corp.

— Cred că suntem pregătiți, spuse Nebogipfel.

— Pregătiți, am căzut eu de acord, cu excepția unui singur lucru – decizia noastră! Călătorim către viitorul Corăbiilor finalizate sau...

— Am impresia că decizia îți aparține, rosti el, însă în expresia sa străină se citea – îmi place să cred – o doză de simpatie.

Acea spaimă nelămurită încă mă rodea pe dinăuntru, întrucât, în afară de primele câteva ceasuri disperate după pierderea lui Moses, n-am fost niciodată un bărbat care să accept cu plăcere perspectiva morții, însă știam că decizia mea de acum era posibil să-mi pună capăt vieții. Cu toate astea...

— În realitate, nu prea cred că avem de ales, i-am spus lui Nebogipfel. Aici nu putem sta.

— Nu, zise el. Tu și cu mine suntem pribegi. Consider că nu avem altă posibilitate decât să continuăm, până la Capăt.

— Da, am acceptat eu. Până la Hotarele Timpului însuși, se pare... Bine! Atunci așa să fie, Nebogipfel. Așa să fie!

Nebogipfel împinse în față manetele cronomobilului - am simțit cum răsuflarea mi se accelerează, iar sângele începe să-mi vuiască în tâmpile - și ne-am prăbușit în vălmășagul cenușiu al călătoriei în timp.

11. Salt în Viitor

Din nou, Soarele se avântă ca o rachetă prin văzduh, iar Selena, încă verde, se răsuci prin fazele sale, lunile succedându-se mai repede decât bătaile inimii; curând, vitezele ambelor globuri crescuseră în așa măsură încât fuzionară în acele panglici neîntrerupte de lumină pe care le-am descris înainte, iar cerul căpătă cenușiul de oțel al contopirii zilei cu noaptea. Pretutindeni în jurul nostru, observându-se limpede din înalturi, câmpurile de gheață ale Albului Pământ se întindeau până dincolo de orizont, absolut neschimbate, pe măsura curgerii anilor fără sens, vizibile doar ca o suprafață sclipitoare, netezită de rapiditatea tranziției.

Mi-ar fi plăcut să pot zări magnificele vele interstelare care se înălțau în Spațiu, însă rotația Pământului făcea imposibil de distins acele nave fragile și, de îndată ce am început călătoria în timp, deveniră invizibile pentru noi.

La câteva secunde de la plecare - privite din perspectiva noastră diluată -, apartamentul fu demolat. Se evaporă din jurul nostru ca roua, lăsându-ne capsula transparentă izolată pe acoperișul plat al turnului. M-am gândit la ansamblul de camere bizare, dar confortabile - cu baia mea de aburi, tapetul ridicul, ciudata masă de biliard și celelalte. Acum, *totul* se topise la loc în informitatea generală, iar apartamentul, nemaifiind trebuincios, se transformase într-un vis, într-o amintire platoniciană, în imaginația de metal a Constructorilor Universali!

În ciuda acestui fapt însă, nu fusesem abandonată de Constructorul nostru răbdător. Din punctul meu de vedere accelerat, am remarcat că el părea să se odihnească *aici*, la câțiva iarzi de noi – o piramidă gheboșată, cu agitația cililor uniformizată de trecerea noastră prin timp după care sărea brusc, *acolo*, pentru a zăbovi preț de câteva secunde, și tot așa. De vreme ce o simplă secundă pentru noi dura secole în lume, din exteriorul cronomobilului, puteam să calculez câtă vreme rămânea Constructorul în apropierea amplasamentului nostru, complet imobil, uneori și pentru o mie de ani.

I-am atras atenția lui Nebogipfel asupra acestui aspect.

— Închipuie-ți, dacă poți! Să fii Nemuritor este una, dar să fii atât de devotat unei singure misiuni... Parcă e un cavaler solitar care își străjuiește Graalul¹, în vreme ce erele istorice și grijile efemere ale oamenilor obișnuiți se perindă pe lângă el.

Așa cum am descris deja, clădirile cu care ne învecinam erau niște turnuri, ridicate la două-trei mile depărtare unul de altul, risipite pe toată valea Tamisei. În cele câteva săptămâni pe care le petrecusem în apartament, nu văzusem vreo urmă de schimbare la aceste turnuri, nici măcar deschiderea unei uși. Acum însă, grație percepțiilor mele accelerate, am remarcat cât de lent se târa evoluția pe suprafețele acelor edificii. Chipul neted ca oglinda unei structuri cilindrice din Hammersmith se bășică, ca și cum ar fi fost mâncat de vreo boală ar metalului,

¹ Graal (sau Sfântul Graal), în legendele creștine medievale - cupa sau farfuria folosită de Isus la Cina cea de Taină, considerată a avea puteri miraculoase; obiect al căutărilor cavalerilor regelui Arthur în anumite povestiri din ciclul Mesei Rotunde (n. trad.).

până ce se stabilizează într-un nou tipar, cu umflături și făgașe dreptunghiulare. Alt turn, din zona Fulhamului, dispăru cu desăvârșire! Într-o clipă exista, iar în următoarea nu – nu mai rămăseseră nici măcar umbrele fundației din sol care să indice locul unde se aflate, căci gheața acoperi pământul expus mai repede decât am putut urmări eu.

Acest gen de evoluție fluidă continuă pe întreaga durată a călătoriei. Pesemne că ritmul prefacerilor în această nouă Londră se măsoară în secole, mi-am dat eu seama – și nu în *ani*, așa cum se transformau anumite regiuni ale propriei mele Londre dar schimbarea se producea, neîndoios.

I-am arătat asta lui Nebogipfel.

— Nu putem decât să emitem ipoteze cu privire la scopul acestei reconstruiri, spuse el. Poate că metamorfoza aspectului exterior corespunde unei modificări a destinației interioare, însă până și aici acționează lentul proces al degradării. Și poate că, din când în când, se produc incidente mai spectaculoase, cum ar fi căderea unui meteorit.

— În mod cert, niște inteligențe atât de impresionante cum sunt acești Constructori reușesc să prevină asemenea accidente ca prăbușirea unui meteorit, supraveghind rocile căzătoare cu telescoapele, sau poate folosind Corăbiile lor cu vele sau rachete pentru a înlătura astfel de obiecte.

— Într-o oarecare măsură. Sistemul solar este însă un loc dominat de întâmplare și haos, zise Nebogipfel. Nu poți fi niciodată sigur că ai eliminat *toate* calamitățile, indiferent de resursele disponibile, indiferent de sistematizările și observațiile făcute... Și

totuși, chiar și Constructorii trebuie să reclădească uneori – *până și turnul în care locuim noi.*

— Ce vrei să spui?

— la gândește-te, rosti Nebogipfel. Îți este cald? Te simți comod?

După cum am consemnat, aparenta expunere la pustiurile Albului Pământ, de care mă despărțea numai domul invizibil al Constructorilor, îmi dăduse fiori, însă știam că aceasta nu putea fi decât o reacție internă.

— Mă simt foarte bine.

— Normal. La fel și eu. Și, de vreme ce noi călătorim de vreun sfert de oră, știm că aceste condiții confortabile persistă în clădire *de mai mult de jumătate de milion de ani.*

— Dar, am zis eu, urmându-i cursul gândurilor, turnul acesta este la fel de supus urgiilor timpului ca oricare altul... așadar, Constructorul nostru trebuie să repare structura întruna, pentru a-i da posibilitatea să ne susțină în continuare.

— Așa este. Altminteri, domul care ne adăpostește, în mod cert, s-ar fi făcut fărâmițe și s-ar fi prăbușit de multă vreme.

Nebogipfel avea dreptate, bineînțeles – era vorba de o altă fațetă a extraordinarei tenacități a Constructorilor dar asta nu prea mă făcea să mă simt mai bine! M-am uitat în jur, cercetând pardoseala de sub noi; parcă turnul ar fi devenit la fel de insubstanțial ca un mușuroi de termite, săpat încontinuu și refăcut de Constructorii Universali, iar acest lucru îmi provocă un vertij cumplit!

Acum mi-am dat seama de o schimbare în aspectul luminii. Peisajul glaciilor se întindea în jurul nostru, aparent neschimbat, însă aveam impresia că gheața era mai întunecată decât înainte.

Panglicile Soarelui și Lunii, ce deveniseră încețoșate și indistincte din cauza mișcărilor de precesie, continuau să se lege pe cer; dar - deși Luna încă strălucea cu verdele violent al vegetației transplantate - Soarele trecea printr-o succesiune de prefaceri.

— Se pare, am observat eu, că Soarele *pâlpâie* - variază în intensitate, pe o scară ce acoperă secole sau chiar mai mult.

— Cred că ai dreptate.

Tocmai nesiguranța luminii, aveam eu certitudinea, producea acea iluzie stranie, derutantă, a unei umbre pe tărâmul înghețat. Dacă veți sta lângă o fereastră și vă veți ține mâna în fața ochilor, cu degetele rășchirate, atunci poate că o să vă faceți o idee despre ceea ce vreau să spun.

— S-o ia naiba de pâlpâire! am protestat eu. Este o modalitate de a pătrunde dincolo de suprafața ochilor, de a stânjeni ritmurile minții, poate...

— Privește însă lumina, rosti Nebogipfel. Fii atent la compoziția ei spectrală. Se schimbă din nou.

Mi-am continuat îndeletnicirea, și numaidecât am fost răsplătit cu imaginile fugare ale altei modificări în comportamentul ciudat al Soarelui. Avea o anumită tentă *verzuie* - numai la răstimpuri, când vedeam un fel de verde palid întinzându-se de-a lungul traiectoriei celeste a astrului dar reală.

Acum, fiindcă știam de acest fenomen verde, am izbutit să detectez o scânteiere de smarald pe

deasupra dealurilor de gheață și a clădirilor mohorâte ale Londrei. Era o priveliște emoționantă, o umbră a vieții dispărute de pe aceste coline.

— Am impresia că pâlpâirea și străfulgerările-verzui sunt legate...

Soarele, arată Nebogipfel, constituie cea mai importantă sursă de energie și de materie a sistemului solar. Până și Morlocii săi îl utilizaseră, pentru a realiza Sfera din jurul astrului.

— Acum, mă gândesc că și acești Constructori forează în enormul corp al Soarelui, pentru materia primă de care au nevoie...

— Plattnerita, am precizat eu, cu un entuziasm crescând. Aceasta este semnificația străfulgerărilor verzi, nu? Constructorii extrag Plattnerită din Soare.

— Sau folosesc alchimia pentru a transforma materia și energia solară în Plattnerită, ceea ce conduce la același lucru.

Pentru ca strălucirea Plattneritei să fie vizibilă pentru noi, susținu Nebogipfel, trebuia ca seminția Constructorilor să alcătuiască uriașe cochilii din această materie în jurul stelei. Când erau finalizate, aceste cochilii erau expediate, în convoaie imense, la șantierele din altă parte a sistemului solar, după care începea producerea unei noi cochilii. Pâlpâitul pe care îl observam reprezenta, pesemne, asamblarea și dezasamblarea accelerată a enormelor grămezi de Plattnerită.

— Este extraordinar, am șuiert eu. Constructorii probabil că extrag materia din Soare în tranșe comparabile cu masa celei mai mari dintre planete! Aceasta pune în umbră până și edificarea imensei voastre Sfere, Nebogipfel.

— Știm că acești Constructori nu-s lipsiți de ambiție.

Acum, am avut impresia, că licărul răbdătorului Soare deveni mai puțin manifest, ca și cum Constructorii s-ar fi apropiat de sfârșitul operațiunii. Am putut să observ în văzduh mai multe crâmpoie din verdele tipic al Plattneritei, însă ele erau separate de banda solară; zburau pe boltă oarecum în maniera unor false Luni. Erau structuri de Plattnerită, mi-am dat eu seama – gigantice edificii din această materie, răsucindu-se în spațiu -, ce se stabilizau pe o orbită lentă în jurul Pământului.

Lumina tremurătoare a Plattneritei scânteia pe carcasa liniștitului nostru Constructor, care rămase lângă noi în vreme văzduhul trecea prin aceste evoluții uluitoare!

Nebogipfel consultă cronometrele.

— Am străbătut aproape opt sute de mii de ani... destulă vreme, socot eu.

Trase de manetele cronomobilului, care zvâcni, cu acea poticneală atât de caracteristică pentru călătoria în timp, iar pe mine mă cuprinse o greață cu care trebuia să mă lupt, pe lângă teamă și sentimentul strivitor de venerație.

De îndată, Constructorul nostru dispăru din câmpul meu vizual. Am scos un țipăt – nu m-am putut stăpâni – și m-am agățat de banca cronomobilului! Cred că nu mă simțisem niciodată atât de pierdut și de singur ca în acel moment când credinciosul nostru însoțitor de opt mii de secole ne abandonă pe neașteptate – ori așa se părea – stranietății.

Panglica solară își diminuează spasmurile precesionale, se netezi și dispăru; în câteva secunde,

am perceput acea fluctuație deconcertantă a luminii ce marchează trecerea nopților și a zilelor, după care cerul își pierde aspectul spălăcit, de un cenușiu-deschis.

Iar acum, strălucirea verde a Plattneritei umplu văzduhul de deasupra mea; se afla pretutindeni în jurul domului, întunecând nepăsătoarele întinderi ale Albului Pământ cu pâlpâirea ei lăptoasă.

Fâlfâitul zilelor și al nopților încetini, până la o bătaie mai lentă decât pulsul meu. Exact în acea ultimă clipă, am avut viziunea - nu mai lungă de-o secundă - a unui câmp de stele străpungând epiderma lucrurilor, amețitor și apropiat, și am izbutit să zăresc imaginea adumbrită a câtorva cranii enorme, cu niște ochi umani imenși. Apoi, Nebogipfel împinse manetele până la capăt - vehiculul se opri -, noi ieșirăm în Istorie, iar mulțimea de Observatori pieri; eram cufundați într-o mare de lumină verde.

Eram înglobați într-o Corabie de Plattnerită!

12. Corabia

Eu însumi, Morlocul, mecanismele și aparatura micului nostru cronomobil - *totul* era scăldat în strălucirea de smarald a Plattneritei, care se găsea pretutindeni în jur. N-aveam nici cea mai vagă ideeă cu privire la adevăratele dimensiuni ale Corabiei; într-adevăr, întâmpinam oarece dificultăți în a mă orienta în interiorul structurii ei masive. Nu aducea cu un vas din secolul meu, căci îi lipsea compartimentarea bine definită, cu pereți și panouri care să delimiteze secțiunile interne, sala motoarelor și altele. În schimb, trebuie să vă închipuiți un *năvod*, o alcătuire din fire și noduri, scânteind tot în acea nuanță verzuie a Plattneritei, aruncat parcă în jurul nostru de un pescar invizibil, în așa fel încât Nebogipfel și cu mine eram prinși într-o imensă montură din bare și curbe de lumină.

Această plasă nu se extindea până la cronomobil: părea să se oprească aproximativ acolo unde fusese domul nostru. Deocamdată, nu aveam probleme cu respirația și nu părea mai frig decât înainte. Pesemne că ne aflăm la adăpostul mediului protejat al domului, prin cine știe ce mijloace, și mi-am închipuit că domul însuși încă exista, căci am zărit pe o suprafață de deasupra o reflecție extrem de slabă - dar atât de nesigură și de schimbătoare era strălucirea Plattneritei, încât nu puteam fi sigur.

Nici pardoseala de sub cronomobil nu izbuteam să o deslușesc. Plasa părea să se întindă sub noi, în adâncurile materialului clădirii de care îmi aduceam

aminte. Cu toate acestea, nu pricepeam cum acea pânză diafană era în stare să suporte o masă atât de mare ca aceea a cronomobilului nostru, și am simțit un acces subit, și nedorit, de vertij. Am respins cu hotărâre asemenea reacții primitive. Situația în care mă găseam era ieșită din comun, însă voiam să mă comport bine – mai ales dacă acestea erau hărăzite să-mi fie ultimele clipe ale vieții – și nu aveam chef să-mi irosesc vreo fărâmbă de energie pentru a alina tulburarea maimuței înfricoșate dinlăuntrul meu, care credea că era posibil să cadă din acest copac ce ardea verzui.

Am cercetat plasa din jurul nostru. Firele principale păreau să aibă o grosime cam cât degetul meu mic, deși luceau așa de intens, încât îmi venea greu să fiu sigur dacă nu cumva grosimea nu era doar un efect al propriei mele sensibilități optice. Aceste fire defineau niște celule având poate un picior lungime, de forme neregulate: cât vedeam cu ochii, nu existau două celule cu o formă similară. Niște fire mai subțiri treceau prin aceste celule principale, alcătuind o structură complexă de subcelule, care erau, la rândul lor, împărțite de fire și mai fine, și tot așa, până la limita capacităților mele vizuale. Asta îmi amintea de cili arborescenți ce acopereau suprafața exterioară a unui Constructor.

În nodurile în care se uneau firele principale, licăreau niște puncte de lumină, de un verde la fel de sfidător ca și restul; globulele nu păreau să rămână statice, ci migrau de-a lungul firelor ori explodau, în scânteieri minuscule, fără zgomot. Trebuie să vă imaginați aceste mici mișcări desfășurându-se neconținut, pe toată întinderea plasei, astfel încât

întregul ansamblu era iluminat de o lucoare blândă, instabilă, iar structura și lumina se aflau într-o perpetuă evoluție.

Totul transmitea un sentiment de fragilitate – de parcă aș fi fost înfășat în straturi de pânză de păianjen -, însă construcția avea ceva organic, și îmi trecu prin minte că, dacă m-aș fi întins, neîndemânatic, și aș fi sfâșiat niște găuri mari în această structură complexă, ele s-ar fi reparat numaidecât.

Și toată Corabia, trebuie să vă închipuiți, avea acea înfățișare bizară, contingentă, indusă de Plattnerită: parcă nu ar fi fost împlântată solid în lumea lucrurilor materiale, parcă ar fi fost complet insubstanțială și temporară.

Pânza era suficient de rară pentru a putea vedea prin diafana carcasă exterioară a navei „noastre” spre lumea de dincolo. Dealurile și clădirile anonime ale Londrei Constructorilor se găseau încă acolo, iar Gheața eternă nu dădea niciun semn de prefacere. Era noapte, și cerul era senin; Luna, o seceră de argint, trecea prin înalturi, în mijlocul astrelor invizibile...

Și, lunecând pe bolta dezolantă a acestui Pământ părăsit, am zărit alte Corăbii de Plattnerită. Aveau o formă lenticulară și erau imense, sugerând aceeași structură ca și plasa care ne îngloba pe mine și pe Nebogipfel; niște lumini mai mici, aidoma stelelor captive, licăreau și mișunau în interioarele lor complexe. Pretutindeni, gheața Albului Pământ era scăldată de strălucirea Plattneritei; Corăbiile parcă erau niște nori gigantici și muți, plutind nefiresc de aproape de sol.

Nebogipfel mă cercetă. Plattnerita împrumutase un luciu de un verde-intens părului ce îi acoperea trupul.

— Ești bine? Pari un pic agitat?

A trebuit să râd la întrebările lui.

— Te pricepi, Morlocule! Agitat? *Eu* ar trebui să spun asta...

M-am răsucit pe scaunul meu, am întins mâna în spate și am găsit un bol plin cu fructe și nuci neidentificabile, pe care mi-l furnizase Constructorul. Mi-am îngropat degetele în mâncare și am îndesat-o în gură; am găsit că acțiunea simplă, de animal, a mâncatului constituia a evaziune binevenită de la chestiunile năucitoare, de-abia comprehensibile, din jurul meu. M-am întrebat, de fapt, dacă aceasta avea să fie ultima masă pe care o luam - ultima cină pe Pământ!

— Am impresia că mă așteptam ca acel Constructor al nostru să se afle aici și să ne întâmpine.

— Dar eu cred că, într-adevăr, se află aici, zise Nebogipfel, apoi ridică mâna, și lumina de smarald licări pe degetele sale pale. Această Corabie este în mod limpede alcătuită după aceleași principii arhitecturale ca și Constructorii. Bănuiesc că am putea afirma că acel Constructor „al nostru” se găsește încă aici, dar acum, conștiința sa e reprezentată de un set dintre aceste puncte mobile de lumină, din interiorul plasei de Plattnerită, iar Corabia este, cu siguranță bransată la Marea de Informație. Într-adevăr, s-ar putea afirma că acesta este un nou Constructor Universal. *Corabia e vie...* la fel de vie ca și Constructorii. Și totuși, de vreme ce este alcătuită din Plattnerită, trebuie să fie mult mai

mult decât atât. Mă studie, cu singurul său ochi adânc și întunecat din spatele ochelarilor. Pricepi? Dacă aceasta este viață, atunci e un *nou* tip de viață – Plattnerită vie -, primul tip care nu-i îngrădit, precum noi ceilalți, de învârtirea lentă a roțițelor Istoriei. Și a fost *construită* aici, cu noi înșine în focarul ei... Corabia se găsește în acest loc pentru noi, ca să ne transporte înapoi în timp, exact așa cum a promis Constructorul. El este aici, pricepi?

Firește că Nebogipfel avea dreptate, dar mă întrebam, cu un soi de privire interioară nervoasă, cât de multe dintre celelalte Corăbii, care hălăduiau pe cerurile fără stele ale Pământului ca niște animale enorme, se aflau și ele jos din pricina prezenței noastre?

În clipa aceea însă, uitându-mă spre bolta acoperită cu Plattnerită, mă frapă un alt detaliu.

— Nebogipfel, privește Luna!

Morlocul se întoarce, și eu am văzut cum, peste lumina verde ce îi juca pe părul feței, se suprapunea acum o delicată lucoare argintie.

Observația mea era elementară: aceea că Luna își pierduse verdeața fermecătoare. Culoarea vieții ce se înălțase de pe Pământ și pusese stăpânire pe ea, pentru toate acele milioane de ani, se veștejise, scoțând la iveală albul steril de os al munților și mărilor colbuite de dedesubt. Acum, satelitul era absolut identic, prin paloarea sa moartă, cu Luna propriei mele vremi, cu excepția, poate, a unei străluciri mai puternice deasupra părții întunecate: în brațele Lunii Noi se adăpostea o Lună Veche însuflețită – iar eu am înțeles că această strălucire mai intensă era cauzată, pesemne, doar de reflecția

sporită a Pământului acoperit cu gheață, care trebuie că ardea în acele văzduhuri selenare lipsite de aer ca un al doilea Soare.

— Poate că a fost din pricina variației provocate a Soarelui, speculă Nebogipfel. Proiectul cu Plattnerita al Constructorilor... E posibil ca acesta să fi deteriorat, în cele din urmă, echilibrul vieții.

— Știi, am rostit cu o undă de amărăciune, cred, chiar după toate cele văzute și auzite, că persistența acestui crâmpei de verde pământesc, acolo pe firmament, îmi aducea un dram de confort. Gândul că undeva – nu imposibil de departe – o bucățică din Pământul de care îmi aminteam încă dăinuiește, că acolo ar putea exista o junglă neverosimilă, în gravitație scăzută, prin care încă umblă fiii Omului... Însă acum nu mai pot exista decât ruine și urme ușoare de pași întipărite pe acea suprafață stearpă – mai mulți, pentru a forma perechi cu aceia împânziți pe scoarța Pământului.

Și tocmai în acel moment, când mă aflu în această stare sentimentală, se auzi un pocnet nefiresc de asemănător cu o lovitură de tun, iar domul nostru protector se fisură, aidoma unei coji de ou!

Am văzut că o serie de crăpături – alcătuind o deltă complexă – se răspândiseră pe suprafața domului. Chiar în timp ce le urmăream, un fragment minuscul din dom, nu mai mare decât mâna mea, se desprinsese și porni prin aer, plutind ca un fulg de zăpadă.

Iar dincolo de domul ce se spulbera, firele rețelei de Plattnerită a Corăbiei se extindeau – creșteau, *în jos, către mine și Nebogipfel.*

— Nebogipfel, ce se întâmplă? Fără dom vom muri?

Mă afluam într-o stare febrilă, electrizantă, în care suspiciunea și groaza îmi însuflețeau fiecare terminație nervoasă.

— Trebuie să încerci să nu-ți fie frică, zise Nebogipfel, iar apoi, cu un gest simplu, uluitor, mă apucă de mână cu degetele lui subțiri de Morloc, și o ținu așa cum un adult ține un copil.

Era pentru întâia oară când îi simțeam atingerea degetelor după acele cumplite momente în care Constructorul mă reclădise, și un îndepărtat ecou al tovarășiei noastre din Paleocen reînvie pentru a-mi da căldură, aici în mijlocul gheții Albului Pământ. Mă tem că am izbucnit în țipete atunci, covârșit de spaimă, și m-am înfundat mai adânc în locul meu, dorind numai să scap; iar degetele slabe ale lui Nebogipfel se strânseseră pe ale mele.

Domul continuă să se fisureze, și am auzit un ropot ușor de fragmente răsunând pe cronomobil. Firele de Plattnerită pătrunseră mai adânc în domul nostru ce se năruia, cu noduli de lumină șiroind de-a lungul lor.

— Constructorii au intenția să ne transporte cu ei - aceste creaturi de Plattnerită - până în zorii timpului, și poate chiar dincolo..., zise Nebogipfel. Însă nu în felul *acesta*. Indică spre propriul său trup firav. N-am fi capabili să supraviețuim - nici măcar un minut... Pricepi?

Tentaculele de Plattnerită îmi mângâiară creștetul, fruntea și umerii; m-am lăsat în jos, pentru a evita strânsoarea lor rece.

— Vrei să spui, am rostit eu, că trebuie să devenim ca și *ei*. Asemenea Constructorilor... trebuie să ne oferim atingerii cililor de Plattnerită! De ce nu m-ai avertizat în legătură cu acest aspect?

— Ți-ar fi ajutat la ceva? Este singura cale realizabilă. Temerea ta e firească, dar trebuie să ți-o stăpânești, doar pentru încă o clipă, iar apoi - apoi vei fi liber...

Am perceput apăsarea răcoroasă a spiralelor de Plattnerită lipindu-mi-se de picioare și de umeri. Am încercat să rămân nemișcat, însă am simțit că unul dintre acele cabluri șerpuitoare mi se mișca pe frunte, și am izbutit să sesizez, foarte limpede, colcăitul cililor pe carnea mea. Nu am fost în stare de a mă abține să țip și am început să lupt cu acea greutate ușoară, însă de-acum eram incapabil să mă ridic din locul meu.

Mă cufundasem în verdeață, iar lumea de dincolo - Luna, întinderile de gheață ale Pământului, până și structura mai vastă a Corabiei - nu se mai vedea. Acele noduri mobile de lumină, cvasianimate, îmi trecură peste trup, orbindu-mă. Castronul cu fructe îmi scăpă din degetele ce-mi amorteau și răpăi pe podeaua vehiculului, dar chiar și acel răpăit se stinse curând, în vreme ce simțurile îmi deveniră tot mai confuze.

Urmă colapsul final al domului - o grindină de fragmente ce căzură peste mine. Pe frunte simțeam ceva friguros, răsuflarea depărtată a iernii, după care rămăsese numai răceala degetelor lui Nebogipfel - era tot ce puteam percepe în afara omniprezentei forfote fluide a Plattneritei! Mi-am închipuit cilii detașându-se și - așa cum mai făcuseră o dată - scurmându-mi în interstițiile corpului. Această invazie de lumină înaintă atât de rapid, încât nu mai eram în stare să mișc măcar un deget, nici nu puteam să plâng - parcă eram ținut într-o cămașă de forță -, iar acum tentaculele îmi pătrunseră printre buzele, ca tot

atâția viermi, intrându-mi în gură, ca acolo să mi se dizolve pe limbă; am simțit o apăsare rece pe suprafața ochilor...

Eram pierdut, destrupat, cufundat în lumina de smarald.

CARTEA A ȘASEA

CORĂBIILE TIMPULUI

1. Plecarea

Mă găseam în afara Timpului și a Spațiului.

Nu era ca atunci când dormeam – deoarece, chiar și în somn, creierul este activ, funcționând, sortând conținutul de informații și de amintiri; chiar și în somn, susțin eu, un om rămâne însuflețit, conștient de sine și de existența sa neîncetată.

Acest interval, acest răgaz fără timp, nu era așa. Mai degrabă, parcă plasa de Plattnerită, într-un mod subtil și tăcut, m-ar fi dezmembrat. Pur și simplu *nu mă aflam acolo*, iar fragmentele personalității mele, cioburile memoriei, îmi fuseseră sfărâmate și risipite în acea Mare de Informație imensă și invizibilă, de care Nebogipfel era atât de atașat.

...Și apoi – de departe mai misterios – m-am pomenit din nou *acolo*! Nu pot să explic mai clar decât așa – semăna mai puțin cu o trezire din somn decât cu o *declanșare*, ca aceea când se aprinde un bec electric. Într-o clipă – nimic, iar în următoarea – o conștiință deplină, înfiorată.

Eram în stare să *văd* iarăși. Aveam o imagine limpede a lumii – a carcasei Corăbiei Timpului ce strălucea verzui, pretutindeni în jurul meu, și a lucirii de os a Pământului de dedesubt.

Existam încă o dată, și o panică profundă - o groază - pricinuită de acel interval de Absență îmi cuprinsese organismul. Mă temeam nu atât de Infern, cât de neființă - într-adevăr, trecuse mult de când decisesem că aveam să accept toate calvarurile pe care Lucifer i le hărăzește Scepticului Intelligent, dacă acele pătimiri urmau să-mi servească drept dovadă a faptului că propria-mi conștiință încă putea să îndure!

Însă n-am fost lăsat să-mi contemplan pe îndelete neliniștea, căci acum interveni cea mai extraordinară senzație de ascensiune. Mi-am dat seama că tensiunea la care eram supus devenea tot mai mare - mă simțeam ca și cum aș fi fost tras în sus de un magnet enorm. Presiunea creștea - parcă eram un atom pentru care se luptau niște forțe monstruoase -, iar apoi se curmă dintr-o dată. M-am avântat în înalțuri, simțindu-mă exact ca și cum aș fi fost din nou copil mic, săltat de brațele viguroase și sigure ale tatălui; aveam aceeași ușurătate a ființei, senzația de zbor. Substanța Corabiei Timpului urcă o dată cu mine, astfel încât parcă m-aș fi găsit în centrul unui balon imens, diafan, ce strălucea în verde, ridicându-se de la sol.

Am privit în jos - sau cel puțin am încercat; nu mi-am simțit capul ori gâtul, însă cadrul viziunii mele panoramice coborî. Trebuie să vă închipuiți că nava din jurul meu avea ceva din forma unui pachetot cu aburi, dar supradimensionat - lungimea chilei sale reticulare se măsura în mile,-, și totuși plutea deasupra peisajului cu lejeritatea unui nor. Prin structura lui ca de plasă puteam să zăresc pământul de dedesubt, iar acum mă uitam la cronomobil, care se afla exact sub noi. Deși vederea îmi era stânjenită

de complexa scânteiere proteică a Corabiei, am avut senzația că deslușesc în vehicul două trupuri – un bărbat și o siluetă mai mică – ce alunecau către podeaua aparatului, cu mișcările deja amortizate din pricina frigului dușman.

Imaginea avea ceva ciudat. Îi lipsea focarul, ori mai degrabă un punct central de observație. Când privești un obiect, să spunem o ceașcă de ceai, îl veдеți, și el constituie centrul lumii voastre, cu toate celelalte lucruri alungate într-un gen de fundal, la periferia văzului. Însă acum am descoperit că lumea mea nu avea centru sau periferie. Distingeam orice – gheață, Corăbii, cronomobil – ca și cum s-ar fi găsit toate în poziții centrale sau toate la periferie, toate dintr-o dată! Era debusolant și foarte tulburător.

Abdomenul și capul păreau să-mi fi amortiți, trecute dincolo de orice percepție. Puteam să văd, e drept, însă nu eram în stare să-mi simt deloc ochii, gâtul sau ținuta trupului – nimic, de fapt, cu excepția unei atingeri ușoare, aproape fantomatice: degetele lui Nebogipfel, strânse încă pe-ale mele. Aceasta îmi trezi un oarecare sentiment de liniște, fiindcă era bine să știu că măcar *e/* se afla aici, cu mine!

Am crezut că murisem – dar mi-am adus aminte că așa gândisem și înainte, când fusesem absorbit și refăcut de Constructorul Universal. Ce avea să se întâmple cu mine acum, nu știam.

Corabia porni din nou să se ridice, de data aceasta mult mai rapid. Cronomobilul și turnul pe care se afla acesta se îndepărtară sub mine. Eram înălțat la o milă, la două mile, la zece mile deasupra suprafeței; întreaga hartă împrăștiată a acestei Londre

neverosimile se așternea dedesubtul meu, vizibilă printre scânteierile Corabiei Timpului.

Încă urcam - pesemne, călătoream mai rapid decât o ghiulea de tun -, și totuși nu auzeam deloc șuieratul aerului, nu percepeam deloc vântul pe chip: mă simțeam în siguranță, cu acel copilăresc simțământ de ușurătate despre care am pomenit. Decorul circular de sub mine se extinse, iar detaliile construcțiilor și ale câmpiilor de gheață deveniră cețoase, pale și indistincte, un fel de cenușiu luminos, amestecat tot mai mult cu albul geros al Gheții. Pe măsură ce voalul atmosferei ce mă despărțea de spațiul cosmic se subția, văzduhul nopții, care fusese de un gri ca fierul, căpătă un ton din ce în ce mai întunecat și mai intens.

Acum ne găseam la o altitudine atât de mare încât curbura planetei ajunse să fie vizibilă - parcă Londra ar fi fost punctul cel mai înalt de pe culmea unei coline enorme -, și am reușit să deslușesc conturul bieteii Britanii, ferecată în Marea de Gheață.

Rămăsesem fără mâini ori picioare, fără abdomen sau gură. Se părea că mă eliberasem de materie, absolut dintr-o dată, și am privit lucrurile cu un fel de seninătate.

Încă mă înălțăm - știam că ne aflam mult dincolo de atmosferă -, iar câmpiile boreale se transformară dintr-un peisaj într-o suprafață a unei lumi sferice, care se rotea, albă și liniștită, și moartă cu desăvârșire, dedesubtul meu. Dincolo de excrescența lucitoare a Pământului se aflau alte Corăbii ale Timpului - sute, am văzut acum, mari ambarcațiuni lenticulare, sclipind verzui și măsurând multe mile lungime: alcătuiau o Armada răsfirată ce naviga pe

chipul spațiului, și lumina lor se oglindea de pe gheața încrețită care acoperea Pământul.

Am auzit că eram chemat pe nume. De fapt, nu era vorba de auz propriu-zis, ci de o conștientizare, prin anumite mijloace pe care n-aș dori să încerc să le explic. M-am străduit să mă întorc, însă am descoperit că perspectiva vizuală mi se modifica.

— *Nebogipfel? Tu ești?*

— *Da. Sunt aici. Ești în regulă?*

— *Nebogipfel... Nu pot să te văd.*

— *Nici eu. Dar asta nu contează. Poți să-mi simți mâna?*

— *Da.*

Acum, Pământul lunecă într-o parte, iar nava noastră pătrunse în formație, alături de semenele ei. Curând, eram împresurați din toate părțile de Corăbii ale Timpului, într-un model ce umplea vidul interplanetar pe multe mile; parcă m-aș fi găsit în mijlocul unei cete de balene gigantice, strălucinde. Lumina Plattneritei era intensă, și totuși avea o tentă de irealitate, ca și cum s-ar fi reflectat de pe un plan invizibil; am avut din nou acel sentiment de contingentă în privința Corăbiilor, de parcă ele nu și-ar fi aflat locul, de fapt, în această Realitate, și nici în oricare alta.

— *Nebogipfel, ce se întâmplă cu noi? Unde suntem duși?*

— *Cunoști răspunsul la această întrebare, replică el blând. Călătorim înapoi prin timp... înapoi până la Hotarul său, până în adâncurile cele mai tainice ale inimii sale.*

— *Vom porni în curând?*

— *Am pornit deja, spuse el. Uită-te la stele.*

M-am întors – sau am avut doar senzația în așa fel încât să-mi iau privirea de la Albul Pământ și am văzut minunea.

Pe tot cuprinsul cerului, stelele ieșeau la iveală.

2. Destrămarea Pământului

În vreme ce ne retrăgeam prin timp, flotele colonizatoare de pe Pământ se înapoiau la obârșiile lor, în valuri succesive, iar transformările pe care oamenii le aduseseră lumilor și astrelor erau destrămate. Și, pe măsură ce acea maree de civilizație și cultură se retrăgea din cosmos, Sferele care mascau astrele se descompuneau, una câte una. Am urmărit cu uluire cum vechile constelații se reuneau din nou, ca nenumărate candelabre. Sirius și Orion străluceau la fel de splendid ca într-o noapte de iarnă, iar Steaua Polară se găsea deasupra capului meu, și am izbutit să deslușesc profilul de cratiță al Ursei Mari. La mare depărtare sub mine, dincolo de curbura Pământului, se aflau stranii grupări de stele pe care nu le văzusem niciodată din Anglia. Nu cunoșteam constelațiile de la antipodi atât de bine încât să fiu în stare să le identific pe toate, însă am remarcat forma de cuțit, brutală, a Crucii Sudului, crâmpielele de lumină pală care alcătuiau Norul lui Magelan și cele două gemene scânteietoare, Alpha și Beta Centauri.

Iar acum, pe măsură ce ne scufundam mai adânc în trecut, stelele începură să lunece pe boltă. În câteva minute, se părea, constelațiile familiare au fost ascunse, de vreme ce mișcările proprii ale astrelor – mult prea lente pentru a fi perceptibile în viața de efemeridă a unui om – deveniră perceptibile pentru privirea mea cosmică. I-am atras atenția lui Nebogipfel asupra acestui nou fenomen.

— *Da. Și uită-te la Pământ...*

M-am uitat. Masca glaciară care desfigurase acel glob prețios și secătuit începuse să cadă. Am văzut cum albul ei migra către Poli, în pulsuri ample, scoțând la iveală cafeniul și albastrul uscatului și al mărilor de dedesubt.

Brusc, gheața dispăru – surghiunită din nou în citadela ei de la Poli -, iar lumea se transformă lent sub noi, cu continentele ei familiare restaurate. Însă Pământul era înconjurat de nori, și acești nori erau mânjiți în culori virulente, nefirești – maroniu, purpuriu și portocaliu. Coastele erau tivite cu lumină, iar în inima fiecărui continent străluceau metropole. Existau până și grandioase orașe plutitoare în mijlocul oceanelor, am remarcat eu. Însă atmosfera era atât de viciată în acele mărețe orașe încât, dacă mai umbla cineva pe la suprafață, cu siguranță trebuia să poarte măști și filtre, ca să poată respira.

— *E limpede că asistăm la zilele finale ale prefacerii Pământului de către Oamenii Noi ai mei, am zis. Pesemne că străbatem milioane de ani în fiecare minut...*

— *Da.*

— *Atunci, de ce nu vedem Pământul rotindu-se ca un titirez pe axa sa și gonind în jurul Soarelui?*

— *Nu-i așa de simplu. Corăbiile acestea nu sunt ca prototipul tău al Mașinii Timpului. Tot ce vedem e o reconstituire, continuă Nebogipfel. Un fel de proiecție, bazată pe observațiile care, pe măsură ce călătorim, intră în Marea de Informație. În acea parte a mării transportată de Corăbii, în orice caz. Asemenea fenomene, cum ar fi rotația Pământului, au fost șterse.*

— *Nebogipfel, ce sunt eu? Mai sunt om?*

— *Ești încă tu însuși, afirmă el cu fermitate. Singura deosebire este că mașinăria care te ține în viață nu este plăsmuită din oase și carne, ci din componente aflate în Marea de Informație... Ai membre, dar nu din cartilaje și sânge, ci din Înțelegere.*

Glasul său părea să plutească prin spațiu, undeva în jurul meu; pierdusem acea senzație liniștitoare dată de mâna sa în mâna mea și nu mai puteam fi sigur dacă se afla în apropiere – dar aveam sentimentul că „apropierea” nu mai reprezenta un concept relevant, căci n-aveam deloc vreo idee clară nici măcar despre locul în care mă găseam „eu”. Indiferent ce devenisem, știam că nu mai eram un centru de conștiință ce privește în afară dintr-o peșteră de os.

Atmosfera Pământului se limpezi. Pe tot întinsul planetei, cu o bruschete năucitoare, luminile orașelor păliră și dispărură, iar în scurt timp, mâna omului nu lăsă nicio urmă pe Pământ.

Am remarcat rafalele de vulcanism, enorme suvoaie fulgerătoare, care aruncau nori de cenușă ce licăreau deasupra lumii – sau, mai degrabă, de vreme ce ne întorceam în timp, norii erau absorbiți în acele cratere vulcanice -, și aveam impresia că și continentele se deplasau din pozițiile lor de pe harta școlară. Pe vastele câmpii ale emisferei nordice, părea să se dea un fel de luptă – lentă, milenară – între două tipuri de vegetație: pe de o parte, preriile de un cafeniu-verzui palid și pădurile de foioase care delimitau continentele la hotarul calotei polare, iar de cealaltă, verdele agresiv al junglei tropicale. Pentru o clipă, jungla triumfă și, într-o măreață înflorire, avansa la nord de Ecuator, până ce acoperi uscatul de

la tropice, pătrunzând până în Europa și America de Nord. Chiar și Groenlanda deveni, pentru scurtă vreme, verde. Apoi, la fel de rapid cum cuceriseră Pământul, marile jungle se retraseră din nou în fortăreața lor ecuatorială, iar tonurile mai șterse de verde și cafeniu năvăliră pe chipul continentelor nordice.

Deriva și rotația continentelor deveni mai pronunțată. Și, pe măsură ce continentele erau aduse în diferite regiuni climaterice, culorile florei se schimbau ca atare, astfel încât mari benzi de verde și maroniu goneau de-a lungul tărmurilor nefericite. Impresionantele convulsii devastatoare ale vulcanismului punctau acești pași de vals geologici.

Acum, continentele lunecară unele într-altele - parcă urmăream asamblarea unui joc de puzzle -, dând naștere unei singure mase de uscat, imensă, ce supunea jumătate din glob. Interiorul acestui ținut enorm se prefăcu numaidecât în deșert.

— *Am coborât deja trei sute de milioane de ani în trecut...*, spuse Nebogipfel. *Nu există mamifere, nici păsări, iar până și reptilele de-abia apar.*

— *Nici nu mi-a trecut prin gând că totul a fost atât de grațios, ca un balet de stâncă - geologii zilelor mele au atâtea de înțelese!* am replicat eu. *Este ca și cum întreaga planetă ar fi vie și în evoluție.*

Apoi, marele continent se rupse în trei mase uriașe. Nu mai puteam să deslușesc contururile familiare ale uscatului din vremea mea, căci continentele se învârteau ca niște farfurii plate pe tăblia lustruită a unei mese. De îndată ce acel impozant deșert central se sfărâmă, climatul deveni mult mai variat și am

putut să observ o serie de mări nu prea adânci împresurând uscatul.

— *Acum, amfibienii alunecă înapoi în mări - membrele lor primordiale se topesc, afirmă Nebogipfel. Dar pe uscat există încă insecte și alte nevertebrate: miriapode, căpușe, păianjeni și scorpioni...*

— *Nu-i un loc foarte primitiv, am remarcat eu.*

— *Există, de asemenea, libelule gigantice și alte minunății - lumea nu este lipsită de frumusețe.*

După aceea, uscatul începu să-și piardă culoarea verde - prin marea vieții în retragere ieșea la suprafață un fel de cafeniu osos - și mi-am închipuit că treceam dincolo de apariția pe sol a primelor plante cu frunze. În curând, scoarța Pământului ajunsese un fel de mască fără trăsături, de un maroniu și un albastru murdar. Știam că viața persista în mări, însă și acolo se simplifica, și ordine întregi dispăreau în vintrele Istoriei: mai întâi peștii, apoi moluștele, după care bureții, meduzele și viermii... În cele din urmă, am priceput eu, o singură algă verde, subțire - căznindu-se să convertească în oxigen orbitoarea lumină a Soarelui - rămăsese, pesemne, în mările întunecate. Uscatul era sterp și pietros, iar atmosfera devenise densă, pătată cu galbenul și maroniul gazelor nocive. Niște focuri enorme erupseră pe fața Pământului, toate deodată. Nori groși acoperită globul, și mările se retraseră aidoma unor băltoace muribunde. Însă norii nu zăboviră prea multă vreme. Atmosfera se rarefie, apoi deveni de-a dreptul străvezie, până ce dispăru de tot. Scoarța expusă licări într-un roșu uniform, mocnit, cu excepția zonelor în care o serie de imense răni portocalii se deschideau

și se închideau aidoma unor guri. Nu mai exista nicio mare, nicio diferență între ocean și uscat, numai această crustă nesfârșită și degradată, pe deasupra căreia Corăbiile Timpului pluteau, vigilente și grațioase.

Iar apoi, strălucirea crustei deveni mai puternică – intolerabil de puternică – și, cu o explozie de fragmente luminoase, tânărlul Pământ se scutură pe axa sa, se zgudui și se făcu fărâmițe!

Parcă unele dintre acele fragmente ar fi zburat *prin* mine. Stânca arzătoare își croi drum prin conștiința mea și se pierdu în spațiu.

După aceea, totul se termină! Rămăsese numai Soarele... și un disc de pietriș și gaz, inform, învolburat, care se rotea în jurul astrului scânteietor.

Un fel de undă trecu prin norul nostru de Corăbii ale Timpului, ca și cum coagularea inversată a Pământului ar fi trimis un șoc prin Armadă răzlețită.

— *Aceasta este o epocă stranie, Nebogipfel*, am spus eu.

— *Privește în jurul tău.*

M-am supus și am observat că, pe întreg cuprinsul văzduhului, existau numai câteva stele – poate vreo zece la număr – care ardeau intens. Acum, acestea se grupară într-un fel de formație, un model întins pe toată bolta, deși erau încă atât de îndepărtate, încât se vedeau doar ca niște puncte. Fuoare de gaz păreau să se strângă într-un nor, întins pe tot cerul și înfășând gruparea de aștri.

— *Aceștia sunt adevărații companioni ai Soarelui, roști Nebogipfel. Frații săi, dacă vrei. Stelele ce au împărțit norul de origine al Soarelui. Cândva, au alcătuit un roi la fel de strălucitor și de compact ca*

Pleiadele... însă gravitația nu le va putea ține laolaltă și, înainte de apariția vieții pe Pământ, se vor distanța.

Una dintre stelele tinere, situată chiar deasupra capului meu, pâlpâi. Se dilată și în curând deveni suficient de mare, văzându-se ca un disc, însă scânteind mult mai roșu și mult mai slab... până când, în cele din urmă, dispăru, iar lumina din acea parte a norului pieri.

Acum, o altă stea, aproape diametral opusă ca poziție față de prima, trecu prin același ciclu: pâlpâirea, urmată de expansiunea într-un disc purpuriu strălucitor, iar apoi extincția.

Toată această dramă cosmică, trebuie să vă închipuiți, se desfășura pe un fundal de tăcere absolută.

— *Asistăm la nașterea stelelor, am rostit eu, însă în sens invers.*

— *Da. Stelele embrionare își aprind norul de gaz primordial - asemenea nebuloase constituie o privesc frumousă dar, după combustia stelară, gazele mai ușoare sunt expulzate din pricina căldurii, rămânând numai pietrișul mai greu...*

— *Un pietriș care se condensează zămisind lumile, am zis.*

— *Da.*

Iar acum - atât de grabnic - veni rândul Soarelui! Urmă acel licăr nesigur de strălucire alb-gălbui, o scânteiere care se oglindi pe prorele de Plattnerită ale Corăbiilor Timpului, și dilatarea rapidă într-un imens glob, care, pentru o scurtă durată, înghiți Armada de Corăbii ale Timpului într-un nor de lumină vișinie...

apoi, în cele din urmă, acea dispersie finală în vidul universal.

Navele atârnară brusc în întuneric. Ultimul dintre companionii Soarelui pâlpâi, se umflă aidoma unui balon și muri, iar noi am rămas într-un nor de hidrogen rece, inert, ce reflecta strălucirea verdelui Plattneritei.

Numai astrele îndepărtate marcau firmamentul, și am văzut cum și ele licăreau și scânteiau, pierind, la rândul lor. În scurtă vreme, cerurile deveniră tot mai negre, și mi-am închipuit că existau din ce în ce mai puține stele.

Apoi, dintr-o dată, o altă specie de stele se aprinseră pe cer. Erau o armie întreagă, se părea: se găseau cu zecile suficient de aproape încât să fie vizibile ca niște discuri, iar lumina acestor noi aștri era, în mod sigur, suficient de puternică pentru a putea citi un ziar – nu că m-aș fi găsit eu în postura de a încerca un asemenea experiment!

— *La naiba, Nebogipfel, ce privești amețitoare! Astronomia ar fi fost un pic diferită sub un asemenea cer, ce zici?*

— *Aceasta este chiar prima generație de stele. Sunt singurele lumini, pretutindeni în noul cosmos... Fiecare dintre aștri cântărește de o sută de mii de ori mai mult decât Soarele nostru, însă își consumă combustibilul cu repeziciune – duratele lor de viață se exprimă doar în milioane de ani.*

Și, într-adevăr, chiar în vreme ce el vorbea, am observat că stelele se dilatau, deveneau roșii și se dispersau, ca niște gigantice baloane supraîncălzite.

În curând se termină, iar văzduhul rămase din nou în întuneric – întuneric, cu excepția strălucirii verzui a Corăbiilor Timpului, care pătrundeau, ferme și neabătute, în trecut.

3. Hotarul Spațiului și Timpului

O nouă luminozitate uniformă începu să pună stăpânire pe spațiul din jurul meu. M-am întrebat dacă nu cumva în această epocă primordială strălucea vreo generație de stele și mai timpurie - o generație nevisată de Nebogipfel și de Constructorii cu care el intrase în comuniune. Însă m-am lămurit imediat că lumina nu provenea de la vreun grup de surse punctiforme, ca aștrii; mai degrabă era o lumină care părea să emane, pretutindeni împrejurul meu, chiar din structura spațiului - deși, din loc în loc, strălucirea era marmorată, căci, mi-am închipuit eu, bucățile dense de materie stelară embrionară ardeau mai intens. La început, această lumină a fost de un vișiniu-închis - mă ducea cu gândul la un soare în amurg, răzbătând printre nori -, dar deveni mai puternică și urcă prin spectrul cromatic cunoscut: portocaliu, galben, albastru spre violet.

Am văzut că flota de Corăbii ale Timpului se grupase mai strâns; erau plute din fir verde, profilate pe fundalul orbitorului pustiu și adunându-se pentru a-și purta de grijă. O serie de tentacule - frânghii de Plattnerită - șerpuiră prin vidul scânteietor dintre nave și se conectară, terminațiile lor fiind înglobate în complexe schelete ale Corăbiilor. În curând, întreaga Armadă din preajma mea era racordată printr-un soi de plasă din filament de cili.

— *Chiar și în acest stadiu incipient, îmi spuse Nebogipfel, universul posedă o structură. Galaxiile pe cale de a se naște există ca rezervoare de gaz rece,*

captive în puțuri gravitaționale... Însă structura implodează, se contractă, pe măsură ce călătorim către Hotar.

— Este ca o explozie derulată invers, atunci, i-am sugerat lui Nebogipfel. Șrapnelele cosmice, colapsând către locul de detonație. În cele din urmă, întreaga materie a universului se va contopi într-un singur punct - într-un centru arbitrar al tuturor lucrurilor - și va fi ca și cum ar fi luat Ființă un Soare grandios, în mijlocul spațiului gol și infinit.

— Nu. Este ceva mai complicat decât atât...

Îmi aminti de încovoierea axelor Spațiului și Timpului - acea distorsiune care se găsea îndărătul principiului călătoriei temporale.

— Acum, acea răsucire a axelor se petrece pretutindeni în jurul nostru, zise el. Pe măsură ce călătorim înapoi prin timp, materia și energia nu converg într-un volum finit, ca un roi de muște în centrul unei camere libere... Mai degrabă, spațiul însuși se înfășoară - se comprimă -, boțindu-se ca un balon dezumflat, sau ca o bucată făcută cocoloș în pumn.

I-am urmărit descrierea, însă m-a umplut de stupeoare și groază, căci nu puteam înțelege cum viața sau Mintea era capabilă să supraviețuiască unei asemenea striviri!

Lumina universală spori în intensitate și urcă pe scara spectrală până la un violet eclatant, cu o repeziciune uluitoare. Bucăți și vârtejuri din acea mare de hidrogen se involburară, aidoma flăcărilor dintr-un furnal; Corăbiile Timpului, conectate prin funiile lor, de-abia se mai zăreau ca niște siluete șterse pe acea strălucire eterogenă. În cele din urmă,

bolta deveni atât de arzătoare încât aveam numai o impresie de alb, ca și cum m-aș fi uitat drept în Soare.

Am simțit o izbitură fără sunet – parcă aș fi auzit un zăngănit de talgere -, lumina se năpusti către mine, ca un lichid în clocot, și m-am prăbușit într-un soi de orbire albă. Eram cufundat în cea mai strălucitoare lumină posibilă, o lumină care părea să-mi umple făptura. Nu mai aveam să deslușesc bucățile împestrițate, și nici să zăresc Corăbiile Timpului – nici măcar pe-a mea!

L-am chemat pe Nebogipfel.

— *Nu pot să văd, lumina...*

Glasul lui era subțire și calm, în acel potop de văpaie.

— *Am ajuns în Epoca Disoluției Finale... Acum, spațiul este pretutindeni la fel de fierbinte ca suprafața Soarelui, și plin de materie încărcată electric. Universul nu mai e transparent, așa cum va fi în zilele noastre...*

Am priceput de ce Corăbiile fuseseră unite prin acele frânghii de substanță a Constructorilor, căci, în mod cert, niciun semnal nu se putea propaga prin strălucirea năprasnică. Albul deveni și mai intens, până ce am fost sigur că trecuse mult dincolo de gama de vizibilitate a ochilor umani normali – nu fiindcă vreun om ar fi fost în stare să reziste măcar o clipă în acel arzător furnal cosmic!

Parcă aș fi fost atârnat, de unul singur, în toată acea imensitate. Dacă Constructorii se găseau acolo, nu-i percepeam în niciun fel. Simțul curgerii timpului mi se diminua și dispăru, nefiind capabil să-mi dau seama dacă urmăream evenimente pe o scară de secole sau de secunde, sau dacă observam evoluția

stelelor ori a atomilor. Înainte de a pătrunde în această supă ultimă de lumină, îmi mai păstrasem o rămășiță din capacitatea de orientare: continuasem să percep susul și josul – aproapele și îndepărtatul... Lumea din jurul meu fusese structurată ca o încăpere uriașă, în interiorul căreia stătusem suspendat. Acum însă, în această Epocă a Disoluției Finale, toate acestea se evaporaseră. Eram un fir de conștiință, purtat de colo până colo pe suprafața aceluia enorm fluviu, care se întorcea la obârșia sa pretutindeni în preajma mea, și nu puteam decât, să mă las dus de acest ultim curent încotro voia el.

Supa de radiație deveni și mai fierbinte – era chinuitor de intensă -, și am observat că materia Universului, materia care avea, într-o zi, să alcătuiască stelele, planetele și propriul meu trup părăsit, nu avea decât o vagă urmă de substanțialitate, un reziduu în acel maelstrom năprasnic de lumină și de aștri. În cele din urmă – se părea că eram în stare să văd acest lucru – până și nucleeele atomilor se desfăcură, sub presiunea luminii insuportabile. Spațiul era umplut cu o supă de particule încă și mai elementare, care se combinau și se recombinau într-un fel de vârtoare complexă, microscopică, peste tot împrejurul mea.

— *Ne aflăm aproape de Hotar, șopti Nebogipfel. Începutul timpului însuși... și totuși, trebuie să-ți închipui că nu suntem singuri. Că Istoria noastră – acest univers tânăr, arzător – nu este decât unul dintr-un număr infinit ce a luat ființă din acel Hotar și că, pe măsură ce ne retragem, toate elementele Multiplicității converg către acest moment, către*

Hotar, aidoma păsărilor care se prăvălesc asupra prăzii.

Totuși, contracția continuă – temperatura spori și mai mult, densitatea materiei și a energiei deveni și mai mare, iar acum, până și ultimele fragmente de radiație și materie fură absorbite în carcasa retezată a Spațiului și Timpului, energiile lor fiind stocate în tensiunea acelei mărețe Distorsiuni.

Până când, în sfârșit...

Ultima particulă scânteietoare se îndepărtă lent de mine, iar strălucirea radiației se ridică spre un fel de invizibilitate.

Acum, numai o lumină alb-cenușie îmi umplea gândul, dar aceasta este o metaforă, deoarece îmi dădeam seama că, în clipa aceea, *nu* percepeam lumina din fizică, ci strălucirea bănuită de Platon, lumina pe care se sprijină întreaga conștiință – lumina pe al cărui fundal materia, evenimentele și mințile sunt simple umbre.

— *Am ajuns la Nucleu, murmură Nebogipfel. Spațiul și Timpul sunt atât de contorsionate încât anevoie se discern. Aci nu există Fizică... Nu există Structură. Nu poți să arăți cu degetul și să spui: aceasta este acolo, la o asemenea distanță, iar eu sunt aici. Nu există Măsurare, nici Observație... Totul este Unu. Și, exact cum Istoria noastră s-a redus la un unic punct incandescent, la fel s-a comprimat și Multiplicitatea de Istorii. Însuși Hotarul se topește, pierdut în infinitul de posibilități ale Multiplicității colapsate... poți înțelege?*

Și apoi, rămase un singur puls de lumină foarte intensă – cea a verdelui Plattneritei.

4. Motoarele de nonlinearitate

Multiplicitatea contopită se zgudui. M-am simțit răsucit – întins și zdrobit ca și cum grandiosul Fluviu al cauzalității care mă purta ar fi devenit mai turbulent și mai ostil.

— *Nebogipfel...*

Glasul său era voios – exultant:

— *Constructorii au fost! Constructorii...*

Zdruncinăturile se diminuară. Strălucirea verzuie dispăru, lăsându-mă iarăși cufundat în alb-cenușiul acelei clipe a Creației. Apoi, o nouă lumină, de un alb pur, apăru, însă persistă numai o clipă, iar după aceea am urmărit cum energia și materia se condensară ca roua, eliberate din altă destrămare a Spațiului și Timpului.

Încă o dată, înaintam prin timp, îndepărtându-mă de Hotar. Fusesem aruncat într-o nouă Istorie, depănându-se din Nucleu. Strălucirea universală rămase intensă. În mod cert cu mai multe ordine de mărime peste aceea din miezul Soarelui.

Corăbiile Timpului nu mă mai însoțeau – poate că formele lor fizice nu fuseseră capabile să supraviețuiască periplului prin Nucleu -, iar plasa de Plattnerită din jurul meu dispăruse, însă nu eram singur; pretutindeni în jurul meu – aidoma unor fulgi de nea prinși în străfulgerarea unui blitz – se vedeau fire de lumină verzuie de Plattnerită, ce se vânzoleau și pluteau unele pe lângă altele. Reprezentau cărămizile de conștiință ale Constructorilor, știam eu, și m-am întrebat dacă Nebogipfel se găsea în această

mulțime imaterială, și dacă eu, la rândul meu, apăream celorlalți ca un punct săltăreț.

Oare sensul călătoriei prin timp fusese inversat? Oare îmi era dat să înot din nou în susul curenților Istoriei, către propria mea epocă?

— ...*Nebogipfel? Mai ești în stare să mă auzi?*

— *Sunt aici.*

— Ce se întâmplă? Călătorim din nou prin timp?

— *Nu*, spuse el.

Încă avea acea notă de exultare - de triumf - în vocea lui incorporală.

— *Atunci ce? Ce se întâmplă cu noi?*

— *Nu pricepi? Cum de nu poți să pricepi? Am trecut dincolo de Nucleu. Am ajuns la Hotar. Și...*

— *Da?*

— *Închipuie-ți Multiplicitatea ca o suprafață, zise Morlocul. Totalitatea Multiplicității este netedă, închisă, fără accidente - un glob. Și Istoriile sunt aidoma liniilor de longitudine, trasate între polii sferei...*

— *Iar noi, în Corăbiile Timpului, am ajuns la un pol.*

— *Da. Acel punct unde converg toate liniile de longitudine. Și, exact în acea clipită precisă a infinitelor posibilități, Constructorii au aprins Motoarele de Nonlinearitate... Constructorii au traversat Istoriile*, spuse el.

Ei, ca și noi, au urmat traiectoriile Timpului Imaginar, traiectorii scrijelite perpendicular pe meridianele globului Multiplicității, până ce au ajuns în această nouă Istorie...

Acum, norul de Constructori - erau cu milioanele, credeam eu - se destrămă, aidoma fragmentelor de artificii. Parcă ar fi încercat să umple vidul primordial

cu lumina și conștiința aduse dintr-un alt cosmos. Iar pe măsură ce noul univers se depănă, amurgul Creației pieri într-o întunecime adâncă.

Era rezultatul final – concluzia logică – al propriilor mele bâjbâieli cu proprietățile luminii și cu distorsiunea cadrelor Timpului și Spațiului ce rezultau de-acolo. Toate acestea, mi-am dat eu seama, până și colapsul Universului, și acest grandios marș peste Istorie – toate acestea își avuseseră originea, dezvoltându-se inevitabil, în experimentele *mele*, în prima mea mașină dragă, din alamă și cuarț...

La asta conduseseră: la trecerea minții dintr-un univers în altul.

— *Dar unde am ajuns? Ce-i cu această Istorie? Se aseamănă cu a noastră?*

— *Nu, răspunse Nebogipfel. Nu, nu-i ca a noastră.*

— *Vom putea să trăim aici?*

— *Nu știu... nu a fost aleasă pentru noi. Adu-ți aminte că acești Constructori au căutat, zise el, un univers – din infinitul mănunchi de posibilități care este Multiplicitatea un univers optim pentru ei.*

— *Da. Însă ce poate însemna „optim” pentru un Constructor?*

Îmi trecură prin gând imagini vagi ale Paradisului – cu tihnă, siguranță, frumusețe și lumină -, dar știam că aceste viziuni erau eminamente antropomorfe.

În acea clipă, am observat, luând ființă din bezna ce ne împresura, o nouă lumină. La început am crezut că reapăruse acea strălucire a mingii de foc de la începutul timpului – însă era prea blândă, prea insistentă, ca să fie asta; părea, mai degrabă, o *lumină stelară*...

— *Constructorii nu sunt oameni, rosti Morlocul. Sunt însă Moștenitorii Umanității. Iar temeritatea realizării lor este uluitoare. Din toată puzderia de posibilități, continuă Nebogipfel, Constructorii au căutat acest univers - unul singur - care este Infinit ca întindere și Etern ca vârstă, unde acel Hotar de la începutul Timpului a fost mutat în trecutul fără capăt.*

Am călătorit dincolo de Nucleu, până la însuși Hotarul Timpului și al Spațiului. Iar degetele de maimuță s-au întins către Singularitatea ce se găsește acolo - și au împins-o înapoi!

Acum, lumina siderală erupea de dincolo de beznă, pretutindeni în jurul meu; aștrii se aprindeau peste tot, iar în scurtă vreme, cerul strălucea, la fel de intens în orice punct ca și suprafața Soarelui.

5. Viziunea finală

Un univers infinit!

Poate că vă uitați afară, prin norii de fum ai Londrei, către aștrii ce marchează bolta de catedrală a văzduhului; totul este atât de imens, atât de neschimbător, încât e lesne să presupui că acest cosmos nu are capăt și că durează din vecie.

...Însă *așa ceva nu-i posibil*. Este nevoie doar de o întrebare de bun-simț pentru a înțelege motivul: *de ce noaptea cerul este întunecat?*¹

Dacă ați trăi într-un univers infinit, cu stele și galaxii răspândite într-un vid fără de margini, atunci, în orice direcție a firmamentului ați privi, ochiul vostru ar trebui să întâlnească o rază de lumină venită de la suprafața unei stele. Văzduhul nopții ar trebui să ardă pretutindeni la fel de puternic ca soarele...

Constructorii se luptaseră cu însăși întunecimea cerului.

Senzațiile mele aveau o asprime de granit: nu exista nicio moliciune difuză, nicio atmosferă, nimic altceva decât acel tipar de infinită strălucire, alcătuit dintr-un noian de puncte și pete intense de lumină. Ici-colo, am avut impresia că pot să deslușesc configurații și trăsături distincte – constelații de stele mai vii pe fundalul general -, dar întregul efect era atât de orbitor, încât n-am izbutit să reperez aceeași structură de două ori. Scânteile de Plattnerită ce mă însoțeau – Constructorii, cu Nebogipfel printre ei – se îndepărtară de mine, pe deasupra și pe dedesubt,

¹ Paradoxul lui Olbers, 1823.

precum crâmpeiele verzui ale unui vis. Rămăsesem izolat. Nu simțeam deloc teamă sau disconfort. Zgâlțâiturile pe care le trăisem în clipa Nonlinearității pieriseră, lăsându-mă fără percepția poziției, a timpului ori a duratei...

Apoi însă - după un interval pe care nu l-am putut măsura - mi-am dat seama că nu mai eram singur.

Forma dinaintea mea se închegă pe fundalul luminii siderale, de parcă în fața ochilor mei ar fi fost prezentat un spectacol cu lanterna magică. Începu ca o simplă umbră pe acea strălucire omniprezentă - prima dată n-am știut sigur dacă chiar era ceva, și nu doar proiecțiile proprii mele imaginații desperate -, dar în cele din urmă căpătă un gen de materialitate.

Era o minge, aparent din carne, legănându-se prin spațiu, fără niciun punct de sprijin. Am socotit că se găsea la vreo opt-zece picioare de mine (indiferent unde mă aflam și ce ajunseseam să fiu) și măsura cam patru picioare în diametru. În partea de jos îi atârnavu niște tentacule. Am auzit un sunet slab, gâlgâit. Am remarcat un plisc cărnos, nicio urmă de nări și două pleoape enorme, care acum se încrețiră precum niște draperii, scoțând la iveală niște *ochi* - ochi umani - care mă fixară!

Am recunoscut-o, firește; era una dintre acele ființe pe care le denumisem *Observatori* - acele arătări enigmatice care mă frecventaseră în călătoriile mele prin timp.

Făptura pluti ceva mai aproape de mine. Își întinse tentaculele și am văzut că acele excrescențe erau articulate și grupate în două mănunchiuri, ca niște mâini diforme, alungite. Tentaculele nu erau organe

moi și lipsite de oase, ca ale unei caracatițe, ci aveau articulații multiple și păreau să se termine cu unghii sau copite – aduceau, mai degrabă, cu niște degete.

Acum, parcă m-ar fi adunat. Nimic din toate acestea nu putea fi real – mi-am zis cu deznădejde -, căci nici *eu* nu mai eram real, nu-i așa? Devenisem un punct de conștiință, nu exista nimic din mine care să fie ridicat, în felul acesta...

Și totuși m-am simțit legănat de el, fapt ce îmi trezi un ciudat sentiment de siguranță...

În fața mea, Observatorul era uriaș. Avea pielea netedă și acoperită cu fire de păr subțiri, pufoase; ochii îi erau enormi – albaștri ca și cerul – și posedau întreaga complexitate fermecătoare a ochilor omenești. Acum puteam chiar să-i și simt *mirosul* -, avea un parfum înțepător de animal, un iz de lapte, poate. Mă ului cât de omenesc arăta. Este posibil să vi se pară bizar, însă mi-am zis – atât de aproape de creatură și suspendat în toată imensitatea aceea nestructurată – că asemănările cu forma umană erau mai năucitoare decât deosebirile evidente. Am devenit din ce în ce mai încredințat că *era* om: deformat de cumplitul zbucium al timpului evoluționar, poate, însă într-un fel înrudit cu mine.

Curând, Observatorul îmi dădu drumul și am simțit că mă îndepărtez de el, levitând.

Ochii îi clipiră și am auzit foșnetul lent al pleoapelor sale. Apoi dădu roată cu privirea lui enormă văzduhului incandescent, inform, ca și cum ar fi căutat ceva! Cu un oftat extrem de slab, plecă de lângă mine. În timp ce făcea acest lucru, se răsuci, iar tentaculele i se unduiră în urmă.

Pe moment, mă cuprinsese un acces de panică – întrucât n-aveam deloc dorința de a rămâne din nou doar în compania mea, aici în perfecțiunea dezolantă a Optimității dar, după o clipă, am plutit îndărătul Observatorului. Mă deplasam fără voință, aidoma unei frunze de toamnă purtate de trecerea roților unei căruțe.

Am pomenit despre acele constelații nedeslușite pe care le zărisem, strălucind pe fundalul infinitului spațiu scăldat în lumină. În prezent, aveam impresia că un grup de stele, situate exact în fața noastră, se răzlețeau, ca un stol de păsări, în vreme ce altul, în spate (eram în stare să-mi rotesc privirea), se contracta.

Oare era posibil? m-am întrebat. Oare călătoream cu atâta rapiditate, încât până și stelele își schimbau poziția în câmpul meu vizual, ca niște stâlpi de felinar văzuți din goana trenului?

Dintr-o dată, venirea în zbor a multitudinii de particule de piatră, licărind ca firele de praf într-o rază a Soarelui, se învolburară în jurul meu și dispărură din nou într-o clipită, rămânând mult în urmă. Cât timp am stat în acea Istorie Optimă, n-am văzut nici urmă de planetă sau de alt corp stâncos, cu excepția acelui banc de pulbere, și m-am întrebat dacă nu cumva căldura enormă și radiația intensă de aici împiedicau închegarea planetelor din materia primordială.

Universul se dădea în lături din ce în ce mai iute, ca o goană de fire agitate pe fundalul atotprezentei străluciri. Aștrii deveneau mai luminoși, explodând din puncte în globuri care se năpusteau spre mine, doar pentru a pieri după câteva clipe în spatele meu.

Ne-am avântat în sus și am plutit deasupra unei galaxii – o gigantică morișcă de stele ale căror culori variate scânteiau, pale și estompate, pe albul general al decorului. Dar, în scurtă vreme, până și acest vast sistem se micșoră sub mine, devenind acum un disc arzător ce se învârtea, iar în cele din urmă, un crâmpei minuscul de lumină cețoasă, pierdut printre alte milioane de crâmpeie.

Și, pe tot parcursul acestui zbor uluitor – trebuie să vă închipuiți -, am avut imaginea umerilor rotunzi ai Observatorului, pe când cutreiera prin acea maree de lumină chiar în fața mea, netulburat de peisajele siderale ce le străbăteam.

M-am gândit la ocaziile în care văzusem această făptură și pe semenii ei. Fusesse acel indiciu vag al gândurii în cele dintâi călătorii în timp ale mele – după care, prima imagine clară a unui Observator atunci când, în lumina Soarelui muribund din viitorul îndepărtat, urmărisem acel obiect sărind spasmodic pe un banc aflat la distanță: o vietate ca o minge de fotbal, pe care scânteiau stropi de apă. Atunci îl considerasem un locuitor al acelei lumi condamnate, *dar nu era* – nu mai mult decât mine. După aceea, existaseră acele viziuni ulterioare – zărite în treacăt prin strălucirea verde a Plattneritei – ale Observatorilor care se înghesuiau în jurul mașinii, pe măsură ce eu goneam prin timp.

Pe durata scurtei mele cariere spectaculoase de Explorator al Timpului, înțelegeam eu acum, fusesem însoțit – studiat – de către Observatori.

Pesemne că Observatorii erau capabili să urmeze după bunul lor plac liniile Timpului Imaginar, traversând infinitele Istории ale Multiplicității cu

uşurinţa unui vapor ce despică curenţii oceanului; Observatorii preluaseră rudimentarele Motoare de Nonlinearitate realizate de Constructori şi le îmbunătăţiseră până la perfecţiune.

Acum, umblam printr-un un vid nesfârşit – o Gaură în Spaţiu -, care era demarcat de fire şi planuri, de pelicule de lumină plămădite din galaxii şi din nori de stele răzleţe. Chiar şi aici, la milioane de ani-lumină de cea mai apropiată nebuloasă cerească, fluxul omniprezent de radiaţie persista, iar firmamentul din jurul meu era însufleţit de strălucire. Iar dincolo de pereţii neregulaţi ai acestei hrube, am izbutit să desluşesc o structură mai vastă, am izbutit să înţeleg că vidul „meu” nu era decât unul dintre multe alte viduri într-o întindere mai vastă de sisteme siderale. Parcă universul ar fi fost umplut cu un fel de spumă, cu o puzderie de bule plăsmuite din materie astrală arzătoare.

Numaidecât, am început să disting un soi de regularitate în această spumă. Într-o parte, bunăoară, vidul meu era delimitat de un plan de galaxii. Acest plan, alcătuit din substanţă adunată laolaltă atât de compact încât strălucea semnificativ mai intens decât fundalul general, era într-o asemenea măsură bine definit şi manifest – aşa de uniform şi de extins -, încât îmi încolţi în minte gândul fertil că nu putea fi un aranjament *natural*.

În acel moment, m-am uitat împrejur cu mai multă atenţie. În această direcţie, am socotit eu, puteam să observ un alt plan – neted şi detaliat -, iar în acea direcţie am remarcat un soi de lance de lumină rectilinie, ce părea să se întindă prin spaţiu dintr-o

parte în cealaltă – și acolo am remarcat un alt vid, însă în forma unui cilindru, extrem de clar conturat...

Acum, Observatorul se învârtea în fața mea, cu mănunchiurile de tentacule scăldate în lumina astrilor, și cu ochii măriți și ațintiți asupra mea.

Artificial. Cuvântul acesta era inevitabil – o concluzie atât de evidentă, pe care ar fi trebuit să o trag cu mult timp în urmă, mi-am dat seama, dacă n-ar fi fost *amplizarea* monstruoasă a tuturor lucrurilor!

Istoria Optimă fusese creată – și tocmai pentru înțelegerea acestui artificiu mă purtase, pesemne, Observatorul prin acel imens periplu.

Mi-am adus aminte de vechile predicții conform cărora un univers infinit ar fi susceptibil să ia sfârșit într-un dezastruos colaps gravitațional, ceea ce constituia un alt motiv pentru care propriul nostru cosmos nu putea, din punct de vedere logic, să fie infinit. Căci, așa cum Pământul și celelalte planete se închegaseră din nodulii norului turbulent de pietriș din jurul Soarelui-copil, tot astfel ar exista vârtejuri în acest uriaș nor de galaxii care să populeze Istoria Optimă – vârtejuri în care stelele și galaxiile urmau să cadă, pe o scală colosală.

În mod evident însă, Observatorii organizaseră evoluția cosmosului lor de așa manieră încât să evite asemenea catastrofe. Învățasem că Spațiul și Timpul sunt, ele însele, entități dinamice, modificabile. Observatorii manipulau curbura, colapsarea, distorsiunea și forfecarea Spațiului și Timpului, pentru a-și atinge obiectivul de cosmos stabil.

Firește că nu putea exista vreun final al acestei operațiuni atente, dacă se dorea ca universul să rămână viabil – și, m-am gândit eu, dacă universul era

etern, atunci nu putea să aibă nici *început*. Această reflecție mă tulbură o scurtă perioadă, căci reprezenta un paradox, un cerc cauzal. Era nevoie să existe forme de viață, ca să manipuleze condițiile necesare pentru existența Vieții aici...

Dar m-am eliberat imediat de asemenea confuzii! Eram, mi-am dat seama, mult prea parohial în gândirea mea: nu țineam cont de Infinitudinea lucrurilor. De vreme ce acest univers era infinit de vechi – iar Viața existase aici de o perioadă infinit de îndelungată nu exista un început al ciclului benign al Vieții de a-și asigura condițiile proprii sale supraviețuiri. Viața exista aici *deoarece* universul era viabil, iar universul era viabil *deoarece* Viața exista aici pentru a-l organiza... și așa mai departe, într-o regresie la infinit, fără început – și fără paradox!

Propria mea nedumerire îmi stârni un amuzament detașat. Era limpede că avea să-mi ia ceva vreme pentru a mă obișnui cu sensul Infinitului și al Eternității!

6. Triumful Minții

Observatorul meu se opri și se roti în spațiu ca un balon din carne. Ochii săi uriași se îndreptară spre mine, întunecați și enormi, iar strălucirea văzduhului scăldat în lumină i se reflectă pe pupilele de mărimea unor farfurioare; în cele din urmă, am avut eu impresia, acea privire imensă, irezistibilă, îmi umplu întreaga lume, excluzând toate celelalte lucruri – până și bolta incandescentă...

Apoi însă Observatorul păru să se topească. Din mulțimea răsfirată de constelații îndepărtate, din înspumata structură galactică, chiar și din văpaia cerului arzător, nu mai zăream nimic – ori mai degrabă conștientizam aceste lucruri ca un aspect al realității, dar numai de suprafață. Dacă vă închipuiți că vă concentrați vederea spre un geam de sticlă din fața dumneavoastră, și că vă relaxați deliberat mușchii ochilor, ca să priviți peisajul de dincolo, astfel încât praful de pe geam să vă dispară din minte, atunci o să vă faceți o idee despre efectul pe care îl descriu.

Firește că schimbarea mea de percepție nu era cauzată de ceva atât de corporal cum ar fi acționarea mușchilor oculari, iar modificarea de perspectivă implica mult mai mult decât deplasarea punctului de focalizare.

Vedeam – am crezut eu – în structura Naturii.

Vedeam *atomii*: puncte de lumină, aidoma unor minuscule aștri, cuprinzând spațiul într-un fel de tipar ce se întindea peste tot în jurul meu, la nesfârșit –

vedeam totul la fel de clar cum poate un doctor să studieze dispunerea coastelor sub pielea pieptului. Atomii sfârâiau și scânteiau; se învârteau pe micile lor axe și erau uniți printr-un complex năvod din fire de lumină – sau așa mi se părea mie. Mi-am dat seama că, pesemne, observam o reprezentare grafică a forțelor electrice, magnetice, gravitaționale și a altora. Parcă universul ar fi fost luat în stăpânire de un fel de ceasornic atomic – și, am priceput eu, totul era dinamic, dispunerea legăturilor și a atomilor schimbându-se constant.

Înțelesul acestei viziuni bizare mi se lămuri numaidecât, căci aici distingeam alte detalii ale regularității pe care o remarcasem printre galaxii și stele. Puteam să văd – infiltrate în fiecare pală de gaz, în fiecare atom rătăcit – *sens* și *structură*. Exista un rost în orientarea oricărui atom, în direcția spinului său, în legăturile dintre el și particulele învecinate. Parcă universul, în ansamblul său, ar fi devenit un fel de Bibliotecă, pentru a înmagazina înțelepciunea colectivă a acestei străvechi variante a Umanității; fiecare fărâamă de materie, până la ultimul fir răzleț, era, în mod evident, catalogată și exploatată... Exact așa cum prezisese Nebogipfel ca fiind scopul final al Inteligenței!

Însă această organizare constituia *mai mult* decât o Bibliotecă – mai mult decât o colecție pasivă de date prăfuite -, deoarece, pretutindeni în jurul meu, exista un sentiment al vieții, al zbuciumului. Era ca și cum conștiința ar fi fost distribuită în aceste vaste acumulări de materie.

Mintea umplea universul, pătrunzând în urzeala sa! Aveam senzația că puteam să observ cum conștiința

trecea prin mozaicul universal al realului în talazuri maiestuoase și eram uluit de proporțiile tuturor acestora – nu puteam să cuprind cu gândul natura lor nelimitată. Prin comparație, propria mea specie se mărginise la manipularea epidermei unei planete insignifiante, Morlocii la manevrarea Sferei lor, și până și Constructorii posedaseră numai o galaxie – un singur sistem de stele, din milioane...

Aici însă, Mintea avea totul – o Infinitudine.

Acum, în sfârșit, am priceput – căci vedeam cu ochii mei – sensul și rostul Vieții nemărginite și eterne.

Universul era infinit de vechi și infinit ca întindere. La fel și Mintea, era infinit de veche. Mintea obținuse controlul asupra întregii Materii și a Forțelor, și teaurizase o cantitate infinită de Informație.

Aici, Mintea era omniscientă, omnipotentă și omniprezentă. Constructorii, prin provocarea lor cutezătoare de la începuturile timpului, își atinseseră idealul. Depășiseră limitele finitului, trecând dincolo de el, și colonizaseră infinitul.

Atomii și forțele se estompară pe fundalul atenției mele imediate, iar ochii mi se umplură din nou cu lumina fără de sfârșit și cu configurațiile siderale ale acestui cosmos. Acum, tovarășul meu Observatorul dispăruse, și eu eram suspendat de unul singur, un fel de punct dematerializat al panoramei, rotindu-se încet.

Strălucirea stelelor mă învăluia din toate părțile, adâncă, nețărmită. Am avut sentimentul micimii lucrurilor, al propriei persoane, al irelevanței

meschinelor mele preocupări. Într-un univers infinit și etern, am priceput, nu există Centru; nu poate exista început, ori Sfârșit. Fiecare eveniment – fiecare punct – este făcut identic cu oricare altul de cuprinderea nemărginită în care este plasat... Într-un univers infinit, eu devenisem infinitezimal.

Niciodată nu m-am dat prea mult în vânt după poezie, însă mi-am amintit un vers de-al lui Shelley¹, despre felul în care *viața, ca un dom de geam multicolor/ pângărește a Veșniciei albă radiantă...* și așa mai departe. Ei bine, acum isprăvisem cu viața, cu carapacea trupului, cu iluzia superficială a materiei înseși – toate acestea îmi fuseseră sfâșiate, iar eu eram cufundat, poate pentru vecie, în acea radianță albă despre care vorbea Shelley.

O vreme am simțit un soi straniu de tihnă. Când fusesem martor pentru întâia oară la impactul pe care îl avea Mașina Timpului în destrămarea Istoriei, ajunseseam să cred că invenția mea era un dispozitiv al răului de neegalat – prin nimicirea și deformarea samavolnică a Istoriilor, prin eliminarea milioanei de suflete umane nenăscute, la cea mai mică atingere a manetelor de control. În cele din urmă însă, am înțeles că Mașina Timpului *nu* distrusese Istoriile, ci, mai degrabă, le crease. Toate Istoriile posibile ființau în marea Multiplicitate, stăteau una lângă cealaltă în catalogul fără capăt al lui Ce-Poate-Fi. Fiecare Istorie posibilă, cu întregul ei conținut de Minte, Dragoste și Speranță, avea o existență undeva în Multiplicitate.

Dar nu atât realitatea Multiplicității, cât semnificația ei pentru om mă mișcă acum.

¹ Percy Bysshe Shelley (1792-1822), celebru poet englez romantic (n. trad.).

Omul – așa am avut impresia întotdeauna de când l-am citit pentru prima dată pe Darwin – fusese prins într-un conflict: între aspirațiile sufletului său, nelimitat de semețe, și josnicia naturii sale fizice, care, în cele din urmă, putea să-l țintuiască la podea. M-am gândit că văzusem, în Eloi, cum mâna moartă a Evoluției – moștenirea animalului din noi – avea să spulbere, într-o bună zi, visele omului și să transforme stăpânirea sa asupra Pământului în nimic altceva decât o sclipire glorioasă, dar scurtă, a intelectului.

Acest conflict, intrinsec formei umane, se transformase, cred eu, într-un conflict din propria-i minte. Dacă Nebogipfel avusese dreptate atunci când afirmase că nutream un fel de repulsie față de Trup – ei bine, poate că tocmai conștientizarea excesivă a acestei lupte milenare era rădăcina sa! Pendulasem, în viziunile și discuțiile mele, între un fel de disperare sumbră, o scârbă de carcasele bestiale ale minților noastre, și un Utopianism drag, însă neghiob – visul că într-o zi capetele noastre urmau să devină limpezi, ca revenite dintr-un delir în masă, și că aveam să întemeiem o societate pe principiile logicii, pe dreptatea evidentă și pe știință.

Dar acum, descoperirea – sau crearea – și colonizarea acestei Istории finale schimbase totul. *Aici*, omul își învinsese, în sfârșit, originile și degradarea Selecției Naturale; *aici*, nu avea să se producă vreo revenire la uitarea acelei mări ancestrale, lipsită de inteligență, din care ieșiserăm noi. Mai degrabă, viitorul devenise infinit, o ascensiune în aerul nesfârșitelor Istории.

Am simțit că evadaserăm, în cele din urmă, din
Bezna disperării evoluționare și pătrunseserăm în
Lumina înțelepciunii infinite.

7. Emergența

Dar - s-ar putea să nu vă surprindă lucrul ăsta, dacă m-ați urmărit până aici - această stare sufletească, un soi de împăcare elegiacă, nu persistă prea mult în mine!

Am început să mă uit în jur. M-am sforțat să aud, să văd până în cel mai mic amănunt cea mai neînsemnată fărâmbă din cochilia de lumină ce mă împresura, însă o vreme n-am perceput decât o tăcere infinită și o strălucire intolerabilă.

Devenisem un fir imaterial, probabil nemuritor, și înglobat în această înfăptuire de nedepășit: un univers în care forțele și particulele erau în totalitate puse la dispoziția Minții. Era magnific, însă teribil, inuman, înfiorător - și un fel de deznădejde zdrobitoare pogorî asupra mea.

Oare trecusem dincolo de ființă, în ceva care nu era nici ființă, nici neființă? Ei bine, dacă așa era - descopeream eu -, încă nu simțeam *tihna* Eternului. Încă aveam un suflet de om, cu întreaga încărcătură de curiozitate și cu setea de acțiune care fuseseră dintotdeauna componente ale naturii umane. Sunt prea occidental, și în scurt timp mă săturasem de acest interval de Contemplație incorporeală!...

Apoi, după o perioadă nemăsurată, mi-am dat seama că luminozitatea cerului *nu* era absolută. La limitele câmpului meu vizual exista un soi de ceață - o întunecare de-abia perceptibilă.

M-am uitat de-a lungul câtorva ere geologice, așa mi se păru, și am considerat, de vreme ce am

așteptat atât de mult, că ceața devenea mai deslușită. La marginea câmpului meu vizual era un soi de cerc, ca și cum aș fi privit prin gura unei peșteri. Iar apoi, în mijlocul acelei guri spectrale de peșteră, am deslușit un nor neregulat, o pată pe strălucirea atotprezentă: am văzut o aglomerare de bare și discuri grosolane, toate indistincte, dispuse aidoma unor năluci deasupra stelelor. Într-un colț al acestei imagini se găsea un cilindru colorat în verde pur.

Am simțit o nerăbdare pătimasă. Oare ce era această erupție de umbre în Amiaza interminabilă a Istoriei Optime?

Gura de peșteră din preajmă deveni mai clară; m-am întrebat dacă nu cumva era vreo amintire ascunsă din Paleocen. În ceea ce privește grămada nebuloasă de bare și discuri, am avut impresia că mai văzusem acea dispunere și înainte: îmi părea la fel de cunoscută ca propria mea mână, mi-am spus, și totuși, în acest context modificat, nu mă simțeam în stare să o recunosc...

Imediat, înțelegerea năvăli asupra mea. *Barele și celelalte componente erau Mașina Timpului* – liniile de-acolo, acoperind acea constelație, erau profilurile de alamă din care fabricasem structura de rezistență a dispozitivului, iar acele discuri, încercuite de galaxii, trebuie să fi fost cadranele cronometrice. Era mașina mea inițială, pe care o crezusem pierdută, dezasamblată și, în cele din urmă, distrusă în atacul german asupra Londrei, din anul 1938!

Coagularea acestei viziuni continuă încetul cu încetul. Barele de alamă licăriră – am văzut că se așternuse un pic de praf pe fețele cadranelor cronometrice, ale căror limbi se roteau nebunește -, și

am recunoscut licărul de Plattnerită care scâlda cuarțul dopat din infrastructură. M-am uitat în jos și am deslușit doi cilindri mai întunecați, groși și mari – erau propriile mele picioare, îmbrăcate în tercotul de junglă, iar acele obiecte palide și cu păr pe ele, complexe, pesemne că îmi erau mâinile, așezate pe manetele de control ale aparatului!

Acum, în cele din urmă, am înțeles sensul „gurii de peșteră”. Era cadrul orbitelor mele, al nasului și al obrazilor în jurul câmpului vizual: iarăși priveam în afară din cea mai întunecată cavernă – propriul meu craniu.

Parcă aș fi fost coborât în propriul meu trup. Degetele și picioarele se atașară la conștiință. Puteam să percep manetele, reci și ferme, în mână, și o broboană de sudoare mă furnică ușor pe frunte. Semăna puțin, îmi închipui, cu momentul trezirii dintr-un leșin provocat de cloroform; domol, subtil, îmi reveneam în fire. Iar acum am simțit un zgâlțâit și senzația de prăbușire a călătoriei în timp.

Dincolo de Mașina Timpului nu exista decât beznă – n-am izbutit să zăresc nimic din lume -, însă am fost în stare să-mi dau seama, după oscilațiile în descreștere, că mașina încetineea. M-am uitat în jur și am fost răsplătit cu povara unui cap greu pe ciotul grumazului; după starea mea incorporală, parcă aș fi răsucit o piesă de artilerie. În imaginea mea însă rămăseseră doar urme vagi din Istoria Optimală; aici, un mănunchi de roiuri galactice, acolo, un crâmpei de lumină astrală. În acea ultimă clipă, înainte ca legătura intangibilă să mi se curme, am văzut din nou silueta rotundă și solemnă a Observatorului, cu ochii săi imenși și gânditori.

Apoi dispăru cu totul, și am devenit din nou pe deplin eu însumi. Am simțit un șuvoi de bucurie sălbatică, primitivă!

Mașina Timpului se opri cu o zvâcnitură. Aparatul se rostogoli, iar eu am zburat cu capul înainte prin aer, într-o beznă de smoală.

M-am pomenit în urechi cu o bubuitură de trăsnet. O ploaie grea și neîntreruptă îmi cădea brutal pe creștet și pe cămașa de junglă. Într-o clipă, m-am udat până la piele. Ce mai întâmpinare înapoi la corporalitate, mi-am zis!

Fusesem aruncat pe un petic de iarbă jilavă și moale, în fața mașinii răsturnate. Era întuneric beznă. Se părea că mă aflam pe o mică pajiște, înconjurat de niște tufișuri ale căror frunze dansau sub stropii de ploaie. Picăturile ce ricoșau alcătuiau un norișor în jurul aparatului. În apropiere, am auzit susurul unei ape și ploaia care răpăia pe acea întindere lichidă mai mare.

M-am ridicat și m-am uitat împrejur. În vecinătate, se găsea o clădire, vizibilă numai ca un contur pe cenușiul de cărbune al văzduhului. Am remarcat o slabă strălucire verzuie, venind de sub mașina răsturnată, care emana de la un flacon – un cilindru de sticlă cu înălțimea de vreo șase inci. Era un șip de medicamente obișnuit, gradat, de opt uncii¹. În mod limpede, fusese prins în cadrul mașinii, însă acum căzuse în iarbă.

M-am aplecat să ridic flaconul. Sclipirea verzuie provenea de la pulberea din interior: era Plattnerită.

M-am auzit strigat pe nume.

¹ O uncie = 28,35 gr, iar pentru metale prețioase, 30,1 03 gr. (n. red.).

M-am întors uluit. Glasul fusese slab, aproape înăbușit de vâjâitul ploii pe pajiște.

La nici zece picioare de mine, se afla o siluetă: mărunță, ca de copil, dar cu creștetul și spinarea acoperite de păr lung și lins, pe care ploaia îl lipise de pielea palidă. Ochii enormi, cenușii-roșietici, erau ațintiți asupra mea.

— Nebogipfel?...

Numaidecât, un circuit se închise în mintea mea buimacă.

M-am întors și am cercetat din nou contururile solide ale clădirii. Puteam vedea un balcon de fier, în altă parte bucătăria mare, cu o fereastră întredeschisă, iar acolo, forma masivă a laboratorului...

Era căminul meu; mașina mă depusese pe gazonul în pantă din spate, dintre casă și Tamisa. Mă întorsesem - după toate peripețiile - în Richmond!

8. Un cerc se închide

Încă o dată – exact așa cum mai făcusem, în urmă cu atât de multe cicluri ale Istoriei – am pornit împreună cu Nebogipfel pe Petersham Road, către casa mea. Ploaia șuiera pe caldarâm. Era aproape întuneric beznă – de fapt, singura lumină provenea de la borcanul cu Plattnerită, care strălucea aidoma unui bec electric slab, aruncând o reflexie încețoșată pe chipul lui Nebogipfel.

Am trecut cu degetele peste feneria delicată și familiară a gardului din fața zonei. Iată o priveliște pe care socotisem că nu aveam să o mai văd vreodată: fațada ce se voia elegantă, pilaștrii verandei, dreptunghiurile întunecate ale ferestrelor mele.

— Ai iarăși amândoi ochii, i-am atras atenția lui Nebogipfel în șoaptă.

El coborî privirea spre trupul său reînnoit, deschizându-și palmele, astfel că pielea lividă îi lucea în lumina Plattneritei.

— Nu am nevoie de proteză, spuse el. Nu mai am nevoie, fiindcă am fost reconstruit, ca și tine.

Eu mi-am așezat mâinile pe piept. Materialul cămășii era scorțos, aspru la pipăit, iar propriul meu stern era rigid, dedesubt. Totul părea destul de consistent. Și încă părea să fie persoana mea – adică, posedam o continuitate a conștiinței, un unic traiect, scânteietor, al memoriei, care ducea înapoi prin întregul hățiș de Istorie, până la vremurile mai simple când eram băiat. Însă nu puteam fi același om – căci fusesem dezmembrat în acea Istorie Optimă și refăcut

aici. M-am întrebat în ce măsură acel univers strălucitor rămăsese în mine.

— Nebogipfel, tu îți aduci aminte multe din toate astea – după ce am trecut de Hotarul de la începutul timpului -, de cerul luminos și așa mai departe?

— Absolut totul. Ochii săi erau negri. Tu, nu?

— Nu sunt sigur, am răspuns. Acum, am impresia că a fost un fel de vis – mai ales *aici*, în ploaia asta englezească, rece.

— Dar Istoria Optimă este realitatea, șopti Morlocul. Toate astea – făcu cu mâna spre inocentul Richmond -, toate aceste Istории sub-Optime, parțiale, *ăsta* este visul.

Am ridicat borcanul de Plattnerită din mâna mea. Era un recipient de medicamente obișnuit, cu dop de cauciuc. Inutil să mai spun că n-aveam nici cea mai vagă idee de unde venise, nici cum ajunsese printre longeroanele mașinii mele.

— Ei bine, *borcanul* e destul de real, am rostit eu. Într-adevăr, o soluție tare elegantă, nu? Precum închiderea unui cerc.

Am pășit către ușă.

— Cred că ar fi mai bine să te tragi înapoi – cât să nu fi văzut – înainte de a suna.

El se retrase în umbra verandei, și în curând era complet invizibil.

Am acționat cordonul soneriei.

Am auzit cum se deschidea o ușă, un strigăt ușor – „Vin acum!” apoi niște pași grei, nervoși, pe scară. În broască zornăi o cheie, și ușa se întredeschise.

O lumânare, sfârâind într-un suport de alamă, fu împinsă prin cadru spre mine, și apăru chipul larg și rotund al unui bărbat tânăr, cu ochii umflați de somn.

Avea douăzeci și trei sau douăzeci și patru de ani, și purta un halat ponosit, ros până la urzeală, aruncat peste o cămașă de noapte boțită. Părul, șaten-nisipiu, i se ridica din părțile laterale ale ciudatului său craniu mare.

— Da? rosti scurt. Este trecut de trei dimineața, știi...

Nu fusesem sigur ce intenționez să spun, însă acum că venise momentul, toate cuvintele îmi fugiră din minte. Am suferit acel șoc bizar, tulburător, al recunoașterii. Nu cred că vreo persoană din secolul meu ar putea *vreodată* să se obișnuiască cu experiența întâlnirii cu sine însuși, indiferent de câte ori ar fi exersat-o - iar în acea clipă, peste vălmășagul de sentimente se adăuga încă un gen de amărăciune. Căci acesta nu mai reprezenta doar o versiune mai tânără a mea, ci era, totodată, și strămoșul direct al lui Moses. Era ca și cum aș fi stat față în față cu un frate mai tânăr pe care îl socotisem pierdut.

El îmi cercetă chipul din nou, de data asta, cu suspiciune.

— Ce naiba vrei? De regulă, nu vreau să am de-a face cu negustorii ambulanți, înțelegeți, chiar dacă ar fi fost perioada potrivită a zilei.

— Nu, am zis eu cu blândețe. Știu că nu.

— O, așadar știi?

Dădu să trântască ușa, însă observă ceva pe figura mea - puteam să-i văd privirea -, un fantomatic semn de recunoaștere.

— Cred c-ar fi mai bine să-mi spui ce vrei.

Timid, am scos flaconul cu Plattnerită de la spate.

— Am *asta* pentru dumneata.

Sprâncenele i se ridicară când remarcă bizara strălucire verzuie a flaconului.

— Ce este?

— Este... cum să-ți explic? E un fel de mostră. Pentru dumneata.

— O mostră de ce?

— Nu știu, am mințit eu. Mi-ar plăcea să descoperi dumneata.

El se uită curios, dar încă șovăitor, iar acum, pe trăsăturile sale, se instalează o expresie de încăpățănare clară.

— Ce anume să descopăr?

Începeam să mă enervez din pricina acestor întrebări prostești.

— La naiba, omule, chiar n-ai niciun pic de inițiativă? Fă niște experimente...

— Nu sunt sigur că îmi place tonul dumitale, rosti el arogant. Ce fel de experimente?

— Of!

Mi-am trecut o mână prin părul ud; o astfel de trufie nu-i ședea bine unui bărbat tânăr, mi-am zis eu.

— Este un mineral nou, poți să te convingi!

El ridică din sprâncene, cu o suspiciune îndoită.

M-am aplecat și am așezat flaconul pe trepte.

— O să-l las aici. Poți să te uiți la el când vei fi gata – iar eu *știu* că vei fi gata. Nu vreau să-ți irosc timpul.

M-am întors și am coborât scara, sunetul pașilor mei prin ploaie răsunând pe pietriș.

Când m-am uitat îndărăt, am observat că ridicase flaconul, și strălucirea verde a acestuia îndulcea umbrele pe care lumânarea i le arunca pe chip.

— Dar numele dumitale...! strigă el.

Am simțit un imbold de moment.

— Este Plattner, am spus.

— *Plattner*? Ne cunoaștem?

— Plattner, am repetat cu oarecare nerăbdare, și am căutat o minciună mai amănunțită în tainițele întunecate ale creierului meu. *Gottfried Plattner*...

Parcă aș fi auzit pe altcineva rostind aceste lucruri – însă imediat ce vorbele îmi ieșiră din gură, am știut că, într-un fel, fuseseră inevitabile.

Se terminase; cercul era închis!

El continuă să strige, dar eu m-am îndepărtat hotărât de poartă, în josul dealului.

Nebogipfel mă aștepta înapoia casei, aproape de Mașina Timpului.

— Gata, i-am zis eu.

Prima geană a zorilor pătrunsese prin cerul înnorat, și l-am văzut pe Morloc ca pe un fel de siluetă granulată: își ținea mâinile strânse la spate, părul i se lipise de spinare și ochii îi erau niște iazuri enorme, roșii ca sângele.

— Arăți ca naiba! i-am spus cu bunătate. Ploaia asta...

— Nu contează cine știe ce.

— Ce vei face acum?

— Ce vei face *tu*?

Drept răspuns, m-am aplecat și am tras de Mașina Timpului. Ea se răsuci, zgâlțâindu-se ca un pat vechi, și se stabilizează pe gazon cu un pocnet gros. Am trecut cu mâna peste cadrul deteriorat al aparatului; pe barele de cuarț și pe șa se așezaseră mușchi și bucățele de iarbă, iar una dintre șine era îndoită, pierzându-și forma.

— Poți să mergi acasă, știi, zise el. În 1891. Este limpede că ai fost adus înapoi, de Observatori, în Istoria ta originală - în versiunea primordială a lucrurilor. Nu-i nevoie decât să călătorești în viitor câțiva ani.

M-am gândit la perspectiva asta. Din anumite puncte de vedere, ar fi fost confortabil să revin în acea epocă tihnită, la carapacea mea de posesiuni, tovărășii și realizări. Și m-aș fi bucurat din nou de compania unora dintre acei vechi amici ai mei - Filby și toți ceilalți. *Însă...*

— Aveam un prieten, în 1891, i-am spus lui Nebogipfel. Mă gândeam la Scriitor. Un camarad tânăr, doar. Un individ bizar în anumite privințe - foarte înflăcărat - și totuși cu un mod de a percepe lucrurile... Părea să vadă *dincolo* de suprafață - dincolo de acel Aici și Acum care ne obsedează pe noi toți -, în inima proceselor: să vadă tendințele, curenții de adâncime ce ne leagă de trecut și de viitor. Avea viziunea micimii Umanității, cred, față de grandiosul talaz al timpului evoluționar. Și am impresia că îl irita lumea în care era captiv, cu nesfârșitele rânduieli lente ale societății - până și propria sa natură umană bolnăvicioasă. Parcă ar fi fost un străin în propria lui epocă, înțelegi? Și, dacă m-aș întoarce acasă, așa m-aș simți și eu. *În afara vremii*. Căci, indiferent cât de solidă ar părea această lume, *eu* aș ști întotdeauna că o mie de universuri, cu deosebiri mai mici sau mai mari, se găsesc pretutindeni în jurul ei - doar că nu pot fi atinse. Am devenit un monstru, am senzația... Prietenii mei vor trebui să considere că m-am pierdut în timp și să mă deplângă în ce fel vor găsi de cuviință.

Chiar pe măsură ce rosteam acestea, hotărârea mi se închegă în minte.

— Încă mai am o chemare. Încă n-am îndeplinit misiunea pe care mi-am stabilit-o singur, când am revenit în timp după acea primă vizită. Aici s-a închis un cerc, dar altul rămâne deschis, atârând ca un os frânt, în viitorul îndepărtat...

— Înțeleg, spuse Morlocul.

Am urcat pe șaua mașinii.

— Dar cu persoana ta cum rămâne, Nebogipfel? Vii cu mine? Pot să-mi imaginez un rol pentru tine acolo și nu vreau să te las blocat în acest loc.

— Mulțumesc, dar nu vin. Nu voi zăbovi aici prea multă vreme.

— Unde te vei duce?

El își ridică fața. Acum, ploaia se domolise, însă mai burnița ușor din cerul tot mai luminos, prelingându-se pe enormele corneale ale ochilor săi.

— Și eu sunt conștient de închiderea cercurilor, zise el. Dar încă sunt curios în legătură cu ceea ce se găsește dincolo de ele...

— Ce vrei să zici?

— Dacă te-ai fi întors aici și ți-ai fi împușcat alter ego-ul mai puțin vârstnic - ei bine, n-ar fi apărut nicio contradicție cauzală. În schimb, ai fi creat o *nouă* Istorie, o altă, variantă în Multiplicitate, în care ai murit de tânăr, de mâna unui străin.

— Asta mi-e destul de clar, acum. Niciun paradox nu este cu puțință într-o singură Istorie, din cauza existenței Multiplicității.

— Însă, continuă calm Morlocul, Observatorii te-au adus aici ca să ai posibilitatea de a transmite Plattnerita propriei tale persoane - ca să poți iniția

sucesiunea de evenimente ce a dus la realizarea celei dintâi Mașini a Timpului și la nașterea Multiplicității. Așadar, există o închidere mai amplă – *a Multiplicității în ea însăși*.

Am văzut unde voia să bată.

— În definitiv, există un soi de buclă cauzală închisă, am rostit eu, ca un vierme care își mănâncă propria-i coadă... Multiplicitatea n-ar fi putut lua ființă, dacă Multiplicitatea n-ar fi ființat de la început!

Nebogipfel spuse că Observatorii considerau că rezolvarea acestui Paradox Final necesita existența altor Multiplicități, a unei Multiplicități de Multiplicități.

— Pentru a dezlega această buclă cauzală este necesar, din punct de vedere logic, un ordin superior, rosti Nebogipfel, exact așa cum Multiplicitatea noastră este cerută pentru a dezlega paradoxurile unei singure Istorii.

— La naiba, Nebogipfel! Mintea mi se învârtește la gândul ăsta. Ansambluri paralele de universuri – oare e posibil?

— Mai mult decât posibil, zise el. Iar Observatorii intenționează să *călătorească* acolo.

Își coborî privirea de la cer. Acum, zorile erau foarte luminoase, și am văzut că pielea albicioasă din jurul ochilor i se încrețea din pricina disconfortului.

— Și mă vor lua cu ei. Nu-mi pot închipui vreo aventură mai mare... tu poți?

Stând acolo pe șaua mașinii mele, m-am uitat în jur pentru ultima oară, la acei zori comuni, apoși, de undeva din secolul al XIX-lea. Casele, pline de oameni adormiți, se profilau peste tot pe Petersham Road; am simțit mirosul umezelii din iarbă, iar undeva pocni o

ușă, când un lăptar sau un poștaș își începu ziua de lucru.

N-aveam să mă mai întorc vreodată aici, știam bine.

— Nebogipfel, când veți ajunge în această Multiplicitate mai vastă, ce se va întâmpla?

— Există multe ordine ale Infinitului, rosti liniștit Nebogipfel, în vreme ce ploaia ușoară i se scurgea pe trăsăturile feței. Este ca o ierarhie: din structuri universale – și ambiții.

Glasul său încă păstra acel gângurit molcom de Morloc – cu intonații de-a dreptul stranii – și totuși era pătruns de mirare.

— Constructorii poate că stăpâneau un univers, însă n-a fost suficient. Așa că au provocat Finitudinea, au atins Hotarul Timpului și au trecut prin el, oferind posibilitatea Minții să colonizeze și să locuiască toate universurile Multiplicității, însă, pentru Observatorii din Istoria Optimă, nici măcar *acest lucru* nu este suficient și caută modalități de a ajunge dincolo, în Ordinele superioare al Infinității...

— Și dacă reușesc? Își vor găsi odihna?

— Nu există odihnă. Nu există limită. Nu există sfârșit pentru *Dincolo* – nici graniță pe care Viața și Mintea să nu o poată provoca și sparge.

Palma mea se strânse pe manetele mașinii, iar întreaga construcție gheboșată se legănă ca o ramură în vânt.

— Nebogipfel, eu...

El își ridică mâna.

— *Du-te*, zise Morlocul.

Mi-am tras răsuflarea, am apucat maneta cu ambele mâini și am pornit cu o bufnitură.

CARTEA A ȘAPTEA

ZIUA 292 495 940

1. Valea Tamisei

Indicatoarele cadranelor mele cronometrice începură să se rotească nebunește. Soarele se transformă într-o dâră de foc, apoi se contopi într-un arc strălucitor, cu Luna ca o panglică învolburată, fluctuantă. Arborii tremurau prin anotimpuri, aproape prea rapid pentru a-i urmări. Cerul căpătă o minunată nuanță de albastru-închis, ca al unui crepuscul din toiu verii, cu nori ce deveneau invizibili, din fericire.

Forma translucidă, încețoșată, a casei mele îmi dispăru numaidecât din vedere. Peisajul deveni vag, iar încă o dată splendida arhitectură din Era Construcțiilor năpădi Dealul Richmond ca o maree. N-am văzut niciuna dintre ciudățeniile ce caracterizaseră crearea Istoriei lui Nebogipfel: încetinirea rotației Pământului, realizarea Sferei din jurul Soarelui și așa mai departe. În prezent, urmăream acel talaz de un verde intens urcând coama dealului și rămânând acolo, fără întreruperea iernii, și am știut că ajunsesem în acea epocă viitoare, mai fericită, în care Britania se întorsese la un climat mai cald – era din nou ca în Paleocen, mi-am spus eu, cu un fior de nostalgie.

Am rămas atent după vreun semn al Observatorilor, însă n-am putut să zăresc vreo urmă a

lor. Acum, Observatorii - acele minți colosale, de neimaginat, piscurile marilor recife de inteligență ce populau Istoria Optimă - terminaseră cu mine, iar destinul meu se afla în propriile-mi mâini. Aceasta îmi trezi o satisfacție sumbră, și - când evidența zilelor de pe cadranul meu trecu de Două Sute Cincizeci de Mii - am tras cu grijă de maneta de oprire.

Am zărit pentru ultima oară Luna învârtindu-se prin fazele sale, pierind în întunecime. Mi-am adus aminte că plecasem, împreună cu Weena, în acea drumeție finală la Palatul de Porțelan Verde, chiar înaintea perioadei pe care micuța Eloie o numea Noapțile Negre, acea beznă desăvârșită din timpul Lunii noi, când Morlocii ieșeau la suprafață și își făceau voia cu Eloii. Cât de nesăbuit fusesem, mi-am zis acum! Cât de impetuos și de nesocotit am putut să fiu - cât de neatent cu biata Weena - când am pornit într-o asemenea expediție, la așa o vreme de primejdie.

Ei bine, m-am gândit eu cu o undă de amărăciune, acum mă întorsesem și eram hotărât să îndrept greșelile trecutului meu, sau să mor în această încercare.

Cu un zvâcnet, mașina mă scoase din tumultul cenușiu, iar lumina Soarelui năvăli peste mine, apăsătoare, fierbinte și directă. Cadranele cronometrice se opriră cu un răpăit: era Ziua 292 495 940 - exact ziua, din anul de grație 802701, în care o pierdusem pe Weena.

Stăteam pe panta familiară a dealului. Razele Soarelui erau strălucitoare și a trebuit să-mi duc mâna la ochi. Deoarece lansasem mașina din grădina situată în spatele curții, și nu din laborator, mă găseam poate la douăzeci de iarzi mai jos de acea

mică parcelă de rododendroni decât atunci când ajunsesem aici pentru întâia oară. Îndărătul meu, ceva mai sus pe panta dealului, am văzut binecunoscutul profil al Sfinxului-cel-Alb, cu surâsul său indescifrabil încremenit pe vecie. Baza de bronz rămăsese acoperită de cocleală, deși ici-colo puteam să observ locurile în care reliefurile ștanțate fuseseră turtite de strădaniile mele zadarnice de a pătrunde în camera din interior, pentru a recupera Mașina Timpului ce îmi fusese furată, iar iarba era răscolită și retezată, arătând pe unde trăsese Morlocii aparatul înăuntrul pedestalului.

Acum, mașina furată se găsea acolo, mi-am dat eu seama, înfiorat. Era ciudat să mă gândesc că mașina cealaltă se afla la doar câțiva metri de mine, în obscuritatea acelei încăperi, în vreme ce eu stăteam pe această copie, desăvârșită din toate punctele de vedere, care scânteia pe gazon!

Am detașat manetele de control și le-am băgat în buzunar, apoi am pășit pe pământ. După poziția Soarelui, am socotit că trebuia să fie, pesemne, trei după-amiaza, iar aerul era cald și umed.

Pentru a-mi face o imagine mai cuprinzătoare asupra lucrurilor, am mers poate jumătate de milă către Sud-Est, până la coama ce fusese Dealul Richmond. Pe vremea mea, aici se găsea zona rezidențială, cu fațadele ei costisitoare și priveliștile ample către râu și către ținutul dinspre Vest; acum, un pâlc rar de copaci escaladase creasta dealului – nu se mai zărea nici urmă din zona rezidențială și mi-am închipuit că până și fundațiile caselor trebuie că fuseseră spulberate de acțiunea rădăcinilor copacilor -, dar, exact ca în 1891, peisajul rural se întindea

înspre miazăzi și apus până în zare, deosebit de fermecător.

În acest loc fusese așezată o bancă, din acel metal galben pe care îl mai văzusem înainte; era mâncată de rugină roșie, iar brațele ei erau alcătuite după imaginea unor făpturi din cine știe ce legendă dată uitării. O urzică, cu frunze mari, pătate frumos cu cafeniu, urcase pe bancă, însă am îndepărtat-o – și asta fără să mă înțepe – și m-am așezat, căci deja îmi era cald și nădușeam.

Soarele atârna destul de jos în văzduh, către Vest, iar lumina sa scânteia printre edificiile răsfirate și apele ce punctau peisajul înverzit. Ceața arșiței atârna pretutindeni deasupra pământului. Timpul și răbdătoarele evoluții ale geologiei metamorfozaseră acest ținut din zilele mele, dar puteam recunoaște câteva detalii, care, deși remodelate, încă existau, iar frumusețea de vis a „văii nepereche a Tamisei”, cântată de poeți, tot mai dăinuia. Panglica de argint a râului se îndepărtase de mine; așa cum am pomenit în altă parte, Tamisa tăiașe cotul de pe cursul său și înainta direct dinspre Hampton spre Kew. Râul își adâncise matca, astfel că Richmondul se găsea acum așezat deasupra unei văi largi, poate la o milă de apă. Am avut impresia că identific ceea ce odinioară fusese Insula Glover într-un fel de dâmb împădurit, din centrul vechii albie. Lunca Petershamului își păstrase multe dintre caracteristicile profilului modern, dar se ridicase mult deasupra nivelului râului, și mi-am închipuit că acea zonă era mult mai puțin mlăștinoasă decât în vremea mea.

Marile clădiri ale acestei epoci erau risipite în peisaj, cu parapetele lor complicate și coloanele

înalte, elegante și lăsate în ruină: frânturi ale osului arhitectural ieșit din coasta acoperită cu verdeață a coamei dealului. Cam la o milă de mine am zărit acel edificiu impunător, o masă de granit și aluminiu, la care urcasem în prima seară. Din loc în loc, figuri grandioase, la fel de superbe și de enigmatice ca Sfinxul meu, își ridicau capetele din vegetația omniprezentă, iar pretutindeni puteam să disting cupolele și puțurile ce constituiau emblema Morlocilor. Enorme flori ale acestei perioade îndepărtate creșteau peste tot, cu petalele lor scânteietoare, de culoare albă, și frunzele lucioase. Nu era pentru prima dată când acest ținut, cu inflorescențele lui extraordinare și de o frumusețe rară, cu pagodele și cupolele cuibărite prin verdeață, îmi aminti de Grădinile Regale Botanice din Kew, din veacul meu; însă era un Kew care pusese stăpânire pe întreaga Anglie, după care se sălbăticiise și căzuse în paragină.

În zare, se înălța o măreață construcție pe care nu o observasem înainte. Era aproape pierdută în cețurile din Nord-Vest, în direcția Windsorului modern, dar era prea îndepărtată și prea vagă pentru a desluși vreun detaliu. Mi-am făgăduit că, într-o bună zi, aveam să străbat drumul până la Windsor, căci, în mod cert, dacă vreun lucru din zilele mele supraviețuise evoluției și ruinei mileniilor ce trecuseră, acesta nu putea fi decât vestigiile masivei citadele normande de acolo.

M-am întors și am văzut ținutul rural întinzându-se înspre acel Banstead modern, și am remarcat alternanța de crânguri și coline, punctată ici-colo de sclipirea apei, care îmi devenise cunoscută din

vremea explorărilor mele anterioare. Iar în acea direcție - poate la optsprezece-douăzeci de mile distanță - să afla Palatul de Porțelan Verde. Uitându-mă într-acolo, am avut impresia că pot să disting ceva din turnurile acelei structuri, însă ochii mei nu mai erau ceea ce fuseseră odinioară, așa că nu eram sigur.

Mersesem până la Palat, împreună cu Weena, în căutare de arme și de alte provizii cu care să pot lupta împotriva Morlocilor. Într-adevăr, dacă îmi aminteam bine, eu - acel alter ego anterior - pesemne că scotoceam prin interiorul zidurilor lustruite, de culoare verde, chiar în clipa de față!

La vreo zece mile depărtare, un obstacol se interpunea între mine și Palat, un crâmpei de pădure neguroasă. Chiar și la lumina zilei părea o pată întunecată, sinistră, de cel puțin o milă jumătate lățime. Purtând-o în brațe pe Weena, străbătusem acel codru fără mari probleme, întâia dată, căci așteptasem ziua pentru a-l traversa, însă a doua oară, când ne întorceam de la Palat (astăzi, adică!) aveam să las nerăbdarea și oboseala să-mi răpească ce era mai bun în mine. Decis să revin la Sfinx cât mai curând posibil și să mă apuc să-mi recuperez mașina, urma să pătrund în acea pădure pe întuneric - și să adorm -, iar Morlocii aveau să năvălească asupra noastră și să o răpească pe Weena.

Fusesem norocos că scăpasem cu viață din acea nebunie, știam; dar în ceea ce o privește pe sărmana Weena...

Am reușit să-mi alung sentimentele de rușine, deoarece acum, mă aflu aici - mi-am amintit - ca să plătesc pentru toate acestea.

Era suficient de devreme să pot ajunge la acel codru înainte ca lumina zilei să dispară. Nu dispuneam de arme, firește, însă scopul meu aici nu era să lupt cu Morlocii – terminasem cu asta ci pur și simplu să o salvez pe Weena. Iar pentru asta, am socotit eu, n-aveam nevoie de arme mai puternice decât intelectul și pumnii.

2. O plimbare

Mașina Timpului părea foarte expusă, așa cum stătea pe coama dealului, cu alama și nichelul scânteind, și, fiindcă n-aveam deloc intenția de a o folosi din nou, am hotărât să o ascund. În preajmă se afla un crâng, și am târât dispozitivul gheboșat până acolo, după care l-am acoperit cu ramuri și frunze. Această acțiune necesită ceva efort din partea mea – mașina avea o construcție masivă așa că am plecat asudând. Șinele ei tăiaseră brazde adânci în pajiște, pe unde trecuse.

M-am odihnit vreo câteva minute, apoi, foarte decis, am pornit pe pantă în jos, spre Banstead.

De-abia făcusem câteva sute de iarzi când am auzit niște glasuri. O clipă am rămas descumpănit, gândindu-mă – în ciuda luminii zilei – că ar putea fi Morlocii. Însă vocile erau foarte umane și rosteau acele bizare lălăieli banale caracteristice Eloilor. Acum, un grup de cinci sau șase făpturi mici ieșiseră dintr-o pădurice pe o potecă ce ducea către Sfinx. Mă uimi din nou cât de delicați și de scunzi erau – nu mai mari decât copiii din zilele mele -, atât femeile cât și bărbații, și purtau acele sandale și tunici simple, de culoare purpurie.

Similitudinile cu prima mea sosire în această epocă mă frapară numaidecât, căci și atunci dădusem peste un grup de Eloi exact în același mod. Mi-am adus aminte cum se apropiaseră fără teamă – mai mult de curiozitate – și cum râseseră și vorbiseră cu mine.

Acum, totuși, avansară cu circumspecție: de fapt, am avut impresia că mă evitau. Mi-am deschis brațele și am zâmbit, dorind să le arăt cu nu voiam să le fac vreun rău, însă știam prea bine care era cauza acestei schimbări de percepție: observaseră deja comportamentul primejdios și instabil al alter ego-ului meu anterior, mai ales în momentul dezlănțuirii mele după ce mi se furase Mașina Timpului. Acești Eloi aveau tot dreptul la precauție!

N-am insistat în această problemă, iar Eloii mă ocoliră, urcând pe panta dealului, către stratul de rododendroni; de îndată ce nu mă mai putură vedea, își reluară discuțiile în ritmurile lor gângurite.

Am pornit prin întinderea rurală spre pădure. Am remarcat pretutindeni acele puțuri care duceau, știam bine, în lumea subterană a Morlocilor – și de unde răzbătea, dacă mă apropiam suficient de mult pentru a auzi, implacabilul duduie al colosalelor lor mașini. Sudoarea porni să-mi curgă pe frunte și pe piept – căci ziua rămăsese toridă, în ciuda coborârii soarelui de după-amiază -, și am simțit cum răsuflarea îmi ieșea întretăiată din plămâni.

O dată cu imersiunea mea în această lume, și sentimentele părură să-mi reînvie. Weena, o creatură limitată, totuși, îmi arătase afecțiune – era unica făptură din această lume a lui 802701 care făcuse așa ceva; iar pierderea ei îmi pricinuisese cea mai cumplită jale. Dar, atunci când ajunsesem să le relatez această poveste amicilor mei, la lumina familiară a propriului meu șemineu, în 1891, durerea se etiolase, până ce rămăsese doar o schiță palidă; Weena devenise amintirea unui vis, total ireală.

Ei bine, acum mă găseam iarăși *aici*, cutreierând prin ținutul atât de cunoscut, și toată acea durere pură îmi reveni – de parcă n-aș fi plecat niciodată din acest loc – și îmi impulsiona fiecare pas.

În timp ce mergeam, mă cuprinse o foame strașnică. Mi-am dat seama că nu-mi puteam aduce aminte când mâncasem ultima oară – pesemne, fusese înainte ca Nebogipfel și cu mine să plecăm din epoca Albului Pământ -, deși, am speculat eu, poate că era adevărat dacă afirmam că acest trup nu avusese *niciodată* parte de hrană, în cazul în care fusese reconstruit de Observatori, așa cum sugerase Nebogipfel! Ei bine, indiferent de subtilitățile filosofice, foamea ajunsese în curând să-mi macine stomacul și am început să simt o sfârșeală din pricina arșiței. Am trecut pe lângă un palat alimentar – un edificiu impozant, cenușiu, din piatră corodată – și m-am abătut de la ruta mea.

Am pătruns printr-un portal sculptat, cu ornamentele atacate serios de intemperii și distruse. În interior am găsit o singură încăpere enormă, vopsită în cafeniu, a cărei pardoseală era alcătuită din blocuri din acel metal dur, de culoare albă, pe care îl remarcasem înainte, prin care pașii ușori ai nenumăratelor generații de Eloi săpaseră făgașe. Niște dale de piatră lustruită serveau ca mese, pe care tronau grămezi de fructe, iar în jurul lor se adunaseră mici pâlcuri de Eloi, în tunicile lor frumoase, mâncând și sporovăind unii cu alții ca o mulțime de păsări de colivie.

Am rămas acolo, în hainele mele de junglă soioase – rămășițele Paleocenului erau complet nepotrivite în acea splendoare însorită, și mi-am spus că

Observatorii ar fi putut să mă echipeze mai elegant! Un grup de Eloii se apropiară de mine și mă împresurară. Le-am simțit mânuțele, ca niște tentacule moi, trăgându-mă de cămașă. Chipurile lor aveau guri mici, bărbii ascuțite și urechi minuscule tipice rasei – aceștia păreau să facă parte din alt grup de Eloii decât cei pe care îi întâlнисem lângă Sfinx iar aceste făpturi mitite nu aveau o memorie bună, deci, ca atare, nici frică de mine.

Venisem aici să-l salvez pe unul dintre semenii lor, nu să comit alte acte brutale de barbarism, cum au fost acelea care desfiguraseră vizita mea precedentă, așa că m-am supus cercetărilor lor de bunăvoie și cu palmele desfăcute.

M-am îndreptat către mese, urmat pretutindeni de trăncăneala subțire a Eloilor. Am descoperit un ciorchine de mure hipertrofiate, pe care mi le-am îndesat în gură, și nu mi-a luat mult până să dau de câteva dintre acele fructe delicioase cu trei lobi, care se dovediseră alimentele mele favorite înainte. Am adunat un morman pe care l-am socotit îndestulător, apoi am găsit un colț mai umbrit, mai întunecat, și m-am așezat să mămânc, înconjurat de un mic zid format din Eloii curioși.

Le-am zâmbit, întâmpinându-i cu drag, și am încercat să-mi amintesc acele frânturi din graiul lor ușor pe care le învățasem anterior. În vreme ce vorbeam, chipurile delicate ale Eloilor se buluciră în preajma meu, cu ochii lor largi în întuneric și cu buzele roșii întredeschise, ca niște copii. M-am relaxat. Cred că simplitatea acestei întâlniri, umanitatea ei lejeră au fost lucrurile care m-au fermecat; avusem parte de prea multă straniețate

neumană în ultima vreme! Eloii nu erau oameni, știam asta – în felul lor îmi erau la fel de străini ca și Morlocii însă reprezentau niște substituți de calitate.

Mai că-mi venea să închid ochii.

Mi-am revenit cu o tresărire. Se făcuse destul de întuneric, în preajma mea rămăseseră mai puțini Eloii, iar ochii lor blânzi, creduli, păreau să strălucească spre mine în semiobscuritate.

M-am ridicat speriat în picioare. Cojile de fructe și florile îmi căzură de pe trup, de-acolo de unde fuseseră aranjate de jucăușii Eloii. Am străbătut, poticnindu-mă, încăperea principală. Acum era arhiplină de Eloii, care dormeau în grupuri mici pe podeaua metalică. Îți cele din urmă, am ieșit pe ușă la lumina zilei...

Sau, mai degrabă, ce mai rămăsese din ea! Uitându-mă tulburat, am văzut cum ultimul crâmpei de soare de-abia se mai zărea – o simplă geană de lumină, lipită de orizontul vestic -, iar către Vest, am observat o singură planetă strălucitoare: poate era Venus.

Am țipat și mi-am ridicat brațele, spre boltă. După toate deciziile interioare conform cărora trebuia să mă răscumpăr pentru nebunia pripită a trecutului, iată că ațipisem întreaga după-amiază, așa delăsător cum mă cunoașteți!

M-am avântat înapoi către poteca pe care o urmasem și am pornit în goană spre codru. Se terminase cu planurile mele de a ajunge în pădure pe lumină! În vreme ce crepusculul mă învăluia, am deslușit, în treacăt, niște năluci alb-cenușii, de-abia vizibile cu coada ochiului. M-am răsucit la fiecare

dintre aceste arătări, însă ele fugiră, ținându-se la depărtare de mine.

Formele erau Morloci, firește - Morlocii brutali și infami ai acestei Istории și mă urmăreau cu toate abilitățile de prădători tăcuți pe care le stăpâneau. Acum, decizia mea anterioară cum că nu îmi trebuia o armă pentru această expediție începu să-mi pară un pic prostească, și mi-am zis că, imediat ce ajungeam în pădure, aveam să găsesc o creangă căzută la pământ sau așa ceva, pe care să o folosesc pe post de băț.

3. În beznă

M-am împiedicat de neregularitățile solului de câteva ori, și cred că mi-aș fi sucit gleznele, dacă n-ar fi fost rigiditatea ghetelor mele militare.

La vremea când am ajuns lângă pădure, noaptea se lăsase pe deplin.

Am cuprins cu privirea întinderea aceluia codru negru și umed. Mă izbi inutilitatea acțiunii mele. Mi-am amintit de impresia mea anterioară că, în jurul meu, se adunase o hoardă numeroasă de Morloci: oare cum aveam să reperez acel grup răuvoitor care urma să pună mâna pe Weena?

Îmi trecu prin minte să mă afund în pădure – reușeam să rememorez, în linii mari, drumul pe care o luasem întâia oară și astfel era posibil să dau peste alter ego-ul meu anterior, împreună cu Weena. Dar nesăbuiința acestui plan mă frapă imediat, deoarece, în primul rând, fusesem înfrânt în luptele cu Morlocii, isprăvisem prin a bâjbâi prin pădure, mai mult ori mai puțin la întâmplare, și, în plus, eram lipsit total de protecție: în străfundurile întunecate ale pădurii, aveam să fiu foarte vulnerabil. Fără îndoială că urma să-i fac praf pe câțiva dintre ei, înainte de a mă pune la pământ, dar o asemenea bătaie nu îmi stătea în intenție.

Așadar, m-am retras, un sfert de milă sau cam așa ceva, până ce am dat de un dâmb de unde se putea supraveghea codrul.

Întunecimea desăvârșită se adună în jurul meu, iar stelele apărură în toată splendoarea lor. Așa cum mai

făcusem cândva, mi-am pierdut vremea căutând semnele vechilor constelații, însă mișcarea proprie graduală a astrilor distorsionase complet imaginea cunoscută. Cu toate acestea, planeta pe care o observasem mai devreme scânteia deasupra mea, la fel de devotată ca un tovarăș adevărat.

Ultima dată când studiasem acest firmament modificat, îmi trecu acum prin gând, o avusesem pe Weena lângă mine, înfășurată în haina mea, ca să-i țină de cald, în timpul popasului de noapte din călătoria noastră către Palatul de Porțelan Verde. Mi-am adus aminte de sentimentele de-atunci: reflectasem la micimea vieții pământești, în comparație cu migrațiile milenare ale astrilor, și fusesem cuprins, pentru scurtă vreme, de o detașare melancolică - de viziunea grandorii timpului, deasupra planului grijilor mele mundane.

Însă în clipa de față, aveam eu impresia, terminasem cu toate acestea. Mă săturasem de perspectiva amplă, de Infinituri și Eternități; mă simțeam nerăbdător și încordat. Eram, și fusesem dintotdeauna, doar un om, iar acum mă cufundasem pe deplin, încă o dată, în grijile mărunte ale Umanității și conștiința îmi era dominată numai de propriile mele proiecte.

Mi-am plecat ochii de la aștrii distanți și insondabili, către pădurea din fața mea. Iar în acest moment, chiar când mă uitam, un licăr slab, rozaceu, începu să se întindă pe orizontul dinspre Sud-Vest. M-am sculat în picioare și am executat un fel de pas de dans, atât de mare îmi era exaltarea subită. Aveam confirmarea că, după toate peripețiile mele, ajunsesem în ziua cea mai bună, dintre toate zilele posibile, aici, în acest

secol îndepărtat! Căci strălucirea era un incendiu în pădure - un incendiu stârnit, cu o degajare nepăsătoare, de *mine însumi*.

M-am străduit să-mi aduc aminte ce urmase apoi în acea noapte dezastruoasă - succesiunea exactă a evenimentelor...

Focul pe care îl aprinsesem reprezentase un lucru nou și minunat pentru Weena, care începuse să se joace cu flăcările și cu scânteile lui roșii; am fost nevoit să o împiedic să nu se arunce în acea lumină lichidă. Apoi am ridicat-o - se luptase - și m-am afundat în pădure, cu strălucirea focului arătându-mi calea.

Curând ne depărtaserăm de văpaia acelor flăcări și umblam prin bezna de smoală, întreruptă numai de peticele de cer albastru-închis de dincolo de trunchiurile arborilor. Nu trecuse multă vreme, în acea întunecime uleioasă, înainte de a auzi lipăitul picioarelor înguste și murmurul stins al glasurilor, pretutindeni în jurul meu; mi-am amintit că fusesem tras de haină, apoi de mânecă.

O lăsasem jos pe Weena, că să pot găsi chibriturile, iar la genunchii mei se încinse o luptă, căci acei Morloci, aidoma unor insecte stăruitoare, se prăvăliseră asupra bietului ei trup. Reușisem să aprind un băț de chibrit - când capătul său scăpără, observasem un șir de chipuri albe, de Morloci, luminate ca de un blitz, toate întoarse către mine cu ochii lor roșii-cenușii -, iar apoi, într-o secundă, aceștia se făcură nevăzuți.

Fusesem hotărât să aprind alt foc și să aștept până dimineața. Aprinsesem camforul și îl aruncasem pe pământ. Apoi rupsesem crengi uscate din arborii de

deasupra și făcusem un foc înecăcios din lemn verde...

M-am ridicat, acum, pe vârfurile degetelor și am privit peste pădure. Trebuie să vă închipuiți că mă găseam în bezna aceea de cerneală, sub un cer fără Lună, iar singura lumină provenea de la incendiul care se răspândea în partea îndepărtată a pădurii.

Acolo - îl văzusem -, un fuior de fum care se răsucea prin aer, alcătuind o siluetă subțire pe strălucirea mai intensă din spatele său! Acela trebuia să fie locul în care stabilisem să înnoptez. Era la ceva distanță de mine - poate la vreo două mile spre Est, în adâncurile codrului - și, fără a-mi permite alte meditații, m-am năpustit în pădure.

O bucată de drum n-am auzit altceva decât trosnetele rămurelelor sub picioarele mele și un vuiet din zări, adormitor; care era, pesemne, glasul impresionantului foc. Întunericul era întrerupt numai de strălucirea îndepărtată a incendiului și de crâmpeiele de văzduh albastru-închis de deasupra. Puteam să deslușesc trunchiurile și rădăcinile din jurul meu doar ca pe niște contururi, și m-am împiedicat de câteva ori. Apoi mi-am dat seama de un lipăit în preajma mea, la fel de ușor ca o ploaie, și am perceput acel sunet bizar și găngurit care constituia vocea Morlocilor. Am simțit că eram apucat de o mânecă a cămășii, că eram tras de centură, că niște degete îmi atingeau gâtul.

Am azvârlit din brațe. Am lovit în carne și în oase, iar atacatorii mei se retraseră în spate - știam însă că păsuirea n-avea să țină mult. Și, firește, după câteva secunde, acel lipăit se strânse din nou în jurul meu, și am fost silit să-mi continui drumul printr-o grindină de

pipăieli, de înghiontiri reci și de mușcături îndrăznețe și ascuțite, de ochi imenși roșietici, care mă asaltau din toate părțile.

Revenisem la cel mai cumplit coșmar al meu, în bezna înspăimântătoare de care mă temusem întreaga viață! Însă eu am insistat, iar ei nu m-au atacat – nu în mod fățiș, în orice caz. Detectasem deja o anumită agitație – Morlocii goneau cu o viteză din ce în ce mai mare, pe măsură ce strălucirea flăcărilor îndepărtate devenea mai puternică.

Deodată, am simțit un nou miros în aer. Era vag, aproape copleșit de fum...

Erau vaporii de camfor.

Mă afluam poate la numai câțiva iarzi de locul în care Morlocii căzuseră asupra mea și a Weenei în vreme ce dormeam – acolo unde eu mă luptasem, iar Weena fusese pierdută!

Am dat peste o ceată numeroasă de Morloci – o hoardă întreagă, de-abia vizibilă dincolo de următorul rând de copaci. Se învâlmășeau unii peste alții ca niște larve, nerăbdători să se alăture pârjolului sau ospățului, într-o gloată cum nu-mi aminteam să mai fi văzut înainte. Am zărit un bărbat căznindu-se să se ridice din mijlocul lor. Era ascuns sub o mare povară de Morloci, care îl apucaseră de gât, de păr și de brațe, trântindu-l la pământ. Apoi am observat un braț ridicându-se din încăierare cu un drug de fier – fusese rupt dintr-o mașină din Palatul de Porțelan Verde, îmi aduceam eu aminte – și repezindu-se cu vigoare asupra Morlocilor. Aceștia se retraseră câteva momente, iar în scurt timp, bărbatul stătea lipit cu spatele de un copac. Avea părul răvășit pe creștetul său lat, iar în picioare, doar niște șosete zdrențuite și

mânjite de sânge. Morlocii, turbați, năvăliră din nou peste el, dar bărbatul își agită drugul de fier, și am auzit sunetul molatec, cărnos, provocat de zdrobirea fețelor Morlocilor.

O clipă m-a bătut gândul să-i sar în ajutor, însă știam că nu era nevoie. Avea să supraviețuiască, să iasă pe bâjbâite din pădure - singur, jelind-o pe Weena - și să-și recupereze Mașina Timpului din capcana șireților Morloci. Am rămas în umbra copacilor, încredințat că nu puteau să mă vadă...

Însă Weena dispăruse de aici, mi-am dat eu seama: în acest moment al încheștării, deja îmi fusese răpită de Morloci!

M-am răsucit cu disperare. Încă o dată îmi permisesem să nu mă concentrez. Oare dădusem iarăși greș? Oare o pierdusem din nou?

În această clipă, panica Morlocilor stârnită de incendiu luă proporții, iar aceștia fugiră de flăcări unii după alții, cu spinările lor păroase și cocoșate mânjite în roșu. Apoi am observat o bandă de Morloci, patru la număr, împleticindu-se printre copaci și îndepărtându-se din calea focului. Duceau ceva cu ei, am remarcat acum: ceva imobil, palid, flasc, cu o urmă de alb și auriu...

Am scos un răcnet și m-am năpustit prin hățișuri. Cele patru capete ale Morlocilor se învârtiră până ce ochii lor roșii-cenușii rămaseră ațintiți asupra mea, iar apoi, cu pumnii ridicați, am căzut asupra lor.

N-a fost cine știe ce luptă. Morlocii lăsară povara lor prețioasă și se întoarseră cu fața la mine, dar erau distrași în permanență de strălucirea crescândă dindărătul lor. O brută pitică își înfipse colții în încheietura mâinii mele, și atunci, i-am aplicat un

pumn în figură, simțind trosnetul osului. După câteva secunde îmi dădu drumul și o rupseră la fugă toți patru.

M-am aplecat și am ridicat-o pe Weena de la pământ. Sărmana găză era la fel de ușoară ca un copil, și mă durea inima din pricina stării în care se afla. Rochia îi fusese sfâșiată și murdărită, chipul și părul auriu îi erau năclăite de funingine și de fum, și am avut senzația că pe unul dintre obraji suferise o arsură. Am observat, de asemenea, micile urme ca de ace ale dinților de Morloci în pielea delicată de pe gâtul și de pe brațele ei.

Își pierduse complet simțurile și n-am reușit să-mi dau seama dacă respira; m-am gândit că poate deja murise.

Am alergat prin pădure, cu Weena cuibărită în brațele mele.

În bezna fumegoasă, vederea îmi era slăbită; deși incendiul oferea o lumină galben-roșiatică, aceasta transforma codrul într-un meleag al umbrelor, schimbătoare și înșelătoare pentru ochi. De câteva ori m-am izbit de copaci, sau m-am împiedicat de câte un dâmb, însă mă tem că sărmana Weena a fost tare zguduită pe tot acest parcurs.

Ne aflam în mijlocul unui puhoi de Morloci, care fugeau cu toții de flăcări la fel de hotărâți ca și mine. Spinările lor păroase străluceau în vâlvătaie, iar ochii le erau ca niște discuri de durere palpabilă. Orbecăiau prin pădure, ciocnindu-se de copaci și lovindu-se unii pe alții cu pumnii lor micuți, sau se târau pe sol, gemând, căutând o iluzorie scăpare de dogoare și de lumină. Când se izbeau de mine, îi loveam cu pumnul

ori cu piciorul, ca să-i țin la distanță, dar era destul de limpede că, așa orbiți cum erau, nu puteau să reprezinte vreo amenințare, iar după o vreme am descoperit că era suficient, pur și simplu, să-i împing.

Acum, fiindcă mă obișnuisem cu demnitatea tăcută a lui Nebogipfel, natura bestială a acestor Morloci primitivi, cu fălcile lor moi, cu părul slinos și încâlcit, cu ținuta cocoșată unii dintre ei fugeau cu mâinile atârându-le la pământ – era cumplit de tulburătoare.

Pe neașteptate, am ajuns la marginea pădurii. Am trecut de ultimul rând de copaci, poticnindu-mă, și m-am trezit împleticindu-mă pe o pajiște.

Am sorbit câteva guri mari de aer și m-am răsucit să privesc înapoi către codrul mistuit de flăcări. Fumul se învoluta spre cer, formând o coloană ce se înălța în văzduh, ascunzând stelele. Și am văzut, din inima pădurii, văpăi gigantice – de sute de picioare -, care se ridicau asemenea unor clădiri. Morlocii continuau să fugă de flăcări, însă din ce în ce mai puțini, iar aceia care ieșeau din pădure erau răvășiți și vătămați.

M-am întors și am pășit pe iarba înaltă și aspră. La început am simțit o dogoare puternică în spate, dar după circa o milă, aceasta se diminuează, și strălucirea stacojie a focului se reduce la o simplă pâlpâire. N-am mai zărit nici urmă de Morloc după aceasta.

Am trecut un deal, iar în valea de dincolo de el, am ajuns într-un loc pe care îl vizitasem mai înainte. Aici existau niște salcâmi, un număr de refugii pentru dormit și o statuie – incompletă și spartă, ce mă dusesese cu gândul la un faun. Am coborât panta în această vale și, găzduit în șaua ei, am dat peste un pârâu de care îmi aduceam aminte. Suprafața sa, învolburată și întreruptă, oglindea lumina stelelor. M-

am oprit lângă mal și am culcat-o pe Weena cu grijă pe pământ. Apa era rece și curgea repede. Mi-am rupt o fâșie din cămașă și am cufundat-o în râu, apoi am spălat biata față a Weenei și i-am picurat puțină apă în gură.

Astfel, am rămas tot restul acelei Nopti Negre, cu capul Weenei adăpostit în poala mea.

Dimineața, l-am văzut ieșind din pădurea mistuită, într-o stare deplorabilă. Era îngrozitor de livid, iar pe chip avea o serie de tăieturi aproape vindecate. Purta o haină murdară și prăfuită, și șchiopăta din pricina unei răni mai grave decât o simplă bătătură, piciorul însângerat fiindu-i înfășurat doar cu niște iarbă arsă. Am simțit un fior de compasiune – ori poate de jenă – văzându-l în ce hal arăta: oare chiar așa fusesem *eu*, m-am întrebat? Oare chiar le oferisem un asemenea spectacol prietenilor mei, când mă întorsesem, după acea primă aventură?

Mă bătu din nou gândul să-i dau ajutor, dar știam că nu era necesar. Alter ego-ul meu anterior urma să scape de epuizare dormind în strălucirea zilei, iar apoi, spre seară, avea să se întoarcă la Sfinxul-cel-Alb pentru a-și recupera Mașina Timpului.

În cele din urmă – după o ultimă luptă împotriva Morlocilor -, avea să plece, într-un vârtej estompat.

Am rămas, așadar, cu Weena lângă pârau și am oblojit-o în vreme ce soarele urca pe cer, și m-am rugat să se trezească.

EPILOG

Primele zile au fost cele mai grele, întrucât sosisem aici cu totul lipsit de unelte.

La început am fost nevoit să trăiesc cu Eloii. Am mâncat din fructele care le erau aduse de Morloci și am împărțit ruinele pe care le foloseau ca săli de dormit.

Când se făcu lună nouă, și veni următoarea serie de Nopti Negre, am fost uluit de îndrăzneala cu care Morlocii ieșiră din cavernele lor și își asaltară cireada umană! M-am așezat la intrarea unui refugiu de dormit, cu bucăți de fier și de piatră pe post de arme, și, în felul acesta, am fost în stare să rezist, dar n-am izbutit să-i țin pe toți afară - Morlocii colcăiau ca viermii, nu luptau în maniera organizată a oamenilor. În plus, n-am putut să apăr decât un singur edificiu de dormit dintre sutele de edificii ce împânzeau valea Tamisei.

Acele ceasuri negre, de spaimă și mizerie inegalabile, pentru neajutorării Eloii, erau mai sumbre decât tot ceea ce am trăit eu. Și totuși, o dată cu venirea zilei, întunecimea era izgonită din mințile mărunte ale Eloilor, iar ei erau gata să se joace și să râdă, ca și cum Morlocii n-ar fi existat.

M-am decis să schimb această rânduială, căci - pe lângă salvarea Weenei - avusem, la urma urmei, intenția de a mă întoarce aici.

Am continuat să explorez peisajul rural din împrejurimi. Pesemne că reprezentam o priveliște magnifică în vreme ce hoinăream pe dealuri, cu barba răvășită și impunătoare, cu creștetul ars de soare și

trupul solid, îmbrăcat în hainele extravagante ale Eloilor! Nu exista niciun mijloc de transport, bineînțeles, și nici animale de povară care să mă ducă, iar picioarele îmi erau protejate numai de rămășițele ghetelor mele din 1944. Însă am ajuns până la Hounslow și Stines, înspre Vest, apoi către Nord, până la Barnet, în Sud, până la Epsom și Leatherhead, iar înspre Est, am urmat noul curs al Tamisei până la Woolwich.

Pretutindeni am întâlnit aceeași imagine monotonă: peisajul înverzit presărat de ruine, palate și case ale Eloilor – și peste tot, dispunerea sumbră a puțurilor Morlocilor. Este posibil ca în Franța ori în Scoția, imaginea să fie foarte diferită, dar mă îndoiesc. Toată întinderea acestei țări, și dincolo de ea, era infestată de Morloci și de hrubele lor subpământene.

Așadar, am fost silit să renunț la primul meu proiect nesigur, acela de a scoate un grup de Eloii din ghearele Morlocilor, căci acum știu că Eloii nu pot scăpa de Morloci – și nici *viceversa*, din pricina dependenței de Morloci a Eloilor, care, deși mi se pare mai puțin respingătoare, este la fel de degradantă pentru spirit ca și aceea a suboamenilor nocturni.

M-am apucat, în liniște, să caut alte modalități de a trăi.

Am hotărât să-mi stabilesc reședința permanentă în Palatul de Porțelan Verde. Acesta fusese unul dintre planurile mele în precedenta vizită, deoarece, chiar dacă remarcasem semne de activitate ale Morlocilor acolo, străvechiul muzeu, cu sălile lui mari și construcția robustă, îmi sări în ochii ca fiind fortăreața cel mai ușor de apărat, pe care o puteam găsi,

împotriva vicleniei și abilităților de cățărați ale Morlocilor, și trăsesem nădejdea că multe dintre artefactele și relicvele teaurizate aici ar fi putut servi viitoarelor mele scopuri. În plus, ceva din acel monument aflat în paragină, închinat intelectului, cu fosilele sale abandonate și bibliotecile năruite, îmi înflăcărase imaginația! Parcă era o măreață corabie din trecut, cu chila zdrobită de reciful timpului, iar eu eram un proscris din aceleași locuri, un Crusoe sosit din Antichitate.

Am repetat și am extins explorarea sălilor și a camerelor cavernoase ale Palatului. Mi-am stabilit baza în acea Galerie de Mineralogie pe care o găsisem cu ocazia primei mele vizite aici, cu marea sa diversitate de eșantioane de minerale pe care le puteam numi bine conservate, dar nefolositoare. Această încăpere era ceva mai mică decât altele, și astfel mai ușor de apărat, iar după ce am curățat praful și am aprins un foc, aproape am avut senzația că mă aflu acasă. De-atunci, reparând elementele stricate ale ușilor batante și astupând spărturile din zidurile străvechi, mi-am întins fortăreața și în alte săli din preajmă. În vreme ce investigam Galeria de Paleontologie, cu fosilele sale de brutozauri, enorme și inutile, am dat peste o colecție de oase aruncate și risipite pe podea, în mod cert de către zburdalnicii Eloi, din care, la început, n-am izbutit să înțeleg nimic; însă când am asamblat grosolan scheletele, m-am gândit că proveneau de la un cal, un câine, un bou, și, aveam impresia, de la o vulpe – pe scurt, constituiau ultimele relicve ale animalelor obișnuite din propria mea Anglie dispărută. Dar oasele erau prea împrăștiate și prea sparte, iar cunoștințele mele

anatomice prea imprecise, că să pot fi sigur de identificare.

M-am întors și în acea galerie slab luminată, în pantă, care conținea leșurile greoaie ale unor mașinării impresionante, întrucât aceasta mi-a fost sursă de materie primă pentru improvizarea feluritelor scule – și nu numai pentru arme, așa cum se întâmplase prima oară. Am petrecut ceva timp cu unul dintre dispozitivele ce avea aspectul unui dinam electric, căci starea în care se găsea nu era chiar atât de deplorabilă, și mi-am făcut speranțe că îl voi porni, generând, astfel, curent pentru a aprinde globurile sparte care atârnavă din tavanul încăperii. Am socotit că strălucirea luminii electrice și zgomotul dinamului urmau să-i alunge pe Morloci mai mult decât orice! Însă n-aveam nimic care să aducă cu combustibilul sau cu lubrifiantii. În plus, unele componente mici ale mecanismului erau deteriorate și corodate, ceea ce m-a determinat să abandonez acel proiect.

Pe parcursul explorărilor mele în Palat, am descoperit o nouă expoziție care îmi captivă imaginația. Aceasta se găsea în apropierea modelului minei de cositor pe care îl observasem anterior și părea a fi macheta unui oraș. Exponatul era extrem de detaliat și atât de mare, încât aproape că umplea sala singur, iar întreaga structură era protejată de un soi de piramidă din sticlă, de pe care a trebuit să șterg colbul secular pentru a putea vedea. Cu siguranță, orașul fusese construit mult după vremea mea, dar modelul era atât de vechi aici, în această epocă a amurgului, încât culorile sale vii se estompaseră din pricina luminii filtrate prin praf. Mi-am închipuit că orașul putea fi un descendent al

Londrei, căci am văzut morfologia caracteristică Tamisei reprezentată printr-o panglică de sticlă, ce șerpuia prin inima machetei. Era însă o Londră mult transformată față de metropola zilelor mele. Era dominată de șapte sau opt palate grandioase de sticlă – dacă vă gândiți la Crystal Palace¹, mai vast și multiplicat de câteva ori, vă veți face o idee despre efectul pe care îl produceau -, și aceste palate fuseseră legate printr-un fel de epidermă de sticlă ce cuprindea tot orașul. Nu avea nimic din sumbritatea Domului Londonez al anului 1938, fiindcă acest imens acoperiș servea la captarea și amplificarea luminii soarelui, aveam eu impresia, iar deasupra orașului erau suspendate șiruri de lămpi electrice – deși niciunul dintre becurile lor minuscule nu mai funcționa în macheta mea. Pe acoperiș, exista o pădure de gigantice mori de vânt – cu toate că aripile lor nu se mai roteau -, iar din loc în loc, erau amplasate enorme platforme, peste care fuseseră suspendate versiuni de jucărie ale unor mașini de zbor. Aceste aparate aveau ceva din înfățișarea marilor libelule, cu formidabile velaturi plutind deasupra și gondole cu rânduri de omuleți de jucărie stând în ele dedesubt.

Exact ca niște *oameni*! Femei și bărbați, deloc diferiți de mine. Căci, în mod cert, acest oraș provenea dintr-o epocă nu atât de imposibil de îndepărtată de zilele mele, în care mâna necruțătoare a evoluției încă nu transformase omenirea.

Pe întinderile rurale, unduiau imense șosele, legând această Londră viitoare de alte orașe ale țării – sau

¹ Structură realizată din componente prefabricate de fier, sticlă și lemn, construită la Londra, cu ocazia Expoziției Universale din 1851; unul dintre primele exemple de arhitectură modernă (n. trad.).

așa mi-am închipuit eu. Drumurile erau populate cu mecanisme impozante: monocicluri care transportau fiecare câte douăzeci de oameni, impresionante carturi de marfă ce păreau să nu aibă șofer, fiind, pesemne, conduse mecanic, și așa mai departe. Totuși, nu exista niciun detaliu care să reprezinte câmpiile dintre șosele, ci doar o suprafață cenușie, monotonă.

Întregul ansamblu era atât de uluitor – parcă forma un singur edificiu colosal încât mi-am închipuit că ar putea găzdui douăzeci sau treizeci de milioane de oameni, în comparație cu cele patru milioane amărâte din Londra zilelor mele. O mare parte a machetei avea pereții și podelele înlăturate, și astfel am putut să observ păpușelele care reprezentau populația, așezate pe zecile de nivele ale orașului. La etajele superioare, acești locuitori erau îmbrăcați în veșminte variate și sofisticate, cu pelerine de purpură, pălării la fel de spectaculoase și de nepractice precum creasta unui cocoș, și așa mai departe. Caturile de sus îmi păreau a fi un loc al confortului și huzurului, constituind un soi de mozaic multietajat de magazine, parcuri, biblioteci, locuințe somptuoase și altele.

Însă la baza orașului – la parter și în beciuri, ca să mă exprim așa lucrurile stăteau destul de diferit. Aici, enorme mașini zăceau gheboșate, iar pe plafoane serpuiau țevi, conducte și cabluri cu diametrul de zece sau douăzeci de picioare (la scară naturală). Păpușile așezate acolo eram îmbrăcate invariabil într-un soi de material bleu, iar facilitățile personale păreau să se limiteze la imensele săli comune pentru mâncat și dormit. Mi-a trecut prin minte că acești muncitori de jos de-abia mai zăreau, în desfășurarea

firească a lucrurilor, lumina care scălda viețile celor de sus.

Modelul era învechit și departe de perfecțiune – într-un colț, vitrina piramidală se prăbușise și macheta era distrusă, ajungând aproape de nerecunoscut, iar în alte părți păpușile și mașinile căzuseră sau se spărseseră din pricina micilor perturbații din decursul epocilor. Într-un loc, păpușile în haine albastre fuseseră dispuse în cercuri sau în alte modele, probabil de degetele neastâmpărate ale Eloilor. Cu toate acestea, orașul de jucărie a devenit o sursă de fascinație perpetuă pentru mine, căci ființele și artefactele lui erau suficient de similare cu acelea din vremurile mele pentru a mă contraria, și am petrecut ceasuri îndelungate observând noi amănunte legate de construcția sa.

Aveam impresia că această viziune din viitor era posibil să reprezinte un fel de pas intermediar către macabra stare de lucruri în care mă găseam eu însumi. Acela constituia un punct din timp în care separarea omenirii în Cei-de-Sus și Cei-de-Jos rămăsese, în mare parte, un produs social și încă nu începuse să influențeze însăși evoluția speciilor. Orașul era o structură grațioasă și magnifică, dar – întrucât dusesse la această lume a Morlocilor și Eloilor – reprezenta monumentul celei mai colosale nebunii a Umanității!

Palatul de Porțelan Verde era așezat pe o colină înaltă și acoperită cu iarbă, în vecinătatea unor pajiști bine irigate. Mi-am dezasamblat Mașina Timpului și am răscolit Palatul în căutare de materiale, iar din acestea am confecționat niște hârlețe și niște greble

simple. Am săpat solul pajiștilor din preajma Palatului meu și am sădit semințe de la fructele Morlocilor.

I-am convins pe câțiva dintre Eloi să mi se alăture în acest proiect. La început, se dovediră destul de încântați - credeau că era un nou joc - însă își pierdură entuziasmul atunci când i-am supus la corvezi repetate, ore în șir, și am avut oarece remușcări văzându-le robele delicate mânjite cu pământ, și acele frumoasele chipuri ovale pe care se scurgeau lacrimi de frustrare. Dar am insistat, iar când lucrurile deveneau prea monotone, mă bucuram cu ei prin jocuri și dansuri, precum și cu unele interpretări stângace ale cântecului „The Land of the Leal” și a tot ceea ce îmi puteam aminti din muzica „swing” a anului 1944 - care a fost primită foarte bine printre ei și, încetul cu încetul, s-au acomodat.

Aici, în această epocă fără anotimpuri, ciclurile de creștere nu sunt predictibile, și nu a trebuit să aștept mai mult de câteva luni până ce primii rugi și primele vegetale să dea roade. Când le-am oferit, Eloilor fructele, încântarea mea provocă numai mirare pe fețișoarele lor, căci sărmanele mele strădanii de început nu se puteau compara în ceea ce privește aroma și savoarea cu cele oferite de Morloci. În schimb, *eu* am putut să percep însemnătatea unor astfel de alimente dincolo de mărimea și gustul lor. Cu aceste prime recolte, începusem lenta desprindere a Eloilor de Morloci.

Am descoperit destui Morloci cu aptitudini pentru muncă, încât să înființez un număr de mici ferme, pe întinderea văii Tamisei. Așa că acum, pentru întâia oară după nenumărate milenii, există grupuri de Eloi ce pot supraviețui complet independent de Morloci.

Uneori mă apucă temerile și simt că tot ceea ce fac are mai puțină legătură cu învățatul decât cu modificarea instinctelor unor animale inteligente, dar cel puțin este un început. Și lucrez cu cei mai receptivi dintre Eloi pentru a le îmbogăți vocabularul, pentru a le spori curiozitatea - înțelegeți, vreau să le redeștept mințile!

Știu însă că nu este suficient să-i stârnesc și să-i entuziasmez pe Eloi în acest fel, căci Eloii nu sunt singuri pe bătrânul Pământ. Și dacă reformele mele printre Eloi continuă, echilibrul - deși nesănătos - dintre Eloi și Morloci va fi distrus. Iar Morlocii trebuie să riposteze inevitabil.

Un nou război între aceste rase post-umane ar fi dezastruos, am eu impresia, întrucât nu-mi pot imagina că încercările mele precare în domeniul agriculturii ar putea supraviețui asaltului mult mai sânguinos al Morlocilor. Și trebuie să-mi scot din minte orice noțiune învechită de loialitate, pentru una sau alta dintre tabere! Ca om al vremurilor mele, simpatiile îmi sunt îndreptate în mod natural către Eloi, deoarece aceștia *par* a fi mai umani, iar munca mea cu ei este plăcută și productivă. De fapt, trebuie să fac un efort pentru a-mi aminti că aceste făpturi mici nu sunt oameni - cred că, dacă acum aș vedea o persoană din propriul meu secol, aș fi uluit de înălțimea, masivitatea și neîndemânarea sa.

Nici Eloii, nici Morloci nu sunt însă umani - și unii, și alții sunt post-umani -, indiferent de prejudecățile mele depășite. Și nu pot rezolva ecuația acestei Istории degenerate fără a mă adresa ambelor părți.

Iar asta înseamnă că trebuie să înfrunt Bezna.

M-am decis să cobor încă o dată în complexul subteran al Morlocilor. Trebuie să găsesc modalități de a negocia cu această rasă subterană – de a lucra cu ea, așa cum fac cu Eloii. N-am niciun motiv să cred că este imposibil. Știu că Morlocii posedă o anumită doză de inteligență: am văzut enormele lor utilaje de sub pământ și îmi aduc aminte că, atunci când Mașina Timpului a fost în mâna lor, au dezasamblat-o, au curățat-o și chiar au *gresat-o*! Poate că dedesubtul slujeniei de suprafață, Morlocii au un instinct mai apropiat de simțul tehnic al propriilor mele zile decât cel al turmei pasive de Eloii.

Știu prea bine – căci Nebogipfel m-a învățat – că o mare parte din groaza de Morloci este instinctuală și că se trage dintr-un complex de experiențe, coșmaruri și temeri din propriul meu suflet, relevante în acest loc. Am nutrit o frică de întuneric și de spații subterane de când eram băiat; mai există spaima de trup și de corupția lui pe care a diagnosticat-o Nebogipfel – o spaimă împărtășită, mă gândesc eu, de mulți oameni ai zilelor mele. În plus, recunosc cu destulă sinceritate că sunt un bărbat din categoria mea socială și, ca atare, n-am prea avut de a face cu clasa muncitoare a propriilor mele vremuri, iar în ignoranța ce mă stăpânește, am dezvoltat, mă tem, un fel de desconsiderare și de frică. Iar toate aceste fragmente de coșmar îmi sunt amplificate, de o sută de ori, în reacțiile față de Morloci! Totuși, o asemenea grosolanie a sufletului nu este demnă de mine, sau de prietenii mei, sau de amintirea lui Nebogipfel. Sunt hotărât să las deoparte bezna lăuntrică și să mă gândesc la Morloci nu ca la niște monștri, ci ca la potențiali Nebogipfeli.

Lumea de față este bogată și nu-i nevoie ca aceia care au rămas din Umanitate să se mănânce unii pe alții în maniera înfiorătoare la care s-a ajuns. Lumina intelectului a slăbit, în Istoria asta, dar nu s-a stins. Eloii păstrează fragmente din graiul omenesc, iar Morlocii, certele lor cunoștințe mecanice.

Visez că, înainte de a muri, poate voi reuși să înțeleg un nou foc de raționalitate din acești tăciuni.

Da - este vorba de un vis nobil, și de o moștenire bună ce mi-a fost lăsată!

Am găsit aceste rămășițe de hârtie pe când exploram o pivniță, din adâncurile Palatului de Porțelan Verde. Paginile au fost conservate prin stocarea într-un pachet bine legat, din care fusese eliminat aerul. Nu mi-a fost greu să improvizez un condei din niște bucăți de metal și o cerneală din pigmenți vegetali. Și pentru a-mi relata peripețiile, m-am întors pe banca mea favorită, din metal galben, așezată pe coama Dealului Richmond, la aproape o jumătate de milă de amplasamentul vechii mele case, iar în vreme ce scriu, îmi ține de urât valea Tamisei, acel ținut încântător, a cărui evoluție am urmărit-o pe parcursul erelor geologice.

Am terminat cu călătoriile în timp - a trecut mult de când am acceptat asta. Într-adevăr, așa cum am pomenit, mi-am dezmembrat aparatul și am întrebuințat bucăți din el pe post de hârlețe sau de alte unelte mult mai utile decât o Mașină a Timpului. (Am păstrat cele două manete albe - se găsesc acum lângă mine, pe bancă, în timp ce scriu aceste lucruri.) Totuși, chiar dacă sunt destul de mulțumit cu proiectele de-aici, lipsa posibilității de a le comunica

contemporanilor descoperirile și observațiile pe care le-am făcut, precum și orice relatare despre continuarea aventurilor mele, a reprezentat un motiv de frustrare pentru mine. Poate că de vină este numai vanitatea mea! Însă paginile de față mi-au oferit șansa de a-mi îndrepta greșelile.

Pentru a feri aceste foi fragile de descompunere, am hotărât să le sigilez în pachetul lor original, iar apoi să introduc totul într-un container pe care l-am construit din cuarțul saturat cu Plattnerită al Mașinii Timpului. După aceea, o să îngrop containerul cât de adânc o să fiu în stare.

Întrucât nu dispun de nicio modalitate sigură de a transmite relatarea mea nici în viitor, nici în trecut – și cu atât mai puțin în altă Istorie aceste cuvinte s-ar putea să putrezească în pământ. Dar am impresia că învelișul de Plattnerită va oferi coletului cele mai mari șanse de a fi detectat, de orice nou Explorator care cutreieră prin Multiplicitate, și că există posibilitatea ca, printr-un curent favorabil al Șuvoaielor Timpului, cuvintele acestea să ajungă chiar înapoi în propriul meu secol.

În orice caz, este tot ce pot face, iar acum, fiindcă m-am plasat pe acest curs, am dobândit o anumită pace sufletească.

Voi termina și voi sigila relatarea prezentă înainte de plecarea în Lumea-de-Jos, căci recunosc că expediția mea la Morloci nu este lipsită de primejdie – e o călătorie din care s-ar putea să nu mai revin. Cu toate acestea, mi-am impus o sarcină pe care nu o mai pot tergiversa multă vreme; deja am trecut de-al cincizecilea an de viață, iar în curând nu voi mai fi capabil să dau piept cu cățărutul prin puțuri!

Mă angajez, aici, să adaug ca anexă la această monografie, după ce mă voi întoarce, un rezumat al aventurilor mele subterane.

Este târziu. Sunt pregătit pentru coborâre.

Cum spune poetul? *Iar dacă porțile simțurilor noastre s-ar limpezi / totul i-ar apărea omului așa cum este, infinit¹* – cam așa ceva, în orice caz. Îmi veți ierta citatele greșite, căci aici nu dispun de vreo sursă de documentare... Am văzut Infinitul și Eternul. N-am uitat nicicând imaginea universurilor vecine care se găsesc pretutindeni în jurul acestui tărâm însoțit, mai aproape decât foile unei cărți, și nici strălucirea siderală a Istoriei Optime, care cred că va trăi pe vecie în sufletul meu.

Dar niciuna dintre aceste viziuni mărețe nu valorează, pentru mine, cât acele fugare momente de tandrețe, ce mi-au luminat întunecimea vieții solitare. M-am bucurat de loialitatea și răbdarea lui Nebogipfel, de prietenia lui Moses și de căldura umană a lui Hilary Bond. Și niciuna dintre înfăptuirile sau aventurile mele – nici viziunile timpului, nici infinitele peisaje siderale – nu-mi va dăinui în inimă la fel de mult ca acea primă dimineață senină de după revenirea mea aici, când am stat pe malul pârâului și am spălat chipul diamantin al Weenei, ca acea clipă în care pieptul i s-a ridicat, în cele din urmă, a tușit, ochii i s-au deschis șovăielnic și, pentru întâia oară, am văzut că era vie; iar când ea m-a recunoscut, buzele i s-au desfăcut într-un zâmbet de încântare.

¹ Citat din lucrarea *Marriage of Heaven and Hell* (Căsătoria Cerului și a Iadului), a poetului englez William Blake (1757-1827) (n. trad.).

NOTA EDITORULUI: *Aici, relatarea se sfârșește; nu a fost găsită nicio altă anexă.*

SFÂRȘIT

CUPRINS

PROLOG.....	5
CARTEA ÎNTÂI NOAPTEA CEA NEAGRĂ.....	21
1. Călătoria în timp.....	21
2. O nouă viziune.....	29
3. În întuneric.....	36
4. Noaptea cea Neagră.....	40
5. Puțul.....	49
6. Întâlnirea mea cu Morlocii.....	56
7. Cușca de Lumină.....	59
8. Un vizitator.....	67
9. Revelații și mustrări.....	74
10. Convorbire cu un Morloc.....	79
11. Eliberat din Cușcă.....	87
12. Morlocii Sferei.....	91
13. Cum trăiau Morlocii.....	98
14. Construcții și divergențe.....	107
15. Viața și moartea la Morloci.....	113
16. Decizie și plecare.....	119
17. Interiorul.....	126
18. Noii Eloii.....	136
19. Cum am traversat spațiul interplanetar.....	144
20. Relatarea mea despre viitorul îndepărtat.....	152
21. Pe Dealul Richmond.....	163
22. Rotații și decepții.....	169
CARTEA A DOUA PARADOX.....	174
1. Argonauții temporali.....	174
2. Acasă.....	183
3. Moses.....	188
4. Experimentul.....	196
5. Sinceritate și îndoială.....	204
6. Convingere și scepticism.....	213
7. Leviathanul Lord Raglan.....	221

8. Reîntâlnire cu vechi cunoștințe.....	231
9. În timp.....	239
CARTEA A TREIA RĂZBOIUL CU GERMANII.....	243
1. O nouă viziune a Richmondului.....	243
2. Un drum cu trenul.....	251
3. Londra la război.....	257
4. Casa din Queen's Gate Terrace.....	266
5. Interpretarea Lumilor Multiple.....	274
6. Hyde Park.....	282
7. Trăncănitoarea.....	287
8. Culmile Viitorului.....	297
9. Colegiul Imperial.....	305
10. Profesorul Gödel.....	313
11. Noua ordine mondială.....	320
12. Asaltul german asupra Londrei.....	326
13. Bombardamentul.....	333
14. Rota-mina.....	337
15. Cronomobilul.....	345
16. Cădere în timp.....	353
17. OBSERVATORUL.....	362
CARTEA A PATRA MAREA PALEOCENULUI.....	369
1. Diatrymagigantica.....	369
2. Marea Paleocenului.....	376
3. Cum am supraviețuit.....	382
4. Boală și recuperare.....	389
5. Furtuna.....	394
6. Inimă și trup.....	400
7. Crocodilul gigant Pristchampus.....	408
8. Tabăra.....	412
9. Forța expediționară temporală.....	421
10. Apariția.....	431
11. Bomba.....	440
12. Rezultatul exploziei.....	448

13. Istorisirea lui Bond.....	456
14. Supraviețuitori.....	460
15. O nouă așezare.....	466
16. Întemeierea primei Londre.....	473
17. Copii și descendenți.....	479
18. Sărbătoarea, și după.....	484
19. Lumini în văzduh.....	493
20. Orașul orbital.....	498
21. Stari de instabilitate.....	503
22. Abandon și sosire.....	509
CARTEA A CINCEA ALBUL PĂMÂNT.....	515
1. Detenția.....	515
2. Experimente și reflecții.....	524
3. Constructorul Universal.....	531
4. Camera de biliard.....	540
5. Albul Pământ.....	549
6. Generatorul de multiplicitate.....	554
7. Moștenitorii mecanici ai omului.....	564
8. O propunere.....	572
9. Opțiuni și Introspecții.....	579
10. Preparative.....	586
11. Salt în Viitor.....	593
12. Corabia.....	601
CARTEA A ȘASEA CORĂBIILE TIMPULUI.....	609
1. Plecarea.....	609
2. Destrămarea Pământului.....	615
3. Hotarul Spațiului și Timpului.....	623
4. Motoarele de nonlinearitate.....	628
5. Viziunea finală.....	632
6. Triumful Minții.....	640
7. Emergența.....	645
8. Un cerc se închide.....	650
CARTEA A ȘAPTEA ZIUA 292 495 940.....	659

1. Valea Tamisei.....	659
2. O plimbare.....	665
3. În beznă.....	670
EPILOG.....	679